

MONUMENTA SERBICA

SPECTANTIA

HISTORIAM

SERBIAE BOSNAE RAGUSII

EDIDIT

FR. MIKLOSICH

VIENNAE

APUD GUILIELMUM BRAUMÜLLER

1858

ILLUSTRISSIMO
PRINCIPI
MICHAELI M. OBRENOVIĆ

HUNC LIBRUM

DEDICAT

GRATUS EDITOR.

Hic liber complectitur diplomata spectantia ad historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, quae lingua serbica conscripta sunt. Diplomatis addidimus quasdam inscriptiones, e quibus illarum regionum historia aliquem fructum capere posse videbatur. Speramus neminem nos reprehensurum, quod illorum quoque diplomatum fecimus mentionem, quorum aut epitomen aut summam tantum lectori offerre potuimus.

Fontes, e quibus, quae hic proponuntur, hausimus, et libri, quibus in conscribendo hoc opere usi sumus, sunt sequentes:

Arkiv za povēstnicu jugoslavensku. I—III. U Zagrebu.

(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Описаніе древностии ербски у Свети (атонској) Гори. У Београду. 1847.

(Авраамовић) Д. Авраамовићъ, Света Гора са стране вере, художества и поведнице. У Београду. 1848.

(Даница) Даница. Издао Вук Стеф. Караџић. У Бечу.

(Деџански првенац) Дечански првенацъ. Описаніе манастира Дечана, диплома краля дечанскогъ, описаніе ипекске патриаршије и. п. одъ Гедеона Јосифа Јуришића. У Новомъ Саду. 1852.

Engel, J. Ch. v., Geschichte von Serbien und Bosnien. Halle. 1801.

Farlati, D., Illyricum sacrum. Venetiis. 1751—1769. 8 voll.

(Голубица) Голубица съ цвѣтомъ књижества ербскогъ. II. 1840. III. 1841. IV. 1842. V. 1843. 1844. У Београду.

(Извѣстїя) Извѣстія императорской академіи наукъ по отдѣленію русскаго языка и словесности. Санктпетербургъ.

- (Julinas) П. Юлинацъ, Краткое введеніе въ исторію происхождения славено-сербскаго народа. Venetiis. 1765.
- (Karadžić) Вук Стеф. Караѣић, Примери српско-славенскога језика. У Бечу. 1857.
- Katančić, M. P., De Istro. Budae. 1798.
- Kukuljević Sakcinski, Ivan, Izvjestje o putovanju kroz Dalmaciju u Napulj i Rim. U Zagrebu. 1857.
- (Ljetopis) Србске Лѣтописи. У Будиму.
- (Magazin) Србско-далматинскій магазинъ. У Задру.
- (Milaković) Д. Милаковићъ, Исторія Црне Горе. У Задру. 1856.
- (Milutinović) С. Милутиновићъ, Исторія Црне Горе. У Бѣограду. 1836.
- Mordtmann, A. D., Belagerung und Eroberung Constantinopels. Stuttgart und Augsburg. 1858.
- Palatino, G. B., Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera. Roma. 1550.
- Palatino, G. B., Compendio del gran volume dell' arte del bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere e caratteri. Venetia. 1588.
- Paton, A. A., Servia, or a residence in Belgrade. London. 1854.
- (Rajić) I. Ранѣъ, Исторія разныхъ славенскихъ народовъ, наипаче Болгаръ, Хорватовъ и Сербовъ. 4 voll. Въ Виеннѣ. 1794.
- Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Wien.
- (Sporomenicy) Србскіи Споменницы или старе рисовуль, дипломе, повелѣ и сношенія босански, сербски, херцеговачки, далматински и дубровачки краљѣва, царева, банова, собраніи трудомъ Павла Карано-Тврткивића. I. У Бѣограду. 1840.
- Šafárik, P. J., Památky dřevního písemnictví jihoslo-

vanův. V Praze. 1851. Listiny, psaní a nápisy ist die erste Unter-Abtheilung des fünften Theiles: Obrázky občanského písmenictví.

Šafařík, P. J., Serbische Lesekörner oder historisch-kritische Beleuchtung der serbischen Mundart. Pest. 1833.

Schimek, M., Politische Geschichte des Königreichs Bosnien und Rama. Wien. 1787.

(Uspenskiĭ) П. Успенскій, Указатель актовъ, хранящихся въ обществѣхъ Св. Горы афонской, im Журналъ министерства народнаго просвѣщенія. 1847. II. 24—74 und 169—200. Санктпетербургъ.

(Vostokov) А. Востоковъ, Описаніе русскихъ и словенскихъ рукописей румянцовскаго музеума. Санктпетербургъ. 1844.

(Vujić) I. Вунчъ, Путешествіе по Сербіи. У Будиму граду. 1828.

Wiener Jahrbücher. 1831. Band LIII. (1—58.) Anzeigebblatt. Übersicht der vorzüglichsten schriftlichen Denkmäler älterer Zeiten bei den Serben und anderen Süd-slaven. Von P. J. Šafařík.

Praeterea usi sumus libro manu scripto, continente pactiones factas a Ragusinis inde ab anno 1326 cum principibus et optimatibus slavīs: dolemus, codicem hunc c. r. archivii, quod est Ragusii, uligine ita esse vitiatum, ut plurima legi non possint, et librarium aut adeo linguae ignarum aut adeo negligentem fuisse, ut plurima, quae legi possunt, intelligi nequeant. Omnia ea diplomata serbica, quae nunc servantur in c. r. archivio, quod est Viennae, diligenter contulimus cum nostris apographis, ut inter textum nostrum et archegrapha illud tantum intercedat discrimen, quod aut textus typis exscribendus aut lectoris opportunitas poscere videbatur. In eodem c. r. archivio Viennensi descripsimus quaedam, quae in hoc libro primum edita sunt. Etiam in Cetinje nonnulla invenimus, quem locum anno

1856 per Dalmatiam talia quaerentes invenimus. Alia obtulerunt illustrissimi viri J. Danilo Jadertinus, J. Fiedler, Jeremias Gagić Ragusinus, A. Hilferding Petropolitanus, Vuk Stef. Karadžić, J. Kukuljević Sakeinski Zagrabienensis et Petrus Petrović Njegoš, dum vivebat, vladika Montis Nigri. Utinam et alii, quae habent, nobis permisissent, non ad augendam gloriam nostram — minima enim est in edendis, maxima in explicandis litterarum monumentis — sed ad promovendam et linguae et historiae et geographiae serbicae cognitionem. Nos animo lubenti cuilibet cito edituro, quae collegeramus, permissemus, malentes ab alio editis frui, quam edendo tempus consumere et, quae nobis magis cordi sunt, differre et procrastinare. Tali vero libro diutius carere non potuimus. In archivio, quod est Carlovicii, sequentia diplomata servari comperimus: 1. Stephani Uroš II., anni 1302, de donatione facta monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos LXII. LXIII. 2. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de donatione facta ab ipso et conjuge Helena monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CXIX. 3. Stephani Uroš (IV.), anni 1348, de fundis sitis in monte Atho, quos pretio 1760 aureorum emtos monasterio Chilandar donavit. Orig. 4. Vuk Branković, 15. augusti 1371, de fundis sitis in Macedonia et Albania, donatis monasterio Chilandar. Orig. Confer apud nos CLXX. 5. Ioannis despotae, Berkasovo, 4. maji 1496., de pagis quibusdam donatis monasterio Krušedol. Apogr. Apud nos CDLXII. et alia Sigismundi Augusti, regis Poloniae, Basilii, principis Moldaviae, Alexii Mihailović, cari Russiae, Niconis, patriarchae Russiae (1653), Ferdinandi III. imperatoris, Georgii Rákoczy, Barcsai, Leopoldi I. imperatoris, Radul, Ioannis Gregorii, Ducae et Šerban, principum Valachiae, Ioannis et Petri Aleksejević et Sophiae Aleksejevnae et aliorum.

VIII

retur, sciens, se ubique suam interpunctionem nostrae posse substituere. **III.** Quo anno, quo die, quo loco diploma sit scriptum, ubique indicare conati sumus. **IV.** Tandem lingua latina addidimus summam diplomatis; notas, quas archivarii adjecerunt; neque supersedimus monere de locis, ubi diploma servatur, de sigillis, de materie, de prioribus editoribus et de iis scriptoribus, qui diplomatis mentionem fecerunt. Ubique notatum reperies, utrum archegrapho an apographo simus usi.

Scimus, nos saepius errasse, gratoque animo prosequemur nomina eorum, qui errores nostros correcturi sunt.

Menda typographica, quae animadvertimus, diligenter notavimus. Mendis typographicis addidimus locos, qui in diplomate **LXXXIII.** post inspectum apographum Alexandri Hilferding mutandi videbantur. Alia corrigant alii, qui aut archegrapha aut meliora inspecturi sunt apographa.

C o r r i g e n d a.

2, 22. прксты: крксты. 2, 25. ind. 1.: ind. XI—XII.
 2, 28. 1186—1196: 1217—1241. 2, 29. Asên: Asên II.
 3, 4. въ Дринъ: в Ъдринъ. 3, 19. 1198: 1197. 4, 6. ms-
 прѣложн: ms прѣложн. 6, 3. Светон: Светон. 17, 18. Vga-
 nina: Vgaŋina. 22, 1. 1238: 1237. 23, 7. дакыт: лавкыт.
 26, 29. злоу плочю: Злоу Плочю. 26, 34. впръ: Ёпръ.
 30, 9. да: до. 31, 7. тисѣща: тисѣща. 38, 9. досева: до
 сева. 49, 3. Схмѣона: Схмѣона. 49, 21. халандарскон:
 хиландарскон. 51, 21. дрѣгн: дрѣгн. 55, 2. кѣлевѣствомъ:
 кралевѣствомъ. 71, 16. потвѣднѣхъ: потвѣднѣхъ. 71, 19. та-
 ковни: таковни. 73, 15. рек шпанн: рекшпанн. 74, 23. црк-
 новъ: црковъ. 78, 36. послѣшъ: послѣшъ. 83, 26. въсхо-
 щетъси: въсхощеть си. 86, 9. крѣсоти: красоти. 86, 24. еъ:
 съ. 88, 20. н: ни, recte fortasse нже. 88, 25. нзыглаголати:
 нзыглаголати н. 88, 27. царь царемъ: цѣсарь цѣсаремъ.
 88, 28. доухы н царемъ: доухын цѣсаремъ. 88, 31. радоуи-
 те: троудите. 88, 34. оупыване: adde оупыване. 89, 13. Сх-
 мѣвна: Силмѣвна. 89, 21. ссѣмъ: ссѣмъ. 89, 21. госпо-
 да: бога. 89, 24. окамни: оканни, sic cod. habere dicitur.
 89, 25. чловѣчьскаго: чловѣчаскаго, sic cod. habere dicitur.
 89, 25. възѣкенвы: възѣкенвы. 89, 29. апостол: апостолаы.
 90, 3. очю: ѡчю. 90, 12. люковъ: любкы. 91, 30. нгоу-
 менны: нгоумонны, sic cod. habere dicitur. 91, 36. ѡкова-
 ннѣ: ѡкованнѣ. 91, 37. свѣщеннѣ: свѣщенныѣ. 92, 2. тра-
 фѣзафорн: трапѣзафорн. 92, 8. кралевѣкства: кралевѣкство.
 92, 13. кралевѣкства: кралевѣкство. 92, 13. Бывомакъ: Быв-
 вомакъ, sic cod. habere dicitur. cf. 559, 3. 92, 20. а село: а се.
 92, 22. Датъчамъ: Дѣтъчамъ. 92, 23. Роусални: Роусални.
 92, 27. (до Гознѣ Главѣ на Доучиноу Главоу) fortasse in mar-

gine additum Deč. prven. 54. non habet. 92, 28. Папракыни: Прапракыни. Etiam Deč. prven. Папракыни. 92, 29. Бродлики: Бродники. Etiam Deč. prven. habet Бродлики. 92, 30. Ъзрисламе: Ъзрисламе. 92, 32. Доубовникъ: Доубовникъ. 92, 35. сходи: ходи, sic cod. habere dicitur. 92, 36. срѣдинноу трѣгъ: срѣдин Оутрѣгъ. 92, 37. дроуги и: дроугини. 93, 5. полни: полни. 93, 7. Храстовицы bis: Храстовицы bis. 93, 14. поуѣмъ: поуѣмъ, sic codex habere dicitur. Deč. prven. habet поуѣмъ. 93, 15. поути: поуѣта, sic codex habere dicitur. Deč. prven.: поуѣта. 93, 15. мрамороу оу: мрамороу, оу. 93, 16. с мѣгяли: съ мѣгяли. 93, 20. Трепетъникъ: Трепетъникъ. Deč. prven.: Трепетъникъ. 93, 21. Стапъчаницоу: Тапъчаницоу. 93, 23. Цитарицѣмъ с: Цитарицѣмъ и с. 93, 25. ѡдъ винограда sz Роудникъ recentiori manu in rasura additum. 93, 26. локвоу: локвоу. 93, 26. доуба: дуба. 93, 32. Регѣвъ: Регѣвъ. Deč. prven.: Регѣвъ. 94, 1. цркъвъ: цркъвъ. 94, 1. Возникѣмъ: возникѣмъ rectius fortasse. 94, 3. Возникъ: возникъ rectius fortasse. 94, 4. Цитарицоу и: Цитарицоу, и. 94, 11. стоуденькъ оу: стоуденькъ, оу. 94, 13. низъ: и низъ. 94, 13. ѡзвниъ: ѡзвниъ. 94, 15. Неѣѣлиноу: Неѣѣлиноу. 94, 16. с мѣгяли: съ мѣгяли. 94, 19. Маторскы: Маторскы. 94, 20. Жръково оу слатиноу: Жръково, оу Слатиноу. 94, 22. Слѣпини Потѣкъ, ѡдъ Слѣпина: Слѣпини Потѣкъ, ѡдъ Слѣпина. 94, 23. оу Оумѣчиноу: оу оу Мѣчиноу. 94, 28. Брѣло: врѣло rectius fortasse. 94, 38. Трѣскавъцъ: Трѣскавъцоу. 95, 1. рыкаръске: рикарьске. 95, 2. льнищъ: Льнищъ fortasse rectius. 95, 4. Грѣкъню: чрѣкъню. 95, 10. витичрѣкъски, и како: витичрѣкъски, како. 95, 11. Комарѣчиноу: Комарѣчиноу, sic codex habere dicitur. cf. tamen 94. 37 et nota, etiam in Deč. prven. esse-ица. 95, 13. оуз доль: оузъ доль. 95, 18. Лоукинъ: Лоукин. Deč. prven. Лоукинъ. 95, 20. хроусоуоуль: хроусоуоуль. 95, 29. Кознега: Кознега. 95, 31. и спадаюкѣ: спадаюкѣ, sic codex habere dicitur. 96, 2. ѡдъ Лоучинице: ѡдъ Оулоучинице, sic codex habere dicitur. 96, 14. хроусоуоула: хроусоуоула. 96, 15. хрисоуоула: хроусоуоула. 96, 18. ѣкансарха: ѣкансарха, sic codex habere

dicitur. 96, 19. мег'к: мегіе. 96, 30. да се коси: да си коси. 96, 30. мегы моу ѡдъ: мегы ѡдъ. 96, 38. Срдановикъ: Сръдановикъ. 97, 3. братна: братаа. Деѣ. ргвен. братна. 97, 11. Бонко, Боудникъ: Бонко Боудникъ. 97, 11. Бонко: Бонко. Деѣ. ргвен. Бонко. 97, 12. Докрошевикъ: Добреше-
викъ. 97, 16. Любослаликъ: Любкслаликъ. Деѣ. ргвен. Лю-
вослаликъ. 97, 19. Бладое: Бладое. 97, 20. Ранко: Ранко. Деѣ. ргвен. Ранко. 97, 21. Станкшикъ: Станшкъ, quod etiam Деѣ. ргвен. habet. 97, 22. Uncis inclusa archegra-
phum habet post Сръдановикъ linea 24. 97, 24. Драгоуи: Драгоуи. Деѣ. ргвен. Драгоуи. 97, 24. Ранко: Ранко. Деѣ. ргвен. Ранко. 97, 25. Богданъ, Кръчел'ки: Богданъ крьчел'ки. 97, 31. ми и ѡвѣрахъ се: ми и ѡвѣрахъ се. 98, 2. в'къдоу. в'къдоу; в'къдомо: в'къдомо. Ita etiam habes in Деѣ. ргвен. 98, 3. в'къдомо: в'къдомо. 98, 3. истежи: исте-
жни. 98, 13. пискоуна: ѣпискоуна. 98, 14. пискоуна: ѣпискоуна. 98, 15. ракота чкѣтице житотр'кемѣние: рако-
та: чкѣтице, житотр'кемѣние. 98, 16. повелни: повелн. 98, 21. држи: држи. 98, 22. монастырю: монастырю. 98, 27. іе іе: іен іе. 98, 28. къ(хъ): хъ nos addidimus, ni fallimur, recte. 99, 13. сии: сксие, fortasse сксии. 99, 22. ѣзыкын: ѣзыкынн. 99, 26. пакы: пакн. 100, 5. царн: ц'ксари. 100, 5. ѣзыкы: ѣзыкынн. 100, 12. царіе: ц'ксаріе. 100, 15. царє: ц'ксарє. 100, 26. в'ноутр' нихъ: в'ноутр'-
нихъ. 100, 28. коудуци: коудуцинн. 100, 37. Стефанъ: Ст'кфанъ. 100, 37. вожни: вожниен. 100, 38. сръвскихъ: сръвскихъ. 102, 22. Млаошъ: Млаошъ. 105, 2. Баранинъ: баранинъ. 105, 4. васеломъ: вастеломъ. 109, 29. 1321—1336: rectius fortasse 1336—1347 propter Стефаномъ краіемъ четвертѣмъ 111, 21. 111, 6. De Смоуанки пошїне pro-
prio dubitandum. 129, 14. самоджыцъ: самодржыцъ. 129, 32. овшъдъ: овшъдъ. 134, 36. Нерсалаимъ: Нерсала-
имъ. 139, 27. пр'кисокѡмоу: пр'квисокѡмоу. 170, 25. Кон-
славѡмъ: Конславѡмъ. 202, 23. Dyrghachii: Dyrghachii. 257, 31. везъ: везъ-. 257, 32. вишнаго: вишнаго. 261, 7. Дс-
брьеника: Дсбрьеника. 263, 2. Макаріе: Макаріе. 265, 6. сь-
дъчнима: срьдъчнима. 265, 9. в'члов'кченнемъ: в'члов'кче-
ннемъ. 265, 36. Докревинне: Дсбрьевнне. 267, 29. ми. кұра:

XII

ми кѹра. 270, 32. запише: запише. 291, 3. н ни́хъ: н
ни́хъ. 296, 19. ко҃гдаю҃кми: ко҃г҃с лю҃бми. 359, 9. іє: кіє.
415, 24. непо҃полне҃мо: непо҃коле҃намо. 421, 29. ни́хъ:
ни́хъ. 442, 3. По҃воми: По҃воми. 445, 32. тврѣ҃хъ; : тврѣ҃хъ.
494, 18. Трѣ҃хъ: Трѣ҃хъ. 528, 22. а(у)па: *а(у)па.
528, 22. до҃несѣи: до҃носѣи. 533, 11. грѣ҃хнѣ҃іє: грѣ҃хнѣ҃іє.

I. 1114.

Župan Stroje et županica Sima.

Жупан Строе Гестолмию. жупаница его Сима.

Бѣ лѣто .жарді.

Сю петрахула да вѣдетъ монастырь с Гьнеири.

Inscriptio acui picta in peritrachelio, quod est in mon. Banja prope Catharum. Editor descripsit anno 1856; habet quoque I. Kukuljević in Izvjestje o putovanju. 40.

II. 1181.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Сен жезлъ даровалъ цар Палеѣи Комнѣенъ сватомъ сербскомъ Гакк(к) въ знакъ царскіе власти поставлати нѣсмѣна самовластна. лѣта штъ Христа .жарна.

Inscriptio recens in mon. Chilandar. D. Avraam. Оше. 13. Св. Гора. 35. Corrigez annum monitus Savam anno 1169 natum, anno 1186 monachum in monte Atho, anno 1208 hegumenum in Studenica, anno demum 1221 archiepiscopum factum esse.

III. 1186. ind. V. 27. septembris. Ragusii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, et fratres Stracimir et Miroslav, cum Ragusio, comite Gervasio, pacem faciunt.

Diplomatis latini subscriptio est serbica, crucibus enim Stephani et Miroslavi addita sunt haec verba: (кзъ кѣ)ли жупанъ какъкъ се и подѣписахъ. кзъ кнезь Мировславъ какъкъ се и подѣписахъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Vetus apographum integram praebet subscriptionem.

IV. 1189. 29. augusti. Ragusii.

Kulin, Bosnae banus, pactionem facit cum Gervasio, Ragusii comite, de mercatura Ragusinorum in Bosna.

Ѥ нмѣ шца и сына и светого доуха. къ банкъ вѣсьньскыи Ксаниъ присезаю тебѣ, кнеже Кривашъ, и вѣсѣмъ градамъ

ДЖЕРОВЧАМЪ ПРАВЪ ПРИКТЕЛЪ БЫТИ ВАМЪ УДЪ СЕЛѢ И ДО ВѢКА
И ПРАВЪ ГОН ДРЪЖАТИ СЪ ВАМЫ И ПРАВЪ ВѢРС, ДО КОЛѢ СЪМЪ
ЖИВЪ, ВСИ ДЖЕРОВЧАНЕ КИРЕ ХОДЕ ПО МОЕМЪ ВЛАДАНИЮ ТРѢС-
ЮКЕ, ГДѢ СИ КТО ХОКЕ КРѢВАТИ, ГОДѢ СИ КТО МИНЕ, ПРА-
ВОВЪ КѢРОВЪ И ПРАВЫМЪ СРЪЦЕМЪ ДРЪЖАТИ Е БЕЗЪ ВСАКОЕ ЗЛАЕ-
ДИ, РАЗВѢК ЦЮ МИ КТО ДА СВОЮКЪ ВОЛОВЪ ПОКЛОНЫ, И ДА
НАМЪ НЕ БѢДЕ УДЪ МОИХЪ ЧЕСТЬНИКОВЪ СНАЕ, И ДО КОЛѢ С МЕНЕ
БѢДЪ, ДАТИ НАМЪ СЪВѢТЪ И ПОМОКЪ, КАКОРЕ И СЕВѢК, КОЛИКОРЕ
МОГЕ, БЕЗЪ ВСЕГА ЗЛАГА ПРИМЫСЛА, ТАКО МИ БОГЪ ПОМАГАН И
СИЕ СВЕТО ЕВАНГЕЛИЕ. † Радое дѣкѣ банъ писахъ сню книгѣ
повеловъ бановъ удѣ рождства хрѣстова тисѣка и скто и
искамъ десеть и деветъ лѣтъ, мѣсеца авгѣста с двѣдесети
и девети днь, скѣчение главе Нувана крѣтитѣла.

Origin. membran. in bibliotheca caesarea Petropoli;
duo apographa vetustissima, quorum alterum ineunte saeculo
XIII. factum est, in c. r. archivio Viennae. Спомен. I. P. J.
Šafar. Památky. Listiny 4. Извѣстія 1852. 344. Spom. 1. Nos
textum damus apographi antiquioris.

V. 1190. 17. junii. Ragusii.

Ragusini, Gervasio comite, foedus faciunt cum comite
Miroslavo, fratre Stephani Nemanja, Serbiae magni župani.

Diplomatis latini subscriptio est serbica: прѣстъ княза
Мирослава.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

VI. (1193) 6701. ind. I.

Actum de silva emta a S. Sava cellae in Caryis. In mon.
Chilandar. P. Uspen. 177.

VII. (1186—1196.)

Asen, Bulgarorum et Graecorum rex, potestatem dat
Ragusinis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† ДАВА ЦАРѢСТВО МИ УРНЪЗЫМЪ СИ ХУРѢ ВСЕИ ДЖЕРОВНИ-
ШЕТѢКИ, ЛЮБОВНЫМЪ (В)СЕВѢРНЪМЪ ГВ(СТЕЛЪ) ЦАРѢСТВА МИ,
ДА УДЪ ХУДАТЬ ПЪ ВСЕИ ХУРѢ ЦАРѢСТВА МИ СЪ СПАЖ КАКЕЖ
(ЛН)ЕШ, НАИ НУСА НАИ ЖЕНЪ, НАИ КЪПИЖ КАКЕЖ ЛНЕШ НУ-
САТЬ, И ДЪ КЪПЪ ЛНЕШ ЗЕМѢ НАИ ХУРЫ ДУИДЖ, НАИ ДЪ БЪ-

дѣнѣ или Браничѣва и Бѣлграда двидѣтъ, или дв Трънѣва и по всемѣ Загорѣ... (и) л(и) дв (П)рѣслав(а) или карѣвнѣскыѣ хѣры приѣтъ, или крѣнѣстѣи хорѣ или кѣрѣис(тѣ)и или кѣ Дринѣ и в Динѣт или в скѣпскѣж хѣрѣ или прилѣ(п)скѣж или в Дѣволскѣж хѣрѣ или в зема арбанаскѣж или в Гвадѣнѣ идѣтъ, пѣ всадѣ да си кѣпѣваж и продаважѣ свѣдѣнѣ кѣсѣ всѣкѣж пакѣсти, да не имаж(тѣ) пѣ всѣхѣ хѣрахѣ царѣства ми и г(ра)дѣ-вѣхѣ и канѣдрѣхѣ запрѣтѣнна, и(ж) да си хѣдатѣ и кѣпѣ-жѣ и продаважѣ кѣс печѣли кѣ(к)ѣ и всѣкрѣни лѣбѣвѣни гѣстѣ царѣства ми. кѣ ми имѣ спѣкѣсти ѣ томѣ лѣбѣ или на канѣдрѣ или на фѣрѣсѣхѣ или гд(к) л(и)кѣ прѣзѣ за-конѣ о кѣмерѣи, тѣ да ѣ вѣстѣ, тѣи ѣ прѣтѣникѣ царѣ-ствѣ ми, и милѣсти не щѣтѣ (и)мѣти, (и)ж велик(ж)... мѣ ѣргѣж патѣтъ... ми †.

† Яскѣ(тѣ)... Б(ѣ)лгарѣ(мѣ) и Грѣкомѣ. †.

Sigillum avulsum. Origin. membran. P. J. Šafar. Pa-
mátky. Listiny. 3. Извѣстїя. 1852. 347. 348.

VIII. (1198) 6706. 2. novembris.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, venit in montem Atho.

О насѣдѣни свѣтаго сѣго мѣнастырѣ прѣподѣкѣмѣ ѣтъцѣмѣ нашѣмѣ Гимѣономѣ и Гавѣю Смиленѣмѣ. ѣтъчѣ бла-гословѣи.

Нашѣ свѣты мѣнастырѣ сѣи, кѣко ѣвѣдѣти вамѣ, кѣко ѣпоустѣло вѣше мѣсто сѣи ѣтъ кѣзѣжѣныхѣ разѣонѣи, пришьѣшоу жѣ кѣ мѣкѣ трѣблаженѣмоу наставнѣкоу ѣтъцоу нашѣмоу Гимѣиноу мѣнѣхоу, ѣже иноѣмоу ѣтъ земѣныхѣ не приложѣтъ сѣ, занѣже добродѣтель сѣ ѣсть лѣуѣвѣ радѣи, ѣже тепѣлотоу искаше ѣтъ всѣхѣ, и нашѣ хѣтецоу почѣсти ѣвразѣ, вѣ неже тепѣлоу проѣвѣдѣ сѣ лѣуѣвѣноу, и бѣжѣствѣнымѣ по-дѣвѣгѣ сѣ доухоу слышѣвѣ прѣсѣладѣи гласѣ глаголѣоушѣ: иже не ѣоставѣтъ всѣхѣ, и вѣ слѣдѣ мѣне не идѣтъ, и кѣсть мѣи достѣонѣи, царѣство сѣоего ѣтъчѣства ѣоставѣвѣ и всѣ кѣже на земѣи и доушоу порѣкопѣющѣаго мѣира избѣкѣгѣ, вѣ сѣю приѣде поустѣноу мѣксѣца нѣеѣбра вѣ .ѣ. дѣнѣ, вѣ лѣкто .ѣѣ. и .ѣ., и вѣсхѣотѣ ѣнѣ блаженѣи, кѣко и тѣмо ѣправѣда

свое царство, тако и здѣ въждѣлѣвъ за въ шбрѣсти въ мѣсто спасеніи, испроси оу цара мѣсто снѣ поустою, и поеть мене грѣшнаго изъ Батопеда, и въ мѣсто снѣ въселени се и нѣколко мало прѣвѣвъ съ мною великими же и непрѣстѣвными подвигъ прѣшѣдъ .п. мѣсець прѣвѣвъ, къ вѣчно-мѣспрѣложн се блаженствоу.

E Savae typico pro mon. Chilandar. Codex membran. saec. XIII. in Chilandar. D. Avraam. Ophe. 8. Св. Гора. 24.

IX. (1198—1199.)

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus. Donatio facta monasterio Chilandar.

Ис-конн сътвори богъ небо и земаю и чловѣкы на немъ, и благослови ю, и дасть имъ власть на всѣхъ тварн своихъ, и постави шри царе, другнѣ кнезе, нни владикы, и комуужде дасть пастн стадо свое и съблюдати ѣ шть всакога зѣла на-ходящаго на не. тѣмъже, кратнѣ, богъ прѣмнолостнвы оутверди Грѣке царьми а Оугре кракьми, и когожде ѣзика раздѣланъ и законъ давъ и нравы оуставы и владикы надъ нимъ по правоу и по законуу раставъ своею прѣмоудростию. тѣмъже по мнѣозки его и неизмѣкрѣнѣкн мнлостн и чловѣколюбню дарова нашимъ прадѣдомъ и нашимъ дѣдомъ вѣладати снѣвъ земаовъ сръбьсковъ, и всакоѣко богъ строе на оуныша чловѣкомъ не хоте чловѣчн гнѣклн, и постави ме келнега жоупана, нареченаго въ свѣтѣмъ крѣщенн Стѣфана Неманѣ, и шеновнхъ свою дѣдиноу, и больше оутвердихъ кожнѣвъ помокнѣю и своею моудростию, данѣвъ ми шть бога, и въздвигохъ погнѣвшю свою дѣдинѣ, и приобрѣтохъ шдѣ морьске землѣ Зетоу и съ градовы. а шдѣ Ярѣканасъ Шилоть, а шдѣ грѣчѣске землѣ Лавъ с Альпанемъ, Глькочиноу, Рѣке, Загрѣлатоу, Аѣвѣчѣ, Бѣланцоу, Лепеницоу. и кожнѣвъ помокнѣю и своимъ троудомъ та вса приобрѣтъ, поспѣшениемъ божнѣмъ мнрѣ и тихѣсть въсьпрнѣмншоу владичѣствоу моемоу шдѣ въсоудѣ, зачѣхъ по(о)шравати мысль свою и пооучавати оумъ свой, въждѣлѣвати и пѣщи се ш доуши своей, въ которое число въчѣтѣнь вѣдоу въ дѣнь страшнаго сѣда, и како ен мошѣно въспрнѣти ми ангѣльскн и апостольскн шбразъ и послѣдовати владичѣнемъ глаголомъ: възымѣте нго мое на се, и наоучите

се шть мене, ꙗко кроткъ есмь и смиренъ срьдцемь, нго ко
 мое благо и крѣме мое лько есть. миновашю же крѣмени
 многу владика мои прѣмилостивы не прѣзърѣ моленикъ
 сълѣксаниѣ своего, н ꙗко предъ тѣмъ доположеникъ и мѣ-
 здовѣдатель, иже рече нескверными своими оустнѣ: не придохъ
 призвати праведники н грѣшники въ покаѣние; и мѣнѣ
 по милосердію его князю прилаучышю се крѣмени ꙗко,
 и вса мѣра сего чѣсть и слава ни въ чтоже ми вѣмѣна
 бысть, и въсоу красотоу житиѣ сего и днѣмъ възкрѣне ꙗко
 и дѣмъ ми бысть видимо, а христева люды наче привозва-
 ше се къ мѣнѣ аще и къ недостойноу. и князю вставихъ
 владичество мое и въса моѣ, различнаѣ моѣ, Христоу пѣво-
 льноу тако и прѣсвятѣи господи богородици, и сподоб(и) мѣ
 грѣшникаго светаго ига его вѣлаго, и шкѣрника мѣ створи
 чѣстнаго и ангельскаго и апостольскаго шбраза малаго и
 великаго. сему же кончавшю се о мѣнѣ, оустрою сему вы-
 ваемоу, вставихъ на прѣстолаѣ моемъ и въ христородова-
 нѣмъ ми владичествѣ лоубѣннаго ми сына Стѣфана, ве-
 лѣнаго жоупана и севастократора, зети шдѣ кога вѣнчанаго
 кирѣ Ялѣжнѣ цара грѣчькога, и аще и не достоинъ рабъ Хри-
 стоу нареци се, Симеонъ мнихъ, вѣгословнихъ и всакиа вѣ-
 гословленіемъ, ꙗкоже вѣгослови Псалъ Псѣкова, сына своего,
 еже поспѣшествовати емоу во всакомъ дѣлѣ вѣзѣ оу вѣ-
 дичествѣ своемъ и вѣгосердѣ быти на мѣрѣ крѣстниѣскы
 и во цркви(а)хъ нещи се и о слоужещихъ въ нихъ и никакоже
 быти зазорноу шдѣ вѣшъ творца и господа. по сѣмъ же
 пѣволеніемъ вѣдны моего Псоу Христа, ꙗкоже вѣнчаесть
 писаніе: некоторѣе пророкъ въ штъчествѣ своемъ приѣтъ
 естъ, начеъ подвизати се мѣсакъ моѣ изгнати ми шдѣ знаниѣ
 моего и дѣти и постигнути нѣкое лѣсто и тоу полоучити
 спасеніе, и не вѣтари мене владика мои и моего желаниѣ, на-
 че ко радѣтъ се во грѣшникѣ кающѣ се. издохъ изъ штъ-
 чѣства своего въ Светою Гороу, и шкѣтохъ монастырь нѣ-
 коли кывыши, зовомы Хиландарѣ, вѣведеніе скетыѣ и прѣсла-
 вѣнне владичице наше богородице, идѣже не вѣ камень осталь
 на камени ноу развалень шдѣноудѣ; и потроудивъ старость
 свою, поспѣшествоующю ми сыноу ми, вѣнчемоу жоупанюу
 Стѣфанюу, сподоби мѣ владика мои быты емоу кѣтитороу.

и чести его погибшее възискахъ, и шеновихъ и по изволенію владичице богородице, и да, ере испросихъ Парике оу цара оу Призьрѣнкъ, да дахъ шдъ нихъ манастироу оу Светон, Горѣ светон богородици оу Милеихъ села Непровица, Мо-моушоу, Гламодравы, Ретивлоу, Тръние, Ретивъщица, Тръновъць, Хоча и дрѣга Хоча и трѣгъ Тѣнге и дѣва винограда Тѣнге насадихъ и оулиѣннике .д.: едѣнь оу Тръпезѣхъ, дрѣги оу Давѣшорѣ, трети ѿ Голишевѣ, четверти ѿ Паричѣхъ; а за конмѣжде оулиѣнникомъ по дѣва чловека, и планиноу Богачоу, и шд влахъ Радово соудство и Їсръгено, а всеге влахъ .ро., и дахъ шдъ кытка чѣто моге, и оу Зетѣ кокыле и соли .л. сѣпоудовъ. и аке кѣто шдъ манастирскихъ лѣди вѣжи нан влахъ подѣ велнега жѣпана нан код инога кога, да се вракаю шпеть; ако ли шдъ жѣпаннихъ лѣди приходе ѿ манастирскѣ лоудн, да се вракаю шпеть. и вса елико дахъ манастиреви оу Светоу Гороу, да нѣ трѣбѣ ни моемоу дѣте-теви ни моемоу оуночетеви ни мо(емоу) ро(ди)моу ни иномоу никомоуре. ако ли кѣто сѣ прѣтвор(и да) моу богъ соудн, и да моу ѣ соупръѣница света богородица на страшномъ соудници шномъ и жѣзъ грѣшникъ Гимешъ.

Крѣсть Гимешъ и подѣписаніе.

Sigillum nunc avulsam: печатъ стефана великаго жѣпана немане. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Onne. 16. Св. Гора. 40. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 5. Spom. 2.

X. (1199) 6707.

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Искхъ посаждѣнъ Гава грѣшнын.

Subscriptio. E Savae typico pro hesychasterio in Caryis (Ораховица) in monte Atho. Cod. membran. saec. XIII. in Caryis. D. Avraam. Onne. 71. Св. Гора. 80. P. J. Šafar. Serb. Lesek. 119. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeb. 25. Голубица. 1840. 247—251., ubi integrum typis exscriptum habes.

XI. (1100—1200.)

Nomina Ragusinorum.

...ковникъ. Пилникъ Печенѣжикъ. Тѣдѣрь Мачадасникъ. Жѣнъ Сѣтражѣка. Дѣмъ Матѣко Лѣчикъ. Матѣша Радо-

сѣлавникъ. Марѣтинъ Сочнеавникъ. Жсръгъ Которанинъ. Калъдърница отъ Брътоломѣкъ. Пальма Пиксларевникъ. Рснинъ Болеславникъ. Пилпъ Мовърѣшникъ. Марѣтоо Кѣлиникъ. Петръ Пиксларевникъ. Драгънъ Монстръ. Бѣл Жанъ Гсѣѣревникъ. Коленьда Ломьпрѣдѣ. Тсдъръ Растникъ. Дсѣмъ Толмашъ Крѣновникъ. Дѣмитръ Тихославникъ. Ъковъ Кашница. онатица штъ Селмиюна. мала сестра Бръсанка кѣки. Богъданъ Пижиниовникъ. Мнѣха Гамо. Пальдѣ Гръгсровникъ. Нсскъ Бенѣчѣланъ. Ъковица Чикланиа. Пакърать Мавѣдѣровникъ. Ълласи Расѣтникъ. Бисѣти Гаталад . . .

Fragmentum vix legibile. In tergo diplomatis sequentis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 1.

XII. (1100—1200.)

Commune Popovo litteras mittit ad comitem et commune Ragusii de conventu (станѣкъ).

Ътъ поповъске опѣкине кнезъ дсѣровѣчѣкомъ и градъскон о(нѣ)кинкъ. то ере смо сговорили станѣкъм о сѣмѣхъ с недѣлѣ, да ви нисте рекли, да се станемо на-нон странѣ рѣке, не кемо (и)ти къ вамъ на онѣ странѣ, дѣ ни нѣ законъ, дѣ ви Радославъ давѣше рѣкѣ, тере га везасте, да (а)ко кемо правомъ станѣкъ, с ви дѣкъ, дсѣрѣдѣкъ дѣкъ, с тѣдѣ дѣкъ да се станемо с Затонѣ, дѣ имамо властѣльскѣ потрѣкѣ. и кака е ваша правина, сговористе, да нѣтинка прѣдаде трѣстенничане на станѣцѣ, тере -екли Мѣникевиъ Хранишъ с градъ привелъ. когъ ви дан здравѣ.

Infra: кнезъ и опѣкинкъ.

Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. P. J. Šafar. Památky. Listiny. I., ubi legitur: тер е веланѣвѣникевиъ хранишоу оу градъ привелъ рго -екли etc. Спомен. 11.

XIII. (1200) 6708 13. februarii.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, moritur.

О вѣкменѣи сѣмрѣти прѣподокнаго штъца Снмѣона и мнѣха.

Бѣ лѣто мѣсеца фѣрвара въ дѣкъ къ вѣчномоу прѣложѣ се блаженствоу штъца нашѣ Снмѣонѣ, закѣ-

томы вставивъ монастырь си на мнѣ, велию тоугоу и боя-
знь приехъ, едино шть поустошкства, а друго и шть боя-
знь безбожныхъ разбойникъ. вставивъ монастырь мнѣ въ
маломъ и сукреномъ образѣ, въ немъже ми штиде, и прѣ-
вога нгоумена прѣподобна моужа Мелодия мнѣха и т. д.

E Savae typico pro mon. Chilandar. Cod. membran.
saec. XIII. in Chilandar. D. Avraam. Опис. 9. Св. Гора. 26.

XIV. (1206.) ind. IX. mense junio.

Michael Angelus, Despotes Aetoliae, Epiri, Artae etc.
Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 526.

XV. (1210—1215.)

Sava, Serbiae archiepiscopus.

Typicon pro monasterio Studenica. J. P. Šafar. Serb.
Lesek. 119. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigblatt. 26.

XVI. (1195—1224.)

Stephanus, Serbiae rex (1222—1228), monasterio
Studenica donat plures pagos.

... пакы да естъ ведомо васемъ хотеримъ знати, двѣкѣ
есть меѣа монастырске землѣ: до Исенїце оуправо на Долаць,
оуправо Быломъ на врьхъ на Шавницѣ, пис-планиноу оупра-
во на Гоуцерице, оуправо прѣко реке, оуправо оузъ брьдо на
планиноу врькеничкоу, оуправо на Полоумиръ, оуправо на
Икаръ, оуправомъ Неромъ на Оуске рекомъ Стоуденицкомъ,
оуправо на рекоу Исенїцоу...

E libro manu scripto 1619 hoc fragmentum publici juris
fecit P. J. Šafar. Serb. Lesek. 121. Wiener Jahrb. LIII.
Anzeigblatt. 11. 26. Лѣтон. срб. 1845. I. Ultimae lineae
annum continentes desunt.

XVII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, monasterio S. Mariae in in-
sula Melita (Млѣтъ Meleda) donat pagos quosdam.

Датель благыныхъ и источникъ вьсакомоу данню неш-

скоудьни, оуслышитель всакомоу призывающоуму истинью, не хоте ни єдино҃гоже погнєннє, нѣ вєлє вєскѣмь спасти се и вѣ разоумѣ истиньныи принити, вєскѣхъ владыка, Христосъ богъ, истиньна моудрость штыча, єгоже аще кто шєрѣтъ вѣ истинюу блаженъ, кто оубо доволенъ изыглаголати силни господьне? ѡ смѣренни такового владыкы, всачьскаѣ оудивляють се, ѡко за наше спасеннє бысть чловѣкъ, вєскѣхъ богъ вѣпактивѣи се вѣ прѣчистѣю си матерѣ, и своимъ си благоволеннємъ вѣнѣча насъ, дає исплєненнє нешкѣдно съ любовью припадающихъ къ нему. єгоже благостиноу чловѣколюбѣкъ разоумѣвъ азъ грѣшныи Стефанъ, велии кралъ, намѣстныи господниѣ вѣсе срьбьскє землє и Дишканє и Дальматнє и Травоуниє и халмьскє землє, припадає молю ти се, господи, ты приєтъ мє ис-чрѣва матерє мое, тыи єси мой покровитель, теке оутвєржденнє и надеждю намъ, и теке молительницю прѣдълагаю прѣчистоюу ти матерѣ, мене оубо изыбравъ домоу штыца моего быти ми на(мѣ)стныиоу стола штыца моего и вѣ кратни моюєи вышыша мє явивъ и мнѣ прѣдасть пастн стадо штыца моего съ благословеннємъ штычымъ ми, иже и наоученнє сицево заповѣдавъ мнѣ и рекыи: сыню, мое глаголы вѣнимаи, къ момъ же словесемъ прилагани оубо твоє, съхрани є оу твоємъ срьдци, и коуди оубыває вєскѣмь срьдцемъ на кога, благослови кога на всако врѣмє, выноу хвала єго вѣ оустѣхъ твоихъ, клыкъ ко господь вєскѣхъ бо-єщихъ се єго, и молитвоу ихъ оуслышитъ, и спасєтъ є аминь. тѣмъже и азъ разоумѣвъ блаженоую жизнь штыца моего, тѣко вѣса съ поспѣшеннємъ приєжашє вѣ заповѣдєхъ господьныхъ, тѣмъже и владыка Христосъ когъ страшнѣна вєскѣмъ живущимъ шєрєсть єго яви и, и миръ и тишина бысть вѣ дѣни владычества єго по словоу пророка Давида: тѣко господь не лишитъ добра ходєщихъ незлобою. сєго ради и азъ припадаю вѣдѣни твоє чловѣколюбѣе, молю се вѣпнє сице ти Исоу Христє: штєрзыи ми шчи срьдчнѣи, разоумѣти и творити волю твою вѣсе дѣни живота моего, ѡко пришлѣкъ азъ єсемъ, не скрѣи шдѣ мене заповѣдени твоихъ, нѣ штєрѣи шчи мой, да разоумѣю чюдєса шдѣ закона твоего, сѣкажи ми, господи, кєзѣстьна и тѣнна прѣмоу-

дрости твоѣе, на те бо оупваю, коже мои, да ты ми просвѣтиши оумъ и смысли свѣтомъ разоума твоего, прѣбывати ми (въ) вѣсѣхъ писанныхъ твоихъ въ вѣнованіе мнѣ и въ просвѣщеніе истиню и въ спасеніе души моеи и тѣлю аминь. и такъ прѣбывающеу ми аще иное добродѣтели не створихъ, ѡ мнѣ провѣсть богъ, нь и дѣже вистъ манастирь коюго светаго, съ оусердѣнимъ хотѣніемъ вѣсакоу доволъ исплакнхъ ѣмоу, и сѣмоу же манастирю прѣчестыи владычице наше господѣ богородице въ Млѣтѣ снѣ дароу: штокъ вѣсъ и Пакыно Поле, ѡ дроугомъ штоцѣ оу Кркѣркѣ цркѣвъ светаго Внда, Ёниноу и съ Поповомъ Люкомъ и светаго Стефана и светаго Гевргѣ. а мѣе имъ въ соутъ: Жоулыанъ штъ мора до мора и штъ дроугѣ стране штъ Мотроужинце штъ мора до мора, оу Етонѣ цркѣвъ светаго Николы. снѣ да боудутъ метохиѣ свете богородице млѣтѣске цркѣве. и виногради коупаъ шпатъ цркѣвынмъ добыткъомъ да боудѣтъ цркѣвы оу Рѣцѣ и оу Жръновъници прѣдъ Доубровъникомъ. снѣ всегда да бѣдѣтъ цркѣви. и за снѣ метохиѣ никонре чловѣкъ да не има печали развѣк шпатъ, кто ѣ оу мѣстетѣ томъ, а ннѣ никонре чловѣкъ да не имаа печали ни вѣласти надъ кнѣмъ. нли кто и боудѣ владыка по мнѣ или мое дѣте или прыснѣ мои или ны кто, сега да не разорни нли швыдещоумоу конмъ оусплыѣмъ комоу. аще ли кто завистию сотонною шдржимъ и дрѣзньетъ разорити что штъ приносимыхъ мною прѣсвѣтѣи богородици благодѣтельници, таковыи да боудѣтъ проклетъ шдѣ господа бога вѣседръжителѣи и прѣсвѣтыи богородице, и сила чѣстнаго и животворѣщаго крѣста да мѣститъ ѣго въ нинѣ(ш)нѣмъ вѣцѣ и въ бѣдоушемъ, и шдѣ мене грѣшнаго боудѣи ѣмоу анадѣма. сего ради писавъ и подѣписахъ.

Стефанъ по милости коженѣи вѣнчаннѣи краль и самодръжць вѣсѣ сръпске зѣмляѣи и поморьске.

Apographum saec. XIV: membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 51.

XVIII. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, et filius Radoslavus. Fundatio monasterii Žiža et donatio posteriori tempore eidem monasterio facta.

Семоу же прѣсветомоу храмоу спаса нашего Ісѹса Христа по неисповѣдимѣи милости его, еже створи ш насъ, Стефанъ, по кожне милости вѣнчани прѣви краль все сръпские землѣ, Дишкантиѣ и Травоуниѣ и Далмацѣи и Захълмѣи, и съ прѣвъзлоубленнѣи ми сномъ Радославомъ, по божней милости намѣстникомъ ми, приносѣвъ твоѣи штъ твоихъ къ молебнѣноую памѣть наю, даръ спасоу нашему Ісѹсоу Христоу и его светимъ, светими дрѣви чѣстнаго и животворящаго крѣста господна и светыми страстѣи христовыми и штъ прѣсветыѣ богородице ризи и пошѣи и свѣтаго пророка прѣдѣтечѣ крѣстителя Ивана деснице, юже въложи на врѣхъ живдителя, и крѣсти, и штъ главѣи прѣдѣтечѣи и мощѣи всѣхъ свѣтыхъ апостолъ, пророкъ, мученикъ, свѣтителъ прѣподобныхъ, иконами свѣтыхъ и чѣстныхъ шкразъ и съсоудѣи златѣи и сребрѣиными і ризами доволно и завѣси и покровѣи свѣтыми и ризами чѣстными и свѣтѣи ѱѣангѣли и книгѣи многѣи, ииѣи правдами, иже кыше на просвѣщенѣе спасоу нашему Ісѹсоу Христоу. и на крѣмоу и на шдѣканѣе слоужѣишѣи светомоу храмоу семоу: село Тальско и съ Ратинѣи і съ Залонитѣи Лоуковъ, Топольница съ Боюшѣи, Рибѣница и съ въсклѣи шѣврѣи и съ Брѣковъ, Жича съ Батинѣи, Рибѣи съ Чръновъ Рѣкомъ, Тальсто Бръдо съ Рашѣи Дѣломъ и с Шитаринѣи, Пѣшѣчѣница всѣа съ Пѣчанѣи, Боуковница, Граховѣи всѣа, Свиѣи, Грачѣница, Раднево, Конарево, Чръпѣи съ Гѣрчѣи, Брѣстница съ трѣгомъ, Свиѣница съ Шкроуглои, Боколе съ Чѣчинѣи, Гвѣчѣница съ Поунавѣи. оу Іѣлицѣи села: Дольна Бѣсъ, Борѣи, Гѣнѣа, Добринѣи, Бѣтахѣи. а оу Хвѣстѣи села: Пѣи съ засѣлѣи си, Чръни Брѣхъ, Шѣпѣи, Трѣковѣи, Гѣражда въскъ, Накъ въскъ съ Чѣпѣи и съ Лѣбѣи, Лютоглавы съ градѣи. а оу Затонѣи села: Чрънѣа съ засѣлѣи си, шѣи Ивани съ засѣлѣи, Зѣмѣчѣи съ засѣлѣи, Доуково, Гѣи, и всѣа сиѣ села съ засѣлѣи

тами си. а се оу Зетѣ села: Трѣколе, Плавници. оу Горскон
 Жоупѣ Голничъ. а се планине: на Спорихъ Ноздри, Шворие съ
 Лоукавицами; оу Хвосѣтнѣ Славо Полѣ съ Тмасвѣмъ Гво-
 здомъ, надъ Брѣзницами Желнѣ, а зимне паше одъ Брѣз-
 не долоу низ Соутѣскоу съ вѣсѣми пашами, ѿгоре прѣемле
 црѣковѣна меда, съ вѣсѣми пашами зимними и лѣтними по
 шнѣ срѣкнѣ Котаѣнника. а се власи, чѣто сѣмо дали сѣи
 црѣкви, имена си соутѣ: Грьдъ кѣнезь и зѣ дѣтию, Радота,
 Бѣлкославъ, Тихомиръ, Станимиръ, Боухъна, Драгъшанъ,
 Нѣгославъ, Занина, Мирошъ, Браѣнъ, Нѣгоушъ, Нѣгота,
 Сына, Радомиръ, Драганъ, Братинъ, Боило, Дръжнѣхъна,
 Пачемнѣ, Батина, Братъмиръ, Драгоушъ, Тихомиръ, Бра-
 тешъ, Грьдошъ, Гостило, Попъ, Паченъ, Боушъ, Станъ,
 Драгоманъ, Станъ, Десиславъ, Коупленъ, Данша, Берило,
 Нѣгъ, Боунило, Драгомиръ, Братенъ, Станимиръ, Брато-
 нѣгъ, Нѣгота съ дѣтию, Драгоушъ, Братило, Радеславъ,
 Тоудоръ, Лоуцанъ, Добромиръ, Драгославъ, Моужило, Ти-
 хочъ, Драгомиръ, Драгоушъ, Коуманъ, Миловратъ, Дра-
 гоушъ, Драгославъ, Брапа, Прѣдило, Драга, Прѣвославъ,
 Драгоушъ, Полиградъ, Радишъ, Тихомиръ, тыца моу и съ
 дѣтию, Злата, Станъ, Драгъ, Понъ, Микъ, Добриша, Бе-
 рило и съ дѣтию, Гостимиръ, Радъ, Гостимира мати, Чоучъ,
 Коуманъ, Братославъ, Боута, Нѣгъ, Василь, Братешъ, Бра-
 тославъ, Добрьць, Лѣвъ, Драгомир, Грацинъ, Тоудоръ,
 Тихомиръ, Боунило, Брапа, Гостило, Боилмиръ, Божана,
 Тоурьякъ, Прѣдимиръ, Боучъ, Красимиръ, Братило, Боу-
 диславъ, Тихославъ, Мръгела, Радоушъ, Коупленъ, Братанъ,
 Боушъ, Проданъ, Боухъна, Братохъна, Гостиша, Илина, Боу-
 коръ, Радъ, Братина, Пала, Грацинъ, Хрѣла, Милицъ, Добро-
 миръ, Сина, Бладъ, Десило, Доброславъ, Тешемиръ, Боу-
 динъ, Божница, Коуманъ, Боукоръ, Радъ, Бладъ, Станъ,
 Понѣгъ, Роушъ, Грьдошъ, Злата, Станъ, Драгоушъ, Бѣл-
 късанъ, Богъданъ, Братослав, Бѣгота и съ дѣтию, Толькъ,
 Драгоушъ, Лоубота, Коулинъ, Велимиръ, Брѣзѣи, Тоудоръ,
 Боукоръ, Нанота, Сина, Нѣгъ, Братеша, Бѣриславъ, Прѣвславъ,
 Боуцкаты, Црѣномоужъ, Грьданъ, Никола, Драгошъ, Дра-
 гославъ, Боинъ, Гоугота, Боусинъ, Скоромиръ, Проужинъ,
 Бонславъ, Дода, Радота, Велимиръ, Повръженъ, Бонслав,

Герило, Мирошъ, Белѣнь, Грацинь, Яндрина, Бѣгота, Гостило, Чвръкѣга, Гргоуръ, Боукоръ, Богданъ, Станъ, Деси-миръ, Бѣжанъ, Пѣнь, Братиша, Дѣдолъ, оудовица Драгоушла и Тоуекъ и с матерію, Гринпонъ, Чрънота, Станъ, Шарбанъ, Боннѣгъ, Бѣлота, Бонла, Мирошъ, Славко, Гостило, Нѣжъ, Проданъ, Боунъ, Дѣдъ, Драгоушъ, Гоуна, Брати-миръ, Бокосавъ, Гостимиръ, Ходиша, Прѣдихна, Боукоръ, Троуѣкнъ, Нерадъ, Синьгоуръ, Драгоушъ. и снѣ жоупе приложихомъ подъ власть снѣ цркви: Кроушаницоу, Мора-воу, Борьчъ, Лепеницъ шѣѣ, Бѣлица, Лѣвочъ, Лоугомиа, Расина, Юльшаница. и снѣ что се прилага снѣи цркви, снѣ да нѣма протопопа дворски никоеѣ власти, нѣ что до-ходи нѣи шѣ поповъ нѣи шѣ влахъ, нѣи земельна поповска биръ, что доходи шѣ поповъ, половина да се оузима снѣи цркви. и да се не позива архиепискоуповъ чловѣкъ кралю безъ королевѣ печати, нѣ ако ѣ комоу чинъ дѣжнъ архиепискоуповъ чловѣкъ, да га позива с королевѣ печатію къ кралю, да ако не поидѣ по печати, то тоузи да се оупи-соуи печати оу краля, и да ѣ оузима архиепискоупъ сѣѣѣ. и аще се позвоѣ королевѣ чловѣкъ къ архиепискоупоу, и да боудеть.....

Си же светы и прѣшвещени храмъ спаса нашего Ісоуса Христа, азъ, милостию кожною вѣнчани краля Стефанъ, и с прѣвѣзлюбленымъ синомъ своимъ Радославомъ прѣвѣн-цель, ѣгоже и благословисмо бити емоу кралю въсе снѣ дръжавѣ, въ семъ же храмѣ спаса нашего здѣ да поставляютъ се въси кралиѣ, хотѣиѣ быти дръжавѣ сѣи, и архиепискоупиѣ и пискоупиѣ (и) нгоуменіѣ здѣ да поставляютъ се. и снѣ жоупе приложихомъ повдѣ власть снѣи цркви: Кроушаницоу, Мора-воу, Борьчъ, Лепеници шѣѣ, Бѣлица, Лѣ-вочъ, Лоугомира, Расина, и власи вси снѣ королевѣсѣ дръжавѣ. и снѣ жоупе, чѣто приложихомъ цркви спаса нашего, сѣ снѣ да не нмаю протопопе дворске никоеѣ власти. а цю доходи шѣ поповъ нѣи шѣ влахъ нѣи земельски люди, что ѣ поповска биръ, что се оуземле на людехъ, да се та вса оуземлю сѣи цркви. а нѣмъ пискоупишмъ ке соу дошле жоупе, да оузима протопопа дворски половиноу бири по-новѣске, а ѣѣ ѣ вѣховина попомъ, да шѣ тога не оуземле

протопопа честы, нь вьсе то пискоупь да оуземле. а снє .д̄. жоупе: Юльшаница, Пноука, шба Ибра, шдь ис-прьва нѣ оулазиль протопопа. да и иещє да соу шть протопопъ свободне и .д̄. намастири кралевси: света когородица стоуденичска и светы Гешргинє оу Расѣ и светогорьски манастирь и света когородица градьчска. тѣми .д̄. — ми ни самѣми или, или гдѣ нмь соу села подь конми пискоупиами, да не имають надь ними никоре швласти пискоупинє. а ш поповьщѣмь поставлени снхъ манастирскихъ швласти и ш всакомь доуховномь исправлени прѣдлагаемь та вьса на архієпискоупа. а ш поставлени игоуменьскомь, игоже по правдѣ изволн кралевьство, сего архієпискоупъ благославляетъ божьствьно, а краљ даваетъ ємоу жьзль, и целовъ иго поставляетъ єго игоумена. и по томоу божьствьни сь законъ наоучивьше по црковномуу оуставоу и прѣданн, и господско запрѣщенне бысть, не разлоучаты се моужоу шть жєне и женѣ шть моужа; ащє ли котори шбрѣцєть се сию страшноюю заповѣдь прѣстоупає, симь наказаниємь да наказоуєть се: ащє ли котори боудеть шть властєль, да оуземлетъ се на немь краљу .ѧ. конь; ащє ли шть ннихъ воиникъ, да оузимаєть се на немь по .Ѧ. кона; ащє ли шть оубоихъ людн створить се, да оузимаєть се на нихъ по .Ѣ. волн. женамь такожде повелѣваемь: ащє ли котора вь прѣстоуплєниє закона вьпадєть, ащє боудє шть властєль, то властєльскимь наказаниємь да наказоуєтъ се; ащє ли шть нижнихъ, то противоу родоу да наказоуєтъ се; ащє ли котора родитєли штемлетъ се или инѣмь конамь снмь, то такови да наказоуєтъ се противоу саноу своємоу; ащє ли ш сєбѣ сама имєть вѣснєвати се, шставляючи своєго моужа, да ащє има добитѣкъ, добитѣкомь да наказоуєтъ се; ащє ли добітка не има, то своимь тѣломь да наказоує се, икоже боудєть изволеннє моужа иє. наказавъ ю, да ю водить. ащє ли не боудєть ємоу оугодна водити, то наказавъ ю да ю продасть, камо ємоу годіє. и по наказанн всаки моужь, кон боудєть поустилъ жєноу, да ю възврати вь домь свон; ащє ли сего не имєть послоушати, то такови и шть божьствьннє цркви да боудєть завєзань, и шть господина єи да не боудєть оу мнлостн. и ащє второу жєноу понимєть, да дастъ шслоухоу подобноу прьвон. или

кто по таковомъ женоу дастъ, иже не имѣ хѣтѣти свое
 възлещи, то и ты да оупадаѣтъ оу такоже наказаннѣ, яко-
 же и поустивни. и женамъ же симъ шбразомъ запрѣщеннѣ
 да бнвають, да не имать шбласти оставивши своего моужа
 иного оузети; светителемъ же и господьствоующимъ запрѣ-
 щеннѣмъ божьствьнымъ запрѣщеннѣмъ, никтоже да не шста-
 влѣѣтъ божьствьнаго сего закона, развѣ словесе прѣлюбо-
 дѣннаго. и тои истинно да испитаѣтъ се съ расоужденнѣмъ
 на властелѣхъ же и на воиницѣхъ, да оуземалютъ на нихъ
 шслоухѣ господьствоующи. а иже соутъ оубози, на нихъже
 оуземалю по .ѳ. воли, то гдѣ шверѣтаютъ се оу жоупахъ, ке
 соу подѣ швластью архиепискоупниѣ, да оузимаѣтъ архие-
 пискоупни, а подѣ швластию ииѣхъ ѣпискоупниѣи аще
 шверѣщѣтъ се таковы, то да оузима ѣпискоупниѣи ѣднѣ волю,
 а дроуги да оузима господьствоующи. аще кто сватвицоу
 прѣ-з-аконѣ оузме, аще боудѣтъ штъ властелѣ или штъ вои-
 никѣ, да оузимаѣтъ шслоухоу господьствоуѣи по .к. воли;
 аще ли штъ оубоги, то да оузима светитель половиноу, а
 таковы да се распоуцають оу распоустѣхъ или оу сватви-
 цахъ. иже позиваютъ се прѣдѣ светителе, иере пороукоу све-
 тителемъ ѣмоутъ се, то такове роуке и печати светителѣи да
 оузимають. и да се не позива архиепискоупновѣ чловѣкъ къ
 кралоу безѣ кралеѣи печати, нѣ ако ѣ комоу чимъ длѣжнѣ
 архиепискоупновѣ чловѣкъ, да се позива съ кралевои печа-
 тию къ кралоу. да ако не понде по печати, то тоузи да се
 оуписоую печати оу крала, и да ѣ оузима архиепискоупнѣ
 себѣ. и се вѣса свршнхоломъ ти, спасе мои, и прѣдахомъ
 кожьствьнѣи и неизреченѣи слаѣ царствнѣи твоего, да аще
 кто прѣстоупитъ и имѣтъ разарати нѣчто штъ сего прѣдѣ-
 наго теѣѣ, кто любо боудѣтъ прѣтвараѣ снѣ, не тѣкмъ да ѣ
 повиннѣ и штрнновѣнѣ божьствьноиу тѣлоу и крѣи господа
 кога и спаса нашего Исоус Христа и когоуматери рождѣши
 прѣсѣѣтыѣи приснодѣвиѣ Марнѣ, нѣ и анатѣма ѣмоу боу-
 ди и клетѣа на немъ светыхъ небеснѣхъ силѣ, Іѣвана прѣдѣ-
 тѣе и крѣститѣла и светыхъ прѣславнѣхъ апостоѣи и све-
 таго прѣвоиоученника Стеѣфана и светаго штца нашего Сави
 и светыхъ штѣѣи нашихъ .тиѣ. иже въ Никѣи, и мною грѣ-
 шнѣмъ да ѣ забезанѣ въ си вѣкъ и въ боудоущи, и

наслѣдникъ да боудеть прѣдателю Нюдѣ и причестъникъ
рѣкъшиамъ: възъмн, разкъпнн ѿго, кръкъ ѿго на насъ и на
чедѣхъ нашихъ, да причѣтъ се къ тѣмъ.

Inscriptio in ecclesia Žičensi. J. P. Šafar. Památky.
Listiny. 7. G. Magarašević. Лѣтоп. срб. 1828. II. 9—22. J.
Vujić. Путеш. по Сербіи. 147—154.

XIX. (1195—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit, župam, in qua
mercatori ragusino damnum inferatur, debere aut sontem
tradere aut damnum compensare.

Мноасть створи господство ми доубровъчкнмъ трѣ-
жннкомъ, да ходѣ по моюи земанъ свободно съ трѣгомъ, кѣзь
правѣде никто да имъ нища не испакости; оу коюи ли се
жспѣ шѣ испакости, тази жспѣ вола да да кръвъце вола
да плати.

Господинъ Стефанъ.

Sigilli fragmentum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. A tergo manu recenti: 1200—1300. Спомен. 38.

XX. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit se ipsum diremptum
esse controversias inter Ragusinos et Serbos.

Пише кралевѣство ми, всѣмъ да ѣ сь свѣдѣннѣ. снковъ
мноасть створи кралевѣство ми властеличникомъ дѣбровъ-
чкнмъ, да гредѣ съ трѣгомъ сь земасъ кралевѣства ми, и гдѣ
гредѣ сь кое мѣсто или сь Бръсково или ннѣдѣ гдѣ годѣ, да
имъ нѣ никоере неправѣде ни ѣсилни; и кръчъмъ да носе;
и прѣвѣггаръ да не влада надѣ нимн; и съ сръблиномъ сь
коемъ годѣ сѣдѣ нигдѣ ннѣдѣ да се не проу, да гредѣ прѣдѣ
кралевѣство ми. кто ли се дрѣзне прѣтворити, да приме
гнѣвъ и наказаннѣ шѣ кралевѣства ми, снѣ во все писѣ кра-
левѣство ми, да ѣ всѣмъ сь свѣдѣннѣ.

Стефанъ краль и съ богомъ самодръжъць
сръпскі.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 42.

XXI. (1222—1228.)

Stephanus, Serbiae rex, constituit posse Ragusinos vinum merum et mel s шцкнѣ in Brskovo vendere, vinum vero mixtum et mel прѣзъ шцкнѣ deprehendendum esse.

† Пише кралевѣство ми, да є вѣдомо всакомѣ. дало є кралевѣство ми мно҃сть дѣкровѣчамъ, да си продаю вино безъ воде и медь с шцкнѣ с Бръсковѣ с трѣгѣ кралевѣства ми. и ако се кто наиде продавъ вино с водомъ и медь прѣзъ шцкнѣ, да мѣ се все сзѣме, цю има. а за нне трѣжники да не има печали кралевѣство ми. да нмъ се се не помете, докѣ стое с правдѣ кралевѣствѣ ми.

Стефанъ кракъ сръпски.

A tergo: Privilegium de vino et melle.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 30.

XXII. (1233) 6741.

Sava, Serbiae archiepiscopus, monasterium S. Nicolai (in Vranina) eximit a potestate episcopi Zetae.

† Снасѣ нашемоу рѣкыни(м)ѣ: славѣрихъ мѣ прославляю; иже исповѣсть мѣ предъ чловеки, исповець и азъ предъ штъцельмъ моимъ, иже ѣсть на небеси; и, аще ктѣ постидить се мене и моухъ словесъ въ родѣ семь прѣклоубоденнемъ и грѣшнемъ, и спасъ чловецьски постидить се ѣго предъ ангелѣи кожи въ славе своѣи. сего ко ради и си христолюбивѣи мѣжъ Нларѣиъ, wskершенны ѣпискѣиъ зетѣски, последѣе словесемъ спаса нашего, мно҃гѣ трѣди подыѣтъ с своѣемъ свѣтительстве: прѣви ко бысть си свѣтитель зетѣскѣи земли поставленъ мѣною, начело всакоѣ вери....кство, предъставляѣють се, донѣдеже чловецьское ѣство с швинчи божьствѣ(кыни) наставитъ се. сѣмоу же когѣлюбивомѣ ѣпискѣиъ зетѣскомѣ Нларѣиѣиъ трѣждьшѣ се ш своѣемъ божьствѣнемъ стаде когѣ даюшомѣ крѣпость, и ниѣ мѣри паки всхот.... трѣдити се, и в..... Бранина.... створи жилище господѣи црѣкѣвъ божѣю.... свѣтаго и прѣподобнаго штъца нашего чюдотворѣца Николи, и всѣли тѣ неколико црѣиѣризиць въ славословѣнѣе божѣе. си же свѣти и божьствѣи храмъ

сквершникъ його и прѣда його мѣне, и да не има съ нимъ ни-
кѣторѣе вѣласти їепискѣнъ зѣтскѣи. азъ же Сава, архієпи-
скѣнъ сръбскѣе землѣ, заповѣдь даваю вѣтъ господа бога спа-
са и всѣдръжителѣи и вѣтъ моєго смѣренїѣ, иже бѣдѣтъ по
мѣне архієпискѣни, да не поракощен(о) бѣдѣтъ сїе светвиѣ
место, и не коньмъ сзрокомъ сѣтворѣтъ ю метохїю архієпи-
скѣни, ни ине работѣ заповѣдѣти имъ, нѣ да прѣбивають с
всакои божьствѣнии свободе вѣтъ коє годѣ ине вѣнде, и да
мѣ єсть вѣдѣготорителъ и освѣтителъ архієпискѣнъ, и оу
сїемъ божьствѣ(н)имъ храмѣ да поменѣ(ю)тъ се архієпискѣнъ
с местѣи їепискѣна зѣтскаго. аще ли кто имѣтъ сїе светое (мѣ-
сто) нечимъ вкнѣдѣти ни рабѣтанїемъ ни бесхарьнимъ
сзѣманїемъ нечеса вѣтъ сего свѣтаго храма, таковѣи да єсть
проклетъ и трѣклѣтъ и завезанъ оу си векъ и въ бѣдѣщи вѣтъ
господа бога всѣдръжителѣи и спаса нашего Іисѣу Христа.
писахъ и подѣписахъ, да єсть въ сѣведенїе всемъ. и кога
їепискѣнъ постави старѣишинѣ по сѣмъ, и по-
ставинѣи вѣтъ житиѣи сего да (и)зверѣтъ кратїѣи ж с
местѣи сѣмъ свѣтѣмъ, тѣ да поидѣтъ (къ) архієпискѣнѣ, да га
благословитъ архієпискѣнъ, да имъ бѣдѣ старѣишина с местѣи
сѣмъ. а да се не поставлають по мнѣи ни по наговорѣу ста-
рѣишинѣи с местѣи сѣмъ. и да се не сзѣме ничѣто с местѣи сѣмъ
свѣтемъ снѣтрѣи црѣкѣи ни извѣнъ ни с живѣи ни с мрѣтѣи.
кто ли изѣпакошти свѣтомѣи местѣи сѣмъ кѣмъ любо злѣдїю,
да єсть проклетъ а завезанъ. и молю се хѣтѣиимъ бити по
мнѣи архієпискѣномъ наместникѣмъ моимъ, сїе место видѣвъ
азъ, їерѣи єсть въ пѣстѣмъ вѣтровоє сѣтворѣно єсть, и
всѣмъ правовѣрѣнимъ намъ христїѣанѣмъ поменъ єсть с
местѣи сѣмъ и прѣкнѣстїе всемъ христїѣанѣмъ, и азъ видѣхъ,
їере не има гдѣ тежати, їерѣи єсть с вѣтровоє, д(ахъ) моу
вѣтъ метохїеи спасовѣи с Плавницѣи вѣтъ мѣста, гдѣ єсть вѣнѣк
свѣти Іованъ с Плавницѣи с м. вѣрѣдо, гдѣ стои крѣсть,
коудѣи сѣи теговницѣи нѣи – Плавницѣи и вѣнѣмо с Лѣськовѣицѣи, кон
потокъ вѣтъ Гостѣна течѣ, и коєи чѣловѣкѣи тѣзи посаде на
томъ мѣстѣи, коєи мѣи сѣмъ азъ даль, да не има надѣи нимѣи
вѣласти ни вѣлѣможа ни архієпискѣнъ ни їегѣвѣи вѣтрокъ ни
ниъ кѣто ни малъ ни великъ, ни великѣи работѣи ни малѣ
ни винограда да тежѣи ни ине никоєи работѣи, ни на пѣтъ да

не ходѣ, ни да прикладаю шкрока, ни вѣнске да не тераю, ни ниѣ кто штъ прочиѣхъ властель да шкладаѣтъ ни ми, ни да сѣтъ сквършени работѣнници светомѣ штъцѣ Николе. ваше же христолюбѣе молю азъ хотѣиѣе вѣти по мнѣ архіепископи, да ви нишѣ кожѣю светомѣ ме(сѣс) (се)мѣ. пѣдѣваѣтъ ко всакѣмѣ къ цркви прилагати и давати а не штъ цркви сѣмати. сего ко ради писахъ и подѣписахъ и прѣдадохъ къ всако стѣврѣженіе и скѣхраніеніе цркви места сегѣ въ лето .жѣѣѣмѣ. когоу же слава въ веки. аминѣ.

Сава вѣжнѣю мношнѣю архіепископъ сръбске землѣ и поморске.

Простите писавѣша п... канцѣрѣѣ. а васъ когѣ да простѣ. аминѣ.

Ex apographo veteris apographi, quod nobiscum communicaverat Montis Nigri. vladika Petrus Petrović Njeguš.

XXIII. (1234) 6742. ind. IV. 4. februarii. Ragusii.

Stephanus Radoslav, Serbiae rex, promittit se mercatores ragusinos, regno potitum, liberaturum esse portorii et aliis dationibus.

† Стефанъ, въ Христа бога вѣрны краль всѣхъ рашкѣнѣхъ землѣ и тревоуниискѣнѣхъ, оуноукъ светаго Симѣона Неманѣ и сынъ прѣковѣнѣчанѣнаго краля влажено почивѣшаго Стѣфана монаха, Радославъ. въ лѣтъ .жѣѣѣмѣ. излѣзоухъ прѣдъ кратомъ ми Владиславомъ за правѣвѣрѣиѣ моего и за ѣгова ради великаго прѣкѣлетѣвѣства, придохъ оу си градъ Доубровѣнѣнѣкъ: кнѣзь Петръ Болѣславѣнѣкъ и Гѣдѣръ Крѣсѣнѣкъ и съ всѣми властѣлы шѣкѣнѣновъ градѣсковъ шѣдъ мала и до велика приѣше ме съ почѣстѣиѣю, и много ме почѣтѣише, и правѣвѣрѣно ми послоуѣжише. видѣхъ краѣвѣство ми толѣноу шѣдъ ниѣхъ почѣсть и вѣрно послоуѣженіе, и сѣе оуѣчинѣиѣкъ имъ и оуѣврѣдѣиѣхъ, шѣворѣ ако ми когѣ да, и коудохъ господѣръ, како сѣмъ кѣлъ, да си ходѣ съ скѣнѣми си трѣгѣи по всѣи землѣи шѣластѣи краѣвѣства ми свокодно и по Хѣльмѣсѣцѣ Землѣи и по Зѣтѣ и по всакѣмъ трѣгомъ краѣвѣства ми, а да имъ се царина не сѣземлѣ ни шѣдъ мала ни до велика, и могорѣише хѣльмѣске, и данъ, что даѣте за Рѣкоу и за затѣнѣске винограде и за полѣчке винограде, шѣдъ тога вы

шесковага кралѣвство ми, да не даѣте ничесаре; и за вино-
граде жръновъничкѣе шдѣ дѣдѣ вашнхъ и шдѣ штъць въ
дори до васъ до дньскъ, что сте посадили лознемъ землѣ кра-
лѣвства ми, или ѣ много или мало, пращаю вы, да сте
шдѣ того свободни, и дани да не даѣте. а шдѣ дньскъ по
шнотѣ землѣ мое да не покрѣте ни ѣдѣне пѣди или лозовъ
или житомъ или вокомъ коимъ. хоже ли что шбѣкина ваша
прѣзь снѣ оутврѣженіе кралѣвства ми что примѣкнути
мое землѣ, свѣне мене клѣтва, поневаже вы встаѣте оу прѣ-
клѣтѣвствѣк. шврѣте ли се кто чловѣкъ зѣкъ или шдѣ монхъ
или шдѣ вашнхъ потварае снѣ, оу томъ да нѣ злѣди ни-
коере, нѣ то да се исправаа соудомъ правымъ божѣствомъ,
такоре да е право и безгрѣшно кралѣвствоу ми и вамъ
вѣрнымъ ми пришелемъ. и кто боудоу подѣ роуковъ кра-
лѣвства ми, боудоукоу ми съ милостію божиєвъ и прѣ-
чистые ѣго матере оу моемъ господствѣк, или ѣ братъ мон
или стрыць ми или братоучедъ ми или нѣ кто любо шдѣ
коларъ кралѣвства ми, кто хоже снѣ потворити, не малъ
гнѣкъ и наказаніе има въсприѣти штъ кралѣвства ми. по
животѣ же моемъ законъ мене или стане дѣте мое или
оуноуче или праоуноуче или нѣ кто любо присни мон, и хоже
снѣ потворити, богъ да моу соуди и света богородица и
крѣсть чѣстны и вси свети оу си вѣкъ и оу боудоуки, нѣ
сквершенѣк боудоуки вашѣи вѣрѣк и любѣви и клѣтѣк шнои,
коєвъ ми се хокете шбекати ш всемъ къ мнѣк и къ послѣ-
днимъ моимъ. сего ко ради снѣ оутврѣдивъ и подѣписахъ
роукою кралѣвства ми въ лѣто више писано, мѣсеца фѣрь-
вара .д., индиктишна .д. (и да е сѣдѣ 8 вѣрѣменѣхъ по
старому закону шдѣ михола дѣне до гюргева дѣне).

Στέφανος ῥήξ ὁ δούκας.

Sigillum: inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 2. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 9.

XXIV. (1234) ind. VII. martio mense.

Manuel Angelus, despotes Larissae, Pharsali, Platanonae. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 524.

XXV. (1238.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, queritur Ragusinos homines capiendo et praedam faciendo fidem violasse.

† По милости божиен, ѿ Стефанъ Владиславъ пише те(бѣ), кнеже дѣкровъчскѣ, и всѣмъ оубѣннѣ. ѿ сѣмъ намалъ к вамъ шѣтъ, да приѣмъ тома градъ, и да мѣ работамъ съзъ еговъ почѣтъ; а ви се сте оубѣали и рекъли: да си сѣде троѣ села свободнѣ и трѣи лѣдне; да ѿ сѣмъ кыкъ рекъли монамъ лѣдемъ, да се не боѣ ницаре; да вы како си се сте наѣчили по клѣтвѣкъ наша села и наше колѣарѣ емати, такози сте и мнѣ счинили, давише свою рѣкъ и свою вѣрѣ, тере моѣ села наѣчили и колѣаре ели, а дрѣге неѣкали. да с тома когъ да расѣди, на комъ ѣ клѣтвѣ вѣстала, а ви цю можете чинити, чините. когъ ви дан здравне.

Стефанъ Владиславъ.

A tergo: Кнезъ дѣкровъчскѣмъ и всѣмъ оубѣннѣ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennaе. Спомен. 9. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 13., qui hoc diploma autographum regis Vladislavi esse putat.

XXVI. (1238) Ragusii.

Nicolaus Tonisto, Ragusii comes, profitetur Vladimiri praedam fecisse neque se ipso neque communi suadente.

† Ъкъ намѣща и сина и свѣтаго дѣха аалнѣ. азъ Николавъ Тонистѣ, кнезъ дѣкровъчскѣ, и сѣдѣци и вѣкѣннѣи клѣсѣмо сѣк теѣ, велимъ краю Владиславъ, дѣ ми обѣтованиѣ и писанне, кѣ мѣмъ ни нестѣ, ми и наша шѣкѣна право и вѣрѣно сѣмо дерѣжали, и шѣкъ села напредѣ този писанне и то обѣтованиѣ хоѣемъ дерѣжати вѣкъ памѣтъ. а за снѣ обѣтованне потвѣрдѣмо, дѣ ни за нашега свѣта ни за свѣта шѣкъ шѣкѣна градѣска Владимиръ не пленѣвалъ твою земаѣ, и шѣкъ сѣлѣк напредѣ сѣ нашамъ свѣтомъ шѣкъ нашега града ни Владимиръ ни никѣи твоѣ врагъ да не пленѣ твою земаѣ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennaе. Спомен. 8. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 14.

XXVII. (1238) ind. XI. octobri mense.

Michael Angelus, despotes Platamonae. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
I. 528.

XXVIII. (1234—1240.)

Joannes Dandulus, Ragusii comes, amicitiam et societatem instituit cum Stephano Vladislavo, Serbiae rege.

† Бѣ намѣ вѣща и сына и свѣтаго дѣха. азъ Жани Дани-
доль, кнѣзь дѣкровъчскіи, съ всѣми колазми и съ всѣми
опкиновѣ градъсковѣ казнемъ се тебѣ, господинѣ краю
всѣхъ рашкинѣ землѣ и поморьскіихъ Владиславѣ, ѡ господа
нашего Исоу Христа и ѡ прѣсвѣтѣ богородицѣ и ѡ чѣстны
и животворѣніи крѣсть и ѡ свѣта вожиѣ евангелиѣ и ѡ всѣ
свѣте ѡгдѣвиѣше когѣ вѣка безъ вѣкае нѣждѣ, нѣ своимъ
хѣтѣнемъ и своимъ волю, чистѣмъ сѣрдѣцемъ и правѣ
вѣровѣ безъ вѣакогѣ пропадѣтѣ и зѣле мыслѣ, ѣкорѣ ѡ(дѣ)
дѣнешнегѣ дѣнѣ да ти смо прѣѣтели правѣ, и да смо с то-
ковѣ едновѣ мыслѣнію и еднѣмъ сѣрдѣцемъ неразѣчно до жи-
вѣта нашегѣ и твоегѣ, и кто ѣ твои прѣѣтель, да мѣ смо
прѣѣтелиѣ, а кто твои врагѣ приѣѣгнѣ ѡ нашѣ градѣ къ намѣ,
да ти не испакѣсти ницѣарѣ, ѡ насѣ вѣдѣ; ако ли что испакѣ-
сти, да ѣ мы платимѣ; ако ли га не платимѣ, да ѡного
самогѣ да ти дамо; ако ли того не ѣчинимѣ, да да ѣ на насѣ
каѣтѣвѣ сѣѣ. и ако ти се згѣди коѣ насѣмѣ, и приѣѣгнѣши ѡ
градѣ нашѣ къ намѣ, да те примѣмо ѣко господина съ вѣ-
ковѣ почѣстѣю и съ вѣакиѣмъ прѣѣнимъ съ всѣми твоими
колазми и с ѣнѣми всѣми твоими, кон се с тобовѣ згѣдѣ,
и колико вѣзѣюкиши прѣѣвити ѡ насѣ, да си прѣѣдѣши съ
вѣаковѣ почѣстѣю, а зѣла да ти не ѣчинимѣ никогарѣ ни
тебѣ самѣмѣ господинѣ ни госпѣи женѣ твоѣи ни дѣцѣ
твоѣи ни добытѣмъ твоѣмъ вѣакомъ ни колазомъ твоѣмъ и ни
вѣакомъ никѣмѣмъ твоѣмъ ни добытѣкомъ имѣ, нѣ пачѣ да
имѣши почѣстѣ и хрѣнѣ противѣ моѣи нашеи ѣко и госпо-
дина, и кѣга си вѣсѣхѣши поити ниѣмо ѡдѣ насѣ, да си
поѣши свѣбѣдно съ вѣакою почѣстѣю и съ всѣми твоими и

съ домыткѡмъ всякымъ твоимъ и ѡнѣхъ домыткѡмъ вся-
кимъ, а мы да те испратимъ; и земанъ твоенъ и градомъ
твоимъ да не нахостимъ ни пѣхномъ ни гѣсовъ ни ѡчи-
вѣсть ни таемъ, нѣ паче да имъ прѣкѡ ѡко и салѣмъ намъ;
и да стоимъ ѡ старихъ мѣгахъ, а прѣс-то да не посежемо
никакорѣ; а домытъ, ере смо реканъ дати, да ти дамо, ти-
сѣкю перѣперѣ и пѣтъ десѣтъ дакътъ скрълатѣ чистѡга и чръле-
нога, когаре ты самъ господинъ ѡблѣкнши: то половинѣ да
ти дамо съга пѣтъ сътъ перѣперѣ и ѡнѣзи пѣтъ десѣтъ лѣкѣтъ
скрълатѣ, коере текѣ ѡгодно вѣдѣ, а дрѣгѣ пѣтъ сътъ перѣ-
перѣ да ти дамо до кожика, а ѡтъ тога да ти не ѡдрѣжи-
мо всега ни мала, нѣ да ти подамо все испѣкнено; и цар-
никъ твои да стои ѡ насъ невѣрѣгѣнъ ѡдѣ насъ никакорѣ, и
что ѣ твоѣ правина, да ти ю подамо всѣ скръшенѣ; и кѣга
ѡдѣ насъ ѡстрѣбѣши помочи по морѣ, и пондемо ти на по-
мочь, да ны простишь тога лѣкта все, что имамъ законъ да-
вати, и кѣнѣемъ нашимъ, конъ вѣсходѣ по твоенъ земанъ, ца-
ринѣ, ѡко и господинъ свѣто почивъши дѣдѣ ти и господинъ
свѣто почивъши ѡтѣцѣ ти, кѣга има смо помагали, пращала
ны ста: аке ли не ѡвозможемо ити на помочь ти, то да си
ѡзнамашъ все, како ти ѣ законъ. и такоге ти се и мы кажемъ,
како ти се сѣ и ты когаре посла наши клеи, Мадѣки Бѣсда-
чикъ и Кръвашъ Манѣгеревникъ и Петръ Сѣрѣкникъ, и никонмре
ѡзрокомъ да не раздрѡчимъ снѣ клѣтвѣ с тобовъ, нѣ да ю
дрѣжимъ тѣрѣдо. и ако се коѣ крамола ѡчини мѣгѣ нами,
да се сѣдомъ исправла, а клѣтвѣ вѣнѣ да дрѣжимъ к текѣ
непомѣчно. и како хѡеомъ снѣ все схранити, что се пише ѡ
снѣн клѣтвѣ, тако да насъ когѣ сѣхрани на семь свѣтъкѣ и ѡ
вѣдѣемъ: ако ли прѣкѣснимъ и едно ѡдѣ сега, что смо
ѡговорили с тобовъ и ѡписали здѣ, да ны когѣ сѣпѣне и свѣ-
та богородица и вси свѣти, конъ се пишѣ ѡ снѣн клѣтвѣ, и на
семъ свѣтъкѣ и на-номъ.

A tergo: Capitulum regis Vladislai et Johannis Danduli.

Sine sigillo. Apographum saec. XIII. membran. in
c. r. archivio Viennae. Спомен. 3. P. J. Šafar. Památky.
Listiny. 10.

XXIX. (1234—1240.)

Andreas, chlmensis knez magnus, amicitiam et societatem instituit cum Joanne Dandulo, Ragusii comite.

† Ёѣ намѣ штыца и сына и светаго дѣха. ѿ кнезь вели хълмьскы Янѣдрѣи съ всѣми властелы своими какъ се кне- зѣ дѣкровъчкѣмъ Жанѣ Данѣдолѣ и властеломъ дѣкровъ- чкѣмъ и всѣи шѣвѣкинѣ градъскѣи сѣ господа бога и сѣ свето юванѣгелѣи и сѣ чѣстныи животворѣи крѣсть господьскѣи и сѣ . тѣи . свѣтыхъ штыцѣ иже сѣ Пнѣи, да имаю мирѣ съ вами сѣ вѣки, како сѣ и мои старѣи имали сѣ вашими старѣишими сѣ стары законѣ, да вы ѿ штворѣна земла моѣ сѣ всѣхъ вашихъ печалехъ, а правина да естъ, а вашѣ чловѣкѣ, кѣи приде сѣ землю мою неволѣ, комѣ ѿ искана правина, и неиспакнѣна мѣ бѣде, да станѣ и да сѣчини правинѣ: аѣ ли приде такѣ чловѣкѣ, комѣ нѣ искана правина, да мѣ се не сѣзѣмѣ ни тѣнѣ коньцѣ, докѣ понде сѣ свое мѣсто, и тамо да сѣчини правинѣ по томѣ, и да не приде врѣхъ васѣ сѣ вашими вра- голѣ: аѣ ли сѣи прѣстѣпаю, да мѣ сынѣ богѣ, свѣта бо- горѣдница и вси свѣты.

Sigillum sine inscriptione. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 4. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 8., qui putat hoc diploma scriptum esse 1233—1235.

XXX. (1234—1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, Joanni Dandulo, Ragusii comiti, confirmat privilegium concessum a Kulino bano.

Оу намѣ оца и сына и светаго дѣха аминѣ. азѣ раѣ ко- жи Матѣи а одаѣломъ Нинославѣ, банѣ босньскѣи великѣи, кѣе се кнезоу доѣровъчкѣмъ Жанѣ Данѣдѣлоу и всѣи опѣкинѣ доѣровъчкѣи, такоу сѣмъ се кѣетѣвѣю кѣелѣ, какоу сѣ ѿ банѣ Коулинѣ кѣелѣ: да ходѣ власи свободно, нѣхъ докѣтѣ, тако како соу сѣ бана Коулина ходили, вѣзѣ все хѣкѣ и зѣдѣи: а ѣ коудѣ облада, тоудѣ сѣи ходите пространѣи и здѣко, а ѣ приѣкти какоѣ сѣмѣ сѣвѣ, и наѣкѣ давати ѿ все зѣдѣи. а се писѣхъ наменѣмъ Дѣсоѣ, грамѣтигѣ бана Нинослава великаго босньскаго, тако вѣрно какоѣ сѣ прѣвѣхъ. а се еѣре: аѣ

ши штъ адъскыиухъ нераздрѣшныиухъ оузы, и своимъ оу-
ченики и апостолы и светители поставивъ различнаѣ свѣ-
тила, и рекъ намъ оучити люди си, еже стежа чысткою си
крывию, и: иже вѣроу иметь и крестити се, спасень боу-
деть. сии же великии архіерѣю христовъ Никола, нашъ
оучитель и пастырь, въ напастьхъ крѣпкъ и въ бранехъ по-
магаен, сирымъ и въдовымъ и нишнымъ застоупныкъ и въ
всацѣхъ вѣдахъ скоро помагаен, (с)твори се юго храмъ сын
Пларнею ієпискоупомъ зѣтскыимъ, и иже любимъ бѣ госпо-
динома ми и родителема господина блаженанаго и свето по-
чившаго Стефана, краемъ все сръкьскѣ земліе и поморьскѣ,
Симона Монаха, и господина ми прѣсвещеннаго архіе-
пискоупа все сръкьскыи земліе и поморьскыи кирь Савы, иже
ієста сии даръ оуствориша и принесла къ светомоу и велико-
моу архіерѣю христовоу Николѣ и на многа моленья къ ко-
жиамъ цркквямъ и смѣрїенамъ къ ангельскомуу и мнишьскомуу
шкразоу любима. азъ же грѣшны и недостонны рабъ кожии
Стѣфанъ Владиславъ, оуспоменувъ сиковаѣ оуписаннаго го-
сподовъ ми и родителъ, что принесоу к тебѣ, великыи архі-
ерѣю христовъ, наикже се быхъ изъавляъ вѣчныи моуки?
принимъ снѣ малое мое приношеніе, и боуди ми скоры за-
стоупныкъ въ днь страшнаго ми шсоужденна. и даю село
светомоу Николѣ Годыниѣ съ Рѣковъ, а мегѣ моу оу Бѣскъ на
врьхъ Планѣ на врьхъ... а по врьдоу, како се камъ ваи оу
Годиниѣ, по дѣлоу на врьхъ... ра тако... оу... до... къ штъ
доука... тѣ... рѣ оу Мнцѣ право оу влато. и даю село
То... оу Николѣ... и съ... оуныиымъ на... дѣвѣ Гоугла-
воу и Кроушевице, а мегѣ намъ оу Бѣдожигѣ оу Липовоу Про-
долѣ на врьхъ Оуши... ца оу злоу плочю шдѣ Трѣнока на про-
пастыньски прѣкорѣ по врьдоу, како се камъ ваи, оу
Ктоуниѣ на прѣворѣ меоу Доупилоу и меоу Ктоуниѣ надѣ
Годиницѣ по сръдѣ Дебелшака подѣ Малы Дебелшака, како
поутѣ гредѣ на Гомылицоу, право съ Гомылицѣ низъ Бѣчкѣ...
..... право оу Рѣкоу и съ Рѣковъ право оу впрѣ оу Бѣскъ.
да моу и(кѣстѣ) вонскѣ ни царьскога злата ни винограда, нѣ
да моу іє законъ оу хро..... оль великыиухъ лаврѣ. да не
потворите сего оутвержденаго селоу храмоу мною грѣ-
шнымъ кралемъ Владиславомъ ни братъ мои ни синъ мои ни

оуноуць мон ни соуродникъ кралевѣства ми, ни н кого нзво-
ли когъ быти господѣствоующа. шкрѣте ли се кто, и дрѣз-
неть потворити се, да моу ѣсть соупьрникъ когъ и прѣчи-
стаѣ мати ѣго, и чыстыни кръсть да моу нѣ помощьникъ
ни въ снѣ вѣкѣ ни въ боудоущини, и свѣты Николаѣ да моу
ѣсть соупьрникъ на вѣторомъ пришестви. и да м(оу соу) па-
шица и теговица, како ѣ не-прѣка было, да не има тоу
шбласти ни мон властелинъ ни мон владальцъ ни (ж)оупла-
нинъ шть соумѣждьникъ тѣхъ сель, ни арханасинъ да не
има тоу змловни(а), и люднѣ црькви(ни) да прѣкенаю
оу всакон кожѣствьнон свободѣ, нѣ да соу работници све-
томѣ Николѣ. кто ли се шкрѣте прѣслоушавъ снѣ моеу,
непакости что въ земли ни въ людехъ, да приме гнѣвъ и
наказаннѣ шть кралевѣства ми, и да да кралевѣствоу ми
.т. перьперъ. сего ради подписано бысть въ лѣтѣ .жѣѣп.

† Стефанъ Владиславъ с помощю коживъ краля всѣхъ сръбскѣхъ земель и поморьскѣхъ.

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Decriptum ex
apographo (fac-simile), quod nobiscum communicaverat
Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XXXIII. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, remittit Ragusinis
vectigal žrnovnicense.

† Степанъ Владиславъ, милостию коживъ краля сръб-
ски, даваю свою милость приѣтелемъ своимъ властеломъ
дѣкровьчскимъ и всѣмъ шькниѣмъ градскон, и працаю имъ
могорнише, что сѣ давали шдѣ Жръновнице, и никимъ конь-
цемъ да имъ се снѣ не потвори ни шдѣ моего брата ни шдѣ
приснога кога люко, до колаѣ стое сѣ мноуѣ с правдѣ, кою
имамъ с ними. кто ли снѣ потвори, да ѣ проклетъ шдѣ кога
и шдѣ всѣхъ свѣтыхъ.

Стефанъ Владиславъ помовню коживъ краля сръбски.

A tergo: Capitularium regis Vladislani de facto ma-
garisi.

Sigillum: inscriptio serbica: .лав краа всѣхъ рашк... Ori-
gin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 6. P. J. Ša-

far. Památky. Listiny. 12, qui hoc diploma anno 1235. scriptum esse putat.

XXXIV. (1234—1240.)

Stephanus Vladislav, Serbiae rex, facit donationem monasterio S. Mariae in Bistrica.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 169.

XXXV. 1240. ind. XIII. 22. martii. Ragusii.

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, promittit se cum Ragusio aeternam habiturum pacem.

† Бѣ имѣ вѣща и сына и светаго дѣха аминь. лѣто сплѣ-
щеніѣ господа нашего Исоу Христа тисоуща .ѿм., мѣсе-
ца марьта .кѣ. дѣнь, нѣдѣлкѣта .гѣ. въ хѣтѣнне вишьнега
нашега господа кога Исоу Христа, и ѿзь велики банѣ ко-
сенъски Матен Нинославъ по милости божіе своновъ си добро
хѣтєніе придохъ си с дѣбровъникъ къ старимъ ми приѣте-
ломъ, властеломъ и шѣкинѣ градъскѣ, а придохъ си съ
монами коларими, съ вонводомъ Юришемъ, тенъчнѣ Радона
и братъ ѿеговъ Симеонъ, пѣхаръникъ Мирохъна, Забавъ Про-
даса, Приѣскѣ Сѣфинарь, Славъко Поличикъ, Граднслакъ
Тѣрѣвикъ, и обрѣтосѣмо коларина кнеза дѣбровъчъкога, Ни-
колава Тонисѣта, и съ преписанимъ монами коларими клеуъ
сѣ кнезѣ и въсе шѣкинѣ градъскѣ с вѣчъни миръ и с люкъвѣ,
како се зде подѣпишѣ: азъ Матен Нинославъ, по милости
боже вѣлики банѣ косенъски, съ монами коларими кѣльнѣмо
сѣ теке, Николакъ Тонисѣтъ, кнезѣ дѣбровъчъкомъ, и въсѣ(к)мъ
властеломъ и въсѣ шѣкинѣ градъскѣ с господа кога нашего
Исоу Христа и с прѣскѣтъ когородницѣ дѣвию владикѣ Марию
и сѣхъстѣни животворѣщи крѣсть и с света божи евангѣлини и
с светаго Бѣлѣн, блаженога мѣчѣнника, и с въси свете сгодиныше
когѣ вѣдѣ века съ своновъ воловъ, чистѣмъ срьдѣцѣмъ, съ
правовъ веровъ, бѣзъ въсакога пропадѣства и бѣ-зъ-вѣлѣ мисли,
да въ стою с вѣчъни и твѣрѣди миръ и с срьдѣченѣ любѣвѣ и
с въсакѣ правѣдѣ, и по землѣ и владанне мое и монахъ сынъ
да си ходите свободьно и пространо вѣсь въсакѣ дѣсѣцине и
вѣсь нѣкерѣ нѣкѣне данне, и пачѣ да мон кѣметѣ и мон людне
и мон владѣльци да въ любѣ и да въ хранѣ вѣдѣ зла съ пра-

ковъ веромъ; и ако некто въдъ монахъ кѣмети или въдъ монахъ людие чинѣти кривинѣ, да се при предѣ мноу, и ѿ да намъ сѣдѣ прави сѣдѣ, и ѿко ви ѿ правникъ не чинѣ, то то ѿ кривъ; и ако сѣкъ разкратитѣ съ кралѣмъ ранѣки, да васъ не дамъ ни вашъ добитѣкъ, паче да ви схранѣ съ вѣс(к)мъ вашимъ добиткомъ; и цю се чинило при и послѣ, да сѣкъ при, и да не изъма; и да приѣдѣ сѣ Дѣбровъникъ, да на мѣ не ѣстане никъторѣ, де ѿ самъ сѣ свою земаѣ сѣда, кѣто хоуе нескати, ници, де ѿ самъ радѣ правѣдѣ сѣчине, ако пра(вѣдѣ) не сѣчинѣ, то ѿ кривъ. и сѣкъ вѣрѣ: ако вѣкрѣе сербанинъ клаха, да сѣкъ при предѣ кнеземъ дѣбровъчѣкимъ; и ѿко верѣе клахъ сербанинъ, да се при предѣ каномъ, и ниомѣ клахѣ и ниомѣ сербанинѣ да не нескѣ. и да сѣкъ некоѣ кривина мѣѣ ни чини, да та кривина сѣкъ съ пракиновъ несправи. а сѣзи миръ и сѣзи шкетѣ да сѣкъ никакорѣ никимѣре деломъ и никимѣре коуцѣмъ да сѣкъ не решѣ, ни да сѣкъ подѣперѣ, иѣ паче да вѣдѣ тверѣдѣ сѣ веки. и хоуѣ, да вѣсѣ се, цю зѣ писано, сѣ веки да вѣдѣ тверѣдо въдъ мене самого и въдъ монахъ детѣ и въдъ монахъ шѣчѣ и въдъ монахъ кѣмети и въдъ монахъ людѣ: и кѣто сѣе приломи или ѿ самъ или мон сынъ или мон шѣкъ или мон кѣмети или ни кѣто годѣ мон, да коу га сѣпѣиѣ и света богородица и вѣси светѣ, ки сѣ зѣ писани. миръ коуи съ намъ аминъ. въдъ сѣзи миръ и въдъ сѣе шкетованѣ сѣ .ѣ. кнѣгѣ: ѣдѣнѣ кнѣгѣ сѣзѣлъ канъ велики Нинославъ съ сконми боуарими, а дрѣгѣ кнѣгѣ сѣзѣлъ Ниноклавъ Тоннѣкѣ кнѣзъ и шѣкина градѣска. и да иѣкъ никѣрѣ изъма на ниаго сербанинъ ни на ниаго клаха лише на самого нескѣ. азъ Нинославъ Нонспанинъ кѣкинѣ сѣкъ вѣчѣни миръ и любѣи мѣети съ дѣбровъчаномъ, како ѣ сѣе преписано.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

XXXVI. (1240.)

Matthaeus Ninoslav, Bosnae magnus banus, jurat se cum Bagusio perpetuam habiturum pacem.

Ѥ имѣ отѣца и сина и светаго. азъ рабъ коуи Матѣи именѣмъ канъ косѣски Нинославъ кѣкинѣ се обѣкииѣ дѣбровъчѣкон, да стою сѣ вами сѣ миръ и сѣ сваѣ правѣдѣ, како сѣ

стаан мон старѣ, и да свокодно ходите с моен земли, да ви нѣ десетка никогаре; ако ви тѣко счини крикии монѣхъ кмет-ти, да се при прѣдѣ мноми; ако ви тѣа [счини крикии, да (сѣмъ) тѣа крикѣ] право не счини, то то тѣа крикѣ; и ако се разратите съ кралем съ рашкии, да васъ не дами съ всѣми вашии добиткомъ, и да ви схранѣ. и что се счинило прѣ-нан (по)сѣ, да се при, а да нѣ изма, нѣ да е правда. и не бѣше мое печати велѣ, одѣнесена.. бѣше, да.. ози е моѣ печать, ка е при киизн. а се не сземле десетѣка, да колѣ смъ живѣ и моѣ дѣте и моѣ снѣче. кто сие прѣскочи, да е клетѣ..... да приде с Дѣровъникѣ, да на ме не стане никѣторѣ, дѣ тѣ смъ радѣ правдѣ счине. и ако пра(вѣде) не счини, да смъ крикѣ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

XXXVII. (1243). Ragusii.

Joannes Michael, Ragusii comes, promittit regi Stephano Uroš Ragusinos non passuros, ut vidua regis Vladislavi in ditionem ejus litteras vel nuntios mittat.

† Їѣ ѡвѣ ѡтѣца и сина и свѣтаго дѣха аминѣ. азѣ Жанѣ Миѡналѣ, кнезь дѣровъчѣки, съ болгарими дѣровъчѣкии тебѣ, велѣи краѣ рашѣкомѣ и поморѣскомѣ Стефанѣ Брѡшѣ, с господина бога всѣдѣрѣжитѣла и с прѣчистѣ юго матери дѣвию Марию и с чѣстѣни животворѣци крѣсть господѣнь и с свѣта кожна еванѣгѣлиа и с .Ѧ, еванѣгѣлисте каѣнемо сѣ, ѡкорѣ ни съ нашеи свѣтомѣ ни съ нашеи вѣдѣниемѣ кралица владиславѣа и съ нашега града ни по морѣ ни по сѣсѣ ни с Босѣнѣ да не пошѣ ни книга ни сѣ на твоѣ зло. а сѣ чинимо съ хѣтѣниемѣ твоега сла Юрѣко и съ нашеи хѣтѣниемѣ. акѣ ли сѣ прѣстѣпимо, да ни богѣ сѣпѣнѣ и свѣта богорѡдица и чѣстѣни кѣкрѣсть и всѣ свѣте кожни.

Sine sigillo. † а б г д е ж з з и и к л inferioribus partibus litterarum abscissis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 12. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 16.

XXXVIII. 1247. 11. februarii.

Odola, filius Preden, e Krajina, promittit Krajinenses cum Ragusinis aeternam habituros pacem. Ragusini jurant se Krajinensibus injuriam non facturos. Krajinenses confirmant juramentum Odolae.

† Як нає ѡца и сина и светаго дсха аминь. лета шпеак-
ценнѣк господа нашего Исск Христа тинѡца две ста .лѡз.,
месеца фекрѡара .лѡ. день, га ѡдола, синь Преденъ, нск Краина,
селъ ѡдъ монхъ старехъ прискннхъ приѡтелихъ и ѡдъ всєхъ
людехъ краинанехъ и за мене, придохъ с Дѡбровьникъ по-
стави ти вѣчкни миръ и любевь мєгѡ краинанехъ и мєгѡ дѡ-
бровьчанехъ и съ сѡдѡцѣк и съ ветьниці и съ сковь ѡпѣкни
дѡбровьчѣка. вечкни миръ и любевь по клетька светаго єванг-
гєлїа потвердихъ, и присєгохъ, да краинанѣ не пакостє
дѡбровьчаномъ ни людемъ ни докитѣкѡ ни землїи нхъ ни
ѡнємъ, ки сѡ подъ кнєзьтво нхъ, и пачє по инкни некон да
намъ не чинїмо пакостити, и сѡ предєлнхъ кнєзьство нхъ ни-
комѡрѣ да не покостїмо. и да єи наїмо понти краинанє па-
костити некомѡ венъ ѡдъ кнєзьтво дѡбровьчѣко, пондѡкѣк и
придѡкѣк да не чинѡ пристаницє с дѡбровьникъ, и да дѡ-
бровьчанє пондѡ на ѡлѡмшанє, ми краинанє никакорѣ да
даїмо ѡлѡмшаномъ ни свєть ни вѣкѡ, а дѡбровьчаномъ да
даїмо керѡмѡ, ако ю наїмѣть потрєковати. ако неки краинникъ
пакостїмъ или наїма пакостити дѡбровьчаномъ или предєлнхъ
кнєзьство дѡбровьчѣкнхъ, ѡнѣзи краинникъ да приде с дѡ-
бровьникъ, и сѡ дворѣ дѡбровьчѣкн чини правинѡ, даюкѣ за
сѣк порѡчѣникъ, да правинѡ чини: ако нскпаде, да плати съ
сконмъ докитѣкомъ, цю бѡдє нскхавїмъ; ако не наїма чїмъ
платити, да сє да самъ по герѡмѡ. а да неки краинникъ съ
инїмъ некое древо чини прє сѣк, цю їєсть здє писано, и па-
кости, да ѡнѣ краинникъ приде с дѡбровьникъ, и прєдѣ дѡ-
бровьчѣкн дворѣ чини правинѡ, како їєсть здє преписано: ако
ли ѡнѣзи краинникъ не приде с дѡбровьникъ чинити пра-
винѡ, да га ми ѡдъ насъ ѡдѡверѣжємо, и цю бѡдє пако-
стїмъ, да платїмо. и съ ѡлѡцїннатомъ хоцємъ наїмєти любевь
и миръ, до колє ѡни стоїє подъ столь дѡбровьчѣкн. и всєи
країнє на всако .лѡ. годицє да поновїмо сїзи рєть, и всаки

крашанинъ ѡдъ .Ѧ. годниче напредъ въсакъ за сѣ да сѣ с си
миръ присеже: а ки крашанинъ се с семь не роти, да га не
примемо мегъ наск с векъ, не да вѣде свень наск, и паче
въскъ ѡегово да затирамо.

† Я ми сѣдѣци, ветѣнници и въса ѡпѣкни града дѣ-
кровъчѣска кельнемо сѣ с свето божѣ евангеліе, да ми сами
за наск ни по дрѣзи за наск да не пакостимо теке Ѡдолѣ
Преденикъ сѣс ни твоими старими ни присѣнниъ ти ни кра-
шаниномъ ни пределехъ вашихъ, не паче да имамо със вами
вечни миръ. а да неки крашанинъ ма цю нскати на дѣкровъ-
чанина, ѡдъ то цю іестъ минѣло или ѡдъ сѣлѣ напредъ,
приди ѡнъ крашанинъ с дѣкровъчѣска предъ нашъ дворъ, да
мѣ чинимо правниѣ ѡдъ ѡеговъ докитѣкъ или ѡнога самага
градиница дамо по герѣс, да га правница повали.

In membrana appensa: Съ поклоненіемъ княза Дръжи-
мира отъ братіе ѡго дѣдомирѣи и отъ Ежекодѣи и отъ
Тврѣдѣици и отъ Бѣлѣмира и отъ Стоаници и отъ Гра-
дише Ходимирѣи и отъ сыновѣи ѡго и Разѣмѣи Бѣлка-
сици лѣбѣмо вашъ миръ и вашъ добротѣ, и отъ все ѡпѣи-
не приде Одола братѣ нашъ и Гръгѣи отъ княза дѣкровъчѣска-
га, и сѣгнаше ны в кѣтъкъ, и пристасмо нѣ тѣ кѣтъкъ и
вѣрѣмо с нѣ.

A tergo: Capitulare hominum Crayne. 1247.

Sigillum Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r.
archivio Viennae.

XXXIX. 1249. ind. VII. martio mense.

Matthaeus Stephanus, Bosnae magnus banus, promit-
tit Ragusinis, se cum eis pacem servaturum esse.

Бѣ имѣ ѡтѣца и сына и светога дѣха аминъ. лѣто 8пѣлѣ-
циниѣ господа нашего Исѣ Христа тисѣи .сѣмѣ., лѣксеца
марта, индикѣта .з. азъ Мадѣи Гѣтѣпанъ, по милости бо-
жѣи вѣлѣнки банъ восенъски, съ моновъ братновъ и съ моими
воларими, ки сѣ здѣ подписани, кельнемо се теке Мѣковъ
Дальфинъ, князъ дѣкровъчѣска, и въс(ѣ)мъ властѣломъ и въсе
ѡпѣкни градѣскѣ с господина бога нашего Исѣ Христа и ѣ
прѣсвѣтѣ богородицѣ дѣвию владикѣ Марію и с чѣстѣи жи-
вотворѣи крѣстѣ и с свѣта божиѣ евангеліи и с светога Бла-

си, блаженога мѣчѣника, и ѿ всѣхъ свѣтѣ ѿгодившѣ богѿ ѿтъ
вѣка съ свономъ воловъ, чистемъ серъцемъ, съ правовъ веровъ,
вѣсь въсакога пропадѣства и вѣсь злѣ мисли, да ви стоимо ѿ
вѣчѣни и твѣрдѣ мирѣ и ѿ сръдъченѣ любѣвѣ и ѿ въсакѿ
правѣдѣ. и по землѣ и по владанне наше да си ходите сво-
бодѣно и пространо вѣсь въсакѣ десецинѣ и вѣсь никѣрѣ инѣне
данне, и паче да наши кѣметѣ и наши людѣе и наши влад-
дальци да васѣ любѣе и да ви хранѣ ѿдѣ зла съ правовъ ве-
ромъ; и ако некѣто ѿдѣ нашихъ кѣметѣ или ѿдѣ нашихъ
людѣчѣне ви кривѣиѣ, да се при предѣ мновѣ, и ѿ да имѣ
сѣбѣ прави сѣдѣ, и ѿко ви ѿ правѣиѣ не чинѣ, то то ѿ кривѣ.
и ако се разкратѣте съ кралѣмъ рашѣки, да васѣ не дамѣ ни
вашѣ добитѣкѣ, паче да ви ѿхранимо съ въсѣ(кѣ)мъ вашѣмъ до-
битѣкомъ. и цю се чинѣло пре и послѣ, да се при, и да не
изѣма. и да придѣмо ѿ Дѣбровѣнѣки, да на насѣ не ѿстане
никѣторѣ, де ми сѣмо ѿ нашѣ землѣю, седа, кто хѣцѣе нѣсѣ-
кати, ници, де ѿ смѣ радѣ правѣдѣ ѿчѣне; ако пра(вѣдѣ) не
ѿчинѣ, то ѿ кривѣ. и сѣкѣ ѿцѣе: ако верѣѣе сербѣлиѣ влахѣ, да
се при предѣ кнеземъ дѣбровѣчѣкимъ; и ѿко вѣкрѣѣе влахѣ
сербѣлиѣ, да се при предѣ баномъ; и инѣмѣ влахѣ и инѣмѣ
сербѣлиѣ да не нѣсѣма; и да не никѣрѣ изѣма на инѣго сербѣли-
и ни на инѣго влахѣ лише на самого нѣсѣца. и да сѣкѣ некоѣ
кривѣина мѣѣѣ ни чинѣ, да та кривѣина сѣкѣ сѣсѣ правѣиѣ
нѣспраки. и си мирѣ и си шѣетѣ да се никакорѣ никѣмѣре де-
ломъ и никѣмѣре конѣцемъ да се не рѣши, ни да се подѣпе-
рѣ, не паче да вѣдѣе твѣрдѣ ѿ вѣки. и хѣцѣемо, да вѣсѣе, цю
здѣ писано, вѣдѣе твѣрдѣ ѿ вѣки ѿдѣ насѣ самѣихъ и ѿдѣ
нашихъ дѣтѣ и ѿдѣ нашихъ ѿнѣчѣе и ѿдѣ нашихъ кѣмѣтѣи
и ѿдѣ нашихъ людѣ. и кѣто сѣе приаѣми, или ми самѣи
или наши сѣнѣ или наши ѿнѣчѣе или наши кѣметѣ или кѣто
годѣ нашѣ, да га богѣ сѣпѣнѣ и свѣта вѣгородѣица и въсѣхъ
свѣтѣ, ки сѣ здѣ писани. мирѣ божи съ намѣ аминѣ. си се
сѣ клѣли: кѣнѣзѣ ѿгрѣнѣ, кѣнѣзѣ Радѣна, казнѣцѣ Грѣдомѣлѣ,
казнѣцѣ Гѣмиѣнѣ, вѣевода Пѣрѣча, Грѣбѣѣша пѣхѣрѣнѣки,
казнѣцѣ Гѣлѣхѣанѣ, ѿжѣ ѿбѣченѣовѣнѣчѣ, Домаславѣ Гѣс-
петѣнѣчѣ, Хранѣславѣ Гѣврачѣчѣ, Радѣе Дрѣговѣчѣ, Гѣрѣславѣ
Паничѣ, Какѣмѣжѣ Одрѣмѣчѣчѣ, Бѣлѣкѣча Бѣлѣкасовѣчѣ.

Sigillum pendens: печать велк... (великаго?) бана ни-

нослава. Origin. membran. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgrad. Спомен. 14. Гласникъ. VI. 1854. 179. Стѣпанъ scriptum est supra rasuram, erasum est nomen нинославъ: vide Schimek 50—60.

XL. (1249).

Andreas, chlmensis magnus comes, cum filiis župano Bogdano et župano Radoslavo promittit se perpetuam pacem servaturum cum Ragusinis.

Бѣ намѣ ѡтца и сына и свѣтаго дсха. ꙗко кнезь вели хълмьскій Янѣдрѣи с моими сынами жѣпаномъ Богданомъ и съ жѣпаномъ Радославомъ и съ моими властелы, ки соу здѣ подписани, кълнемо се кнезоу доубровьчкомоу Їковоу Далѣфиноу и властелемъ доубровьчкимъ и всѣи ѡбикнѣ градскон с господина бога и с свѣто евангеліе и с чѣстныи и животворещи крѣсть господнѣи и с. .тп. свѣтыхъ ѡтцъ иже с Пикен, да имамо миръ с вами с вѣки, како соу имали и наши старѣши съ вашими старѣшими с стары законъ, да кы є ѡтворена наша земля ѡ всѣхъ вашихъ печалехъ, и да си идоу доубровчане по нашѣи земли съ своимъ добыткомъ и съ своимъ рѣчми, спасени боудоу стоеке, придоуке, поидоуке, а правина да єсть, а вашъ чловѣкъ, ки приде с нашѣи землею неволость, комоу є искана правина, и неиспакне на боуде, да стане и да счини правиноу. ако ли приде такъ чловѣкъ, комоу не искана правина, да мѣ се не сземе ни тѣмъ конѣцъ, докоу поиде с свое мѣсто, и тамо да счини правиноу. по томъ и да не придемо на васъ с вашими врагомъ. а да се иѣкоу кривина мѣю нами счини, да се с правинноу исправи с стары законъ, а миръ да се не роуши. си сѣ хълмчане, кон се клеще: Хрело Растимирѣи, Добровиѣи Радовичѣи, Хрела Стѣпковичѣи, Ъдоумьскъ и Стрѣзимиръ Ядамовичѣи, Чепръна Ъпанѣи, Храниславъ Прѣвославичѣи, Бигрѣи Мрѣи, Доброумьскъ Побратовичѣи, Десѣи Берковичѣи, Радованъ Привыдрожичѣи, Хрела Десавичѣи, Приѣи Зошевичѣи, Ъома Чоупетичѣи, Галѣи Бѣксаниѣи, Хрела Хранидроужичѣи, Прѣдиславъ Бѣкмириѣи, Попмиръ Бѣктиѣи, Богданъ Добромириѣи, Хрватинѣи Тоурѣи, Прѣвославъ Проданѣи, Братославъ Бѣковичѣи, Берко Ра-

ДОВАННИКЪ. АКО ЛИ СНЕ ПРѢСТОУПИМО, ДА НИ БОГЪ СЫПНЕ И СВЕТА
КОГОРОДИЦА И ВСИ СВЕТИ.

† Кръсть княза Яндрѣмъ.

Sigillum pendens. Origin. membran. in e. r. archivio
Viennae. Спомен. 15.

XLI. 1253. ind. XI. 15. junii. Ragusii.

Ragusini foedus jungunt cum Michaelе Asen, Bulg-
rorum imperatore, contra Stephanum Uroš, Serbiae regem.

† Ымѣ господа бога нашего Исѣ Христа аминь. а҃кта
въплъщениѣ господа нашего Исѣ Христа тисѣща .сѣмѣ., мѣсеца
июнѣ, на днь свѣтого Ынта, ендиктионѣ .а҃мѣ., сего въ ра-
ди да вѣдѣтъ чистоѣ приѣтелество и свѣрхненіе чистою лю-
бовьѣ, еже било исѣ прѣка междѣ свѣто и прѣславьного царь-
ства въсе землѣ бакгарьске и грѣчкѣ Ывканомѣ Ыскѣномѣ и
междѣ ѡпѣкѣномѣ славьного града нашего Дюкровьника, ꙗко
сѣ жили въ правдѣсѣ и любовьѣ и въ истинѣсѣ, да поведе ра-
стетъ и плоть ѡскнесетъ. исѣ дакъна жьлдающе теке свѣтомѣсѣ
и вѣрномѣсѣ въ Христа бога царѣ самодрѣжавьнѣсѣ въсеи землѣ
бакгарьске господинѣсѣ Мѣхѣлаю Ыскѣно, рожденомѣсѣ ѡдѣ вла-
гокрѣпнѣхъ и свѣтнѣхъ цари, азѣ Марѣсѣли Геѡргѣи, пове-
ленѣмѣ славьного дѣжа вѣнетѣчкого князѣ града Дюкровьни-
ка, и въсе сѣдне и вѣкѣнници и ѡпѣкѣнна въса прѣславьного
града нашего Дюкровьника, мали и велици, вѣкрѣи приѣтеле
свѣтого ти царьства исѣ дакъно вѣрѣмене люковѣ царьства ти
намети жьлдающе въ бога и въ свѣтоѣ евангѣлиѣ божьѣ и въ
свѣтѣсѣю девою Марію мати ѣго и въ честни животворѣи
крѣсть и въ свѣтнѣю апостоли Петра и Павѣла и вѣлаженѣсѣю че-
тири евангѣлиѣсте Марѣка, Матѣѣ, Люкѣсѣ, Ывѣана и въ
свѣтѣсѣю мѣченике господне Бѣласѣѣ, Лѡврѣкиѣтъѣ, Петра и
Ынѣдрию нашехъ свѣтитѣли и въсѣмѣ свѣтѣнимѣ вѣгодѣнѣжѣмѣ
когѣсѣ господинѣсѣ кѣнемѣ се, ѡпечамо се твоѣмѣсѣ великомѣсѣ свѣто-
мѣсѣ царьствѣсѣсѣ дѣрѣжа вѣрѣхъсѣ зло творѣнѣе невѣ(к)рѣного краѣа Ыро-
ша и вѣрѣхъсѣ братѣю ѣго и рода ѣго и вѣрѣхъсѣ въсехъ живѣиѣхъ въ
землѣ ѣгоѣѣѣ и на теѣхъ, кон на нѣхъ землѣ вѣнѣхъсѣ дѣрѣжали некое
вѣладѣнѣе, ако вѣдѣсѣсѣ невѣкрѣнници ни приѣтеле твоѣмѣсѣ свѣтомѣсѣ
царьствѣсѣсѣ, такожде да вѣдѣсѣсѣ невѣкрѣнници и враговѣѣ нашеѣсѣ
градѣсѣ Дюкровьникѣсѣ; ако ли кѣто ѡдѣ сѣихъ прѣписаниѣхъ или

вси шкратеть се свѣтомъ ти царьствъ, и прѣславнѣ ти царьство приметь нхъ къ приѣтельству, а ми да е имамѣ за приѣтеле. ако ли Ёрошъ или некто шдѣ прѣписанихъ рода его вѣдетъ врагъ нашемъ градъ Дюбровъникъ, вѣдетъ врагъ свѣтомъ ти царьствъ; ако ли кѣто шдѣ прѣписанихъ вѣдетъ приѣтель градъ дюбровъчкомъ, високо твое царьство да га има за приѣтеля. и аще богъ поможетъ свѣтомъ ти царьствъ испѣдѣти врага твоего и нашего Ёроша нхъ сръпскѣ землѣ и врата его Владислава и родъ нхъ или дрѣзи властеле, и при-вѣ(к)гнѣ градъ Дюбровъникъ, ми да нхъ не примемо ни рѣчи нхъ, кѣте да имъ пакостимо, колико можемо. и свѣто ти царьство да не створить миръ безъ насъ съ Ёрошемъ и насъ съш-нимъ не пѣстити безъ мира, и паче да вѣдемо свѣтимъ с твоимъ царьствомъ врѣхъ Ёроша врага твоего и нашего и врѣхъ всега своего рода и врѣхъ шного, кон би билъ после на еговъ столъ, и рать и миръ да и(ма)мо съш-ними на вѣчно въ животъ свѣтого ти царьства и нашъ. и свѣтомъ твоимъ царьствъ дамо помокъ прокъ мочи нашей по поморью, по моръ и по сѣхъ; и ако богъ поможетъ твоимъ свѣтомъ царьствъ, и примешъ рашкѣ землѣ с ѣсеми придеи, и намъ богъ да помокъ приети късе граде или костеле, ере сѣ поморскѣ, и пристоѣ рашкомъ столъ, да нхъ придамо свѣтомъ твоимъ царьствъ докрокъ верокъ, кѣкъ пропаства или шномъ чловѣкъ, кон би посланъ свѣтого ти царьства, прокъ мочи нашей. и кѣда ми вѣево, ере твое свѣто царьство вѣлезе въ сръпскѣ землѣ, а ми да се вѣготовимо навече за дѣвѣ недеи, шдѣ кова ми чѣево, с ѣсомъ нашимъ сплѣмъ и мокью, и да пондемо по моръ врѣхъ граде поморскѣ и землѣ се шне-ми лѣдѣи, кон се шврѣтѣ то време въ градъ дюбровъчкѣи, раскѣкъ да штакнѣмо толѣкози лѣдѣи, колико да могъ чѣвати града дюбровъ(ч)кого. и ако Ёрошъ или вратъ его Владиславъ или кѣто шдѣ рода того или властелинъ би хѣтеле хѣити или би нхѣхабѣли намъ, а твое свѣто царьство да ни помага прокъ свою мокъ врѣхъ нхъ, и да имъ нхѣхабѣишъ. людѣи и кѣпѣи шдѣ свѣтого свѣтого ти царьства и шдѣ зѣта ти свѣтого царьства Петра сѣвастократора и докѣтъ имъ ако придетъ въ нашъ градъ Дюбровъникъ, да вѣдѣтъ спасѣни и варовани въ Дюбровъ(в)никъ и въ прѣдеи его кѣко и сами

дюбровькани, и да стоеть въ Дюбровникъ на свою си волѣ, и створеть свои трѣгъ продавающе и кѣпѣюще безъ всякое данѣе и безъ всякое пакости, и да имѣ се не везьметъ никоре данѣе ни на вратехъ ни на мостѣ ни на бродѣ ни на пѣти, и паче да си кѣпѣю всяки трѣгъ, кои имѣ ю на потребѣ, золото, серебро, свите и златѣне поставѣкъ или ино, цю имѣ ю годѣкъ, расѣвѣкъ пышенице, кою да не нескносеть нѣкъ града дюбровьчкога безъ повеленьѣкъ княза, кои би биль по вѣкъ мене въ княжество дюбровьчкѣ; такоде и лѣдѣе и кѣпѣци прѣславьнога града Дюбровьника, еже приходить въ землѣ светого ти царьства и въ землѣ зете светого ти царьство Петра севастократора, да си кѣпѣють и продають свокотѣно въ прѣписанехъ землехъ безъ пакости всякѣ кѣпѣю на волѣ ихъ, и да имѣ се не везьметъ кѣмерекъ ни никире данѣе ни въ граде ни на съкорѣ ни въ селѣхъ кѣпѣцемъ ни на мостѣ ни на рѣкахъ ни на пѣтехъ, кѣте да бѣдѣ свокотѣни на всяко место, и стоеть и поидѣтъ на ихъ хѣтенѣе, и да се шбрате, и да бѣдѣ спасени и стрезени въ телѣхъ и добитѣхъ ихъ. и аще клѣбчитъ съмрътъ некомѣ чловѣкѣ или кѣпѣцѣ шдѣ твого светого ти царьства или чловѣкѣ или кѣпѣцѣ Петра високого севастократора въ княжество дюбровьчкѣ или съ езикомъ или безъ езика, и да бѣдѣтъ безъ дрѣжине, да весь добитѣхъ шнога мѣрьца чинимо написати, и екѣда твое скето царьство за ихъ пошлетъ свое книге, да дамо, а добитѣхъ шнога мѣрьца шдѣ насъ да не погибѣне нишпоре; такожде людемъ и кѣпѣц(е)мъ дюбровьчкѣимъ годѣтъ се съмрътъ или съ езикомъ или безъ езика въ землѣхъ скетого ти царьства и въ землѣхъ високого севастократора господина Петра, а дрѣжнѣ си не бнхѣ имѣли, добитѣхъ шнога мѣрьца бѣдѣтъ спасена, за твое свѣтѣе царьство да се прѣдаде шномѣ, кои за добитѣхъ прѣписанъ мѣрьца съ книгами господина княза дюбровьчкога би биль посланъ. и ако людемъ светого ти царьства или Петрови високого севастократора имѣтъ нескати некою правнѣхъ вѣрѣхъ кога годѣ чловѣка княжества дюбровьчкога, да ми бѣдемо дрѣжани шнемъ чинити правнѣхъ безъ сѣтъбине и безъ данѣкъ по законѣ нашѣмѣхъ съврѣшенѣхъ правѣдѣ, и такоде правѣда да бѣде нашнмъ людемъ въ землѣхъ светого ти царьства и Петровѣхъ севастократора по

ваше свѣто царство и по високого севасто Петра безъ никире данье и безъ сѣтъкине. никоре емство да не медѣ свѣтомѣ царствѣ и насѣ, до кѣде се не сѣди въ правѣдѣ. и ꙗко когѣ поможеть свѣтомѣ ти царствѣ, и приметь землѣ сръпскѣ, да си имамѣ шнѣзи старѣ законѣ съшѣ и(и)мѣ, конѣ е имель имашѣ градѣ Дюбровъникѣ, и да стоимѣ сѣ всемѣ землѣ и градѣ сръпскѣ и поморскѣ въ шнѣхѣ законѣхѣ, коѣ смѣ имель имѣ съшѣ (ни)мѣ прѣжде годѣшѣ петѣ на десетѣ, конѣ сѣ имѣшѣли досѣва. и ако когѣ поможеть свѣтомѣ ти царствѣ, и еѣдѣшѣ господѣнѣ въ всемѣ землѣ сръпскѣ, да не кѣто занѣ людѣ медѣ свѣтомѣ ти царствѣ и медѣ нашѣ градѣ ѣложѣ зѣть, начѣ да любѣ въ всемѣ вѣдѣ добро на побольше расти землѣ и сѣла и дръжавѣ вѣдѣ землѣ и сѣ сѣхѣ и вѣдѣ сѣла и дръжавѣ, вѣдѣ шнѣхѣ землѣ и вѣдѣ шнѣхѣ сѣль и дръжавѣ, коѣ господѣ богѣ помагаетѣ, те вѣрѣзо хотѣ кѣти прѣдѣни прѣдѣне твоѣмѣ велиствѣ, хокѣмѣ е вѣлѣжитѣ. а прѣписанѣ дѣдинѣкѣ нашѣ землѣ и сѣла и дръжавѣ начинають вѣдѣ црѣквѣ свѣтого Гѣорѣгѣ вѣрѣхѣ старѣ градѣ Спитавѣрѣ, иже идѣтъ до црѣквѣ свѣтого Петра, а вѣдѣ црѣквѣ свѣтого Петра идѣтъ до црѣкви свѣтого Пократа, а вѣдѣ црѣкви свѣтого Пократа, како дръжѣ горѣ вѣрѣхѣ Белѣма, и слѣзѣтъ до мѣнѣхѣ, а вѣдѣ мѣнѣхѣ, како дръжѣ горѣ, коѣ гредѣтъ вѣрѣхѣ Жѣрьновъникѣ дѣри до Бѣлѣице, а вѣдѣ Бѣлѣице, како дръжѣ горѣ, коѣ сѣтъ вѣрѣхѣ Шѣметѣ, и гредѣтъ до Ъка, а вѣдѣ шнѣ странѣ Ъка, како дръжѣ горѣ, коѣ сѣ вѣрѣхѣ Рѣкѣ, и сѣтетѣгѣнѣтъ сѣ дѣри до горѣ, коѣ сѣ вѣрѣхѣ Корѣла, а вѣдѣ Корѣла, како дръжѣ горѣ, коѣ сѣ вѣрѣхѣ Затѣнѣ и вѣрѣхѣ Полицѣ и вѣрѣхѣ Ърашѣцѣ и сѣстетѣгѣнѣтъ сѣ до црѣкви свѣтѣ Тѣкѣлѣ: и въ сѣ мѣдѣ вѣдѣ прѣписанѣхѣ землѣ и сѣла и дръжавѣ вѣдѣ вѣрѣхѣ вѣдѣ въ сѣ прѣписанѣхѣ горѣ слѣзѣтъ до мѣра, въ сѣ сѣ нашѣ дѣдинѣкѣ. и шнѣнѣзи законѣ, конѣ еѣтъ вѣдѣ кѣмерѣкѣ сольскѣ мѣдѣ краѣ сръпскѣ и градѣ Дюбровъникѣ, да дръжи свѣто ти царство, а вѣдѣдомо, дѣ вѣдѣ въ сѣ соли, коѣ сѣ продаѣ, не вѣчѣ лѣдѣмѣ рашѣкимѣ половина вѣдѣ до вѣтъкѣ да имѣ свѣто ти царство, а дрѣгѣ половина да имѣ шнѣкинѣ дюбровъникѣ, како бѣло въ старѣ законѣ; и свѣто ти царство да дръжи намѣ старѣ законѣ, а вѣдѣдомо, вѣдѣ рѣкѣ Дрѣнѣскѣ до Нерѣтъкѣ кѣмерѣкѣ сольскѣ да нѣтъ на ино мѣсто расѣвѣ въ Дюбровъникѣ. и ако богѣ

поможе свѣтломъ ти царьствѣ приети все граде поморьске, наша мати свѣтаѣ црква, мати всемъ нашимъ црквамъ, да си дръжи то, що є дръжала по всехъ градовѣхъ или по сѣхъ или пискѣхъ или монастыре или цркви или попови или инѣ некою правдѣ, кою є имела шдѣ старихъ врѣменехъ, да си има своботно, ꙗко є писано въ старихъ книгахъ брѣвѣ-легн. а ми все шпѣкина града нашего Дюбровника, мали и велици, да смо дръжати чинити кѣти все кнезовѣ, ки бѣ-дѣтъ по врѣменехъ въ Дюбровникъ по хѣтенью славного дѣ-жа кенетекького, дръжати си швѣтъ въ врѣме свого кнежь-ства, кѣда се кѣне въ кнежество дюбровчѣко. и ако ми прѣтѣспимо сию кѣтькѣ и си швѣтъ, да ни сѣди богъ и сиѣ кѣтькѣ и на семь свѣте и на шномъ, и ми и дѣтъца наша да и(ма)мо везанке и гневъ шдѣ високого папѣ римьского 8 века, и все снѣ приписанке да имамо и хѣмо дръжати спасающе кѣтькѣ и почкѣтъ и сѣжѣе, кое смо дръжати чинити госпо-динѣ дѣжѣ и шпѣкинѣ кенетѣчкон, докѣ бѣде свѣто ти царь-ство и ми. и да снѣ обѣтътованке и снѣ писанке дръжитъ повеиѣ потверѣденке, запечакено юсть печатью шпѣкинѣ-скомъ и славного Марьсаниѣ Гѣврьгнѣ, кнеза нашего града Дюбровника. а сиѣ сѣтъ имена шнѣхъ, ки се сѣ кѣли, да бѣде снѣ обѣтътованке тверѣдо и крепко, прѣво: славни властелинѣ господинѣ Марьсани Гѣврьгн, кнезь дюбровч-ки. сѣдѣ: Бѣваньна Петровнѣ, Докрона Ломѣприндикъ, Фосько Славиѣ, Матѣк Болачикъ, Поськали Крѣснѣ. вѣкѣнници шдѣ малого вѣча: Ёковъ Негомирнѣ, Добр(о)славъ Ранениѣ, Ёолькасъ Иваниѣ, Петръ Матевовиѣ, Марьга-ритѣ Стилевнѣ, Грѣгѣръ Петровнѣ. шдѣ вѣка оумолена: Грѣкѣша Гѣдѣаниѣ, Мѣхонло Пежениѣ, Гѣвдръ Бѣдачнѣ, Коленьда Чрѣнешиѣ, Янѣдрѣк Болѣкевиѣ, Чрѣне Бито-ниѣ. вискѣрѣ шпѣкинѣски: Димитри Мѣнѣчѣтъкѣ, Паль-ма Пикѣраревнѣ, Коленьда Ломѣпиновнѣ. прѣци опѣкин-нѣ(с)ки: Гонславъ Крѣснѣ, Петръ Жѣна Богѣданиѣ, Жѣнъ Ранениѣ. прѣци градѣци: Пикѣлица Пичинѣж(н)ѣ, Петръ Грѣчнѣ. ки дръже довитѣкѣ свѣте богородице: Паска Гра-дикъ, Бали Проклѣчнѣ. вѣкѣнници шдѣ великого вѣча: Брѣ-санко Проданѣчнѣ, Маринѣ Чилиѣ, Барѣн Крѣснѣ, Петръ Мѣнѣгеровнѣ, Маринѣ Хѣвѣжиѣ, Рѣснѣ Петро-

в(н)къ, Плекъси Чрънелокникъ, Михонло Кътѣнчникъ, Ёнта Доброславникъ, Меньгача Ломъприкъ, Ёнта Гетальдикъ, Михонло Биньчѣликъ, Геръваси Бочиньчникъ, Филипо Мовъврѣшникъ, Михонло Маннеревникъ, Петръ Ганьѣсликъ, Богданъ Пежиновникъ, Петръ Крѣсникъ, Рѣсинъ Бельчникъ, Матикъ Донатевникъ, Маринъ Пикѣраревникъ, Клименьто Мерънѣхъ, Басили Прибавникъ, Маринъ Биньчѣликъ, Петрона Бѣндикъ, Прѣгль Донатевникъ, Марьтинъ Сачивакникъ, Яньдрѣкъ Чревикъ, Прѣгль Михонликъ, Петръ Карьнизникъ, Петръ Мачиневникъ, Паська Чипоникъ, Пальма Гачникъ, Маринъ Биланъ, Еласи Нарикликъ, Петрона Добровникъ, Дамикъ Бочиньчникъ, Жѣнь Чревикъ, Жѣнь Зръзовникъ, Еласи Чанькинникъ, Петръ Чаканикъ, Пологринъ Бизоликъ, Яньдрѣкъ Поборникъ, Яньдрѣкъ Гонславникъ, Жѣнь Болеславникъ, Ёнта Барьборникъ, Матѣвъ Берестовникъ, Матикъ Растикъ, Филипо Пичинѣжъкъ, Жѣнь Пикѣраревникъ, Михонло Розиновникъ, Павъло шдъ кнеза Манжалека, Яньдрѣкъ Бенешникъ, Никѣлица Марьтинѣжикъ, Сосѣнь Ёнта шдъ Чрънете, Жѣнь Болъчвикъ, Жѣнь Гледикъ, Пальма Максимъ. Маринъ Чѣпа, Никѣла Церъевникъ, Еласи Рѣсиновникъ, Гешъргги шдъ кнеза Трипѣна, Трипѣнь шдъ кнеза Юде, Ломъприжикъ, Мовъврѣшкъ, Маринъ Гамикъ и Ёалица, Павъ Болеславникъ, Михонлъ Силнѣкстровкъ, Павъ Сарачникъ, Михонло Марькѣшникъ, Бочинъ Прасетикъ, Маринъ Кисонникъ. и врѣхъ всѣ шво писанье Марьтоль Гѣлеревникъ банъ шдъ кнеза дюбровьчкого и шдъ всѣ шпѣкнинѣ града дюбровьчкого, с хотѣньемъ господина кнеза дюбровьчкого и всѣхъ властель дюбровь(чкихъ) съвономъ звонивше на съборе, ꙗко є по законѣ дюбровь(ч)комѣ, врѣхъ дѣше свое и всѣ шпѣкнинѣ дюбровьчкѣ си шѣтъ потвердилъ дръжати и клѣлъ се.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 16. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 16.

XLII. (1253) 13. augusti.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia mercatoribus ragusinis concessa a patre.

† Єнѣ моє повелѣнїє пише кралѣвство ми любовьномъ си присьномъ кнезѣ дѣбровьчскомъ Марѣѣлас Гешърггию и

вѣсѣ(к)мъ властеломъ и вѣсѣи шпѣкинѣ градъскон, шкорѣ
 шдѣ сего дѣне .гг. авгѣста до сѣда, кон поставѣламо по
 законѣ наши прѣви, да си ходѣ ваши кѣпѣци по мое шела-
 сти свокодѣно никомѣре зло неврегѣни, и паче ако си хотѣ
 ити ѣ тѣгѣ земаѣ с кѣплами своимѣ, да си идѣ никимѣре ѣ-
 крашеномъ, не прѣгѣ да гредѣ на трѣгѣ кралевѣства ми и по-
 давшѣ доходоѣкъ господѣски ни, тамѣ же да ходѣ по зе-
 мламъ продаюѣкѣ. ако ли си кѣто шнехѣ ѣзлюки стати бѣиза
 ради или на ѣкници или гдѣ, да си стане, и винѣ да даю
 доходоѣкъ господѣски. кѣто ли се шерѣкте прѣсѣшавѣ повѣ-
 лѣнѣ кралевѣства ми, да се накаже гневомъ наказаниемъ кра-
 левѣства ми; шберете ли сѣ кѣто штѣ нихѣ трѣговѣцѣ нѣ
 шедѣ на трѣгѣ, или гдѣ годѣ ставѣ, нѣ даѣ ѣреченога до-
 ходоѣка кралевѣства ми, да имѣ сѣ ѣземаѣ кѣпламъ, како ѣ
 и прѣгѣи нѣземано нѣ шедѣшимъ на трѣгѣ господѣске. не ѣ-
 чинѣ ли ми правѣдѣ, и привѣржѣ имѣ клѣтѣвѣ мои власте-
 линѣ, кон хоѣе бити на сѣдѣ, и ѣрече имѣ ѣрокѣ, такѣци
 ѣрокѣ, како бѣде мочно и кѣпѣцемъ ѣзѣвратити сѣ ѣ градѣ
 нихѣ свокодѣно съ свѣлми своимѣ правѣдами: ако ли се кѣто
 шкрете прѣзѣ ѣрокѣ или ѣ мое шласти или ѣ тѣгѣи
 земле, да имѣ се кѣплани ѣзме. ѣчинѣ ли ми правѣдѣ, и ѣсѣ-
 хоте имати чѣсть кралевѣствѣ ми, како сѣ имали госпо-
 динѣ штѣцѣ, како ми се сѣ шѣккали, и подаде ми, шо
 ми сѣ си нихѣ властелѣ шѣетовали: братѣ ѣнѣдрѣи и сво-
 имѣ си братомъ ѣоломонѣ и Тѣдорѣ Бѣдачикѣ и Петрѣ
 Жѣнѣ ѣогѣданикѣ, да стою к нимѣ ѣ томѣ шѣетѣ, конѣмъ
 имѣ (с)мѣ се клѣлѣ прѣгнемѣ кнѣзѣ Жѣнѣ Мнѣхѣилѣ и ѣ се-
 гашнемѣ потѣверѣженнѣ, до колѣ шни начинѣ кѣ мнѣ стоѣ-
 ти ѣ правѣвѣрнои верѣ. и сиѣ мое повѣлѣниѣ да имѣ бѣде
 ѣтѣверѣженнѣ.

Ѣтеѣфанѣ Ѣрошѣ по мѣлошти.

A tergo: Sacramentum regis Vrosii sclauonicum et
 latinum, quod fecit Johanni Michaeli comiti et communi
 Ragusii.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 17.

XLIII. (1253).

Črnomir comes queritur Ragusinos homines suos cepisse et vendidisse.

† Ъѡѡъ кнеза Чрномира драгомъ ми приѡтелъ кнезъ дѡбровѡчкомъ Георгѡи Мерѡсли и въскъмъ властеломъ дѡбровѡчки(мъ). се ѡю ми сте писали и порѡчали, все разсмѡхъ: да ере сте рекъли, ми држимо вѡрѡ и приѡтельство теѡѡ и твоимъ лѡдемъ, то, властеле, не могъ ѡа покрити, види се та вѡра и приѡтельство: придоше ваш(и) лѡдне, и еше моего чловѡка Лскана, и доветѡкъ ѡзеше, и послахъ къ вамъ: вратите ми, и не дасте ницаре, нъ паче га продасте; и пакъ есте дрѡге лѡди, три чловѡке тере женѡ, и пакъ послахъ къ вамъ, и не дасте м-и-хъ, нъ е продасте едъне за море а дрѡге, камо ви хѡѡни; и пакъ ми есте моего чловѡка Рсхотѡ, и продасте га; и пакъ ми есте моего чловѡка дѡбланина, и съда га дрѡжите. да ере ми сте писали, да ви пѡиѡ вашего чловѡка, ако хѡкете ви мънѡ мое лѡди вратити, и ѡю ми сте ѡзели, ѡа вашего чловѡка да пѡиѡ. а ере говорите, властеле, а да нѡ зледи чловѡкомъ одъ Цпѡтата до града, то ѡ томъ по воли ви е, ере хѡкете, да имамо приѡтельство одъ Цпѡтата до града: тѡ е приѡтель вѡрънъ, въздѡ е приѡтель, а мон ни едънъ чловѡкъ ни едънъ не сѡди онѡге Цпѡтата, нъ ако хѡкете право, да одъ Цпѡтата до Молѡнѡта да нѡ зледи. и ѡю ви хѡѡкъ къ вамъ говорити, не могъ тога въсѡга исписати, нъ и тома, по ѡто ке мон чловѡкъ говорити, вѡрѡи га. коѡ ви дѡи здравне.

A tergo: кнезъ дѡбровѡчкомъ и въскъмъ властеломъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae.

Спомен. 18.

XLIV. 1254 22. maji. Ragusii.

Judices et Commune Ragusii et duodecim nobiles županu chlmensi Radoslavo et ejus nobilibus jurant se cum iis pacem servaturos esse.

† Ъъ имѡ ѡѡѡа и сѡна и светаѡ дѡхѡ амѡнъ. лѡто въплѡщенѡ господа нашего ИсѡХриста тѡсѡра .снд., мѡсеѡа

XLV. 1254 22. maji.

Radoslav, chlmensis županus, filius comitis Andreae chlmensis, jurat Judicibus et Comuni Ragusii, se cum iis pacem servaturum, cum rege Uroš vero bellum gesturum esse.

† Бѣ имѣща и сина и светога дѣха аминь. лѣто шпыщеннѣк господа наше(го) Исх Христа тисѣща .снѣ., мѣсеца маѣк дни .в. десети и дѣва исходеце, ꙗже жѣпань Радославъ, синь князя Андреѣ хльмьскога, съ монми властели, ки съ здѣ подыписани, кѣнемо се сѣднѣмъ и въсен шпыкинѣ дѣбровьчькон е монмъ доверимъ хтѣниемъ ѡ господина бога и ѡ чѣстни животворещи крѣсть господень и ѡ светѣ богородицѣ дѣвою Марию и ѡ свето евангеліе божіе и ѡ .тѣи. светыхъ штыцъ иже въ Никен и ѡ скетыхъ мѣченикѣ Нласи, Дмитрѣе и въсе свете ѡгодивъше когѣ шдѣ вѣка ѡ вѣчни миръ по старомъ законѣ, а ꙗже жѣпань Радославъ есмь вѣрнь клетѣвеникѣ господинѣ кралѣ ѡгьрьскомѣ, а шты днѣшни днѣк напрѣдѣ противѣ моен силѣ и с монми лѣдѣми да бѣдѣ дръжанъ чинити рать кралѣ Ѣрошѣ и еговѣмъ лѣдѣмъ, до колѣ вашъ градъ Дѣбровьникъ ѡ рать стон (съ) кралѣмъ Ѣрошемъ и съ еговѣми лѣдѣми, а ꙗже жѣпань Радославъ и мон лѣдѣе, кое имамъ, и кое ѡчѣнѣ имати, да спасемо и с(т)рѣжемо по морѣ и по сѣхъ въсе лѣди дѣбровьчѣе ѡ тѣла ихъ и добытъкѣ ихъ, гдѣ имаю силѣ имати; ако ли ꙗже самъ или мон лѣды бисѣмо нѣчѣто пакостили нѣкоемъ дѣбровьчанинѣ или тѣла или добытъкѣ ихъ, ꙗже жѣпань Радославъ да мѣ въсе вракѣ, или да мѣ чинѣ вратити въсе на пѣвно; ако ли не бѣхъ мога чинити вратити то шдѣ онѣхъ, кон намъ бѣхѣ пакостили, ꙗже да имъ то шдѣ мене плакѣ. а ꙗже с монми лѣдѣми, кое имамъ, или ѡчѣнѣ имѣти, бѣдѣ дръжанъ ѡ клетѣвѣ и ѡ миръ съ великимъ господиномъ Муханоломъ, царомъ ѡгьрьскомъ, и съ еговѣми лѣдѣми, до колѣ ѡчѣне стоѣти съ нимъ градъ Дѣбровьникъ, до колѣ царъ стон ѡ клетѣвѣ и ѡ мирѣ з градомъ Дѣбровьникомъ. и ꙗже ꙗже чѣю нѣкое зло на ваше кѣнѣце или на вашъ градъ, да вы ш томъ ѡ скорѣ дамъ вѣдѣнѣе, а ни ꙗже самъ жѣпань Радославъ ни мон лѣдѣе да не придемо на вашъ градъ Дѣбровьникъ ни на ваше прѣдѣлѣхъ съ вашими враги

Ѹ нѣкоєре вѣрѣме, и паче мѡнѣмъ лѣдемъ хѡѣ заповѣдѣти, да не придѣ на васъ. да кон дѣлѣ бѣде мѣѣ мѡнѣмъ лѣдѣмъ, кон сѣ или кон бѣдѣ мѡн лѣдѣ, и мѣѣ дѣровѣчѣни, или да кон плѣнь сѣ ѣчини Ѹ мирѣ мѣѣ нами и мѣѣ дѣровѣчѣни, да сѣ то исправи сѣ правнѡмъ по старѡмъ законѣ, кон естѣ мѣѣ дѣровѣчѣнѡмъ градомъ и мѣѣ кнѣжѣство хѣмѣско. и всѣ дѣровѣчѣне по всѣмъ мѡеи землѣ, коє си имѣмъ, и коє ми да когѣ приѣти, да си свокодно придѣ, да си стѡе и поидѣ спасено бѣсѣ пакѡсти тѣла ихъ и докѣтъкъ ихъ, како си сѣ или Ѹ старѣ дѣни. и тѣко би бѣла нѣкоѣ размѣта мѣѣ мнѡмъ жѣпѣна Радѡслава и мѣѣ мѡе лѣди и мѣѣ градѣ дѣровѣчѣнѣ, да сѣ правнѡмъ исправи по старѡмъ законѣ, кон естѣ мѣѣ градѣ дѣровѣчѣнѣ и мѣѣ кнѣжѣство хѣмѣско, а ми(рѣ) да сѣ не рѣши. си сѣ властѣе хѣмѣци, кон сѣ клѣше: господѣнѣ жѣпан Радѡславѣ, Приѣтѣнѣ Злошевиѣ, Пѡнславѣ Мѣрѣкѡтиѣ, Ёѣрадѣ Иванѡвиѣ, Гѣмѣюнѣ Ылгарѣнѣ, Прѣдѣславѣ Ылѣмѣриѣ, Ыѣрѣко Радѡваниѣ, Милѣтѣнѣ Хѣлѣнѣ, Ыѡгѣданѣ Прѣѡславѣнѣ, Ыѡгѣданѣ Радѡевиѣ, Дѣсимѣрѣ Чѣрѣнѣковѣнѣ, Годѣнѣ Крамѣриѣ, Прѡданѣ Пѡѣренѡвиѣ, Хѣла Радѣнѣнѣ; Пѡнславѣ Радѡшевиѣ, сѣтѣнѣнѣ имѡтѣски, клѣе сѣ за всѣ лѣдѣ Радѡславѣ. ако ли сѣе прѣѣтѣнѣмѡ, да ни когѣ сѣпѣне и свѣта богѡродица и всѣи свѣти лѣмѣнѣ.

Origin. dicitur esse Ragusii; at etiam exemplar c. r. archivii Viennensis sigillo olim erat munitum. Спомен. 20. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 18. Nos textum exemplaris Ragusii conservati recepimus.

LXVI. (1254) 6762. ind. XII. 23. augusti.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegia Ragusio concedit, comite Andrea Zlat (Dauro).

† Ы Стефанѣ Ёрошѣ, с помѡкѣю божѣишѣмъ краѣмъ всѣ сѣрѣвѣске землѣ и помѡрѣске, шѣтѣѣю сѣ присѣнѡмѣ си кнѣзѣ дѣровѣчѣчѣмѣ Златѣ Ынѣдрѣнѣ и всѣмъ властѣелѡмъ дѣровѣчѣчѣмъ и всѣмъ шѣкинѣмъ градѣскѡи Ѹ господа бога всѣдрѣжитѣла и Ѹ прѣчѣистѣю ѣго-мѣтерѣ и Ѹ свѣти и чѣстѣни животѡреѣци крѣстѣ господаѣнѣ и Ѹ свѣта божѣи ѣванѣгѣлиѣи и Ѹ всѣи свѣте богѣ Ѹгодѣнѣше шѣмъ вѣтѣа, ѣко землѣ и вѣно-

граде, цю сте дръжали до смъртиа господина ми шъца, да си ю дръжите, а по тола цю се нанде посажено виноград-ми нан земеа приемыше, да се сѣдомъ исправи, да цю сѣдъ каже кралевъствѣ ми, еѣди кралевъствѣ ми, а цю вамъ покаже, то вамъ. сѣдъ да стае шдъ ми хонла дъне до гюръгева дъне, къди ви еѣде трѣке. и сѣдъ да стае, гдѣ е и преге стомаъ ѣ дъни господина ми шъца. сѣдъце окое да се каънѣ, ако да право сѣдѣ. кѣмеръка аке постави кралевъство ми, да стон ѣ законѣ шъчинѣ ми. и ако се коѣ годѣ кривина чини мегю людьми кралевъства ми и мегю люди ваши-ми, да се сѣдомъ исправила. вонска кралевъства ми гдѣ люко находит люди ваше нан съ тръгомъ нан бесъ тръга, да имъ никоегаре зла не ѣчини. съ гради кралевъства ми да си живѣте ѣ законѣ, како сте жили ѣ дъни господина ми шъца. и ако се шерѣте чловѣкъ земеа кралевъства ми шѣгенъ вашимъ чловѣкъ, да мѣ мое сѣдъце издаю добитъке; ако ли мѣ добитъка не стече, а шни да подаю кривъца самога до ѣрока, до коле сѣдъце ѣрекѣ; ако ли га сѣдъце не испдаде, да гдѣ ми правъда ѣкаже ѣзети те дъльгъ, да га ѣзме кралевъство ми, и да га постави, гдѣ га еѣде право поставити. и да ви дръжи кралевъство ми ѣ чти, како ви е дръжалаъ господинъ ми шъць, нъ ако и ви начнете стомаѣ кралевъствѣ ми, како сте стомаѣ господинѣ ми шдъцѣ. и аке кто прибеже штъ касъ ѣ земаѣ кралевъствѣ ми, да не испакости вамъ ничто, стое ѣ земаѣ кралевъства ми. тръжники ваши да гредѣ на Бръсково; и да въше десетъкъ шдъ соли, и по тола да си гредѣ кралевъства ми скрозѣ мою земаѣ свободно, а да ви се не ѣземеа ничто, и да гредѣ съ велимъ тръгомъ на тръге кралевъства ми, емъше шдъ кабада дори до свнаъ; а цю е мала кѣпла, да си ю продаю по земли кралевъства ми ходеке свободно. а дрѣгомѣ пришьдышмѣ къ вамъ кнезѣ конъ тога кнеза, да стою винѣ къ вамъ ѣ снемъ шѣктѣ, до кола ми и ви стонте ѣ томъ шѣктѣ, ѣ что се сте шѣкала кралевъствѣ ми. ако хове сие схранити кралевъство ми, тако да ме богъ схранѣ ѣ си кѣкъ и ѣ придѣри. въ лѣто .^жѣѣѣ. ендиктионъ .^кѣ., мѣсеца агѣста .^кѣ. ѣтверждено ви сие мое шѣтание прѣдъ архъи(епископ)омъ и прѣдъ кнезомъ Гюръгемъ и прѣдъ жѣпанъ Стефанъ.

Стефанъ Урошъ с помоки кожишкь краля
вхсен рашккѣи земли и поморскѣ.

И сие оекание кнъ господина краля прѣдъ Мухомломъ
Пѣженникомъ и прѣдъ Петромъ Матенкомъ и прѣдъ Яндрѣ-
емъ Чръвникомъ.

Origin. dicitur fuisse apud principem Ephrem Obreno-
vić; at etiam exemplar membran. c. r. archivii Viennensis
sigillo munitum est, cujus inscriptio illegibilis. Nos tex-
tum Сномен. 21. recepinus.

XLVII. (1254—1256).

Andreas Zlat (Daurus), Ragusii comes, Nobiles et
totum Commune jurant se cum rege Stephano Uroš pacem
et amicitiam esse servaturos.

† III кнѣзь дѣкровьчскѣи Яндрѣи Златъ и вси властеле
дѣкровьчсци и вса шеккина градьска шдъ мала до велики кнѣ-
мо се господинѣ краля Урошѣ с господа бога вседръжителъ и
с прѣчистсю его матеръ и с светы и животворецин крѣсть го-
споднѣи и с скета кожнѣ евангелѣи и с все скете когѣ сго-
днѣише шдъ кѣка съ правокъ вѣровъ, чистѣмъ (сръдѣемъ),
вѣзь всакога пропадѣства, шкорѣ шдъ дѣнѣшнега дѣне да
намамо¹ кралевѣствѣ ти всакѣ почѣствѣ господьскѣ, шкорѣ е
кыла господинѣ ни дѣдѣ ти и штѣцѣ ти, и что е гѣ непочти
твоѣи, всега тога да се варѣмо. землѣ кою сѣдѣ покаже
кралевѣствѣ ти, да нѣмамо за ню печалѣ, ни да е саднѣмо
вѣсь твоѣга повелѣнѣи; и кон се виногради прѣсѣдѣ къ тебѣ,
вино тога лѣкта да си е сѣмѣи. и ако се згоди тебѣ кои пе-
чалѣ, и кѣде ти прѣти с нашѣ градь нашѣ господинѣи кралицѣи
нашѣи твоимъ властеломъ нашѣи твоимъ людемъ, кон кѣдѣ вѣрни
кралевѣствѣ ти, да те примѣмо, и с то вѣрѣмъ да не спо-
менѣмо никогарѣ дѣлга никомѣре сѣрѣкомъ; и да примѣмо
тебѣ шко и самѣи сѣмѣ. житѣи и вино, коѣ се начне продавати
с градѣ, да се не подражи твоихъ ради люди, нѣ да се про-
даѣ шко нашимъ людемъ тако и твоимъ. и бе-с-сѣда шекѣга
да не сѣчинѣмо никогарѣ вѣсправдѣи чловѣкѣ землѣ твоѣ, и
бе-с-сѣдѣце кралевѣства ти да не сѣднѣмо чловѣкѣ землѣ твоѣ.
челѣмъ землѣ кралевѣства ти, кою смо пѣкнѣвали, и ѣсть с
насъ, до прѣиѣствѣи твоѣга къ намъ да ю подамо. и акѣ

кога грацинина всѣди шѣкы сѣдѣ, да подаемо егоу до-
бытъкы; аке ли мѣ добытка не стече, а мы самого кривца да
даемо скомъ главою, до колѣ сѣдѣце ѿговоре, да се плати; не
плати ли се до ѿрока, да по тола да е встало на волю кра-
левства ти. и аке кто прибегне шѣ гнѣва королевства ти ѿ
града нашѣ, да ѿ насъ стое никоегаре зла да не имѣ чинити
земли королевства ти. кѣмерька да дрѣжимо королевства ти
ѿ законѣ господина ни шѣца ти, и съ кѣпловъ ако се кто
наиде шѣ нашихъ чловѣкъ хѣде по земли королевства ти
свѣтъ трѣгъ, с комъ ни нѣ рекао ходити королевство ти, да
что вѣде хѣтѣние ѿчинити шѣ ныхъ, то да ѿчини. и аке кон
годѣ кнѣзь приходи к намъ, вынѣ да стоимо ѿ снемъ шѣтѣ-
тѣ, ѿ кон се смо келн королевствѣ ти. и сие все како хѣке-
мо схранити королевствѣ ти, тако да ни не ѿвѣе богъ и ма-
ти божи и вси свѣты.

A tergo: Capitulare comitis et communis Ragusii cum
rege Vrossio.

Sine sigillo. Apographum saec. XIII. membran. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 26.

XLVIII. (1261).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Бѣ царство благовѣрнаго цара грѣчьскаго кѣрь Ми-
ханаа Палеолога вѣ третіе лѣто, егда прѣіе Цариградѣ отъ
латинъ, и царствоующеу ѣмоу вѣсточными странами и
западніими, а нашему господиноу, вѣноукоу светаго Сү-
меона и прѣковѣчнчаннаго краля Стефана младѣишомоу сынѣ
его вѣ всен братін своен, ѿкоже и дѣдѣ его Немани быкишѣ
младѣишомоу вѣ братін своен, нѣ того молитвами и бла-
гословеніемъ светымъ прѣволишомоу и прѣвысокомоу кралю
Стефану Оурошѣ и по благословенію светаго Сүмеона прѣ-
дрѣжешѣ моу прѣстолю дѣдовъ и отчинъ, самодрѣжавно
владычествѣющеу моу вѣсѣми сѣрьбьскыми землями и по-
морьскыми, и прѣосвѣщеннаго прѣваго архіепископа Савы
прѣдрѣжешомѣ прѣстолю такожде вѣноукеу светаго Сүмеона
прѣосвѣщенного втораго Савѣ, третіемѣ же архіепископѣ
сѣрьбьскихъ земль, при клаженнѣмъ и прѣподобеннѣмъ отци
нашемъ прѣтѣ светогорьскѣмъ кѣрь Ірсеніи и при прѣпо-

допнѣмъ отъци нашемъ курь Сѹстадѣи, нгоуменѣ хиландарскыя лавры, въ дни же тѣхъ светыхъ моужѣи и по лѣтѣхъ мнозѣхъ племенѣ светаго Сѹмеона третїемоу родѣ състарѣющѣсе, а четвѣртою въ коникство вѣстѣнающѣсе, благовѣрноу же краю нашемъ съ всѣми силами прѣдреченны монастырь Светыя Горы прѣдрѣжѣи и прилежно подвижающѣсе о немъ и недостатки родителѣ своихъ испакыи и выше великаго монастыря въ горѣ създа стави, идеже живѣ поскѣтителѣ доущѣ светыхъ отъцѣ живѣщихъ въ светѣмъ мѣстѣ томъ, въ дни же того христіювца за великое благовѣрїе его и за любовь его, юже имать къ Христуу когоу и къ прѣчистѣи его матери и къ светлымъ родителемъ его, въ роукотворениѣмъ его стави живѣи нѣкоемъ чрьнцѣ, и прѣдрѣжѣиу правило дѣхонное светыхъ отъцѣ живѣщихъ въ светѣмъ монастыри того прѣосвященнаго прѣваго Савы послѣднемъ оученикѣ Дометїанѣ іеромонахѣ, Христосъ истинны богъ не-прѣва царствѣи въ вѣкы и на вѣкы и на насъ прѣсветлымъ доухомъ своимъ обьяви емоу житїе прѣподобнаго отъца нашего Сѹмеона дѣтелїю светаго доуха, и того светаго изволенїемъ тѣмъ прѣписано высть въ Светѣи Горѣ въ монастыри лавры хиландарской въ ставѣкѣ светаго прѣокраженїа спасова, и господемъ когомъ и прѣчистою его матерїю и молитвами светаго и прѣподобнаго отъца нашего Сѹмеона сіа книга на благословенїе послана емоу отъ Светыя Горы въ срькскоую землю. господоу же нашему Ісѹ Христуу слава, чѣсть и безначалїе въ бесконьчныя вѣкы. аминь.

Е codice XXIII bibliothecae palatinae Viennaе.

XLIX. 1265.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Joanni Quirino, Ragusii comiti, scribit, petens, ut Niconi vel salem vel pecuniam tradat.

† Асрокыномъ ми прикѣлѣ кралевѣства ми кнезѣ дѣвровѣчкѣскомъ, Жанѣ Ксрпнѣ, и вѣсон ошкннѣ градѣскомъ. ере ми стѣ писали за соль за калѣгеровѣ за Никоновѣ, како е с Калѣмѣ Нѣркѣ въ рѣцѣ, то ви знатѣ добрѣ, мон кѣмѣркѣ и Никоновѣ нѣкѣ сталѣ с-нон рѣцѣ, лише с ваше шѣкннѣ, да

Ѹ томи ми се изложени не чините, нѣ ако кога чѸете крива,
а ви ми ѸзымѸше поданте или солѣ или злато, и не можете
мѸ никакоре съмести, нѣ мѸ прѣданте или солѣ или злато,
дѣк ви знате, ере ꙗ не кѸ порекни мноми мое рѣчи а не тъкмо
НиконѸ. боꙗ ви дан здравнѣ.

Стефанъ Оурошъ краля все сръбске землѣ.

Origin. Ragusii servatur. Сюмен. 13.

L. (1269) 67(7)7. ind. XII.

Stephannus Uroš, Serbiae rex.

Бѣ имѣ штыца и сына и светаго доуха и светѣ (Маринѣ)
богородице и светыхъ и врховныхъ апостолѣ. милостию бо-
жию въ иѣнискоупѣ с. . тв. . и Тѣофитѣ създахъ храмъ сий
въ иѣласть светаго Муханла въ дни благочестиваго и бо-
гоми дръжавнаго и светороднаго господина краля Стѣфана
Оуроша, сына прѣвѣкнчанаго краля Стѣфана, вноука
светаго Симѣона Неманѣ. Бѣ лѣто .жѣѸ(о)з. индиктионѣ .vi.

Inscriptio in ecclesia pagi Bogdašić prope Catharum.
J. Kukuljević. Izvjestje o putovanju. 39.

LI. (1240—1272.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia
Ragusinis concessa a fratre Stephano.

† Да естъ вѣдомо всакомоу. створи милость кралевство
ми доукровъчкнми властеомъ и всон оукиринѣ малимъ и
велицѣмъ, како имѣ е вѣла створи мѣ братъ ми, краля Сте-
панъ, милость, по томоу же образу и кралевство ми
створи имѣ милость, до колѣк правдоу имоути имѣти кра-
левствоу ми, коупъци нѣхъ да си ходѣ по земан кралевства
ми безъ боязни и бѣ-з-абава съ всакомъ свободомъ, а шни да
даю шдѣ града кралевствоу ми на всако годице двѣ тисоу-
ки перьперѣ на димитровѣ днѣ. и ѣво цю съгрѣше кралев-
ствоу ми, да се соудомъ исправляемо, како е по законоу; ако
ли соуда не боудѣ съврѣшенне, нѣхъ коупъци кон боудоути оу
земан кралевства ми, да имѣ естъ рокъ за три мѣсеце, да
си изидоути съ вѣмъ своимъ дожитѣкомъ, и даю имѣ ми-
лость до живота моего.

Стефанъ Оурошъ по милости божи краля

и с когомъ самодръжць сръпскіе земан и поморьскіе.

A tergo: Littera de pace regis noui Vrosii, qui nunc est in vita sua.

Sigillum pendens, cujus inscriptio serbica illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 24.

LII. (1240—1272.) Dlgo Polje.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis a patre concessa, et statuit, controversias inter Serbum et Ragusinum dirimendas esse a duobus iudicibus, quorum alter Serbus, alter Ragusinus sit; controversias inter Saxonem et Ragusinum a duobus iudicibus Saxone et Ragusino.

† Да је свѣдомо всакомѸ. створи мнѸлость кралевѣство мн градоу и кнезѸ и всен шикинѸ града дѸбровьчкого и трѸговьцемѸ, кон ходе въсѸдѸ по земан кралевѣства мн, къди доходи ГрѸкеша и ПисѸла покансарѸ на степанѸ дѸнь на Дялго Поле, и снѸ мнѸлость нѸмѸ да господинѸ краљ, да сѸ на законѸ, цю нѸмѸ је далѸ скето починьши господинѸ мн штьцѸ. да нѸмѸ нѸ сѸде сѸ комѸ годѸ дѸлѸсѸ, лише сѸдомоу да се вѸсѸ, да је једѸнь сръкланѸ а дрѸги дѸбровьчанинѸ. аке вѸде пра сѸ сасиномѸ, да вѸде једѸнь сасинѸ а дрѸги дѸбровьчанинѸ, прѸдѸ тѸкам да се расправаю. тѸко ан прѸкасаша писаниѸ кралевѣства мн, да приѸме гнѸкъ и наказаниѸ шть кралевѣства мн, и да плати кралевѣствѸ мн .ѣ. сѸтъ перѸперѸ, и да је кривѸ, с чѸмѸ при.

ГтеѸфанѸ УрошѸ мнѸлостнѸ кожнѸю краљ вѸсѸхѸ сръпскнѸхѸ земан и поморскнѸхѸ.

A tergo: Pouella regis Orosii pro iudicio... vno iudice slauo et vno raguseo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 25.

LIII. (1240—1272.) Festo S. Crucis. Vrhlab.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, privilegia mercatoribus ragusinis concedit.

† Пише кралевѣство мн, да је вѣдомо всакомѸ. створи мнѸлость кралевѣство мн градѸ дѸбровьчкнѸсѸ, да приходе

нхъ тръговци по земан и по тръговѣхъ кралевѣства ми, и да не ходѣ на вонскѣ, и ни єдинъ чловѣкъ сь срьпѣскои земан малъ же и великъ да не ѡдаѣ сь ѡдавѣ дѣбровѣчанина, и да имъ се кони подѣ ризьницѣ не ѡзнаю ни на кою работѣ, и да имъ не намыѣтѣѣе безъ волеѣ месо кѣпити или краве или скиниѣ или кралево или чие годѣ, ни малѣ ни великъ кѣпаю, разикѣ къди се хоже кралево месо продати, да се зарѣчи по всѣмѣ трѣгѣ, да не продаю ни кѣпѣю меса, до колѣ се кралево прода, и да имъ се не ѡзнаа по силѣ ни сьрѣлато ни медѣ ни лѣска ни кони кѣпаи; и кѣке да имъ се не печате ни ѡтѣ крали ни ѡтѣ властель. и како имъ єе законѣ сь Бѣрѣсковѣ ѡтѣ ис-прѣка, тако да имъ єе и сь Рѣдницѣ, а инога новаго закона да имъ не постави кралевѣство ми. и сь кога се ѡбѣрѣте лѣдѣ ѡтѣрокѣ, тере про коимѣ испакости, да сь томѣ господаря не ниѣсѣ, нѣ да снѣиѣсѣ кривѣца. ако ли крѣвѣ ѡчини дѣтѣникѣ, да га пода господарѣ; ако ли га не пода, да плати господарѣ враждѣ, како и саси плакѣю; и да си ходѣ свободно по земан и по трѣгохъ кралевѣства ми; да при конимъ нхъ селѣ чѣтега нанѣе, да плати село ближнѣе; ако село не плати, да плати кралевѣство ми; и града да не работая, ни га бѣю-дѣ; и ако се ѡбѣрѣте кони даѣгѣ междѣ сьрѣблѣномѣ сь дѣбровѣчаниномѣ, да имъ єе сѣдѣ прѣдѣ сѣдѣномѣ сьрѣблѣномѣ и прѣдѣ єдинѣмѣ дѣбровѣчаниномѣ, и про сѣдѣта, този да єе свѣрѣшено; а прѣдѣ кралевѣство ми да идѣ за неѣкѣрѣ, за враждѣ, за чѣладѣниа, за конѣ, сь томѣ да єе сѣдѣ дѣбровѣчанинѣ прѣдѣ кралевѣствомѣ ми; и кѣпѣи, про неѣсѣ кѣпаю, ако растовари сь Бѣрѣсковѣ, да плати царинѣ; ако ли мѣло неѣе, да гдѣ прода, тѣ и царинѣ да плати; и ако кто пакости виноградомѣ дѣбровѣчанинѣмѣ, да га позорѣ прѣдѣ кралевѣство ми: да про се ѡбѣрѣте кривѣ, да даѣтѣ кралевѣство ми, чловѣка да издаѣтѣ; да аке не да, да плати кралевѣство ми; и єще да нхъ дрѣжи кралевѣство ми на томѣ законѣ, кон сѣ имали сь свѣто почивѣшега господѣниа ѡтѣца кралевѣства ми, да ходѣ свободно по земан кралевѣства ми. и сию мѣлѣстѣ створи кралевѣство ми сь Бѣрѣхѣлави, къди приходи кралевѣствѣ ми поклѣсарѣ ѡтѣ дѣбровѣчанина Никола Крѣсѣикѣ и Бѣнѣчѣла Фѣсковѣикѣ. и сѣє се писаниѣ створи на крѣстовѣ дѣнь вѣ свѣдѣниѣ всакомѣ.

† Стефанъ Урошъ краљъ. †

A tergo: Polica regis Urosii.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 22.

LIV. (1240—1272.)

Stephanns Uroš, Serbiae rex, privilegium mercatoribus ragusinis concedit.

† Да є вѣдомо всакомѹ, створи мно҃ство краљевство ми трговцемъ дѣржавчюкомъ, да ходє по земљи краљевства ми свободно, а никто да намъ не спакости ница, ни намъ забави ница; а конъ кѣпци гредѹ мно҃мо Брсково, а не свираю се с Брсково, да намъ никто не имє забавати ни на ницѹ трѣковати чєса; кто ли се окрѣте спакостити намъ ни цю сѹамъ одъ ницѹ, да приимє гнѣвъ и наказание отъ краљевства ми, и да плати петъ стѣ перперъ краљевствѹ ми.

Стефанъ Урошъ краљъ српски.

Sigillum, cujus inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 23.

LV. (1240—1272.)

Stephanns Uroš, Serbiae rex, župano Tvrčko praecipit, ut, quaecunque possit, demat Ragusinis per suam regionem euntibus; eos tamen, qui ad regis emporia sese conferant, libere ire patiatur.

Краљевство ми люквномѹ жупанѹ Тврчкѹ, знаши, како є сѹето Ърсетєри дрѣко и з дожиткомъ, да много нєса краљевство ми кнєзѹ дѣржавчюкомѹ и всакомъ дѣржавчюкомъ, да тамо послаа краљевство ми Ърсетє, да тако ти моего жєнота и мое люкє, кто ти изааде тѹдѣши по работахъ по скопцѹ си, како можє, внози сѹамъ на ницѹ, и поданъ Ърсетєри: а конъ ти гредѹ на трѣгъ краљевства ми, нѣмаи за не печамъ, и да види краљевство ми, како ми сврѣнити хєкєни сиѹи поскакъ, ерє се смо вѣрѣннєи с сємѹи члѣвѣцѹ, да вѣскєти га.

Стефанъ Урошъ краљъ.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 34.

LVI. (1240—1272.)

Georgius comes, regis Vladislavi gener, Ragusinos, a rege Uroš jussus, orat, ut secum pacem faciant.

† КНЕЗ ДСРОВЬЧЬСКОМЪ И ВЪСКЪМЪ ВЛАСТЕЛЕМЪ И СЪДЪЦАМЪ И ВЪСКЪИ ШЕКЪНИКЪ ДСРОВЬЧЬСКОИ ШДЪ КНЕЗА ЪСРЕ много поклонение. вы вѣстѣ, властеле, кѣда на ны подѣ дрѣва заморьска и вѣнетчѣска на нашъ градъ, тѣда ваша дрѣва полѣгъ нѣхъ гредѣ на ны, и мы с томъ нѣмамо гнѣва на вы. да съда сѣ ходиши мои жѣсплане, ке е далѣ краля Владиславъ мѣнѣ и мои женѣ а свои кѣкери, прѣдѣ вашъ градъ по заповѣди краля Ъроша, да молишъ кнеза вашего и васъ, како да кнѣте с томъ не зѣледовали, како и мы не зѣледѣемо васъ, кѣда гредѣте на нашъ градъ, да молиште кнеза вашего, како кнѣмъ рѣксъ далѣ, и съ вами да би сѣдѣли не боеке сѣ; ако ли намъ хокете кою пакость счинити и чѣкетѣ, то (и) мѣнѣ чините, дѣ нѣхъ е чѣкета моѣ и корысть нѣхъ моѣ; и молишъ кнеза вашего, како би списалъ, что е егова вола и ваша, да би ми сдалъ по сѣхъ послахъ. это ти гредѣ штрокъ кнеза Ъзора, племенѣ Братославъ, съ потѣнникомъ къ кнезѣ вашему, и чѣмъ говори штрокъ кнеза Ъзора, кѣкѣте мѣ вѣрѣ, како самомѣ Ъзорѣ, дѣ мѣ сѣ штет.....е гредѣке къ вамъ.

A tergo: кнезѣ ДСРОВЬЧЬСКОМЪ И ВЪСКЪМЪ ВЛАСТЕЛЕМЪ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 10.

LVII. (1281).

Stephanus (Uroš), Serbiae rex, renovat pacem cum Ragusinis, et statuit sibi ab iis pendendum esse tributum V millium hyperpyrorum.

† Пише королевство ми кнезѣ ДСРОВЬЧЬСКОМЪ Николѣ Маврижинѣ и сѣдѣмъ и вѣкѣнникомъ и властеломъ и всеи шѣщинѣ ДСРОВЬЧЬСКОИ. како сте послали королевствѣ ми властеле ваше, придѣше Зръкъ и Грѣкша, какѣ се свѣршило вѣше вѣкѣ сѣстрою петъ годѣшъ, какѣ сте были сговорѣли съ королевствомъ ми, да шдѣ сѣлѣ и напѣдѣ королевство ми чини мѣлаость властеломъ ДСРОВЬЧЬСКИМЪ И Шѣ-

цринѣ и трѣжничкомъ нхъ, да намъ є миръ, кон є и прѣво намъ кыль, докаѣ живѣ право съ кѣалевѣствомъ ми. акѣ ли цѣ погрѣше земаи кралевѣства ми, и не исправе ми се, да намъ се да вѣдѣниє трѣамъ мѣсеци, тако си могѣ трѣжничци нхъ штиги ѣ градъ съ вѣкамъ своимъ. а да даю кралевѣстве ми на годициє двѣ тисѣци перѣперъ. и селѣзи мирѣ не срече кралевѣство ми срока, докаѣ хоке кыти, нѣ ако ми не съгрѣше, и до живота моего, да си имаю сѣзи миръ, и сѣзи двѣ тисѣци да даю на дмитровѣ днь.

Стѣфанъ по милости коженеи краљь срѣскихъ земаи и помѣрскихъ.

A tergo: Pouelia Vrosii regis pro confirmatione pacis et libertate mercatorum.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 31.

LVIII. (1289). Prizren.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, statuit posse Ragusinos possidere vineas et agros, quos possederint regnante patre.

† Нише кралевѣство ми, да є ведомо вѣкомъ. створи милость кралевѣство ми градъ дѣрѣвѣчкомъ, цѣ сѣ дрѣжаи земаи и виноградъ и шрании ѣ господина ми свето почившега шѣца ми, такожде намъ створи милость кралевѣство ми, да си дрѣже и ѣ кралевѣства ми, а да намъ не заваке ни ѡдъ когаре. тѣко ли се шѣрѣте потворивъ повеление кралевѣства ми, и цѣ намъ заваки, испакости, да приме гнѣвъ и наказанне ѡдъ кралевѣства ми. а тѣ намъ милость створи кралевѣство ми ѣ Призрене ѣ граде, а странъ кралевѣства ми кеше сѣсѣ Драгославъ и Їсѣдѣславъ Хвалѣчикъ. а тѣ намъ милость счини кралевѣство ми, кѣди приде Авѣкаръ Михѣловикъ и Шѣро Гонѣславикъ. а ѣ то време кеше кнѣзь ѣ дѣрѣвѣчницѣ Маринъ Жѣрѣжи.

Стѣфанъ Шѣрѣши краљь.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 33.

LIX. (1289) Kotražā.

Helena, Serbiae regina, Ragusinis confirmat possessionem vinearum, quas regnante Uroš (I.) possidebant.

† Пише краљекство ми, да је вѣдомо всакоу. ми-
лоу створи краљекство ми шкырнѣ дѣровѣчкѣм, цю си сѣ
дрѣжааи винограде с господина ми свѣто почивѣшаго краля,
то да си и сѣде дрѣже; и какѣ намъ је милоу створиаи снѣ
краљекства ми краљ Урошъ, такоге намъ и ѣ стварами. а
тѣ намъ милоу створи краљекство ми на Котражи. а тѣ
вѣше сѣдѣи Болеславъ, казнѣцъ Мрънанъ, сѣдѣи Десиславъ.
а приде шдѣ нѣхъ с посѣлѣство краљекствѣ ми Аскаръ Ми-
хѣловнѣи и Пиро Гониславнѣи. да кто се прѣтвори, да при-
ме гнѣвъ и наказанне штѣ краљекства ми. а тѣде вѣше намъ
кнѣзь дѣровѣчаномъ Маринъ Жорѣи.

Ієаѣна кралица.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 32. Mann saec. XVI. notatur annus 1289.

LX. (1293) 6801.

Stephannus Uroš, Serbiae rex, in Chilandar in loco destructae minoris ecclesiae majorem condit.

Иже во свѣщеннѣю и кожественнѣю сѣю церковь съ вѣ-
рою и любовію прѣстѣпающѣи оуслѣшнѣмъ свѣтаго пророка
Давида вѣщающа дѣхѣмъ свѣтымъ: кто въздѣтъ на горѣ
господню неповинѣнъ рѣкама и чистѣ сердцемъ, сей прии-
метъ благословеніе штѣ господа, и оузритъ неизреченнѣю
добрѣтъ слави егѣ. иже оуко въ пѣнѣхъ и пѣснѣхъ дѣ-
ховнѣхъ торжествѣющѣи, во свѣтаишнѣмъ храмѣ сѣмъ,
зрите здѣ красоты, некѣи подобныа и неизреченнѣа свѣтло-
сти, свѣщеннѣмъ же подвигомъ и трезвенною молитвою
смно просвѣщаемѣи и всѣлаемѣи кожественною благодатію,
радѣи многѣа исполненнѣи бывше, молитви возсѣлаете, да
сѣдѣи дѣснагѣи стоѣиа кожественныа трѣпцы. иже бла-
гочестіа ревностію движѣи, когонѣи и прѣблѣженнѣи
отцы наши счѣтаеи и наставницы всеа сербскѣа земли, но-
выи муроточецъ Сумѣи прѣподѣбный со возлюбленнѣмъ
сыномъ своимъ Саврою, первѣмъ архѣпископомъ всеа

Серѣи, любовію кожественною разгаржамѣи, многымъ трѣ-
домъ и потомъ воздвигоша въ основаніа церковъ во имя
пресвѣтѣа богородицы, въ мѣстѣ селѣ, зовомомъ Хи-
ландарѣ. по времени же нынѣ, многостію кожеію прїиде и на
мнѣ по наслѣдію отечества ми сербское кралевство, мнѣ
Стефанъ Урошъ, зетъ превысокаго самодержца императора
греческаго, царя Андроника, тианеи сѣа множае въ
прежде мене бывшихъ аже прародителен и родителен на-
шихъ недокончанаа исполнити, елико всѣтъ хотѣи
владыки моего Христа кога, церковъ сѣо тѣмъ сѣиію раз-
орихъ, и сїю новію воздвигохъ и подписахъ во имя пре-
свѣтѣа владычицы нашеа богородицы и честнаго еѣ кѣве-
деніа. но, ѡ владычице, прїими сѣого мое приношеніе, и
моли сына твоего и кога нашего, да не лишитъ мене цар-
ства твоего. аминъ. къ лѣто мїровытѣа . 810.

Древности же ради помрачкнен сѣ первои исторїи, ны-
нѣ наи изволеніемъ ѡ Христѣ кратетра ѡкнорухомъ по-
кыахъ живописаніемъ иждивеніемъ церковнымъ и нѣкото-
рыхъ въ кратїи нашихъ приложеніемъ. даршїи намъ, госпо-
ди, жизни вѣчнїа прїати молитвами пресвѣтѣа богороди-
цы. аминъ. къ лѣто въ роженїа сына божїа . 810.

Inscriptio recens in Chilandar. D. Avraam. Оше. 4.
Св. Гора. 15.

LXI. (1302) 6810. ind. XV.

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Argyrobullon.

Subscriptio: Ёк Христа кога владѣхри Стефанъ Оу-
рошъ краак.

Origin. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 46.

LXII. (1293—1302).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, ecclesias, pagos et
homines donat monasterio Chilandar.

† Ёк пространствѣ кожественныи силы небеснаго раз-
сѣла веспактнхъ високо пареи аггелеска и архаггелеска
воинства кнѣта заветнаго трапезы небеснаго хѣва прї-
емлнши владѣхриенію дивеи се, вѣнчїенїа нже въ прѣ-
свѣтѣи твои оутробѣ не знающе, обаче видѣхнше, сѣ па-

стыри славословниє склаетише, аще и звѣздослѣстниє сь
вѣхъ чюдєнїє сє, и младєнцѣ въ ѡслєхъ вѣзлєжєщѣ, мнлос-
стї, цїєдротѣ, члвчкѣолюбїи, дѣвѣства твоего, прѣчї-
стал владычїицѣ богородицѣ, похвалы достонны принєсти не
могѣтъ, грѣшнааго сѣо доуши и скверныкы сєтны нмоу-
ца посрѣдѣ людїи, гдѣ такоа богатѣствыи шкрѣтїи, та-
коваго оупыканїи и такїє надеждѣ? не прїхѣдєцїааго къ
врачѣствоу кто скрачїєтъ? гдѣ такоа вїда слѣпоу рожде-
ноу, нмаже такыє красоты дозрѣтїи, такыє докроты, та-
кыє чїстоты, пакї же нечїсткїи и ѡтѣноудѣ шсквернєнѣнїи
ланїтѣ похвалоу дѣвѣства чїстоты твоеї нзреднаа како рє-
чєта? въ сїхъ же нєдостатѣчѣствоуїє шканыкыи азъ чтѣ
створю? мнѣ достонныє глаголы принєсоу текѣ когоматє-
ри, нонєжє застоупнїца їєсї хрїстїаномъ и тїхоїє прїста-
нїицѣ вѣншємьмъ коурею грѣхѣвною, мнлостїва сѣо и
мнлостїва госнода рождєшии, мнлостїю сї помылоуи и
мєнє грѣшнааго, начє вѣсѣхъ скгрѣшкыи. вѣмъ вѣ тє свє-
тыє тронцѣ чєстѣ прїємашоу и рождѣноу. нынѣ нї ѡтѣ
грѣшныхъ чєстїи подѣлїи погнѣшан сє мєнє грѣшнааго, їє-
гожє нзъ прѣчїстѣнїє сї оутроки породїи, слѣпорождєннѣмъ
прозрѣнїє дарѣва, склєрѣдєнїє вѣскрѣсєн; азъ жє въ по-
слѣднїа вѣрѣмєна въ чєстѣ помылованїи твоего царѣствїи
ѡстахъ, тѣмъжє не посрамїи чашнїи моего, слѣпа рождєн-
на мє просвѣтїи, склєрѣдєнїа мє вѣскрѣсєн, да и ѡ мнѣ про-
славїтѣ сє нмє твое свєтоїє: сїи сѣо вѣсѣмъ разоумѣтїи пї-
са краєвѣкѣство мнї, їако хрїсѣвоуає, створєннѣкыє дѣдомъ
и ѡтѣцємъ мнї свєтѣнїи богородицїи сѣ свєтѣнїи Горѣ Хїланьдарѣу,
въ нїхъжє сєла и влєсїи и пашнїца шкрѣтѣ краєвѣкѣство мнї
їєдно потрєно а дроугѣ нзгѣоублєно, нзїстїицѣ данкыи прѣ-
родїтєлїи и родїтєлїи краєвѣкѣства мнї, шнїсєхъ сѣ хрїсѣвоуає
сїи. сєло Гїоргєїнкѣ, Пєтровкѣ, Кроушєво, Кнїица, Роуѣчѣ
Потоѣ, Дрѣстѣннѣкѣ, Греїннѣкѣ, Гѣѣкѣ, Долюцѣ, Трѣгѣ,
Кнїнѣкѣ, Пєтрѣчє, ѡкон Браїннѣ, Бѣлєчїицѣ, Вїдѣнїє.
а оу тѣхъ сєлѣхъ двє вїнограда, їєдїнѣ оу Кроушєвѣ, а
дроугы оу Пєкїи, Шоупѣлєкѣ кышє Пєкїи арѣхїїнскоуновє, За-
хєкѣ на Бїстрїицїи и на нїємъ оуаѣннѣкѣ сѣ оуаѣнїї. а нмє-
на нмѣ: Докрѣкѣ, братѣ моу Братѣславѣ, Браїєнѣ, Гноуєсѣ,
и сїмъ оуаѣнїємъ да нѣ раѣотѣ нїкоїєрє нїнє, лїшє да соу

оушаріе; и яко нѣкогда върѣменемъ погине Сашаникъ, да го-
тѣи Сашаріе ѡтъ себе поставляю. а оу Призрѣнѣ села: Сла-
модраже, Непрокшнє, Момоуша, ѡвѣ Хотьчн, долиа и
горны, и половина Докродолѣнїи, а дру҃га половина свете
вогороднїе стоуденичскє; а половина винограда с Желѣчн-
цихъ, а дру҃гаа половина свете вогороднїе стоуденичскє;
Сашаникъ с Тръновкици. ниже долиа Хотьче, а за нимъ два
Сашара с Моравицахъ, Брѣзова и съ заселѣнии с Лозиницы, с
Моракѣ винограды, с Зетѣ половина Каменниъ съ людѣми а
наменемъ Домоушники, с Плавѣ село Досоу҃гїе и съ заселѣнии, а
се власи: князь Конуха съ дѣтїю, зетѣ моу Прѣвославъ съ
дѣтїю, вратѣ моу Станиславъ, дру҃гын Брѣзотникъ, Дра-
гомиръ съ дѣтїю, сынъ моу Боуниа съ дѣтїю, дру҃гы моу
сынъ Братанъ съ дѣтїю, Прѣдмиръ съ дѣтїю, Шерѣканъ
вратѣ моу съ дѣтїю, Нѣгославъ съ дѣтїю, вратѣ моу Радъ
съ дѣтїю, Деславъ съ дѣтїю, Бана съ дѣтїю, Драго-
славъ съ дѣтїю, Станна съ дѣтїю, Шрославъ съ дѣтїю,
Радота съ дѣтїю, Кранславъ съ дѣтїю, Конславъ вратѣ моу,
стрицъ моу Грьдоусъ съ дѣтїю, дру҃гы моу стрїцъ Конуха
съ дѣтїю и зетѣ моу, вратоучедъ моу Петраантъ съ дѣтїю,
Десамиръ съ дѣтїю, Деславъ Грьдовникъ съ дѣтїю и съ си-
раки си, Мирѣнъ, Братанъ, коє си ѡизъ Грькъ довелъ, сы-
новъ моу Гостимиръ съ дѣтїю, Хланота съ дѣтїю и сынъ
моу съ дѣтїю, Храниславъ съ дѣтїю, Доудъ съ дѣтїю, Грьдъ
съ дѣтїю, сестра Хранишина съ дѣтїю, Шнь съ дѣтїю, трїе
сынове Балановики, Бова съ дѣтїю, Сдовица Тана, попъ
Бакгаринъ съ дѣтїю, Нѣгъ съ дѣтїю, Берїславъ съ дѣтїю,
Доброта съ дѣтїю, шоура моу Бачъ съ дѣтїю, вратѣ моу
Драгославъ съ дѣтїю, вратнъ съ дѣтїю, вратѣ моу Добръ-
чинъ съ дѣтїю, Станъ съ дѣтїю, Братиславъ съ дѣтїю,
Докравъ, Шерѣканъ, сынъ моу, Нѣготникъ, Балосинъ, Конъ
съ дѣтїю, Станиславъ съ дѣтїю, Грьдъ съ дѣтїю, Хра-
ниа съ дѣтїю, Коукоръ съ дѣтїю, Додъ съ дѣтїю, Десо
съ дѣтїю, Братомиръ съ дѣтїю, Конславъ съ дѣтїю,
Прѣе съ дѣтїю, Продакъ съ дѣтїю, Находъ съ дѣтїю,
Бориславъ съ дѣтїю, вратѣ моу Срьданъ съ дѣтїю, дру҃ги
моу вратѣ Добромисъ съ дѣтїю, Драгославъ съ дѣтїю,
Добръчинъ съ дѣтїю, вратѣ моу Грьдъ съ дѣтїю, Конславъ

съ дѣтню, братъ моу Бодникъ съ дѣтню, Радомиръ съ дѣтню,
 Станиславъ съ дѣтню, Радъ съ дѣтню, братъ моу Радос-
 никъ съ дѣтню, Поникъ съ дѣтню, Братославъ съ дѣтню,
 Коуланъ съ дѣтню, Краѣта съ дѣтню, сынъ моу Прько-
 славъ съ дѣтню, Коуныдедаты съ дѣтню, Драгоушъ сынъ
 моу, Драгославъ съ дѣтню, братъ моу Поникъ съ дѣтню,
 братъ наа Радъ съ дѣтню, Гюрьгъ Калиманникъ съ дѣтню,
 Братолоуъ съ дѣтню. а се конхъ іе господникъ крааь придалъ
 светѣи цркви: Аала съ дѣтню, зеть моу Станъ съ дѣтню,
 Паланца съ дѣтню, Анманъ съ дѣтню, Срьданъ съ дѣтню,
 Аала съ дѣтню, Моудре съ дѣтню, Радота съ дѣтню, Радъ
 съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Ксманникъ съ дѣтню, Докро-
 миръ съ дѣтню, Братанъ съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Ста-
 ниславъ съ дѣтню, Братославъ, Драгомировъ зеть, съ дѣ-
 тню, Бръзъ съ дѣтню, Моужило съ дѣтню, Добромиръ,
 братъ Галакеникъ, Добриакъ съ дѣтню, Пѣгованъ съ дѣтню,
 Радъ съ дѣтню, Бранъ съ дѣтню, Рада нона дѣтѣца, Коста
 и Радомиръ, Братосникъ съ дѣтню, Хранина съ дѣтню,
 Прькославъ съ дѣтню, братъ моу Гроубына съ дѣтню, Ма-
 нона съ дѣтню. а палина Докрин Доан. а палина ца-
 риньскомоу докитѣкоу Раковница. коудѣ нѣ дръжавѣ кра-
 левѣства ми, кто дохѣде изъ стоугѣ земліе къ светои цркви
 соущии людіе тези земліе, или іе нарикъ или іе влахъ
 или кто либо тоугѣземанинъ, да сї є наа цркви. сего ра-
 ди видѣвъ кралевѣство ми, іере кѣше потрѣнь хрісовоуа
 господина и шѣца ми великаго Стефана Оуроша, и зыгово-
 рникъ се кралевѣство ми съ архїєпискоупомъ вторнакъ Сустат-
 ниємъ и съ госпождомъ матерію ми кралицомъ Еленомъ и съ
 всѣмаи єпискоупыи срьбьскыи ми, єпискоупомъ зетьскыи Іва-
 номъ, єпискоупомъ раньскыи Филїпомъ, єпискоупомъ
 зкечаньскыи Даниломъ, єпискоупомъ хвостьньскыи
 Іваномъ, єпискоупомъ хльмьскыи Сустатниємъ, єпи-
 скоупомъ призрѣньскыи Даміаномъ, єпискоупомъ топли-
 чскыи Герасимомъ, єпискоупомъ коудимьскыи Герма-
 номъ, єпискоупомъ андланьскыи Яньдоніємъ, єпи-
 скоупомъ сконьскыи Николомъ, єпискоупомъ дьберьскыи
 Іваномъ, єпискоупомъ моравьскыи Күрїломъ, и прѣписахъ
 хрісовоуа сии светыіе когородниці хиландарьскыіе. и ви-

дѣвъ краієвѣство ми, іере не нмаше свѣтаа цркви пашнїе оу хвостѣнскон земаи, и дахъ пашнїа Лавнкево: мегѣ моу, како оутїче Ривникъ с Дрин и ѡдъ Ривника оус-потокъ на Екснїа право оус-Козникъ по дѣлоу, како се камы кам самѡ и ѡнамо, и на Келн Бръхъ прѣзъ Поноръ на Граднїе право на Роупе оу горне чело Горачева на поутѣ, како грѣде поутѣ посрѣдѣ Горачева оу Люкижню, и како стїче Люкижнѣна оу Дрнѣмъ, а тоу мегю оутеса севасть Ѡбрадѣ Манишкѣ. и пакъ видѣ краієвѣство ми, іере даіе свѣтаа цркви на годишїе по .кѣ. ждрѣнца пастыромъ вѣлѣгоу, того ради приложнѣхъ влахе, и нне влахе изъбрахъ ѡтѣ црквиныхъ влахъ, да пасоу кобиле црковне, а да не оузимаю ѡтѣ цркке вѣлѣгоу ничто, паче ако что изъгоуе, да плакѣю ѡтѣ секе конъ по .л. перѣперъ а кобила по .кѣ. перѣперъ, да плакѣю цркви. того ради ѡсвѣти нхъ краієвѣство ми ѡтѣ вѣлѣхъ ракотѣ малнхъ и великнхъ краієвѣства ми, да нмѣ нѣ поноса никѡга ни житнѡга ни коннѡга ни прокода ни конѣ ни пса ни покансара ни владаалѣца никѡгаре краієвѣства ми, ни оу Скетоу Горѡу да не ходѣ никѡмѣ посланїемъ, развѣ да пасоу кобиле свѣте цркке. снѣмъ же влахомъ нмѣна: Поннъ съ братнѡмъ и съ дѣтнѡ, Стронславъ съ братнѡмъ и съ дѣтнѡ, Пѣгомиръ съ дѣтнѡ, Драганъ съ дѣтнѡ, Пѣрославъ съ дѣтнѡ, Даке съ дѣтнѡ и зетѣ моу Хръскъ, Храиславъ съ дѣтнѡ и съ братнѡмъ, Дѣмитръ съ дѣтнѡ, Прѣдѣславъ съ братнѡмъ и съ дѣтнѡ, Храиславъ съ братнѡмъ и съ дѣтнѡ, Гоукоуръ съ дѣтнѡ, Гроуѣша съ дѣтнѡ, Драгославъ съ дѣтнѡ, Ранна съ братнѡмъ, Дѣмитръ съ дѣтнѡ, попъ, конѣмъ іе ракотѣмъ. а се власи цркви и снѣ да пасоу кобиле: Оуричнѣ, Радѡмиръ съ братнѡмъ, Пѣнъ съ дѣтнѡ, Драгославъ Дѡбретнѣ съ братнѡмъ, Братѡславъ Мѣнѣ съ дѣтнѡ. и ѡтѣлоучи краієвѣство ми .кѣ. кобилѣ ѡтѣ своихъ кобилъ, и приложнѣхъ велѣни своѣи пирѣгоу, конъ сѣмъ сѣздамъ на морѣ, и да нхъ пасоу власи ѡннѣи, конѣ іе придалѡ краієвѣство ми како и цркви кобиле, и да нмѣ се даіе солъ съ црквиными кобилами, и да се изъводи оу пирѣгъ, что се припрага моужьско; а калоугеръ пирѣжаныи да не нмѣ печаль ѡ пастырскон хранѣ ни ѡ ѡдеги, ни пастѡуха да не храни, развѣ да нмѣ се даіе ѡтѣ цркке. и

шкрѣте краієвьство ми моіе трыє чловѣке на Горачевѣ,
 Гюрьгица и Радослава и Продана, и придахъ ѣе пирьгоу сво-
 юмоу, да коудуѣть оуланьнѣ, да ієсть свѣща спасоу, и
 шсководиѣхъ ѣе шть всѣхъ ракоѣ краієвьскыхъ и црквиныхъ,
 како и влахѣ выше писанныхъ пастырь, и да шклада нам
 пирьжанкы калоу҃герь, а ннѣ ракоѣ да намъ нѣсть, развѣ
 оуанѣ да пасоу, и что погика шть оуани, шни шть секе да
 плакыю; и ацѣ се конамъ крѣмемъ слоучи погыбенуѣти
 слемъ, шни да нхъ поставѣ шть себе. а ш напастехъ нѣко-
 нхъ намъ ш неправдахъ, да нхъ шгледаю и шговараю цркви
 кладаащи. и прида краієвьство ми цркви великославнаго
 архієстрати҃га Муханаа нже въ Цинѣу градоу, ієгоже прото-
 севасть Хрелы шть основаниа люковню доуше си скздаа и
 оукрасна красотами црквиными, да коудѣть приложена
 цркви сѣа монастыроу славномоу дръжави нашеіе, нже ієсть
 въ Светѣи Горѣ, нже намена се Хиландарь, въ наметъ
 краієвьства ми и въ наметъ ієго, шкоже изьволн се мѣстоу
 семоу приложити, нже ієсть коушакъ мѣсто оу Цинѣу гра-
 доу или дворциа или водѣкичнѣ или винограде или пивнѣ,
 и прида краієвьство ми цркви архієстрати҃гоу шть подѣ-
 градиа циньскаго .п. люди. а се намена тѣмъ людемъ:
 Грѣчникъ, Грозо, Драгократовъ сынъ, съ братиѣми си, Бра-
 тнакъ, Гановъ зетъ, съ дѣтию, Бладъ, дшакъ сынъ, Геръ-
 говица, Грѣчинъ, Дешъ сынъ, Оутѣхѣви, Никола зидѣць,
 Мръзѣкъ съ дѣтию, Гроуѣкыа съ шоурыѣми, Докромиръ съ
 братомъ, Доброславъ, Гонѣвъ сынъ, съ братомъ, Тоудѣ,
 теѣнитѣвъ сынъ, Герѣго ковачъ, Тоудѣвъ сынъ Проданъ и
 зетъ моу Коо съ дѣтию, Калникъ съ братиѣми си, Славъ и
 зетъ моу Иванъ, Мухѣ, Дѣловъ зетъ, Драганъ, Яндрѣни-
 ковъ сынъ, Драгославъ, Пѣгованѣвъ сынъ, съ дѣтию, Бра-
 танъ, Негованѣвъ зетъ, Мухѣ, Дипѣтинъ зетъ, Докро-
 славъ, Зѣкрѣковъ сынъ, Драганъ, Нѣвешанѣвъ сынъ, съ брати-
 ѣми си, и Паснакъ Драго съ дѣтию, Тоудѣ, Никѣлинъ сынъ, съ
 братомъ, Драгославъ, Рипѣтинъ сынъ, Станѣ, Крѣчанѣвъ сынъ,
 Дѣмитръ, Радѣвъ сынъ, съ братомъ, Станѣ, Радѣмировъ
 зетъ, съ дѣтию, Лѣшъ цѣгара дѣтѣца, Манѣло, Валѣловъ
 сынъ, съ зетѣмъ си Добрикомъ, Петръ, Дѣшъ зетъ, Никола,
 Евѣдокимѣвъ сынъ, съ братомъ, Дражѣ, Пилѣвъ сынъ, съ дѣ-

тию, Добре, Пиловъ сынъ, и крать моу Ино съ дѣтьцями си и зеть нмъ Братило ковачъ съ дѣтию, Маниславъ съ дѣтию, Калиманъ съ дѣтїю, Братица съ кратомъ, Гюрги златаръ съ дѣтию, Никола цегаръ съ дѣтию, Бав, Мирѣновъ зеть, Дарославъ, Поударекъ сынъ, съ кратицями, Бранотново, Предичинъ зеть, съ кратомъ, Радъ сръкинъ съ дѣтию, Стрѣзо кло-воучаръ съ дѣтию, Рау, Дражинъ сынъ, Драгославъ, Коукоу-ровъ зеть, Стефанъ, Десператовъ сынъ, съ кратицями, Богданъ Врикодрѣво съ дѣтию. и трѣхъ црнъски и законъ подѣградню, кон соу штроци съ коньми, да нмъ ієсть за-конъ, кѣи походи икономъ краю или на котороу годѣ рабо-тоу, а шни с нимъ на конехъ, а да нмъ се кони не оузима-ють, ни подѣ товаръ да се не подѣлагають, нѣ сами с ними да походятъ на кон годѣ посолъ цркви; а кон соу кес-ко-нен, да шроутъ днь ієсенне и днь пролѣтне, и да го пожноутъ и изврхоутъ, и днь 8 виноградѣ да работа-ють. и прида краієвѣство ми селница заноустѣвши шть вѣ-ка, нмѣ селнроу: Брѣетъ и Соухогрѣкъ и Лѣсковица и Битъче и Дрѣновъ, а мегы Ямасана съ всѣми людьми и населени сел тѣхъ, цю си іє населѣвъ шть тоутихъ земель, и селнице Брѣетовъ прѣзъ Лоукавицоу на Гѣсноу Подѣницоу и Калоуґерица и поанице нашице съ всѣми правинами и ме-гями селъ тѣхъ, и село оу Калючи Коунарише съ парикъ и съ стасми ихъ и съ всѣми правинами села того. и не прѣзрѣ краієвѣство ми ієгого моленіє, нѣ оутвѣрди и записа кра-ієвѣство ми, да боудеть оутвѣрждено и непоколѣкимо све-тѣи когородици хиландарьскои ієкоже и ина, нже соутъ вписана въ хрїсовоуѣхъ родителѣми и прѣродителѣми кра-ієвѣства ми. тѣмже шкразомъ и та кѣса вписана соутъ. того ради краієвѣство ми шсководи шть малихъ и вели-кихъ работъ, да нмъ нѣсть ни града ни позова ни поканса-ра ни пѣсара ни инѣ никто шть властен краієвѣства ми тѣкѣмо нгоумена настоієщаго свете когородице хиландар-ске, и ієгоже шнѣ изколити поставити шѣладати храмомъ светаго архїстратига Муханла да ієсть, а инѣ никто. и прида краієвѣство ми цркви светіє когородице нже въ Ло-ѣнѣ и съ селомъ Лошномъ съ всѣми мегями села того и съ всѣми правинами и съ виногради и съ нивіємъ и съ

ливадиємъ и съ водѣшничіємъ и съ заселькы, Вькерино и Запакжане и Ковпаны Гаава и Доброутовьци и Градище, да ієсть мѣтохъ светіє когородице хиландарьске. и селіиє Калчи Лоугъ оу строумническомъ поли съ вьсею шблаетію и правинами. и планина Огражденъ и пашниє Чръвена Полѣна, синоръ Наспаница, синоръ Ставаница и Дравкшанъ и Петрово и Банканица и Книєгини на брѣзиньскы поуть и на Фроугопоулово селіиє и мѣсто оу Строумници Тетрагонитово, да оучини цркъвь и боуке, да ієсть мѣтохъ светіє когородице хиландарьске, и чловѣкъ оу Ст(р)оумници Бале Єкьса аркмѣшникъ съ дѣтню. и прида краієвѣство ми цркъвь светоу Петькоу на Брѣгалиници, цю ієсть зидалъ Карьба самъ сконма роукама и съ троудомъ паче и пописалъ и оукрасилъ красотами црквишми, да ієсть мѣтохъ свете когородице хиландарьске съ виноградомъ и съ ни(ви)ємъ и сѣнокоси, паче и пашниа и земля, цю моу іє далъ господинъ и родителъ краієвѣства ми, и тоу да си има цркъвь: и кто си полюки шдъ ієговѣхъ люди или кто свободны чловѣкъ да греде сководно подъ цркъвь светоу Пе(т)ькоу. и краієвѣство ми шсвободни шнези люди штъ всѣхъ ракотъ краієвѣства ми малихъ и великихъ, шкоже и книє писано. и цркъвь светаго Гевургѣа, цю ієсть зидалъ Гериславъ на селіи Брѣкьшорн, съ киноградомъ и съ нишіємъ и съ вьсею шблаетію цркве те: синоръ штъ Ноуна в Ницоу по дѣлоу на локкоу и на Горьницоу, та на дроумъ и на Зоубово Кроушніє низ рѣккоу до трапсрѣскаго, да ієсть мѣтохъ свете когородице хиландарьскыє. того ради оутврдн и записа краієвѣство ми, да боудеть оутвржд(а)єно и непоколѣкнимо светон когородици хиландарьскон шкоже и ина, иже соуть выписана въ хрїсвоуѣкъ семь, тѣмже шбразомъ и та вса выписана соуть. кто ли се шбрѣъ таковнн, и потырнть се разорити снн записанны и оутврждєна мною Стефаномъ краіємъ и правокрннимъ властелиномъ краієвѣства ми протосеастомъ Хрєшамъ, да моу ієсть мѣстникъ господь богъ и прѣчистаа мати ієго, и да го порази сила чьстнаго и животворєцнаго крѣста, и да ієсть проклєтъ штъ бога и штъ .тш. штъцъ ниженскыхъ и штъ всѣхъ светыхъ когоу оугодившнхъ, и штъ краієвѣства ми да ієсть проклєтъ, и да ієсть причєстникъ

прѣдателью Июдѣ и съ рекшими: кровь его на насъ и на чедѣхъ нашихъ; а таковни да примѣ гнѣвъ и наказаніе шть краіевѣства ми, и да плати краіевѣствоу ми .т. перпирь.

† Стефанъ къ Христа благовѣрныи краіь и самодръжць всѣхъ срьвскихъ земель и пшмврскихъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Ome. 32. Rajić, Истопія II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. II.

LXIII. (1302) 6810. ind. XIII.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monachis chilandaren-sibus donat turrin (пирькъ πύργος) conditam prope Chilandar et in ea ecclesiam Salvatoris.

† Боготьць оуко Давидъ, възделѣвъ небесныхъ сельъ и въ оумнаенни кыкъ, доухомъ светымъ наставляемъ въ пѣснехъ своихъ кыпяше глаголю: велики мила соуть села твоѧ, господи силъ, царю мон, коже мон, и добро тѣмъ, иже живють въ домохъ твоихъ. еда пѣтица шверѣла севѣ храминиоу и грѣлица севѣ гнѣздо, на шемъже положить и въспитѣють пѣтице своѧ? рекохъ шльгаріе твоѧ, мон господи, господи силъ, царю мон, коже мон. и клаженни прѣкыкующи въ дворѣхъ твоихъ. тѣмъже и азъ оумнаенныи, подоке се поустыинѣлюкызи гнѣлицѧ, радъ оуко кихъ былъ шгласити въса оудолны поустыинѣмъ мыслю въсею и присѣрпениемъ благымъ, шкоже и грѣлица грѣканиемъ своимъ шглашають дѣри гласомъ тѣчию, а крѣпость же немоцѣна соуѣрни, такожде и азъ грѣшныи, гласъ бо мон въ въсоу въсѣленюю изидѣ, дѣла же монхъ благыхъ на земли богъ не видѣ, да ниъ кто видить, понеже не створи хъ блага на земли. слышавъ же шть спаса моего иѣкоу въдовниоу двѣлма мѣдѣницама пришверѣтьшоу паче когатыства ниѣхъ многаа, и азъ грѣшныи не штьчахъ се, видѣвъ светыне прѣродителіе и родителіе моѧ моѧ приложившыне въ Светѣи Горѣ многаа множьства монастырю светыне богородице, наричемоу Хиландарѣ, по извоеніи штьца небеснаго, свѣта светаго, азъ Оуросъ краіь Стефанъ, сынъ Оуроша

великого краала, сына Стефанова, Стефана, сына Неманнина, рекъше светаго Сѹмешна, приишдышоу к мнѣ перомонахоу Күрїакоу съ чрьныцы хиландарьскыи, и въспоменуше ми вѣды свое на мори, слоучающе се намъ шть безкожыиныхъ хоуърсарь, нхъже не можемъ исповѣдѣти, глаголющемъ намъ къ мнѣ съ оумилїенїемъ и мольбою: створи намъ прѣпоконїе въс животъ намъ на мори и шть моря ны єсть. и не прѣчюхъ нхъ, нъ испакниихъ все прошенїе нхъ. и сздахъ намъ пирьгъ, и на нїемъ съхъ храмъ спасовъ, и испакниихъ кынгамы и завѣсы и иконамы и сѣсоуды и єще нныи по-трѣбами довольныи, да єсть на славословїе кожїе, а шнѣмъ на поконїе и на оутѣхоу, и мене въ молнтвахъ своихъ да помїнають, раба кожы Стефана Ъроша краала. съврьши же се храмъ съхъ въ дѣни благовѣрнаго цара күрь Яндроника и сына єго күрь Мнхала при проотѣ Паинкни, при нгоуменѣ хиландарьскомъ Күрїицѣ, въ лѣто .жѣѡтї., сакычнаго кроуга .бѣ., лоунынаго же .її., нндїкта .гї.

† Бѣ Христа бога благовѣрни Стефанъ Ърошъ крааль †.

Sigillum argenteum deauratum pendens: с(тефанъ прк-в)омѣченъ архидїкконъ апак єс. с(тепанъ ѡ христѣ ко-зе вѣрїи крааль съ вгоми Origin. membran. in Chilandar. D. Avraam. Оппе. 18. Apographum factum saec. XVI. habes in archivio metropolitano, quod est in Karlovic. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 11.

LXIV. 1304. 18. maji.

Helena, Serbiae regina, Nicolicae falso accusato veniam dat per terram suam libere iter faciendi.

Любовномѣ ми синѣ и кѣмѣ країєвства ми кнєзѣ дѣ-вровчкомѣ Марїиѣ Бадварѣ и сѣднѣмъ и вѣкнїкомъ и опцїиѣ сѣон. знате ви, како країєвство ми . . . нзкаше Николїцѣ Жѣргова нѣтїа за терьге, дѣ ми бѣхѣ повѣдан . . . єре є єшкнїкъ с Жѣргомъ, да нзкахъ и шдѣ вѣсѣ, и швѣмо ѣ насѣ нзкахъ, и не шбрѣтохъ га крїва ни дѣлж(н)а, да каа . . чѣ се, шдѣ сѣлѣ країєвство ми за шнѣ дѣлжъ да га не нїре, ни м(н) є дѣлжєнъ, да си мѣ є мїлостъ країєвства ми ходїти

свободно по моєи земан како и д(р)сзиль кашимь дсбровчаномь паче и коле.

Іє а ꙗ ꙗ к р а л и (ц) а.

A tergo: Любоковомъ ми синъ и кѣмъ князъ дсбровчкомъ и сѣи ошцинкъ.

E libro manu scripto: Cronica la più antica di Ragusa. pag. 109. 110. conventus patrum Franciscanorum Ragusii, ubi etiam sequentia leguntur: Die 18. mensis madii 1304. regina misit unam suam literam slavonicam per Mata de Bolsich de Antibaro a lo caro filio de lu reame et a lo compare Misser Marin Baduer conte de Ragusi et judeci et consilgeri et a tuto lo comun de Ragusi etc.

LXV. (1305—1307) 15. martii. Cathari.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem factam a matre Helena monasterio S. Mariae Rotaciensis.

† Изредно и ѡ прѣсвѣтѣхъ, прѣчистѣхъ и прѣславословленѣхъ владычницъ нашихъ господи и богородительницъ, приснодѣхъ Мари, тѣмъже и мы, грѣшныи и змиленни раби твои, кою ти похвалоу принесемъ, прѣчистая? что же ли наречемъ те, шерадованькамъ? или кымъ похвалами въсхвалымъ твоѣ прѣнепорочное дѣвство, прѣчистая богородице, дѣво Маріе? нѣ шкѣче архангеловоу гласоу подобіе се и мы грѣшныи недостонныи оустынами въниемъ ти: радоуи се, радоуи се, шерадованькамъ, господь с тобою, и тобою смирише се нечесная съ земьными, и родъ чловѣчскы тобою изкавленъ кытъ прѣвыи кнѣзвы Ідамовы, Ідамы же и Ісуса авѣствоуютъ ѡ рождѣствѣ твоѣмъ въсприѣмъша прѣвою добротоу, юже прѣстоупаѣниемъ погубиша, ангеломъ славо и пророкомъ събытіе, апостоломъ похвало, мученикомъ вѣнцы, царемъ дръжаво, грѣшникомъ прикѣжице. тѣмъже и азъ, ракъ твои Стефанъ Оурошъ, самодръжавьныи краль сръбьски и поморьскы, по милости твоѣи и по милости рождѣнаго се не-тебѣ кѣ-с-ѣмене савьнца истиньнаго, Христа кога нашего, припадаю къ прѣчистима ногамъ твоима, милости просѣ и прощѣніе грѣхомъ моимъ, ѡко да помилуѣши и застоупиши мене, грѣшнаго раба твоего, и съ рабомъ

твоимъ а съ сыномъ своимъ Стефаномъ и шть всѣхъ врагъ нашихъ видимыхъ и невидимыхъ, и въ власти нашей, що ми си ты дала, чистаю, и съ сыномъ ти богомъ нашимъ, даю талантъ светлоу храмоу твоємоу, юже юсть оу Рѣтьчкѣ, светон богородици рѣтьческой, Доубоцѣ, Зѣбоуринѣ и Братешѣ и Топлишѣ, Шаптинѣ и Епилинѣ и съ мегамин. а се меге: шть Ластѣе, како тече стоудьникъ Мостыцѣ оу ластовьско платѣ, горѣ шть Мостыца оуз врьдо по вѣньцоу, а шдѣ вѣньца оу шаптиньскоу скалоу, шть шаптиньске оулицѣ оу Соухин Потокѣ, шть Соухого Потѣка оу Прѣсѣкѣ, шть Прѣсѣкѣ оу Градицѣ и шдѣ Дѣвина Брѣха, шдѣ Цѣпичѣ оу Кальцѣ, оу Плишѣ на-Топлишемъ, оу врьдо Евиницѣхъ, оу Малоу Ёстрѣвицѣ, оу Зеленикѣ, како глѣда оу морѣ: како ю владала господа ми мати кралица Юлена, и она ю дала и записала, то потвѣрди королевство ми и записа, да ю на пишоу старыцемъ и на шдеждѣ слѣпимъ и хромымъ и братин, и да ю този свокодно шдѣ всѣхъ работъ господьствоующихъ великихъ и малихъ и шть сильныхъ оу власти королевства ми, да не поврѣдитъ, що се тоу именується цркъвно. и кога богъ изволи быти по мнѣ на столѣ королевства ми или сынъ королевства ми или шдѣ рода королевства ми, сего писаньнаго малаго мною да не разоритъ, нѣ да потвѣрдитъ, или кто шдѣ сильныхъ или шдѣ владоущихъ. кто лии дръзнеть и мало що шдѣ сихъ разорити, того богъ да разоритъ гиѣвомъ своимъ, и да ю причестныкъ Шюдѣ прѣдателю и къ тѣмъ рѣкшнымъ: кровь юго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и да ю прокляєтъ шдѣ господа бога вседръжителя и шдѣ силѣ чьстнаго и животворѣщаго крѣста и шдѣ всѣхъ светыхъ оугождышихъ богоу шть вѣка, и да моу соупръница боудѣ мати божия прѣдѣ страшнымъ соудимъ, югда придетъ въ славѣ соудити живымъ и мрътвымъ, и шдѣ мене грѣшнаго краля Оуроша да ю прокляєтъ; а таковыи, кои имѣ пакостити томоу мѣстоу, що записа королевство ми, или оу пашицихъ или оу теговицихъ, или имѣ кои соудѣ двизати на црковѣ оу тои земли, да плати королевствоу ми тисоукю перьперѣ. и тоу милость сътвори королевство ми домоу светыне богородице рѣтьческыне, кѣди придетъ оу Которѣ градѣ. и тоу внише съ королевствомъ ми

властеліе: архієпискоупь барски Маринь и казньць Мирославь и єпискоупь халмьскы Ивань и єпискоупь зетьскы Муханак и чельникь Бранко, дѣдь Мирославь, жоупань Бладиславь, пискоупь которьскы Доумьны и два свѣдока Драго и Павкь. сего ради писа и подьписа кралєвьство ми въ свѣдѣннїе вьсакому. и сїе писа Петриць днѣкь мѣсеца марьта .ѿ.

Гтефань Ърошь краль всѣхъ срьбскихъ земель и поморскихъ.

A tergo: Donacio Dubouize cum omnibus finibus.

Sigillum pendens: inscriptio illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Vide nostram homiliam in ramos palmarum. I. et 66. In apographo, quod est apud Besarionem Ljubiša in mon. Maina (pod Mainom) in finibus Montis Nigri, sequentia adduntur: .ѿ. днь с градъ Родимъ съ властелѣи монемѣи на .жѣтѣ. et: сы хрисоволь благочысти-ваго и прѣвисокаго господина срьбскаго цара Гтефана.

LXVI. (1273—1314) Festo S. Symeonis. U Brnacêh.

Helena, Serbiae regina, promittit se amicam fore Ragusinis eosque certiores esse facturam belli a rege imminantis.

Ієаѣна, милостию божїи въ кралица все срьбске землє и поморьске, вѣктю се архієпискѣи Дѣбровьчькомѣ и кнезѣ и всѣи опкии градьскѣи с господа бога вседръжитєла и с прѣчистѣ ієго матерь и с чыстны и животворєщи крьсть господь и с свѣта божїи євангєлїи и три ста и вєсмь десєть штьць никѣискихъ и с все свѣтє богѣ сгодишє шть вѣка, како хю любити вьсь градъ, и како мѣ прию владыкє, коє сѣ с градъ, тако да га и ѣ любю, и такоє да мѣ прию. и ако приѣдѣ кѣпци Дѣбровьчци вєс-крала с мон дворь, цю нѣмъ исхакѣи монѣмъ посланиємъ нѣи на моє приштєльство нѣи нѣкто властєлїнѣ нѣи кто годъ, все да нѣмъ ѣ плакю. и ако нѣмє хтѣти краль послати вѣнскѣ на Дѣбровникѣ нѣи гѣсѣ нѣи цю годъ пакостити Дѣбровникѣ, да є вѣдѣ менє вѣдѣннє с градъ, колико нѣнєкє могѣ вьзо, и да сѣмъ с вєакѣ вашѣ неволю. и овози ѣ пишѣ маломѣ братѣ Никѣаѣ и братѣ єгоєѣ Франьчискѣ и госпомѣ Дѣбровьчьскимѣ Мухѣналѣ Бєнѣч-лику и Петрѣ Богданику. и сїє писаниє пишѣ на Гємиюкѣ

дѣнь с Брънацкхъ. и овози є намє архипискѣпа дѣбровьчкога
Панарда и кнеза дѣбровьчкога Ивань Сторлатъ, с кое се
врѣмє сѣмъ книга писала. и ѣ поставлаю мою печать на
сиєн книзѣ.

Їєлѣна мнолостію божишвѣ кралица все срп-
ске землє и поморске.

Sigillum pendens: inscriptio serbica illegibilis. Origin.
membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 27.

LXVII. (1273—1314).

Helena, Serbiae regina.

Бѣи чѣстѣни крѣсть сѣтворєнь кралицомъ Їєлѣномъ све-
тон тронци оу Гопотахъ. оу нємѣ пєть комать чѣстнога
дрѣва, цело све, и четирѣ каменѣ. а дано на дрѣва двѣ
тисоуци перѣперѣ, а третия тисоуца оу каменѣ и оу златѣ.
и кто хоче си крѣсть вѣдѣати вѣдѣ светые тронце или га си-
ломъ оузєти, да га богъ оукиє и крѣсть чѣстѣни. аще кто
что вѣзметъ вѣдѣ сєго крѣста вѣдѣ дрѣва, да є проклєтъ вѣдѣ
кога, и да га оукиє крѣсть чѣстѣни.

Inscriptio in cruce aurea. F. X. Pejačević, *Historia
Serviae*. 215—216. P. J. Šafar. *Lesek*. 125. *Wiener Jahrbh.
LIII*. Anzeigblatt. 5.

LXVIII. 1314.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Ego Stephanus Uroš, servus dei, abnepos sancti Sy-
meonis et filius magni regis Uroš, rex omnium terrarum
serbicarum et littorum, aedificavi hoc templum in honorem
sanctorum Joachim et Annae 1314. Qui everterit
hoc templum Christi, maledicatur a deo et a me peccatore.

Inscriptio serbica in capella prope Studenica. Paton.
Servia. 192.

LXIX. (1316) 12. martii.

Stephanus Dragutin, Serbiae rex, monachus Theo-
cristus, moritur.

Бѣ .вѣ. дѣнь прѣстави сє Стефанъ краљъ, Теоцтистъ
монахъ.

Е codice, initio saeculi XIV. in Serbia scripto, typicon continente, bibliothecae caesariae Petropoli. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 27.

Мѣсеца марда .ѿ. прѣстави се Стефанъ краљь, ѿѡ-
ктистъ монахъ, а кто .ж²ѡкд.

Е Vukii typico chilandarensi.

LXX. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem factam a Stephano rege (1222—1228) monasterio S. Mariae in insula Melita (Meleda Млѣтъ).

Стефанъ Оурошь, по милости божиен краљь, оуноукъ господина ми краља Стефана, синь господина ми краља Оуроша, видѣвъ створеніе господина дѣда ми краља Стефана манастирю светые когородице иже на Млѣтѣ, никакоже дръзноюхъ разорити прѣдѣложенныхъ нмъ, нъ наче потвдихъ, аще ко и въ грѣсѣ соущюу ми, нъ вѣтвие іесемь клаагаго корене свѣтихъ господь родителъ монахъ. тѣмъже аще ктоу дръзнетъ разорити прѣдѣложенакъ светымъ господиномъ дѣдомъ ми и мьною потврѣжденны, такоки да коуде проклетъ ѡтъ господа кога вседръжителъ и прѣскете когородице, и да мѡ іе соущьрѣница света богородица на страшномъ соуднии, и ѡтъ мене грѣшнаго да іе проклетъ. сего ради писахъ и подьписахъ.

Стефанъ Оурошь по милости божиен краљь и самодръжьць все срьпське земль и поморьскє.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Cuomen. 52. Donationem regis Stephani habes sub XVII.

LXXI. (1275—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, fundat monasterium S. Nicolai in Hvostno.

† Господь възнесъ се на небеса да поуститъ мировѣи стѣшителъ, небеса зготоваше прѣстоль ѿго, шѡлаци вѣль.. лепіе славѣи царствїа ѿго, аггелы сего хвалеіе дивише се, прѡрочаскаѡ съврѣшающаѡ и дивнаѡ въ чловѣцѣхъ творѣщаѡго, рече бо: въ ѡни дѣни извѣю ѡтъ дсѡхъ моѿго на

вѣсакѣ пакѣ, и пакы: въ шѣцѣ твоихъ мѣсто кыше сыновѣ твои; и пакы: некеса исповедають славоу божію. въ снѣмъ оубо правокрїю оушеса на слышанїе приложиты подобають и въ разоумъ вынетїа, правокрїа ко стронтелю и вѣликааго Снѣна шбражающе въ жити сѣмъ нарицають се испокѣдающе и въ . . . ажающе славоу божію, нхъже память не прѣстающїи и жизнь некончаема, снѣшаше бо бога рекша: любен мѣ възлюбленъ боудеть шѣцемъ моимъ, и азъ възлюблю и, и швѣрѣцоу посрѣдѣ его волю мою, по снхъ же швѣтель ко шѣца моего сѣтвороу юемѣ. о блаженное слышанїе, о блаженное швѣщанїе, о блаженна надѣжда, шже швѣщанна кысть . . . светаго корѣне боголюбіе вѣтвїи, шже въ (еди)но сѣвѣкоупнѣ боголюбива слышанїа и видѣнїа и (тр)оуди и поты своими потише се сѣтворитї я, в(лаж)еннаго и боголюбиваго наричу Стѣфана краля Владислава кѣ сѣвѣскїе земанѣ и поморскїе, вѣноукъ светаго Симѣна Неманѣ и сына Стѣфана краля, въ мнѣшскѣмъ шбразе нареченнаго Симѣона монаха, шже богодарованнѣа юмоу прозорливѣама доухоушнѣама и любазнѣама шчнѣа кѣ владнцѣ и вѣзносителю елѣвнскомоу проз(ва) юго кожѣставнаго телѣсе стопи коньчнѣе статнѣа вѣс(ном)ннѣнїи сѣтварїи, рекше вѣзнесенїа храмъ на мест(ѣ) нарицаемѣмъ Мнѣшѣва въ жоупѣ Чркнѣи Стѣкнѣ, егоже божествнѣыми и члѣвѣчскїими красотамїи шкрашенъ и сѣли и влах(ы) швластїи прѣдавъ мнѣ сѣ богомъ господствующоу тогдѣ краю и пакы сѣ богомъ самодрѣжыца всѣи сѣвѣскїи земанѣи поморскїи Стѣфанѣ Оурошоу блаженоу свою доушоу въ роуцѣ любнмомоу Христоу прѣдал. тѣмъже и азъ Стѣфанъ Оурошъ потѣцахъ се родитѣлемъ моимъ и прародитѣлемъ сѣздати храмъ светомоу архнѣкрею и чоудотворцоу христокоу Николи въ Хвѣснѣ на рѣци Гнстрици близъ вѣлнкїе архїепїскопїе сѣвѣскїе, и сїи свети храмъ сѣздахъ въ . . . роучїи вѣзнесенїа господнѣа рекше Мнѣшѣва, ндеже почнѣвають прѣвїи архїепїскѣпѣи и оучитѣль сѣвѣскыи и прародитѣль нашъ, светитѣль христовъ Савва, въ испокѣнїе братїамъ штѣ светаго монастыра, намъ же и родитѣлемъ нашимъ и прародитѣлемъ въ вѣчннѣи поменъ. и кога богъ нзволи . . . владати земанѣю сѣю, на того възлагаю всако . . . титѣлство, и приложнхъ храмоу семѣ въ оукрѣплѣ-

нїе и..... Стапкѣ, а мѣга мѣ оу Градска водѣнница Петра-
шникъ потокомъ и ртомъ на стѣдѣнацѣ чрыгарѣ на Коваче-
вацѣ надѣ Жїѡчницѣ каменѣ, штъ Жїѡчницѣ косомъ, како
каминъ вали, оу Люкешѣ потоцѣ, Любешѣ потокомъ и оу Би-
стрицѣ. текѣ, штъчѣ светѣи Николаѣ.... прїемліе мило-
стїи помощѣ, тѣмъ многогрѣшны Стефанѣ Оурошѣ къ
текѣ привегохѣ, мон застоупниче теплѣ, вса сїи приложихѣ
храмѣ твоемѣ, да аще кто дрѣзнеть, шдрѣжнимъ завистїю
сотон(ин)ою дарованнымъ мною кнѣзѣмъ домоу и вѣне-
шнимъ, таковѣи да боудеть прокѣтъ въ сѣмъ вѣцѣ и въ боу-
доушѣмъ штъ господа кога вседрѣжитѣла и штъ прѣчистїе и
прѣнепорочнїе и прїснодѣви Марїе владичицѣ богородицѣ и
штъ всехѣ светїи(хѣ) когоу сгождашихѣ штъ вѣка аминѣ,
и да боудеть причесникъ прѣдательемъ съ распашшимъ госпо-
да и рекъ шми: крѣкъ его на насѣ и на чедехѣ нашихѣ и штъ
когодарованнаго намъ (в)ѣнца да боудѣ прокѣтъ. аминѣ,
аминѣ, аминѣ.

† Етѣфанѣ .к. Урошѣ госпѣдинѣ въсе сръв-
скїе землѣ и пѣмѣрскїе.

Apographum membran. vetus quidem, sed minus accuratum in mon. Savina prope Catharum. Nos e duobus apographis hujus apographi textum restituere conati sumus. Monemus alterum apographum in subscriptione habere tantum Етѣфанѣ Урошѣ etc.

LXXII. (1302—1321).

Stephanus Uroš II., Serbiae rex, monacho habitaturo in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae ibidem est, donat pagum Kucovo.

† Бладости неизреченнаѣ, владыко Христѣ, испльни
моѣ желанїе, яко послѣдовати твоимъ оучениемъ, вицѣль
бо єси въ светѣмъ твоимъ евангелии, да просвѣтитъ се
скѣтъ вашѣ прѣдѣ чловѣкы, яко да оузреть добраѣ ваша
дѣла, и прославетъ штъца вашего, иже єсть на небесѣхъ.
слышицѣ оубо сии великаѣ обѣтованїя, глаголаннаѣ тобою
люкєриимъ тѣ, спасе мон, сего ради тычимъ се и мѣи по-
движоуцѣ се штъ земельнымъ къ небеснымъ наипачѣ слыша-
ти, кымъ оубо господѣ мѣзды въздаѣтъ и вѣчнаѣ бла-

гла, не приносецимъ ли ѿмоу славою и чысть, приносецимъ славою имени ѿго? възвѣтѣ бо рече жрътвы, и възходите въ дѣкоры ѿго. да понеже ѿсть таковаа намъ помощь и оутвѣрженіе ѿтъ господа створишаго нею и земаю, подобаетъ оубѣ въсю доушею и ѿтъ въсего помышленія възлюбити того божьствыныя запокѣди, въ нѣхъже прѣжде прѣвни ходивше обѣтованія оубоушише вѣчнаа. мынѣ же хвалити се да не боудетъ, тѣкмо ѿ снаѣ и помощи господа нашего Ісѣу Христа, ѿко молитвами прѣчистыя ѿго матере и свѣтаго прѣклоуоченика и архидиакона Стефана и свѣтыхъ монахъ прѣродитель и родитель дасть и мынѣ настолкиноу быти намъ въ ѿтъчѣствіи моємъ, Стефанѣу Оуброшу въторѣмоу, ѿтъ племени же краля и самодръжцы въсе сръбьскыя и приморьскыя земаіе, прѣвѣноуку свѣтаго Силѣвна Целаніе, въноуку прѣвѣкѣнчаньскаго краля Стефана, сынъ же Стефана краля Оуброша прѣваго, Сѣмона монаха изволеніемъ божьствыныя благодати. оумоленъ бывъ живоуцимъ въ домоу прѣскетыя когородице владѣтелице хиландарьскыя иже въ Свѣтѣи Горѣ, игоуменомъ и вѣщомъ и въсю кратицею, сздахъ нирѣкъ великъ и твѣрдъ съ градомъ ѿколо и съ келіями на покон хѣтецимъ жити чрѣкѣцѣмъ тоу на лѣтѣкъ реколѣмъ Хроуся при мори, и с помощію божьствыною ѿкрѣхъ того великаго нирѣка створихъ црѣковь въ намѣ прѣславнаго ѿго възнесенія, и оубрасихъ пописаніемъ и сѣсоуды иже на потрѣкѣу свѣщеннымы въноутѣр и вънѣшнымы правдами. и ѿце благодати божіи съпосѣшествоуици ми потѣшахъ се, и испросихъ оу господина и родителей ми цара грѣчскаго, кѣрь Янѣдроника, и оу възлюбленнаго сына ѿго брата кралевѣства ми цара грѣчскаго, кѣрь Мѣхѣанѣа, оу стрѣльскои ѿбласти село, именемъ Коуцовѣ, съ винограды и съ дохѣды и съ всѣми правинами села того близъ сельъ монастырьскыныхъ соумѣхъ съ нами, и сего села Коуцова не испросихъ на намѣ монастырьско, ни га дахъ монастырю, нѣ да намъ ѿбладаетъ старѣкъ прѣкѣвѣенъ въ сель нирѣгоу храма възнесенія господня. сн же нирѣкъ не ѿтълоуци кралевѣство ми ѿтъ монастыря, нѣ паче да ѿдинѣствоуе съ монастыріемъ, како ѿ и записано въ прѣвомъ хроусовѣѣ, ѿгоже створи кралевѣство ми монастырю. и

ѡтъ иноуде старьцѣ хотѣи прѣкывати къ семь пирькоу да се
 не ставни, тѣлко ѡтъ монастыря да се избираа ѡбщинамъ
 съкѣтоу кратиѣ подокныи на тѣ дѣло прѣкыи по нгоу-
 менѣ и по каѣи, и кѣзь великаа оузрока и дѣла да не изи-
 маѣтъ се, и чѣто смѣ даль ѡтъ дома кралевѣства ми живого
 или мрътвого добытка, рекше ѡже соутъ въноутрь цркви
 на слоужьбоу и на оукрашеніе црковьное, кнѣге, иконы,
 завѣси, чѣстыи и крѣсти, сѣсоуди злати и сребрни и инаа
 мала и голѣма, и все, чѣто ю дало кралевѣство ми на нѣ
 пирькоу, с проста да не имать власти ни самѣ кралевѣстоуѣи
 възети чѣ даныхъ мною къ дарѣ господни. аще ли кто
 възметъ и мало чѣто, да га мѣстни светоѣ възнесеніе и
 скетаа когородица, и да іестъ проклетъ ѡдѣ всѣхъ светыхъ
 и ѡдѣ мене грѣшнаго. и іегоже изволи боу по мнѣ кра-
 левѣствовати сръбьскою землею или сыноу моемоу или сы-
 новьцоу моемоу или въноукоу моемоу или иномоу комоу
 ѡтъ рода моего, сего да не потворитъ ни разоритъ, ꙗко и
 кралевѣство ми прѣкыхъ писани и оутврѣжденіи не потък-
 ноухъ ни потвориухъ. на того ко самого кралевѣстоуѣи
 възложихъ снѣ мое сѣзданіе, іеже въдахъ къ дарѣ спасоу
 моемоу Христоу, ꙗко поменоу и молюкѣ быти за нѣ тоу ꙗ-
 коже и за мѣ къ животѣ ми, томоу же сѣкладати и печало-
 вати се и колышаа придавати вса ѡже къ потрѣбѣ домоу
 светаго възнесенна господня, и ницоу и ѡдѣиіе старьцоу
 съ чрѣкы соущинами съ инакѣ, вътораго кѣ ктитора по
 мнѣ кралевѣстоуѣи нарекохъ мѣстоу сѣмоу светомоу
 испакныти и крѣпити, не ѡтоузети же чѣто мала и велика
 даныхъ и записаныхъ мною здѣ, ни потъкновенькоу кы-
 ти. аще ли кто, бога не коѣ се и чловѣкѣ не срамаше се и
 соудѣ страшныи прѣкѣндѣвъ, и вѣсхоиетъ разорити или
 прѣтворити или ѡтнети чѣ ѡтъ приложеньхъ и оуза-
 конѣньхъ и писаныхъ мною, ꙗкоже и выше рекохъ, къ
 снѣмъ хрѣсоуаѣ, аще и тѣк самѣ кралевѣстоуѣи краа
 сръбьскыи землею или ѡтъ настоѣщихъ нгоумень монастыря
 а или ник кто, ѡтъ такового да ѡтниметь милость
 свою спасѣ мои Христосъ, възнесыи се къ слакѣ къ ѡтцоу,
 и проклетіе юмоу боуди ѡтъ того самого господа бога
 вѣсѣдржителѣ и ѡтъ прѣчистыи іего матере, и пораженъ

да боудеть шть силы чьстнаго и животворещаго крѣста и шть .ѠІ. светыныхъ апостолѣхъ и шть .тѠІ. светыныхъ штьцѣхъ иже въ Никенѣ, и шть всѣхъ светыныхъ богоу оугождышнихъ шть вѣка да ієсть проклетъ и трѣклетъ, и да боудеть причтенъ къ Юдѣ прѣдателю и къ шнѣмъ рекъшимъ: кровь ієго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шть мене, ако и грѣшныи ієсмь, и шть богодарованнаго намъ вѣнча да ієсть проклетъ въ семь вѣцѣхъ и въ боудущемъ. сего ради подписоую въ свѣдѣніе всѣмъ.

† Стефанъ Оуросъ по милости божіеи краля и съ богомъ самодръжць всѣхъ срьбьскіе земль.

Sigillum aureum pendens: *ICXC - ANAPONIKOC EN XΩ TΩ ΘΩ ΠICTOC BACIΛEYC*..... Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Oppе. 19.

LXXIII. (1302—1321.)

Sava III., Serbiae archiepiscopus, confirmat Stephani Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† Назъ савкреныи и всѣхъ послѣдънии милостию божиєю архіепискоупъ всѣхъ срьбьскыныхъ и поморскыныхъ земль, нареченыи же въ мнишескомъ образѣ въ имѣ светаго и великаго апостола и архіерея срьбьскаго куръ Савы, рекыше Сава третини, видѣвъ благоутробноіє смышлѣніе и потыщаніе и потроужденіе, паче же и поданіе добро господина ми прѣвысокаго краля все срьбьске земліє и поморьске, Стефана Оуроша, ієже ш келми светаго възнесенна въ Скетѣи Горѣ, ієже ієсть пирѣкъ близъ мора на мѣстѣ рекомѣмъ Хроуспу, въ шласти монастыря светыиє богородице хиландарьскыиє, и прошеніемъ того самого господина ми прѣвысокаго краля, и ієкоже видѣхъ записанаа и оутвержде-на кралевѣствомъ ієго, велика соуть въ снѣмъ хрисовоулѣ, зыговоривъ се и азъ съ братиєю своєю съ ієпискоупы, записавъ и оутвердихъ и запрѣшамъ и забаниамъ силою божиєю и прѣчистыиє ієго матере и чьстнаго и животворещаго крѣста и всѣмъ светыиамъ оугождышнимъ іємоу отъ вѣка молтвами господина и светителя нашего куръ Савы и светаго Ірьскыи, Савы, Иваникии, Ієустадни и Иакова и

Ісустаднѣ вѣтораго, и азъ же и братиѣ моѣ светители жи-
ви соуще проклиннаемо и завеоуемо, нже хоцетъ разорити
и мало чѣто шть писаныхъ господиноу нашимъ краіемъ
въ снѣмъ хрисокоуѣ, нъ паче да прѣкываетъ съхранѣемо
и съблюдаемо тврьдо и непоколѣнимо и краіемъ срькь-
скымъ, іегоже богъ изволи и господствовати, и светители
хотѣиими по насъ быти и нгоумени и братиѣми домоу
светыѣ богородице хиландарьскыѣ. аще ли кто въсхоцетъ
разорити, да разоритъ іего богъ и въ сынъ вѣкы и въ боуду-
щии. аминь. сего ради писавше и подыписасмо въ свѣдѣ-
ніе всѣмъ.

† Гава по милости вожиен архієпискоупъ
всѣхъ срьбскыхъ и поморскыхъ земель.

Subjungitur praecedentibus litteris Stephani Uroš
(1302—1321) in eodem folio. D. Avraam. Оше. 22.

LXXIV. (1302—1321.)

Stephanus Uroš, Serbiae rex, monacho habitaturo in
turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae est in ea,
donat quosdam pagos.

† Земельнаи земли оставаше и тѣкныихъ и
прѣстныихъ шшьдые придите, възникнѣмъ, и на высоту
възнесеѣмъ шчи, и разоумы въперимъ, глаголюще къ прѣ-
вѣчномуу и безначельномуу владыцѣ и благомуу штьцоу
небесномуу творцоу въсене твари видимыѣ и невидимыѣ
и іединочедомуу сыноу іего, къ надежди и похвалѣ рода
християньскаго, господоу когоу спасоу нашему Ісоу Хри-
стоу, и прѣсветомуу и благомуу и животворещемуу доухоу
іего въпнущіе: слава тебѣ, трѣсветаѣ тронце въ іединоу
божествѣ въ вѣки аминь. поніеже благоизволивъ посла іе-
диночедыи сынъ твои на землю спасения ради чловѣчьскаго,
мѣдръ же тебе благаго штьца не штьлоучивъ се любьзныи
Ісоусъ Христосъ родин се, ꙗко самъ въсхотѣ, и швин се,
ꙗко самъ изволи, пострада пактию, а не божествомъ, из
мрътвнхъ въскрьсе поправъ смръть, и възнесе се въ савѣ,
сквършенъ всачьскаѣ, миръ давъ светымъ своимъ апосто-
ломъ и швещание пришествія светаго доуха, нмже wskнѣ-
ни начеше глаголати нѣмѣи ѣзыкы, и тако просвѣтише

вѣселіеюю наставляюще въ разоумъ твои истиннаго бога нашего, мыи же просѣиши се нми поіемъ твои световѣразныи лица зракъ, покланіемъ се страстемъ твоимъ, чѣтемъ же и вѣскрѣсеніе, и славноіе възнесеніе славыи, и припадающе моимъ се, сладости неизреченнаи, владыко Христе, испални мое желаніе, яко послѣдовати ми твоимъ оученіемъ, вѣрала ко іеси въ свѣтѣмъ твоємъ іеуангелии: да просвѣтитъ се свѣтъ вашъ прѣдъ чловѣкы, яко да оузреть добраи ваша дѣла, и прославетъ штыца вашего, иже іестъ на небесѣхъ. слышахомъ ко снн великаи шѣктованни глаголанаи тобою ко любящимъ те, спасе мои: сего ради тырнимъ се и мыи, подвѣждіе се шты земляныи на небесаи, наипаче слышати, кымъ оуко господь крѣпость даіетъ и вѣчнанаи блага, ны не приносеимъ ли іемоу славоу и чѣсть, приносеимъ славоу имени іего? възмѣте ко рече жрѣтвы, и вѣходите въ двори господніе, да поніеже іестъ такоиа помощь и оутвѣржденіе намъ шты господа, створынаго нево и земаю, подобаше оубо шты все доуше и шты всего помышліенны възвѣстити того кожьствынне заповѣди, въ нухъже прѣжде прѣвни ходивыи шѣктованни оулоучише. мнѣ же хвалити се да не боуде, тѣкмо ш силѣ и помощи господа нашего Ісоу Христа, яко молитвами прѣчистые іего матери и светаго прѣволоученика и архидиакона Стефана и светыхъ моихъ прародитель и родитель дасть и мнѣ настольникоу быти намъ въ штычѣствии моємъ, Стефанъ Оурошъ вѣторыи, шты племене же краля и самодрѣжыцъ все сръбскииіе и поморскииіе земляіе, правноуць светаго Симѣона Неманіе и вѣноуць прѣковѣнчанаго краля Стефана Симона монаха, сынъ же Стефана краля Оуроша Сумона монаха, поноужень же кожьствыною благодѣтнію и оумоленъ (бы)въ живуциими въ домоу прѣсветыиіе когородниціе благодѣтелици хиландарьскииіе иже въ Светѣи Горѣ, нгоуменовомъ и баіромъ и всею кратніею, и създахъ намъ ставѣ великѣ и тврьдѣ на мѣстѣ рекомѣмъ Хроуси, и с помощью кожьствыною шѣрхъ того шрга створихъ црковъ въ нме прѣславнаго іего възнесенна. и іеице же богоу послѣшествоуюцю ми ш кожьствынѣмъ іего дарѣ, иже ми дасть, и инаа многаа приложениа, іеанко ми бысть възможно,

приложнѣхъ въ създанныхъ и въ направлєннихъ храма прѣ-
свѣтѣхъ богородице хиландарьскыѣ, ѡже соуть въноутрѣ
и изкѣхъ монастырѣхъ и въ запоустѣвѣннихъ метохнѣхъ
вѣноклєннихъ и виноградныхъ насаждєннихъ и ѡже єсть на крѣ-
моу и вѣдѣннє сложєннѣхъ свѣтѣхъ цркви села и пашниа
довольно въ сръкьсѣхъ и въ грѣкьсѣхъ земляхъ, ѡанко испро-
сихъ оу господина ми и родителей, свѣтаго цара грѣкьскаго
кѣрѣ Индроника, и оу кѣзюклєнаго сына ѡего врата кра-
левѣства ми, кѣрѣ Мѣханаа, цара грѣкьскаго, та же вса зѣкѣ
не исписашє сє. писана же соуть въ царьскѣхъ хрисовоулѣхъ
и въ королевѣствахъ ми хрисовоулѣхъ, а ѡже не кѣзѣможна кѣнє
кѣписати сє въ хрисовоулѣхъ кѣса по єдиноумѣ, тѣмѣ боудєть
свѣдѣтелниа и приємѣниа прѣчистаа мѣа застоуѣни-
а и владѣтелниа хиландарьска, мѣоуѣннѣ мѣ изкѣнѣти
кѣчѣннє мѣуки. сѣи же пирѣкѣ не вѣтѣлоуѣннѣ королевѣство ми
вѣдѣ монастырѣа, нѣ пачє да єдинѣствоуѣє сѣ монастырѣемѣ,
како єє и записано є прѣкомѣ хрисовоулѣхъ, ѡегоже створи
кѣ-
левѣство ми монастырѣю. и ѡєнє же когѣу посѣкѣнѣствоуѣюу
ми и оумѣсанѣхъ, ѡже хоѣтѣь быти на покои и на пирѣюу и
на вѣдѣннє вратѣнѣхъ хотєннѣхъ жити въ сєлѣхъ пирѣгоу въ
храмѣхъ вѣзнєсєннѣхъ хрисова, да сє даєє на всако годѣннє вѣдѣ
монастырѣа хранѣ мѣкрѣтѣхъ скрѣпѣнѣхъ испѣнѣхъ всѣмѣ живѣоу-
ѣннѣхъ въ сѣнѣхъ пирѣгоу, како єсть записанѣ оу монастырѣ-
скомѣ хрисовоулѣхъ. того ради да королевѣство ми монастырѣю въ
скопѣскои вѣластѣ цркви свѣтаго Никитѣ оу Банѣхъ сѣ сєлѣхъ
и сѣ людѣми и сѣ вѣлахъ, и тоуѣннє оу копѣскои вѣластѣ дрѣоу-
го сєло Тѣморани и докѣтѣкѣ живѣго и мѣкрѣтѣго, ѡанко
свѣдѣє тогѣда настоєнѣаа вратѣнѣхъ въ монастырѣи, колико єє до-
вѣльно дакало королевѣство ми въ вса вѣрѣклєна, ѡанко ми єсть
поѣредѣкѣхъ когѣ господѣствовати въ сръкьсѣхъ земляхъ. сѣи же
колатѣ и мѣкрѣтѣхъ оуставлєнѣхъ бытѣхъ изволєннѣемѣхъ и вѣнѣ-
ѣннѣхъ зѣговѣрєннѣемѣхъ по волѣи, а не по ноуѣдѣи нѣгоумєна и
каѣнє и всєга сѣвѣра домоу свѣтѣхъ богородице хиландарь-
скыѣхъ рекѣнѣхъ, ѡко и коуѣлєно бытѣхъ королевѣствомѣ ми вѣдѣ
нѣхъ, ѡко да єсть тѣрѣдо и нєпрѣложно ни вѣтѣ тѣхъ са-
мѣхъхъ ни вѣтѣ нѣнѣхъхъ хотєннѣхъ быти въ томѣ монастырѣи
старѣннѣннѣмѣхъ, рекѣнѣхъ нѣгоумєна и каѣнє и нѣконома и еклєси-
ѣрѣхѣа и нѣжє сѣ нимѣи. того ради королевѣство ми записѣуѣє и

оутврѣждоуѣ и заклинаю и страхомъ божию запрѣщаю, тако сему не разореноу быти никакоже, нѣ дондѣже стоитъ монастырь Хиландарь, и снѣ записаннѣ да ієсть тврьдо и непоколеблемо. аще ли кто дрзнетъ разорити ієго, того да мѣститъ спасъ мой Христосъ и светоіє ієго възнесеніє и прѣчистиа богородица, въ мѣсто по(мо)щи да мою іє мѣстителница, и да ієсть проклетъ вѣхъ свѣтыхъ и вѣхъ мене, ако и грѣшныіє ієсмь. и ієще же благодѣти кожии поспѣшествуюции потѣшахъ се и испросихъ оу господина и родителя ми цара грѣческаго, киръ Яндроника, и оу възлюбленнаго сына ієго, врата краієства ми, цара грѣческаго, куръ Михаила, оу строумьскои вѣласти село именемъ Коуцово с винограды и съ дохоты и съ вѣсми правинами села тога близъ селькы монастырскихъ соумегъ с ними. и сега села не испросихъ на мене монастырско, ни га дахъ монастырю, нѣ да имъ вѣлада старецъ прѣбываієн въ сѣмъ пирьгоу храма свѣтаго възнесенна. и что сѣмъ далъ вѣхъ моего дома или живого или мрътвого добытка, рекше ієже соутъ въноутръ цркви на слоужькоу и на оукрашеніє црквиноіє, кинигѣ, иконѣ, заієси, чьстии крѣсти и сѣсоуду златиу и сребриу и ино все мало и голѣмо, такоже и изъвѣхъ цркви, ієже ієсть на потрѣбоу старцоу ієже с нимъ хотѣишимъ молити бога за доушоу краієства ми или виногради или маслицѣ или кобылѣ или овцѣ или козе или говѣди и все, що іє дало краієство ми на мене пирьгоу, и що нѣ писано оу хрисовоулѣ монастырскомъ, с проста да нѣма надъ тѣмъ вѣласти игоумень монастырскихъ ни инъ никъто вѣхъ монастыря, нѣ старецъ да вѣлада тѣмъ. и что и ієще оуспѣхѣ дати краієство ми на мене пирьгоу, или що старецъ самъ притежни или добоудѣ или испроси вѣхъ коудѣ годѣ, и Сумѣиу старецъ прѣбываієн въ пирьзѣ чьто си іє своіє принеся, и що іє оу кого испрося, все тѣмъже да іє вѣразомъ въ вѣласть старцоу изъвѣхъ вѣласти монастырскихы. сѣмъ же вѣразомъ оустависмо и вѣсприимъ зьговорѣніємъ краієства ми и всега събора, тако да хотѣи старецъ прѣбывати въ домоу свѣтаго възнесенна рекше оу пирьгоу да се не стави вѣхъ иноудѣ, нѣ вѣхъ монастыря да се изъираа доуховьныіє моюжъ попъ чрьныцъ, ієже ієсть подобьны на този дѣло прѣвыи по игоуменѣ и по бази, и не по лицемѣ-

рю и по любєви єдно҃го н҃гоумена или нѣко҃го шть старѣи-
ше братиє да се извиниаеть нѣ страхомъ божиимъ и шєк-
циимъ изколиєниємъ вѣсєга сѣбора свєтѣиє богородице хри-
ланьдарьскє, и вѣзъ изъшєрѣтєнны винны таковыиє да га
не изымєтѹ нѣкономъ оузрокомъ, лише ако се шєрѣтє до нє-
га такова вина, шже єсть подобна извєржєннѹ, тогда да се
штєтакуює, а дроу҃гнѣ пакъ да се извєраа, кон є достоннѣ, да
се постави. и никѣтоже да не дрѣзнєть вѣзєти отъ то҃га
чѣтоу, цю є дало кралєвѣство мѣ своєи кєлии рєкѣи ниргоу,
єже соутъ вѣноутрѣ потрѣбє, и шже соутъ извѣнѣ црѣквє, ни
н҃гоуменѣ ни каѣи ни нѣкономъ ни еклєсѣарѣхъ ни ниѣ никѣто
ни оу коу҃шо нмє ни оу залогоу ни конѣ шєразомъ: ацє ли єто
вѣзѣмєть и мало чѣто, да га мѣстѣи свєтоє вѣзнєсєннє и свє-
таа богородица хриланьдарьскаа, и шкоже вѣиє писахомъ, да
єсть проклетѣ шдѣ вѣсѣхъ свєтѣхъ и шдѣ мєнє, ако и грѣшнѣи
єсмѣ, понєжє азъ єєлиа єсмѣ далѣ монастырю и записалѣ
и оутвєрдилѣ хрисовоуломъ кралєвѣства мѣ, то҃гази оу моємъ
жикотѣ не потѣкноухъ ни разорѣхъ, нѣ начє како є записано
и оутвєрждєно, такози да стон нєшєколѣблємо. и вѣсѣ, госпо-
днє, прошоу и молю, єгоже ко҃гъ изволи по кралєвѣствѣ мѣ
господѣствовати сѣрѣскиимъ кралєвѣствомъ или сынѣ мѣи или
сыновѣ мѣи или ниѣ кѣто шть соу҃роднѣиѣ мѣихъ или ниѣ
кѣто любє, сєго да не потворѣнѣти ни разорѣнѣти, понєжє и кра-
лєвѣство мѣ прѣхъ пишани и оутвєрждєнѣи не потворѣи, на
господѣствоуюѣаго ко рєкѣи краа сѣрѣвѣскаго прѣложѣнѣхъ
снє моє сѣзданнє, и єже дахъ вѣ дарѣ спасоу моємоу Хри-
стоу и свєтомоу вѣзнєсєннѹ єго, шко сѣблюдати, печаловати
сє и болѣшаа придавати а не штоузєти ни мала чѣта шть
здѣ соу҃цѣнѣхъ данѣхъ и записанѣнѣхъ мною; такожде и н҃гоу-
менє молю и старѣишѣиѣ монастырѣскє, и запрѣиамъ и
заклиамъ тѣмѣжде шєразомъ не потѣкновєноу вѣтѣи или
ничємоу шть здѣ записанѣнѣхъ: ацє ли кѣто бо҃га не коє сє
и чловѣкѣи не срамашє сє и вѣсѣхѣиєть разорѣти или прѣ-
творѣти или штѣнєсти чѣто шть приложєнѣхъ и оузаконє-
нѣнѣхъ и записанѣнѣхъ мною вѣ снємѣ хрисовоулѣ, ацє и тѣхъ
самѣхъ господѣствоуюѣиѣи краа сѣрѣвѣскє землєи или шть тамо
настоєєиѣиѣиѣхъ н҃гоуменѣхъ монастырѣскиѣиѣхъ и кратѣства, тоу
горє томоу, шко штѣмєть шть нєго свою мѣлѣсть спасѣ

мон Христось възнеси се въ славу къ штыцю, и проклетіе іемоу боуди шть того самого господа бога вседржителю и шть прѣчистыне іего матере, и пораженъ боудеть шть силы животворещаго креста и шть .ѠІ. светыхъ апостольхъ проклетъ и шть .ТІІІ. светыхъ штыцъ иже въ Искен и шть всѣхъ светыхъ шть вѣка богоу оугодившихъ, и да боудеть причтень къ Нюдѣ прѣдатею и къ шнѣмъ рекшимъ: кровь іего на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шть мене, ако и грѣшныи іесамъ, и шдь богодарованаго намъ вѣнца да іестъ проклетъ въ снѣмъ вѣцѣ и въ боудоущемъ. сего ради писавъ и подыписахъ въ свѣдѣніе всѣмъ.

† Стефанъ Оурушъ по милости божиен краль и съ богомъ самодржць всѣхъ сръбскихъ и поморскихъ земель †.

Sigillum aureum pendens іс. хс. благовѣрни (кралъ) Стефанъ. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Oppс. 23. Cf. Rajić. II. 490. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 11.

LXXV. (1302—1321).

Sava III., Serbiae archiepiscopus, confirmat Stephani Uroš donationem factam litteris praecedentibus.

† И азъ смѣрюны и всѣхъ послѣднии милостию божию арьхнепискоупъ всѣхъ сръбскихъ и поморскихъ землякъ, нареченыи же въ мнишскомъ шбразѣ въ имѣ светого и великаго апостола и арьхниереа сръбскаго куръ Савы, рекше Сава третни, видѣвъ благоутробную слышлєніе и потыцаніе и потроужденіе паче же и поданіе добро господина ми прѣквысокаго крала все сръбске земліе и поморске Стефана Оуроша іеже ш кєлини светого възнесенія въ Светѣи Горѣ, іеже іестъ пирѣгъ близъ моря на мѣстѣ рекомѣмъ Хроуси въ швласти монастыря светыне богородице хиландарскыне и прошеніемъ того самого господина ми прѣквысокаго крала, и шкоже видѣхъ записана и оутвѣрждена кралєвствомъ іего, ієлика соуть въ снѣмъ хрисовоула, зыкоривъ се и азъ съ братнією своею съ епискоупы, записахъ и оутвѣрдихъ и запрѣцамъ и закланнамъ силою божьествною и прѣчистыне іего матере и чьстнаго и животворещаго креста

и вѣкли светынами оугождьшними ѿмоу ѡтъ вѣка молитва-
ми господина и светителя нашего кѹрь Гавы и светаго Ир-
сениа, Гавы, Иваникиа, Юстадиа и Пакова и Юста-
диа вѣтораго, и азъ же и братиа моя светители живи соҹце
проклиннамо и завезоҹѣмо, иже хоцетъ разорити и мало чѣто
ѡтъ писаныихъ господиноуь нашими кралеми въ снѣмъ
хрисоволѣ, нѣ паче да прѣбываеѣтъ схранѣемо и склюдаемо
тврдо и непоколѣблимо и кралеми сръбскими, ѿегоже когъ
изволи господьствовати, и светители хотещими по насъ
кыти и игоҹмѣны и кратиами домоу светыниѣ богородице
хиландарьскине: аще ли кѣто въсхоцетъ разорити, да разо-
рити ѿего богъ и въ синъ вѣкъ и въ коҹдоҹиинъ лѣтнѣ. сего
ради писавше и подѣписасмо въ скѣдѣннѣ вѣмъ.

† Гава по милости кожиѣ архиепискоуь
вѣкъхъ сръбскихъ и поморскихъ землъ †.

Sigillum, cujus inscriptio illegibilis. Subjungitur prae-
cedentibus litteris Stephani Uroš (1302—1321) in eodem
folio. D. Avraam. Опн. 27.

LXXVI. (1275—1321).

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Онъ чѣстѣни крѣсть створи господинъ краль Стефанъ
Урошь и сынъ великаго крала Уроша домоу светѣхъ апостолъ
Петръ и Павла, ꙗко да мѣ е на здравіе и на спасеніе и на
ѡтпѣцѣннѣ грѣховъ.

И крѣсть створи епископъ рашки Григоріе вѣтори, ꙗко
и она въдовица двѣ цѣте дад(оҹ)це. кто въсхоцетъси крѣсть
сзѣти ѡдъ светѣхъ апостолъ или ѡтъ чѣстѣнога древа, да
ѿе проклетъ.

Крѣстѡмъ ѡграждаеми врагъ противляеми се, не коѣ-
ще се казни его ни лѣтѣ, ꙗко грьди спраздни се и попракъ
бынсть силою на древо распѣтаго Христа.

Inscriptio in cruce, quae servatur in ecclesia S. Domi-
nici Ragusii. J. Kukuljević, Izvješće o putovanju. 32. P. J.
Šafar. Serb. Leseč. 125. Tačlati, Illyricum sacrum. VI. 31.
Editor descripsit 1856.

LXXVII. (1300—1321).

Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex.

Стефанъ Урошъ Христу богу вѣрникъ, милостию во-
жеіею краљъ, самодръжець всѣхъ сербскихъ земель и помор-
скихъ и хтіторъ. Симонида краљица Палеологїна, дщи цара
Индроника Палеолога.

Inscriptio in ecclesia in Gračanica. Дечан. Првен. 116.

LXXVIII. (1275—1321).

Stephanus Uroš Milutin, Serbiae rex, donat quosdam
pagos ecclesiae in Gračanica.

Inscriptio serbica in muro. Дечан. Првен. 116., ubi male
annus 6730 (1222).

LXXIX. (1321) 29. octobris.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, moritur.

Мѣсеца октомвриа .кѡ. прѣстави се великы въ мило-
стинныхъ светѣ краљъ сербскихъ Стефанъ Оурошъ.

E Vukii typico chilandarensi.

LXXX. (1324) 6832. Žrêlo prope Peć.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex.

Сни апостолъ написа се въ дѣни благороднаго краля
Стефана Оуроша третнего всѣхъ сербскихъ земель и по-
морскихъ повелѣниємъ архіепискоупа всѣхъ сербскихъ
земель и поморскихъ киръ Никодима, роукою оубогааго и
многогрѣшнааго чрьноризца Даміана и недостойнааго наре-
чи се, нь по милости кожиен іерьмонаха, іемоуже штычство
гробъ а богатство грѣшн и параклитникъ и шхътанкы, оу Пе-
ки въ градѣ рекомѣмъ Жрѣлкѣ, на словословіе светѣи тронци
въ лѣтѣ .ѡѡѡѡ. молю же вы, штыци и братіе, кога богъ
сводовни чисти книги сии, аще что боудеть въ нихъ погрѣ-
шено или грѣбостію или недооумѣниємъ моего кезоумна,
испразтующе и проходеще чытѣте и благословите, а не кль-
нѣте. а заца богъ да проститъ и благословитъ.

Episcopus apostoli Šišatovacensis, editi a nobis Vin-
dobonae 1853. Vuk Stef. Karadžić. Примѣри. 24.

LXXXI. 1326. 26. martii. Danj.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, potestatem dat Ragusinis in suis terris libere mercaturam faciendi.

† Пише кралевѣство ми, да ѣсть вѣдомо всакомѣ. створи мнѣство кралевѣство ми а покнисаремъ дѣбровѣчскимъ Жѣню Балкасовику и Жѣню Дръжнику и Жѣню Лѣкаревику, да имъ ходѣ трѣговѣци по земани кралевѣства ми и по трѣговѣцѣхъ и по нѣстѣцѣхъ, да имъ нѣсть пакостѣ не и ѡдѣ кога с земан кралевѣства ми, да ходѣ свободно, да се никѣто за нихъ не задѣгѣ: испакости ли имъ кѣто цю или с трѣгѣ или с жѣнѣ, да имъ сплати вѣсе жѣна; не сплати ли имъ жѣна, да имъ плати кралевѣство ми из моѣ кѣкиѣ. и пакѣ имъ створи мнѣство кралевѣство ми, и записа: аке имъ се гдѣ слѣчи дрѣво, тѣре имъ се разбѣиѣ на мори при земан кралевѣства ми, да се за ѡнози дрѣво никѣтѣ не задѣгѣ ѡдѣ властѣль кралевѣства ми ни ѡдѣ велѣхъ ни ѡдѣ малѣхъ; аке ли имъ се коѣ чѣтѣта счѣни ѡнѣдѣзи, да имъ сплатѣ ѡколына села воли градѣ, кон вѣдѣ; не сплати ли имъ, да имъ кралевѣство ми плати из моѣ кѣкиѣ; кѣто ли имъ цю испакости трѣговѣцемъ с земан кралевѣства или дрѣвѣ, да приѣме гнѣвѣ и наказаниѣ ѡдѣ кралевѣства ми, и да плати кралевѣствѣ ми .ѣ. сътъ перѣперѣ. а сѣю имъ кралевѣство ми записа мнѣство на Дани мѣсеца марта .кѣ. дѣнь на благовѣщенѣиѣ, а ѡдѣ вѣ(кп)лѣщенѣиѣ христова тѣсѣца и .тѣкѣ. лѣто. а тѣ вѣшѣ воѣвода Младѣкѣ и тѣпѣчи Пладѣиѣ и чѣльникѣ Гю-рашѣ, и Ранко рѣчѣ писати.

Гтефанъ Урошъ краљ.

A tergo manu recentiori: 1326., et manu saec. XIV.: Questa pouela est per de marchadanti de Raguxi in Schiavonia ouero per rotura barcha in terra ... che passo la chontrada fo Guno as .. Guno Dersa et Guno de Luch..... in lo tempo de misser lo rex Stefano, filio de lo rex Vros Milotin, in MCCCXXVI. die XXV. de marzo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 36.

LXXXII. (1327) 6835. 9. julii.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, monasterio Chilandar donat pagos quosdam.

† Страшно и славно смотреніе твоего чловѣколю-
бия, владыко Христе, всѣхъ господи, и милосердноѳ сѣни-
тіе на землю насъ ради и рождѣство неизреченно шѣ дѣ-
вы чистыѳ, юже положи застоупницоу и помощьницоу
всѣмъ вѣрніимъ, оутвержденіе и помощь и пристанище
доушамъ нашимъ, іеже крѣсоти и помощи желаніе насладити
се вси вѣрніи, землянаа земли вставльше и тѣхъныхъ
прѣстныхъ шхдѣше, прїидѣте, възникнѣмъ, на высоту очі
възнесемъ и разоумъ въперимъ, глаголюще къ прѣвѣчному
и безначальному шѣцоу и благому владыцѣ небесному,
творцоу всенъ твари, видиміе и невидиміе, и іединоче-
домоу сыноу его, къ надежди и похвалѣ рода христїанъ-
скаго, мнѣ же рабоу твоемоу по велицѣи милости твоеи,
ш владыко, творче мой, азъ Стефанъ, краль всѣхъ сръбъ-
скихъ земель и поморскихъ, потѣшахъ се мнѣи сїи даръ
принести къ прѣсвѣтѣи богородици, реколѣ Хиландари,
како прїиде краіевѣствоу ми въсечѣстїи игоумень Свѣтые
Гори Ядона богородице хиландарскыѳ, куръ Гіеркасїе, съ
братїями, и говорише краіевѣствоу ми за села, що имаю
мѣгю селі прѣчистыѳ стѣденичкѣ, и како дѣлѣ село Добродо-
лїане екъ нїамъ на полѣ: и сїиъ сѣмыслихъ краіевѣство ми и
проразоумѣхъ горкы сїи притранъныи часъ сѣмрътныи, како
прѣдѣстаті тѣхъ владыцѣ Христоу моему, іакоже и быв-
шїи прѣвнїи царїе и свѣтыи прародителїе краіевѣства ми
іакоже и краіевѣство ми испакни прошенїе нѣхъ, приложи
краіевѣство ми прѣчистои стоуденичкѣи село Іринїе на
Иброу, а прѣчистои хиландарскѣи половина Добродолїанъ, а
дрѣуга половина сїи іестъ бїлаа не-прѣва богородице хиланъ-
дарскыѳ, и тазіи села краіевѣство ми оутвѣрди хрисово-
лїемъ златонечатнымъ, село Гламодража и село Добродолїан-
не и село Непрокица и село Момїша и Бѣла Црѣква. а мѣгїа
темъзи селомъ шѣ села Трїнѣ прѣчистыѳ стоуденичкѣ
прѣвнїи бѣлѣгъ Горачинъ Лоугъ и прѣкко полѣ оуправъ оу ка-
мень оу Хоустъ и брегомъ на главичицоу и на поутѣ, кон

нде прѣко слатиньске шоумѣ, и шдѣ Стоуденьчань оуправѣ
 прѣко Теплоухѣ и оу Ивань доубѣ и оузѣ хридь дѣломь оу
 крѣсть на поутѣ и прѣко шоумѣ оу мали габьрѣ и малѣмь
 поутемь оу понорѣ и прѣко шоумѣ, где се поутови стаю, и
 поутемь оу Медвегѣ Доля втѣ Храпань и поутемь оу Нека-
 тоу и втѣ Кострьца оуз дѣль на Горкоу Чрешию оу рѣть
 грава и шдѣ Браншиньць дѣломь, како се камн вали, оу
 Браншинь лавѣ оу Бѣли Брегѣ и оу доубѣ выше Тоуркешеве
 Боде и втѣ Пагароуше на Не-чоун-гласѣ и прѣко оу вѣрхѣ до-
 ла, где се стае с Папоулокомь роупомь, и прѣко дѣла оу ве-
 ликоу разьпадѣ и шдѣ Илчичь на Округлоу роупоу и оу
 плочю на поутоу на Радосалѣ Стоуденьцѣ и на Чркии Брѣхѣ
 дѣломь сходуки и дѣломь, како се камн вали, и поутемь
 низѣ страноу на великѣи поутѣ оуправѣ посрѣдѣ равныи прѣ-
 ко дола на доубѣ оуправѣ на Боиновѣ Хридь и прѣко Гладн-
 шева Дола на Паїиноу Главоу и доломь на црквиоу Светоюу
 Брачу право прѣко Теплоухѣ на Коуканинѣ Стоуденцѣ оу-
 правѣ на црквиоу гнѣздо прѣко Галичника прокосомь оу
 локкоу и прѣко поута призрен(с)кога оуправѣ дѣломь то-
 ражде до мегѣ трѣнианьске нсходуки оу Горачинѣ Лоугѣ. и
 снѣ приложи краієвьство ми и оутѣвѣди. и кога изволи
 богъ господьствовати по насѣ или сынѣ краієвьства ми или
 вѣноуѣ или ѡгоже богъ изволи, снѣга не потворити: кто
 ли се потѣци снѣ разорити врагомь наваждѣнь, такоаго
 да разоритѣ господѣ богъ и прѣчистаа мати божия хила-
 дарьскаа, и да га оубиє сила чѣстнааго и животворѣаго
 крѣста и вѣ сѣмь вѣцѣхъ и вѣ коудоуцѣимь, и да ієсть
 прооклѣть втѣ. .тѣ. светыхъ втѣцѣхъ никенскихъхъ и втѣ
 светаго Сумешна и Савы и всѣхъ светыхъ, и вѣ дѣнь
 страшнааго испитанѣа христова да се причѣте къ всѣмь
 нечѣстивѣимь и поплаувавшѣимь Ісѣ Христа, сына божия,
 и рекѣишѣхъ: крѣкъ ѡго на насѣ и чедѣхъ нашихъ. и снѣ
 записа краієвьство ми вѣ лѣто .жѣвлѣ. мѣсеца юліа .д.
 дѣнь.

† Стефанѣ благовѣрни краљ сербскихъ и
 поморскихъ земель.

Sigillum aureum pendens: свѣты стефанѣ првомѣче-
 никъ и архидиакъ. свѣтын стефанѣ — стефанѣ ѡрошѣ краљ по

милости кней срск. . . . Origin. membran. in mon. Chilandar.
D. Avgam. Опис. 40.

LXXXIII. (1330).

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, fundat monasterium
Dečani.

† Пседръжителъ господь и творьць всацьскыма, съдръ-
женъ властью въсоу тварь, единъ въ свѣтъкъ принососу-
нѣма, въ трехъ съставѣхъ прѣвѣваен, когь шть бога,
свѣтъ шть свѣта, животъ и животоу податель, прѣвѣчна
моудрость и сила, иже безъ матере на небесѣхъ знаяемъ и
намы нашего ради спасення безъ штьца на земли шть мате-
ре видимъ, когь чловѣкъ, да чловѣкъ спасетъ и въ пръвоу
породоу къведетъ ранскаго веселня, вса прѣтрънѣ на земли
ходен, ангеломъ и архангеломъ и въсѣмъ небеснымъ силамъ
владыка и господь, походушяемъ и вклеветаемъ, пороуганъ,
раскнинаемъ и смръть понососу приемъ и въскрьсь изъ
мрътвыхъ шть ада къведе иестество чловѣчское, на неке-
са кънесе се къ штьцоу, апостоломъ и оученикомъ его зыре-
цямъ и жалоуяцямъ ш разлоучени его, намыже швещя се
послати прѣсветы доухъ, и наставитъ ихъ на въсакоу исти-
ноу, не тьчноу единѣма оученикомъ его нъ и всѣмъ вѣ-
роуяцямъ въ нме его, намыже въразоумашаени и наоучаиени
вси скетны славоу полоучише, иежеже шко не видѣ, ни оухъ
слышаа, ни на сръдце чловѣкоу възиде, и кто довольнъ
изъглаголати силы господни? въ немоуже и намъ лѣпо исть
въперивше сръдчнѣи и доушевынѣи шчи смысально разоумѣ-
ти, кто сынъ исть царь царемъ и господь господемъ, шть-
емъиен доухъ и царемъ и кнеземъ, въ негоже роукоу въса-
ко дыханне съ страхомъ и радостноу припадати иемоу по
пророкоу Давидоу рекшюмоу: работайте господевн съ стра-
хомъ, и радоуйте се иемоу съ трепетомъ; и пакы: възакѣте
жрътвы, и выходите въ дворы его; и пакын: принесѣте го-
сподевн славоу и чкъсть, иегоже възлюбивше штъци наши, и на
него оупѣваше, и спасан се соуть, възненавидѣвъше ко
всего земайнаго попеченне въ доуховны разоумъ и страхъ
кожи въселавше и измѣнише земальнымъ царствомъ неке-
ное житие и славоу неконьчаемоу, вставльше намъ до-

стохвальныя памѣти на землѣ, всакаго наслаждення и веселыя напльняюще доуше и телеса наша, рекоу же, Бѹмешна Неманю, прываго и светаго господина штычествомъ любяща, просвѣтителѣ сръпскаго и новаго мироточыца, и шты него рожденнаго сына изъ млада вогомъ възлюбленнаго светаго и прѣшвещеннаго Савоу, прываго архіепискоупа сръпскаго, и крата яго по плѣти, прѣкокѣнчаннаго краля Стефана, и по снхъ всѣхъ родителей нашихъ вѣнчавшихъ шты ихъ и царствовавшихъ на землѣ, имже боуди вѣчна паметь, шты ихъже племене и азъ грѣшныи и недостойныи рабъ Христоу, Стефанъ, краля и съ вогомъ самодръжць всѣхъ сръпскихъ и поморскихъ земель, правноуць светаго Бѹмешна Неманіе и вноуць Стефана прѣкокѣнчаннаго краля и сына светаго и крѣпкаго и прѣквыскаго краля всѣхъ сръпскихъ и поморскихъ земель, Стефана Оушоша, сынъ и наследникъ светаго корѣне ихъ, вѣтъкъ и штраскъ єдинородна родителю моемоу светомоу, възлюбленъ къ сръдци яго паче вѣсего живота яго, подынокъ и крѣпость старости яго, злая моя, шже пострадахъ, въ крѣзѣ изрекоу, не мое ради колѣзні, юже приехъ, не славы ради кожне, да вси слышюще по ссѣмъ наоучеть се любити господа и кошти се съ страхомъ шко кога всемоушца. тако оуко живоушю ми въ любьви родительскон, и къ слабѣ землякон веселецю ми се всегда, не злы шканні дѣлако, не-прѣва ненавиден рода чловѣчьскаго, възвѣснвы кратню продати прѣкраснаго Ивсифа, брата своєго, и вложины прѣдателью Нюдѣ въ сръдце прѣдати господа своєго на пропетіе, забывъ вѣса благамъ оучення и наслаждення, нхже наслади се шты оучителѣ свѣго съ свѣтымаи апостоли, тѣжде и зде вѣсели се въ злонакнє и зломыслныи чловѣкыи, нхже вѣспитѣше скеты родителне краієвѣства ми и само краієвѣство ми съ любовию сръдця шко братню и чеда, нже штавакше кога и великоую любовь нашу забывше начеше по маломъ скѣти злыи пѣккелы междоу мною и родителемъ краієвѣства ми, пачь разанчнокрѣны съ лѣстною швающе се горьшии и шканнѣи невѣрныхъ швише се, нже порекывавкше моемоу добромоу житию съвещаннємъ злымъ и неподобнымъ наведоше яго на таковое дѣло страшное и не-

подобное, яко не оудобъ слышати ни въ оумъ чловѣкомъ
 вѣмѣннѣти, створише ѡ мнѣ, еже створише, и послоушавъ
 ихъ въ скорѣ свѣта очію моею лиши мѣ, не потрѣпѣвъ ни
 испытавъ истинныи ни расоудивъ испытно соудѣ, яко соудъ
 кожѣ іестъ; и іеііе къ сѣмоу и въ заточеніе вѣдасть мѣ, и съ
 чѣды мои ми прѣдати мѣ дръжати въ Костантинѣ Градѣ
 царю Індронику, рекше, яко по сѣмъ не іавити се имени
 моемоу ни чѣдомъ моимъ ни видѣти земліе штычѣствіи
 моего. благи же боги, ис-прѣва вса вѣдыи и испытаіеи
 сръдѣца, оукрѣпивы проданнаго прѣкраснаго Ишсѣфа и
 створивы іего цара многими іезыкомъ и надъ своею брати-
 юю, тѣжде свѣдыи любовъ и правдоу сръдѣца моего къ
 моемоу родителю іави ѡ мнѣ великоіе милосръдїе свое,
 свѣтъ шчню моею възвративъ просвѣти мѣ, и яко шты самѣхъ
 оустъ смрътоносѣнаго ада истръже мѣ, и изведъ посади мѣ
 на прѣстола свѣтыхъ родителъ и прародителъ краіевѣства
 ми, и яко цара и владыкоу постави мѣ господина всемоу
 стежанию штыца моего, яко не оутанило се іестъ снѣ страш-
 ноіе дѣло всѣмъ дроугомъ краіевѣства ми, царемъ и кра-
 іемъ шкрѣсть насъ живоушнимъ и всѣмъ странамъ слышавъ-
 шимъ. и богомъ дарованнымъ вѣнчѣемъ краіевѣства
 сръпскаго вѣнчанъ быхъ на краіевѣство въ іединъ днь съ
 сыномъ моимъ въ лѣто .жѣѡкѣ., мѣсеца генара .ѣ. днь,
 индикта .ѣ., въ праздникъ богоіавіенія, благословеніемъ
 и роукою прѣшвещеннаго архііепискоупа Никодима и
 всѣхъ іепискоупъ и всего събора сръпскаго, яко зъвати се
 Стефанъ богомъ помилованы и богомъ просвѣщенъ краіъ
 Оурошъ третин. азъ же веселе се доушею и тѣломъ ѡ вожь-
 ствѣнѣмъ дарѣ, еже ми дасть, владыко мой Христе, и съ
 възлюбленнымъ сыномъ краіевѣства ми, младимъ краіемъ
 Стефаномъ, что ти въздалъ, владыко мой Христе, за вса,
 іуже ми въздасть? яко падша мѣ въздвиге и оумрышѣвена
 мѣ шживи. и въ оумъ възпріемъ страшыи чась смрътны, яко
 вси пророци и апостоли и моученици и светителии и царіи
 смрътїю скончаше се, и ни іединъже ихъ не изъбѣсть, вси
 въ гробъ възелише се, и всѣхъ приѣтъ земліи іакоже и маті,
 и боіе се, іегда на соудѣ твоіемъ възоупиють ангели: поне-
 сѣте дѣла, да мѣздоу примете, къ тебѣ припадаю вѣдоу-

цюмоу вса моа прѣгрѣшениа явленнаа и неявленна, трѣбоуе твоє помощи великиє и боє се шть всеє душе и желеає послѣдовати оучению и дѣломъ добрымъ светыхъ родителей и прародителей моихъ и недостатчныа ихъ исполнити и свершити, и въ нихъ всѣхъ блажю и славлю Бавоу блаженнаго и прѣисвященнаго, паче всѣхъ троуждыша се ш светыхъ заповѣдехъ божихъ, ягоже и самъ Христосъ оублажи и прослави на земли и на небеси неизреченною славою, иже оукраси і прѣіе прѣстолю краљевства срьбьскаго, архієпискоупнио сьзда, и ниніє многіє цркви шть начела сьзда, и оукраси въ постави въ нихъ чьстныє моужи, швы єпискоупы, швы игоумени, и много мьножество събравъ чрьньць и и всакого чина црковнаго на славословіє кожнє прѣдасть держати по чиноу своему, иже и зде въ мѣстѣ сємъ наречєньнѣмъ Дѣчани въ жоупѣ затрьнавьскон шкрѣтъ мѣсто красьно и подобно на сьзданиє домоу кожнѣ, назнаменає и прочіє благослови светымъ роуками своимъ быти ємоу мѣстоу свѣтилицьномуу, нѣкакоу врѣмени ємоу не оуспѣвшоу сьздати си храмъ възиде на прѣнебеснаа села къ любимоу єго Христоу, възискає намъ свершеннаго спасєннє, яко пастиръ истинны всегда пєкы се ш стадѣ своимъ: мнѣ же грѣшномуу и недостонномуу рабоу сєго скєтаго, Стефаноу, богомъ помилованьномуу краю всѣхъ срьбьскихъ и поморьскихъ земель, Оурошоу третиємоу, молитвами єго штькри се скровище снє скрьвеньное на снємъ сєлѣ снємъ светымъ господиномъ моимъ, и за толико врѣмє много пощєдѣно мнѣ и сыноу моемоу младомоу краю, начєхъ здати домъ господєви богу моемоу паньдократороу, и сьздає оукрасихъ всѣми красотами вьноутрьними и вьнѣшними, и нарекохъ єго игоумєннє шкьще мѣсто чрьньцємъ съ благословєннємъ господина ми и штьца Данила и всѣхъ єпискоупъ и всего сєора срьбскаго, и ѿєлико ми бысть възможно приложити храму сємоу сєль и катоунъ вьлашькыхъ и арбанашькихъ и кьнижнєи и чьстныє крєсты шкованьныє и позлаєєнныє съ кєсєромъ и каменнємъ и икоєне красє и разлічє шкованнє златомъ и срьбромъ съ вьсакымъ оукрашєннємъ и чьстныє сьсоуди свєщєннє и кандила и рипидиє и кадильницє и свѣщники и красными ры-

зами и петрахан и нароуквицями и наведрынцями и трафезафори и завксен и фелоны и дипломи и всакми красотами на просвѣщеніе домоу кожнѣ и нѣ многа притежаннѣ тѣже на крьмоу и на вѣдѣннѣ всѣмъ слоужителемъ црквинымъ и маломощнымъ и страннымъ, въ паметь и въ помень мнѣ и сыноу моемоу и всѣмъ родителемъ и прародителемъ краієвѣства мѣ въ вѣки аминь.

І еше приложихъ краієвѣства мѣ винограды подъ монастирь съ всѣми мѣстамъ до велнкого поута и до воде, коѣ тече оу Дечанѣ, и до цркке светые тронце; и винограды дечанинѣ съ всѣми мѣстами до цркке светаго Гевургіа и до поута до велнкіе цкесте и до црквенокрешкога потока; и еше приложихъ краієвѣства мѣ зелоу Быволошъ съ всѣми мѣстами до пркке цкесте и до Быстрыце и до воде, коѣ тече Кроушевцоу, и до Напракани пркко до Быстрыце; и винограды Харць, мѣста моу поуть, кон исходї нѣ Ч(р)ьвенога Брега до велнкіе цкесте, коѣ тече подъ Чрквени Брегъ, и пркко до чрвенокрѣшке нивѣ и вѣдъ изьгоръ пркма цркке светаго Гевургіа.

Село прѣво Дѣтчани заселки и съ мѣстами, а село Лоучанѣ, заселькѣ дѣчанскы, и Гѣкагъ заселькѣ дѣчанскы, Чрквени Брѣгъ заселькѣ дѣчанскы. а Датчамъ мѣстѣ вѣдъ Чрвенога Брѣга на Голнаоу оу рѣкоу и вѣдъ Роусални оу локкоу, вѣдъ локве пркдѣ Николиноу цркви оу рѣкоу; а планине нѣ Геровница и Шипъ до Тоуртеша и до Пачице. село Истиники и всеми мѣстами. а планина нѣ Пѣшь на Боуковѣ стоуденьцѣ (до Гознѣ Главѣ на Доучиноу Главѣ) до стрѣлькѣ мѣстѣ. село Напракани и своими мѣстами, а мѣстѣ моу съ Кроушевцемъ и съ Броданки до Пркке Стѣнѣ на Ёзрисаалѣ коукѣ; село Стрѣльцѣ, а мѣстѣ моу на Степанѣ цркви, на Заблатиѣ, на Теканиѣ, на Богоѣво селищѣ, на три врахѣ и оу рѣкоу и на Градищѣ, на три крестѣ, на Доуковникѣ стоуденьцѣ оу прккоу цкестоу до соухѣ Любоуше и оу планиноу на Космѣчѣ лазѣ оу планиноу до грѣба мѣстѣнога; село Люболники, а мѣста Люболникѣмъ с Ораховичики, како сходѣ съ планине срѣдни доль на срѣдиноу трѣгъ на поуть, кон исходѣ изь Люболникѣ на мраморъ дроуги и мраморъ на срѣдѣ доубравѣ на нивоу излазекѣ на трети мраморъ на

поути, кон походи изъ Ораховичикъ оу врьдо, и четврьты мраморъ на великон цѣстѣ, такоре оу врахъ посрѣдъ Блатъца и низъ Гоушицоу великомъ цѣстомъ на Радотинъ Потокъ, а вода, коя изъ Блатъца потече, да имъ єсть на полии. заселькъ Люколинкель Бохорики и свонми мегыли; село Хрстовица засельки и свонми мегыли; Прилѣпи заселькъ Хрстовицы; Прѣки Лоугъ заселькъ Хрстовицы, а мегіє Прѣккомоу Лоугоу съ Чрвенимъ Брѣгомъ, како рѣка тече мегю село и оузь рѣкоу оу Бигоръ стоуденьць, такоре право малимъ поутельмъ подъ ливадоу и оу локвоу оу Гоуходоль; село Бабє и съ мегыли, а се мегіє Бакаль зъ Добрьчимъ Доломъ: шдъ тополе на мраморъ, на локквоу и на дроугоу локвоу, на хридоу, на Кокосхъ стоуденьць, коучнимъ поутельмъ, како испада коучни поуть, и стаєта се шка поути на мрамороу оу локквоу и оу рѣкоу Трынакоу; Грьмочель засельки и с мегыли, а се мегіє Грьмочелоу съ Ливляминъ: мраморъ и поутельмъ на тополоу а зъ Дрѣводѣломъ мегіє Илинно врьдо, како спада оу Ёлшаницоу, а Рогаткцоу мегіє оу Ёрьданъ, како пристає оу Ёлшаницоу, а Рогаткцоу мегіє съ Прѣкимъ Лоугомъ подъ Саковъць, и како Трепетъникъ потече изъ Прѣкого Лоуга, и пристає оу Стальпчаницоу; село Оулокъне и свонми мегыли; село Чабикє засельки и съ мегыли: мегіє Чабикю съ Шитарицолъ с Оуниємиролъ шдъ Гоубавъча потока великомъ цѣстомъ и оузь врьдо надъ винограды и шдъ винограда оуз Роудинѣ на локвоу, шдъ локвєє низъ поуть на доубъ, шдъ доуба на дольни поуть конъ нивє, кон гредє изъ Ёлшанице прѣко Бласѣнога Поля оу призрѣньскоу цѣстоу, коя гредє изъ Трѣкчє, и поутельмъ до Млѣкыни, шдъ Млѣкыни прѣко до Трына. а мегіє Степани цркви съ Чабикельмъ, како оупада Гоухы Доль оу потоку, и оузь Гоухи Доль подъ Кикени доубъ на Регієвъ стоуденьць и поутельмъ на Игларевъ стоуденьць. а Чабикю мегіє зъ Гюргієвникомъ: шдъ Игларева, и гдє се стаєта шка поути изъ Дрѣстъника и изъ Гюргієвика, такоре по дѣлоу на доубъ, на мраморъ и на Рогаль Сватове Поляне и по дѣлоу на локвоу, шдъ локвєє дѣлоу по срѣдъ стьпа низъ Дльбоки Потокъ оу рѣкоу оу врьдо. а се мегіє Шитарици зъ Гюргієвникомъ: шдъ рѣке на

цркви, шде цркви оузь дѣль Возникомь прѣзь доль Дль-
бачакъ, оузь дроуги дольць на Блашкки лазь и оузь дѣль
надь Блахе на Возникъ, кон греде до по дѣлоу мегю Ресникъ
и мегю Толановиноу и мегю Шитарикоу и дѣломь, кон гре-
де мегю Шитарикоу и мегю Ъвъчарево и на шпогорь, кон
дѣль спада мимо Бласкно Поле и шноугіе мегьника, тѣмьзи
дѣломь и право оу рѣкоу на мраморь и такоре прѣзь рѣкоу и
прѣзь бароу оу Гоубавчъ потоць, кон походи изь Шзвини.
заселькь Чабикю Добродоли, цю даа кралієвьство ми иконо-
моу Раданоу и іеговѣ братни оу вашиноу, да си населе, а
мегіе моу: шде Педѣлине цркви поутемь по дѣлоу оу стоу-
деньць оу Сватовоу Полюноу и низь Понухиниць доль оу Шз-
виноу, низь шзвинь на дѣль и подь Грьдановоу нивоу подь
Ковачевъ лазь оу Трьнь оузь дѣль надь Оурки, такоре оузь
дѣль такоре право оу велию цѣстоу оу Педѣлинноу цркви.
Срѣдне Село и с мегіамн, село Коуманово и своимн мегіам-
н, а замѣни је кралієвьство ми архієпископу Данилоу
за Шбланицоу. Ятинь заселькы и съ вѣкми мегіамн. а се
мегіе вьсемоу Яктиноу: Маторскы Прѣслопъ на Тьксто
Брьдо, на Виноградице, како оупада оу Жрьково оу слати-
ноу, такоре подь Радогошоу поутемь и подь Дьлгоу оу борь,
шде бора оу Слѣпни Потоць, шде Слѣпнога Потока на Равь-
ниіе, съ Равьниіа на Хьльмьць, съ Хьльмьца оу Оумечиноу на
велию главоу и прѣко оу Дрочинь камын и оу проуде оу борь,
шде бора по дѣлоу оу Братницоу и по дѣлоу на Чрьнь Камы, и
по дѣлоу оу Трѣскавьць надь Добри Доль по дѣлоу и на
Брьньць на Оуієзьдноу оу Хоморніе и поутемь оу потоць оу
Планьникъ, съ Планьника право оу Брѣло. село оу Плавѣ Градь,
а мегіе моу: шде горьніега Града посрѣдь Мєдьвѣгіе Главє оу
доубь, и како дѣль спада оу бароу, и како кара пристає оу
Лимь, и пакь горѣ оузь брьдо оу Брѣзовоу Равьнь, и дѣломь
оу Лысьць прѣзь Ъысаторь оу Соуха Бора низь Мрькын Доль
прѣма Барьдицємь и прѣко оу Чрьвєноу Стѣжноу право оу
дѣль и низь дѣль оу прькы потоць выше Петровє цркви, и
како пристає потоць оу Лимь, а заселькь Градоу Ире. село
Комарани, а мегіе имь съ Рибары: шде витичрѣвьскога
потока прѣзь Комарыциноу оу хридь, оузь хридь на пла-
ниноу по дѣлоу оу Плавь на шпогорь надь Трѣскавьць подь

рыбарьске сѣнокосе прѣзь потоць трѣскавьчкни оузь рѣть прѣкко посрѣдѣ Боучина и посрѣдѣ льницѣ оу велии врьхѣ оу ѣдражкын и на шпогорѣ по старон мегѣ посрѣдѣ нивѣ оу Грѣшню старомѣ мегомѣ оу главицоу оу рѣкоу Чрьвщицоу и низѣ рѣкоу, како стара Чрьвщица оупада оу Лимѣ. село Великаа : а мегѣ Велицѣ съ Рѣжаницомѣ оу Петковоу црьквь и конѣ Бѣлошева брѣга оу дѣлѣ, и како се камнѣ вали оу Великоу и Рѣжаницоу, оузь дѣлѣ оу планиноу Драгонаа до хрисокоула светостефанскога и до гвозда оу Грохотѣ конѣ Носа оу Салчѣ гладѣ прѣкко оу Стражищѣ и низѣ потоць витичрѣвьски, и како пристаѣ оу Комарьщицоу планина Рѣжана и локва. село Трѣкѣча : а мегѣ моу з Досоугѣмѣ оу границоу оу з доль мегю Градыца оу поутѣ и оу Заградыци оу врьдѣце оу Ысокии Крышѣ конѣ дѣла и по дѣлоу надѣ Трѣкчию, како се камнѣ вали, и пакѣ оу Ысенторѣ оу Киѣно Дрѣвце оу Швращю Стѣноу оу Крышницѣ оу стоуденьцѣ, шдѣ стоуденьца право оу Копанинѣ Крѣгѣ на влатѣ. село Грѣнчарево : мегѣ Грѣнчаревоу з Досоугѣмѣ оу Лоукинѣ впрѣ оу камнѣ оу заводирноу главоу на велии врьхѣ оузь дѣлѣ, а зѣ Гоуѣнномѣ мегѣ оузь хроуѣвоула светостефанскни шдѣ Пекѣ оу Антоу Стѣноу оу Каменѣ Строугѣ оу Шворовѣ Долю оу Прѣдѣлѣцѣ оу крѣсть низѣ Болскоу оу Бѣлини Потоць посрѣдѣ Годылиѣ вышѣ Бабинѣ Боуцькѣ оу Драгоманѣ Лазѣ конѣ Дьлгихѣ Лоуць низѣ Брьмошоу конѣ Бакина Лоуга низѣ рѣкоу конѣ Кривачѣ оу Трьновьщицоу и конѣ Прѣровьшинцѣ оу Шерѣдѣкѣ оу мочила конѣ Стрьмоглавьницѣ и конѣ Поповѣ Лоукѣ оу врьбоу оу Трифоунѣ Крѣсть. село Брьмошаа : мегѣ Чрьнимѣ Горамѣ мегю Плавомѣ и Боудимломѣ конѣ Кознега Хрьбѣта оу локвоу и право оузь врьдо мегю Бенчию съ градычкомѣ мегомѣ и право оу велинѣ врьдо и оу вели камнѣ и на шпогорѣ по дѣлоу крозѣ гьвоздѣ и спадаюкиѣ з дѣла прѣлма Лоуковимѣ Потокомѣ, а шдѣ Зьлѣ Рѣкѣ, коудѣ се ни шрѣ ни копа, този все планина, и прѣзь потоць оу поутѣ, како спада съ Липовицѣ, и право оузь врьдо оу локвоу на врьхѣ и низѣ Горниѣ оу Радошевѣ камнѣ, а шдѣ Брьмошѣ, коудѣ се ни шрѣ ни коси, този планина. а Рикавьцоу мегѣ Скрокотница. а се планинѣ плавске : Хотина Гора, Ширьницѣ, Добра Бодница, Сѣдѣмѣ Борн ; а мегѣ имѣ : шдѣ

Седемь Борь поутемь оу стоуденьць, такоре оу Трѣскавьць, шдь Трѣскавьца оу Лоучинцоу, шдь Лоучинце оузь дѣль оу Стѣченоу Стѣкноу и по дѣлоу оу Доброу Бодинцоу, шдь Добре Бодинце оу Хотинь, шдь Хотинша оу Рѣжаноу, шдь Рѣжане поутемь на корь оу кроушевскыи дѣль, шдь дѣла оу потоку конь поля. село Добра Рѣка съ засельки и съ вьскыи мегыи и оу нѣи оуручкыи конюси, кон соу кыи оу старе кралице; а се мегы Доврон Рѣцѣ: до Анна, шдь Анна оу Лоучинь Крѣсть, шдь Лоучина Крѣста оу Бѣхнь, шдь Бѣхня по ртоу Прѣкмыне оу паниноу Ставкнцоу и оу локвоу и оу рѣть оу Торьць по дѣлоу на Брато и по дѣлоу трѣквьчкѣ панине и по дѣлоу мило досоугьскоу паниноу и по дѣлоу до панине грьнчаревске оу Липовнцоу и поутемь низь Липовнцоу и оу Чрьнии Потокъ до светостѣфаньскога хроусовоула. а Колома мегы до градъчькога хрисокоула и шдь Колоу оу Шакьноу Поланцоу и по дѣлоу оу Бѣтрошевице оу Бѣлии Пѣхъ оу Драгалѣевъ потокъ и низь потокъ оу рѣкоу и низь рѣкоу оу Аннь. и приложи крамѣвкьство мн ѣванснарха Насаниа Левиндичевикы и съ ѣговѣлькыи селомъ Зѣрьзеколь, а мегѣ моу зь Брѣстовкцѣмъ, како потече бара низь Дрима и шдь बारे на Паниноу црѣккы до половине лоуга на поуть вѣлоцрѣковскы, а съ Постелькаки мегы шдь Мѣдьвѣгѣга Дола, како гредѣ плочькыи поуть на Ранка Постельцака коукю и на Засѣдаице и посрѣдѣ Градища оу Дриамъ и по шюиоу странѣ Дрима на Цѣстьнь, како ѣ Дриамъ текъ подѣ велни вѣрѣгъ; такожде и Прокопниа Богъдановикы съ кратишамъ и съ селомъ съ Палежи и съ вьскыи мегыи оу вѣрѣковьскои жоупѣ; и оу люковиньскои жоупѣ Марько Востикъ и съ дѣцоль и съ селомъ Шѣлакьномъ и Чрьни моу Брѣхъ заселне. оу Коломыици сѣно да се коси, а мегы моу шдь Гѣвѣчине, како поуть гредѣ оузь гороу оу Кошоутоу, и горѣ оу Гавинь сѣнокосъ. власи Ратишевыи и своимы мегыи; власи Соушинчани и своимы мегыи; власи Барѣдишани и своимы мегыи; власи Лѣпльчинновыи и своимы мегыи; власи Тоудоричевыи и своимы мегыи. а се кто хѣте быти сокалицы: оу Дѣчахъ Кранславъ и Михое, оу Бѣлаѣзѣ Ярославъ Оувратичевикъ, оу Папрактахъ Прѣдакъ и Прѣя Павловичъ, оу Истинникы Радославъ Богдановикъ и Тоуль и Мирое Брѣдановикъ и

Прикоє Бранковиць, оу Люколикихъ Мнхонло Драгосла-
 ликъ и Мирадъ Драговратикъ, оу Храстовици Трошанъ и
 Милеша и Драгина и братна, оу Прилѣпѣхъ Бонко и Ста-
 нимиръ Нѣгосіевикъ и Ёзроє и Ранко съ Коухономъ заєдно
 и Драгомилъ и Храниславъ, оу Бабахъ Радомиръ Прикичикъ
 и Зоранъ, оу Грьмочелѣ Доврокон и Шиша и Демонъ и
 Торникъ и Дранко Шапрановикъ, оу Чавики Прѣлюкъ Геро-
 іевикъ, Прикыць Хранетикъ, Милошъ Толієновичъ, Доу-
 мица, Довркчинъ Хранчникъ, Радославъ Црквыць, Богоіє
 Братомиланъ, Драгоманъ, Хлѣчкко, Гонимиръ, Птоула, Хра-
 ненъ, Бонко, Боудыникъ, Боушанъ съ Прѣдиславомъ, Бонко
 Доврошевикъ, Станко Гроушникъ, Миркко и зетемъ с Бен-
 ломъ, Боудимиръ, Бриткка, оу Плакѣ оу Бєлицѣ Ёврадъ
 Радивовикъ, Поменъ, Прѣдоє, Храниславъ, оу Комарахъ
 Радославъ, Янѣдрѣш, оу Трѣвѣчи Лоука, оу Грьнчарекѣ
 Радоуи и Богоіє Богоутовникъ и Радославъ Люкослаликъ, оу
 Брьмоши Толоіє и Хранота, Миланъ, оу Доврон Рѣцѣ
 Аншановикъ Ємилъ, Битанъ Быльчникъ, Довреткко Гюликъ,
 а се магюпыци: оу Бєлицѣ Бладое, Дроужоє, Драгонло,
 Нѣгославъ, Драгонъ, Котылькко, Ранко, Гюроє, Станкко,
 Градоє, оу Комарахъ Радникъ Станкшиникъ, Милославъ, Ми-
 роє, Милосланъ, Мильгостъ (Гюроє Доврикъ, Радеткко Ми-
 лоієвикъ) Милославъ Мьганъ, Драш Драговникъ, Ёвра-
 дыць, Драгоуиъ Брьдановикъ, Ранко и кратъ моу Богоіє,
 Хранимиръ, Богданъ, Крьчелѣи. Єѣди алкитишникъ; За-
 хариш и Михалъ, оу Шилотѣ оу Никитѣ, и вєтависмо
 ихъ, а да даваю цркки свилє за кєсако годициє, Захариш
 .д. тисоуке, а Михалъ .б. тисѣки. посади нгоумень Яр-
 сѣнниє Милоша Братослаликъ и съ родомъ оу Трѣнавѣ, да
 заѣкла кюде. и єще благодати вожниєи поспѣшкєтьквоу-
 ци мни шєцахъ се господєви моємоу панѣдократороу, да
 ми поможе на соупротикъники моє на цара кьгарьсєкого, и
 поможе ми, и приложни кралєєкєтко ми село Рьзинникє и
 съ вєклми мєгями и .б. катюна влэхъ, а се планинє:
 Пѣшъ, Гєровица, Плочица, Тоурьтєшъ, и коупи кра-
 лєєкєтко ми оу Битомира Оуїєздноу, и снє все планинє
 сконми мєгями. а се законъ мѣкропѣхомъ, кто зємлю дрь-
 же, да шроу: .б. мѣти пѣшєннє, .б. шѣкє, .б. проса;

.в. винограда мѣть мѣромъ, тако и по ннихъ црѣквахъ, зыгона да нмѣ нѣ, вѣдѣвоу да нмаю, и цю оузоруу вѣдѣвомъ, този да се вѣдѣвомъ истежи. а сокальникомъ законъ: пшенице мѣть, проса мѣть, швѣса мѣть, винограда мѣть. а ковачиѣ и златарниѣ и сѣдѣларниѣ и швѣщи и стрѣгоуниѣ и вси мансторниѣ да работаю и шрю тако и сокальници; и что хоте сокальници и вси мансторниѣ тежати житю и вино, вѣсе да свѣрѣстовавѣше и прѣдаде оу црѣквѣ. а сѣно да косе како и мѣропш тако и сокальници тако и вси мансторниѣ; и кои села сѣна нмаю, да га такози и косе; а оу коіємъ селѣ нѣ црѣковнога сѣнокоса, а шни да косе, гдѣ је нгоумьноу зыговорѣно съ зыборомъ; ягнетиноу вѣсакъ да даіе, а попове да даю врѣховиноу, како ю сѣ и оу пискоупа давали, іере коупи краієвьство ми тоузи врѣховиноу оу пискоупа хвостѣньскога; мѣропшша работа чѣтице житотрѣбѣиѣниѣ; сладѣ да чинѣ вса села, коимъ нгоумень повелни; штроци, кто с нгоумьномъ на поутѣ гредоу а нан с коимъ калоуѓіеромъ по црѣковьнои работѣ, да се црѣковьнымъ брашномъ хрании, а кѣто самъ греде по црѣковьнои работѣ, да се шдѣ коукіе храни; а винограды всакъ да копа нан попъ или кто любо, кѣто земаю држи; и ако се по нѣкоіємъ грѣхуу нанесе погорѣти монастырю, штроци да помагаю дѣлати; влахъ, кто ковила пасе, да не оузима вѣлаѣга шдѣ ковила, но да се храни мѣсечиномъ, а кѣто швце пасоу, да оузимаю на гієшургієвь дѣнь швцоу съ ягнѣтемъ, а что нзыгоуки, да плати, а мѣсечиноу да оузима; сръбниѣ да се не жени оу властѣхъ, ако ли се шжени, да ю веде оу мѣропшѣ, и да је не мѣропшѣкы законъ и оуноучию іеіе; земаю црѣковна да се оу вѣ(хъ) никомоу не дава; а кѣто принде к црѣкви, ако је сокальникъ, да се къ сокальникомъ присади, гдѣ коуде шкилиѣ земаіе. шдѣтеса да нѣ ни шдѣ когаре села ни болѣриноу ни сокальникоу ни попоу; а за ратаіе, колико нма нгоумень плаоуговъ оу коіємъ селѣ, шдѣ тогагієре села да постави ратаіе, кога хокіе; и оу коіємъ любо селѣ кѣто се мансторниѣ шбрѣтаю, тере се разѣроде .г. воли .д. сынове, да шстане іединѣ на своіємъ мѣстѣ, а шстали да постоуше оу сокальнике; ако ли си оузылюки оузети земаю шдѣ мѣропшѣкѣ земаіе, а шнѣ да постоуши оу мѣропшѣ; поповѣсци сынове кто

книгоу изоучи, да стои с оцель на своємъ ждрѣнню: ако ли книгѣ не изоучи, а шнь да је мѣропѣхъ; а да се попь шдѣ попа стави: ако ли мѣропѣхъ книгѣ изоучи, да је мѣропѣхъ. села товара да не носе, нь да храни всако село по іеднога конѣ коудра, да носи црковни товаръ: да ако оумѣріе подѣ црковнимъ товаромъ, да га црквѣ на мѣсто постави, ако ли оумѣре оу селѣ, да га село на мѣсто постави. послѣоухъ роука печать .д. динари а за враждѣ, како је законъ по сръкскон земли, цркви половина а накодѣчни половинаа. власи законноу соль да носе шдѣ дохѣдѣ црковнога, а чѣто веке донесоу, да іестъ половина цркви а половина влахомъ: ако ли црква оузыаюки, и този да намъ шдѣкоушии. сии вса сръкшиишнѣ, спасе мѣи, и прѣдѣхѣ божѣстѣкѣи и неизреченѣи дръжакѣ твоіи, ты ко іеси датель благѣхъ, источникъ всакому данню нешскоудѣи, оуслышитель всѣмъ призываюцимъ те истинѣю, не хотѣи иіединомоу же погнѣкѣи, нь повелѣае всѣмъ спасти се и къ разоумъ истинѣи принѣи, всачьска ко оудѣаюуть се таковому сѣмѣтѣнню, шко за наше спасѣнне въчлѣкѣи се изволи, и показа славоу свою оучѣнѣкомъ сконѣмъ, и намъ дарѣа вѣицѣ царѣства земнаго, и показа славоу свою прѣдѣ царѣи земнымъи и многымъ іезыкѣи, и пакы готовѣе намъ вѣицѣ царѣства нечеснаго, рече ко въ свѣтѣмъ своємъ іеуанѣгѣи: придѣте, благословѣи шѣица моіего, насѣдѣи оутѣтованѣиоє камъ царѣство нечесѣиоє; и пакы: ідѣе дѣка или тѣиє намѣ моіє призовѣи, тоу азъ іесѣмъ посрѣдѣ ихъ; и пророкъ Давидъ глаголѣтъ: се коль добро и коль красѣио іеже жити кратѣи къ коуиѣ. ш семь ко заѣца господѣи животъ вѣицѣи, сѣго ради и азъ грѣишѣи и недѣстѣишѣи рабъ Христоу Стефанъ Оурошъ .г., когомъ помилѣванѣи кралѣ всѣхъ сръкѣскѣхъ и помѣрѣскѣхъ землѣ, сѣкрахъ зѣборъ сръкѣскѣиє землѣи архіієписѣкоуѣи и ієписѣкоуи и ігоуменѣи и казицѣи и тѣицѣи и воієводѣи и слоугѣи и ставлѣцѣи, и зѣговорихъ се съ шимъ, и приѣхъ благословѣнне шѣи господѣи ми и шѣица архіієписѣкоуѣи Данила и всѣхъ ієписѣкоуѣи и всѣхъ ігоуменѣи и шѣи всѣго сѣбора сръкѣскаго іеже ш приложѣии храмоу сѣмоу; и кѣто испѣкѣтъ, шже ш мѣиѣи мѣиѣи

божия? показа чюдо дивнѣіе и славынѣіе всѣхъ чюдесъ. хра-
моу семоу жижделому и снѣлоу хроусовоулоу записаванемо-
моу въ домоу краіевѣства ми оу Породимѣли вѣнезапоу по-
бѣди се царь болгарскыи Муханль Шишманикъ съ инѣ-
ми сильными .Ѧ. ми цари и съ иноплемєнными ієзыки и
мьногими погании, на брань краіевѣства ми прѣіети хоте
сръбскоу земаю: азъ же противоу іємоу изышѣдъ и съ
възлюбленнымъ сыномъ краіевѣства ми, младимъ краіємъ
Гтефаномъ, и съ вѣкми властєи краіевѣства ми и
въздѣвъ роуцѣ на неко и рекохъ: слава текѣ, прѣвѣчьныи
цароу, іако неправедно помышлєніє и неподобно съвѣща-
ніє сии царіє свѣраше ѡ мьнѣ; и бывъши рати голѣмѣи
съ помощію божією и молитвами светыхъ родитєлѣи прѣ-
родитєлии краіевѣства ми цара Муханла оубихъ, и шѣ-
ієхъ поношеніє ієго, и иныє царє побѣдихъ и развѣихъ, и
възєхъ достоїнни ихъ на мѣстѣ рекомѣмъ Цєльблѡуждѣ въ
лѣто .жѣѡли. мѣсеца іюля въ .ки. днь. да тѣмъ оубо
слышавъше, боголюбиваѣ чєда, разоумѣимъ ієже на насъ ми-
лосръдыє божіє, потѣшитє се снє моє приношеніє и да-
рованіє храмоу семоу не тькьмо чѣто разорити или шѣне-
ти, нѣ пачє и недостатѣчьнаѣ исплѣнитє, имамъ во всєи
живоуциє на земли смьрть въкоусивъше гробоу прѣдати
телєса наша. да ієгоже богъ изволитъ краіевѣствоватьи по
мнѣ въ благодараннѣмъ шѣчєствѣ нашємъ, на того възъ-
лагаю всакоу помощь и ѡсветоу, да аіє кто дрѣзнєтъ разо-
рити шѣ записанныхъ въ хрисовоули сємѣ вьноутрь нихъ
домоу или шѣ вѣнѣшньихъ, таковыи да боудєтъ проклетъ
и завєзанъ въ сии вѣкы и въ боудоуци шѣ господа кога
вєдрѣжитєли и шѣ прѣчистыє ієго матєрє и шѣ вѣкхъ
скєтыхъ шѣ вѣка богоу оугодиєвшихъ, и да ієсть причѣ-
тєнь Іюдѣ прѣдатєлю и Канноу кратѡоубницоу, и да не
смылитъ се господєви іако и Годомъ и Гоморъ, и да ста-
нєтъ на соудѣици съ шѣрєкьшыми се славы кожніє и рєкьши-
ми: възьми, възьми, расьпни, кровь ієго на насъ и на чєдѣхъ
нашихъ, и шѣ благодарваньнаго намъ вѣнѣца да боудєтъ
проклетъ и завєзанъ аминь.

† Гтефанъ Оурошъ .г. по милости божієи
кралѣ всѣхъ сръбскихъ и поморьскихъ зємьлѣ.

Origin. membran. in mon. Dečani. Спомен. 176. Де-
чан. првен. 47.

LXXXIV. (1332) 6840. ind. XV. 13. junii.

Actum de cella S. Sabbae in Caryis (Orahovica) in
monte Atho.

Initium: Понієже клаггаго коренє добраа отрасли.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

LXXXV. 1332. 23. octobris. Ragusii.

Stephanus, Bosnae banus, et Ragusium ineunt pactum
spectans ad lites inter Bosnenses et Ragusinos.

На намє штыца и сына и светаго дсха. снє писаніє шдъ
порогенна сына кожи лиетъ .жатав. лѣто, индиктионъ .ет.,
августа мисеца .ет. данъ на свете Марыє, господиныхъ канъ
Степанъ стверди законъ, ки єе пркво кно мєгю Босншмъ и
Дсеровничомъ, да зна всаки чловекъ, кон єе законъ пркво
бнлъ. ако има Дсеровчанинъ кою правдс на кошнанинъ, да
га позове прѣдъ господина бана или прѣдъ негова владоца,
рока да мс не бсде шдговорѣти. ако кошнанинъ заши, да
ниє дсжанъ, да мс нарече прѣсеки самошестс, коєе любо по-
стави канъ родъ, ако бсде подованъ шдъ банова рода тко,
да мс сс поротници шдъ негова племена, кога мс хотєніє;
а тон да се зна, да не може теуєи побегнѣти, а веке не мо-
же прѣдъ никога мс нареки. ако ли гокори кошнанинъ на дс-
бровчанина, да га позове прѣдъ Дсбровчани на поредс. ако
заши, да мс нарече прѣсеки самошестс, кон сс с Босни, на
свою волю, а Дсбровчанинъ да може побегнѣти трехъ, ако
лє прѣїємє, коєемс нарече кошнанъ, а рока такоєе да не бсде
Дсбровчанинъ, кон сс с Боснъ, да томс поротници с Босни,
а кон с Заврьшю, такоєе с Заврьшю, а инємъ с Заврьши,
тими с Заврьши такоєе поротници да сс и кошнанинъ з Дс-
бровчани. а кто Дсбровчанинъ шєиє аили посече с Босни на-
ли кошнанинъ Дсбровчанина, тан правда да єе прѣдъ госпо-
динномъ каншмъ, а вссдъ да гредє канъ на нихъ. ако бсде
свада кошнанина з Дсбровчаниномъ с Дсбровници, да ссди
кнезь Дсбровачки и ссдє, а глоба шпкини. ако има свадс
Дсбровчанинъ з дрсгомъ своємъ с Боснє, господиныхъ канъ

да не има печали. ако ли се позовѣ прѣдъ бана, да даде
всѣдъ господиновъ банъ, ѡ цю се всѣде. ако кошанинъ сѣхити
ѡ Дѣбровчанина за коня, а онъ всѣде ѡграденъ или сѣшенъ,
а прѣки дѣбровчанинъ: мо-іе конь владѣи, воля: га самъ кѣ-
пно, не знамъ вѣдъ кога, воля повѣ, вѣдъ кога іе кѣпленъ,
воля прѣсеже самошестъ, чистъ дѣбога да всѣде. и ако кошанинъ
всѣде дѣожанъ, а покегне изъ Босне з дѣбогомъ, да мѣ-
ниіе внире ни рѣке вѣдъ господина бана. и ако кошанинъ
изъме докитакъ дѣбровачки на верѣ, и книга всѣде ѡ Дѣбров-
ниці, ако кнезь и сѣдіе пошлю, да іе книга права, да іе
керована, да плати дѣбровчанинъ и кезъ прѣставциіе. ако
ли татъ или хѣсаръ сѣме дѣбровчанинъ ѡ кановѣ владанію,
тко се свѣіе, да плати дѣбровчанинъ кезъ приставциіе, а го-
сподинъ банъ всаки шестъ волова на скою главѣ. и да се не
врате, ако ратъ всѣде, часа когъ саниши, мегю Боснѣмъ з
Дѣбровникѣмъ, да да господиновъ банъ Степанъ рокъ дѣбров-
чанѣмъ .5. мѣсеца, да си погю ѡ Дѣбровникъ свободно: на
то им є вера господина бана Степана. а дѣбровчане да живѣ
хѣмскомъ землѣмъ ѡ нихъ законѣ ѡ прѣвѣмъ. а вѣомѣи пи-
санію сведокъ жѣпанъ Крѣкиша и велики воєвода Бладисавъ
Галешникъ и Бокосавъ Тепчкникъ, Радосавъ Хланеновикъ,
Степко Радосаликъ, Млаошъ Бѣокасникъ, Стефанъ Дрѣжчикъ,
Бѣдисавъ Гонсаликъ, Бладисавъ Бѣокасникъ, Мнотень Дра-
живоєвикъ, Прѣкенсава Млаобратникъ. а вѣдъ Заврьши жѣ-
панъ Нкаханъ Прѣкеновикъ, Платко Докровоєвикъ, чеоникъ
хлѣпъ Иванъ Бѣдисаликъ, Дивошъ Тнехорадовикъ, Гонсавъ
Бонсиловикъ и Браношъ Чепрьникъ, кнезь Павло Хрѣвати-
никъ, Станаць Бонсаликъ. а сиюв книгѣ писа Прѣбоє диякъ
велики славного господина бана Степана, господина скѣмъ
землѣмъ босанцѣмъ и хѣмскѣмъ и донѣмъ краємъ госпо-
динъ. а сѣи прѣписанъ хрѣсовои, кои прѣише покансарѣе
дѣбровачци вѣдъ господина бана, Авче Марька Авкарѣвника и
Феличъ Матинъ Пеличевника, како іе законъ вно мегю госпо-
дѣмъ босанскѣмъ старѣмъ и вѣдъ почѣла свето почивша, да
се не помѣте, паче да се зна, вѣон да храни господинъ
банъ ѡ свою кѣкю, а дрѣги хрѣсовои да храни господина бана
Степана Степанъ Бенчѣликъ. прѣписахъ вѣдъ заповѣди кнеза
дѣбровачкого и свѣга вики, що им се видало, тои писахъ, ни

прѣмкохъ ни смкохъ, и запечатихъ печатью шпкине дѣбровачке, и потвердихъ, яко да ѣ всакомѣ веровано яко граматикѣ шпкине дѣбровачке с вѣрѣмъ князя Маврожитика спасеніе Исѣ Христа . *ѠГЛАВ. ѠКТО, ИНДИКТИОНА . ѠН., МИСЦА ШКТОБРА . КГ.

Cod. ragus. fol. 52. b.: 1332. die 23. de otubrio priuilegio de ban Stipan per li piaidi escoder debito in Bossna con.... e per guera dar termine a Raguxei mexi VI.

LXXXVI. (1332) 6840.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, crucem donat ecclesiae in Dečani.

*ѠГЛАВ. МЫ ГЕТЕФАНЪ УРОШЪ . Г. НЕМАНА . Ё., МИЛОСТІЮ КОЖІЮ ЦАРЬ ВСЕСРБСКИХЪ И ПОМОРЕСКИХЪ ЗЕМЛЪ, СЕЙ КРЕСТЪ ЧЕСТНОЕ ДРЕВО, НА НЕМЪЖЕ РАСПЕТ СЕ ГОСПОДЬ НАШЪ ИСОУСЪ ХРИСТОСЪ, ПРИЛОЖИХЪ ДОМЪ ПАНОКРАТОРОВУ ЗОВОМЪ ДЕЧАНИ НЕОТЕТО ВО ВУДУЩИМЪ ВѢКЪ, ЯКОЖЕ ВЪ РУСОВОЛИ ЗАВѢЩАНО ЕСТЬ.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 33.

LXXXVII. (1332) 6840.

Stephanus (Uroš III.), Serbiae rex.

ГВЕТЫН ГЕТЕФАНЪ КРАЛЬ ДЕЧАНСКІН . *ѠГЛАВ.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 68.

LXXXVIII. (1325, recte 1333) 6833. 22. januarii. ind. I. Polog.

Stephanus Uroš, Serbiae rex, Ragusio vendit Rat, Ston, Prevlaka et regionem maritimam a Prevlaka usque ad Ragusium et insulam Posrednica quingentis hyperpyris annuis.

ГОСПОДЬ С НЕКЕСЕ ПРИЗРЕ ВИДЕТИ СНИИ ЧЛШВЕЧАСКИЕ И ССЛИШАТИ ГЛАСЪ ВСЕХЪ СПЕВЮЩЕХЪ НА НЬ, ДРЪЖЕН ШЕЛАСТІЮ ВСѢ ТВАРЬ, НАМЪЖЕ ЦАРНЕ ЦАРСТВЮЮТЬ И МШЧНИТЕЛНЕ ДРЪЖЕТЬ ЗЕМЛЮ, КОГЪ ЕДИНЪ ИСѢ ХРИСТЪ ВЪЧЕРА И ДАНАСЪ ТАЖДЕ И ВА ВНЕКИ, ИЗБРАВНИ СВЕТЕЕ РШДНТЕЛЕ И ПРАШДНТЕЛЕ КРАЛЕВСТВА СРЪПСКІЕ ЗЕМЛИ И ПОМОРЕСКІЕ И ПРШСЛАВИ НХЪ ПАЧЕ ВСЕХЪ ЦАРЬ ЗЕМЛА-

Манѣкъ, Градиславъ Сшеница, Никѡла Ыскѡ, архидиѣкъ
 Маринъ Баранинъ. и евоже когь изволаѣ господьствовати по
 насъ, мѡвою ѡкѡ господина и врата, снѡган писанѣкъ не
 потворити, еже дарѡвахъ за правѡ любаѡ васелѡмъ дѡ-
 кровачемъ, за поракѡтанье и за часть ихъ: тѡ ли снѡ
 потвори, да е прѡкаеть ѡдъ господина бѡга вседржитѡла и
 ѡдъ пречисте его матере и ѡдъ .ꙗ. светиыхъ апѡстола и ѡтъ .д.
 еванѡелисте и ѡтъ .т.и. скетнихъ ѡтацъ иже ва Никен, и да естъ
 причтенъ Исди предателю христѡвѡ, и ѡдъ кралевства ми да
 е прѡкаеть, а такѡвни да приѡме гнѡеъ и наказанье ѡдъ кра-
 левства ми, и да плати .ѡ. тисѡке перперъ, и да ми е некеранъ.

Стефанъ по мѡлѡсти божией краљ все срьске
 земле и поморске.

Duae subscriptiones turcicae.

По заповѡди господина ми Хамзакега ми Радѡна ди-
 ѣкъ ѡвои ске исписахъ ис-книге краља Степана на пшѡ, ка-
 кѡ се ѡ записѡ говорѡ.

Tria apographa chartae. versionis e latino factae in
c. r. archivio Viennae. Сномен. 37. Origin. lat. membran. si-
gillo avulso in eodem c. r. archivio Viennae praebet annum
millesimum trecentesium tertium decimum et tertium, et
sequentem serbicum habet subscriptionem: стефанъ по мѡ-
 лѡсти кожний краљ все срьске земле и поморске, *et a*
tergo: *Privilegium domini regis Raxie de concession* *Pun-*
cte Stagni. Apographum cod. rag. f. 22. b. habet sequentia:
 1326 a di 22. zenaro fato in Pologo, privilegio de re Stefano
 de Raxia, dono Ponta e Stagno e tuto Primorie sin a Raguxa
 e la ixola Posrdniça, como zirchunda Neretua, e che li se
 dia per tributo perperi 500 con altro tributo de Raxia.

LXXXIX. 1333. ind. I. 15. martii. Srebrnik.

Stephanus, Bosnae banus, Ragusio dat Rat, Ston et
 Prevlaka et insulas jacentes circa Rat.

Бъ начѡтакъ ѡтъца, въ испѡкнѡе сина и светаго дѡха.
 ва ѡнета рѡжастѡ христѡва .ж.а.т.а.г. ѡнето, индицѡ прѡва,
 .ѡ. данъ на с. фреѡара мѡсеца ми господинъ Стефанъ, по
 мѡлѡсти кожний банъ Босни и Ёсори и Солѡ и господинъ
 хѡмскѡи земли, ѡки прѡ... и слога наша любилимо, и нимъ

люлюсть наша даємо са користю и са любовю, како се достои
 сдржати, ка сва(ком)с) казаню, яко да знаю всаки сен дни и
 ва всдсцїе, кон те послане бити аминь. ꙗ прѣзираню, благово-
 леню свендителя и много поракотаню ш ващине и властель и
 людіе дсбровачци и нашнемь прародителемь и намь веле
 много, и хоте шдъ селе поракотати са кожіемь хотненіемь,
 за то ми, господинь бань Стефань, и мои синове и шнсчїе, и
 до колнїе снме мое всде, до виека векома, дасмо и дарова-
 смо до виека векома с бащинс и с племенито людемь дс-
 кровачкнемь а нашнемь дразнемь прѣкштелемь вась Рать и
 Стонь и Прѣвлакс и штоке, кон сш школо Рата, и са свнемь,
 що се находн шнстр Рата и Прѣвлаке, и горе и поляш, дс-
 браве, лнесь, траве, воде, селла и все, що ю шдъ Прѣвлаке
 до Лоница, и ссдъцво и глобе и крѣви с мирс, да всдс на
 нихъ волю, да имаю и дръже, и да чине всс свою волю и
 хотненіе како шдъ свою бащине, до виеки векома, и да сш
 воли задати задн, торне, дг-и-емь хотненіе, и прѣкопати
 Превлакс шдъ мора до мора и направати на свою волю и
 хотненіе. и шцїе се шветсїе господинь бань Стефань себе и
 свою снме, ако се сасчн с ннекою врѣнме или господинь
 или властелинъ или гражданинъ или людіе, кон кн пакостилн
 Рьтс или Прѣвлаци, да поможе, колнко може наша шкость.
 а за то ми шпкина и людіе града дсбровника все добро шпке-
 но господинс банс Стефанс и неговель синовомь и снменс
 неговс до виека шдъ мшшке главе и до згоренїа свнета даємо
 за Прѣвлакс и за Стонь .ѣ. цать перьпера до згоренїа свнета
 шдъ тогази добитка, ко нме ходити междс нами с дсбров-
 ници с оной врѣнме, ако бань и неговн синове и негове
 снме мшшкон главе, и не всдс господа холмской земли, ми
 шпкина дсбровачка даємо шнзи добитакъ на шнзи дань
 светаго Власнїа .ѣ. цать перьпера, како ю згора писано. и
 шцїе се шветсїе шпкина дсбровачка, ако с ннекою врїеме
 прѣде господинь бань Стефань с дсбровникъ или неговн си-
 нове или негово снме до згоренїа свнета мшшке главе, да
 мш дамо полаче зидане прѣбивати, до кол-и-ем ю стати,
 безъ ннеднога нанма. и шцїе се шветсїе шпкина дсбровачка,
 да не прѣмемо с Прѣневлакс и с Стонь и с Рать и с шнзи
 штоке, ке смо сзели шдъ господина бана Стефана, негова

властелина, ки всѣ немѣ неверанъ и неговель синовоми и неговѣ сменеви до згоренѣ свѣта. а ѿ господинъ банъ Стефанъ закахнѣ сѣ сѣ светою божію евангелію и сѣ .Ѧ. евангелиста и сѣ .Ѧ. апостола и сѣ всемоу свѣтѣ, коіе сѣ сѣ Дѣкровниці, за мене и за моіхъ синока и за моіе спеле по мѣшкомъ колени до згоренѣ свѣта, сѣ тонъ твѣрдо имати и дрѣжати и не потворити до згоренѣ свѣта. и все више писано а ми окрѣпна и вси людѣ дѣкровачи кахнемо сѣ сѣ свето божію евангелію и сѣ .Ѧ. евангелисти и сѣ .Ѧ. апостола и сѣ всемоу свѣтѣ, коіе сѣ сѣ Дѣкровниці, за насъ и за наше синоке и за наше (н)атражіе до згоренѣ свѣта, все твѣрдо да имамо и дрѣжимо до конца свѣта непомачно. и за то ставлю ѿ (господинъ) банъ Стефанъ свою златѣ печать, да іе веровано, сваки да знаіетъ и види истинѣ. а томи сѣ .Ѧ. повеле... а. дѣне латински а дѣне сръпски, а сѣ сѣ печакене златнеми печати: дѣне ста повеле сѣ господина бана Стефана а дѣне повеле сѣ Дѣкровниці. а то іе писано подъ градомъ подъ Сръбьникомъ. а томи сѣдоци звані молени Битанъ Тихорадикъ, Радосавъ Хлаповикъ, Милошъ Баскасикъ, Хрватинъ Стефаникъ, Стефанъ Дрѣшчикъ, Твѣрко Ивахникъ, и за то да .Ѧ. прѣстае Дивошъ Тихораникъ, Цитко Хлаповикъ, Мухано Мѣчетникъ дѣкровчаникъ.

Cod. ragus. fol. 25. a.: MCCCXXXIII a di 15. de frenaro, privilegio facto soto Srebrnich, ban Stipan confermo la Ponta, e le ixole dono, le qual sono a.... perperi 500 dar tribuo a re de Bossua, a non aċetar niun bosguan in Stagno ne in Ponta.

XC. 1334. 19. maji. Dobrušta.

Stephanus, Serbiae rex, confirmat donationem terrae Stonski Rt, vetat Ragusinos apud se recipere homines regis, et statuit sacerdotem serbum posse degere in illa terra.

† Писне краљевство ми, да іе вѣдомо свакомъ, како сѣ вѣше порасръчило краљевство ми на вастеле дѣкровьчкѣ за Стоньски Рѣкъ, и ѿни видѣвше расръченіе краљевства ми послаше къ краљевствѣ ми вастеле своіе Жшѣ Бѣлкосовики и Жшѣ Жѣрговики и Николицѣ Мартинѣшевики сѣ поклисарство краљевствѣ ми, и придоше краљевствѣ ми,

и счинише все хотѣниє кралеѣства ми. да видѣвъ кралеѣство ми, іере присташе на все волю кралеѣства ми, и правѣ сажеѣ нхъ кралеѣствѣ ми, и сѣтвори намъ милость и записаниє кралеѣство ми, и потверди намъ кралеѣство ми **Етоньски Редь**, како намъ га іе дало и записало кралеѣство ми, такози да си га дрьже свободно безъ всеке забаве с милостію кралеѣства ми, тѣмъжде шкразомъ, како намъ га ієсть записало кралеѣство ми **с прѣдню повелію**; понеже намъ потверди кралеѣство ми милость и записаниє кралеѣства ми, и по семь да нѣсть междѣ кралеѣствомъ ми и мегю нилми никои свада развѣ право житиє, како ієсть и прѣге било. и стѣкмисмо се мегю собою, каго не прѣнимъ ниєднога чловѣка шдъ землє кралеѣства ми лихѣ шнѣхъзи люди кралеѣства ми, конхъ засташе **с Етонѣ** и **с Рѣтѣ**, този да си дрьже с милостію кралеѣства ми; а за ние люди, кои нѣсѣ шдъ землє кралеѣства ми, за този да не нама печали кралеѣство ми; и ако се наиде кои годѣ чловѣкѣ шдъ землє кралеѣства ми развѣ шнѣхъзи люди, коє намъ ієсть дало кралеѣство ми, коє засташе **с Етонѣ** и **с Рѣтѣ**, іере кѣдѣ приєли, кѣди га нме искати кралеѣство ми или чловѣкѣ кралеѣства ми, да да кнезь дѣбровѣчкѣи и властєлє дѣбровѣчкѣи пристава момѣ чловѣкѣ, и да погю **с Етонѣ** и **с Рѣтѣ**, да га нїє с момѣ чловѣкомъ. и колико се люди наидѣ шдъ землє кралеѣства ми, да ієсть за все за то дѣжна шпѣкина и градъ, да нхъ подаде чловѣкѣ кралеѣства ми, кога годѣ пошлє кралеѣство ми; аке ли чловѣкѣ кралеѣства ми не шѣрѣте ниєднога чловѣка шдъ землє кралеѣства ми, а кралеѣство ми не нме вѣровати, іере ієсть сикози, да нарече кралеѣство ми чєтиремъ или петимъ властєломъ дѣбровѣчкѣимъ, да ми се шдѣкальнѣ **с Богородицѣ** дѣбровѣчкѣ прѣдъ чловѣкомъ кралеѣства ми, каго нѣ ниєднога чловѣка кралеѣства ми ни **с Рѣтѣ** ни **с Етонѣ**, ни іє сселєнь ни скрѣвєнь **с** нїхъ свѣсти ниєдинъ чловѣкѣ кралеѣства ми. и ієще се сѣ заклєли кралеѣствѣ ми властєлє дѣбровѣчкѣи, да прѣжива попѣ срѣбєскѣи, и да поіє **с** црѣкѣвахъ, коє сѣ **с Етонѣ** и **с Рѣтѣ**, како ієсть повелѣвало кралеѣство ми. и аке се згоди разѣмирнїє междѣ кралеѣствомъ ми и градомъ дѣбровѣчкѣимъ, да не воіє чловѣкѣ изъ

Стона изъ Рѣта на земьлю кралевѣства ми ни на чловѣка кралевѣства ми. и аке прѣтѣспн шпѣкнна дѣбровѣчька си шѣѣтъ, кон сѣ шѣѣрали кралевѣствѣ ми, да сѣ кривн кралевѣствѣ ми, и аке намъ не сѣзможе кралевѣство ми дати намъ сѣзрокъ кривинѣ, да ми се шдѣкакиѣ .ѣ. властель дѣбровѣчкихъ, каго нѣсѣ кривн ни прѣтѣспнши шѣѣти више писанкннѣ. и како ке сѣхранитъ кралевѣство ми си шѣѣтъ и записаннѣ кралевѣства ми, таго да сѣхранитъ господь богъ дѣшиѣ и тѣло кралевѣства ми въ снѣмъ вѣѣѣ и въ придѣемъ. и снѣ створи и записа кралевѣство ми въ лѣто .ѣ. и .ѣ. и .лѣ., мѣсеца мая .ѣ. днь, а Цоцанъ прѣкрѣши и подѣписа и запечати на Добрѣши.

† Стефанъ кракъ.

A tergo: 1334. Privilegio de re, conferma Ponta e Stagno, che non posano acetar omeni de Bossna, e che schiauneschi preti Stagno.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 39.

XCI. (1335) 6843.

Frater Vita Catharinus conditor ecclesiae in Dečani, regnante Stephano Uroš III.

Фрадъ Вита, мали братъ, протомансторъ изъ Котора, града кракъва, създа окъзи црковъ свето(га) пандократора господиу краю Стефану Урошу .ѣ. ему и своему сыну светлому и прѣвеликому и прѣславному господиу краю Стефану. създа се за .ѣ. годишъ, и досѣла е сѣ всѣмъ црковъ въ лѣто .ѣ.мѣ.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 13.

XCII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, pagos quosdam donat monasterio Chilandar.

† К текъ, иерархо и чюдотворче христовъ Николае, припадаю и молю се помилуваннѣмъ твоимъ теплимъ и скоримъ застоупленнѣмъ бога моего помилувавшиа ме, извѣсти ме хоте изъ глаубини прѣисподнѣго, позакидѣвъ ми оубо лоукави врагъ, яко и раждеженъна оустронити оутробоу

родителя краіеўства ми, и вѣрѣши ми хоте въ рокъ по-
гыѣльни, яко не вѣти ми наслѣдника столоу штьчѣства
моего, не волею ни хотѣніемъ іего, нь завистию и про-
норлыкаго миродрѣжца, всхотѣ оуко болѣзни іего поне-
сти недоугы же въсприѣти, па подобнь бывъ по всемоу
развѣ грѣха сего истаивша сѣтворити. не тѣню же сего
іединного свокожденыи ради нь паче всего сего іестѣства по-
доб(н)о іестѣ речіи пынашнаи словеса съ испитаниемъ, добро
іестѣ слышати, пользу оуко приносить доуши, рече оуко:
нроуции словеса блага жизнь вѣчноую шберецютъ. царьскоу
оуко танноу добро іестѣ танги а кожьствьное же слово съ
любовню вѣри истинниіе изъяснити, пророкоу оуко глаголю-
цюу коговѣщюу: сладшаи словеса твои паче меда оустомъ
моимъ. зде же не добро іестѣ срамляти се таяюцихъ ни та-
ланкта скриѣма, іегоже и въсприѣхомъ шть роуки благаго
питателя жизни, и не прѣвоудимъ алычюуци, нь паче наси-
тил се пика доуховна шть источника непрѣснханаіа ньерарха
христова и чоудотворца Николи, пріеніе іего и тепліе по-
моци. помноукавъ ми и застоуникъ ми шть видимыхъ и
невидимыхъ врагъ и противнихъ врагъ и соуностати; блага
же и незаковыи, чловѣколюбивъ богъ, призрѣви на ме ми-
лосерднимъ си шкомъ, извести ме и хоте ш(ть) рока оустраш-
ша се, на те же и шзъ непостидное оупываніе надѣіе се и твое
име всегда признаю, владыко мой, ти же ми дарова столь
штьчѣства ми, и не мнѣцю се мнѣ, нь яко въ снѣ видѣ-
ніе видѣти. там же и шзъ, въ Христа бога вѣрни краљ и
съ когомъ самодрѣжць всѣхъ срьскихъ и поморьскихъ
земель, Стефанъ, вноукъ прѣвисокаго и светаго и страш-
наго краля Стефана Уроша, прѣоуноукъ господина ни и
прѣподокнаго штьца Симеона Стѣфана Неманіе, новааго
мироточца, владыкы выекшааго самодрѣжавьна срькьскихъ
и поморьскихъ земель, и краіеўство ми благосердіемъ оу-
моливъ выше смисла цѣдроть си ш спасени зданія всѣдѣ-
телниіе іего деснице придохъ въ мѣсто рекомо Докрѣца,
изобрѣтохъ црькькы светаго и великославнаго чоудотворца
христова Николи запоустѣвшюую и разоренню до коньца, и
милосердовавши се и създахъ и шеновихъ храмъ тыи света-
го чоудотворца Николи, да іестѣ въ помѣнь краіеўствоу

ми, паче же къ тон цркви да краієвство ми и приложи село Доброуцоу съ забѣломъ и с планиномъ и съ ланин и сѣнокоси с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Жоурн с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Връкница с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Калогени съ црквиомъ и Смоулики и с мегѣми и съ всѣми правинами села того, село Воієвике с мегѣми и с планиномъ и съ всѣми правинами села того. тако да и записа краієвство ми, да дрѣжи и шлада светы Никола доброуцѣски ѿкоже и инне светыѣ и кожьствѣнне цркви, такожде и светы Никола докроцѣски да дрѣжитъ тазн села, и да шлада съ всѣми правинами, и како ієсть законъ людемъ метохинскимъ оу работахъ црковнихъ и оу работахъ краієвства ми, и такожде и тѣмъзи селамъ и въ тоужде скоодоу, и да не има нитко шласти надъ ни(ми) тѣмъ калоу҃геръ, коієга постави нгоумънь Светыѣ Горн и адоньскіѣ когородице хиландарскіѣ, понеже ієсть подыписано оу шласть ієіє. и молю ви ѿ господы, ѿтыци и браты, кога когъ изколи по смърти краієвства ми тако господствоуѣща или сынъ краієвства ми или кто ѿ(тъ) соудиникъ краієвства ми, снѣмоу записанному мною, Стефаномъ краіємъ четвртымъ, не потвореньоу быти нъ паче потврѣженьоу. кто ли дрѣзнетъ разорити снѣ записаніє, да ієсть проклетъ ѿтъ господа кога вседрѣжителъ и ѿтъ прѣчистіѣ когородице и ѿдыг(три)ѣ и ѿды .тѣп. ѿтыцъ никанскихъ и ѿтъ всѣхъ светыхъ ѿтъ вѣка когоу оугождышихъ и ѿ(тъ) всѣхъ правокрѣнихъ архієпискоуи и пискоупъ і нгоумънь сръбьскихъ, и ѿтъ мене грѣшнаго да нѣ благословень, нъ да ієсть проклетъ и оу си вѣкы и оу придоуци. аминъ. и приложи краієвство ми виноградъ любовъ на Ъгаєдинцѣ на мегы люкинъжньскон и трѣгъ оу Призрѣнкѣ прѣдъ праздникомъ скетаго Николи, да ієсть свѣтъ цркви тон. и ѿтъ царинѣ оу скетаго спаса на всако годице .рѣ. перперъ да се даіє доходоу цркви тон.

† Стефанъ въ Христа благовѣрни краљ и съ богѡмъ самодѣжць всѣхъ сръбьскихъ и поморскихъ земь.

Sigillum avulsam. Origin. membran. in mon. Chilandar.
D. Avraam. Опис. 38.

XСІІІ. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, confirmat donationem pagi Brčeli factam a казньцъ Demetrio S. Nicolao in Vranjina.

† К текѣ, нїерархѣ и чюдотворчѣ христовѣ Николаѣ, припадаю моле се, помилуванъи твоимъ скорымъ застоупленїемъ и бога моего помилувакша ме и изведъша ме изъ глѣбыны рова прѣисподнїаго, заточена ме бываша родителемъ кралевѣства ми, не волїєю ни хотѣнїемъ ѣго ни завистию злыхъ и проноубавныхъ людїи, ни тыи застоупникъ и помилувакъ ме и дарова ми столь штъчѣства моего: того ради видѣхъ кралевѣство ми храмъ твои ѣже оу Бранинѣ и приложенїе кралевѣства ми, ѣже приложихъ, кѣда господовахъ Зетою, неразорено и неповрѣжденно родителемъ кралевѣства ми ни паче оутврѣждено, и кралевѣство ми приложни и шче потврѣди сѣ всакимъ оутврѣдженїемъ, ѣже записахъ оу господьствѣ си, кѣда не кѣхъ кралемъ, те все правнїи и метохїи да има светыи Никола сѣ всѣми правинами, ѣкоже лѣпо и подобно светымъ и божьствынымъ црквиамъ своеї правнїи и метохїи дръжати. и видѣ кралевѣство ми правотѣрноїе поракотанїе властїина кралевѣства ми, казньца Дьмитра, и видѣхъ желанїе ѣгово (нїера)рхы, нїерею и чюдотворцоу (ско)ромоу въ помощехъ Никола бранинѣскомоу, идѣже и гробъ оустрои прѣставленїю своему, и испроси оу кралевѣства ми село свое Брѣчелѣ приложити светомоу Никола сѣ всѣми мѣстами и сѣ всѣми правинами села того, ѣко до живота свога тѣмъзи селомъ да се храныи казньцъ Дьмитрь и ѣгова жена, а по животѣ ѣговѣ да їсть цркви сѣ всакимъ оутврѣдженїемъ; и ако (сѣ) ѣгова жена шмоужни по ѣговѣ смркти, да не метѣха сѣ шнѣмъзи селомъ; ако ли се не шмоужни, да има храноу штъ црквѣ, а цркви светаго Никола да дръжи село Брѣчелѣ всѣми нѣмїи людьми села того сѣ всѣми правинами ѣко ннѣ метохїи законъ и... тоуждѣсвободоу ѣкоже и прѣж... (села) и метохїи, ѣко се моужиты тврѣдоу и непокаѣнмоу. кто ли се шпрѣте сїя потворивъ господьствоуїи или сынъ кралевѣства ми и соу-

родынкы кралевѣства ми, ни кога богъ изволи бы(ти) господѣствоующаа, да моу ѣ соупрѣникъ богъ и прѣсвета богородица, и чѣстныи крѣсть да моу нѣ помощникъ(ны) въ си вѣкы и въ прид(оуц)и, и светыи Никола да моу ѣ соупрѣникъ на вѣторомъ приидетъ. а ѡдѣ властель великыхъ и малихъ (кто) се ѡбръте испакоститъ что людо до(моу) светаго Николи, да приеме гнѣвъ и наказаніе ѡтъ кралевѣствоующаа(го, и) да плати краю .Ѣ. перьнеръ. сего ради подыписоу въ свѣдѣніе всѣмъ.

† Стефанъ Оурушъ кракъ. †

Origin. sine dubio membran. in Cetinje. Ex apographo (fac-simile), quod nobiscum communicavit Montis Nigri vladika Petrus Petrović Njeguš.

XCIV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, fines constituit pagi Brčeli donati S. Nicolao in Vranjina.

..... падлю моле се, помилуванкыи твоимъ скоримъ застоу(паеніемъ), изъведыша ме изъ глаукини рока прѣисподнаго волею ни хотѣныемъ ѣго нѣ закнстію злихъ (помилука)въ ме и дарока ми столь ѡтъчѣства моего: того раді и приложеныи кралевѣства ми, ѣже приложихъ ... непорѣждено родителемъ кралевѣства ми нѣ паче оутврѣждено. и кралевѣство ми приложи и ѡцѣ потврѣди сѣ всакимъ оутврѣжденіемъ, ѣже записахъ оу господѣствѣ си, къда (и)е кѣхъ краемъ, те въсе правнии и метохіи да има светы Никола сѣ въсѣмъ правинами, ѡкоже лѣпо и подокно светымъ и кожѣсткыи цркѣвамъ своіе правнии и метохіи дръжати. тѣмъже и азъ по милости кожнемъ Стефанъ кракъ видѣ кралевѣство ми оутврѣждено и записано прародители и родители кралевѣства ми, и по томъже образоу кралевѣство ми припадае къ милосердыю светаго Николи иже оу Вранинѣ, ѣгда кѣхъ немощныи оу Прицинѣ, и дахъ село оу Чрѣкиниці наменемъ Гръчели сѣ всѣмъ людѣмъ и мегалии и засельци, и кто оузыме, чѣто ѣ дръжалъ казыныцъ Дмитръ сѣ всакимъ правинами, оу тоу҃ге работоу како и ине метохіи, и ѡсвободи хъ въсѣ работѣ кралевѣства ми, ѡтъ позаба и ѡдѣ конскѣ и ѡдѣ винограда и ѡдѣ сѣна

и шдъ пскъ, шко семоу быти тврѣдоу и непоколѣбанимоу. а се меге села того: штъ свете Троице низъ Брѣскъ тере оу Батоушоу, штъ Батоуше низъ Соуходоу тере оу Николѣ Слѣдѣ, шдъ Нивола Слѣда тере оу Прѣхиноу, шдъ Прѣхине оу Тѣскыноу Оуланцоу, шдъ Тѣскыне Оуланце, како се ками ваан поврѣхъ Стола, тере оу Лисоу Стѣноу, шдъ Лисе Стѣне прѣкко оу Бирѣ, шдъ Бира оузы Рѣккоу оу Томиноу Потокъ прѣкко оу Брѣчело тере оу Бѣланъ Кавкѣ, съ Бѣлаго Кавка прѣкко на Дрѣнѣ, съ Дрѣна на Лѣскыновѣцѣ, съ Лѣскыновѣца на Грабѣ, съ Граба на Бавѣцѣ, съ Бавѣца на Чирѣ на Мали, съ Чира на Течалѣ, штъ Течалѣ на светоу Троицоу, и тако семоу быти тврѣдоу и непоколѣбанимоу. кѣто ли се обрѣтеши потворникъ господьствоуѣи или сынъ кралевѣства или соудородникъ кралевѣствами, или кога богъ изволи быти господьствоуѣющаго, да моу соудородникъ когъ и прѣсвета когородница, и чѣстныи крѣсть да моу нѣ помощникъ въ си и въ придоуѣнии, и свети Никола да моу ѣ соудородникъ на второмъ приѣхати. а шдъ властель великихъ и малихъ кѣто се обрѣте изпаковити чѣто любо домоу светаго Никола, да приметъ гнѣвъ и наказаніе штъ кралевѣствоуѣющаго, и да плати краюу перперѣ подѣписоуѣю въскѣмъ.

† Стефанъ краля.

A tergo: Стефанъ краля приложѣо село Брѣчелѣ. брѣчевскѣи хрисоволь.

Vetus apographum in Cetinje. Descripsit editor anno 1856 in Cetinje.

XCV. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex, dedicat ecclesiam in Dečani.

Прими, владыко господи ѡ пандократоре, приносимое моленіе раба твоего Стефана краля, сѣе бо приношѣу црковѣ божьственнѣю съ сыномъ моимъ кралемъ Стефаномъ, взираю на тѣхное ми тѣло на(дѣ) гробомъ своимъ, и бою се страшнаго ти судѣнѣа, къ тебѣ припадаю вседржителю, помнаѣи ме къ дѣнь судныи.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 35.

XCVI. (1321—1336).

Stephanus Uroš III., ctetor Dečani.

Светыи краљ Урошъ .г. тѣи все сръбскѣе земан и поморскѣе и ктиторъ мѣста сего светаго.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 24.

XCVII. (1321—1336).

Stephanus Uroš, Serbiae rex. Chysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium deest. краљевство ми въ хрисоволѣи архієпископовѣхъ.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 170.

XCVIII. (1336). 3. novembris.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex, moritur.

Поєкра .г. прѣстави се Оурошъ краљ третѣи.

E Vukii typico chilandarensi.

XCIX. (1342) 6850. ind. VII. Predje Spasova dne. U Moravê.

Stephanus, Serbiae rex, donationem facit monasterio Chilandarensi.

† Язъ въ Христа бога вѣрныи краљ Стефанъ, сынъ и наслѣдникъ прѣвысокаго краля Оуроша третнѣга, веселю се доушею и тѣломъ шъ кожьствынѣмъ дарѣ, нже ми дастъ владыка мон Христосъ: къ текѣ припадаю скоромоу помощныкоу свѣдоущемоу всаа моя прѣгрѣшениа швъленнаа и нешвъленнаа, трѣкоуѣ твоѣе помощи великыѣ, свете нѣрарѣхо христовъ Николаѣ, скоромоу и крѣпкыкомоу помощныкоу, пособителю краљевѣства ми, веселю се доушею и жelanе послѣдовати оучению и дѣломъ добринамъ светыхъ родителей и прародителей моихъ, недостатѣчна ихъ исплниты и свѣршити. мнѣ же грѣшьномъ и недостынномоу Стефану, когомъ помилуваньномоу и когомъ просвѣщенъномоу кралю всѣхъ сръбскихъ и поморскихъ земель, и та вса кндѣкъ краљевѣство ми и ѣанко ми бысть възможнѣо приложити светымъ црквиамъ и великымъ манастиремъ, и изнанде краљевѣство ми црква скетаго Николи

мрачьского, въ вѣрѣмъ то слоучивъшоу се старьцоу нже шть светыхъ мѣстѣхъ старьць Іѡанъ икономъ ходьчѣскыи, и да моу краієвьство ми црѣквѣ тоу светаго Николи, да си шблада икономъ Іѡанъ црѣквомъ томъ и съ сѣлѣми вѣсѣми, що се находити оу црѣквѣ тѣ до нѣгова живота за іегово дръзковеніє, понієже видѣвъ краієвьство ми іегово поракотаніє домоу прѣчистіє владычице господа и когородице хпаландарскыи, нже ієсть въ Ядонѣ, съ троудомъ и вѣсакымъ поснѣхомъ напаче и съ сѣмѣреніє(мъ), да моу ієсть до живота оу поменѣ и за доушоу краієвьства ми, и да ієсть виноу подѣ шбласть светогорьскоу оу послоушаніє игоуменоу и вѣсен крати светогорьскон. а игоуменѣ и крати да га не потыкнуу съ шнога мѣста, що моу ієсть краієвьство ми записало, до іегова живота, развѣ да си се дохрани старьць Іѡанъ до смърти своє оу црѣквѣ тѣ светаго Николи, паче и ієанко се находити людіє оу црѣквѣ тѣ, да га слоушаю съ вѣсакымъ страхомъ краієвьства ми како и вѣсакоего господаря игоумена ш вѣсѣхъ ракотахъ, що комоу заповѣдоує црѣквнхъ и краієвьства ми, не тѣкмо ш ракотахъ ноу въ вѣсакоемъ исправленіи црѣкв(н)ѣмъ како и соущаго старьца коує краієвьства ми и брата хпаландарьскаа. и снє прило(жи)въши и записавъши краієвьство ми Светои Горѣ, и молю, іегоже богъ изволи краієвьствовати на прѣстолаѣ светыхъ прародителѣхъ и родителѣхъ краієвьства ми въ землѣхъ сръпскон наи сынѣ краієвьства ми наи братѣ краієвьства ми а наи кто шдѣ соуродныкѣхъ краієвьства ми, молю се іємоу непотвореноу быти моємоу снємоу маломоу записанію икономоу Іѡаноу, нь паче потвѣдити и прилагати и записати, понієже прѣвы царіє и краіє и прародителіє краієвьства ми нѣсоу разорили, нь паче приложивъши и записовали, ієанко оузыможьно было комоу приложити, такожде и краієвьство ми не потвори нхъ записаныи, нь паче потвѣждахъ и прилагахъ. кто се шѣрѣте шть таковыхъ потыравъ диявольскымъ наважденіємъ разорити малоє се приложение и записаніє краієвьства ми, таковаго да разоритѣ господѣ богъ вѣсѣдръжителѣ, и в мѣсто помощи и застоупленія да моу ієсть мѣстителница богородица хпаландарьска и светын скори помощьникѣ иєрархѣ

Николаю, иже се шверѣта въ мѣстѣ томы, и да га оубиє и поразы сила чьстнаго и животворещаго кръста Христова, и да єсть проклетъ ѡдъ .ѿ. хъ иеуангелнсть и ѡтъ .ѿі. апостоль и ѡтъ .тнї. светыхъ и богоносныхъ ѡтыцъ иже въ Писаніи, и да єсть прѣчтєнь къ тѣмъ, иже рекоше: възмни, пропни, кръвь єго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и да иѣсть благословєнь въ снї вѣкы и въ придоущи, и ѡтъ всега зыкора светогорьскаго да коудєть проклетъ. и снє записа кралевѣство ми оу Моравѣ прѣге спасова днє въ лѣто .жѡн., єнѣднѣтнѡна .з.

† Стефанъ въ Христа кога вѣрни краљъ вѣкхъ срьпскихъ и поморскихъ земль.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Аугааш. Оппе. 42.

C. (1345) 6854. 26. octobris. Pod Serom.

Stephanus, Serbiae rex, tollit vectigal, quod poscebatur a quodam Dabiživ in Trebinje.

† Пише вралєвѣство ми, да єсть вѣдомо всакомъ, како придоше покансаріє властєли дѣбровѣчци кралевѣствѣ ми подѣ Сєрь: Пирѣ Грѣбєшицъ и Марѣтоль Чрѣвнѣ и Паске Гѣчетицъ, и говорнише кралевѣствѣ ми на сасѣсѣ Давижи-ва, како є счинилъ трѣгъ на Трѣкнии, и сѣзма ѡдъ товара динаръ, кто гредє и сѣ дѣбровницъ, изъ дѣбровника, и ѡдъ добитка, кон гредє сѣ дѣбровницъ, и говорѣ Давижицъ прѣдѣ кралевѣствомъ ми, сѣзмана є и прѣжде ѡнази царина ѡнѣдѣзини, а говорѣкє покансаріє дѣбровѣчци: тази царина не сѣзмана ѡдъ века ѡдъ века, ѡдъ колє свѣтъ сталъ; и кралевѣство ми изнагє, ерѣ не сѣзмана тази царина и сѣ монхъ дѣдъ и прадѣдъ и сѣ родитєлѣ кралевѣства ми и сѣ кралевѣства ми, и створи мнлѡсть кралевѣство ми всемъ властєломъ дѣбровѣчцимъ вѣланмъ и малнмъ, да не ѡногази трѣга на Трѣкнии, како га и прѣжде не бнлѡ, и по сєма сєга да не сѣзма Давижицъ дѣбровѣчаномъ ни царинє да ни коега дохѡдѣка ни трѣговѣцѣ дѣбровѣчѣкомъ ни влахъ ни срьпинѣ да ни кѡмъ, и кто гредє сѣ дѣбровницъ, изъ дѣбровника; и всаци властєли, кон тє стоимѣ по Давижицѣ, да не сѣзма царинє тєзи до века ни сѣ сина кралевѣства ми

да ни ѿ кога настоѣщаго краля ѿ Грьбелихъ. и сие записа кра-
левство ми, да је тврдо и неразорѣниоу до вѣка. кто ли
потвори сие записанне королевства ми, да јесть проклетъ
ѡдъ господа бога и ѡдъ прѣчистие богородице и ѡдигитрие
и ѡдъ свѣтихъ апостолъ .кѣ. врѣховникъ, и да га ѡкне и по-
рази сила чѣстнаго кръста христова, а такови потворици да
ми јесть невѣрникъ, и да плати тисѣщ перперъ королевствъ
ми. а сию милость прѣкрѣчи господинъ краљ подъ Герѡмъ,
мѣсеца ѡхтекра .кѡ. въ лѣто .хѣѡнд.

† Стефанъ краљ.

A tergo: 6854. Stefano re fece, che non sia daçio a
Tribine. Facto per re Stefano. 1340.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 40.

CI. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Philothei.

Initium: Ἡ βασιλεία μου τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι.

In mon. Philothei. P. Uspen. 170.

CII. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Zographi.

In mon. Zographi. P. Uspen. 170.

CIII. (1346) 6854. ind. XIV. aprili mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Iberorum.

Initium: Ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἰθω.

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CIV. (1346) 6855. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris mo-
nasterii Esphigmeni.

Initium: Καλὴ μὲν καὶ στρατιωτικὴ φύλαχῃ.

In mon. Esphigmeni. P. Uspen. 171.

CV. (1346) 6854. ind. XIV.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terra Radoliva monasterii Iberorum.

Initium: *Ἦσπερ τὸ ἀναπνεῖν.*

In mon. Iberorum. P. Uspen. 170.

CVI. (1346) 6854.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris Batopedii.

Initium: *Καὶ τοῖς μὲν τὰ πρῶτα βάρβα.*

In mon. Batopedii. P. Uspen. 171.

CVII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: *Βασιλεῖ πιστῶ καὶ θεοφιλεῖ.*

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CVIII. (1347) 6855. ind. I. januario mense.

Stephanus, Serbiae rex, caput sancti Panteleemonis donat monasterio Russorum.

In mon. Russorum. P. Uspen. 171.

CIX. (1336—1347). 14. augusti. Nerodimlj.

Stephanus, Serbiae rex, Ragusinis veniam dat in terra sua emendi frumentum.

† Писмѣ кралѣвѣство ми снѣ, да ѣсть вѣдомо всако-мѣ. створи хъ милость дѣбровчаномъ всѣмъ, да си кѣпѣю жито по земли и по градовѣхъ кралѣвѣства ми свободно, да имъ никто не забави, ни властелинъ ни владаецъ кралѣвѣства ми. и кто имъ продае, и томѣ да нѣ забаве ни штъ кога, да продае свободно. кто ли се шбрѣте счинивъ нѣкою забавѣ дѣбровчанинѣ или земланинѣ, кон мѣ продае жито, да приимѣ гнѣвъ и наказаниѣ шдѣ кралѣвѣства ми, и да плати кралѣвѣствѣ ми .ѣ. сътъ перперѣ. и сию имъ милость створи хъ с Неродимли, мѣсеца августѣ .дѣ. днь.

† Стефанъ кралъ.

A tergo manu recenti: 1300—1400.

Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CX. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, statuit Ragusinis neminem posse vi eripere merces.

† Пшше кралевѣство ми, да не вѣдомо всакомѸ. створи мнаоств кралевѣство ми всѣмъ тръговцемъ дѣбровѣчкимъ, кои ходо по земан кралевѣства ми, и такози намъ се вѣѣта кралевѣство ми въ господа бога и въ прѣчностѸ матеръ ко-жню, да намъ не сзме ница кралевѣство ми безъ кѣпа, ни кнезь кралевѣства ми ни ки властелинѸ с земан кралевѣства ми да не сзме ница безъ кѣпа, ни само кралевѣство ми да не сзме силомъ безъ кѣпа, развѣ да си продаю, свободно ходо по земан кралевѣства ми, ни на панагюри ни с коемъ трѣгѸ с земан кралевѣства ми да намъ ница не сзме силомъ кралевѣство ми, развѣ да ходо по трѣговѣхъ, и що своимъ боломъ продаю кралевѣствѸ ми, да намъ кралевѣство ми плакы кѣпъ како и прочи дюднѸ. и на мою вѣрѸ на кралевѸ да се ни с чемъ не потвори кралевѣство ми, що съмъ писалъ.

† Гтефанъ краля.

A tergo vetere manu: Pouelia Stephani regis et postmodum imperatoris, qualiter mercatores debent vendere ita libere suas mercationes regi et baronibus sicut et ceteris communalibus personis.

Sigillum, cujus inscriptio illegibillis. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXI. (1336—1347.)

Stephanus, Serbiae rex, monacho habitanti in turri condita prope Chilandar et ecclesiae, quae in ea est, donat quosdam pagos.

† Безначелнаго, невиднаго, нешписаннаго, все-санаго, бесконьчнаго вѣтца шдръ не вѣлоучивъ се сынъ и словѸ сы ипостаси его, вселюбьзны ІсѸсе, прѣклонивши небеса, и съшѣды на землю спасения ради рѸда чловѣчъ-

скаго, и въплътив се шть прѣчистыѣ дѣкы Маріѣ, и все плътское сѣмотреніе іеже ш насѣ свѣршывъ, прѣтрынѣкы плътню страсти, чловѣчество оувѣрае, и шко богѣ кожѣ- ственнаѣ чюдодѣйствиоуе, и многоаго ради милосердіѣм из- кавивъ своеѣ сѣзданіе, чловѣка, шть моучителѣм власти, къзнесе се въ славѣ къ триснѣнномуу кожѣствуу, мирѣ давъ сконамъ оученикомъ и шбещаніе пришествіѣм скетаго доуѣа, имѣже шсѣнненіемъ наченіе глаголати нѣкымъ іезыкомъ, и тако просвѣтише всемієннюю, наставаіоуіе къ разоумѣ твои истиннагоу бога нашего. мы же просвѣтѣмъ се имѣ и по- іемъ твои свѣтошбразни лица зракѣ, покланіемъ се стра- стемъ твоимъ, чѣтемъ же и въскрѣсеніе, и славноѣ къзнесе- ніе славы, и припадаюіе молимъ се, сладости неизреченъ- наѣ, владыко Христѣ, исплѣны моеѣ желаніе, шко послѣдо- вати твоимъ шченіемъ, вѣщаѣ ко іеси въ скетѣмъ твоимъ еуангеліи: да просвѣтѣтъ се скѣтъ вашѣ прѣдѣ чловѣкомъ, шко да оузрѣтъ добраѣ ваша дѣла, и прославетъ штьца вашего, иже іестъ на нечесѣхъ. слышахомъ ко снѣ великаѣ швѣткова- ннѣ глаголаннаѣ токою къ любѣрнимъ те, спасе мон; сего ради потѣримъ се и мы, подвыжоуіе се шть земныхъ на нечеснаѣ, наппачѣ слышати, кимъ шко господѣ крѣпость даіетъ и вѣчнаѣ благаѣ, нѣ не приносецимъ ли іемоу славоу и чѣсть, приносецимъ славоу имени іего? възмѣте ко рече жрты, и въходите къ дворы господніе. да поніеже іестъ такоѣ помоуіе и оутѣрждѣніе намъ шть господа, створѣ- шаго небо и землю, подоваіетъ оубо шть всеіе доуше и шть всего помышленія възлюбити тогѣ божѣственныѣ запокѣди, къ ныхъже прѣжде ходившии и швѣткованнѣ оулоучиши. мнѣ же да не вѣдетъ хвалити се тѣкмъ о силѣ и помощи го- спода нашего Ісоу Христа, шко молитвами прѣчистыѣ іего матери и светаго моученика прѣваго и архидіѣкона Стефа- на и скетыхъ монхъ прародитель и родитель дасть и мнѣ настольникоу быти имъ къ штьчѣствы моимъ, Стефанѣ краль, сынѣ богомъ просвѣщеннаго краля сръпскаго Оурѣ- ша третнаго и правдоу къ свету Гумешна новаго мурѣ- точыца Неманіе, нхъже корене света азѣ грѣшны штраслѣ іесемъ. и господѣствоуюіоу ми въ земли штьчѣстка моего самодръжавно видѣ краієвѣство ми благоустроенноѣ смы-

шлієннє и потыцаннє и потроуждєннє и поданнє добро прѣккыскаго крааи все срьпскыє земліє и поморьскыє, дѣ-
да краієвьства ми, Стефана Оурѡша втораго, нажє ш пирѣ-
гоу нжє вѣ Светѣи Горѣ при мори, вѣ нїємѣжє єсть црѣквы
свѣтаго възнесенїа господа нашего Ісѡу Христа на мѣстѣ рѣ-
колѣмѣ Хроуєнїа, вѣ шкласти свѣтыє богородице хїлан-
дарьскыє, нжє штѣ основанїа єго въздыгы и наздавѣ
сѣврѣшїи и. и краієвьство ми, ревнѡуїє когооугодномоу єго
потыцанїю, даровѣнѡмоу приложенїю нжє вѣ господню сла-
воу въздвиженѣнѡмоу штѣ нїєго пирѣгоу, пачє же и пораз-
оумѣвь соуїєтоу мїра сєго тѣкнѣнааго, іако вса мїмо хо-
дєть, и соуца іако не соуца бывають по словєси прѣмоу-
драго Соломѡна: сїєта сїєтѣ, вса сїєта, наставлєн же
манїємѣ божѣствннїє благодѣти пачєжє и вѣспомѣноути-
ємѣ ш господи доухѡвнаго наставнѣка и оучитєля штѣца
краієвьства ми, вѣцє монастира прѣсвѣтыє богородице
хїландарьскыє, їеромонаха Індонїа, прѣдрѣжєщаго пирѣгѣ
тѣгда, и приємѣ єго когооугодноє прошенїє, доушевнаго
ради спасєнїа краієвьствоу ми вѣсхотѣ и краієвьство ми,
благаго желанїа теплою горє, нжє выдѣхѣ недостатѣчноє
кєлїи възнесенїа господня пирѣгоу исплнїти іако трѣбоую-
щоу мѣстоу потрѣбѣ строєнїа ради и братїямѣ тоу жи-
воуцимѣ на стѣкнєныє, іако да не вѣдєть нмѣ потрѣбнѣхѣ
оскоудѡ, приложи и краієвьство ми кєлїи спасовѣ пирѣгоу
малии дарѣ сын, црѣквѣ прѣсвѣтыє богородице оу Липа-
ны и поповы, колици сє шєрѣктаю своими породицами, и
колици полюбє црѣквѣ ш землїи краієвьства ми, да гредєтѣ
свободнѡ. и шїє приложи краієвьство ми трѣгѣ оу Липа-
ны, да єє скѣца матери вѡжен, и село подѣ црѣквѣ Словнїє
сѣ людѣми и сѣ лївадами и сѣ оуланїнїкѡмѣ. и сє лєгїє селоу
Словнїю: почѣньшє штѣ Гѣцєрыча поутємѣ, кон гредє по
дѣлоу лєгїю Гѣцєрычємѣ и лєгїю Словнїємѣ, и до поутї,
кон гредє подѣ Мєднїкѣ, подѣ стоудєнѣцѣ и подѣ црѣквѣ,
коя єсть вышє Гоуцєрыча посрѣдѣ дола, и до стѣлѣпа грев-
нога вышє Добрѡтина и до Стоубла стоудєнѣца и на Дрѣ-
говѣ стѣлѣпѣ посрѣдѣ Гоуходѡла на Смолоушоу прѣзѣ шоу-
моу до водѣкнїчица Злодѣшѣца, коя єсть на рѣцѣ Смо-
лоуши, и прѣко прѣзѣ шѣмоу до поутї, кон гредє по дѣ-

лоу, на Шеланокыкы и подь Роудиницъ въ шерьшь Смолоуше и до ливады краіевѣхъ мегю Словыніемъ и Шерьніены до ниве Братьковѣ прѣко рѣке на црквищѣ Барьварино и до врьха Илиина въ шерьшь Страшника и до поути, кон гредѣ шть Голіихъ Брьдкы. снн имена людѣмъ ѿ селѣ Словыны: попъ Дрѣгошъ, Богданъ Стефановицъ, Вонхна Зѣпашицъ зъ братиномъ, Драгни зъ братомъ, Драгни и зъ братомъ, Мицько зъ братомъ, Драгни Боудникъ, Петръ Вонсалаицъ, Шерадъ Кыіевчъ сестриницъ зъ братомъ, Давиживъ Мицьковичъ зъ братомъ, Драгыша Петровицъ зъ братомъ, Хоухъ изъ Липыи зъ дѣтию, Станимиръ Шерькрашиновичъ зъ братиномъ, Шерадъ ратанъ зъ братиномъ. и се отроци, кон соу полюбили цркви: Бръзъ, Прикыхвалъ, Кранкъ, Мицькъ, Прибоєковачъ съ шоурами, Станко, Кранславъ, Героє, Докромисль Шимашиницъ. и планиноу Млѣчны штьдыше Ширпницъ. и ставль земліе при цркви оу Липыи. такожде и оу Соухогрылѣ полъ винограда Гоубавъча и ставль Мрѣжица и трій ставль подь поутемъ, кон гредѣ шдь Баніе ѿ Кострыцъ, и до поути, кон гредѣ шдь Роудникъ ѿ Братонини и до брега каньске земліе, и ливада ельха надь поутемъ, кон гредѣ шдь Жакове на Дрѣнъ. се людие оу Соухогрылѣ: Гюра Михановицъ, Вонко Задраговичъ, Милюкъ Доброєвничъ, Прибанъ Храноєвичъ, Прѣлюкъ Шгодьчикъ и Прѣмилъ. и гдѣ се шерьктаю людие келие спасови пирьга ѿ Липыи и оу Соухогрылѣ или инде гдѣ, шьскоди ихъ краіевѣство ми шть позоба и приселнице, провода, соколаръ, псаръ, шрании, жетве, сѣнокосіе, винограда, градныхъ раготъ, вонске, и просто рѣши шть всѣхъ раготъ краіевѣства ми малихъ и великихъ, и да имъ нѣсть соуда развѣ прѣдъ краіемъ и прѣдъ икономомъ настоєциномъ, нѣ да работаю цркви закономъ светаго Сава, що имъ повелѣва икономъ, такоже єсть писанно въ хрїсовоули дѣда краіевѣства ми, светаго краіа. и никтоже да дрѣзнѣтъ възетъ, что єсть дало краіевѣство ми на имѣ пирьгоу, и єще что шьхоціюу дати, или что самъ старицъ притежитъ или добоудѣ или испроси шть коудю годѣ, с проста да нема надь тѣмъ шьласти нѣмѣнь монастырьскы ни кація ни икономъ ни епископъхъ ни инъ никто ни ѿ кѣпно имѣ ни ѿ залогоу и никшии шьразомъ, нѣ

да старць окаядаіть снмъ, ꙗкоже и дѣдъ краіевѣства мн пи-
шетъ въ своємъ христовѣмъ. сего ради и вась, господніе,
прошоу и молю, егже богъ изволитъ по краіевѣствѣ мн
господствовати сръпскыма краіевѣствомъ или сынъ мѡи
или кто ѡтъ сродныкъ мѡнѣхъ или ннѣ кто любе, сего да не
потворите ни разорите, понеже и краіевѣство мн прѣвыхъ
писаныи и оутврѣжденїи не потвори, на господствующа-
го ко, рекъше краіа сръпскаго, прѣлѣжнѣхъ снѣ мое прило-
женіе, и ꙗже дахъ въ даръ спасоу моемоу Христоу и све-
томоу възнесенію ѡго, ꙗко съблюдати, печаловати се и
больша придавати, а не ѡзети ни мала что ѡтъ зде соу-
щнѣхъ дѡньныхъ и записанныхъ мною; такожде и нгоу-
мене молю и старѣишныи монастырскыи, и запрѣшамъ имъ
и заклинамъ тѣмъже ѡбразомъ непотѣковенноу быти
имъ ни чему ѡтъ зде записанныхъ. аще ли ктѡ, бога не
боіе се и чловѣкъ не срамаше се, дрѣзнеть разорити снѣ за-
писаніе, да сндетъ на нь гнѣвъ ѡтъ господа бога вседрѣ-
жителю и прѣчистыи ѡго матери и на доушоу и на тѣло
ѡго, и да іестъ пораженъ силою чѣстнаго и животворецаго
крѣста господня и ѡтъ .ѡі. вѣрховныхъ ѡго апостолѣхъ
и четирыхъ евангеліестъ и ѡтъ .тїи. светыхъ ѡтъцъ иже въ
Никен и всѣхъ светыхъ ѡтъ вѣка богоу ѡгождѣшихъ, и да
іестъ причтенъ Нюдѣ прѣдателю христовоу и къ ѡнѣмъ
рекишамъ: крѣкъ ѡго на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и ѡтъ
мене, акѡ и грѣшныи іесамъ, и ѡтъ когодарованнаго намъ
вѣнча да іестъ проклетъ въ снѣмъ вѣцѣхъ и въ вѣдѣшнемъ. сего
ради писа краіевѣство мн и подѣписа въ свѣдѣніи всѣмъ.

† Стефанъ въ Христа бога вѣрныи краіа.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 28. Р. Успен. 170.

CXII. (1347) 6856. ind. 1. 12. decembris. Na Prêvlacè.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat monasterio Chilandar locum Livada et ecclesiam S. Nicolai Palaeo-Kometica in monte Atho.

Понеже оубо чловѣколюбецъ богъ неизреченною моу-
дростію и промысломъ оустраше вьса, поставивъ вѣмѣна
и лѣта положи въ области своей и нарекъ въ нихъ царе же и

власти и князѣ и да въ намъ комуѹждо ждрѣкы свои облада-
ти и стронти, такоже есть лѣпо, тако шть нѣго прїемлющимъ
царство и власть, и сего ради дажно есть съ оусрьдїемъ
чисты и хвалити скеты еѹ домови и оугодники и любити
ихъ и оукрашати съ вьсакыми потрѣбами царьскими, изрѣ-
днее же паче съ благодаренїемъ и почьстїми светомоу и жи-
вотворителю гшвоу светаго прѣродителя моего, прѣподоб-
наго Сүмешна, новаго муроточьца, еже шкрѣтаемъ царь-
ствоу крѣпость и оутврждєнїе и доволѣствомъ достоанїе и
шдрьжанїе молитвами его, светителя же и чудотворца Савоу
блжннѣнаго ходатаѹ ш насъ къ богоу. тѣмъже и азъ, въ Хри-
ста бога благовѣрныи и христіюбнїи самодрьжць срьб-
лемъ и грѣкомъ Стефанъ царь, кожєт(в)бною любовїю ра-
ждигаемъ прїидохъ въ Светоу Гору адонскоу, въ светоу
и великоу лавроу срьбьскоу, въ монастырь глаголемни Хи-
ланьтарь, иже и сьзданна бысть прѣродитѣлами монами,
прѣподобнымъ Сүмешномъ нокїнамъ муроточьцемъ и блажен-
нымъ іерархомъ кұрь Сакомъ прѣвїимъ оучителемъ нашимъ,
и видѣхъ храмъ и ракоу источившоу муро прѣродителя
моего Сүмешна светаго, и шблбызакъ поклоннхъ се, и покои
прїемъ елико моцно и пакы благословенїе прїемъ шть прѣ-
дрьжецаго начелство, прѣподобнаго рекоу нгоумена кұрь
Герькасїа іеромонаха и шть братїе еже понти ми и покло-
нити се светымъ мѣстомъ и иже въ вьзлмѣвїи живоуцїимъ
светымъ и чьстнымъ штьцемъ: и тако шьдышоу ми въ Све-
тоу Гору и покланяющоу ми се светымъ и вѣлыкымъ
црѣквамъ и благословенїе прїемъ шть светыхъ и чьстныхъ
и аггеломъ подокныхъ житїемъ штьць, и елико бысть
моцно царствоу ми, оукрасихъ светые и чьстныє храмы
шть малыхъ даже и до великихъ око златїими сьсоуди и
срьбьрными око же свещеннымъ одѣждами, и благодарихъ
господа нашего Ісоу Христа и прѣчистоу его мать благо-
дѣтелицоу мою, иже сподоби мє выдѣти очима монама,
еже прѣжде слышахъ. пакы вьзєратившоу ми се въ свои
выше речєнныи монастырь Хиланьтарь, и елика бысть сила
царствоу ми, оукрасихъ светоу црѣковъ свещеннымъ
одѣждами и сьсоуди и нини потрѣбами, светаго же и прѣ-
подобнаго нгоумена кұрь Герькасїа и съ кратїами шдаро-

вахъ такожѣ молюбники іеже къ когочѣ въ нашему спасенію и дръжавѣ царьства. прїидѣ же къ мнѣ нгоумень кұрь Гієрвасіе съ чьстнынымъ съворомъ лавры хиландарскыне, и повѣдаше царьствоу ми, яко ієсть мѣсто на Прѣвлацѣ овице Свѣтыне Горы глаголіємое Анвада и храмъ свѣтаго архієреа и чюдотворца Николи, глаголіємое Паліокометица, и рѣкоше: въ царюу, коупи намъ мѣсто сїе за оупокоеніє свѣтаго монастыра, твоему же царьствоу въ вѣчноую память, и съедини съ мѣстомъ глаголіємымъ Скорьпїа, іеже ієсть коупилъ прѣродитѣль твои освященнїи Сава шть прота Свѣтыне Горы кұрь Исаака и шть всего събора за шксть съть перьпирь вѣланцѣхъ и приложилъ свѣтому монастыроу. и еіє ієсть монастырь глаголіємїи Зигъ, цю ієсть даль свѣтому прѣродителю твоему кұрь Саве царь грѣчскы кұрь Ілєѣїе, и пренєсоше хрисовоуле за Зигъ и за мѣсто зовомое Скорьпїа. и азъ благо слово въспрїєхъ, видѣвъ нхъ оуєрьдіє къ свѣтому мнѣстироу, и изволи се царьствоу ми за выше речєннаа мѣста на Прѣвлацѣ, цю има Свѣтаа Гора овице глаголіємое Анвада, и храмъ свѣтаго архієреа и чюдотворца Николи глаголіємое Паліокометица, еже коупити ми то и съединити съ скорьпїнскомъ мєгшмъ и съ зигскомъ и приложити прѣсвѣтѣи владычици нашої богородици хиландарьскои. и абїє призвахъ чьстныє и богоносїє штыє къ сєвѣ и прота кұрь Гієрмана, и поискахъ мѣсто съ люковїю, прот же кұрь Гієрманъ и всь съборъ Свѣтыне Горы, свѣѣтъ сѣтворшє, продаше ми выше речєнное мѣсто Анвадѣ и Паліокометицоу храмъ свѣтаго архієреа и чюдотворца Николи съ всємъ оправданїємъ и синорп, цю има, за .жѣѣ. златиць. оумолнхъ же свѣты съборъ, яко да се потроудє и покажоу мєгїє и прѣдѣлє мѣстоу томоуи, и да съединє съ скорьпїнскомъ и зигскомъ мєгшмъ, еже и сѣтворишє и пондошє съ царьствомъ ми до выше речєннѣхъ мѣстѣхъ, и съ всаकымъ соудомъ и закономъ царьскынымъ изнандошє мєгїє и синоре. прѣви синоръ починїє шть вьстока, гдѣ слази поутѣ вѣлыкын на Юркінарїю исподѣ брьда, и тоуи има два камена становита, и шть тоуи на морє и покран мора на Топила близѣ Коуметице и шть тоуи прѣма Коуметице на царьскын поутѣ на трьстїє и шть тоуи къ западоу на просѣченїи камн на

поутѣ, шть тоуи выше на Батовоу кроушкоу и шть тоуи по
хридоу по хридоу къ западоу на великии потокъ ниже Скорпиѣ и
прѣко потока исходи горѣ на делани ками забодени, цю има
тры рогови, и по выше конь поута на камень плоскны и забо-
дени и шть таѣи прѣко хрида оуправъ на море шть юга, и
тоуи има варьницоу на кран мора, и шть тоуи покран мора
покран мора на Какодіакоу, и шце покран мѡра до срѣде Ги-
кальниѣ, гдѣ потокъ пристае оу море, и тоуи има кроулоу,
и шть таен глѣда на вѣстоу на хриду на расцѣпаѣни ками
влизь царьскога поута, и шть тоуи поутемъ поутемъ на
гоумно, гдѣ има доубѣ, цю се зове Каладендра, и пакы поу-
темъ поутемъ, и оузима на дѣсно на Бели Брѣгъ, и прѣко
потока на великоу грамадоу и по ниже на хриду на дроугоу
грамадоу и подолѣ на Цркви Ками, зовоми Пирипетра, и
шть тоуи оуправъ на море и моремъ моремъ исподъ Зига и
мимо Зигъ напрѣдъ моремъ, и выше мора има водицоу и
трысть и шть таѣи оуправъ оуз гороу на брѣдо на велико
клато и прѣко глыкокога потока исходи на равниноу, и тоу
ѣсть камень становитъ, и выше выше цю исходи брѣдо на
Беликоу Бигълоу, и тоу ѣсть ками глаголіемѣи Молиньдоуза,
и шть таен Биглоу Биглоу на Орькиннарѣю на два камена
становита подъ брѣдо, шть кле швыи синоръ починѣ. и ниже
се обрѣтоше тогда на съборѣ, записа и тѣхъ имена царь-
ство ми въ сѣмъ златопечатленемъ хрисовоуле въ оувѣденіе:
чѣстны протѣ Светыи Гори Гіерьманъ іеромонахъ, царьскыи
великіи Лавры нгоумень Якакѣ іеромонахъ, великіи и чѣстныи
окытѣли Батопеда Корьниліе іеромонахъ и нгоумень, вели-
кыи и чѣстныи обытѣли нверьскіи нгоумень Харьлампіе іе-
ромонахъ, Жиропотамоу нгоумень Павъ іеромонахъ, Свигъ-
меноу нгоумень Слѣуѣдеріе іеромонахъ, Каракалоу нгоумень
Лаврентіе іерьмонахъ, роушкын нгоумень Ішакѣмъ іеромо-
нахъ, Дохѣтароу нгоумень Ромилъ іеромонахъ, Женофоу нгоу-
мень Барьлаалъ іеромонахъ, Филодеоу нгоумень Матден
іеромонахъ, Кастамонитоу нгоумень Пансіе іеромонахъ,
Ялоупьскыи нгоумень Теоодоуль іеромонахъ и Зографоу нгоу-
мень Макаріе іеромонахъ, Сѹмеона Петра обытѣли Маѣїмъ
іеромонахъ, Харитонови обытѣли Ішаникѣ іеромонахъ,
Григоріеви окытѣли Калистратъ іеромонахъ, светаго Павла

обытѣли Пахоміе іеромонахъ, Діонусіеви обытѣли Ѳеодосіе іеромонахъ. и сіе приложи царство ми и оутверди съ златопечатнымъ словомъ съ чыстнымъ съборомъ Свѣтыя Горы, да іестъ въ область прѣсвѣтѣи владычници нашеи кого-рѣдици хиландарьскон вѣвѣденію въ свѣтаа свѣтыхъ, ꙗко да си има выше реченьнаа мѣста никымже поврѣждена ни оутѣмляема, нѣ да свѣтаа обытѣль хиландарьскаа тѣмѣи заповѣда шѣть насъ и до вѣка. молю же и васъ, ꙗкоже когь изволитъ царствовать по насъ, или сынъ царства ми или инъ, кого когь изволитъ, непотвореноу быти нашему сему завѣщанію нѣ паче потврѣжденноу и испълненоу. аще ли кто дрѣзнеть потворити или разорити сіе наше приношеніе и даръ, таковаго да разоритъ господь когь и прѣчистаа когомати, и да моу соу соупръници свѣты Сумѣнь и свѣтитель Гава, и да іестъ причестнъ рекшимъ: възми, распни его. записа се сіе словеси златопечатанными въ лѣто .ж̄ѡн̄г̄., мѣсеца декемврїа .ѿ. днь, индиктионъ .а. на Прѣвѣлцѣ.

† Стефанъ въ Христа кога благовѣрны царь и самодрѣжьць Грькляе(мъ) и Гркомъ и Българомъ.

Sigillum argenteum deauratum pendens: свети стѣпанъ прѣвомъченикъ агрьхидиѣкѣнъ и постол-стѣфанъ кракъ въ христа бга верн кракъ срьбскъхъ змъ и морски. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 47. Св. Гора 48. cf. J. Rajić., Истоп. II. 628. P. J. Šafar. Serb. Leseck. 126., qui usus est apographo facto saeculo XVI., conservato in archivio metrop. Karlovincensi. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 12.

CXIII. (1347) 6856. ind. I. decembri mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, terras magnae Laurae omnibus liberat vectigalibus.

Initium: *Εἰπερ ἅλλῃ τις βασιλεῖ προσήκουσα ἀρετή.*

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 171.

CXIV. 1347.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, reliquias quorundam Sanctorum donat monasterio Philothei in monte Atho.

Inscriptio graeca. D. Avraam. Опис. 72. Св. Гора. 93.

CXV. (1348) 6856. ind. I. 26. aprilis. In monte Atho.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, limites constituit terrarum monasterii Chilandar.

Блага въ тронци славномоу и прѣлагому богу. понеже оубо чловѣколюбцы боги неизреченною мѣдростію и промысломъ оустро(и)иен вса, вѣремена и мѣста положи въ свои области, и нареку постави въ нихъ царе же и власти и князе и даде имъ комыждоу ждрѣиіи свои обладати и строити, и сего ради должни естъ хвалити и славити ево и чистити ево светыи оубоудники и храми, любити ихъ и оукрѣплати всакими потрѣками царскими благолѣиіи ради, възиде царьство моему и срдцѣ моему великое желаніе поити въ Светсю Горѣ адонескую. тѣмже и азъ въ Христа бога благовѣрный и христіюбный самодержцы сръбленю и гръкомъ, болгаромъ и арбанасомъ и днѣи рекше западной странѣ, Стефанъ царь, вожьствынною рекностію и любовію раждигаемъ, прїидохъ въ Светсю Горѣ адонескую, въ светсю и великую лаврѣ сръбскую, въ монастырь Хїландаръ, нже създанъ бысть прародителемъ моимъ, прѣподобнымъ Сүмеономъ, новымъ муроточцемъ, и блаженнымъ іерархомъ кѹрь Гаввоу, прѣкымъ оучителемъ нашимъ, нже и шерѣтаемъ царьства крѣпосты, и оутвръжденіе и достоиніе царства ми моантвами нхъ прїемаемъ. и видѣхъ чьстныи храмъ, и оудивихъ се красотѣ ево, и светсю раку источившю муро прародителя моего светаго Сүмешна, и шкловизавъ поклонихъ се съ теплою дѣшею, и паче съ великимъ благодареніемъ и почьстми почтохъ и оукрасихъ раку прародителя моего светаго Сүмешна, и поклон прїехъ елику мощиу; и паки благословеніе прїемъ штъ прѣдръжецаго начелствіу прѣподобнаго штыца нгѣмена киръ Гервасіи іеромонаха и штъ братіе еже поити ми и поклонити ми се светымъ мѣстомъ (и) нже въ безмѣлїи живѣцима светымъ и чьстнымъ отцемъ: и такъ овшѣде всю Светсю Горѣ покланяющи се светымъ и великимъ црквамъ и благословеніе штъ светыхъ и чьстныхъ аггелоподобныхъ житїемъ отцы, и елику бысть мощно царьство ми, оукрасихъ светыи и чьстыи храми штъ малыхъ даже до великихъ ово златими съсѣды и сребрными ово же свещенными шде-

ждами, и благодарихъ господа нашего Исуса Христа и прѣчистѣю еѣмъ матеръ благодѣтелиницѣ мою, иже мѣ сподобѣ видѣти очима моима, еже прѣжде слышахъ и желахъ видѣти. и прїидохъ въ великѣю и съборнѣю црковь Протато, и обрѣтохъ чѣстнаго прота киръ Германа, и поклонихъ се чѣстнѣи и величѣи цркви, и оукрасихъ црковь елико мощно, и чѣстнаго прота вдарихъ, и придахъ какаль злата величѣи цркви полѣзна ради. паки възвратившѣ ми се въ свои више реченный монастырь, и елико кысть мощно царствѣ ми, оукрасихъ светѣю црковь свещенными одеждами и съсѣди и ннми потрѣбами, яже и прѣжде мене ктитори и родители мои ми, светаго їгмена и кратство вдаровахъ яко молитвенники еже къ когѣ ѡ нашемъ спасенїю и державе царства. и прїиде же къ мнѣ їгменъ кѣрь Гervasїе и весь съборъ лаври хїаландарскїе, и въспомѣнише царствѣ ми, яко монастырское мѣстѣ ѡкрѣжное имать синопѣ въ многихъ книгахъ а не въ единомъ хрисовѣлѣ, и молимъ царствѣ тѣ, не прѣсѣщаетъ царствѣ тѣ, протѣ и їгмени Свѣтѣ Гору и старцы прїити и сложити все синопѣ въ единъ хрисовѣлъ. и не прѣзрѣхъ моленїа чѣстныхъ ѡтцѣ, и написахъ свои царскїи листѣ съ моленїемъ чѣстномъ протѣ киръ Германа и прѣподобнымъ їгменомъ и старцемъ всеи обитѣли трѣды въспрїети и прїити къ царствѣ ми въ монастырь Хиландарь. и они чѣстныи мѣжѣ яко отцы послѣшави и чедолюбцы прїидоше не закѣсѣвшѣ, и сказавъ имъ моленїе чѣстныхъ отцѣ лаври хиландарскїе яко съединити ѡкрѣжнїе синопѣ мѣстѣ монастырскихъ въ единъ хрисовѣлъ, протѣ же киръ Германъ и вси чѣстныи отцы ѡтѣѣшашѣ царствѣ ми: все хотѣнїе твое, царю, исплнимъ. и повѣсавше мѣстѣ ѡтѣ кѣдѣ синопѣ почети се и смотрише ѡтѣ южнаго моря къ западѣ зрѣше ѡтѣ мѣста подѣ Великомъ Бѣгломъ къ Зигю прилежаще, и тамъ есть водица и мала трѣстїа, и паки почесмо, гдѣ есть водица, и трѣстїе нсходитъ на море, и идеть покраи моря подѣ Хрїсметницѣ и подѣ црковь светаго Георгїа на солница, и такъ идеть краемъ моря краемъ моря на три врата, цю сѣ три камене ѡу море, и мимо ходи моноѣиште и паки моремъ моремъ покраи правѣ зрѣше къ Ѳѡвѣ доходи на рѣкѣ Иваницѣ, а доходить до великаго

камене оу морю на кран и шть толн къ сѣверѣ правѣ хридомъ на дѣлаккѣ, и тамъ въдрѣзисмо крѣсть въ дѣбѣ, и шть толн правѣ на келѣнца, и тѣ камень подобень грѣкѣ и на немъ вѣсѣ положисмо, и шть толн право въ вѣрдо на Хероко на велики дѣлакѣ, и тѣ постависмо вѣсѣ оу каменѣ, и такъ дѣломъ дѣломъ пакн низъ вѣрдо право на пѣть сѣкорныхъ противѣ Пецѣрамъ Ораїнамъ, и подѣ пѣта на долине камень постависмо, и оу немѣ вѣсѣ; и шть толн право прѣко рѣки Пецѣри Ораїе и пакн правѣ на великѣи хридѣ къ сѣверѣ на равнѣи дѣлакѣ на светѣю Маринѣ и шть толѣ салѣче сѣче подѣ плавнинѣ посрѣдѣ, и доходи оу каменѣе скеранинъ, и шть толн доходи на долакѣ на желѣзныи крѣсть на сѣкорныхъ пѣть, и дрѣжи пѣтемъ, що идеть ѿ Свингменѣ, зрѣи къ вѣртоградѣ свингменскому, и иде странно на црквиѣ землю и на црквиѣи камень, како се каамъ каамъ къ Свингменѣ, и идеть хридомъ на Прїамъ и на Австрѣ, и мнѣмо ходитѣ съ задѣ црквиѣ Цанноке; и шть толѣ прѣко ѣзѣ хридѣ правѣ оу морѣ; пакн шть толѣ моремъ моремъ мнѣмо ходѣиѣ Самарїю и пристаициѣ и скетагѣ Георгїи и црковиѣ скетагѣ Еуменѣи право моремъ на скетагѣ Андреа; и шѣходѣиѣ Стѣларѣ моремъ моремъ подѣ платїю и елѣ и скетагѣ Еуѣмїи моремъ на ловица шркинарская на сѣкорныхъ пѣть, и шть толѣ сѣкорныхъ пѣтемъ на Бигѣ зрѣиѣ на вѣстокѣ, и тѣ есть крѣсть шть древнее вѣрѣме, и шть толѣ пакн на десно къ югѣ Бигломъ на Великѣ Бигѣ на сѣкорныхъ пѣть, и тѣ есть камень зовомѣи Молигѣза, и шть толѣ низъ вѣрдо зрѣиѣ къ югѣ на равнинѣ, и тѣ есть камень становитѣ, и шть толѣ прѣко Габѣока Потока оу велико вѣато, и такъ правъ низъ вѣрдо къ морю на водицѣ и трѣстиѣ, идѣже почесмо. того ради оумѣи царѣство ми прѣподокнагѣи прѣта кирѣ Германа и чѣстныи игѣмени, и трѣдолюкѣзныи шѣшѣдѣиѣ лѣкѣсто и скѣтависмо снѣорѣ къ единомѣ хрисѣвѣлѣ, да не имѣть кто досаждати нашенѣ окитѣли. и иже се тѣгда шѣрѣктоше на сѣкорѣ, записахмо тѣхъ имена царѣство ми въ сѣмъ златопечатномѣ хрисѣвѣлѣ на оуѣдѣиѣиѣ посѣдѣнымъ: чѣстныи прѣтъ Свѣтѣиѣ Горы кирѣ Германѣи ѣромѣнахъ, великѣи и чѣстныиѣ царѣскѣиѣ лавры игѣменѣ Навѣлѣиѣ ѣромѣнахъ, Свингменѣ игѣменѣ Елѣфтерїиѣ ѣромѣнахъ, Каракалѣ игѣменѣ Лавренѣ

тїе іеромонахъ, Пандократора іг҃смень Константіе іеромонахъ, рѣшкїи іг҃смень Іѡакимъ іеромонахъ, Дохїтарѣ іг҃смень Рѡмилъ іеромонахъ, Зѣнофѣ іг҃смень Барлаамъ іеромонахъ, Филодеа іг҃смень Тимоден іеромонахъ, Костамонитѣ іг҃смень Пансіе іеромонахъ, Ялѣпскїи іг҃смень Θεодосїа іеромонахъ, Зѡграфскїи іг҃смень Макаріи іеромонахъ, Свѣтагѡ Павла обитѣли іг҃смень Пахомїи іеромонахъ, діѡнисиєви обитѣли іг҃смень Θεωдосїи іеромонахъ. и сіе царство ми сложи и оутвѣрди съ залатопечатнымъ словомъ съ чыстнымъ съборомъ Свѣтыѣ Горы, да естъ въ область прѣсвѣтыѣ владычницы нашеѣ когородницы хиландарсконъ въведенїе свѣтаѡ въ свѣтыхъ, ѡкѡ да си иматъ никїиже поврѣжденна или шѣмлаема, нѣ да свѣтаѡ обитѣль хиландарскаѡ тѣми заповѣда шѣ насъ и до вѣка. молю же, иже всѣхъ богъ изволитъ царствовать по насъ или синъ царства ми или нни, кого богъ изволитъ, непотрошенѣ быти намиѣмъ семъ заѡцїанїю или комъ шѣдати се шѣ того мѣста, нѣ и паче потвѣрженѣ да иматъ и испльненѣ. аще ли кто и шѣрециѣтъ се таковыи оухищренїемъ діакольскимъ разорити или инако прѣложити или шѣтети шѣ выше писанныхъ, таковагѡ да разоритъ господъ богъ и прѣчистиѡ богомати, и въ мѣсто помощи да вѣдетъ емъ съпръница, и да гѡ поразиѣ сила чыстнагѡ и животворециѡго крѣста, и да естъ проклетъ шѣ тыхъ свѣтыхъ и когносныхъ отыцъ и шѣхъ всѣхъ свѣтыхъ апостола и шѣхъ четирехъ еѡангелистъ, и да естъ причестникъ Ісѡдѣ прѣдателю христовѣ, а да естъ съ онимъ, иже рѣше: възми, възми, распи егѡ, и тѣмъ рѣкшимъ: кровь егѡ на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и клетѣ да иматъ шѣхъ свѣтыхъ ктиторовъ, свѣтагѡ Сѹмѣна и свѣтытелѡ Саввы и шѣхъ чыстнагѡ събора Свѣтыѣ Горы адѡнскїѣ и шѣхъ ннихъ свѣтыхъ горъ, и шѣхъ царства ми да не естъ благословенъ аминь. записа се сіе и оутвѣрди се словомъ залатопечатнымъ мѣсеца априліѡ .кѣ. днь, въ лѣто .жѣуиѣ., индикта .а.

Стефанъ въ Христа кога благовѣрныи царь и самодрѣжьць Бръкляемъ, Бръкѡмъ, Блъгарѡмъ и Ярванасѡмъ.

Голубица. 1840. pag. 237—243. Textum conati sumus restituere.

CXVI. (1348) 6856. ind. I. 29. aprilis. Prizren.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, ecclesiae SS. Michael et Gabriel Hierosolymis donat Nicolaum Vraujinensem et quingenta hyperpyra tributis Ragusinorum.

Боже вѣтъче вседръжителю, иже словомъ и дѣхомъ сътвори своихъ вса строения, видима же и невидима, вѣдѣваемая же и безвѣдѣшна, иже прѣвѣкіе аггелскіе чини състави, бѣсплѣтннѣе силѣ, прѣспѣвающе всакого дѣла насъ и разсѣнаго ієства, вѣдѣ самого божества зарею свѣтѣше се, прѣстола трепетно прѣдѣстоюще, и съ страхомъ лица своего огненными крыли закривающе, и къждо ихъ неизреченнаго свѣта и красоти божественіе наслаждающе, имже прѣкостателю и воеводѣ нечеснимъ свѣщеннымъ начелникомъ же и кнезю и ангеломъ и архангеломъ, красотѣ рекѣ же архангела Михаила, велика прѣдѣстателю, прѣдѣстапо и великаго и прѣваго радости проповѣдника архангела Гавриила, сила же великома архистратига вѣдѣ бога данни вѣше родѣ чловѣчаскомѣ похвални похвалѣ и благодѣти, вѣвѣмъ побѣда на сѣпротивники, а сила на радость благовѣщеніе земаднаго ієства, нинже похвалѣ ієзыкъ можетъ исплести нинже изрѣки ни дѣмъ постигнѣть подобно похвалѣти, надеждѣ свою къ нимъ възлагающе да изречемъ великѣю ихъ мнѣость и застѣплениє, сила ко архистратигу небесна крѣга чѣдѣи исплѣни господѣ, и земадноє вѣнованіе прѣсвѣтло украси, сила чловѣчаскоє ієство вѣтѣ всакоє страсти невѣрѣждно прѣвѣваетъ, сила цркви свѣтло украсаєма правовѣрно єдиногласноє и трѣсветоє пѣніе когѣ вѣсилаєтъ, сила ко благовѣрнии и боголюбиви царіе вѣнци неплѣтними вѣнчаше се: тѣмже и азъ въ Христа бога благовѣрнии и богомъ поставлени царь Стефанъ сръблемъ и грѣкомъ и западѣни странѣ и съ когодарованною ми богочестивою и христіюбною царицею авѣстнею кѣра Слѣпою, и с възлюбленнымъ и благовѣрнымъ синомъ наю, кралемъ Урошемъ, благодѣтѣю божнею процвѣтѣши ми, въ своємъ вѣтѣствѣ по того изволенію нареши се вѣтрасѣла благого корѣне, родитель монахъ свѣтѣхъ, рекѣ же Симѣона Неманѣ, новаго мироточца и прѣваго владѣи бывшаго

земли зетсцки, великаго светителя и прѣвонрѣстника
 вѣчества нашего, краю Сави правецѣ ми скифѣхъ кого-
 дарованнаго ми царѣства, послѣдѣе житію благопрѣкканиа
 въ Христѣ скетихъ царѣ благовѣрно живѣщихъ на земли, ре-
 къ же великаго и равна апостоломъ и прѣваго христіаномъ
 Костантина цара и инѣхъ православно и благочестно живѣ-
 щихъ, въ юности моеѣ теплостю дѣшевною и ревностію
 радегъ се сръца моего любовію къ всѣмъ светлѣмъ божь-
 ственнымъ црквиамъ, наипаче и болше къ великимъ архистрат-
 игома Михаѣла и Гавриѣла, они бо прѣдстоѣще прѣстоѣс
 и лицѣ кожю благопрѣклѣнна и благовѣстна въ сѣдѣ-
 шнихъ ми зстрають: тѣмъ припадѣе и мѣли се дѣѣе хо-
 датаѣмъ вѣрѣстива къ владицѣ моему Христѣ и дѣши моеи
 вожда и хранителя теплаа и въ належѣщихъ бранѣхъ прѣдѣ-
 стателя крѣпкаа и сѣпостатомъ пламеноноснымъ орѣженіемъ
 вѣтмѣрающа, тѣмъ теплѣ припадаю любовію дѣшевною къ
 сѣма архистратигома. видѣ царѣство ми храмъ божьстве-
 нни скетію архистратигѣ Михаѣла и Гавриѣла сѣзданнаго
 прародителя царѣства ми въ коговѣзубѣннѣмъ инѣгда
 градѣ Иерѣсалимѣ, въ немъже богъ съ плѣтѣю пожитъ, и
 дѣшвола нѣже на насъ бранѣ раздрѣшши, и повѣдителя намъ
 дарова, тѣмъ вѣвѣсжаніе видѣ цркви царѣство ми потѣ-
 ща се царѣство ми въздвигнѣти и скрѣпити и испѣкнѣти не-
 достатѣчнаа храма того светого, и приложи царѣство ми
 светого Никола Бранинѣ и съ црквиомъ и съ сѣли и съ людемъ
 и съ са всѣмъ метохомъ и съ виногради и съ планинами и съ
 пашици и съ зѣловѣци и съ мѣли и съ сѣнокоси и съ до-
 ходѣки цркви тезѣ, и цю има сѣ светого Сръгѣя доходѣка
 на всако годицѣ .р. перѣперѣ въ царинѣ царѣства ми и съ
 всѣми правинами и зѣстави царѣства ми и съ всѣми мѣгами
 сѣль тѣхъ и съ всѣмъ нмѣніемъ цркве тезѣ, и цю ѣсть дѣ-
 лина на людехъ црквенныхъ, и такою приложѣи царѣство
 ми цркви иерѣсалимскон. да си сѣспѣи цркви иерѣсалим-
 скаа на всако годицѣ въ Бранинѣ, цю се вѣрѣта лѣтѣнѣ,
 жита и вина, и въ овѣцъ и въ кобѣля, половина въ
 того да се продаѣе и да се носи сѣ Иерѣсалимѣ. и пакѣи при-
 ложѣи царѣство ми цркви архистратига Михаѣла нѣже сѣ Ие-
 рѣсалимѣ, да си зѣнима сѣ Дѣбровницѣ въ дохотка царѣ-

ства ми на всако годице на вскрѣсеніе .ѣ. съть перьперь
вєнєтьчєхъ. и людє црквєннє свєтєго Николє вранинєскогє
да нє работє рєкєтє никєєрє гєспєдєствєющємъ, ни дєни
даю, ни пєстє тѣрєю, ни вєнєкє вєкєю, ни с жєпє приплє-
щєю, ни гєрєдє зєгєю, ни пєзєбєн даю, ни кєнѣ хрєнє, ни
пєсѣ хрєнє, и вѣть всєкє рєбєтє и дєни вєсєбєдєхъ. и снє
прєплєжєхъ и стєрѣдєхъ, да єсть нєпєкєлѣбєлє до вѣкє, и
тѣмъ всѣмъ никтє да нѣсть вєлєстєнъ, ни кєвалєнє ни влє-
стєлєнє ни нє тєкє лєбє влєдѣшєнє с зємлє царьєствє ми,
тѣмъ єгєжє кєгє нєвєлєнє нєгємєнє нєрєсєлєнєскогє, тѣ да
єсть тѣмъ вєлєстєнъ, и с тємъ мѣстѣ да нѣсть влєстєнъ
никтє пєстєвлєтє стєрѣшєнє, тѣмъ кєгє вєдє хєтѣнє
нєгємєнє нєрєсєлєнєскогє, тєгєзє да влєгєслєбє и пєстєвлє
стєрѣшєнє с вранєнєкє. и снє зєпєсєнє прєплєжєнє царьєствє
ми ктє вѣтємєть и пєтєврєть снє зєлєтєпєчєтєнє слєвє
цєрєствє ми, да мѣ єсть мѣстєнєкє гєспєдѣ кєгє и прѣчєн-
стє бєгєрєдєцє вєдєнєтрєнє, и да гє пєрєзє и сєнє снєлє
чѣстєнєгє и жєвєтєврєщєнєгє крєстє, и да єсть прєклєть вѣть
.тїї. свєтєхъ вѣтьчє нєжє в Нєкєн и вѣть .кї. вєрєхєнєхъ
лєпєстєлє и вѣть .д̄. - хъ євєнєгєлєстє и вѣть всѣхъ свєтѣхъ
вѣть вѣкє кєгє сгєдєнєшєхъ, и да є прєчєсєнєкє вѣтьврєгєшємъ
сє Хрєстє Ярєнє и Пєстєрєю и Юдѣ прѣдєтєлєю хрєстєвє и
кѣ вѣмъ, нєжє рѣшє: крєвь єгє нє нєсѣ и нє чєдѣхъ нє-
шєхъ, и да прєлє прєкєзє гнєвєнєвє, и тєкєнє, нєжє пєтєврє-
нє, да сє рєспє и нєкєжє, и да пєлєтє царьєствє ми .ж̄в̄. пєрѣ-
пєрѣ. а снє хрєсєвєдѣлє пєсє и пєдѣпєсє царьєствє ми вѣ всєкє
стєрѣжєдєнє мѣсєцє апрєлє .кд̄. дєнѣ с Прєзрѣнє, кѣдє
пєстєвлєнє царьєствє ми тємєлєнє архєгєлє Мєхєлєлє вѣ лѣтє
.ж̄ѡ̄., нєдєктєнєнъ .а̄.

Apographum saec. XIV. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 35. Nota in cod. rag. f. 24. hunc esse finem
hujus diplomatis: сєтєврє сє сєн хрєсєвєдѣлє... вє снємъ вє
лєтє .ж̄ѡ̄п̄., мєсєцє мєрѣтє вє гєрєдє Мєлєнєцѣкє с Грєцєхъ
нє Рѣмєнєнє. Ab initio sequentia leguntur: MCCCXLVIII
de março: privilegio de Stefano, imperador de Raxia, Al-
bania, de Greçia, de Bossa, fato in Melnico in Greçia: lo
tributo de perperi 500. dono a Jeruxalem.

CXVII. (1348) 6856. ind. I. Prilêp.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quosdam pagos donat cellae S. Sabbae in Caryis.

† Достоѣлѣнно и докродѣтельно и богоразоумно всегда слава вѣснати тогоу въ трони, сїи рѣчь штыцоу и сыноу и светомоу доухоу, единомуу божьствоу, единой силѣ, единомуу естъствоу, единомуу соущьствоу, нескзданьноу, непрѣложноу и неразмѣсноу, трїнстванноу и скєзначелноу и єдинославноу и єдинопрѣстольноу, шты нїеже просїа свѣтъ неизреченьныє славы и многочстныє, и даршлюбныє дары дароваше се пророкѣмъ же и апостоломъ и моученикомъ и светителемъ и прѣподобнымъ и всемоу народоу православїа, шты нїеже ко процкѣтоше всѣмъ вѣнцѣи богозрачныи мирно живоущимъ съ вѣрѣю на земли, самодръжавнымъ же царемъ и владыкамъ и властемъ всѣмъ различно дари раздѣлившоу, шкоже всевнѣннаа животоу вѣзмѣрнаа моудрость кожда къ всѣмъ велегласно выпнїеть глаголющїи: мною царне царьствоуютъ, и скїѣтрї ихъ стѣврѣждаютъ се, и сильны съ оусердіемъ правдоу пишоутъ. тѣмъже и азъ къ Христа бога благовѣрныи и богомъ поставленны Стефанъ царь всѣмъ сръклемъ и грѣкомъ и западнѣи странѣ, рекоу же Яванїи и поморїю и въсемоу днсоу, кожьствьноу бо благодѣтию възращшоу ми въ своемъ штычствѣ, по того изволенны нарещїи се штрася благаго коренє родителѣ моихъ светїихъ, шты правѣдникъ светоу ю Сумешна Неманїе новаго мурѣточца и прѣваго владыкы кывѣшаго земли сръльсцѣи и светителя нашего архїереа и прѣвонастолиника штычства нашего кұрь Савы, се же ны господнїею благодѣтию и поспѣшенїемъ прѣчистыє владычице наше богородице и молитвами богобгднїихъ тѣхъ светїихъ родитель и прародитель моихъ, благословенїемъ божїемъ дарованьно ми бысть царьствє, и раждеженоу ми кывшоу въ начело царьствїа моего къ всѣмъ светымъ и кожьствьнымъ црѣкваамъ, наипаче и больше и съ богодарованьною ми прѣвысокою и боголюбивѣю царицею лвоустїею кұра Єленю въсєсрѣдчноо и шты все доуше порєкновалємо ш монастырехъ Светыє Горы великыє поустынє Ядона, идѣже шѣрѣтають се прѣподобни и богоносни иноци

скеты и блаженны штыци, и слышахѡмъ многаа и дивнаа
 ѡ жити моужь тѣхъ скетныхъ, и желаше шть многаа врѣ-
 мене царство ми видѣти и поклонѣти се мѣсто мѣ тѣмъ
 скетымъ и прѣти благословенїе шть тѣхъ светыхъ и кого-
 носнїихъ штыць страньно живоушїихъ на земли: еиже и
 Христа моего изволенїемъ и поспѣшенїемъ прѣчистыне его
 матери посѣшающоумоу на всако дѣло благо и дающоумоу
 всаа благаа къ спасенїю и испакныюцимъ въ благыихъ же-
 ланїа, и испакни же шть всеи доуше желанїа срьдця моего
 видѣти светоую шноу гороу, по глаголющоумоу: възведохъ
 очи мои въ горы шть ноудоуже придетъ помощъ моя; и
 пакы: въ горы доуше въздвигнемъ се, греди таамо, шть
 ноудоуже помощъ придетъ ти. еиже пришьдъ царствоми и
 съ когодарованьною ми царицею авгоустїею кѣра Еленю,
 тоу шерѣтаючи се великїи монастырь Хиландаръ създанїи
 прѣродителии моими, пришьдъ царство ми и поклони се и
 приеми благословенїе шть живоушїихъ въ немъ старыцъ;
 тааже кѣзде царство ми въ вьноутрьноушнїише монастыре
 скеты те гѡры, и шкышьдъ царство ми те свете монастыре
 и съ когодарованьною ми царицею авгоустинїею кѣра Еленою
 оударено и оукрашено различни дары, и недостатъчнаа
 монастырен тѣхъ светыхъ всаа испакны царство ми, и ви-
 дѣсмо въ тои светои гѡрѣ жилищаа скинїе и врьтѣпи прѣ-
 подобнїихъ тѣхъ светыхъ и богоносныхъ штыць поустынь-
 ны жителъ, и велики оудивленїи вьхѡмъ ѡ жити моужь
 тѣхъ светыхъ, по истинѣ небесны члѡкѣцї и земакны аг-
 гелїи. и приеми благословенїе и доушепользна словеса слышавъ
 въ побченїи, шко и велики пользевати се нами, по глаголющоу-
 моу: шбратеть бо ме, рече, коишени се тебе и вѣдоушени свѣ-
 дѣнїа твоя. и шбѣхожденїемъ тѣхъ светыхъ мѣсть при-
 досмо въ мѣсто рекомо Карѣа, идѣже шерѣтаетъ се келїа
 светаго Савы, великааго поустыинжителъ ероусалимьскаго,
 създаньна господиномъ и родителемъ и просѣтителемъ на-
 шемъ кѣрѣ Савомъ, въ ниенже кѣзьмально и богободно жи-
 тїе поживъ, и видѣвшїи боголюбнаа царица авгоустини кѣ-
 ра Елена нишетоу и велише недостатъчное келїе црькве те све-
 тыне, раждежена бывъши любѡвнїю христовою въ тои све-
 тѣи кели, и по изволенїю боголюбнааго срьдця еи и на-

лекшею на нѣмѣ царьства еіе, ꙗко да ієсть тои светои и кож-
ствѣиои кели въторы хтиторь, въ сключеніе и шгледованіе лѣ-
ета тѣго светаго, ꙗко да ієсть въ доушепользноіе царьства еіе,
и да си избира шть всега чина хиландарьскааго старьца, коіе-
го хѡщеть, и полага въ тои светѣи кели, нѣ съ шпрошеніемъ и
благословеніемъ хиландарьскыиъ и по е воли и хотѣни, а
шть иноудѣ да не боуде кролѣвъ цркви хиландарскыє. и възы-
вращающоу се пакѣ царствоу ни въ свои си въ светы и
кожѣствѣны монастырь Хиландарь, поискавъ царство мїи
съ богодаршваньною ми царицею авгоустіею кѡра Еленю
старьца прѣдѣстателя кели тѣи светѣи, и съ изволеніемъ
царьства ни и благословеніемъ игоумена и всѣхъ старьць
благословисмо проигоумена попа Ѳеодоула, да ієсть прѣдѣ-
статель кели тѣи иже оу Карѣяхъ, и такози моу ю даа царь-
ство ни, ꙗко да моу ієсть и до живота непрѣлѣньнаа, да
молить бога за животъ и за спасеніе доуши царьства ни. и
по благосердому шмоленію и благооутробню къ всѣмъ све-
тымъ и кожѣствѣнымъ црквамъ прѣвисокіе и богодарш-
ваньныє ми царице авгоустіе кѡра Елене и съ богодаро-
ваньнымъ сыномъ наю благовѣрнымъ краіемъ Эршелемъ
всечѣстнѣи кели тѣи светаго Савы иже въ Карѣяхъ даршва
царьство ми ѡ Хвостынкѣ село Косорникѣ и съ всѣми засельци,
заселькѣ моу Днєполиє, Долиани, Чешково, Челопеци и съ
першроми косоритьскыиъ и съ штьтесомъ и съ мегамѣи, съ
виногради, съ манны, съ врьти, съ ливадамѣи, с пашини и
съ лози и съ планиномъ и съ въсѣми правниами села того.
и такози іє даршва царьство ми, да ієсть келїи светаго
Савы иже ѡ Карѣяхъ до вѣка. и шсвободи іє царьство ми
шть соки, шть позова и шть приселнице, шть воиске, шть
ѡфари и шть покансарѣи, шть града, шть винограда, шть сѣно-
коше, шть глобѣ и поданька, просто рещи шть всѣхъ работъ
велихъ и малихъ. и тѣмоу да не забави ни кеѣалии ни кнезь
ни сѣвастъ ни владоушїи въ земли царьства ми, развѣ да
швлада келїа Савына и настоієщи въ нїєи старьць въ волю и
хотѣніє того старьца; и да ієсть оу законъ селькѣ хиланд-
дарьскыиъ ꙗкоже и Кроушево и прочаа села хиландарьска,
да работаю кели тѣи светои. и цю ієсть записано шть све-
тыхъ хтиторь, да се даіє шть монастыря оу келию светаго

Савы благословенїе. моли царство ми и запрѣцаа, да се
испакни и наврѣша, ꙗкоже ꙗсть оуставленое въ светы-
ихъ хтиторъ такожде и въ домоу спасовѣк православнѣи
патріархѣи въ чѣства нашего, нже изволивше хтиторыне ске-
ты, да се даю, и тѣмъ да нѣсть възбранно господиномъ и
въ чѣствѣ нашихъ патріархѣи свѣтаго прѣстола великѣи церь-
кви патріархѣе, нъ паче да се даю, ꙗкоже ꙗсть оуреждено
въ светыхъ хтиторъ. къ сѣмоу же царство ми приложи,
да се даю въ коуке царства ни на всако годище .р. пер-
перъ кенетницѣхъ и .і. гоуны и .і. кожоухъ и .і. клашны
и .і. мѣхъ сиренїа и .і. сирокъ; и да си сзима всако лѣ-
то на Плочи .н. споудѣ соли; и село Косорикъ, цю вихѣ
сокъ давали царствоу ми, този да даю кели свѣтаго Са-
вы. и сїе заатопечатное слово царства ми молю кѣхъ
васъ, по мнѣ царствоуѣи, сїемоу хрисовоуѣ не разо-
реноу быти нъ паче оутвѣждати: аще ктѣмъ наказденїемъ
дїаволемъ потѣшитъ се разорити сїе записанїе мною ца-
ремъ Стефаномъ и царицею августїею кѣра Еленою, та-
коваго да разоритъ господъ когъ и прѣчистаа его мати,
и да ꙗсть пораженъ силою чѣстнаго и животворецаго
крѣста и въ .кѣ. хъ апостола и .д. хъ еѣнгелїа и въ
.з. хъ вселенскыхъ съборъ и светыхъ въ чѣствѣ нашихъ Сѣ-
мѣи и Савы, и въ кѣхъ светыхъ да ꙗсть проклетъ, и
въ царства ми да нѣсть благословенъ, и да ꙗсть при-
чтенъ Іюдѣ прѣдатеаю хрїстовоу и к тѣмъ рекѣи: крѣ-
вь ѣго на нихъ и на чедѣхъ ихъ. написа же се сїи хрї-
совоуѣ стоѣщоу господиноу прѣкисокѣмоу царю въ вели-
кѣславнѣмъ градоу Прилѣкѣ въ лѣто .жѣѣѣѣ., индикта .а.

† Стефанъ къ Христа бога благовѣрнъ царъ
и самодрѣжць Ерѣвлемъ и Грѣкомъ, Поморїю и
Западнѣи Странѣ. †

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilan-
dar. D. Avraam. Omne. 44. Св. Гора. 48. Male apud. P.
Uspen. 170. ad annum (1345) 6853 refertur.

CXVIII. (1348).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quosdam pagos donat monasterio Chilandar.

Принесѣмъ оубѣ и мын къ прѣдѣстателнѣи царици нашен владыци когородици тржство съ дары, юже пронарече когощьць Давидъ сінце: прѣдѣста царица въ ризахъ вѣлацѣнахъ шдѣкана и прѣкоукрашенаа, приводима бывають въ светоую црковъ законною съ дѣвами и свѣцями, въ нѣеже възлеже слово съ патню, еиже ради и мын испльнихомъ се свѣтаго доуха благодѣти и веселна, и по пророкоу глаголемъ: господи, възлюбихъ красотоу домоу твоего и мѣсто въселенія славіи твоее, шть нѣеже процвѣтоше всѣмъ вѣнци благозрачній мирно живощіиамъ съ вѣрою на земли къ всѣмъ велегласно въпиють: мною царице царьствоуютъ и сіяны владдають землею, и скифтрі нхъ оутврждають се, и съ оусердіемъ владыкы Христа правдоу пишоуть. тѣмже и азъ въ Христа бога благовѣрныи и богомъ поставленіи Стефанъ, царь всѣмъ сръклемъ и грькомъ и западной странѣ, рекоу же Іааканіи и поморию и всемоу дисоу, кожьственою ко благодѣтию по того изволенію нарешии се штрасъ благаго корене родителъ монхъ светінхъ шть правѣдникомъ и светоую Суммешна Неманіе новааго мироточца и владыкы бывшааго земли сръпцен и скетителя нашего и прѣвонастола штьчства нашего прѣвааго архіереа куръ Гавы.

Adde diploma sequens, quod cum hoc unum diploma facere videtur. Origin. in archivio metrop. Karlovicensi. А. Востоковъ. Опис. русск. и словенск. рукописей румянцевск. музеума. 147.

CXIX. (1348).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, monasterio Chilandar plures pagos donat et donationes priorum regum confirmat.

... и сико оубзаконивше и списасмо имена метоушиамъ всѣмъ по Грьклицхъ и по Романіи. села по земли сръбьскон: село Кроушево и заселци ѣго Гюргевникъ и Петровникъ съ мѣгами нхъ и съ пракинами села того; село Книна съ засельци и

съ мегіамн; трѣгъ Книньцъ и съ селомъ и съ мегіамн; село Дрьсникъ и съ заселци и съ правинами ихъ; село Дольцъ и Гревникъ и заселькъ моу Етранишъ и съ мегіамн ихъ; село Лѣсковъцъ и съ шне стране и съ сне стране съ мегіамн ихъ; село Петръче власн и съ заселци и съ правинами си; село Биндѣніе съ Петръчемъ и съ Грабовницомъ и съ новоселн и съ кѣками правинами ихъ; село Браникѣ и съ мегіамн.....

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in archivio metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Leseck. 127. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 12. Cf. diploma antecessens.

CXX. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, perficit ecclesiam in Dečani.

Изволеніемъ кожїемъ и поспешенїемъ свѣтаго дѣха къ тронцѣ подписа се сїи храмъ господа бога вседржителѣ въ память и въ поменъ господина когомъ просвѣщеннаго и свѣтороднаго и свѣтаго и самодержавнаго все сръскїе и поморскїе землѣ Стефана краля Уроша .г.го, емуже кудн вѣчна память. во дни сына его благовѣрнаго и свѣтаго и славнаго и прекисокаго господина прваго цара Стефана все сръскїе и грчкїе и поморскїе землѣ и сына его Стефана краля Урона къ лѣто .жѣѡнѣ., индїкта .лї. когъ да проститъ прваго игумена Ярсенїа, трудившаго се ѡ мѣстѣ селъ свѣтѣмъ.

Inscriptio recens in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 25.

CXXI. (1348) 6856.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, crucem donat ecclesiae in Dečani.

Мы Стефанъ Дшманъ, мнлостїю кожїею царъ всѣхъ сръскїихъ и поморскїихъ и греческїихъ землѣхъ, сен кръстъ, ва немже чѣстъ чѣстнаго древа, на немже распет се господъ нашъ Исоусъ Христосъ, приложихъ домъ пандократворѣ зовѣмъ Дечаны и нештетъ ва сей вѣкъ, такоже ва рѣсѡвалъ завѣчанъ родителѣмъ моимъ и мнѡю .жѣѡнѣ.

Inscriptio recentior in cruce, quae est in ecclesia in Dečani. Arkiv. II. 468. Дечан. првен. 68.

CXXII. (1349) 6857. ind. II. martio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de pago Aravenikija monasterii Dochiarii.

Initium: Ἐπεὶ προευνεργήτησεν ἡ βασιλεία μου.

In mon. Dochiarii. P. Uспен. 171.

CXXIII. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Срблемъ и Гркомъ и Западнимъ Странамаъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опс. 78. Св. Гора. 143. P. Uспен. 171., qui initium hujus diplomatis habet: благочѣстно и велико-лѣпно и достодажно.

CXXIV. (1349) 6857. ind. II. 12. junii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator.

Subscriptio: Стефанъ благовѣрни царь Срблемъ и Гркомъ.

Sigillum avulsum. Origin. chart. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опс. 79. Св. Гора. 143. P. Uспен. 172.

CXXV. (1349) 6857. ind. X. Skopije.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, quasdam terras donat S. Mariae in Arhilejevica.

† Господи коже мон, великое и неспорѣднѣмое твое милосердіе, иже еси подалъ явѣстно намъ, твоимъ ракамъ, иже шть не-прѣка начыньши прѣдѣла нашего, господина прѣваго пастыра и наставника стадоу своему, великаго Неманю, земли сръбьскон, и того же изволи насадити яко нѣкоую лѣзоу добронадѣноую, и шть того штраси прѣ-красныє, иже распаднахъ еси по вселеннѣи, и твоею помощію, всѣблагыи чловѣколюбивыи владыкѣ, все врагы свое покорившю и добрѣ штьчѣство свое сстроившю и съмирѣмъ все дѣни живота своего прѣкъшѣ, небесныхъ благъ сподобавшю се, иже высть новыи мѣршточыи земли сръбьскон, егоже молитвою и помощію сподобавшю се быти сънаслѣднику того добрымъ дѣламъ мнѣ, прѣволоу

благовѣрномоу и богомъ поставленному царю Стефану,
 обновляшому прѣвы царскыи вѣнцы сръбьскон и помѣр-
 скон земан, и царствующю ми землею гръчскою и всемоу
 помѣрїю и всемы западнымъ странами и всемоу днсоу и
 веселещю ми се о возѣ съ всѣми велевѣзможными подѣ-
 рскою моею, и прѣвѣи чьсти въздающю ми светынымъ и
 божьствынымъ црквиамъ, по томъ же властемъ и властели-
 чикемъ и инѣмъ прочїимъ записовани хрисоволе и милости
 савреса царьска, яко ничесомоуже врѣжденьнѣ быти: по
 томъ же шкразѣ царьскѣ и снемоу такомоу достовѣрному
 и мншгѣ люкнмомѣ и всесръдчнмомѣ и братѣ царства ми
 севастократорѣ Дѣканѣ, и како споменѣ и говори царствѣ
 ми ш свои цркви, кою ієсть създамъ ѣ своіен кацінкѣ, оу
 земан жеганковскон а ѣ мѣстѣ рѣкомѣмъ Архііевница, въ
 нмѣ прѣскветыне и въсєсвѣтлѣ чюдотворице матере божїе
 въведенїе нже въ светаа светынѣхъ, енке изволивши тако
 быти храмоу ієе. и нонска на царствѣ ми братѣ царства ми
 севастократорѣ Дѣканѣ приложити села своа кацінныа, ко-
 ми ѣсть записало царствѣ ми, нїемѣ и нїеговѣмъ дѣцѣмъ
 оу кацінноу, и за помилованїе царства ми матере божїе нже
 въздвигши шѣ одра колѣзньнаго изволивѣхъ принести даръ
 сынѣ к текѣ когоматери. тѣмъ же и царствѣ ми зговори се съ
 благочєстивою и христолюбивою прѣвышскою ав҃г҃стїєю бла-
 говѣрною царицею кѣра Єленою, царицею царства ми, и съ
 благодарованнымъ и прѣвѣзлюбленнымъ сыномъ наю, кра-
 лємъ Оурошемъ, и съ господиномъ и шѣцемъ нашимъ,
 прѣвѣщеннымъ патрїархамъ сръблємъ и грѣкѣмъ, кѣрѣ
 Бакѣмъ, и съ всѣми митрополити и епископыи и иг҃мєны
 и съ властєми всѣми малыми и велицѣми и съ всѣмъ
 съкорѣмъ сръбьскыи и помѣрьскыи землєи грѣчкыи, и дарѣ-
 ва и записа царствѣ ми сынѣ въсєсвѣтлѣ хрисоволѣ царства
 ми матери божїи архііевьскон, и за всеправовѣрно и
 сръдчнѣе порабѣтанїе царства ми севастократора Дѣкана
 въсєсръдчнмъ желанїємъ дарѣиѣти и записѣиѣти царствѣ
 ми матери божїи архііевьскон метохїю сїю: село Подѣле-
 шанє с мєгѣми и шѣтєсы съ засєлыци и съ всѣми правинами
 села того; село Архііевница конѣ цркви с мєгѣми и шѣтєсы
 и правинами села того; село Роуизворѣ с мєгѣми и шѣтєсы и

деже ієсть и та кожьствнаа црькви, и да иѣсть кто вольнѣ
 ѡтнети ни єдино ѡтъ сиѣхъ кѣѣхъ, развѣ да си дрѣжи сиѣ
 кса црькви та свѣтаа и кожьствнаа до вѣка своєодино ѡтъ
 вѣсѣхъ напасти и поданькѣхъ велѣхъ и малыхъ царьскыхъ и
 ѡтъ вѣсѣхъ владѡуцїихъ, развѣ да си ѡблада сиѡмьзи мѣ-
 тохїѡмь црьковь а ниѣ ниѣктоже. тѣмьже єгоже изволи бо҃гъ
 по мнѣ господьствовати кто любо, молю же и закупаю снѣ-
 моу словѣс царьства ми непотворенноу быти, нь єще больше
 потверждати. кто аи ѡтъ таковыхъ потырнѣ се разорити
 снѣ нан ѡтнети про ѡтъ домоу матери кожїе архїеєвскєе,
 таковааго да разорити господь бо҃гъ и прѣчїстѣа мати кожїа,
 и да га поразнї снѣа чьстнаго и животворєцїааго крѣста, и ѡтъ
 чєтїрєхъ єѡаггєлїєстѣхъ и ѡтъ свѣтыхъ врьхѡвнѣхъ апостолѣхъ
 .ѡ. и ѡтъ .тїи. свѣтыхъ и бѡгѡноснѣхъ ѡтъцѣхъ никєнскихъ
 и ѡтъ вѣсѣхъ свѣтыхъ бѡгоу сѡзждѣшихъ и да ієсть про-
 клѣтѣ вѣ сїи вѣкѣхъ и вѣ коудѡуцїи, и сѣ іѡудою да нматѣ оуче-
 стїє, и ѡдѣ царьства ми да иѣсть благословєнѣ нь пачє и про-
 клѣтѣ аминь. и снѣ извѣстнѣ и всєнастоєцїєе заѡтѡпечатнѣе
 слово царьства ми записѣ сє и оутвѣрди вѣ всѣаєе достѡиїє
 и оутвѣрждєнїє црькви вѣ аѣто .ϥϥωηηζ., индїктїѡнѣ .і.

Вѣ Христа ко҃га благовѣкрїиѣ Стефанѣ царѣ
 Срьклемѣ и Грькѡмѣ.

И писѣ сє сїє повелѣнїємѣ благовѣкрїааго цара Стефана
 s Скопїи.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Onne. 51. Св. Гора. 49. P. Uspen. 171.

CXXVI. (1349) 6857. ind. II. 21. maji.

Stephanns Serborum et Graecorum imperator. Lex ejus.

Сѣ же законьникѣхъ поставашемѣ ѡтъ православнаго сѣ-
 кора нашего сѣ прѣвѣсєрєннѣмѣ патрїархѡмѣ курь Іѡанн-
 кїємѣ и всємѣ архїєрєи и црьковнїкѣмѣ малѣмѣ и велїкѣмѣ,
 и мною благовѣкрїиѣмѣ Стефанѡмѣ и всємѣ влѣстєи царь-
 стѣа ми, малѣмѣ же и велїкѣмѣ.

Totam legem typis exscripserunt J. Rajić, Истоп. IV. 242.; J. Magarašević, Лѣтон. срб. 1828. III. IV. A. Knicharski, Mon. jur. slov. 92. P. J. Safar. Památky. Listiny 29., ejus textum etiam nos edidimus. Vindob. 1856.

CXXVII. (1349) 6858. ind. III. 20. septembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, statuit Ragusinos in terra sua posse libere mercaturam facere.

† Снѣзи повѣлѣниѣ записа царство ми въ сведеніе всѣакомѣ, како приде къ царствѣ ми покансаръ вѣнѣчкки Николѣ Гѣркниѣ и ш нмѣ властелѣ дѣкровѣчци Маринѣ Бѣнѣкки и Симонѣ Пенѣшкѣ и Жирѣ Чрѣвѣкѣ, и сповѣдаше ми за всѣ кривинѣ и дълговѣ, цю нмѣ сѣ кнѣи по землѣ царства ми, и за всѣ за този неправнѣмо, и зговорѣ се царство ми синомѣ царства ми краіемѣ Ърѣшемѣ и с властелѣи, и ѡдѣ селѣкѣ напредѣ снѣози счини мнѡлѡсть царство ми градѣ дѣкровѣчаномѣ, да гредѣ своимѣ главами, нмѣниемѣ своимѣ и ннѣхѣ трѣговѣци с кѣшѡламѣ свокодно вѣ-з-абавѣкѣ по землѣи царства ми и краіевѣкѣ, да нмѣ ни-ктоѡ ннѣю не сѣзѡмѣ по снѣкѣ ни забавѣ ни властелѣннѣ царства ми ни краіевѣкѣ властелѣннѣ, да ни ктоѡ любо въ землѣи царства ми и краіевѣкѣ, тѣкѡ да ходѣ свокодно; ако ли се ѡбрѣще кто сѣземѣ цю любо по снѣкѣ с землѣи царства ми и краіевѣкѣ, всѣ този да платѣи царство ми ѡпомѣши, комѣ кѣдѣ цю сѣзѣтоѡ, а тогази кривѣца да ниѣе царство ми, и да сѣзмѣ на нѣемѣ, кто кѣдѣ сѣзѣмѣ и счинилѣ злоѡ коіѣ. и ннѣхѣ трѣговѣци, с трѣгомѣ кѣто любѣи итѣи с ннѣс землѣю, с трѣгомѣ с кѣспѣломѣ да гредѣ прѣкѣ-з-емѣю царства ми и краіевѣс свокодно вѣ-з-абавѣкѣ, тѣкѡ ѡрѣжниѣ да не носѣи ни с Бѣсарѣ ни с Басаракѣнѣс землѣю ни на Ъгрѣкѣ ни с Босѣнѣс ни с Грѣкѣ ни нмѡ каѡо любѡѡ с тѣсѣю землѣю, тѣкѡ с землѣю царства ми и краіевѣс; кѣто ли се ѡкрѣте понесѣ ѡрѣжниѣ с ннѣс землѣю, да мѣ се всѣ този ѡрѣжниѣ сѣзмѣ. и кто гредѣ с дѣкровѣннѣкѣ и нѣзѣ дѣкровѣннѣка, да нмѣ се не сѣзѣма царѣина на Трѣкѣннѣ, да ни на іѣдѣномѣ пѣтѣи ни на бродѣс, да ходѣи всѣки свокодно вѣ-з-абавѣ. и ѡцѣ трѣговѣци дѣкровѣчанѣкѣ, кон се ѡкрѣтаю по трѣговѣкѣхѣ царства ми и краіевѣхѣ, цю нмѣ се слѣча кон любо сѣдѣ, да се сѣдѣ предѣ царѣннѣкомѣ и кѣнѣземѣ а ннѣи предѣ кѣпѣланѡмѣ, кон кѣдѣ града тогази, закономѣ родѣтелѣи и прѣродѣтелѣкѣ царства ми; и за снѣзи да гредѣ предѣ царство ми на сѣдѣ: за крѣкѣ и за землѣю и за прѣводѣ и за чѡвѣка и за свѡдѣ и за

нио ни за цію. и кѣди прии латинникъ сръбина, да да латинникъ сръбинъ половинъ латинъ а половинъ сръбъ свидоке, такожде и сръбинъ кѣди прии латинина, да мѣ даіе свидоке половинъ сръбъ а половинъ латинъ по законъ, како сѣ намали сѣ родителѣ и сѣ прародителѣ царьства ми свѣтаго краля. и гдѣ комъ даіе дѣкровъчанникъ свои дожитъкъ комъ годѣ тръговъкъ, тере мѣ ѡдъ неѣга сѣ вѣхъ сдритъ, да се кланѣ латинникъ за този, да вѣдѣ вѣкрованъ по законъ, какъ сѣ намали сѣ родителѣ и сѣ прародителѣ царьства ми. и кон тръговъкъ кѣпи конѣ на тръгъ, и плати за нь царинъ, да рече царинникъ дѣшомъ, ере іестъ тогази конѣ кѣпникъ, и за неѣга платникъ царинъ, а тати не зная, да мѣ за този скода несктъ; ако ли га такози не ѡправи царинникъ, да да скода, сѣ кога іестъ кѣпникъ. а кон любо тръговъкъ доведѣ кѣниѣ кѣпникъ изъ тѣсѣи земьлѣ, а познаю се, да се кланѣ тѣзи тръговъкъ самъ дрѣги, ере га іестъ кѣпникъ сѣ тѣсѣи земьли, и не зная тати и гдѣсара, да не даіе за този скода; да ако си сѣзавѣи сиѣи, кон га познака, сѣзети конѣ, да си га сѣзъмъ, а ѡномъ да пода тръговъкъ ценъ, цію вѣдѣ подалъ за неѣга. и кѣди царьство ми приходѣи сѣ тръгъ, да мѣ почитѣю и дарѣю скоѡмъ коѡмъ, како іестъ подобно цара (почитати), а пошаного дара и сѣзетѣи да намъ несктъ. и ако се царьство ми сѣвади зъ дѣкровъчанномъ, цію се ѡкрѣтаю дѣкровъчанѣ по земьли царьства ми, да имъ се постави рокъ за .ѣ. мѣсецъ, да се испратѣ скоѡдно вѣзъавѣкъ, и да походе, а зъ градомъ да се ратѣи царьство ми. и цію се разѣвѣи дреко венѣтъчко и дѣкровъчкѡмъ, цію стече сѣ земьлю царьства ми и краіевъ, да се не сѣзме ницію, да іестъ скоѡдно. и кон тръговъкъ гредѣ по земьли и тръговѣхъ царьства ми и краіевѣхъ, да плакѣ всаки царинъ по законъ, како сѣ давали сѣ родителѣ и прародителѣ царьства ми. и ѡціѣ шъ нѣми сиѡзи сѣтъкии царьство ми: цію се ѡкрѣтаю людиѣ царьства ми, кон вѣдѣ приишли сѣ Стѡмъ по толѣ, кѣди га іе дало царьство ми дѣкровъчаномъ, тѣзи люди царьства ми дѣкровъчанѣ да ѡдѣженѣтъ. и цію вѣдѣ прѣзели земьлю царьства ми прѣзъ мѣю, коѣ іестъ вѣла мѣи сѣ родителѣ и прародителѣ царьства ми свѣтаго краля, ако вѣдѣ и винограде по нѣи насадили прѣзъ мѣю, кѣсе да ми повратѣ. и за сѣдѡвѣ и всако

doni sforçadi ne allo signor ne a nessun alltro che lo ragu-
sin non e tegnudo a dar.

Origin. et apographum saec. XIV. chartae. in c. r. ar-
chivio Viennae. Спомен. 43.

CXXVIII. (1350) 6858.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, per-
ficit ecclesiam in Dečani.

..... црковъ си пандократорова създа се и подкнуса
се и съ..... прекисокаго благовернаго и светаго .а. го царя
Стефана.... високаго краля Уроша всен земаи сръбскіе и
поморскіе..... въ помень и на(метъ) Стефану светому
краю Урошу .г. емъ въ акто .ж.ѡѡиі.

Inscriptio in ecclesia in Dečani: Дечан. првен. 19.

CXXIX. (1300—1350).

Tvrdislav Uglesić amicitiam et societatem instituit cum
Ragusinis.

† Ѡбеща се Тврдиславъ Углешитъ, и кле се кнезъ и
властеломъ и шиктинъ дсеровъчкѡнъ с кога и с божню ма-
теръ и с все свете, да је съ нмаи једно, и да је вдь ннхъ
једнь, како кон годъ дсеровъчашинъ, и за всакъ работъ
за дсеровъчкѡс да доврѡ и за кѡ годъ да стои колико једнь
вдь дсеровъчника, докле је шнъ живъ.

A tergo manu recenti: 1300—1400.

Sigillum et caput taurinum delineatum. Origin. chartae.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 58.

CXXX. 1351. Priština.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, con-
firmat privilegia Catharinis concessa a prioribus Serbiae
regibus.

Глава штицу и сынъ и светому дүүху, слава ти, госпо-
ди боже мои, истина, истинно поконце всѣхъ праведныхъ,
ѡфаніе, господи, моего дүүха спасеніе, мене же рака своего
сотвори на образъ и приликъ своего божества, и дароваше
милостию и пароду ѡбавь постави, украси ме земаомъ и
земелскомъ красотомъ, градове же многе ѡ стражу намъ

предаде, и пастира надъ всѣмъ постави, грѣшнь быхъ,
 грѣху волю и область на да мною не даде, и ако на славно-
 га и преепростаго но паче мене же на выше постави, и царемъ
 самодержцемъ прослави, слава ти, Христе, вселенни спасе и
 воже вседержителю, господи, всаку благодать и разумъ и
 праведни судъ божественно вати неходи: тебѣ же, Христе,
 славу и свѣтъ... вездѣхъ весь день моего житіа в миръ пу-
 стихъ сердцемъ, волюмъ, словомъ и дѣломъ яко богу и
 отцу царю всему держителю и сыну милосердіа украшеніе
 нашего недостойніа и дѣху светому возлюбленному, пре-
 чисте и непорочне дѣве Маріе, дщери и праветнен по ти
 Давида царя, кимъ научена бысть когось и пророкомъ гла-
 голющии дщи дщери, и приклони ухо твое, царь возлюбь
 красоту твою. такожде и азъ во Христа кога вѣрнии Сте-
 фанъ, милостию божію царь серблен и грекомъ, самодер-
 жаць всѣхъ сербцехъ и поморецѣхъ земалехъ, вѣнчъ светаго
 и страшнаго краля Уроша, правнѣхъ господина преподоб-
 наго отца Стефана Немане, новаго мироточца, владыки
 вишняго самодержавна всѣхъ сербцѣхъ и поморецѣхъ земалъ
 и царства мы милосердіемъ умоливше сіеми предростамни
 о спасенію зданіа своа вседате(не) деснице, благоволив
 убо умоливше о насъ многіе пристателѣ величеству его бы-
 ти не хотѣ смерти грѣшнику но къ обращенію жикота. азъ
 ко егво свиди житію сему временному, и зговорихъ съ со
 господиномъ и отцемъ царства мын, преосвѣщеніемъ архіе-
 пискупомъ кірк Даниломъ, со епискупни и со ігуменни и со
 властели и всѣмъ соборомъ сербцѣмъ, и милостию Христа
 кога моего шкѣтковаше ми се и заклаше вси выше писани
 господни архіепискупъ со свѣмъ соборомъ церкви и весь
 соборъ царства мы, да всако даніе родителей и прародителей
 нашихъ и толикожде наше даніе и подтвержденіе подтвердише,
 и сіе подтвержденіе прославлено бысть, и таково прославленіе
 чѣвше, и дондоше къ нашему царству въ Приштинѣ вла-
 стеле и графана нашего вѣрнаго и столнаго и люкымаго и
 свавнаго града Котора на насъ Мило Буѣвичъ и Грѣке Бисте-
 тичъ и Жень Пашаевичъ и Гергѣрь Гилановичъ и Басе Бы-
 говичъ, и донесоше свое крѣсиволѣ и занесе перве господѣ,
 родителям и прародителямъ нашимъ и сѣвше крѣсиволѣ и занесе

господина и дѣда нѣн свѣтаго краля Уроша и госпоже свѣ-
те кралице кїрь Єлене, како да господинъ свѣтын краля и
свѣта кралица Котору жупу Гервааль, дони и горнїи, со свѣ-
ми мегамн и заскоци и с правинами своими у ващину и у
племенито до вѣка и вѣку аминь, и цю є было которско
перкомъ, да куде и после до вѣка. и то ми видѣвшїи и весь
соборъ выше писанїи Котору и свои общини которскои бла-
гословисмо и потвердисмо выше речену жупу Гервааль, дони
и горнїи, Котору и которскому насакдію до вѣка у вѣку
аминь, да сѹ колїи томъ си жупомъ всяку волю свою со-
творити како своіомъ племенитомъ каціномъ како любили
намъ, та толико выше речена жсна Гервааль колико виногради и
ващаци и земаѣ и ликаде со свѣми правинами своими Ми-
раць, Лозица, Докрота до Люте и монастырь свѣтаго Ге-
оргіа со свѣмъ метохіомъ своіомъ. Христе славнїи, научи
насъ всякому наукѹ благоукрному глаголюще: тко оста-
вить отца лико ннѹ вещь мене ради р. ѡ. к., прїиметь жизнь
вѣчну, возрадити ѡ; такожде властеле которсїи сотворише
све при нашей чести и вѣры оставише, а... тому упомене-
нѹсмо, како вѣру и поштену службу приказаше нашїемъ ро-
днїтелѣмъ и прароднїтелѣмъ и нашему царствѹ, и видѣсмо
записе сѹвыше писанехъ записе записк и крусиною господина
краля Радосака и господина Бладисака Урошѹ, видѣвшїи,
како по крусиною господина краля Гѹрга, господина серп-
скога и поморскога, которскои окцини благослови и по-
тверди церковь архангеловѹ въ маломъ морѹ према отокѹ,
Лѹцину, Наснглакъ, Кертале, Полѣ, како є уписано у кру-
синою господина краля Радосака и братїе єго, господина
Бладислава и господина Уроша нашѹ господинѹ Стефанѹ,
царѹ сербелѣмъ и геркомъ, потвердихъ властеломъ и свои
окцини которскои все выше писанїе; а сада сѹвише намъ дахъ
за ннѹ вѣру и поштену службу у Баошлѣ, Біелѹ, Крушевнѹ
со свѣми селами, мегамн, правинами своими до рієке, и сѹви-
ше тога дахъ намъ више реченога града намъ Леденице, донѣ и
горнѣ, и залазе со свѣми правинами своими, да є выше рече-
нымъ властелн и ннѹ све общинїи до вѣка и вѣку аминь, да
намъ нитко по насъ царѹ ни господарѹ Котору не потвори ни
порѹши данїе и потвержденїе сего записи и ннѹхъ выше рече-

нихъ записа: тко ли бы потворио и порушио таково сотворе-
ніе, да є проклетъ ѡтъ моего Христа владыке и ѡтъ пречи-
сте матере єго и ѡтъ все ангелске силе и ѡтъ дванаестъ вер-
ховніехъ апостола и ѡтъ всего небеснаго сокора и ѡтъ госпо-
дина архієпископа и єго сокора и ѡтъ мене грѣшного Сте-
фана цара и ѡтъ всѣхъ родителѣ и прародителѣ нашіехъ, и
дсхъ такового преступника да є другъ всѣхъ лукавихъ анге-
ла. сін крушивои азъ Вуканишъ ушсахъ, и дахъ выше рече-
номъ властеломъ річію и заповідію господина цара Стефа-
на и річію и подтвержденіємъ господина патріарха кѣрк Да-
нила и всего сокора єго и властела и сокора царскаго Ге(р)гу-
ра кесара Бранка и Радована Расисамика и Ягола и братъ
мѣ Попсакъ и кнєзь Кратко Окрадь, чеоникъ и коєвода
Марко и мнози нин властеле мали же и големи. и за выше
вѣрованіє печатисмо заатнамъ печатію закономъ и обычаемъ
круское акта 1351.

Стефанъ милостію кожимъ царь Серкомъ и
Геркомъ.

Ex apographo facto his ultimis annis Cathari. Nos pau-
cissima mutavimus.

CXXXI. (1353) 6861. ind. VI.

Stephanus Uroš, Serbiae rex.

Subscriptio: Ъъ Христа бога благовѣрни Стефанъ
Урошъ краалъ всѣмъ Сръбїемъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in
Atho. D. Avraam. Ome. 79. Св. Гора. 145. P. Uspen. 172.
(de ecclesia S. Nicolai ad Pšinam [на Пшину] data metro-
politae Serensi [сѣрацкомѣ про сѣрское, сѣрское], ut
eam teneat usque ad mortem [да си ю имать до своего жи-
вота]). Annus aperte vitiosus est.

CXXXII. (1354) 6862. ind. VII.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Legis
continuatio.

P. J. Šafar. Památky. Listiny. 40., apud nos 15. Cf.
CXXVI.

CXXXIII. (1355) 6863. ind. VIII. junio mense.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de terra monasterii Chilandar (земля каркичская).

Initium: Наа хѣркине и повелѣва царство ми.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 172.

CXXXIV. (1356) 6864. ind. X. 10. januarii.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Privilegium Ragusio et Venetiis concessum.

† Нише и повелѣва царство ми, да ѣсть вѣдомо всакоу. створи милость царство ми трьговцемъ, наи ѣсть дѣкровчанникъ наи вѣтъкъ наи никъ кто, всаки да гредѣ с трьгоу с земаю царства ми и с Призрѣнь и вѣдѣ намъ хѣркине, свободнѣ, безъ всаке забавѣ, а да не наа ни вѣтъ кога ни ѣдне печали наи које забавѣ, ни вѣдѣ царства ми ни вѣдѣ коєга властѣнна царства ми ни вѣтъ ниєднога кѣпалне ни вѣтъ земаѣнна ни вѣтъ иного кога владѣщаго с земаи царства ми. кто аи се нагѣ забавникъ цю наи цю сзѣмъ, да намъ плати царство ми. а акѣ сѣхѣви цю сзѣти мати царства ми, господи царица, цю вѣдѣ ни хъ трьга, а наи царство ми, ни цю да намъ се не сзѣмѣ безъ кѣна. и записа се сине слоуо царства ми въ лѣто .жѣѡѡдѣ., индиктъ .і.

Мѣсецъ гѣнварь дѣнь .і.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 44.

CXXXV. (1347—1356). 20. septembris. Novo Brdo.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, tollit portorium in Trebinje.

† Нише царство ми, како приходи въ царствѣ ми покансаръ вѣнѣтъкъки Никола маркѣс вѣ денчикъ и Силѣ Бенѣникъ и Маринъ Гѣникъ и Живѣ Чрѣникъ, покан(сарнѣ) дѣровѣкъци, и молише царство ми за царинѣ, кою ѣ царство ми постав(аю) на Трѣбини, и царство ми заради врата ми дѣжс и за покансара вѣнѣ(тъкъкого) (и за поканса)ра града дѣровѣкъкого и за моленнѣ ни хъ покансара (милѣ)сть, да намъ не вѣдѣ царинѣ на Трѣбини, и ни-

гдѣре.... прѣгге нѣкъ ѣ била царина, тѣггере да намъ не ѣ и дѣньскъ, да ходи.... (сво)водно само и (та)мо, да намъ не забави никто... ѣре намъ забави про.... потворишь мнѣлость и за(писаннѣ)... да се распе и накаже, и да ѣ невѣрникъ царьствѣ мнѣ. а си(ю) мнѣлость счини господинъ царь с По-вомъ Бръдъкъ мѣсеца сѣктѣвръ .ѣ. дѣнь.

Мѣсець сѣктѣвръ.

И тома ѣсть мнѣлостникъ (прот)овѣстникъ Никола.

Bulla aurea. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXXXVI. (1347—1356).

Stephanus, Graecorum imperator, Serborum rex, cetero Deçani.

Стефанъ въ Христа кога вѣрнии царь грѣчїи и кракъ все сръкскїе земан и номорскїе и вѣтторъ мѣста сего свѣтаго.

Inscriptio in ecclesia in Deçani. Дечан. првен. 24.

CXXXVII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, jura *κτῆτορος* (*κτητορικὰ δίκαια*) cedit filio regi Uroš.

Initium: *Ἐπεὶ ἐζήτησαν τὴν βασιλείαν μου.*

In mon. Esphigmeni. P. Uспен. 169.

CXXXVIII. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator. Chrysobullon de fundis monasterii Esphigmeni.

Initium: *Ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ περὶ τὸ ἅγιον ὄρος.*

In mon. Esphigmeni. P. Uспен. 171.

CXXXIX. (1347—1356).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, scribit se partem terrae monasterii Zographi monasterio Chilandar et illi pro hac terra duos pagos dedisse. Hoc notatur in antiquiore diplomate, e quo partem illam, quae finium descriptionem continebat, excidit, relicto tamen anno et die: 6427 (919) 28. aprilis. Dolendum, Demetrium Avraamović non notassee, qua lingua hae antiquiores scriptae sint

litterae: si sunt serbicae, quod dubitandum, antiquissimae sunt omnium hucusque notarum.

Sigillum aureum: стѣнь царь сръбкх и пморски....-їс. хс.
Origin. membran. in mon. Zographi. D. Avraam. Оше. 81.
Св. Гора. 169.

CXL. (1356). 20. decembris.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Декембрѣмъ .к. прѣстави се прѣвѣи царь сръблемъ и грѣкомъ, кѣрь Стефанъ.

E Vukii typico chilandarensi.

1356. 23. januarii. Quod scribatur Ser Jacobo Delphino, quod, cum propter obitum domini imperatoris Raxie mora sua non possit esse ibi ulterius utilis, donec aliud videatur, volumus et sic mandamus, quatenus Venetias revertatur.

E litteris ad legatum Venetorum.

CXLI. (1357) 6865. ind. X. 10. aprilis.

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, donat insulam Melitam (Млѣтъ, Meleda) Base et Tripe.

† Иже не-прѣка спцеваи любкѣмъ кожѣс(тѣ)кѣмъ и сладость неизреченнѣ слави твоеѣ и кто доволѣмъ ѣсть изглаголати таковою благодать, иже даровалъ ѣси, владико Христѣ, не-весни царѣ слави, сконча ракомъ и православиномъ царемъ пожизниномъ благовѣрнемъ и чистотою прѣчиждшимъ вса лѣта живота своего и восприимшимъ вѣнци почести ѡдѣ всемогущаго владки и ѡтъ рѣки ангельске мѣмъ повѣди, си же въ царѣ(ствѣ).... Слѣчѣше ѡбѣтованнѣ кожѣмъ, когѣ же въсхотѣишъ и си вса слѣчѣишѣмъ се мѣмъ съ мѣлости господѣ кога спаса моего Исѣ Христа, иже по то(го) изколемию дарова мѣмъ Стефанѣмъ ѡрѣишъ, царѣ сръблемъ и грѣкомъ, поморию и западнимъ, веселию се доушею и тѣломъ ѡ кожѣс(тѣ)кѣмъ даровани, иже ми дастъ владика Христѣмъ восприѣти ми вѣнѣмъ царѣствѣмъ двѣднѣмъ и прѣвое знаменнѣ царѣскаго чрътога, иже вса добръѣмъ страѣюѣмъ ми по законѣмъ сѣтавленномъ всечѣстнаго зѣора иже ѡтъ прѣжде господиномъ и родителемъ царѣства ми свето почѣишѣмъ ца-

реамъ, ниже сѣстави всакаѧ прѧвила, тѧзи всѧ ствѣрждають
 царство ми, зговорив се съ господѧмъ и матерню царь-
 ства ми, благовѣрною царицею кѣра Еленю, и съ господиномъ
 и вѣцеамъ прѣвѣскѣренньимъ патриархомъ кѣрь Савомъ и
 съ всѣми митрополити, игѣмени и съ всѣми властели ве-
 ле възможнымъ подѣрѣкою царства ми и съ всѣмъ зборѧмъ
 сръбьскымъ иже записовати хрисовѣль и мнѧсти словѣа
 царьска ѧко ничемѣже вѣрѣжденѣ бити, по томѣжде вѣразѣ
 царьскомѣ изволи же и царство ми, и снѣма таковыми до-
 стовѣрними и сгодними и любимиыми властелиномъ царства
 ми, Басетѣ Баринчелѣ Гиволничю и Тринетѣ Михѧвничю Бѣ-
 кичю, за нѣхъ правѣчно и всесѣрѣчною поракотаннѣ
 царствѣ ми дарова намъ царство ми снѣзи хрисѣвѣль, и
 записа намъ царство ми вѣтокъ вѣсѣ Дѣверѧнника Мѧтѣ
 съ всѣми сѣли и съ мѣстѣми и стѣси и съ всѣми правниами
 тоган вѣтока и съ всѣмъ мѣтохѧмъ, како ѣсть вѣтѣ вѣка
 вѣль, с чимъ га сѣ намами ни вѣи вѣдъ прѣжде, да намъ ѣсть
 с каинѣи и с вѣорѣчко намѣ и нѣхъ дѣцѧмъ до вѣка, да си
 га намай и дрѣже како и всѧсѣ свою сѣиѣю каинѣи; како ѣсть
 царство ми нѣмъ властѣломъ и властѣличѣмъ записао и
 стѣвѣрѣдѧло каинѣи, тако и Басетѣ Баринчелѣ и Тринетѣ
 Мѧхѣ Бѣкичю и нѣхъ дѣцѧмъ записахъ и стѣвѣрѣдѣхъ, ѧко
 да намъ ѣсть тѣвѣрѣдо до вѣка, любѣ подѣ цѣркѧвъ за дѣшѣ
 подѣиисати, с прикию дати, продати, харизати, замѣкни-
 ти, вѣдѣк намъ хотѣннѣ, вѣкратити, како и всѧсѣ свою сѣиѣю
 каинѣи; и с снѣмѣзи с всѣмъ да се царство ми не потвори,
 ни да намъ сѣзѣи ни за ѣдино ни за коѣе сѣгрѣшеннѣ просто
 рекѣи развѣк не вѣкрѣ, и ѣгоже изволихъ когъ по мѣнѣ госпоѣ-
 стѣвѣюра на прѣстоѧтѣ царства ми, снѣмѣ словѣсѣ царь-
 стѣа ми не потвореннѣ бити, нѣ и ѣѣне колѣше и вѣрѣчѣкѣ
 потѣвѣрѣждати и сѣвѣюдати. и снѣ извѣстѣное и всѣнастоѣ-
 щѣе печатѣное словѣо царства ми записа се и стѣвѣрѣди...
 всако стѣвѣрѣжденнѣ и достѣианнѣ царьско, иже се и записа
 знаменнѣмъ царьскымъ въ лѣто .870., индиктиѧнъ .1.,
 въ славѧномъ градѣ Скопи царьскомъ, мѣсеца априла .1.
 дѣнь.

† Стефанъ Ърошъ благовѣрни царь Сръб-
 лѣмъ и Гръкѧмъ.

A tergo: Ponelia de Base e de Tripe de la Meleda.
Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 46.

CXLII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Ribnik.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
statuit posse Ragusinos per terram suam libere mercatu-
ram facere.

Нѡма хотѣхнѣе и влагонзволѡи царьство мѡи славноуѡ и
почтеноуѡ градѡ Дѡбровникѡ и кнѡзѡ Дѡбровчкѡуѡ и вла-
стелеуѡ всеуѡ Дѡбровчкѡуѡ и сѡднѡуѡ и ѡпкнѡуѡ, и како
приходѡше к царьству мѡи властеле почтени Маринѡ Гѡ-
нинѡ, Живѡ Никѡле Гѡидѡловникѡ сынѡ и Живѡ Чрѣвникѡ с
покансарьство, и говорѡше царьству мѡи ѡ крѡвнѡхѡ и ѡ
забѡвахѡ, цю се чинѡ с зѡман царьства мѡи Дѡбровчанѡуѡ, и
такози повѡлѡ царьство мѡи, и счинѡхѡ мѡноуѡ Дѡбровча-
нѡуѡ всеуѡ велѡуѡ и малѡуѡ, да си гредѡ Дѡбровчани с трѡ-
гомѡ и с кѡпѡуѡ сководѡ по зѡман и по градовѡхѡ царь-
ства мѡи и по трѡговѡхѡ, да си продаю кѡпѡе своѡе, и да си
кѡпѡю, цю нѡмѡ трѡкѡсѡе, с зѡман царьства мѡи, и да нѡмѡ нѡ
воѡкѡ нѡкто забѡвити да ни задрѡжати ни ѡ царѡ ни па-
триарѡхѡ ни властѡникѡ ни властѡничѡкѡ ни кѡфѡлѡни ни кнѡзѡ
ни секауѡ ни царѡникѡ да ни кто люѡ ѡтѡ владѡшѡхѡ, по
зѡман царьства мѡи нѡже се ѡврѡтаю, тѡкѡ да си ходѡ Дѡ-
бровчѡне сководѡ и читѡво кѡзѡ забѡе и кѡзѡ задрѡжѡни
с кѡпѡуѡ по зѡман царьства мѡи и по градовѡхѡ и по трѡго-
вѡхѡ и по властѡлѡхѡ, просто рекѡе, по кѡеи зѡман царьства
мѡи, и да си продаю кѡпѡе своѡе, и да си кѡпѡю, цю нѡмѡ
трѡкѡсѡе, и да си походѡ сководѡ ѡпетѡ с Дѡбровникѡ кѡзѡ
забѡе и кѡзѡ задрѡжѡни, како нѡмѡ самѡ записѡлѡ и счинѡлѡ
мѡноуѡ, а да нѡмѡ нѡкто воѡкѡ забѡвити или задрѡжа-
ти, да си продаю кѡпѡю своѡю, и да си кѡпѡю, цю нѡмѡ трѡ-
кѡсѡе, с зѡман царьства мѡи. кто ли нѡи счини ѡдѡ властѡлѡ
царьства мѡи а или ѡдѡ владѡшѡхѡ кѡ зѡман царьства мѡи, и
потѡри сиѡ записѡниѡ и мѡноуѡ царьства мѡи, и забѡви
цю Дѡбровчанѡуѡ, да не продаю трѡговѡе и кѡпѡю своѡю, и
да си кѡпѡю, цю нѡмѡ трѡкѡсѡе, и или нѡмѡ цю кто сѡмѡе, да
мѡ иѡсть неѡкрѡи с неѡкрѡи нѡмѡе, и да платѡ все само сѡдѡуѡ,

цю намъ бѣде стрѣль, по законикѣ царьства ми. и такози се
 слави царство ми дѣровчаномъ, цю намъ кто стрѣи а на
 сѣмъ въ земли царства ми, все този да намъ плати царство
 ми, а царство ми да ниѣ сѣкѣ шнези кривце, и винѣ штъ
 сѣлѣ напредѣ, цю намъ кто сѣмъ по силѣ, все този да намъ
 платѣ царство ми шдѣ кѣмъ царства ми. и сию мнѣ
 записа и стверди царство ми на Риевникѣ мѣсеца априла
 .кд. днѣ въ лѣто .жѣѣ. индиктионѣ .і.

Мѣсець априль.

A tergo: Questa pouelia, chomo francha li mercha-
 danti miser lo imperador Vros, che çasqun uada seguro in
 Schauonia, e se algun baron levasi per força, che lo impe-
 rador page del suo.

Apographum saec. XIV. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CXLIII. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Prizrén.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
 Ragusinos orat, ut defendant Base et Tripe.

† Докрѣдѣтелно и всеразсѣмно съ истиннивою царскаго
 словеси поставиѣтъ царство ми въ свѣдѣтельство кѣмъ,
 како придоше к царствѣ ми всепочтени властеле славнаго
 града дѣровника Маринѣ бѣникъ и Живѣ Николе Гшдѣ-
 ловникъ и Живѣ Чръникъ, и споменѣше царствѣ ми за Мѣтъ,
 како имѣю забавѣ за Мѣтъ шдѣ царства ми и шдѣ вла-
 стель царства ми, говореке: господине царѣ, Мѣтъ ѣсть
 царства ти, а ми имѣмо забавѣ из нѣга. и счини мнѣ
 лость царство ми властелѣмъ и всемъ градѣ дѣровникѣ,
 шдѣ днѣшѣ напредѣ никтоу да не имѣ посла за властеле
 и за градѣ дѣровникъ, рекше за Мѣтъ, ни само царство
 ми, да ни инѣ етѣ шдѣ властель царства ми ни малъ ни
 великъ, тѣмъ Басета и Трипета сѣюкнию властелинѣ и
 кнѣзѣ царства ми, како имѣ га ѣ даровало и записамо цар-
 ство ми, такози да га имѣта; и васѣ молю како монахѣ
 срьдъчникѣ и любимѣхъ, да ми бѣудете Басета и Трипета
 за сѣюзи работѣ, рекше за Мѣтъ, да намъ помагате за
 мою любѣ въ сѣензи работѣ, въ чемъ ви имѣта шпоме-
 новати. и сѣемзи царство ми да имѣ се не потвори, тѣмъ
 да прѣкѣнѣѣтъ сѣе слово царства ми тѣрѣдо и не-

поколѣбимо до вѣки. и снѣ извѣстное и всенастоѣице и
златопечатное слово царства ми записа се и подѣписа и
сверѣди къ лѣто .жѡѡѣ., индиктивна .І., мѣсеца априла
.кд., днь с Призрѣнк.

Етефанъ Ѣрвшъ благовѣрни царь Ерквлемъ
и Грквмъ.

A tergo: Questa ponelia per la Meleda.

Sigillum avulsum. Origin. chartae. in c. r. archivio
Viennae. Сюмен. 48.

CXLIV. (1357) 6865. ind. X. 24. aprilis. Pod Prizrénom
na Ribnicê.

Stephannus, Serborum et Graecorum imperator, con-
firmat donationem factam a patre monachis S. Mariae Si-
naiticae.

† Да ієсть вѣдомо всакоу, има хотѣние царство ми,
и благоизволюхъ и въсхотѣхъ и даровахъ снѣзи мнѣ
вселеюимомъ царства ми князъ дѣкровичкомъ и властеломъ
и всемъ градъ дѣкровникъ, и како придоме къ царствѣ ми
с градъ Призрѣнкъ всепочтени властеле града дѣкровника на
имѣ Маринъ Бѣникъ и Чире Николе Гѣндѣанкѣ синъ и Чире
Чрѣникъ, и шче, како споменѣше царствѣ ми, що ієсть далъ
и приложилъ и записалъ господинъ свѣто починши царь роди-
тель царства ми за свою дѣшъ прѣчистѣи владичици госпо-
жди когородици синанскоу, да се дава вѣдъ велика днь до ве-
лика днь на всако годниѣ вѣдъ дѣкровника петъ сътъ перьперъ
кенетьчкихъ ѡтъ Стона, и ѡ томъ въсхотѣ царство ми, и
счинихъ мнѣ властеломъ почтенимъ и всемъ дѣкровни-
кѣ, ѡко шнѣзи дохѣдѣкъ петъ сътъ перьперъ, що ієсть при-
ложилъ родитель царства ми когородици синанскоу, да се
дава на всако годниѣ на великѣ днь и пакъ до велика днь. и
този записанне и приложенне господина и родителя царства
ми видѣвъ царство ми потврдихъ и записахъ такожде, ѡко
този приложенне родителя царства ми да прѣвѣваетъ тврѣдо
до вѣка, како да се даватъ когородици синанскоу на великѣ
днь и пакъ до велика днь петъ сътъ перьперъ дѣкровичкихъ
кенетьчкихъ ѡтъ Стона, и за тѣзи дохѣдѣкъ да не имать посла
само царство ми закарити или сдрѣжати или ѡтнѣти тѣзи

доходокъ ѡтъ когородниче синанскє, ни да сашають вла-
стєє дѣровьчсци ни посланиа царьства ми ни писаниа
царьства ми, ни да се сашають за то ни кнезѡе царьства
ми, кон држеть кѣю царьства ми ни нихъ писаниє да
ни инехъ властєє царьства ми, да ни по иномъ ни по чємъ,
развѣ да прѣкиваетъ този приложенне ѡ когородниче синан-
скє до вѣка, и властєє дѣровьчсци тѣзи доходокъ да ни-
комѡ не давають по милости царьства ми тѣкмо синанскои
когородничи, како и вине пишеть. и сє потвѣржденне и
милость царьства ми да прѣкиваетъ твѣрдо и неѡтємлемѡ
до вѣка. кто ли такови држнеть ѡтнети и потворити сє
записаниє царьства ми, такови да имать запрѣиєниє ѡтъ
господа бога, и да мѡ ѡєсть мѣстинца прѣсєвета когородница
синанскаѡ въ днь страшнаго сѣда христова, и ѡтъ царь-
ства ми да приметь гнѣвъ и наказаниє по законнѡмъ царь-
ства ми. записа же се снѡ милость и потвѣрди въ лѣто
·жѣѡѣѣ·, єндикта ·і·.

Мѣсєць апрѣль.

Покєленнємъ господина цара логодєть Драгославъ прѣ-
рѣчи подъ Призрѣномъ на Рибницѣ апрѣла ·кѣ·.

A tergo: Questa ponelia si e de dar ono ano a li cha-
logieri de santa Maria de Sinay perpere 6 del trebuto de
Stanco.

Apographum saec. XIV. chartae. in e. r. archivio Vien-
nae. Спомєн. 47.

CXLV. (1357) 6865. ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrênom
na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
confirmat privilegia concessa Ragusinis a praedecessori-
bus suis.

† По неизреченномѡ милосѣрднѡ и чловѣколюбнѡ владѣ-
ки моего сладкаго ми Христа, по изволеннѡ и милости и все-
милостивномѡ єго призрѣннѡ єкє на царьство ми, ꙗкоже и
на прѣвнихъ свєтихъ православнихъ царь такожде и благодѣтъ
прѣсєветаго своего дѣха и на царьствѣ ми показа, ꙗкоже
изани на свєтнєє свое счєнниє и апостоли, рекъ намъ: идѣте
въ всѡ вѣселєнсѡ, проповѣдите єєє моеєго вѡжьства; по

всехвалѣнїи єго милости такоуїе дари и царьство ми дарова, и постави ме господина всемоу стежанїю штьчества моего, рекъ же земли срьскон и гръчкон, поморїю и западнымъ странамъ. милостию коужїю и неизреченнымъ єго промышленїемъ съдръжеиши ми сїи вса благоувѣрномъ и богомъ поставленномъ Стефанъ Уроисъ царъ всегда веселеиши ми се во козѣ и дръжеиши ми скифтрое царьство по прѣданїю же и стареу господина и родителѣ царьства ми свѣтаго цара Стефана, ꙗкоже єсть старина и законна записовати хрисовлає словесе царьска, и прѣво свѣтлымъ и божьственнымъ црквамъ, по томъ властемъ и властеличкемъ и инымъ прочимъ, и ничемъ же невѣржденїи кѣи, изколи же и царьство ми по томъ же въразъ даровати и записати сїи хрисовоуа и милость, како придоше къ царьству ми сїи почтени властеле а покансарїе дѣровьчїи: Маринъ Бѣникъ и Живъ Николе Гнѣдѣвѣ сынъ и Живъ Чрѣвїкъ, и върѣкоше царьство ми с Призрѣнѣ с чьстїямъ и з даромъ, и вса, ꙗка трѣбоваше и просише с царьства ми, този намъ все дарова и записа царьство ми; и споменѣше царьство ми во записани и во милостехъ, цю намъ єсть записалъ прѣдѣлъ и дѣлъ и родителѣ царьства ми господинъ свѣто почивши царъ во законѣхъ и во всакоукихъ правинахъ, и вгладѣвъ царьство ми тази вса прѣва записанїи, и не потворихъ, нѣ и вѣре коше и крѣнѣкъ потврдихъ и записахъ по томъ же въразъ, цю єсть въскъ градъ дѣровникъ, да гредѣ своимъ главами, и ланїемъ своимъ, и нїхъ трѣговци с кѣпашамъ свокодно кѣзъ всаке забаве по земли царьства ми, да намъ никто нїцю не сзѣме ни забави посланїемъ ни властелинъ царьства ми да ни кто люко нїхъ, ни малъ ни великѣ, въ земли царьства ми, тѣмъ да ходѣ свокодно; ако ли се върѣте кто сзѣмъ носилїемъ цю люко нїхъ с земли царьства ми, все този да плати царьство ми шномъзи, комъ кѣде цю сзѣто, а тогази кривца да нїре царьство ми, и да сзѣме на немъ, кто кѣде сзѣлъ и счинилъ зло коїе; и нїхъ трѣговци с трѣгомъ кто люки нти с нїсъ землею с трѣгомъ, с кѣпашамъ, да гредѣ прѣзъ землею царьства ми свокодно кѣзъ всаке забаве, тѣмъ вѣржнїи да не носитъ ни с Бѣгаре ни с Басаракїи землею ни на Угре ни с Боснѣ ни с Грѣке ни нїамъ камо люко с тѣгю

ЗЕМАЮ, ТЬКМО Ъ ЗЕМАЮ ЦАРЬСТВА МИ: КТО ЛИ СЕ ШЕРЬКТЕ ПО-
 НЕСЬ ШРЪЖИИ Ъ НИИ ЗЕМАЮ, ДА МЪ СЕ ВСЕ ТОЗИ ШРЪЖИИЕ ЪЗМЕ.
 И КТО ГРЕДЕ Ъ ДЪБРОВНИКЪ И ИЗЪ ДЪБРОВНИКА, ДА ИМ СЕ НЕ
 ЪЗИМА ЦАРИНА НА ТРЪБЕНИИ ДА НИ НА ЈЕДНОМЪ ПЪТИ НИ НА БРО-
 ДЪ, ТЬКМО ВСАКИ ДА ХОДИ СВОБОДНО БЕЗЪ ВСАКЕ ЗАБАВЕ. И ШЦЕ
 ТРЬГОВЦИ ДЪБРОВЧАНЕ, КОИ СЕ ШЕРЬКТАЮ ПО ТРЬГОВЕХЪ ЦАРЬ-
 СТВА МИ, ЦЮ ИМ СЕ СЛЪЧА КОИ ЛЮКО СЪДЪ, ДА СЕ СЪДЕ ПРЪДЪ
 ЦАРИНИКШМЪ И КНЕЗЕМЪ А ИЛИ ПРЪДЪ КЕПАЛИШМЪ, КОИ БЪДЕ
 ГРАДА ТОГАЗИ, ЗАКОНОМЪ РОДИТЕЛЪ И ПРАРОДИТЕЛЪ ЦАРЬСТВА
 МИ, И ЗА СИЈЕЗИ ДА ГРЕДЪ ПРЪДЪ ЦАРЬСТВО МИ НА СЪДЪ: ЗА
 КРЪВЬ И ЗА ЗЕМАЮ И ЗА ПРОВОДЪ И ЗА ЧЛОВЪКА И ЗА СВОДЪ, А
 ЗА ИНО НИ ЗА ЦЮ; И КЪДИ ПРИ ЛАТИНИНЪ СРЪБЛИНА, ДА ДА ЛА-
 ТИНИНЪ СРЪБЛИНЪ ПОЛОВИНЪ ЛАТИНЪ А ПОЛОВИНЪ СРЪБЕЛЬ СВЪДЪ-
 ДОКЕ, ТАКОЖДЕ И СРЪБЛИНЪ КЪДИ ПРИ ЛАТИНИНА, ДА МЪ ДАЈЕ СВЪДЪ-
 ДОКЕ ПОЛОВИНЪ СРЪБЕЛЬ А ПОЛОВИНЪ ЛАТИНЪ, ПО ЗАКОНЪ, КАКО СЪ
 ИМАЛЕ Ъ РОДИТЕЛЪ И ПРАРОДИТЕЛЪ ЦАРЬСТВА МИ И Ъ СВЕТАГО
 КРАМЪ; И ГДЕ КОМЪ ДАЈЕ ДЪБРОВЧАНИНЪ СВОИ ДОБИТЬКЪ КОМЪ
 ГОДЪ ТРЬГОВЦЪ, ТЕРЕ МЪ ШДЪ НЕГА Ъ КЪХЪ ЪДАРИТЬ, ДА СЕ
 КЛЪНЕ ЛАТИНИНЪ ЗА ТОЗИ, ДА БЪДЕ ВЪКРОВАНЪ ПО ЗАКОНЪ, КАКО
 СЪ ИМАЛЕ Ъ РОДИТЕЛЪ И Ъ ПРАРОДИТЕЛЪ ЦАРЬСТВА МИ; И КОИ
 ТРЬГОВЦЪ КЪПИ КОМЪ НА ТРЪГЪ И ПЛАТИ ЗА НЬ ЦАРИНЪ, ДА РЕЧЕ
 ЦАРИНИКЪ ДЪШШМЪ, ЕРЕ ЈЕСТЬ ТОГАЗИ КОМЪ КЪПИЛЬ, И ЗА НЕГА
 ПЛАТИЛЬ ЦАРИНЪ, А ТАТИ НЕ ЗНА, ДА МЪ ЗА ТОЗИ СВОДА НЪКЕТЪ:
 АКО ЛИ ГА ТАКОЗИ НЕ ШПРАВИ ЦАРИНИКЪ, ДА ДА СВОДЪ, Ъ КОГА
 ЈЕСТЬ КЪПИЛЬ; А КОИ ЛЮБО ТРЬГОВЦЪ ДОВЕДЕ КОНЕ КЪПИВЪ ИСТЪ-
 ТЪГЕ ЗЕМЛЕ, А ПОЗНАЮ СЕ, ДА СЕ КЛЪНЕ ТЪЗИ ТРЬГОВЦЪ САМЪ
 ДРЪГИ, ЕРЕ ГА ЈЕСТЬ КЪПИЛЬ Ъ ТЪГЕН ЗЕМЛИ, И НЕ ЗНА ТАТИ НИ
 ГЪСАРА, ДА НЕ ДАЈЕ СВОДА ЗА ТОЗИ: ДА АКО СИ ЪЗАЛОВИ СИЗИ,
 КОИ СИ ГА ПОЗНАВА, ЪЗЕТИ КОМЪ, ДА СИ ГА ЪЗМЕ, А ШНОМЪЗИ
 ТРЬГОВЦЪ ДА ПОДА ЦЪКНЪ, ЦЮ БЪДЕ ПОДАЛЬ ЗА НЕГА. АКО ДА
 ЦАРЬСТВО МИ ПРИХОДИ Ъ ТРЪГЪ, ДА МЕ ПОЧИТЪЮ И ДАРЪЮ СВО-
 ШМЪ ВОЛШМЪ, КАКО ЈЕСТЬ ПОДОВНО ЦАРА ПОЧ(И)ТАТИ, А ПО-
 СИЛНОГА ДАРА И ЪЗЕТИИ ДА ИМЪ НЪКЕТЪ. И АКО СЕ ЦАРЬСТВО МИ
 СВАДИ ВЪ ДЪБРОВНИКШМЪ, ЦЮ СЕ ШЕРЬКТАЮ ДЪБРОВЧАНЕ ПО ЗЕМЛИ
 ЦАРЬСТВА МИ, ДА ИМ СЕ ПОСТАВИ РОКЪ ЗА .Ѣ. МЪКЕЦЪ, ДА СЕ
 ИСПРАТЕ СВОБОДНО БЕЗЪ ВСАКЕ ЗАБАВЕ, И ДА ПОХОДЕ, А ВЪ ГРА-
 ДОМЪ ДА СЕ РАТЪІЕ ЦАРЬСТВО МИ. И ЦЮ СЕ РАЗЕІІЕ ДРЪВЪ ВЕНЕ-
 ТЬЧКО И ДЪБРОВЬЧКО, ЦЮ ШТЕЧЕ Ъ ЗЕМАЮ ЦАРЬСТВА МИ, ДА ЈЕСТЬ

свободно, и да се не сзѣме нищо. и кои тръговци гредѣ по
земли и по тръговѣхъ царства ми, да плакѣ всаки царинѣ
по законѣ, како сѣ давали сѣ родителѣ и прародителѣ цар-
ства ми. и шче ш ниши сикози стѣхъми царство ми, цю се
верѣтаю людинѣ царства ми, кои бѣдѣ прѣшли сѣ Стонѣ по
толи, кѣди га ієсть далѣ дѣровѣчаномѣ господинѣ царѣ,
свето почивши родителѣ царства ми, тѣзи люди царства
ми дѣровѣчанѣ да ѡдженѣтъ. и цю бѣдѣ прѣсзѣли землю
царства ми прѣзѣ мегю, како ієсть бѣла мегя сѣ родителѣ
и сѣ прародителѣ царства ми и сѣ скетаро краля, ако бѣдѣ и
винограде насадили прѣзѣ мегю, все да ми повратѣ. и за
сѣдове и за всако ѡправданіє како сѣ имале сѣ родителѣ
и сѣ прародителѣ царства ми, такози и ѡдѣ днѣшѣ напѣ-
да да имаю, и за все да ієсть на Желѣзномъ Плочи сѣдѣ,
како ієсть и ѡтѣ прѣжде бѣло. и за Мѣстѣ да не имають
печали ни за цю, тѣкмо да ієсть царства ми, како ієсть
и ѡтѣ прѣжде кѣло сѣ родителѣ и прародителѣ царства ми.
и ѡтѣ сѣли напѣда да не прѣнаме ни сзѣме ницѣ зало-
ге ни ѡтѣ властѣнна царства ми ни ѡтѣ коієго людо
ѡдѣ дѣржавѣ царства ми: кто ли се верѣтѣ сзѣмѣ, да
залоге тѣзи поврати ѡнѣтъ, а цю ієсть прѣієль, да мѣ се
тази кѣнаѣ спаднѣтъ. и шче: како ієсть сѣлавиѣ ш ни-
ми родителѣ царства ми, господинѣ скето почивши царѣ,
цю сѣ залоге заложѣне кога людо мала и голѣма и-зѣмѣ
царства ми, да се ниѣ сѣдомѣ и правдомѣ. и потвѣрди
наѣ царство ми законѣ и повелѣ, цю сѣ имале сѣ родителѣ
и прародителѣ царства ми, како да ієсть ницѣ не ѡтѣво-
рено. и сѣмзи ѡбразомѣ записа и потвѣрди царство ми
сѣмзи златопечатни хрисовѣѣ царства ми, ѡко да прѣви-
каієтъ въ всакѣмѣ стѣрѣждѣни и свободѣ чистѣ. и сѣіє
извѣстѣнѣіє и всѣнастоієціє словѣ царства ми записа
се и стѣрѣди знаменіємѣ царскимѣ въ лѣто .870.
індиктиѣнѣ .І., мѣсеца апрѣла .16. днѣ, подѣ Призѣ-
пѣмѣ на Рѣникѣ.

† Стефанѣ Ѣрѣшѣ въ Христа кога благо-
вѣрни царѣ Сербскѣ и Грѣмѣ.

A tergo: Pouelia, chomo conferma lo imperador tute le
pouelie fate auanti per lo imperador Vros, fio del impe-

rador Stephano, quando fo ambaxadori Marin de Bona, Johan de Nicole..... Giue de Çriena.

Sigillum aureum. Origin. chartac. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 50.

CXLVI. 1357 (6865). ind. X. 25. aprilis. Pod Prizrénom na Ribniku.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, Ragusio donat terras „како се ками ваи долѣ к виноградомъ дѣровъчкимъ“ „soto montagna“ a Ljuta usque ad Kurilo.

† По неизреченномъ милосердію и чловѣколюбію владѣи моего сладкаго ми Христа, по изволенію и милости и всемилостивномъ его призрѣнію еже на царство ми такоже и на прѣвнхъ свѣтихъ православнихъ царь такоже и благодѣтъ прѣсвѣтаго своего дѣха и на царствѣ ми показа, такоже изиди на свѣтіе свое сченики и апостоли, рекъ имъ: идѣте въ всѣ вселенсю, проповѣдите славу моего кожества, и по всехъвалимъки его милости таковыи дары и царствѣ ми дарова, и постави ме господина всемъ стежанію штычества моего, рекъ же земли сръбскон и гръчкон, поморію и западнимъ странамъ: милостию кожною и неизреченнымъ его промишленіемъ съдржеиши ми снѣ вса благовѣрномъ и богомъ поставленномъ Стефанъ Урошъ царь, всегда веселиши ми се въ козѣ и држеиши ми скиѣтросъ царствия, по прѣданію же и ставъ господина и родителѣ царства ми свѣтаго цара Стефана, такоже юсть ставиакъ и законникъ записовати хрисовѣсе словеса царска и прѣво свѣтликъ и вожественимъ црквамъ, по томъ властелѣмъ и властеличкѣмъ и нимъ прочимъ и ничемъже не вѣрѣженъ бити, изволи же и царство ми по томъже въразъ записати снѣ хрисовѣуль и милость, како придоше къ царствѣ ми снѣ все почтени властеле и поклисаріе дѣровъчѣци: Маринъ Бѣникъ и Жике Гѣндѣликъ и Жике Чрѣвикъ, и върѣтоше царство ми с Прizrѣнкъ с чѣстивмъ и з дармъ, и вса, елико просише и трѣбоваше с царства ми, вса имъ дарова и записа царство ми, и даде имъ царство ми и записа и дарова земаю, како се ками ваи долѣ к виноградомъ дѣровъчкимъ и к мору сѣмъ

Люте до Ксрила, все нмъ този записа царство ми безъ
изма, все що се шьрѣта на този земан, да си има и дръ-
жи градъ Дьбровникъ тѣзи земаю, како ю нмъ юсть и даро-
вало и записало царство ми, и да нмъ не нмать по сема
сего забавити за тѣзи земаю ни властелинъ царства ми ни
кенаани ни ннъ ни ктоу, кто нмъ бѣде ѿ сѣсѣдствѣхъ, на
всяко врѣмѣ. и царство ми ѿ сема да имъ се не потвори,
тъкмо да си имаю и дръже съ мнлоустихъ царства ми
твердо и непоколѣнмо и нештѣмлемо ни кимъ любо до
дннн и до вѣка. и снѣ извѣстное и всенастоѹщее златопе-
чатное слово царства ми записа се и стверди знамени-
емъ царскимъ въ лѣто .ѣмѣ., индиктионъ .І., мѣсеца
априла .кѣ. днѣ, подъ Призрѣхъ на Рикникъ.

† Стефанъ Урошъ въ Христа бога благовѣр-
ни царь Грѣлемъ и Грѣмъ †.

A tergo: Poueglia de Stefan Vros, imperador de Ser-
uia e de Grecia, como li terini dete in Breno da Liuta fin a
Churilo, de 1357. Pouelia de le tere de Breno.

Sigillum avulsum. Origin. chartac. in c. r. archivio
Viennae. Сномен. 49. Cod. ragus.: MCCCLVI. die 25. apri-
lis, privilegio de imperador Stefan Vros, fiol de impera-
dor Stefano, dono le tere soto montagna fin a Liuta. Fato
in Prixren. Diplomati additur: Imperador Stefan Vros.
MCCCLVI. die XXV. aprilis.

CXLVII. (1357) 6865. ind. X.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
confirmat bona uxoris caesaris Prêljub.

Initium: Ге что добро или что красно.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 172.

CXLVIII. (1358) 6866. ind. XI. 2. junii. Prizren.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
tributum mille hyperpyrorum a Ragusinis statuit solvendum
esse monasterio S. Michael Hierosolymis et hoc deserto
monasterio Chilandar et S. Pauli in monte Atho.

† Понѣже изволи блага и чловѣколюбивни царь славѣ
господь нашъ Исѹсъ Христосъ, сынъ божїи, непостижими,

несповѣдими, неизглаголаннии, неизъчѣннии, неизре-
 ченнии, неизсѣдими владыка и творць и създатель всен
 тварн, и оумысли оумышленіемъ своимъ, ѿкоже самъ
 вѣсть, и ны никтоже можетъ исповѣдати. ѿтъ несповѣ-
 димыхъ чюдесь твоихъ, Христе боже нашъ, іеже ни аггелы
 оубо прѣдѣстоюще прѣсветлому твоему прѣстолу, влады-
 ко, кождства твоего никтоже можетъ таковыхъ исповѣдати,
 своимъ бо прѣчистиамъ роубамъ боголѣпно възъмъ прѣсть,
 и ѿтъ прѣсти създавъ наше брѣно тѣло и ѿтъ небы-
 тіа въ бытіе привѣдъ и паки своимъ дѣхновеніемъ прѣ-
 светаго и животворещааго доуха дѣхнувъ и оживи и вло-
 жи доушоу въ нѣ, и повелѣ жити на земли. и паки въ
 землю възрацати се по словеси господню, накоже и прѣ-
 возданныи Іадамъ и вси праведнии пророци и апостоли и
 мученици и вси светии оугодишии Христу когоу ѿтъ вѣ-
 ка, ѿки же пророчествіа а друзи проповѣданіа и оученіа
 езыкомъ и крѣпленіа всемъ живоущимъ на земли. текѣ же,
 небесныхъ воинствъ воевода, архістратиже, божіи слоуго,
 архаггеле Мнѣхале, небеснымъ силамъ чиноначальниче и
 предѣстоителю, вси землїи припадающе и приносеюще до-
 бродетелїе дары къ светлому и божественному храму твое-
 му, царемъ же и вѣкмъ въ православїи живоущимъ на
 земли, елыциже оубо въ царихъ прїеше правовѣрїе, и сїи
 полоучише обѣтованїа божїа. сего ради и азъ, рабъ твои Сте-
 фанъ Оуршшъ, царь и самодръжьць сръблемъ и грѣкомъ, и
 съ христолубивою матерїю царства ми, благовѣрною ца-
 рицею кѣра Неленою, припадающе и просѣца помѣщи, по-
 крыти насъ кровомъ крылоу твоею здѣ и въ страшное ѿнѣ
 пришествїе соуднища христова, вѣчныхъ благъ полоучити
 просимъ к текѣ припадающе, и видѣвъ царство ми хрисо-
 коуле записанїе господиномъ родителемъ царства ми,
 трьблженнымъ и присно поминаемымъ благовѣрїимъ ца-
 ремъ кѣрь Стефаномъ, що є приложилъ и записалъ цркви
 светлому архаггелу, ѿже єсть въ Іеросолїмѣ, и та вса ви-
 дѣвъ царство ми и прочтавъ и ещѣ больше потвердихъ и
 записахъ царскимъ словомъ, що єсть давано ѿтъ до-
 ходька царства ми изъ Доукровника на Іеросолїмъ на
 всако годище на великѣ днь на въскрсенїе петь сътъ перъ-

перъ доубровъчкынхъ и на дмитровъ днь такожде дроугоу
 петъ сѣть перъперъ доубровъчкынхъ, како да се наплъни на
 годинѣ тисоуки перъперъ доубровъчкыхъ, и тоуи тисоушоу
 перъперъ да даваю доубровчанѣ на всакоу годинѣ храмоу
 царьства ми арьхаггела Мнхана, ꙗже ꙗсть въ Іеросолѣмѣхъ,
 до гдѣ годѣ Доубровникъ дръжи Етоны градъ, и нимъ
 облагѣ, и този рѣхомъ, ꙗкоже ꙗсть приложилъ родитель
 царьства ми, тръбелаженыи царь куръ Стефанъ, такожде и
 царьство ми записа оу хрисовоуанхъ. аще ли се прилоуचितъ
 запоустети грѣхъ ради нашихъ храмоу светаго арьхаггела
 въ Іеросалимѣ, то да се давати ти тисоуща перъперъ шдъ
 Доубровника оу Еветоуу Гороу нашемъ монастыромъ, еже
 ꙗсть въѣдѣнїе въ светаа светыхъ прѣскетыи богородице
 глаголемїи Хиландаръ, и монастыроу светаго великомоуче-
 ника Гѣургіа, глаголемїи скетыи Павль, що соу съградили
 прѣдѣди царьства ми прѣподобныи Сумѣшнь новїи муро-
 точьць и скетыи архїеиискоупъ и чюдотворць куръ Бава и
 по нихъ рѣдитель царьства ми и мы такожде, ꙗко да ꙗсть
 сїи дохорькъ нештѣмлемъ штъ тѣхъ светыхъ мннастирь
 ни кымъ любо до вѣка. и молю, егоже господъ изволи по-
 мнѣ на столѣ царьства ми, сїе да не разоритъ ни пороу-
 шить, нь паче больше да потвердитъ и съхранить. и сїе
 извѣстное и златопечатное слово царьства ми записахъ и
 оутвердихъ, каде прїишоу къ царьствоу ми оу Призренъ
 въсечьстны игоумень неросалимьскы куръ Гіерасимъ и игоу-
 мень Светыи Горѣ великыи лаври Хиландара куръ Ярсенїе и
 игоумень светаго Павла куръ Іѡанъ въ лѣто .жѣѡѡѡѡ., ин-
 диктїѡнъ .аї., мѣсеца юнїа .к. днь при логофетѣ Дра-
 гославѣ, и аще се кто покоуситъ и разоритъ бесовьскыи
 наважденїемъ сїе наше приношенїе и даръ светыи мъ црквамъ
 любо штъ съродникъ монхъ любо инъ ктѡ, таковаго да раз-
 орить господъ богъ и прѣсветаа владычица наша богороди-
 ца и приснодѣла Марїа, и да ꙗсть проклетъ штъ светыхъ
 .вї. апостолъ и штъ светыхъ штъць .тнї. ниже въ Никен, и
 да има честь съ прѣдатедемъ Иудоу и съ рекшимъ: възми,
 распни его.

† Стефанъ въ Христа бога благовѣрни Оу-
 рошъ царь Еркелемъ и Гркомы.

Sigillum aureum: † промѣсченикъ архидиаконъ стефанъ — степанъ въ ха ка благовѣрни младъ 8рош. Origin. membran. in mon. Chilandar. Гласникъ. II. 1849. 197.

CXLIX. (1360) 6869. ind. XIV. 29. septembris. Na Sênicah.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, liberat Ragusinos recens institutis portoriis.

† Добродѣтелю и всеразсѣлю съ истинною царьскаго словеси поставашеть царство ми въ свѣдѣніе вѣсѣмъ, како приходше к царствѣ ми на Сѣнице все почтени властеле дѣкровъчичи з дарови и с чѣстію: Мухо Дръжикъ и Йке Манчетикъ, и споменше царствѣ ми въ работѣхъ градскихъ и въ законѣхъ и въ царинахъ, коіе сѣ съги настале, а нѣсѣ виле с родителю царства ми. нама хотение, и въ семь благоизволи и створи милость царство ми всемо градъ дѣкровъчичъ, вѣсѣмъ властелюмъ дѣкровъчичимъ, велимъ и малымъ, и даде намъ царство ми въози записаніе и мою вѣрс царскѣ, яко цю сѣ властеле а или тръговци дѣкровъчичи, да гредѣ с тръгомъ и съ вѣсѣмъ кѣнаемъ свободно с земаю царства ми, и на вѣрс царства ми да гредѣ или на Зетѣ на Балшикіе а или на дръжавѣ князя Конслака и с земаю царства ми, да тръгѣю и ходѣ свободно с кюки царства ми и с градовѣхъ и по тръговѣхъ и по земан царства ми, а никто да намъ не има забавити ни кефалии кон люко ни властелинъ царства ми ни кон князь, да и-и-ни ни кто ни малъ ни великъ, тѣкмо да доходе свободно с тръгомъ с земаю царства ми, и шпетъ да си походе свободно добиткомъ вѣзъ вѣске забаве с дѣкровъчичъ. и шпе: за шнези царине, коіено сѣ съги постале, а нѣсѣ виле с родителю царства ми, и на тѣхъзи царинахъ да не плакню николи ницю: кто а-и-мъ забави въ чѣмъ на тѣхъ царинахъ, а на-и-мъ цю сзѣме, да се каже како невѣрникъ, и да плати тисѣкю перкнеръ царствѣ ми. и въози записаніе и мою вѣрс даровахъ властелюмъ дѣкровъчичимъ, яко да намъ єсть твърдо и ни кимъ непотворимо, и за царине николи ницю да не плакню, ни да намъ єсть тези царине, цю нѣ виле с дѣда и с родителю царства ми и с моухъ

прѣвнѣхъ. и снѣ вѣчнѣное и златопечатноѣ слово царьства
ми записа се и стврѣди знаменнѣмъ царьскимъ в лѣто
. *ѡѡѡ. индиктионъ .дѣ. мѣсеца сѣктѣбра .кѣ. днѣхъ, на
Гѣницахъ при логодѣтѣ Драгославѣ.

† Стѣфанъ Урошъ вѣрни царь Грьвлѣмъ и
Грькѡмъ †.

Sigillum aureum pendens. Origin. chartac. in e. r. ar-
chivio Viennae. Спомен. 54.

CL. (1361) 6869. ind. XIV.

Stephannus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
Chrysobullon de terris monasterii Chilandar.

Initium: Гѣ нынѣ что докро и что красно.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 172.

CLI. (1362) 6870. ind. XV. 22. augusti. V Onogosti.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator,
promittit se injurias sibi a Ragusinis illatas non cura-
turum.

† Добродѣтельно и всеразсѣмно съ истинною царьскаго
словесн поставашѣтъ царьство ми въ свѣдѣннѣ всѣмъ, и
даршѣтъ царьство ми снѣ вѣчнѣное слѡво царьства ми все-
почтеннѣмъ властелѡмъ царьства ми дѣбровѣчкимъ и всемъ
градъ дѣбровѣчкѣ, понеже за такова вѣрѣмена привѣчивша
се, како се вѣхъ дѣбровчанѣ поплашани шѡдъ царьства ми и
скадали се з братѡмъ царьства ми с кнезѡмъ Конславѡмъ и
з градѡмъ царьства ми с Которѡмъ, и царьство ми вѣсхо-
тѣвъ и створишъ властелѡмъ дѣбровѣчкимъ и всемъ градъ
шѡдзи милость царьства ми, и приѣхъ властелѣ дѣбровѣчкѣ,
да сѣ въ ѣдинно с царьствомъ ми шѡдъ днѣхъ и въсь градъ, ка-
ко сѣ кнѣи и с родителѣмъ царьства ми, и смирихъ ихъ з
братѡмъ царьства ми с кнезѡмъ Конславѡмъ и з градѡмъ
царьства ми с Которѡмъ, и дадохъ намъ старѣ законѣ, коѣ
сѣ имали с родителѣмъ царьства ми, и прѣва записани ро-
дителѣмъ царьства ми и царьства ми, коѣ сѣ с нихъ, тоз-
нѣмъ вса потврѣждѡсѣ царьство ми симъ записаниѣмъ царь-
ства ми: како намъ пише с тѣхъ прѣвнѣхъ записанихъ, та-

кози да имъ ієсть тврьдо до вѣки. и докле н-и-ми не по-
скочи вѣра и іединство к царьствѣ ми, и такози да имаю
вѣдъ царьства ми мнѡсть, да гредѣ нихъ тръговци с тръ-
гѡмъ по всѡи земан царьства ми и по градовѣхъ свободно и
безъ всаке забаве, и шпетъ своимъ добиткомъ да си гредѣ
свободно с Дѣровникъ, а да се за нихъ никтѡ не задѣне,
како ієсть било и с родителѡ царьства ми; и гдѣ годѣ си
имаю дѣровчанѣ покладе а или дългове с земан царьства ми
а или с градовѣхъ, да с-и-хъ сзнимаю по законѣ, а никто да
имъ ихъ не задръжи ни іединмъ зарѣкомъ. ако ли комъ свада
бѣде Дѣровникѣ с комъ годѣ властелинмъ царьства ми,
за тѣзи свада да не ратѣю, ни ниѣ сѣ зашмъ Котора, тѣмѡ
како ієсть било с родителѡ царьства ми, такози да гредѣ
с властелин царьства ми прѣдъ царьство ми с шчи за всакѣ
злѡбѣ а или свада, да имъ царьство ми исправи по правдѣ
и по законѣ. ако ли се ссхоже царьство ми ш-ними размири-
ти, да имъ даимъ гласъ прѣво того на шесть мѣсець, како
комъ бѣдѣ нихъ тръговци с всѡи земан царьства ми, да си се
исправе и-з-емлю царьства ми съ всѣмъ своимъ с Дѣров-
никъ; ако ли се сваде с кимъ годѣ властелинмъ царьства
ми, нихъ тръговци да ходѣ свободно по земли царьства ми,
а да за тѣзи властельскѣ свада да не имаю забаве ни чтете
ни штъ кога; и що се бѣдѣ счиниле кою любо чтете а или
злѡбе или крови с сиюзи ратѣ вѣдъ Дѣровника с царьствомъ
ми а или с князмъ Болславмъ и ш-ниеговѣми людми а
или с градовн царьства ми, кто годѣ гостѣ а или нихъ приа-
тель, кто бѣде нимъ помагалъ, този все да ієсть просто, и
вече за тѣзи да се не ниѣ до вѣки. а що сѣ дохѡдѣи царь-
ства ми стари и законити, да ихъ даваю царьствѣ ми, како
ихъ сѣ давали и родителю царьства ми; а за Мѣтъ за до-
хѡдѣи царьства ми и за шпата, како ієсть записало царьство
ми, и како ієсть по стармъ законѣ, такози и напрѣдъ да
ієсть; а за земаю жрьновникѣ како имъ ієсть дало и запи-
сало царьство ми, такози да имаю и дръже, а за нихъ за
тѣзи земаю да не има посла никтѡ вѣдъ властель царьства
ми до вѣки; а що сѣ вѡинѣ которскѣ с Дѣровникѣ, да ихъ
повратѣ всѣхъ которанмъ; и сѣжніє да имъ пѣсте, и по-
кладе и дългове всакомѣ чловѣкѣ царьства ми да даде по

правдѣ; а почѣсти и дохѣды царскѣ да ми даваю, како
 іестъ кнло и ѿ родителъ царства ми; а сѣжніевѣ нхъ, кон
 се шєрѣтъ ѿ всєи землѣи царства ми и ѿ властєлѣи царства
 ми, да нхъ всѣхъ царство ми пѣстѣи. и на сєз-и-мѣ даде
 царство ми шєщаніє и клєтъвъ и мою вѣрѣ царскѣ и с
 властєлѣи царства ми, и шєщавамъ намъ се богомъ и прѣ-
 чистомъ богородицомъ и всѣмъ светлѣмъ, ꙗко да имъ шєко-
 зи всє кншє писанно царство ми исплѣни и сѣдрѣжи, и ѿ
 сємѣи да имъ се царство ми не потворни, докле н-ими не
 поскочи к царствѣ ми. и снє шєичноє и златопечатноє
 славѣо царства ми записа се и ствѣрди ѿ Ѣногоци, кѣди
 доидоше к царствѣ ми почтєни властєлє покансари дѣ-
 кровчѣски Никола Горькочевникъ и Живє Никола Гшндѣли-
 ки. покєлѣниємъ господина свєтаго цара логодєтъ Дєянѣ
 прѣрѣши к лѣто .жѣѡ., индиктиѡнѣ .ѣт.., мѣсєца авгѣста
 .кѣ. дѣнѣ.

† По милости божіи Стефанъ Урошъ въ
 Христа бога клаговѣри царъ Бєлємъ и
 Грѣмъ †.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
 nae. Спомєн. 55.

CLII. (1363) 6872. ind. VII. octobri mense.

Joannes Uglješa despotes. De fundatione monasterii
 Simopetrae.

Initium: *Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων.*

In mon. Simopetrae. P. Uspen. 172., qui versionem e
 serbico esse dicit.

CLIII. (1365) 7873. ind. III. 11. martii. Pristina.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator.
 Donatio facta monasterio Chilandar.

По неизречєнномъ милосєрдію и члѣвѣколюбію владѣ-
 ки моєго, сладкаго ми Христа, по изволєнню и милости и
 всѣмилостивномъ єго призрѣнію єже и на царствѣ ми,
 ꙗкоже и на прѣвнхъ свєтлхъ православнѣхъ царѣхъ, такоже
 и благодѣтъ прѣсвєтаго своєго дѣха и на царствѣ ми по-
 каза, ꙗкоже излѣи на свєтлїє своє дѣченики и апостолѣи, рєкѣ

нимъ: идѣте въ всѣхъ вселенсю, и проповѣдите словеса моего
 божества. по всѣхъ вѣкамъ и мнози такоуи дары и
 царствес дарова, и постави мѣ господина всѣмъ стезянию
 штичѣствна моего, рекъ же земли сръбскои и всѣмъ грѣ-
 шимъ, поморию восточною и западнимъ странамъ. мно-
 стию козию и неизреченимъ його промишлениемъ съдръжѣшъ
 ми сина вса, благовѣрномъ и богопоставленомъ Стѣфанъ
 Урошъ царъ, царствѣющъ ми въ вѣкъ и веселѣшъ ми се съ
 възлюбленными властелинъ и властелинчичи царства ми и все-
 гда непрѣстанно чѣстными дарови дарѣи ихъ; и како при-
 ходи къ царствѣ ми всѣхъ стѣни старѣцъ светни горы Идола,
 Романа, синъ сѣвастократора Бранька, и споменъ царствес
 ми, како се ѣсть зговорилъ своимъ братимъ Гръгѣримъ и
 Павломъ, и како да приложѣ въ свое капище цркви све-
 тои богородици хиландарскои, и за споменъ стѣни все-
 чѣстнаго старѣца Романа своимъ братимъ дарова мѣ царь-
 ство ми си свѣтъ христовъ царства ми, и записа мѣ
 царство ми цркви вѣчинъ а свѣтаго архангѣла с трѣ-
 ми сѣлини: съ Тръстѣнникомъ и з Бѣжаники и с Тѣшиломъ
 и сѣлищемъ, цю ѣсть дало было царство ми сѣвастокра-
 торъ Бранкъ с Хридинами, въ-чѣса ѣсть Житѣи с Гѣгарѣ
 повѣгъ, а подъ црковъ свѣтъ богородицъ хиландарскъ. и
 како ѣсть царство ми нимъ светимъ и божѣствнымъ
 црквамъ записамо и ствѣрдило христовѣ, по томъ же
 въразъ и снѣзи цркви свѣто и божѣствное записа и
 ствѣрди царство ми свѣтои богородици хиландарскои. и
 молю и повелѣва и запрѣща царство ми, йогоже богъ
 изволи сина на прѣстолѣ царства ми, снѣмъ словесъ царь-
 ства ми непотворенъ вѣ(ти) и невѣрѣженъ. аще ми се тко
 покѣшають потворити а или разорити ѣднъ чрътъ въ
 више писанаго слова царства ми, таково да бѣне и
 порази господъ богъ всѣдръжителъ и прѣчиста його мати
 и сила чѣстнаго и животворѣщаго кръста христовѣ, и въ
 мѣсто помощи да мѣ ѣсть мѣстница и спостатница ма-
 ти божия хиландарска на страшнѣмъ сѣдѣ христовѣ, и
 въ царства ми да нѣсть благословенъ. и снѣ извѣстно
 и всѣнастоѣще и запечатное слову царства ми запи-
 са се и подѣписа и ствѣрди въразомъ и знаменнемъ

царьствѣ ми вѣзь всакога страха, и шпетъ да си пондѣте почтено шдѣ царьства ми ꙗ Дѣбровникъ како мои почтени властеле. и шнѣзи ви земаю дава царьство ми, да юсть ваша, и кѣди бѣдѣте ꙗ царьства ми, да ви царьство ми запише шнѣзи земаю; и ш законѣхъ и ш вашихъ трьговцихъ и ш иноумъ ш всемъ, како ми сте писали по прѣгнѣ, и како ми сте порѣчали по логодетѣ царьства ми по Деянѣ и по Грегѣ, и како сте имали с родителемъ царьства ми, и шче и болюе тога ш всемъ ш томъ да ви царьство ми стврѣди и запише, како да бѣде тврѣдо до вѣки. и швази вса да ви царьство ми исплѣни и свѣрши на козѣ и на вѣрѣ царьства ми, и како ке царьство ми швози съхранити, исплѣнити и свѣршити властелѣмъ дѣбровѣчкимъ, тако и господѣ богъ помилѣе царьство ми аминѣ.

† Стефанъ Ърѣшъ вѣрни царѣ Ереѣмъ и Грегѣмъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Vienne. Спомен. 53.

CLVII. (1356—1367).

Vojslav knez scribit Ragusinis eorum apocrisiarios negotium apud imperatorem finivisse et se his vendidisse кѣмирѣкъ сольски.

† Юдѣ кнеза Воислава моимъ дразѣмъ прииателемъ, владѣщемъ и властелемъ и сѣднѣмъ и вѣкникомъ и всоншпкинѣ дѣбровѣчкимъ. да знате, како доге шдѣ васъ Никола Горькочевикъ и Живѣ Гнѣданѣкъ, покансарѣ и властеле ваши, и за що ихъ сте послаали, всѣ работѣ свѣршише з господиномъ царемъ и съ мноумъ кнезомъ, и кѣе се господинѣ царѣ и ѣа и властеле господина цара, како да сѣ прииателѣ дѣбровникю, и коѣ се сѣ зла чинила доселѣ мегю наамѣ, да се тои не помене, и дахъ ѣа кнезѣ вѣрѣ и клетѣ всакоумъ шдѣ васъ шче боле, него како съмъ и прѣки билѣ с вами; и такои ми съда не ви нарѣчно, да тамо кѣ послати мое властеличѣе, да ми се закѣнѣте, како се съмъ ѣа вамъ закѣлѣ и записалѣ. и за кѣмирѣкъ сольски продахъ га вашимъ покансаромъ за годищѣ за .᠗. сътъ перѣперѣ. а почина годищѣ на .кѣ. дѣнь мѣсеца авѣгѣста, старимъ закономъ, како смои

прѣво имали. и да знате, штиде ми печать на прѣдѣ, да ѣ
къ сдати мою печать.

А tergo: ... емь сѣднѣмь и вѣкникомь и всон (оп)ки-
нѣ дѣровачкон.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 56.

CLVIII. (1356—1367).

Stephanus, Serborum et Graecorum imperator, Ragusi-
nis potestatem dat in terra sua libere mercaturam fa-
ciendi.

† Царѣство ми сѣродникомь властеломь дѣровѣчкимь
кнезѣ и всон опкинѣ. знате ви, како ѣсть далѣ родителѣ
царѣства ми господинѣ скето починѣши царѣ матерѣ царѣства
ми, госпогинѣ царици, трѣгове зѣтѣскѣ, и пакѣ ѣсть сѣда да-
ло царѣство ми трѣгѣ призрѣнѣски црѣкви господина цара
архангелѣ, да тамо ви ѣсть писало царѣство ми кнѣгѣ сво-
боднѣ вамѣ и дрѣзѣмь градовомь, да гредѣте свокодно кѣзѣ
всаке забавѣ сѣ земаю царѣства ми, а никто нищо да ви не
забавѣ ни ви цю сѣмѣ сѣ земаи царѣства ми; кто ли ви цю
сѣмѣ, да ви плати царѣство ми; акѣ ли цю сѣхокѣ сѣзѣти
матѣ царѣства ми, госпогинѣ царица, шдѣ вашѣга трѣга а
нии царѣство ми, нищо кѣзѣ кѣпа да ви не сѣмѣмо, тѣкмо
да кѣнимо. а за Жарка цю ви ѣсть сѣзѣлѣ, нѣ знало царѣ-
ство ми, ни ми стѣ казаи; да пошлѣте ми докре людѣ, да
позокѣ Жарка прѣдѣ царѣство ми, да ви га да царѣство ми,
да ви плати все само сѣдмо; а тамо смѣ послааѣ властели-
чкѣ царѣства ми Ёлькшѣ сѣ свѣти Грьгѣ, да стои, и да ви
чѣва и блюде шдѣ всаке забавѣ и штѣ Жарка и штѣ всега; и
ш-ниамѣ да стѣ позвали Жарка прѣдѣ царѣство ми.

Мѣсѣцѣ гѣнарѣ.

А tergo: Сѣродникомь царѣства ми кнезѣ и власте-
ломь дѣровѣчкимь и всон опкинѣ.

Sigillum avulsum. Origin. chartae. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 45.

CLIX. 1367. 1. junii. Ragusii.

Tvrtko, Bosnae banus, confirmat privilegia Ragusiuis concessa a bano Stephano.

[illegible]

A tergo: Poneglia de re Tuertcho fata in 1367. Confirmation per ban Tuertcho alli priuilegii de ban Stepan. In cod. rag.: MCCCLXVII. die primo iunii priuilegio de ban Tuertcho, confermo tute le scritture...

Sigillum, ejus inscriptio latina et serbica: sigillum minus tuerli dei gratia toti bosne bani. роєподниѣбан твєрт-ко. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 57.

CLX. (1367). 3. decembris.

Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator, moritur.

Мѣсеца декемврїѣ .г. прѣстаки се Оршѣ царь вѣторн, сынъ прѣкаго цара Стефана.

E Vukii typico chilandarensi.

CLXI. 1368. 17. januarii. Niže Širokoga Broda u Lješū.

Sracimir, Georgius et Balša tollunt portorium institutum in Danj.

† Ъдѣ Грацимира и ѡдѣ Гюргѣ и ѡдѣ Балше на-шѣи любовнои крѣти и приѣтелемъ кнезѣ и сѣдѣимъ и властеломъ дѣрєвчичимъ. како приде ѡдѣ васѣ властелникъ ванъ и поклѣсаръ Йке Мєнчєтѣикъ, и говори ни ѡдѣ васѣ ѡдѣ наше крѣтѣ за царинѣ, кою смо поставили на Дани, и ми вашего ради моления, тѣсѣ и ради поклѣсара ва-шега а нашего ради крѣта и приѣтеля сръчаного Йкєтє простисмо ѡнѣи царинѣ на Дани, како да се не сзѣма ца-рина вамъ и вашимъ грагѣномъ и вашимъ трѣговцємъ, тѣкмо да си ходє свободно скрозѣ нашѣ землю, а да имъ нѣ є на вѣхъ тѣзи царинѣ ни инє кое задѣкє, и по томъ даємо нашѣ вѣрсѣ ѡ Грацимирѣ и Гюргѣ и Балша всакомѣ ѡдѣ вашего града, гредѣ всаки сѣ трѣгомъ, а на нашѣ вѣ-рсѣ тѣи царина да є проста всакомѣ васѣ, да се не сзѣма на вѣхъ до нашего живота. и ѡдѣ рождѣства христова до сѣга записаниѣ тѣсѣща и .тѣѣ. лѣтѣ. и сѣ записасмо ниже Широкого Брода ѣ Лѣшѣ, кѣди се дѣже Грацимирѣ и Гюргѣ и паде на Мати, кѣди идѣхѣ на Караа, мѣсеца гєнара .зѣ. дѣнь. и тѣи да є вѣровано, постависмо нашѣ печать.

A tergo: La fidaŋça de quelì di Balsa per la ...acia.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 63.

CLXII. (1368) 6876. ind. VI. martio mense.

Joannes Uglješa (Ἰωάννης Οὐγκλέσης) despotes catholicae ecclesiae et sanctissimo suo domino oecumenico patriarchae (Constantinopoleos) reddit omnes raptas ecclesias et metropoles et omnia patriarchica jura.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 403—408.

CLXIII. 1368. 2. septembris.

Alexander, Kaninae et Avloni dominus, testatur se et suos nobiles jurasse, Ragusinis se fore amicos.

† Ык нмѣ ѡца и сина и светагѡ дсха. норогїєннѣ господина нашегѡ Ісуса Христа в лѣто .жѣтѣи., мѣсеца сѣктембра .ѡ. дньк. како кн хѣткнїє мнѣ Плеккѣондрѣ господина Каннїк и Явлонѣ, да бсдѣ єдинѣ ѡдѣ дѣбровчанѣ, и поискахѣ комѣнѣ дѣбровчкн бѣз нїєднѣ снає и бѣз нїєднѣ неволе, тѣкмо с моѡмѣ добровѣмѣ волѡмѣ, како да смѣ єдинѣ братѣ ѡдѣ комѣна дѣбровчкскогѡ, и того ради ѣ Плеккѣондрѣ послахѣ мога властєлїна Днѣмѣ, говорє и цєкн ѡрєднї ракотѣ, и прїєнє мн за ѡвєзн моє рѣчн, и кн нїхѣ хѣткнїє и любєвѣ, и скрїпшїє мн моє питанїє, що поискахѣ, и счїнїшїє мн кнїгѣ вѣрнѣ, и запечатїшїє печатїѡмѣ комѣнѣкомѣ, и дашї ю моємѣ властєлїнѣ Днѣмѣ, и досла мн ю. и ѡ томѣ благѡдарїхѣ бога и захвалїхѣ, и тогѡ ради сѣ згѡворїхѣ с моѡмѣ властєлї, и прїєгѡхѣ на свєтоє божѣствкнѡє євангєлїє ѣ и с моѡмѣ властєлї, како мѣ поїска Нїкола Кавѣжнїкѣ, како да бс(дѣ) ѣ вѣрнѣ дѣбровчанїнѣ и прїєтєлѣ и с моѡмѣ властєлї, и да смѣ дрѣжанѣ дѣбровчанїнѣ всакомѣ, бсдѣ бсдѣ моѡ владанї, и бсдѣ бсдѣ мѣн, и пакн коѡнка кєтє, скрїшїтє с моѡмѣ властєлїномѣ Днѣмѣ, и ѣ прїємѣмѣ с радостїѡмѣ, єрє тогѡ ради га смѣ послаахѣ мѣкєтє сєбє.

† Яко властєлї, кон прїєгѡсѡмо на свєтоє и божѣствкнѡє євангєлїє нѣмєнѣмѣ: Проданѣ воєвода и Мїклєшнѣ кєфалїна вавлѡнѣскн, Бранїлѡ и кєфалїна каннїскн Кастрїѡтѣ и Ранчє дєврѣдрѣжнїца и Ёїєгї ставїлєцѣ и Стамѣтѣ и Ёврадѣ сѣдїѡ и Згѣрѣ дскашїєрєвїкѣ и Ёмѡкѡѡ и

Костадинъ Ширковикъ и Борникъ и Грѣвоу и Драгуманъ и Радивон и Богоу.

† Я вквози ннѣаниѣ писа логофѣтъ господина Ялѣкъ-
ѡендра Гюрица по рѣчи господина Ялѣкъѡендра и всехъ
властѣахъ.

A tergo: Questo si e lo sacramento de Allexandro,
signor di Laualona.

Sigillum: Inscriptio serbica illegibilis. Origin. chartac.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 61.

CLXIV. (1369) 6877. ind. VII. february mense.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo dirimit contro-
versiam ortam inter monasterium Zographi et Hierissi
episcopum Jacobum.

Initium: *Πρὸ ὀλίγου ἀντεκρίθησαν.*

In mon. Zographi. P. Uspen. 173.

CLXV. (1369) 6877. ind. VII. aprili.

Joannes Uglješa despotes chrysobullo monasterio Kut-
lumusae donat pagum Neachori.

Initium: *Гѣ оубо что довро дѣлао богови приѣтво.*

In mon. Kutlumusae. P. Uspen. 173.

CLXVI. (1369) ind. VII. 29. maji.

Joannes Uglješa.

Subscriptio: *Дѣспоть Юанъ Углѣша.*

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D.
Avraam. Оше. 79. Св. Гора. 147.

CLXVII. (1370) 6878. ind. IX. 5. aprilis. U Poreči
na Brodu.

Vlkašin, Serbiae rex, confirmat privilegia Ragusinis
concessa a prioribus regibus et imperatoribus.

† По неизреченномъ милосръднѣ и чловѣколюбію вла-
днки моего слаткаго ми Христа, по изволенію и милости
всемилостивеномъ его призрѣнію иже на краієвѣство ми,
якоужѣ изли благодѣтъ на свѣтаго дѣха своего на свѣтніѣ
своеѣ сченики и апостоли, рекъ намъ: идѣте въ всѣ въселѣн-

нѣю, и проповѣдантє славы дв҃егѡ божества, таковыѣ да-
ри и краієвѣствѣ ми дарова, и постави мѣ господина земан
сръбьскон и грѣкѡмъ и западнымъ странамъ, и по всехъвали-
мен же егѡмъ милости ієже на краієвѣствѣ ми краієвѣст(с)-
юроу ми козѣк и по все дни веселєцѣ ми се въ земан краієв-
ства ми съ прѣвѣзюбляєнномъ краієвѣства ми кралицомъ
күрь Іаѣрномъ и съ прѣвѣзюбляєнними синоки краієвѣства
ми Маркомъ и Яндрѣишемъ, и благѡизколи краієвѣствѡ
ми понѣжденнємъ прѣсветаго дс҃ха всакиѣ закони и хрисо-
вѣає прѣжде кнєишнихъ господь испакнєвъ съвръшати и не
потварати, нѣ пачє болше и крѣпчає потвѣрждати съ вса-
цємъ сръднємъ и раждеженнємъ сръдичнимъ, не тѣкмо въ
земан краієвѣства ми нѣ пачє и шкрѣстнимъ поморскимъ
градѡкомъ потвѣрждати закоуни и хрисовѣає прѣжде кра-
ієвѣства ми кнєишнихъ краљ и царь, по томѣжде вѣразѣ
прїдѡшнє краієвѣствѣ мї много люкми прїятєли краієвѣ-
ства ми влаетєлє славнога града Дѣбровника: Мише Гова-
лиєннкъ и Шкє Сорковчєннкъ, и принєсошє краієвѣствѣ ми
хрисовѣає господина цара Степана, како ієсть прїхѡднєкъ
царѣ Степанѣ Никола Гѡргүїє вєнєтѣкъ и ш-нимъ влаетєлє
дѣбровѣчци Маринъ Гвѣишнкъ и Єнѡшнъ Гєнєшнкъ и Живє
Чрєвнкъ, и видє краієвѣство ми записаниє господина цара
Стєфана и нинихъ прѣждьнинихъ господь, и прочтє, и видє
краієвѣство ми записаниа прѣждьнинихъ господь, какѡ сѣ
записали и стѣрѣднали хрисовѣає и законе градѣ Дѣбровникѣ,
по томѣжде вѣразѣ и краієвѣство ми не потвори запи-
саниа ми, нѣ пачє болше и крѣпчає потвѣрди краієвѣ-
ство ми, (яко да) прѣкнєаєтѣ тѣрѣдѡ и непоколѣкнѡмъ ни
кимъ до вѣка, како сѣ записали нна господа и Степанъ
царь хрисовѣає и повелїє и законе, такожде краієвѣство
ми потвѣрди и записа. и молю и запрѣцїамъ, егѡмъже
изволи ждрєви скєтаго дс҃ха по краієвѣствѣ ми съна-
стоѡаникѣ бити и съдрѣжати скифтри краієвѣства ми,
снємѣзи записанию краієвѣства ми не потворєннѣ бити,
нѣ пачє колышє и крѣпчає потвѣрждати. снєзи извест-
нєє слово записа сє и стѣрѣди шєицинымъ знамєннємъ кра-
ієвѣскїнамъ въ лѣтѡ .ѣшѡи. ., индикта .ѣ., мѣсєца апрїла
. е. дѣнь.

† Бѣ Христа бога благовѣрни и христѡлюбивѣи Бѣлкашинѣи крѣль †.

Повеленіємъ господина краля логофеть Братиславъ
прѣрѣчи писати, и томѣ милостиникъ с Пиречи на Брѣдѣ. и
сню милость краієвѣство ми счини, да стонъ с Дѣвровникъ,
а дрѣга такарѣ с кѣку краієвѣства ми.

Sigillum: благавѣрна краалѣ вѣкашина прѣстѣнь. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 62.

CLXVIII. (1370) 6878. ind. III. octobri mense.

Marko rex.

Прѣстави се рабъ вожїи Ранковикъ, погѣслоуъ ѿгарьчнкъ, сѣродннкъ кралѣ Марка, зетъ жѣпана Ропе, лѣто .жѣвон., лѣксеца октобра, нндикта трекїаго. вась молю, краты моѣ любнмамъ, прочетаю се праштантѣ.

Inscriptio cyrillica in muro ecclesiae metropolitanae, quae est Ochridae, in qua jacet etiam Clemens Bulgarorum episcopus, latinis litteris descripta et nobiscum communicata a graeco quodam, illius regionis incola.

CLXIX. (1371) 6879. ind. IX. majo mense.

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et oecumenicus patriarcha, clerum Serbiae (i. e. ejus partis Serbiae, quae Joanni Uglješae parebat) in communionem ecclesiae catholicae recipit (ἐδεξάμεθα τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτῶν (τῶν ἐκκλησιῶν) εἰς κοινωνίαν).

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852.
IX. 408—410.

CLXX. (1371). 15. augusti.

Vlk Branković monasterio chilandarensi donat duos
pagos.

.... и приложихъ шѣкъ Гадиманъ съ нивнѣмъ, съ ливадами, съ водѣнниками, съ вѣтви, съ вѣтви мѣгымъ и пракинами сѣлъ тѣхъ. и сѣ мѣгю Гадиманъ: како гредѣ поутѣ шѣ Прищина и шѣ Докротина дѣломъ мѣгю Смолоушоу и мѣгю Дрѣновыцѣ и дѣломъ мѣгю Горню Гадимаю и мѣгю Словиню, изълазекъ оу поутѣ копанскы и дѣломъ кнше

Горнѣ Гадималѣ на Станкѣ, гдѣ се стаю два потока, ієдинѣ шть Крагоуѣца а дроуги шть Коцанианѣ, и походи оуз дѣль, како се вали камень Коцанианомѣ и Гадималѣ, и слази на доль мегю Црквиномѣ и мегю мирашкоомѣ земломѣ, и слази на дроумѣ вышѣ Бобоушѣ и дроумомѣ мегю Ско-вранцѣ и мегю Роговцѣ....

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in archivio metrop. Karlovicensi. P. J. Šafar. Serb. Leseck. 130. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 12.

CLXXI. (1371).

Philotheus, archiepiscopus Constantinopoleos et oecumenicus patriarcha, metropolitae Dramaе κατ' ἐπίδοσιν confert metropolim Philippopoleos, et eum jubet exercere jura patriarchica in terra parente despotae Serbiae (Joanni Uglješae).

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1852. IX. 410.

CLXXII. (1371—1395).

Marko rex.

† Изволеніємъ господа и бога и спаса нашего Ісѹ Хри-ста и тѣмъ сѣкѣлаго прѣвѣраженіа и по милости прѣчистіе богоматере съзида се светы и вожествови храмъ сынъ въ дѣни благочестиваго и христіалюбиваго самодержавнаго всесѣ срь(в)скіе земліе и полиурію и подѣнавию цара Стефанатрѣ-дѣмъ и подвигомъ раба божіе мѣнаха Германа; минѣви же госпѣдствѣмъ благочестивыхъ тѣхъ госпѣдъ хри-стіанскіхъ царь Стефана и сына его царь Ърѣша прѣіе го-спѣдство сѣе земліе благовѣрныи краљъ Плькашинъ и сынъ іего краљъ Марко. въ дѣни же нхъ шѣдрѣжахъ сѣе светое мѣ-сто штечьство свое свето почивши прѣвѣсвещенни митропо-литъ кѣрь Іѡанъ Зѡграфъ и братъ его іерѣмѣонахъ Макаріѣ Зѡграфъ, вѣнци светаго ктитѣра мѣнаха Германа. по прѣ-шѣствию же и тѣхъ госпѣдъ начеть госпѣдовати велики ами-ра Памзѣтъ, и сѣе свето мѣсто начеть разарати се и шѣстѣ-вати, за нѣе не кнѣи шѣци тѣзи ктитѣри шкрѣмѣати мѣсто сѣе, нѣе благословѣши и дадѣши сѣю шѣнтѣль бащинѣ свою не

по нѣжди или по неволѣ на своимъ хотѣниемъ Константинъ
каметъ своимъ и неговѣламъ дѣтцамъ, и Константинъ и сы-
новѣ его Іоакимъ и Калашанъ и Дмитръ потыраше се и вѣно-
више и вкрѣпише, да намъ есть въ каѣинѣ. и кѣмъ кѣ разо-
рити или инако счинити, да е проклетъ въ господѣ спаса
нашего Ісѹ Христа и въ прѣчистѣ богоматере и въ .тѣлѣ.
свѣтихъ вѣицъ никенскихъ и въ свѣто почившихъ ктитѣрѣ и
въ всѣхъ свѣтихъ. аминь.

Inscriptio in mon. Zerze prope Prilip, ab Ochrida et
Veles aequae distante, inventa 1853. a S. J. Verković. Глас-
никъ. VI. 1854. 186.

CLXXIII. 1373. 30. novembris. Ragusii.

Georgius Balšić jurat se, fratrem Balša et Georgium
juniozem Ragusinis fore amicos.

† Въ имѣ вѣица и сына и свѣтаго дѣха аминь. рождѣ-
ства христова тѣсѣща и .тѣ. и .бѣ. и .гѣ. лѣта, лѣксѣца по-
ѣкра .лѣ. дѣнь, ѣ Гюргъ Балшникъ, како догохъ с дѣкров-
никъ, и старо прѣиѣлѣство, коѣ сѣ имали мои прѣи-
и-нихъ прѣиими, потвѣрдихъ и поставихъ ш-ними вѣрѣ и
каѣтѣсѣ, и каѣхъ намъ се с свѣтомъ вогородици с нихъ великои
цркви на чѣстномъ крѣстѣ и на моѣхъ свѣтаго Іоасафъ и
иныхъ свѣтихъ, кои почиваю с нихъ цркви, како да намъ
скамъ прѣиѣлѣ ѣ и мои братъ Балша и мои синовѣцъ, младѣи
Гюргъ, и тѣко вѣдѣ вѣмъ мога племена, да вѣюдѣ и вѣкарѣю
и помагамъ вѣиѣмъ градъ дѣкровникъ и вѣиѣмъ граѣиѣиѣ
вѣсѣдѣ, вѣсѣдѣ вѣлаадамъ, и вѣсѣдѣ моѣсѣ досѣки; и вѣиѣ се вѣе-
какамъ брати моѣи дѣкровѣчкимъ вѣастѣломъ, ако тѣко
сѣхѣоѣ зло счинити дѣкровѣчаниѣ или нихъ вѣладаниѣ, да
ихъ вѣюдѣ и помагамъ нихъ и нихъ вѣладаниѣ и нихъ трѣ-
говѣцѣ, кои ходѣ по моѣмъ вѣладаниѣ; и ако тѣко ѣо изѣсѣи с
моѣи земѣи или с моѣмъ вѣладаниѣ, ѣ Гюргъ, ако не сѣмоѣсѣ
имати крѣвица, да га дамъ вѣастѣломъ дѣкровѣчкимъ, а ѣ да
намъ плаѣю; и царѣиѣ, коѣ нѣсѣ вѣиѣ вѣастѣломъ и трѣгов-
цѣмъ дѣкровѣчкимъ, да намъ нѣсѣ ни с мѣи ни с мога брата
Іоашѣи ни с мога синовѣца, младѣога Гюргѣи, коѣ намъ нѣсѣ
вѣиѣ с цара Стѣпана; и ако тѣко вѣдѣ царѣ господѣиѣи сѣбѣлѣмъ
и вѣастѣломъ и земѣи сѣпскѣи, да нѣсѣ дѣрѣжани вѣастѣлѣ

ДѢРОВЧКИ ДАТИ МНѢ ДОХОДЬКА ВИНЕ ПИСАНОГА. И КОЛ.
 БѢДѢ ГОСПОДАРЬ ШВОНЗИ ЗЕМАН ПРИМОРСКОИ, КОМУ ЈЕ ШКО-
 ЛО ДѢРОВНИКА, ДА МИ ДАЮ ВЛАСТЕЛЕ ДѢРОВЧКИ ДОХОДЬКЪ:
 АКО ЛИ НЕ БѢДѢ, ДА ПОСЛА ЗА НИХЪ НЕ ИМАМЪ НИ ЈЕДНОГА ЗА
 ДОХОДЬКЪ.

† И ТОМЪ МИ МИЛОСТИНИКЪ ДРАГАШЪ КОСАЧИНИКЪ.

† ПОВЕЛѢНИЕМЪ ГОСПОДИНА ГЮРГИЯ ЛОГОФЕТЪ БИТКО ПИСА
 МѢСЦА НОЈЕВРА .л. ДНЬ С ДѢРОВНИКЪ.

A tergo: Pouelia pactorum comitis Ragusii cum do-
 mino Georgio de Balsa fatta in MCCCLXXIII.

Sigilli fragmentum. Origin. chartae. in c. r. archivio
 Viennae. Спомен. 64.

CLXXIV. (1374) 6882. 31. januarii.

Dragina Vitoslava, filia Uglješae, moritur.

БѢ А КТО .жѣтѣ., МѢСЦА ЯНУАРА .ла., ПРЕСТАВИ СЕ РАБА
 КОЖИЯ ДРАГИНА ЗОВОМЪ ВИТОСЛАВА, ДЬЧИ УГЛЕШЕ ПЕНАДАКИ, И
 СЕСТРИЧНА ОЛИВЕРЕ ДЕСПОТА, А ЖЕНА БРАНКА ТЕРПАЛА. И ЗДЕ
 ЕСТЬ ЕИ ГРОВЪ. ДА КТО ПРОЧТЕ, РЕЧЕ: И БОГЪ ДА ПРОСТИ. ВЪ
 КЪККИ АМИНЪ.

Inscriptio in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 21.

CLXXV. 1375. 9. februarii. Bobovac.

Tvrčko, Bosnae banus, Ragusinos liberat solvendis
 portoriis in Bosna.

НА НАМЪ ШТЪЦА И СИНА И СВЕТАГО ДСХА. ДА ЈЕСТЬ КЪДОМО
 ВСАКОМЪ ЧЛОВѢКЪ, КАКО СТВОРИ МИЛОСТЬ ГОСПОДИНЪ ТВРЪТКО
 МИЛОСТИЮ ВОЖНОМЪ БАНЪ КОСАНСКИ ДѢРОВНИКЪ, КАДА ДОХО-
 ДИШЕ ПОКАНСАРИ ДѢРОВЧАЦИ, С ИМЕ: КНЕЗЬ БИТКО ГШЧЕТИТЬ
 И КНЕЗЬ ДИМКО БЕНЕШИКЪ, И ТАКОИ СТВОРИ МИЛОСТЬ ГОСПО-
 ДИНЪ БАНЪ ТВРЪТКО ДѢРОВНИКЪ: ГДѢ СЕ ГОДѢ ШЗИМА ЦАРИНА
 С ВЛАДАНИ ГОСПОДИНА БАНА ТВРЪТКА, ДА СЕ НИГДѢРЪ НЕ ШЗМЕ
 НИЈЕДНА ЦАРИНА НА ДѢРОВЧАКОМЪ НИ НА ЧЕЛМЪРЕ, ДА ЈЕ ВСЕ
 СВОКОДНО ШДА ВСАКЕ ЦАРИНЕ И ШДЪ ЗАБАВЕ, КОЛИКО КОИ ГОДѢ
 ДѢРОВЧАНИНЪ, ТОЛИКО ДѢРОВЧАКИ КОНЬ, ТОЛИКО ТРЪГЪ, ЦЮ ЈЕ
 ГОДѢ ДѢРОВЧАЧЕ, ДА ЈЕ СВОКОДНО С ВЛАДАНИ ГОСПОДИНА БАНА
 ТВРЪТКА, АКО ЦЮ ГОДѢ ГРЕДЕ ИЗЪ ВЛАДАНИТЪ С ДѢРОВНИКЪ,
 АКО ЛИ ИЗЪ ДѢРОВНИКА С ВЛАДАНИШЕ; АКО ЛИ БИ ТКО ПОНЕСАЛЪ

понось чловѣкъ господина бана, да је платилъ .ѣ. динара, а никъ да је всѣмъ свободанъ. писано подъ Бобовцемъ въ рошдѣ сина вожны лѣтъ .чтѣе. лѣто, мѣсеца перкара .д. днь, писа Браѣнь дѣѣкъ.

A tergo manu sec. XIV: 1375. Copia da Stefan Tuertcho. Privilegio, che Rag... non pagano dohane in Bossina, ne Bossinesi in Ragusi, per bau Tuertcho.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 65.

CLXXVI. (1358—1376). 7. februarii. Bobovac.

Tvrtko, Bosnae banus, Ragusinos orat, ut tributum quingentorum hyperpyrorum dent duobus mercatoribus.

† Ътъ господина Тврѣтка, милостию кожномъ бана косаньскога, сконамъ си приѣтелемъ сръчаннимъ и братки драгон владѣшемъ града дѣбровачкога властелемъ и шѣѣнни. моѣ драга братие, ви кисте, кон е мон доходакъ с васъ петь сать перперъ въѣ Стѣна. сада молъ васъ како мою братню драгъ, скѣните ми тази мон доходакъ петь сать перперъ, те ре ми данте Маринъ Меньчетиѣ, а да нѣ да Маринъ Меньчетиѣ, комъ пише Паске Меньчетиѣ и Ъберѣко Панѣровиѣ, ере самъ ѣ сзель свѣтъ въѣ нѣхъ, и молъ вѣсь, драга братие, не монте инога сѣчинити. писано с нашемъ градъ с Бобовѣцъ, седьмъ данъ мѣсеца фѣркара.

A tergo: Сконамъ си приѣтелемъ сръчаннимъ и братки драгон владѣшемъ града дѣбровачкога, властелемъ и шѣѣнни; et manu saec. XIV: Litera tributi domini bani Bosne.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 59.

CLXXVII. (1300—1376). 30. maji. Konavlje.

Georgius (in Konavlje) promittit Ragusinis securitatem in terra sua.

† Дае вѣръ господинъ Гюргъ властелемъ дѣбровачкимъ приѣтелемъ своимъ за люди бана косаньскога, трѣговѣцѣмъ, поносникомъ, влахомъ, кто годѣ грѣде на Елано воли инемъ пѣтемъ с дѣбровниѣ, вѣра наша поки с дѣбровниѣ свободно и изѣѣсти изъ дѣбровника свободно. нѣгди ако се ви

некою свадѣ счинила мегю мноумъ и мегю каномъ коснь-
скимъ, да ѿ господинъ Гюргъ даю монамъ прииштелемъ дѣ-
бровчаномъ свѣсти с кингоумъ моумъ, како самъ сваднь з
каномъ, а приевше книгѣ сню властеле дѣбровьчци да се мо-
же всаки ѿдъ нихъ вратитъ свободно домоумъ за неделю по
книжкѣ ѿноизи. писана мѣсеца мая .л̄. днь с Конавакѣ.

A tergo manu recente: 1300—1400.

Sigilli fragmentum. Origin. chartae. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 72.

CLXXVIII. (1377) 6885. ind. XV. 1. junii.

Joannes Dragaš despotes. Chrysobullon de terris S.
Mariae Chilandarensis.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 173.

CLXXIX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Ъъ Христа бога благовѣрни Іѡанъ дѣспоть
Драгашъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D.
Авраам. Опис. 78. Св. Гора. 144. P. Uspen. 173. (initium:
Понеже оубо многихъ и великихъ даровъ).

CLXXX. (1377) 6885. ind. XV.

Joannes Dragaš despotes.

Subscriptio: Ъъ Христа бога благовѣрни Іѡанъ дѣспоть
Драгашъ мѣсто .ж̄ѡне., индиктионъ .ѿ. In alio diplomate
habes: Благовѣрни дѣспоть Драгашъ и господинъ Костандинъ.

Sine sigillo. Origin. membran. in monasterio S. Pauli,
D. Авраам. Опис. 78.

CLXXXI. 1378. 10. aprilis. Trstivnica.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, confirmat privilegia
data Ragusinis a prioribus Bosnae et Serbiae regibus.

Благочестивно и достоѣнно похвалити истинною
вѣрою и желанюе слово принести къ своему благодѣтелю
владнцѣ Христѣ, имже всацкаѣ створенъна и явленна
быше на хвалословне божьствнаго смотрения, еже мно-

срьдова в родѣ чловѣчьсцѣмъ, ѿгоже сътвори въ прѣчисты
 шкразь своего божества, и дасть ѿмѣ власть и разсѣмъ,
 ꙗко быти ѿмѣ всѣми земляными іустьстви и разсѣмѣти и
 творити сѣдѣ и правдѣ по срьдѣ земліе. такожде же и мене
 своего рабѣ за милость своего божества дарова прощити
 ми штрасаніи благодѣнѣи въ родѣ моемъ, и сподоби мѣ сѣ-
 гшенимъ вѣнцемъ, ꙗко шкою владичьствении исправити ми,
 прѣвѣіе штъ ис-прѣва въ богодарованнѣи намъ земли Бос-
 нѣ, по томъ же господѣ моемъ богѣ сподобавши мѣ насѣд-
 довати прѣстолю моихъ прѣродителей, господѣ срьбьскѣ, за
 нѣ ко ти вѣхѣ мои прѣродителии въ землянѣмъ царствѣ
 царствовавшие, и на некесное царство прѣселани се: мене
 же видеши землю прѣродителей моихъ по нихъ шставляши и
 не имѣши своего пастира, и идохъ въ срьбьскѣю землю, же-
 лаіе и хоте шкрѣпити прѣстолю родителей моихъ, и тамо
 шѣдши ми вѣнчанъ кыхъ богомъ дарованимъ ми кѣнцемъ
 на краіеѣство прѣродителей моихъ, ꙗко быти ми в Хри-
 стѣ Исѣсе благовѣрномъ и богомъ поставленномъ Стефа-
 номъ, краію срьбьлемъ и Боснѣ и поморію и западнимъ стра-
 намъ, и по томъ начехъ съ богомъ краіеѣвати и правити
 прѣстолю срьбьскіи земліе, желаіе падшамъ са въздвишѣти
 и разоршамъ се шкрѣпити, и дошѣдши ми земліе поморьскіи
 и тѣ пришѣдши ми прѣдъ слави и добронарочити градъ
 Дѣбровникъ, и тѣ изидоше прѣдъ краіеѣство ми ксѣпочте-
 ни влаетеле дѣбровьскіи съ всакою славою и чѣстію, и спо-
 мениши краіеѣствѣ ми в своихъ законѣхъ и швѣтѣхъ и по-
 велѣхъ, коіе сѣ имѣли с прародителіи краіеѣства ми в
 господомъ косьньскѣмъ, и за то шзговориши с краіеѣ-
 ствомъ ми сизи и сизи влаетеле: Маринъ Меньчѣтиѣ, Ми-
 ханъ Бѣкалиѣвичъ, Добре Калиѣвичъ, Мадѣв Жѣрьговичъ,
 Жѣнь Градичъ, Никола Гѣньдѣличъ, и сизи влаетеле шсхо-
 тѣіе потвердити в краіеѣства ми свое законѣ и швѣтѣ,
 коіе сѣ имѣли с прародителіи и родителіи краіеѣства ми в
 господомъ косьньскѣмъ и съ господиномъ банѣмъ Стефа-
 номъ, и за любовь и за нашѣ шпѣнишъ и нашихъ прѣвнихъ,
 кою смо имѣли штъ прѣва в градѣмъ Дѣбровникѣмъ и с
 влаетеліи дѣбровьскіи, за то краіеѣство ми записа и
 потверди и болше исправи всаке законѣ и швѣтѣ и повеліе и

тръговцькѣ свободе, коѣ сѣ имали з господомъ косень-
 скымъ. и по томъ споменѣши ми краієвьствѣши више речени
 властеле дѣровьсци ш свѣтѣхъ и законѣхъ и повелѣхъ, коѣ
 єсть ималъ градъ дѣровникъ съ господомъ срьбьскомъ и
 рашкымъ, и испльнаюшѣ краієвьствѣши прѣднюю люкъви
 и шекѣниѣ з градѣмъ дѣровникѣмъ и с того почтеніи
 властели сѣтворишѣ мношѣ краієвьства ми, и записахъ и
 шеновишѣ и больше испльнишѣ въвсакѣ свободѣ и чистотѣ, да
 си имашѣ тези свѣтѣ и законѣ и повелѣи и тръговцькѣ свободе
 тврѣде и непотворене и никѣ(мъ) штъѣмлієме. по сѣмъ же словѣ
 и потврѣдженію краієвьства ми шещѣи сѣ и записа градъ
 дѣровникъ и властеле дѣровьсци, да даю краієвьствѣши ми
 дохѣдѣкъ срьбьски по законѣ, кон сѣ давали господѣ срьбь-
 скон, такожде да даю краієвьствѣши ми ш всакѣмъ прихѣде-
 щѣмъ дмитровѣ днєвѣ . ѿ . тисѣщи перѣперѣ шѣкмѣши свѣтѣмъ
 и закономъ и начинѣмъ, до колѣ дръжи и господѣи краієвь-
 стѣо ми швомѣши землѣмъ приморьскѣмъ, Трѣбниємъ и
 Конавлѣи и Драчевицѣмъ. и ѣ снєзи сѣ шещѣниє шещѣи
 сѣ краієвьствѣо ми властелѣмъ дѣровьчѣкѣмъ, да нѣмъ ходи-
 ти дѣровьчѣки трѣгъ и трѣжѣи свободно и никѣмъ нєкъз-
 бранѣно по всѣи землѣи и дръжавѣ краієвьства ми, да нѣ
 нѣмъ нѣкто за нѣхъ ни за нѣхъ трѣгъ похѣтити ни чинѣмъ
 забавити, ни властелинѣ ни властелинѣи ни кто любо ни
 малѣ ни великѣ: ако ли кто дръзнѣ и потвори слово краієвь-
 стѣа ми, и ѣзѣмъ нѣмъ цю въ швласти краієвьства ми, да
 нѣмъ нѣмъ платити краієвьствѣо ми н-с-вое коморѣ, а кривѣ-
 ца того да нѣи краієвьствѣо ми; и шещѣи сѣ краієвь-
 стѣо ми, да имѣмъ нѣхъ владѣниє блѣсти и шѣваровати
 шѣ гѣсѣ, шѣ тѣдѣе, шѣ всакѣ злокѣ и силѣ; и єщѣ сѣ
 шѣѣтѣи краієвьствѣо ми, ако кто имѣ цю говорити ни на-
 силѣвати градѣ дѣровникѣ за сѣи дохѣдѣкъ, кон имѣю
 давати краієвьствѣши ми, да нѣмъ краієвьствѣо ми шѣ тога
 нѣхъ бранити, и помагати, да нѣмъ сѣ нѣкомъ чѣтѣ ѣ влада-
 нию ни оу трѣговцѣ нѣ чини за то. и цѣа богъ нѣ дан, и
 сѣсѣи сѣ нѣкоѣ врѣмѣ, и нѣ єдѣ снѣзи землѣи ѣ швласт(и)
 краієвьства ми, Трѣбниє и Конавлѣи и Драчевицѣ, воли
 краієвьствѣо ми нѣ сѣврѣши и нѣ шправи више речѣнога и нѣ
 плати трѣжѣи, годѣ нѣ шѣваровати владѣниѣ, ни нѣи

нихъ иѣкомъ чѣта за шнѣ дохотѣхъ, да краієвьство ми не
 има питати ѡд нихъ оного дохотка ни кто ни по краієвь-
 стѣхъ ми, ни шни да сѣ дръжани давати га. и по сихъ всѣхъ
 шчеи се краієвьство ми и съ когодарованною ми краієвь-
 ства ми матерію, госпѡмъ кѹра Єленѡмъ, и съ госпѡмъ
 краицѡмъ кѹра Дородѡмъ и съ избраньними вастели кра-
 ієвьства ми; а тѣ вѣхъ при краієвьствѣхъ ми вастеле: жѣ-
 панъ Бранко Приеникъ, дворьски Бѣлкосавъ Стефковикъ,
 Докрашинъ Стефановикъ, воєвода Блатко Бѣлковикъ, кнезь
 Бѣлкашинъ Милатовикъ, кнезь Прибоє Мѣстновикъ, жѣ-
 панъ Бѣлшакъ Сѣньковикъ, ставица Тврѣтко Благієвикъ,
 Бѣкци Пладислаликъ, и такози се шещиваемо, да бѣдетъ
 мегю краієвьствомъ ми и мегю градѡмъ Дѣкровникѡмъ и
 того властелани вѣрна и всерѣдѣчна люковъ, како ю си
 имали съ нѡмъ прѣродителіе и родителіе краієвьства ми
 господа сръбьска и вѡсьньска. и за снѣ слово и снѡ правдѣ
 више Шписаньскѡ шчеи се краієвьство ми на светѡмъ єванъ-
 геѡи и прѣдъ чѣстниѡмъ крѣстомъ христовѣмъ и съ матерію
 краієвьства ми и съ краицѡмъ и съ выше реченьними васте-
 ли, да бѣдетъ снѣ слово и снѣ шещиванѡє записаніе тврѣдо и
 непоколѣбимо до дѣни и до вѣка: кто ли дръзне и потвори
 снѣ слово и шещиваніе наше, с коє се сло обещаѡи и записаѡи,
 такови да приме на се и на свою дѣшѣ шнѣ вѣтви, коє сло
 шкон мѡи изреклѡи прѣдъ светниѡмъ єванъгеліємъ, а краієвьство
 ми да снѣга никѡлиже не потвори, до коле градъ Дѣкровникъ
 и вастеле дѣкровьчєси снѣга не потворе, и иѣкѡмъ невѣ-
 рѡмъ не изгѣєшнѡи и нѡхъ дѣтѣца и нѡхъ послѣдни. и молю
 и запрѣіѡмъ, ієгоже вѡгъ изволи по мнѣ на прѣстолѣ краі-
 євьства ми, да снѣга не потвори, нѣ паче болше да исплѣнитъ
 и потвѣрдитъ, и болше да шѣрѣплаєтъ. и снѣ шещиваніе и за-
 писаніе записа и потвѣрди краієвьство ми прѣдъ градѡмъ
 Дѣкровникѡмъ с Жръновницахъ въ лѣтѣхъ по рождѣствѣхъ
 христовѣхъ .чѣтѡ. лѣто, лѣсеца же априѡи въ .і. дѣнь. и по
 сихъ всѣхъ више сѣврѣшенѡхъ прѣидѡше всепочтени властеле
 дѣкровьчєси Добре Калиѣєвикъ и Мадєѡ Жѣрговикъ въ славни
 дворѣ краієвьства ни Тръстивницѣ, и ѡ госпѡи кѹра Єлена
 и госпѡи краица кѹра Дородєи, видѣвше шещиваніи и свѣтѣ
 госпѡина краіѡи съ градѡмъ Дѣкровникѡмъ кише писана, и

снѣ болше потвѣрждающе присегашемо прѣдъ светлымъ евангеліемъ и прѣдъ чыстимъ крестомъ христовымъ въ цркви святаго Гръсра и с нашими властели сими и сь сими: воєвода Бѣлицъ Хрватинникъ, кнезь Бѣкота Прикинникъ, кнезь Хегень Драгослаанекъ, Платко Воєводицъ, жбпанъ Бѣкыцъ Чрънговикъ, Радославъ Прикинникъ, Бѣкымиръ Семьковникъ, Храня Бѣковникъ, Псръкѣ Хрватинникъ, Бѣлица Пжесланекъ, жбпанъ Диница. и такози се шекрасмо и присегасмо въ вса више списана, да сѣ тврѣда и непоколебима до дѣни и до вѣка. и снѣ севръши сѣ мѣсеца июня .31. дѣнь. а писа логофетъ Пладѣ.

† Стефанъ Тврѣткъ въ Христа кога краль Сръбляемъ и Боснѣ и Приморию.

A tergo: Priuilegio del re Tuertcho antiquo; confirmation de tuti priuilegi et scritture de tuti li soi precessori. 1378.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 66.

CLXXXII. (1379) 6887. ind. IV. Strumica.

Eudocia imperatrix et filius Constantinus terras quasdam donant monasterio Chilandar.

Понеже Scho многихъ и великихъ даровъ насладишмо сѣ вътѣ владѣни нашего Христа и того прѣчистіе владѣниче наше богородице, на нюже ми все шпованіе наше възложихомъ, и желанна нашего изволеніемъ того николиже погрѣшихомъ, шповасмо же, шко и до коньчини живота нашего сию помощницѣ имѣти паче же и по коньчинѣ много множае. тѣмъ ради и шблагочестива и христолюбиваа господѣ царѣца Евдокіа и сѣ прѣвъзлюбленнимъ и въсесръдчннимъ синомъ царѣства ми Костадиномъ потырасмо сѣ, яланко по силѣ нашихъ дарѣи чѣсти приносити светлымъ и кожѣствннимъ црквамъ, въ нихъже шбразъ господѣ кога саваода по въчловѣченнѣш наисѣетъ сѣ. тѣмъже и ми раждѣеши сѣ кожѣствною любовною изволенсмо прѣдъпосилати и даровѣ даровати господѣ когѣ и прѣчистѣи того богоматери, вътѣ нхъже ни єсть далѣ, нѣ и паче колыше и любѣзнейє храмѣ прѣчистіе богородице изволисмо иже въ Светѣи Горѣ Ядо-

вси да даю цркви швѣчнѣ десетѣхъ, Тръмчани и да даю на зевгарь по .д̄. кѣле жита, а ине работѣ и поданка да немаю. и такози дарова царство ни снѣ вѣса храмѣ прѣчистѣи богородици хиландарской, и ствердисмо знаменіемъ и кѣлѣгомъ царскимъ и въ мѣсто злата своерѣчно снѣ подыписасмо имени нашими, како да юсть твердо и ни кимъ непоколебимо до вѣка. и снѣ наше малое приношеніе приносимо съ вѣрою истинною божественномъ и прѣчистомъ храмъ светомъ твоимъ, богомати владичице. Сповасмо же, яко да скоримъ милосердіемъ въ днь страшнаго сѣда владична помозиши ни, и нинѣ враги и сѣпостате наше низложиши и покоршиши. и снѣ вѣса дарованна светомъ и кожьственомъ ти храмъ освободисмо шть всѣхъ работѣ и поданѣхъ господьскихъ, да имъ нѣ градозиданна ни градоблюденна ни сокиа ни иноистра ни травниче ни шранѣи ни жетѣве ни врьшнѣе ни сѣна кошениа ни винограда работаниа ни поса ни пѣсара ни соколаа, ни да тѣко шклада ниим шть владѣщихъ тѣкмо монастырь прѣчистѣи богородице хиландарьскіе. и сна вѣса ствердисмо сѣшнимъ своимъ записаніемъ, да стои непоколебимо и непотворно и неразоримо до вѣка. молимо же и заклинамо въ насъ господа бога нашего владикъ Христа, югоже богъ по насъ изволитъ царствовать, снѣмъ нашимъ къ богъ приношенію непоколебимъ бити нѣ паче нимъ ствержденъ семъ бити. кто ли шдѣ таковнихъ подрзнетъ разорити чѣто шть снѣхъ више шписаннихъ, таковаго да разоритъ господъ богъ и прѣчистаю юго мати въ днь страшнаго сѣда христова, и да юсть проклетъ шть .тѣи. светихъ и богоноснихъ штьцъ никенскихъ и шдѣ всѣхъ светихъ, нже шть вѣка богъ въ сгожденіе кише, и съ коговѣнцомъ Пѣдомъ да наречетъ се. аминь. въ лѣто .ж̄ѣшпз̄., ендикѣтишнѣ .д̄.

† Въ Христа бога благовѣрни господинѣ Кѣнстадинѣ †.

По сѣставленію же више писанномъ и снѣ сѣтависмо. юеликъ есѣдню вѣсакомъ лѣто вѣса поприноситъ, да се шдѣ жита сѣме годниѣ изъ шпѣкниче штьстала. а проча вѣса есѣдна и жито шдѣ вѣса да се приноси половина зъ сѣ велики монастырь, а дрѣга половина да стои сѣ кѣки архиліевицѣкѣн.

† Повелѣниємъ господіе прѣвисокіе царице сръпскіе кѹра Евдокиѣ и господина Костандина и харотѣфлаковикъ Дѣмитръ писахъ с града Стрѣлци.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Аѹгааш. Ошсе. 55. Св. Гора. 50.

CLXXXIII. (1379) 6888. 20. novembris. Rtaс.

Balsa confirmat privilegia data Ragusinis a fratre Georgio.

† Да естъ вѣдомо всакомѹ. и господинѹ Балша по милости божиѣ створи хъ милость града Дѣбровникѹ, мои брати и сръчанемъ приѣтелемъ, споменѹе старѣ приѣтелство и любовѣ, кою сѣ имааи с моимъ братиимъ и съ мноимъ, а ми мисаемо такогере и коле. да хѹде трѣгѹвци дѣбровчкѣи свободно по моеи земан, и да кѹпѹю и продаю всаки трѣгѣ и жито, и да поносе, еѣде е нимъ (драг)ѹ, и да плакию царинѹ, како е прѣво бѣао, по .к. динара ѡтъ мантиѣ, а на Данію и на Криѹс Рѣкѹ да плакию, како сѣ плакиаи при животѹ брата моего, господина Гюргѹ, и по всои земан мои да сѣ на законѣ, кон сѣ имааи при Гюргѹ; и за сие рѣкохъ, ако еѣде комѹ дѣбровчанинѹ цю ѹзето ѡдъ моего чловека или ѡдъ мене, да се все исправи. и на томъ даю вѣрѹ мою и мои хъ кластемъ, да не потворѹ, нѹ да сврѹшѹ до моего живота. нѣса се снѹ повелѣи вѣ лѣто .ѡѡѡѡ., мѣсеца ноебра .к. дѣнь, с Рѣтѣць.

A tergo: La poueglia de misser Balsa de le franchixie de mercatanti, fata, quando fo ser Piro de Gondola ambasatore allo ditto signor.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 67.

CLXXXIV. 1380. 1. augusti.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat monasterio Zdrelo.

Богоразѹмно и всеподателно всакого царска словеси господемъ нашимъ Нѣсломъ Христомъ, нже ѡтъ немытны бытиѣ сѣтвори се, и чловечѣское іестѣство паче всеи твари почѣть, не тѣмъ же обладати всои твари земноводныхъ да-

ровавъ іємѸ, нѣ сѣиѣства своіегѡ примѣсивъ, рекше разѣмныіе
вѣщи шѣ каа живыхъ шѣ очеса сѣдѣла, и самовластно
ієствство чловѣчское сѣтвори, любещимъ же ієго теплѣ и
милостивнѣ сѣиѣства своіегѡ отѣчство обеща и желателнѡ
нирѣшимъ сыновѣство тогѡ невѣзбраннѡ даровавъ и подра-
жающимъ волныіе іегѡ страсти, ієже изволи за спасеніе на-
ше, паче же и обѣщныхъ сѣтвори славагѡ вѣскрѣсеннѡ сво-
іегѡ веселію, за іегѡже ради изволи ходатаицѣ быти прѣчн-
стѣю владычицѣ нашѣ богородицѣ, застѣпницѣ нашѣ и прѣдѣ-
стателницѣ и покровѣ твѣрдыи и поможеніе, ієіє ради и азѣ
надѣіє се милость полѣчити на страшнѣмъ и нелицемѣрнѣмъ
сѣдналиции господа нашегѡ Исуса Христа, надѣіє аныгелѡи сѣ
архангеломъ прѣдѣстоіє, тогѡ ради и азѣ благовѣрныи князь
Лазарь, самодрѣжцѣ всеіє срьбѣскыіе землє, потѣщахъ се ма-
лоіє снє приношеніе принети владычици моієи, прѣсветои
богородици, и сѣздахъ црѣковѣ въ мѣстѣ рекомомъ Ждрело
Браничевскомъ, и приложихъ и справихъ всакии потрѣба-
ми, ієлико доволно домѣ прѣчнстѣіе богородицѣ, село
Бистрица сѣ всѣми мегамѡи и правинами, како исходи
шѣ Чрѣте низъ полє изкорѣ Меслѣковцѣ, и на сѣстанкѣ Би-
стрицѣ Орѣловица и носрѣдѣ лѣга горами Бинновѣ чрѣвены,
и на рѣци Изворѣ село Новаци, село Бистрицѣ, село Стани-
ца сѣ всѣми мегамѡи, село Коварнѣ и сѣ нимѣ Хлахолѡи ѡ
Бѣичаници, село Бошоповцѣ на Млави и Дѣнавѣ, Ко-
стольцѣ и Бисѣсплє сѣ Трьстеникомъ сѣ всѣми мегамѡи и
правинами, Бирь више Пореча и Гребенѣ, ѡ Звиждѣ село
Болѣи и село Крѣшевица, ѡ Омолю село Осаницѣ и Долніє
Іадѣієво сѣ Кисляевомъ градныи пѣтѣ, Бланенкиевѣ лѣзѣ,
Прокопѣ, Брѣвовникѣ, Слатина, Головрѣкѣ, Ілмникѣ, Мач-
ковѣ, Падинѣ, Дѣбѣ, село на Млави, обои Маролѣвци сѣ
всѣми мегамѡи и правинами, Згльчикѣ и Смалковци, Мла-
ва и прѣдѣ Млавѣ лѣгѣ, Накринчица, на Ілзвинѣ, Орѣховѣ
Ключѣ, село Осаница сѣ всѣми мегамѡи шѣ Кошарнѣ сѣ Ха-
дѣіємъ подѣ дѣланіємъ и забердіємъ, такожде дѣломъ на
Ѥстинѣ шѣ токи тоіє, надѣіє прѣстала оу Млавѣ. и снє малое
моє приношеніе домѣ прѣчнстѣіе владычицѣ нашеіє бogo-
родицѣ моієи всакого, ієгоже богѣ изволи по мнѣ господь-
ствовати, семѣ моіємъ маломъ приложенію непотвореннѣ

БЫТИ НѢ ПАЧЕ ПОТВѢРЖЕНЪ: ТКО ЛИ СИЯ ДРЪЗНЕ РАЗОРИТИ ИЛИ
 ШТЕТИ ШТЬ ВЫШЕ ПИСАНЫХЪ, ДА РАЗОРИ ЮГО ГОСПОДЬ БОГЪ И
 ПРѢЧИСТА ТОГШ БОГОМАТИ, И ДА Ю ПРИЧЪТЕНЬ НЮДЪК И ЯРИИ И
 ТѢМЪ, ИЖЕ РЕКОШЕ: КРѢВЬ ЮГО НА НАСЬ И НА ЧЕДЪХЪ НАШИХЪ,
 И ДА МШ Ю СЪПРЪНИЦА МАТИ БОЖИИ НА СТРАШНѢМЪ СЪДѢ. МѢ-
 СЕЦА АВГШТА .А.-ГО.

Въ Христа бога благовѣрныи князь Лазарь.
 Лѣто 1380.

Ex archegrapho membran. monasterii Ždrelo seu Gor-
 njak in Serbia (okružije požarevačko) publici juris fecit
 J. Vujić in Путеш. по Сербіи. 71—73. P. J. Šafar. Wiener
 Jahrb. LIII. Anzeigeb. 12. Textum conati sumus re-
 stituere: menda nostra corrigant archegraphum inspecturi.

CLXXXV. (1380) 6888. ind. II.

Lazarus, Serborum imperator, pagos quosdam donat
 nosocomio in Chilandar, erecto ab imperatore Stephano
 Dušan.

. дароваль на прошеніе Герасима иеромонаха при
 Нифонѣ ісѣменѣ за стѣженіе коленихъ въ томъ монастыри
 село зовомо Слчаницѣ Ъсрѣа Нешнѣа съ мѣлами и съ заселци
 и съ всѣми правинами села того, и заселькъ мѣ Толановина
 и заселькъ мѣ Гсргевникъ и заселькъ мѣ Ресникъ и село Слча-
 ницѣ, Градислово, Тепичѣе и съ црѣквѣю и съ мѣлами и съ
 заселци и съ правинами села того, и заселькъ мѣ Грабацъ и
 заселькъ мѣ Гринкы и заселькъ мѣ Шиконѣ и заселькъ Ошлякъ
 и заселькъ мѣ Звиздали и заселькъ мѣ Слатина, яко оттѣдѣ
 да се дае непрѣсѣккомо на всякое лѣто волници хиландарской
 сто онгін. въ кѣто мира .жѣшпи., индикта .бѣ.

Въ Христа бога благовѣрныи и самодръжав-
 ныи господинь Гръклемь и Подънавѣю Стефань
 князь Лазарь.

Archegraphum in mon. Chilandar. Regestum J. Rajić.
 Истоп. III. 24. Textum restituere sumus conati. P. J. Šafar.
 Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeb. 13.

CLXXXVI. (1381) 6889.

Lazarus, Serborum imperator, plurimos pagos donat monasterio Ravanica in Serbia.

Иже ѡтъ не соущїи хъ вса въ бытыи прїиѣды, видимаа же и невидимаа, прѣбезъначалнаа тронце, въ единствѣ покланѣемаа, и въ отци и сынѣ и светѣмъ доущѣ славимаа, соущїество безчисально, свѣтъ непостижны, сила неѡдръжимаа, пѣчина благости, иже законъ полагаеи Моусеѡ повелѣ сътворити скүиїю, въ нынѣже молбы и моленїа къ благогожденїю того приносить; въ пакыцѣмъ же съмотренїи рече врѣховномѡ апостолѡ Петрѡ: ты еси Петръ, и на семь каменны съзиждѡ црковь мою, и врата адова не оудолѣють ѣи; таже и царствїе вѣчное ѡбѣща в цркви тыщенїе полагаюпримь, рекъ: славецїе мое прославлю. сила оуко вѣровавши иже въ пр(ав)ославїи жившии многѡ в въздвиженїи цркви оусердїе показаше; тѣмъ же и азъ въ Христа кога благовѣрныи кнезь Лазарь ревнѡ иже прѣжде мене бывшымъ благочестивїимъ царемъ, на нѣже прѣстоль когѡ ме вънесѡ и царствїа саноми оукрасивѡ и славою ѡтъ многыхъ его дарованїи ѣже на мнѣ, мало томѡ всхотѣхъ принести, елико по силѣ, благоволенїемъ отца и поспѣшенїемъ сына и съвершенїемъ светаго доуха въздвигохъ ѡтъ ѡснованїа монастырь въ славу светаго възнесенїа, мнѣ же въ ктїторїю его же по силѣ моеи оукрасивъ иже въ нѣмъ жителство въ седищенїе братїамъ изволїиу, ꙗкоже апостоли оуставише, и правилїи светыхъ ѡтъцъ оутвѣрдише, приложихъ же къ потребамъ вса избѣланѣ, доухадке и села, виноградѣ насадихъ, и дрѡге кѡпихъ, с Црепа и Югда село Генна Донѡ, село Геннаа Горнѡ, село Кьерѣвѣицы, село Бестребицъ Горныи, село Бестребицъ Доаныи, село Бѣлани, село Бѣковица Донѡ, село Рибеникъ и воденица на Топаникѡ ниже крьда, село Брѣлковци, село Гвинокане, село Неѡры, село Гвинарїи, село Мациновци, село Гмѣловци, село Хрѣнѣиїи, село Пахланїи, село Метилїи, село Гѣдонїе, село Ирѣнь, село Шѣмнице, село Миросава, село Окованица Донѡ, село Бигреница, село Окованица Горнѡ, село Жидиѣи и црковь светаго Пантелеимона, село Медаревѣи Горны, село Медаревѣи Донѡ,

село Добротеси, село Бонниці, село Шваниці, село Буховць, село Жировниця, село Равки, село Крані, село Мстиславці, село Некрещені, село Євська Горина, село Євська донша, село Кокотієвць Горни, село Мкаве, село Кокотієвць Доны, село Цірова, село Чрнацькаа, село Кладіє, село Окопадъ на Мораві, село Псаково, село Бѣковѣ, село Моціаниця, село Обрасці, село Тсделієво, село Станієвці, село Іковичі, село Белѣха Доны, село Белѣха Горина, село Трѣстеникъ, село Даржмировці, село Дреновчъ, село Батиці, село Чимаріи, село Данаковці, село Окопаць Доны, село Окопаць Горни. и вѣкъ село(м)ъ лѣкъ: вѣтъ Кѣчаніе на Стѣнице, на хатарь, на Церовы Рѣть и вѣтъ толе справъ на Мостице и вѣтъ толе оуправъ на Бѣковицѣ на хатарь и вѣтъ толе на хатарь на третій надъ Бѣковицѣ и в-т-оле и на четвѣртин хатарь подъ Бѣковицѣ надъ Шловеловце и вѣтъ толе и на источникъ и вѣтъ источника оуправъ дѣлаемъ оу дѣравѣ на Црквице и в-т-оле и на Ирѣвеничице. и вѣтъ толе и прѣко поля на источникъ оу Ображій и вѣтъ толе и прѣко лѣга оу Моравѣ и вѣтъ толе и низ Моравѣ на Кладѣ оу брегѣ оу Мораві противъ Копривнои и вѣтъ Кладѣ на Копривнѣ и вѣтъ Копривнѣ на Шаренѣ Бѣкѣ и вѣтъ толе и на Прибилове торовѣ и вѣтъ толе и на на водній пань и вѣтъ толе и на Храниевѣ орницѣ и вѣтъ толе и на Тѣстоѣ Бикалицѣ Богоево и вѣтъ толе и на Миловановѣ крѣсть и вѣтъ толе оуправъ дѣлаемъ пѣтемъ дѣравомъ на стражице и вѣтъ толе на Діѣвнисіевѣ винограду Жидица и вѣтъ толе и прѣко Гарнога на Далакїю на крѣшкѣ и вѣтъ толе прѣко ѣ потоку ѣ липовачкы и ѣ потoku на липѣ и вѣтъ липѣ оуправъ на Жаревѣ камень и вѣтъ толе оуправъ на Бѣнинѣ пѣть и вѣтъ толе на Лесковицѣ и вѣтъ толе на Братиневѣ кѣкѣ и вѣтъ толе ѣ Словодно и вѣтъ толе прѣко ѣ горѣ Кѣчанінѣ. Село Цокотина с мѣками и правинами села того, село Клашнаѣ, село Шавче, село Чепьріи, и тазіи села съ вѣкъми мѣками и правинами сель тѣхъ, село Бежаніе, село Трѣменовѣць, село Поскѣрице, село Кѣковѣць, село Придворица, село Кѣціново, село Лоучина, и та села съ вѣкъми мѣгами и прави(на)ми сель, и црква бралинськаа светыи Николаа съ вѣкъми мѣгами и правинами цркви тоѣ, село Пикілієво, село Стояновці и заселькъ Миладиновѣ

и тѣмъ села съ всѣми мѣстами и правинами сель тѣхъ, село Глоговица Дони, село Глоговица Горны, и та села съ всѣми мѣстами и правинами сель тѣхъ, село Грѣшче съ мѣстами и правинами села того и воденица на Гнилицѣхъ срѣднѣмъ, село Балаинь бродъ съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Поповци и црѣква Комаѣгъ свѣтѣи Николаа, село Ёрланѣи, и та села съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Прѣжика съ всѣми мѣстами и правинами села того, село Прилѣпница, село Радановци и заселкъ Бороевци, и томъ мѣга Прилѣпници оу пѣе осое на пчелинѣхъ стѣнѣхъ, на ками на Збѣць, на Радовѣчь стѣденѣхъ оуправъ на врѣхъ Драганца ш сѣтъ стѣла низъ брьдо пѣтемъ на трѣшено дрѣво на дѣль кѣчѣчѣкы низъ брьдо на слано пагѣ нис-потокъ на вранѣнѣскы пѣтъ, по томъ на сѣченѣ каменѣ, на стѣденѣхъ на Ёжкурѣшъ, на дѣль мѣгъ шѣкъ врьѣнѣ долѣ на Брановѣхъ стѣнѣхъ на пѣтъ къ Панчелѣхъ оуправъ на тѣрчиновѣхъ грѣхъ пѣтемъ на црѣквишѣ на врѣхъ стражища сашкимъ пѣтемъ на шанѣхъ, по томъ пѣтемъ на дѣль низъ врьтъ на Ёшоево гѣмно ѣ пѣе осое; село Бѣдрѣзѣи, и швомъ мѣга Бѣдрѣгѣмъ шѣхъ Клокота на сладимѣхъ шѣлькѣхъ управъ на Моравѣхъ, низъ Моравѣхъ до блатѣ и шѣхъ блатѣ на Парѣшѣхъ стѣденѣхъ, на плѣшѣхъ роудинѣхъ оуправъ на врѣхъ Ёисочинѣ на Радивоевѣхъ главѣхъ низъ брьдо на сладимѣхъ шѣлькѣхъ; село Бѣхалѣево, и томъ мѣга на среднѣхъ и по томъ на Ёзвинно и шѣхъ толе и на воднѣхъ панѣхъ и шѣхъ толе на Ёзевѣхъ и шѣхъ толе на Изрѣкѣхъ на вирѣхъ и шѣхъ вира на раскрѣстѣе на столѣхъ; село Боншановци, и мѣга мѣхъ Боншановѣцѣмъ междѣхъ горѣхъ и междѣхъ дѣбравѣхъ и на Чрѣвенѣхъ Липѣхъ и шѣхъ толе на Бѣдника потѣхъ и на рѣкѣхъ Загѣмѣницѣхъ и на докѣхъ и по томъ на Ёкрѣгѣхъ и шѣхъ толе на воденичнѣхъ и на поутѣхъ дѣланѣхъ и на великѣхъ полинѣхъ и на Ковачевѣхъ шѣрѣшинѣхъ и на Ёрѣнѣхъ; село Дѣвница, и мѣга каменѣхъ Котромановѣхъ и поутѣхъ дѣланѣхъ и крѣстьхъ жнѣхъ до великаго пѣста; село Прошинѣхъ, и мѣга границѣхъ Шарбанѣхъ и шѣхъ толе и обрѣшинѣхъ кѣнѣхъ и на Ёлатинѣхъ и шѣхъ толе на Ёзвинѣхъ и шѣрѣшинѣхъ до баре и шѣрѣшина стрѣхъ; село Анѣдница на Моравѣхъ и половина брьда съ мѣстами и правинами села того; и еѣе приложнѣхъ господѣхъ ми ѣ Браничевѣхъ село Живица Горныа, и мѣга, гдѣхъ истече блатѣ изъ Моравѣхъ и ѣпада у Моравѣхъ, и шѣхъ Моравѣхъ

посредь поля до велике тополе и по томъ до великаго пшта
 вть Гоуке Калшмирца; село Живница Донша, и мега мѣ
 блато, гдѣ истече блато изъ Мораве и оупада оу Моравѣ;
 село Шкалны, и мега моу, гдѣ истече блато изъ Мораве
 и оупада оу Моравоу; Гоуботица тръгъ, и мега моу на
 млакоу кодь Мораве, оу чело ниве Радоеве, на рьвенникъ
 ш Гоуке Брестика, на гааю, на камень на Брьтоглавиць;
 село Поучидоль, и мега моу вть Доунава на селнище на
 Роукоміе и на хльмькоу доубравничкоу и на воучедольскоу
 хльмькоу, на Скоуделиево междуу винограде оу Доунавѣ;
 село Дьбрь, и мега моу Говеки Бродъ, по томъ дѣлшмъ
 хатаръ вть Петке прѣккы поуть, и на нѣмъ хатаръ, и вть
 Браничева на Бераніе Коушомъ хатаръ, надъ петъчьскыи ви-
 ноградѣи хатаръ на Драчоу, на Кленовникъ; село Роукоміе, и
 мега моу на Смилачоу, на поуть мавковачьскы, на Кленов-
 никъ, на ган Косамьчикъ оу чело ниве; село Маковци, и ме-
 га моу на школище и на прѣккоу тръсь до закѣла господарева;
 село Ленишковци, мега моу на газъ на старѣи на новачкы
 поутемъ прѣкко на мѡгїиле, на газъ на жрьновникъкы оуз
 брьдо на Поупорежоу, на затесе, на витоу границоу. и ещѣ
 приложи господство ми оу Пекѣ село Лѣвиніе, и мега мѣ на
 хусарскѣ падь на Добъ на Гюдринѣ полянѣ, на Дѣгѣ Горѣ, на
 Драгачевѣ винограде низъ доль на карѣ, на тополю, на дѣль,
 на раскрѣстіе кодь Божіева крѣста, по томъ на тѣпшинскѣ
 падь; село Каміево, и мега мѣ вть Трьстеника за Кѣкниса ни-
 ве хатаръ подъ шѣваинске винограде дѣлшмъ за Писковницѣ пѣ-
 темъ велицемъ прѣкко потока за Берихиннѣ нивѣ на Шзвинѣ
 дѣлшве, на Радѣевѣ оскорѣшѣ и на дрѣге Шзвинѣ на Добро-
 доль надъ Косаноѣ винограде до лѣвинске земліе вть Песча-
 нице на Крѣшевѣ полянѣ хатаръ надъ Цѣѣтковѣ падь надъ
 краице хатаръ на Челаатовъ камень на дренънѣнскѣ долини на
 крѣшинѣ здѣ бѣдова кѣсака за Гончинѣ нивѣ у барѣ; село Кѣ-
 маны, и мега мѣ вть Дѣнава на Шзвинѣ с Ресавци а с Топо-
 ливникомъ ш мѣгѣ Дражѣево и мѣгѣ Чрътовона кобинѣ шсон-
 нѣ; село Смръкшве, и мега мѣ вть Дѣнава с чело Пѣжвинѣ
 и с чело Милашика нивѣ; село ... quae sequuntur, non sunt
 descripta; finis hic est: да наслѣдять огнь гїеенскы оугото-
 ваныи дѣаволѣ и ангеломъ его, и да је штаѣченъ вть вѣскъхъ

иже ѡтъ вѣка во҃с с҃гождѣнїихъ здѣ и въ воудѡущемъ.
аминь, аминь, аминь. въ акто .^жϥωπδ.

Sigillum aureum pendens. Origin. membran. in mon. Vrdnik (Ravanica) in Sirmio. Initium usque ad verba: село Кієрлѣвцы, село Гестревыцъ habes in A. Vostokov. Опис. русск. и словенск. рукописей руманцовск. музеума. 147.; verba a: село Ибеланы usque ad: на вѣтоу границѡу publici juris fecit P. J. Šafar. Serb. Lesek. 131. Cf. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 13. Apographum diplomatis usque ad: Мулошика нивѣ село nobiscum communicavit Vuk Steph. Karadžić.

CLXXXVII. (1381) 6889. ind. IV.

Stephanus Lazar, Serborum imperator.

Subscriptio: Въ Христа во҃га благовѣрни Стефанъ князь Лазарь Сръбляемъ и Подснакїю.

Sigillum cereum. Origin. membran. in monasterio Russorum. D. Avraam. Опис. 78. Св. Гора. 144. (tria diplomata). P. Uspen. 173., qui duo diplomata novit, quorum priore (Пшнѡѡю саякоу оудѡучити желакїе) Lazarus ecclesiae Salvatoris in mon. Russorum donat оу Хвосноу конь митрополїе хвостыньское; altero (По неизреченномѡу чловѣколюбїю владыки моего Христа) alias terras.

CLXXXVIII. (1382) 6890. ind. V. 2. martii.

Spiridon, Serborum patriarcha.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 143.

CLXXXIX. (1382) 6890. ind. V. martio mense.

Aedificatio monasterii in Drënča per monachum Dorotheum regnante Lazaro.

Initium: Елицы доухомъ вѡжїемъ водими соутъ.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CXC. (1382). 2. decembris. Na Bišci u Podgradi.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, abolet sal in Dračevica.

Гїе сѡво благочестїиу и зѣлау приѣтно и достоѡлпно похвалити истинною вѣроу и желанѡе слово принести

к текѣ, в прѣвомѣченичѣ христовѣ Стефанѣ, ты бо в по-
 кивающихъ те молаше се глаголю: господи не постави-и-мѣ
 грѣха сего, не вѣдетъ бо, чтѣ творить; того ради, много-
 страдалече, якоже бо за шнѣхъ молаше се покаяющихся те,
 больше же моли се владыцѣ моему Христу когоу за всегда
 моляща те и призывающа и исповѣдающа те за Христа бога
 пострадавша и вса блага твореща в господи моемъ бозе и
 тебе на помощь призывающа, понеже моленіемъ твоимъ
 приехъ благодѣть штъ господа бога и сподобленъ быхъ
 вѣнча и чести и сѣуфетра царска прѣвыхъ моихъ родителей
 светлыхъ, господе сръбьске, краіевъ и царь, и послѣдѣ
 житию нхъ и вѣрк и правиломъ царскимъ и вса недостатъч-
 нымъ исправаніе и испльненіе къ земахъ богодарованнаго
 ми краіевства и въ снхъ прѣывающихъ ми швѣркѣ краіевъ-
 ство ми въ примори въ жѣнк драчевичкои мѣсто подобно на
 създаніе града, и тогда призвахъ на помощь господа бо-
 га и светаго и великаго мѣченика и архідиакона Стефана,
 якоже кѣ и выше рекхъ, и въ имѣ іего създахъ градъ на
 реченіемъ мѣстѣ, и нарекахъ имѣ іемѣ светы Стефанъ, и
 тѣзи вѣше рекло краіевство ми поставити сланицѣ, и да
 вѣдетъ трѣгъ соли продаванія, и тоу видѣннимъ донде
 Дѣбровникѣ, за тѣ послаше краіевствѣ ми властелина сво-
 га князя Драгою Гѣчетиѣмъ, а моле краіевство ми и просе,
 да тѣзи с тою мѣстѣ с градъ подѣ шнѣмъ градомъ не по-
 стави краіевство ми сланице, ни да се соль продае, а го-
 ворѣ Драгою краіевствѣ ми, како Дѣбровникъ има законѣ
 старѣ съ вѣкли рашькими господами, да с приморию не вѣде
 нигдѣре поставленъ нови трѣгъ, развѣ на мѣсто, гдѣ іестъ
 выль поставленъ с прѣвыхъ шбични трѣгъ и мѣста: да
 краіевство ми раздѣльши законѣ прѣве, цю сѣ имѣли
 дѣбровчанѣ з господомъ рашькымъ, да се не море поставити
 нигдѣ с приморіе трѣгъ соли, развѣ на шбична мѣста, не
 хотѣ краіевство ми потворити законѣ старѣ града Дѣ-
 бровника, цю сѣ имали з господомъ рашькымъ, нѣ коіе
 потврдыхъ, како сѣ имали штъ прѣва законѣ з господомъ
 прѣвымъ, имали се краіевство ми по Драгою Дѣбровникѣ,
 да не вѣдетъ с шнѣмъ градъ любо подѣ градѣмъ трѣгъ соли
 проданія до вѣка. и снѣ вса выше писанна да не потвори

краіеѣство ми, ни синь краіеѣства ми ни кто любо шть сѣродникъ краіеѣства ми да снѣга николиже не потвори, до коле градъ Дѣровникъ и властеле дѣровьчсци снѣга не потворе и нѣкъмъ неѣромъ не изгѣе шни и нихъ дѣтца и нихъ послѣдни. и селѣ рѣчници: дворьски Мирьковъ Радоевникъ и воіевода Блатко Бѣковичъ и кнѣзь Павль Івѣланникъ. записа же се снѣ въ лѣта по рождѣствѣ кожнѣмъ на .чтпк. лѣто, мѣсеца декабря въ .ѡ. днь. писанъ на Бисчн 8 Подграды.

† Стефанъ Тврьткъ милостию божишмъ краля Грелѣмъ и Боснѣ и Приморию.

A tergo: Priuilegio, che comerchio de sale non sia in Drazeuiza, fato in 1382.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 68.

CXCI. (1385) 6893. 9. januarii.

Diploma patriarchae Serborum de ecclesia въведенска ad fluvium Ibar.

Initium: Понеже оубо.... иномоу и благомоу съмотрѣнїю божию и прѣсветаго доуха благодатїю.

In mon. Chilandar. P. Uspen. 177.

CXCII. 1385. 24. aprilis. U Tuzêh blizu Ploče.

Balša, Dyrrachii dux, confirmat privilegia Ragusinis data ab imperatore Stephano et fratre Georgio.

† І Балша, милости кожнѣмъ дѣка драчки и шче, имамъ хотенїе, пишѣ и повелевамъ, да естъ въ сведенїе всакомѣ человекѣ, како догѣ къ мнѣ покланисарь Матѣ Жѣрьговникъ шдѣ града Дѣровника, и говори ми за работѣ и за трьговцѣ и за слободѣ и за повелѣе господина ми и брата ми Гюргїи и мое, и ꙗ видѣвъ негово добро говоренїе шдѣ прїятель моихъ властель (града) Дѣровника хотеки, да естъ любовъ стара мѣгѣ нами, пачѣ потвергюю (повѣ)лѣе брата ми Гюргїи и мое, како да сѣ твердѣ и непоколебимѣ, и како да ходѣ нихъ трьговци по мошн земан, да слободно кѣпѣю и продаю безъ нїе(днѣ за)бавѣ; и ако (имѣ) кто ѣзмѣ цю любо силомъ, ꙗ ꙗда плакю шдѣ мое кѣкїе, а ꙗ да ишѣ (кривца);

и тръговци, кои минюу 8 Сръбѣи на Даню, да не платѣ ни-
ца, ни да плакѣю... царинѣ ни бродове, коѣ нѣсѣ имали
законъ 8 цара Стефана и 8 Гюрга; и що се наге да сѣмъ
дажънъ тръговцѣмъ дѣбровачкимъ, да имъ испраю; и
ако се сячѣ, да се разбѣне дрѣво дѣбровчко в моѣи
землѣ, да нѣсть никто волнъ що ѣзѣти или забавити. и
(кто) ли дрѣзнѣ потворивъ сѣи више ѣписано, таковѣ да
плати .ѣ. сътъ перѣперѣ, и да ми ѣ невѣрнъ; и таковѣ
даю вѣрѣ мою и моѣхъ властѣль, да не потворѣ сѣи пи-
сание до мога живота. а писа сѣи сѣи повѣла вѣ лѣто
рождѣства христовѣ на тисѣкѣ и .тѣпѣ., мѣсеца априла
.кѣд. дѣнь, 8 Тѣзѣхъ близѣ Пачѣ. а томѣ милостникъ про-
товѣ(с)тарѣ Филипъ.

A tergo: La pouelia de misser Balsa fata per le fran-
chicie delli mercadanti, quando fo ser Matio de Çorçi am-
basiatore allo ditto signor in MCCCLXXXV. ind. VIII.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Сломен. 70.

CXCIII. (1385) 6893.

Constantinus fratri Demetrio vojevodae dat chrysobul-
lon de terris ecclesiae ascensionis domini prope urbem Štip.

In mon. Russorum. P. Uspen. 173.

CXCIV. 1386. 27. januarii. Pod Skъdrom.

Georgius, Zetae et maritimae regionis dominus, con-
firmat privilegia concessa Ragusinis ab imperatore Stephano,
a Sracimir, a Georgio et Balša.

† Ѓ вѣлемощна сила прѣсветаго дѣха, боже славимѣ вѣ
тронци, вѣ шѣцѣи же рекѣ и снѣи и вѣ светѣлѣ дѣсѣ, трои-
це прѣсветѣ, слава тѣбѣ, вѣ те бо кръстѣхъ сѣ, и тобою при-
ѣхъ кожѣствѣнѣю благодѣтъ процнѣсти ми шдрасѣи бого-
сѣдѣи вѣ родѣ моѣмъ молѣтѣрами и моѣниѣмъ светѣхъ
моѣхъ прѣродѣтель Гимѣона Неманѣ, прѣваго миро(точѣца)
сръпѣскаго и светѣтеля Гавѣи, по проро..... вѣ светѣхъ своѣхъ
богѣ изранѣлѣ творѣи чѣдѣса, тѣмъже и азѣ вѣ Христа бога
благовѣрни и самодрѣжавѣи господѣи Гюргѣ всѣи зѣтѣскоѣ
и помѣорѣскоѣ земѣи, да ѣсть вѣ свѣдѣнѣиѣ вѣсакѣемъ чловѣ-

кѣ, како догвѣше къ мнѣ покансаріе кнезь Симе Бѣзникъ и
 Пѣке Гѣндѣникъ вѣдѣ града Дѣбровника, и говоріше ми за ра-
 боте и за свокодѣ и за трѣговце и за поведе, кое сѣ имали з
 господомъ сръпскомъ и з господиномъ и родителемъ моимъ
 Срацимирѣмъ и з Гюргіемъ и з Балшомъ, и ѣа ки(дѣ)въ
 нѣхъ добро говореніе вѣдѣ братіе мое и вѣдѣ приатеа мо-
 нѣхъ влаетель града Дѣбровника късхотѣхъ, да іестъ любѣвъ
 стара мѣю нами, сторіхъ намъ милость и потвѣрдихъ повелею
 господъ сръпскѣхъ и господина и родителѣ ми Срацимира
 и Гюргѣ и Балше, да сѣ трѣговци града Дѣбровника сво-
 кодни по всѣмъ мѣмъ земли, да намъ нѣтъко нѣмѣа не закали
 ни намъ ни трѣгѣ нѣхъ; тѣко год(ѣ) ли намъ цю закали, или
 намъ цю ѣзме ѣ мѣмъ земли, ѣа Гюргѣ да плакю дѣбровчани-
 на вѣдѣ мое ризнице. и створихъ намъ милость, да намъ нѣтъ
 на Даню царине нѣіедне ни нѣдѣ нѣгдѣ ѣ мѣмъ земли, тѣкмо
 да ѣ ѣнакон, како ѣ бѣло ѣ цара ѣ Стѣпана. и да нѣтъ вашимъ
 трѣговцемъ посланога дара ни вѣдѣ моего влаетелѣа ни вѣдѣ
 кѣпаліе ни вѣдѣ цариници ни вѣдѣ когаре. и ако се гдѣ слѣ-
 чи, и разкѣіе се ваше дрѣкѣо ли на морѣ или ѣ рѣкѣ ѣ мѣмъ
 земли, да се за ѣнози дрѣкѣо нѣтъко не задеіе вѣдѣ монѣхъ
 влаетель ни вѣдѣ велѣхъ ни вѣдѣ малѣхъ, да сѣ люд(ѣ)іе
 свокодни и докѣтѣхъ, цю се може ізети из мора: ако ли
 намъ тѣко цю ѣзме, да ѣа плакю вѣдѣ мое ризнице; и да кѣ-
 пѣю трѣговци дѣбровѣчѣи по мѣмъ земли и по монѣхъ рѣ-
 кахъ жѣто, и да га могѣ ізнести свокодно плативши .ѣ.
 дѣнара вѣдѣ мантіе; и сткорихъ намъ милость, да нѣтъ трѣга
 солнога, и да се не продава соль нѣдѣ нѣгдѣ, тѣкмо како
 ѣ бѣло ѣ цара ѣ Стѣпана, по мѣстѣхъ, кѣдѣ (се) іе продава-
 ла. а писа се сѣмъ повелѣа подѣ Сѣдрѣмъ по рождѣствѣ хри-
 стѣвѣ тѣсѣщѣ и .т. и .пѣ. лѣто, мѣсеца іенара .к. и .ѣ.
 дѣнь. а томѣ мѣлостѣици прѣтовѣстѣарѣ Филипѣ и Никола
 вѣевода и Младѣнь Ілинѣ. писа логофѣтъ Бѣтко.

A tergo: Pouela de Grag de Sraçimir.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

Спомен. 71.

(XCV. (1387) 689(5). 9. jannarii. Krnševac.

Lazarus, Serborum imperator, Ragusinis concessa privilegia confirmat.

По неизреченнымъ милосердію и чловѣколюбію моему сладкаго ми Христа и по неизреченнымъ и веле милостив- н(о)мъ его призренію еже на господство ми якоже и на прѣ- вихъ светихъ и православнихъ царихъ такожде благодеть прѣскетаго моегоу дѣху на господство ми изаша, и поста- ви ме господина земли сръпскон и поморію и странамъ по- дѣнакскимъ. азъ въ Христа бога благовѣрни и самодрж- жавни по милости коихъ Стефанъ князь Лазаръ и госпо- динъ, съдржеиш ми сны вса, когѣ ѡ семъ благовѣиш, и како приша къ господству моему владѣици и властеле гра- да Дѣбровъника своеі властеи, на нѣмъ Николъ Гвндѣанкъ и Їкова Павжеликъ, и молише господство ми, како цю намъ сѣ нѣмъ записали прѣва господа вса сръпска простагме и зако- не, да намъ господство ми потврдѣ: и господство ми по- тврдѣ, како цю сѣ нѣмъ законѣ с прѣке госпode сръпске и цара Стефана, тѣзи законѣ да нѣмаю с господства ми, да намъ се не потвори ни за цю. и шче намъ створи милость го- сподство ми, како си сѣ и прѣке нѣмъ. и ако се счини кои пра мегѣ Дѣбровчани и сръпскѣ, да се постави половина сѣди Дѣбровъчкихъ а половина сръпскѣ, да се прѣд ними прѣ, и да іе порѣта Дѣбровчанинѣ негова дрѣжина Дѣбровчанѣ, кон сѣ шнѣзи, или кон се нагѣ Дѣбровчанѣ с нанѣлжнемъ мѣ- стѣ; ако ли сѣхъѡтѣ ѡковѣ сѣдочекѣ, кон се прѣ, да по- ставе половина Дѣбровчанѣ а половина сръпскѣ; а ѡдѣ шнѣхъ- зи сѣдѡкѣ да нѣ вольнѣ покеки шнѣднѣ. ако ли сѣнѣмаю кою прѣ сѣси з Дѣбровчани, такогерѣ да се сѣде како и сръпскѣ: половина сѣсѣ сѣди а половина Дѣбровчанѣ. и да не познѣва сръпскѣ Дѣбровчанина на сѣдѣ никамо тѣкмо прѣдѣ шнѣзи сѣдне. такогерѣ и сѣсинѣ да се прѣ прѣдѣ шнѣмъзи сѣдинѣми. и да се не мѣче прѣдѣ господство ми ни прѣдѣ кеѣалию. и ако кон Дѣбровчанинѣ кѣпи конѣ, и шногази конѣ ако сѣхъати сръпскѣ или сѣсинѣ, и рече: сѣраденѣ ми іе или гѣшенѣ. да се ѡдѣлѣне Дѣбровчанинѣ, како нѣ светѣца шномъзи коню ни гѣсе ни тѣтѣе, нѣ га іе кѣпѣнѣ; ако вѣде драгѣ сръпскѣ

взети свога коня или сасинѣ, що бѣде далѣ дѣровчанинѣ за
 шногази коня, този да мѣ вратѣ, а коня личнега да нѣ
 вѣльнѣ сдрѣжати. и гдѣ стане дѣровчанинѣ на станѣ, ако
 бѣде шнѣ прѣге сталь на шно(мѣ)зи станѣ, да нѣ вольнѣ
 сръбинѣ стати шнѣдези безѣ негѣва хтѣниѣ. и кои годѣ дѣ-
 ровчанинѣ иде съ [своимѣ трѣгомѣ] или с тѣгимѣ по трѣго-
 в(ѣ)хѣ господства (ми) и по (зем)ли, како имѣ ю били законѣ
 прѣге с прѣве госпode и с цара Стефана, такози и съда имѣ
 ю законѣ. и що даа дѣровчанинѣ ср(ѣбинѣ) своѣ иманиѣ с
 вѣрѣ, ако мѣ за(пиш)и сръкинѣ, и рече: не си ми далѣ, да
 рече дѣровчанинѣ своимѣ вѣромѣ и д(ѣшомѣ), що мѣ ю
 далѣ добитка, да мѣ плакѣ. и кѣде идѣ дѣровчанѣ по земли
 господства ми с трѣгомѣ, гдѣ га сѣниѣ гѣса, или ако га по-
 к(рад)ѣ с селѣ, да имѣ плакѣ школина, що имѣ сѣме гѣса, и
 що имѣ се сѣраде; ако ли школина не плати, да плати го-
 сподство ми, (що) имѣ се сѣме. и да нѣ намета дѣровча-
 номѣ с трѣговехѣ господства ми. и ко(и) се ю дѣровчанинѣ
 заващинили с Новомѣ Бр(ѣдѣ), тѣзи да зигѣ градѣ, и да чѣ-
 ва; кон ли сѣ гостинѣ, и не сѣ се заващинили, да имѣ ю на
 вѣли, що имѣ гѣде. и ако се разѣниѣ дрѣво дѣровчко с
 приморню с владанию господства ми, кон ю законѣ били за
 този с прѣве госпode и с цара Стефана, тѣзи законѣ да
 естѣ и сѣди. и кто любн ити изѣ моеѣ землѣ с дѣровникѣ
 или сръбинѣ или влахѣ или чн г(оде) чловѣкъ на кѣпау,
 всак(ѣ) да гредѣ слободнѣ, да га не сѣтали господство ми
 ни кѣфалиѣ господства ми, и що имѣ ю били за(к)онѣ при
 царѣ Стефанѣ, тои и сѣди. и за трѣгове помѣрске, кон сѣ
 с владанию господства ми, а сланицѣ, кѣде сѣ били трѣго-
 ве с прѣве госпode и сланицѣ с цара Стефана, тѣдези да сѣ
 и съда, а инде нигдѣ да не бѣдѣ. и що се прѣ мѣгѣ собомѣ
 дѣровчанѣ, или се бѣде сѣинило с Сръблихѣ или с дѣров-
 никѣ, да се прѣ прѣдѣ кѣнѣсѣлѣмѣ дѣровчкимѣ и прѣд
 нихѣ сѣдишми, и що сѣди кѣнѣсѣлѣ и неговѣ сѣдне, на томѣ
 да стоѣ: ако ли би не хтѣлѣ дѣровчанинѣ стоимѣ на
 шномѣзи сѣдѣ, да ю во(льнѣ) кѣнѣсѣлѣ и неговѣ сѣдне ш(но-
 га)зи свѣзати и дрѣжати, до гдѣ плати, с що ю шѣсѣгенѣ. а
 да тоган закона нѣ вольнѣ (потворити ни) кѣфалиѣ ни вла-
 даецѣ. и ако се слѣчи смѣртѣ к(омѣ) дѣров(чанинѣ) с земли

господства ми, що є негова иманія [да за тои не] има
посла господство ми ни кеф[алія господства ми ни ни .
тко сѣ 8 земли господства ми], тько да си є, коли҃ га да шнзи
на смрѣти [дѣровчанинѣ. и да ниє дѣровчаномѣ посино-
га дара. и ако сѣчи господствѣ ми, те]ре се свѣгѣ з дѣ-
ровникомѣ, да имѣ приповемѣ [на .ѣ. мѣсеца прѣге тога,
како да си изидѣ вси дѣровчанѣ с иманіємѣ своємѣ из] земли
господства ми скоднѣ, по тоє да нѣ рѣтѣє го[спод-
ство ми. и молю, єгоже изволи когѣ по мене бити госпо-
дина земли сѣвѣской или кога шдѣ син]окѣ моиѣ или шдѣ
рода господства ми или ино[го кого, єгоже изволи когѣ,
сѣмѣи више писанномѣ не потворениѣ бити, нѣ паче по]-
тврѣженѣ, якоже и ми не потворисмо прѣ[ге насѣ кнѣзи-
єхѣ. и сѣи се повеленіє господина Лазара писа се мѣсеца ген-
вара .ѣ. данѣ 8 сѣмѣ]номѣ градѣ господства ми Крѣшевецѣ
вѣ лѣто . 890(9). и сѣмѣ повелени[ю господства ми милост-
никѣ логофѣтѣ Ненада и Петарѣ жѣпанѣ и челникѣ] Мнѣхѣ
и кефаліи Гонсѣвѣ.

A tergo manu recenti: Poueglia de conte Stefano, fiol de Lazaro, de 1487. a di 9. zenaro. Poueglia de conte Lazaro de 1387; et manu vetustiori: Priuilegio, che li mercadi e comerehii de sale non siano ma in luogi usati.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae; aliud apographum habes in cod. ragus., ubi etiam haec leguntur: MCCCLXXXVI. die 9. genaro, priuilegio de conte Laçaro de le uxançe de Raxia. E cod. rag. mutuati sumus uncis [] inclusa.

CXCVI. (1387) 6895. 20. januarii. Priština.

Vlk Branković confirmat privilegia concessa Ragusinis.

† По милости воженъ ѿ Бл҃жѣ Бранковикѣ пишѸ въ све-
деніе вѣсемь, како послаше властеле дѣкровѣчци поканицаре
свое господинѸ ми кнезѸ именовѣ НиколѸ Г҃ндеанкиа и Іѡ-
ва Бавчанкиа, и донесоше к немѸ записаніе великаго госпо-
дина цара Стефана, и господинѣ намѣ кнезѣ не потвори, нѣ
паче и потверди; такоже и къ мнѣ догоше више речени вла-
стеле дѣкровѣчци, и ѿ Бл҃жѣ, видѣвѣ писаніе великаго го-
сподина ми цара Стефана и господина ми кнеза, такоже не

потворихъ, нѣ паче и потврдихъ, и шваконъ счинисмо: ако се счини кою пра мегю дѣровчанинъ и сръбъ, да се поставе половина сѣди дѣровъчкихъ а половина сръбъ, и да се прѣдъ ними пре, и да е порота дѣровчанинъ негова дрѣжина дѣровчане, кон сѣ шнѣдзи, или кон се дѣровчане нагю ѣ напѣажнемъ мѣстѣ: ако ли оуспѣхоте шбонъ сведочѣ, кон се пре, да поставе половинъ дѣровчанъ а половинъ сръбъ, а шдѣ шпѣхзи сведокъ да не вольнъ шнеднъ покеки; ако ли ѣзнимаю кою прѣ сѣси з дѣровчанинъ, такоге да се сѣде како и сръбъ, половина сѣси а половина дѣровчанъ; и да не позива сръбинъ дѣровчанина на сѣдѣ никамо тѣкмо прѣдъ шнеи сѣдне, такоге и сѣси да се пре прѣдъ шнелиззи сѣдѣши, а да се не мѣче прѣдъ мѣ прѣдъ Ылькѣ ни прѣдъ кѣпѣлию; и ако кон доуѣровчанинъ коупи конѣ, и шноган конѣ схвати сръбинъ или сѣсинъ, и рече: ѣкраденъ ли е или гѣшенъ, да се штѣкакѣ дѣровчанинъ, како не ѣвеца шномѣзи коню ни гѣсе ни тѣтѣ, нѣ га е кѣпѣль: ако ѣде драго ѣзети сръбинъ шноган конѣ, цю ѣде далъ дѣровчанинъ за шноган конѣ, този да мѣ вратѣ, а конѣ личнога да не конъ ѣдрѣжати; и гдѣ стане дѣровчанинъ на станѣ, ако ѣде шнѣ прѣво сталь на шномѣзи станѣ, да не конъ сръбинъ стапѣти кѣж-негова хтѣнишъ, докле шнѣ стонъ шнѣдзи; и кон годѣ дѣровчанинъ иде с трѣгомъ сконѣ или с тоуѣгомъ по трѣговѣхъ по земѣи мошѣ, како нѣмъ е вѣль законъ прѣге за тои ѣ прѣве госпѣде ѣ цара Степана, такон да нѣмъ е и сѣди законъ; и цю далъ дѣровчанинъ сръбинъ свое иманѣе ѣ верѣ, ако мѣ зашпи сръбинъ, и рече: не си ли далъ, да рече дѣровчанинъ свошмъ верѣмъ и дѣшѣмъ, цю мѣ е далъ доѣнтѣка, да мѣ плати; и кѣде идѣ дѣровчане по земѣи по мошѣ с трѣгомъ, гдѣ га ѣкѣ гѣса или га покрадѣ ѣ селе, да нѣмъ плати школина, цю нѣмъ ѣзѣ гѣса на-н-мѣ се ѣкраде: ако а-н-мѣ не плати школина, да нѣмъ плакю ѣ Ылькѣ; и да не намета дѣровчанѣмъ ѣ трѣговѣхъ ѣ мошѣ земѣи; и кон се сѣ дѣровчане забѣцинили по мошѣхъ градовѣхъ, тѣзи да зѣгю градъ и да чѣваю: тѣко ли сѣ гѣстѣи и не сѣ се забѣцинили, да нѣмъ е на воли како нѣмъ годѣ; и ако се разѣне дрѣкѣо дѣровъчѣко ѣ приморѣю, цю ѣтече ѣ мою земѣю, кон е вѣль законъ за този ѣ прѣве госпѣде и ѣ цара Степана, тѣзи законъ да е и сѣди;

и тко си любн ити изъ мое землѣ с Дѣровникъ или сръбникъ или влахъ или чи годѣ чловѣкъ на кѣпая, всаки да иде сво-
бодно, да га не сѣсталимъ и Бѣкъ ни кепалимъ ни инъ тко,
а цю имъ е кнѣ законъ при царѣ Степанѣ, тѣзи и сѣди; и
за тръгове поморске и за сланице, ако ми богъ поможе, те-
ре кѣде тѣдѣзи мое владанне, кѣде сѣ билн тръгове и слани-
це с прѣке господа и с цара Степана, тѣдѣзи да кѣдѣ и сѣди,
а инѣде да не кѣдѣ нигде; и цю се пре мегю сокомъ дѣров-
чане, или се кѣде счинило с сръбнхъ или с Дѣровникѣ, да
се пре прѣдъ кѣнсѣломъ дѣровчкнмъ и прѣдъ нхъ сѣднѣ-
ли, 'и цю сѣди кѣнсѣлъ и неговѣ сѣдне, на томъ да стоѣ:
ако ли кн не хѣтелъ дѣровчанинъ стоимъ на томъзи сѣдѣ, да
е волнъ кѣнсѣлъ и неговѣ сѣдне шногази свѣзати, докле пла-
ти, цю е шѣгенъ. а тогази закона да не волнъ потворити
кепалимъ ни владалѣцъ ни и Бѣкъ. и ако се слѣчи дѣровча-
нинѣ смъртъ с земан мовн, цю е негова иманнѣ, да за
тон немалъ посла и Бѣкъ ни мон кепалимъ ни инъ тко, тѣк-
мо да си е, комѣ га даа шнѣзи на смърти или дѣровчко.
и да не дѣровчаномъ посланого дара. и ако се слѣчи, тере
се свагю з Дѣровникомъ, да имъ приповемъ на шѣсть мѣ-
сецъ прѣ(к)гѣ того, како да си изидѣ вси дѣровчане и-з-емлѣ
мое свободно с иманнемъ. а писа се снѣ милость повеле-
ннѣмъ господина Бѣкка с градѣ с Приприне, мѣсеца генара .к.
днѣ, въ (лѣто) .жѣшѣ. а томѣ милостннѣи властелѣ Бѣко-
ви Тодоръ Хамировникъ и Прѣникъ воевода и Гмилъ чѣлникъ.

A tergo: Poueglia de Vuch Branchouich de 1387.

Sigillum pendens. печать. Origin. chartae. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 73.

CXCVII. 1387. ind. X. 9. aprilis.

Stephanus Tvrtko, Bosnae rex, et Ragusini foedus
ineunt contra omnes, excepta Hungariae regina Maria.

† Бѣ лѣто .чѣпз. ннѣдннѣи .і. лѣта же мѣсеца апрѣ-
ла въ .д. днѣ. снѣ іестъ вѣдѣмо всакомѣ, ере шѣ старѣхъ
врѣменъ, шѣ конхъ нѣ паметара, възда кѣла іестъ сръдъ-
чана любѣвъ, права добра волѣ, крѣпнѣ мѣрь и тврѣда при-
изнѣ мегю прѣквисокого и сзможншга господина господина
Гтефана Тврѣтка, милостнѣи кожнѣмъ краля босньского и

господи́нь кра́ль свои́мъ главо́мъ и свои́мъ благо́мъ, ѡма-
нѣи́мъ и ш-неговѣ́мъ власте́льмъ и съ лю́дьмъ и ш-ни́хъ
иманѣ́и мъ хвѣ́тъмъ до́нъ ѡ гра́дъ Дѣ́ровни́къ, да вѣ́шнь
рече́ни господа́нь Сте́фанъ кра́ль и власте́лине и лю́дѣ́е неговѣ́
и неговѣ́ иманнѣ́е и свои́хъ лю́дѣ́, да ѡ́ во́ль, и да
мо́же до́нъ, стати и прѣ́вити ѡ гра́дъ Дѣ́ровни́къ сво́бодно,
безъко́мъзни, безъза́бави, а изъ гра́да на сво́ю во́лю сво-
боднѣ́ по́нъ с власте́льмъ и съ лю́дьмъ и съ всѣ́мъ свои́мъ;
и ѡ́ще се ѡвѣ́тъсѣ́ гра́дъ Дѣ́ровни́къ, да господа́на кра́ля
Сте́фана и неговѣ́ власте́ле и лю́ди сте́еѣ́ и прѣ́виваю́ѣ ѡ
гра́дъ Дѣ́ровни́къ дръжати и по́чтъкѣ́ приѣ́тельски и бра-
нѣ́ти с пра́вога срьдѣ́ца сѣ́протѣ́къ ска́вога господа́на и чо-
вѣ́ка, ѡста́вивъше и сѣ́хранѣ́въше вѣ́рѡ́ и чѣ́сть пле́менѣ́те
наше́ господа́е кра́лице́ Ма́рѣ́е ѡ́гръске́ и кѣ́ре до́бра ѡ́споменѣ́-
ти́а господа́на кра́ля Лѡ́вѣ́ша, с ѡвѣ́къмъ зако́нмъ и ѡвѣ́-
тъмъ: а́ко вѣ́ се вѣ́къмъ са́зча́но, те́ре господа́а Ма́рѣ́а кра-
лице́ ѡ́гръске́ вѣ́ла ѡ́ сво́ю ѡ́вла́сть и сво́бодна, те́ре би́ тира-
ла во́ль иска́ла господа́на кра́ля Сте́фана, цѣ́а ко́гъ ѡ́паси, а
ѡ́ ѡ́но́и вѣ́къмъ господа́нь кра́ль Сте́фанъ и неговѣ́ власте́ле
вѣ́ли ѡ́ Дѣ́ровни́къ, тѣ́да се ѡвѣ́тъсѣ́ ѡ́пѣ́на дѣ́ровѣ́чка
господа́на кра́лю Сте́фанѡ́, да мѡ́ прѣ́повѣ́, и да мѡ́ да ро́къ
пра́въ и подѡ́нъ, ка́ко до ро́ка мо́же ѡ́нь господа́нь кра́ль
Сте́фанъ по́нъ, ѡ́зѣ́кѣ́ти изъ гра́да Дѣ́ровни́ка, гдѣ́ лю́ко
не́мѡ́ гѡ́дѣ́ всѣ́, и съ власте́льмъ и съ лю́дьмъ и с иманѣ́-
и́мъ неговѣ́мъ сло́боднѣ́ и безъза́бави; а́ко ли́ вѣ́ наша
господа́а Ма́рѣ́а всѣ́ѣ́ сво́бодна и ѡ́ сво́ю ѡ́вла́сть, ка́ко ѡ́
рече́нъ, тѣ́рала, иска́ла господа́на кра́ля Сте́фана, че́са ко́гъ
ѡ́паси, прѣ́ге́ неговѣ́ ли́ вѣ́ ѡ́нь са́зѣ́лъ ѡ́ Дѣ́ровни́къ, и не
всѣ́ѣ́нъ ѡ́нь ѡ́ Дѣ́ровни́къ, тѣ́данъ ѡ́пѣ́на и гра́дъ Дѣ́ров-
ни́къ да нѣ́ дръжа́нь приѣ́ти ѡ́ гра́дъ господа́на кра́ля Сте́-
фана во́ль неговѣ́ власте́ле и лю́ди во́ль нѣ́хъ иманѣ́е сѣ́-
протѣ́къ чѣ́сть и вѣ́ре́ господа́е наше́ пле́менѣ́те кра́лице́ Ма-
рѣ́е ѡ́гръске́; и ѡ́ще ѡ́пѣ́на гра́да Дѣ́ровни́ка ѡвѣ́тъсѣ́ѣ́
се, и да́ има́ и да́ дръжи́ господа́на Сте́фана кра́ля за́ сво́га
срьдѣ́чаного́ и на́влашного́ приѣ́тели ѡ́на́ко́и, да нѣ́ѣ́дно́го
ино́га приѣ́тели не́ имаю́тъ ве́ѣ́га и срьдѣ́чанѣ́ѣ́га ѡ́дѣ́ не́га,
и да́ нѣ́ за́ ѣ́днѡ́ ино́га чо́ловѣ́ка приѣ́знѣ́ не́ про́мѣ́не, не́ ѡ́дѣ́-
лѣ́че́ си́е приѣ́знѣ́ господа́на Сте́фана кра́ля, и да́ нѣ́ за́

CXCVIII. (1387) 6895.

Писа се повелѣныємъ господина Бѣла въ домоу свѣ-
тѣхъ архыстратиѣ Миѣхила, Гавріила при господинѣ и
оучителѣ бывшымъ патриарсѣ курь Ефремѣ, а кто же бѣ
тогда . . . звѣде . писа се роукою грѣшнаго инока Никодима,
Мръчете и Приака.

Е libro manu scripto monasterii S. Pauli in Atho. D.
 Авраам. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CXCIX. (1388) 6896. 26. martii. Štip.

Subscriptio: Ёѡ Христа вога господь Костадинь.

Origin. in mon. Russorum. D. Avraam. Omne. 78. Св.
Гора. 143.

CC. (1376—1389). ind. II. 16. maji. Peć.

**Spiridon, Serborum patriarcha, confirmat donationem
factam ab imperatore Lazaro monasterio Ždrelo.**

Понеже прииде къ смиренію ми чѣстѣишии въ ино-
цѣхъ старѣцъ курь Григоріи и съ своимъ благоговѣннымъ
инокъ, принесе же и чѣстное писаніе самодрѣжца всеіе
сръбскыя земліе, господина князя Лазаря, повелѣвае и
моле смиреніе ми, яко благословимо дѣло егѡ еже божь-
ственною и благопріетною, еже сѣтвори црковь шть осно-
ваніа въ мѣстѣ рекомѣмъ Ждрелѣ браничевскомъ въ имѣ
прѣчистыя богородице свѣтаи свѣтихъ, принесе же и хри-
совѣль господина князя, ѡегоже сѣтвори цркви тои, ѡкѡ

да съгледамо и дѣховною властію потвѣрдити, ꙗкоже онъ въ немъ приложи и записа цркви тои прѣсветыѣ богородице ждрельскыѣ: приѣмъ же смиренію ми повелѣнію и моленію самодръжавнаго господина кнезя Лазара и зговоривъ се съ всѣмъ съборомъ светыѣ и великыѣ нашеѣ цркви, прѣвѣ блagosловленіемъ богобгодно дѣло ꙗкоже, благословенію да ꙗсть на домоу прѣсветыѣ богородице, и да не прѣстанеть слава божія и по немъ господинъ кнезь и госпожди кнегини и чedomъ ихъ до вѣка; но сѣмъ повелѣва и запрѣца смиренію ми дѣховною властію, и моли, ꙗкоже богъ шправди по господинѣ кнези господьствовати въ земли сръбьскон или сына ꙗкоже или шть рода ꙗкоже или кого любо изволи богъ, не потворенъ и не штемленъ быти ничесомъ, ꙗкоже се записае и штвердише ѡ чѣстномъ ꙗкоже хрисовѣлѣ. кто ли се обрецеть и дрязнеть потворити или штети или прѣложити въ штъчѣжденію что либо шть домоу прѣсветыѣ богородице, ꙗкоже се приложише и записае, (и) по томъ хоцеть приложити или шть ктитору или шть властель или шть кого либо християнина, таковыи да ꙗсть проклетъ шть господа вседръжителя и шть прѣсветыѣ владычице нашеѣ богородице и шть силы чѣстнаго и животворещаго креста господня и шть .бѣ. светыхъ апостолъ и шть .тѣ. светыхъ отъць въ Никей и шть светыхъ седмихъ съборшъ православныхъ, и чѣсть ꙗкоже да вѣдѣтъ съ Иудеою и съ распыншими господа и рекшими: кровь ꙗкоже на насъ и на чедѣхъ нашихъ, и шть смиренію ми проклетъ да ꙗсть въ сѣмъ вѣцѣ и въ вѣдѣщемъ. видѣ же смиренію ми записано и штверждено господиномъ кнеземъ ономъ мѣстѣ, рекше црковъ прѣсветыѣ богородице, съ селы и съ людьми съ всѣми великими и малыми чѣстнѣшими въ иноцѣхъ старцѣ курь Григорию синантѣ и ꙗкоже калѣгершъ, старецъ бо курь Григорини своимъ калѣгеры потрѣди се ш въздвигненіи и създаніи храма того и ш инѣхъ вещьхъ съ помощію господина кнезя Лазара, да ꙗкоже даль мѣ ꙗсть она вса господинъ кнезь ꙗкоже и ꙗкоже калѣгершъ и записалъ и штвердиль, по томъ образъ и смиренію ми записа и штверди ономъ цркви съ всѣми, ꙗкоже пише хрисовѣлѣ господина кнезя, да ꙗсть старецъ курь Григорию за живота, и по

неговон сьмрѣти да ѣ кааѢгерѡмъ, кон сѢ се потрѢдани
ш-нимѣ въ ономъ мѣстѣ; и да не вѢде шть инѢдѣ инѢменъ
въ мѣстѣ томъ тѣмъ шть кааѢгерѡмъ ѣговыхъ, кон сѢ се
тѢ потрѢдани; и да нѣсть вольнъ митрополитъ мѣста того
ни црѣковници его забавати ни оскрѣкати инѢмена и сѢ-
шѢ тѢ братио ни чесо лико ни за мало ни за велико кромѣ
помена и области дѢховне, нѣ да ѣсть вольнъ старѣцъ кѣръ
Григорин, ѣкѡже (въ) хрисовѢль нинѣ господина княза Лазара;
по томъ да сѢ вольна братиѣ Григориева оставша сѢ вѣмъ,
ѣлика записашѣ се (въ) хрисовѢль. и ш снхъ молю, запрѣцаю
дѢховною властїю, ѣкѡже ш выше реченыхъ, снмъ непотво-
реномъ быти: кто ли потвори что люко шть снхъ, да ѣсть
на немъ выше писана клятѡ, и шть смиреннѣ мн да ѣсть
проклетѣ въ семъ вѣцѣ и въ вѢдѢнїемъ. извѣстнаго ради
стврѣженнѣ снѣ изложи смиреннѣ мн, и записа и подьписа
лѣкто .Ѣѡнз. индиктиона .Ѣ., мѣсеца маѣа .Ѣ. днь. 8
Пеки шть рождѣства христова .Ѣѡнз.

Спѣридонъ милостию кожиною патриархъ
Гръблѣмъ и Приморїю.

Ex archegrapho, quod servatur in monasterio Ždrelo
seu Gornjak in Serbia prope Požarevac, publici juris fecit J.
Vujić in Путеш. по Сербїи. 73—76. P. J. Šafar. Wiener
Jahrb. LIII. Anzeigeb. 15. Nos textum restituere
conati sumus. Nota annos 6857 et 1455 male se habere
ineuria prioris editoris: nos annos 1376—1389 posuimus,
priori enim Spiridon factus est patriarcha, posteriori La-
zarus diem obiit supremum; indictionis prioris editoris ra-
tionem non habuimus, timentes, ne hic quoque error lateat.
P. J. Šafar. annum habet 1455.

CCI. (1389). 15. junii.

Stephanus Lazarus, Serbornum imperator, moritur.

Мѣсеца ѣвнїа .Ѣ. днь прѣстави се благочѣстивїи князь
Лазарь.

E Vukii typico chilaudarensi.

CCII. (Post annum 1389.)

Stephanus Lazarus, Serborum imperator.

Въ Христа бога благовѣрныхъ и прѣвысокихъ благодар-
жавныхъ Стефанъ князь Лазаръ всѣмъ Сръблемъ и подѣнав-
скимъ странамъ господинъ.

Inscriptio monumenti ejus in Ljubostinja. J. Vujić. Пу-
теш. по Сербїи. 106.

CCIII. (1390. 9. maji.)

Nobiles Ragusii Vlk Branković et dominae Marae et
eorum filiis Gregorio, Georgio et Lazaro promittunt se
eorum deposita accepturos et ipsos in urbem suam receptu-
ros esse.

† Въ имѣ штыца и сына и свѣтаго дѣха. шѣщавамо се
ми властеле града Дѣбровника: князь Яндрѣа Биньчѣань,
Никола Меньчетикъ, Матен Жѣрговикъ, Никола Гѣндѣань,
Лѣка Бѣникъ, Петръ Сараковикъ, Жѣнь Соркочевикъ, Канме
Гѣчетикъ, Балъ Бокалевикъ, Яндрѣа Балчевикъ, Ламьпре
Чрѣвникъ господинъ Балъ Бранковикъ и госпоги Марѣ и
нихъ синовомъ Гръгѣрѣ и Гюргю и Лазарѣ и дрѣгон дѣци, ко-
нихъ те имати, въ господа бога вседѣжителя и прѣчистѣ
его мать когородницъ и въ силѣ чѣстнаго и животворещаго
крѣста христова и .ѿ. вѣрховнихъ апостолѣ и всехъ свѣтихъ
ниже шѣ кѣка богѣ шгодившихъ, по томъ и въ дѣше наше
више реченихъ властель, како да си постави господинъ Балъ
и господа Марѣ и нихъ синове покладѣ, колико имъ драго
бѣде, ш насъ, и да сѣ нимъ волни ш всако вѣмѣ шзети га
шдѣ насъ, и да не сѣтворимо шваковѣ покладѣ ниѣднаго
лѣкавства, ни да га дамо иномѣ комѣ тѣкмо господинѣ
Балѣ и госпоги Марѣ и нихъ синовомъ, ни шни комѣ рекѣ;
ако ли би дошло до тоган вѣмѣна, шѣа богѣ не дан, тѣре не
швозможе господинъ Балъ дѣжати земаю сръпскѣ, нѣ га ниѣде-
нѣ шгри ни тѣрци ни тко ни, да ми примѣмо господина
Балѣ и госпогю Марѣ и нихъ дѣцѣ и нихъ ризницѣ ш нашѣ
градѣ на нашон вѣрѣ безѣ всаке сѣмне, колико кога годѣ шдѣ
нашихъ племенитихъ грагѣанъ, и да не сѣтворимо никое лѣ-
кавство ни безаконне ш господинѣ Балѣ и госпоги Марѣ и

ѡ нихъ деце и ѡ нихъ ризници и ѡ нихъ вѣрнихъ, тко ш-ни-
 ми бѣдѣ, и ѡ нихъ иманню, и никѣди да не сѣтворимо ми,
 цю є прѣз волю господина Бѣка и госпоге Мааре и нихъ дѣ-
 це, ѡ нихъ главахъ и ѡ нихъ иманню; и ако би дошла нѣкоѣ
 сила на градъ на нашъ, цѣа богъ не дан, прѣма чѣмъ не би-
 смо могли бити, ни ѡри ни тѣри ни тко ни, и сѣпро-
 се ни господина Бѣка и госпогю Марѣ и нихъ децѣ и нихъ
 иманне, да ихъ не дамо ниедномѣ чловѣкѣ на свѣтѣ, ако
 би смо добили ни ми вѣсь свѣтъ; ако ли ни бѣде до толнѣ
 сѣлаости, како не би смо могли сѣчинити, да смо свободни
 ми и ѡни с нами, а ми прѣво тога да ѡтѣпратимо госпо-
 дина Бѣка и госпогю Маарѣ и нихъ децѣ и нихъ иманне, и
 тко ш-ними бѣдѣ, како рече господинъ Бѣкъ, свободно, и
 цю можемо, да ихъ ѡтѣпратимо, и никѣди да не поми-
 сѣсмо нѣкоє зло ни нѣкоє лѣбавство ѡ господинѣ Бѣкѣ и
 госпогю Маарѣ и ѡ нихъ дѣци и ѡ нихъ иманню, ни да
 сѣтворимо коє зло ѡ нихъ, и цю нѣ ни мѣ хотение, ѡ нихъ
 главахъ и ѡ нихъ иманню, никѣди да не сѣтворимо, ако би
 ни вѣсь свѣтъ гогорилъ, да сѣчинимо нѣкоє лѣбавство и не-
 правдѣ ни кезаконне ѡ главе господина Бѣка и госпоге Маа-
 ре и нихъ деце и нихъ иманню, да не примѣмо никомѣ на
 свѣтъ за този, цю же бити на нихъ зло, нѣ да ихъ такози
 сѣклодемо колико сами секе и сѣи градъ толнѣ господи-
 на Бѣка и госпогю Маарѣ и нихъ децѣ и нихъ иманне и тѣхъ-
 зи, тко ш-ними бѣдѣ, вѣсколѣмъ правдомъ и истинномъ безъ
 вѣскога дѣволега ѣминѣннѣ и дѣла; и ако сѣхоке, да сѣ
 сѣтвори црѣкѣвъ по своѣи вѣре, свободно. и ако кѣмо ми
 више писани вѣстѣе и наши послѣдни прѣсѣчинити цю ѡтѣ
 клетѣ вѣдѣ више писанихъ господинѣ Бѣкѣ и госпогю Маарѣ
 и нихъ дѣци и нихъ иманню и нихъ вѣрнимъ, да ни сѣию
 више писанѣ клетѣи зѣе и вѣ бѣдѣшимъ вѣце, и да смо ѡтѣ-
 чени тѣла господна, и да смо причѣени к Юде и Яри, и к
 темъ, кон расѣше господа, и рекоше: кровь его на насъ и
 на чѣдѣхъ нашихъ аминъ. и сѣкози приє посѣланихъ господи-
 на Бѣка, како цю є записалъ господинъ Бѣкъ вѣстѣломъ гра-
 да Дѣбровника, да този вѣрши господинъ Бѣкъ, ако више
 не ѣвозможе.

A tergo : Copia de la poueglia de miser Volch Brancovich MCCCLXXX. die VIII. маѿю.

Apographum chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 76.

CCIV. 1391. 15. aprilis.

Bêlijak županus et Radič vojevoda Sankovići Ragusi-
nis tradunt župas Konavljje et Vitalina.

На имѣ ѡца и сына и светога дѣха аминѣ. ва лѣто рожь-
ства христова .ч. и .т. и .д. дѣсть и .а., мѣсеца априла
данѣ .ѣт., а се всакомѣ чловѣкѣ садншемѣ и послѣ кѣдѣ-
шемѣ до вѣкѣ вѣкома навѣщѣемо знанѣ и видѣнѣ па-
метѣю сиомѣ повеломѣ и записанѣмѣ, како ꙗ жѣпанѣ
Бѣлаѣкѣ и воєвода Радичѣ, братѣ ми, Ганѣковиѣи позна-
смо ва истинѣ по старѣхѣ писмѣхѣ и по старѣхѣ паметарѣхѣ,
добрѣхѣ лѣдѣхѣ, кои сѣ чѣли ѡдѣ єднога колѣна до дрѣгога
и по вѣдѣрѣхѣ вѣлѣзѣхѣ и знаменѣ.: на Цаптатѣ при мо-
ри єсть бѣль градѣ старѣи Дѣеровникѣ полагаѣ жѣпѣ конаваль-
скѣ, коємѣ градѣ пристѣкѣнѣ жѣпа конавальска, и вѣше мѣ
племенито та жѣпа и дрѣге земѣле и мѣста, и када се онѣ
стари градѣ расѣ и опѣстѣ, тѣда господа рашѣка и хѣмѣска
с тѣи дни кривномѣ посѣдоше и по силѣи ѣзеше конавальскѣ
жѣпѣ и дрѣга мѣста тоган града, и тада граѣнѣ пондоше ѣ
тврдо мѣсто, и зидаше градѣ Дѣеровникѣ, кои єсть и данасѣ
вожкомѣ мнѣлѣстию почтѣнѣ и слѣбоданѣ, ѡдѣ конѣхѣ лѣди
старѣога града єсѣ се родили и наслѣднѣи властѣле града Дѣ-
еровника; а сада ꙗ жѣпанѣ Бѣлаѣкѣ и воєвода Радичѣ про-
мислѣвшѣ, єрѣ право и достоинно єсть ѣвсакомѣ вратити и
дати свою правѣ и свою башинѣи племенитѣ старѣи, и познав-
ше чти и слѣжѣе, коѣ градѣ Дѣеровникѣ вазѣда єсть ѣчи-
нилѣ господѣ рашѣкон и косанѣскон и хѣмѣскон, а навѣащѣ
нашемѣ ѡцѣ Ганѣкѣ и всѣмѣ нашѣмѣ родитѣлѣмѣ, и зна-
юѣе любѣвѣи и приѣзанѣ, кою нашѣ ѡтацѣ Ганѣко и наши
стари и ми имѣмо и имѣли смо з градомѣ дѣеровачѣцѣмѣ,
хотѣсмо нимѣ вратити и дати нѣхѣ башинѣно и племенито,
каконо єсть вѣрѣдно и право, и сада ѡдѣ данасѣ напѣрѣда
дасѣмо и потерѣюемо и сиѡмѣ повеломѣ записѣемо с вѣкѣ
кѣкома ѡпѣнѣи и властѣлѣмѣ града Дѣеровника жѣпѣ кон-
вальскѣ и зѣ Дольномѣ Горомѣ и градѣ Соколь, кои є с нѣи,

и вса села и лѣди и земље и горе и паше и воде и мѣлине и дохотѣе и все, що пристои жѣпѣ конавальскон, и са вѣсѣмъ мѣли и границами, кое сѣ с Трѣвинемъ и с Врьснемъ и до мѣе и границе драчевичѣе и до прѣдыградѣ дѣбровачѣе кога и до мора на Цаптатъ и около, како е опытекло море, до Молѣнѣта; и оѣе шнакое даемо и потвѣрюемо села и земље Виталине до своихъ мѣл и границъ и до мора до пристанища Молѣнѣта и с отокомъ, кои пристои Виталини, на име Молѣнѣтъ, с коен жѣпѣ конавальскон и с градъ и с мѣста више писана сада Жѣнѣ Горькочевикѣс и Палькѣ Гѣнѣдѣлѣкѣс покласаромъ дѣбровачѣѣмъ ми жѣпанѣ Бѣльѣакъ и воєвода Радичѣ шѣѣасмо се нашомъ вѣромъ и клетвомъ ниже писаномъ поставити е с државѣ и с шѣласть и с госпоцтво, како с нѣхъ кащинѣнѣс племенитѣс, шѣѣнѣс и властели града Дѣбровѣника и нимъ изѣдати с нѣхъ рѣке и с область и стражѣ града Сокола и вѣсѣ више шписанѣ жѣпѣ конавальскѣс и виталинѣскѣс, да сѣ вольни властеле и опѣнна дѣбровачѣека счинити и створити и господовати градъ и жѣпѣ и мѣста више писана, како свое праве и влаѣе кащине, како с моѣс счинити шѣ свога старога владанѣѣ и државѣ; и оѣе се обѣѣавамо шѣѣнѣи и властелемъ дѣбровачѣѣмъ створити, да наглавити лѣдне и боли шѣ жѣпа присѣгѣ нѣхъ вѣромъ и дѣшомъ и клетвомъ, да бѣдѣ вѣрѣни опѣнѣи и властелемъ дѣбровачѣѣмъ: и ако би не тѣли конавланѣ и виталинанѣ примити за госпоцтво дѣбровачѣеко вола не бити послѣшни, али с кое любо вѣѣмѣ ако би се шѣѣвргли и не били вѣрѣни, да нѣхъ ми тѣрамѣ и имамѣ како наше неприѣтели и како наше влаѣе невѣрѣнике, и всомъ нашомъ силомъ шѣратити нѣхъ и подѣбити подѣ госпоцтво и шѣласть дѣбровачѣѣс; и шѣе шѣѣавамѣ се опѣнѣи и властелемъ града Дѣбровѣника чѣвати вола шѣбаровати и бранити жѣпѣ и градъ Соколѣ и мѣста више писана шѣ сакаѣго зла, шѣ силѣ, таѣѣе и шѣ сакаѣго господина и властелинна вола тѣко любо инога, кои би хотѣли помѣсти вола сѣзѣти жѣпѣ вола градъ или мѣста више писана вола нимъ кое любо зло вола шѣѣѣтѣ счинити; и шѣе се шѣѣавамѣ, аѣе би кои нашѣ чловѣѣѣкѣ вола шѣ наше земље шѣдѣшѣлѣ тѣре пошѣлѣ вола присѣлѣнѣ сѣ стат с конавальскѣс жѣпѣ али с Виталинѣс, да е воланѣ поити, а ми

ни нашъ чловѣкъ да не кранимо ни зао счини́мо томѣи чловѣкъ; такоє ако ки кон чловѣкъ ѡдъ Конавли вола ѡдъ Бнталине ѡдашалъ, тере се приселнаъ и пошалъ с нашӣ земля̄, ѡкеѣакоу се дѣбровѣчане, да не кране ни зао счине́ томѣи чловѣкъ. и всемѣ више писаномѣ присташе и потврдише наше госпоє и драг(а) на(ша) сестра и нашъ стриць жѣнанъ Градое и Бѣдела и Саньчинъ, наша братъкъ, за себе и за свою дѣцѣ и за послаѣдѣне всѣхъ насъ и вси наши властеле, а наклашито Миле Тѣкаковичъ и своїми сини и Братое Радоничъ своїми сини и Стѣпко Ѡзроевичъ своїми сини. ѡцѣ за пострѣненѣе сѣега више писаного с рѣке Жѣна Сорькочевиѣа и Палъка Гѣнѣдѣлиѣа, покансари опѣини дѣбровачькои, ми Бѣлѣкъ и Радичъ са всѣми више именованѣми на свето писмо христово є(ванѣелна з довр)є воле и с права срца єсмо присегли нашимъ вѣромъ и дѣшомъ и нашего ѡтѣца и родителъ на(шихъ и с)ветѣмъ Юрьемъ и арханѣломъ Муханломъ нашими крѣстиѣми имени, да створимо и свршимо и тврди́мо сѣе писано с своӣ покелн, и да наша дѣца и наши послаѣдѣни и наши властеле и всаки нашъ чловѣкъ сврши и не смѣте сие писанѣе, ни тко лѣбо ни господинъ ни чловѣкъ, гдѣ моремо ми сѣи, а ми више писани да се не поречемо ни потворимо сѣмѣи записанѣю: ако ки се тко лѣбо насъ вола ни потвори́а вола порекалъ али нѣкое зао счини́а сѣпротивъ нашѣмъ сѣмъ обѣтомъ, да є анатема, и да є проклетъ ѡдъ бога и ѡдъ прѣчисте когѣродице и ѡдъ частнаго крѣста и ѡдъ .ѡі. апостолѣ и ѡдъ .д. єванѣелистѣ и ѡдъ светѣхъ Юрьѣ и арханѣдела Муханла и ѡдъ .тнї. светѣхъ ѡтацѣ иже никеискѣхъ и ѡдъ всѣхъ светѣхъ и светицѣ божихъ, и да є причест(никъ къ Ю)дѣ и дѣѣв(о)лѣ, и проклетство очино и матерно да донде на онеи, кон се те порѣи и потворити сѣмѣ записанѣю... повелѣ, кою смо потврдили и нашихъ печати (пѣ)чатили. а се писа Грѣбанацъ Хлапѣчиѣ (и)моѣанинъ р(а)бъ жѣпана Бѣлѣкъа и воеводе Радича и нию диѣ(къ).

Duo sigilla pendentia: печать князя радича. печать кѣлиѣков. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 78.

CCV. 1391. 15. maji. U Zaborah.

Radič vojevoda, filius Sanko, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Ва имѣ штыца и сина и светого дсха. да ієсть вѣдомо когемъ и светимъ Муханоломъ архангеломъ и всимъ, кон сѣ господинѣ когѣ згодили, како да вѣрѣ воєвода Радичь свога шца кѣзньца Ганька и госпоіє Радосавѣ и свою Радичевѣ и своіє госпоіє Гонсавѣ своимъ брати и прѣмѣтеліємъ властеліємъ дѣбровачнимъ, да сваки дѣбровчанинъ ходи с трогомъ и бес-трѣга свободно по всемъ моіємъ владанію, и гди годи ꙗко зможе дохитити..... ни царинѣ нѣ силѣ ни ниєднѣ неправдѣ, него ли да имъ сѣ вси доб..... Стипана и ѣ бана Стипана и ѣ Тврѣтка..... опѣини дѣбровачкои ѣ все повеле и संबоч(тинѣ госпо)дѣ сръпскѣ и босанскѣ и хомьскѣ, и да не порекѣ ни прѣдъ..... (опѣ)ини дѣбровачкои ꙗко воєвода Радичь. и с мѣими властели заклемо сѣ..... (свѣ)тимъ дсхомъ и четирымъ євангелісти и .ѳ. апостоли и .ѡ. избраннихъ, и тои прѣсєгосмо кнезѣ Жєнѣ Горькочевнѣ и Павкѣ Гєнѣдєлнѣ дѣбровачкимъ поклицаромъ. и сишмъ повеломъ записахъ и потвѣрдихъ печатію моимъ печативъ ли то рожаства христова тисѣѣ и .т. и девѣть десѣтъ и .а. ли то, мѣсеца мая .ѳ. днь ѣ моимъ двѣрнихъ ѣ Заборахъ. а писа Рашко димъ.

Sigillum pendens: печат кнеза радича. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 80.

CCVI. 1392. 17. iulii. U Dolnjih Krajih u Lušcih.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, confirmat privilegia concessa Ragusinis a prioribus regibus.

Ва начѣтакъ штыца, ва изычлїнїєнїє и санѣтїємъ свѣтаго дсха, нже ва начѣтакъ небеса дивнимъ ствѣрждєнїємъ ствѣрди, и васеленнїю своєю воією шснова, за милосрдїє же милости сиудѣ с небеса на землю чловѣколюбно, и падѣшее чловчє сѣшїєство прѣстѣплєнїємъ собою швожнѣ на небеса вазьведѣ, димъ же вса шдѣ небитиѣ ва китїє састалїєна бнше, димъ же и погнѣшнѣ швѣцѣ домѣ изравилєва ка истинномѣ пастирѣ и богѣ всѣдрѣжителю вазьвращєнѣ бнше,

димъ же и кѹфтрѣ царьсци по всенъ вселеннои ѡтверждають се и красеще се славетъ кога вседръжителѣ: дакожде же и азъ Стефанъ Давиша, по' милости его божества краљъ Сръблемъ, Босни и Прѣморѣю, сподобленъ внемъ царьствовати ва земляхъ родителей и прародителей нашихъ, творе правдѣ и изъпраше правила, чинѣ милости и записаниѣ, кирѣ же дае градовомъ и владанѣмъ, малимъ же и величимъ, всакомъ же по достоѣнию его, и тако састоѣти ми се краљевствѣ ва мирѣ и ва слави: и тагда прѣдоше ва славѣ дворѣ краљевства ми ѡ Трьстивьницѣ племенитѣ и мѣдрѣ мѣжне славнаго града Дѣбровника властеле и покланаре Стифанъ Авкаревичъ и Рафанъ Гвчетиѣ съ почтенными и многоцинными дари и частями, шдѣ реченнаго града Дѣбровника, властель и шпѣнне и тиѣ речени покланаре са всакою любовью насъ искаше и шпраше за ѡвите и за законе и за свободычине реченаго града, кое сѣ имали ѡ повелѣхъ с родителей и прародителей нашихъ, з господомъ сръбьскомъ, рашкомъ и босаньскомъ, како да вѣсмо и миѣ по шкичаю речене госпode нѣмъ потвърдили и ѡстановитили прѣвихъ нашихъ свокодычине, законе и ѡвѣте и повелѣе госпode сръбьске, рашке и босаньске; и миѣ слышавъше и разѡмыкъше нѣхъ подобне, разѡмне и прѣлчине прошне и имавъше съвѣтъ с прѣвисокомъ госпoишмъ богодарованномъ ми краљцомъ кѹрь Еленшмъ и с властели и вельможами краљевства ми сатворѣ милость краљевство ми реченомъ градѣ Дѣбровникѣ и властелемъ и шпѣнни дѣбровачкои по сѣхъ нашихъ листихъ и повелѣхъ, за нѣхъ сръдчанство потвърдѣсмо имъ все повелѣе речене госпode сръбьске, рашке и босаньске и повелю господина краля Стефана Твъртка, кою ѣ ѡчинилъ реченомъ градѣ Дѣбровникѣ подѣ лѣти рождества хрѣстова .чѣтoи., мѣсеца апрѣла .і. днь, и ине все повелѣе и свокодычине, законе и ѡвѣте прѣдѣние и послѣдне, кое ѣ нѣмъ ѡчинилъ и записалъ речени госпoишъ краљъ Стефанъ Твъртко, да ѣ до вѣка реченомъ градѣ и егѡ шпѣнни твърдо и непорочно нами и нашими послѣдними, паче да сѣ всегда становити ѡ всихъ реченихъ повелѣхъ и ѡ законихъ, ѡвѣтихъ и свокодычинахъ речене госпode сръбьске, рашке и босаньске. и речени властеле и покланарѣ града Дѣбровника прѣмише и завезаше

се краііевѣствѣ ми давати вѣ реченаго града и вѣпѣине сръбьскѣ доходакъ двѣ тѣсѣци перѣперѣ динари дѣбровачкихѣ всако годѣще на дѣмитровѣ дѣнь по законѣ и свѣтѣ, како сѣ давали нашѣмѣ братѣ свѣто починѣшемѣ господинѣ краію Стефанѣ Тверѣтѣ. и на то вѣше писанно прѣсѣгохѣ азѣ речени краіѣ Стефанѣ Давиша и сѣ богодарованномѣ ми господиномѣ краіицѣмѣ кѣрь Еленомѣ на свѣтомѣ еванѣѣльи и на часѣномѣ крѣсти господни и сѣ властѣи краііевѣства ми: сѣ воеводѣмѣ Хръвоемѣ, и воеводѣмѣ Блаткомѣ Бсорьскимѣ, сѣ кнеземѣ Етипомѣ Хръватиниѣмѣ, сѣ кнеземѣ Радосавѣмѣ Прѣвиниѣмѣ, сѣ кнеземѣ Добросавѣмѣ Дивошевиѣмѣ, сѣ Тефачиѣмѣ Баталѣмѣ, сѣ кнеземѣ Гоѣкомѣ Драгосалиѣмѣ, жѣпанѣмѣ Терѣдисавѣмѣ Тѣицѣмѣ, сѣ кнеземѣ Бѣлчиѣномѣ Блатковѣиѣмѣ, сѣ кнеземѣ Бонсавѣмѣ Боеводиѣмѣ, сѣ кнеземѣ Бѣлѣкѣцѣмѣ Нарѣтичиѣмѣ, жѣпанѣмѣ Радѣемѣ Радосалиѣмѣ, жѣпанѣмѣ Юрѣемѣ Тѣхѣчиновѣиѣмѣ, зѣ дворѣсциѣмѣ Етѣнѣцѣмѣ Прѣкѣшиѣмѣ; и сѣмѣ ѣтверѣженѣ и непорѣчиѣ вѣкти до вѣка нашего и нѣхѣ: тѣко ли вѣ сѣе потѣворѣаь али порѣкааь, да сѣ все кѣтѣи на немѣ пѣле, и да ѣ кѣть вѣгомѣ вѣтѣцѣмѣ и сиѣномѣ и свѣтимѣ дѣхѣомѣ и всѣми вѣгѣмѣ 8 годѣвшѣми. писано вѣ честѣитѣи вѣнсѣи краііевѣства ми 8 Дѣлѣнѣхѣмѣ Кранѣхѣмѣ 8 Лѣшѣицѣхѣмѣ рѣскою сръдѣчѣнаго ми сѣбѣгѣ Еѣмѣашѣ лѣгоѣѣта подѣ лѣкти тогда госѣода Хръѣста рожденѣи .ѣтѣтѣ. и дрѣго лѣктѣмѣ, мѣсеѣа юліѣ .31. дѣнь.

Стефанѣ Давиша милѣстѣиу госѣода бога краіѣ Сръбѣлѣемѣ, Бѣсѣи и Примѣорию и госѣоѣ краіѣицѣ кѣрь Елена.

A tergo: Poueya de Stephano Dabissa, re de Bossina. Confermazion de le altre.

Sigillum pendens, cujus inscriptio latina. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 81.

CCVII. (1392) 6901. 21. novembris. Pristina.

Vuk, filius sebastocratoris Branko, nepos vojevodaе Mladen, promittit se soluturum Turcis vectigalia pro bonis monasterii chilandarensis in sua terra sitis.

По изѣолѣіѣю и милѣсти вѣладѣиѣи моѣго, сѣадѣаго ми спаса Хръста, и по прѣиѣизрѣчѣнѣномѣ юѣго чѣловѣѣколюбію

ѡа рабъ владнцѣ моємѡ Христѡ Бѡлькѣ, синѣ севастократора
 Бранка, зѡнѣ Младѣна воѡводе, пишѡ, да ѡсть вѣдомо
 всакомѡ чловѣкѡ, како сложихъ мирѡ сѡ тѡрѡци, и прило-
 жихъ великомѡ господинѡ царѡ Казитѡ, и сложихъ ш-нимѡ
 мирѡ, и кѡда сложихъ ш-нимѡ мирѡ, расписахъ землю всѡ,
 колико ѡсть въ шбласти моѡи, како кѡмо плакати данѣ
 тѡрѡкомѡ, и тѡдан прїидѣ къ господствѡ ми всѡчѡстни
 старѡцѣ хиландарски, кѡрѣ Гѡеваснѣ, посланнѡмѡ свѡтаго
 монастира Хиландара, и положихъ хиландарскѡ метохію,
 колико ѡсть въ шбласти моѡи, ѡ метохіѡ хиландарскіѡ .с.
 ѡнѣги, и този зѡзѣхъ на сѡбѣ, да ѡа тои ѡтѣ сѡбѣ плакѡмѡ
 тѡрѡкомѡ ѡдѣ моѡѣ кѡкѡѣ, докѡе смѡ ѡа живѣ, а метохіѡ хил-
 ландарска да ѡсть свокодна ѡтѣ тоган данѣка, да не дава
 ниѡа. и сиѡзи мѡлѡсть зѡчинихъ ѡа Бѡлькѣ прѣчистѡи матери
 божии хиландарскѡи, како да ѡсть сиѡ моѡѣ записаннѡ
 тѡрѡдо и непѡтворѡно метохіи хиландарскѡи до мога жи-
 вѡта, и докѡе даѡамѡ данї тѡрѡкомѡ. и по мнѣ иѡгожѣ из-
 воли бѡгѡ и прѣчистѡа матери божии хиландарска господо-
 вати земліѡю сиѡю или кога ѡтѣ синовѣ моѡхъ или ѡтѣ
 сѡродниѣкѡ моѡхъ или кога люѡо, молю и запрѣѡамѡ сѡмѡ
 не ѡтѡворѡнѡ бити нѣ пачѣ ѡтѡврѣжденѡ метохіи хилан-
 дарскѡи. не приложити данѣка на хиландарскѡ мето-
 хію тѣьѡмѡ .с. зѡнѣги: кто ли дрѣзнѣтъ сиѡѣ ѡтѡвори-
 ти и разорити вражнѡмѡ наѡажденїѡмѡ, да такоѡаго раз-
 орить господѣ бѡгѡ и прѣчистѡа матери божии хиландар-
 ска, и въ мѣстѡ помѡщи да мѡѡ ѡѣ мѣстниѣкѡ въ сѡмѣ вѣ-
 цѣ и въ вѣдѡшѡмѡ. а томѡ мѡлѡстниѣкѡ синовѣ Бѡльковѡи
 Грѣгѡрѣ и Гѡрѣгѣ и Лазарѣ. повѣлѣннѡмѡ господина Бѡльѡ
 Лѡкачѣ писѡ ѡ Приштинѣ мѣсѡца нѡѡѡмѡрїѡ .ка. данѣ въ
 лѣто .ж.с. и .ц. и .а.

Бѣ Христа кога благоѡвѣрнѡи Бѡлькѣ Бранко-
 виѣ господарѣ Герѡклѡмѣ и Подѡнаѡ.

Origin. chartae. in mon. Chilandar. P. Avraam. Opp. 57. P. Uspen. 174. cf. diploma sequens, quod ab hoc non videtur differre.

CCVIII. (1392) 6901. 21. novembris. Priština.

Vlk Branković, Serborum et regionis danubianae dominus.

Subscriptio : Къ Христу бога благодарныи Блѣкъ Бранковикъ , господарь Сербелѣмъ и Подбнаю.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св. Гора. 50.

CCIX. 1394. 2. aprilis. Sutiska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, Gojko Marnavio, roganti, ut sibi conferat „plemencium“, litteris consignat Vojnitium et Godaliensium campum.

Diploma in linguam latinam „tractum ex quadam membrana pergamena antiquissima, caractere cyrilliano ac antiqua lingua illyrica.“ Liceat apponere hic nomina testium: Princeps Paulus Radinovitius cum fratribus, palatinus Sandalius cum fratribus, princeps Marcus Radojevitius cum fratribus, princeps Priboje Masnovitius cum fratribus, princeps Radoslavus Pribinitius cum fratribus, Tepacnius Batalo cum fratribus; ab inferioribus partibus palatinus Harvojus cum fratribus, Paulus Klesitius cum fratribus, princeps Stephanus Octoicius cum fratribus; a Tribotio palatinus Vlatko cum fratribus; a chelmensi terra Georgius Radevojevitius cum fratribus, princeps Gregorius Milatovitius cum fratribus; ab aula marsaleus aulicus Ostojca Obrinovitius cum fratribus; ex Croatia autem marsaleus princeps Joannes Grubetitius cum fratribus.

Indicia vetustatis et nobilitatis familiae Marciae vulgo Marnavitiae Nissensis per Joannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, de regnis Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae notitiae. 247.

CCX. 1395. 26. aprilis. Sutjeska.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, filiae Stanae ad vitam donat pagum Velijake in terra chlmensi, qui post ejus mortem pertineat Georgio Radivojević et posteris ejus.

Ба имѣ штеца и сина и свѣтаго дѣха аминь. ми Стѣ-
фанъ Давиша, по милости господа бога краль Бръвлемь,

Боснѣ, приморію, хълмѣсцѣ земан, дольнимъ краємъ, западнѣмъ странами, Ћсорѣ, Солн и Подриною, да је видимо свакомѣ чловѣкѣ, комѣ се подова, да изволѣ краљевство ми по шенчаю господства сваки благи и добри шбразѣ сказовати и творити вѣрнѣмъ сабгали а напаше сѣкрѣвникомъ и чедомъ своимъ, творе же милости и записания свакомѣ же по вѣрѣ и по достоинію его такожде сѣтвори милость краљевство ми и сѣ болюбимомъ господомъ когодарованомъ ми кралицомъ Бѣлѣномъ краљевства ми всепочтеномѣ дѣтетевѣ моєи кѣрѣ Станѣ, даємо иши наше село господско с хълмѣсци земан, с нѣмъ Бѣлѣмъ, сѣ вѣкли правѣми котари и мѣшани, и да се то село не ѡдниме господи Станѣ за не живота никадаре, а конѣ не живота то село даємо кнезѣ Юрнѣ Радивоевиѣ и неговѣ кѣнницѣ а не кѣри господи владѣицѣ и нѣю дѣтѣи и ннѣхъ послѣднемѣ, вѣкѣ вѣкѣма да естѣ за племенито. а томѣ свѣдоци и рѣчници наши властеле шѣ Босне кнезѣ Мирѣ Радоневѣ сѣ братишмѣ, кнезѣ Павалѣ Радѣковнѣ сѣ братишмѣ, кнезѣ Приѣое Мѣстновнѣ сѣ братишмѣ, тепачниѣ Бѣтало сѣ братишмѣ, воевода Сѣндалѣ сѣ братишмѣ, кнезѣ Драгиѣ Хрѣватиннѣ, кнезѣ Бѣлѣкосѣ Николнѣ сѣ братишмѣ; шѣ дольниѣхъ краи воевода Хрѣвонѣ сѣ братишмѣ, кнезѣ Младѣнѣ Станѣнѣ сѣ братишмѣ; шѣ Ћсоре воевода Бѣлѣнѣхѣ сѣ братишмѣ, кнезѣ Стѣпацѣ Ћстонѣ сѣ братишмѣ; шѣ двора пристаѣ Бѣлѣкацѣ Владислѣнѣ сѣ братишмѣ; а шѣ свѣити Бѣлѣ Нѣмичнѣ сѣ братишмѣ. а тѣо ѣе сѣе порѣни али нашѣ послѣднѣ али тѣо иноплеменикѣ, да е проклѣтъ богомъ шѣцѣмъ и синомъ и светимъ дѣхомъ и .ѡі. апостолома и .д. еванѣлѣности и .б. изакраниѣхъ и вѣкли бога сѣгодившими. писано въ дворѣ краљевства ми с Стѣцѣ рѣкою краљевства ми логофѣта Томаша Лѣшѣца, мѣсеца априла .кѣ. дѣнь, подѣ лѣкти рождѣства хрѣстова .чтѣ. лѣто.

И господинѣ краљ Стѣфанѣ Дѣвнѣша.

Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Новнѣе српске. 1815. 3. sept. N. 195. pag. 780. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCXI. 1395. 17. maji.

Stephanus Dabiša, Bosnae rex, župano Vlkmir et fratribus ejus Tvrtko et Stephano donat pagum Kolo.

Ба намѣ штыца и сина и светого дѣха аминь. мнѣ Стефанъ Даенина, по милости господа бога краль сръклемъ, Босни, прѣморѣю, хълмьсци земан, дольнимъ краемъ, западнымъ странами, Ёсорѣ, Голѣ и Подрѣнью. да є видимо всакомѣ чловѣкѣ, комѣ се подоба, да прѣзримъ милости господа моего Хрѣста прѣмивъшъ ми господство и прѣстолю въ земляхъ реченихъ родителъ и прародителъ моихъ по прѣставленію крата ми краля Тврътка, и тагда прѣде прѣдъ королевство вирьни нашъ жѣпанъ Бѣкѣмиръ Семьковичъ, сказѣ намъ, како за реченого краля Тврътка избвише се Колоше на Дѣлми, и счинише мѣю сокомъ .ѣ. мрътвиныхъ крѣви на вирѣ господскои, и да за то є речени краль Тврътко все разagna и землю зараби, а речено село, Коло с намѣ, да реченомѣ жѣпанѣ Бѣкѣмирѣ и неговина братома Тврътка и Стипанѣ за село за Бѣшеницѣ, кое шдѣ нихъ ѣзе, и речени жѣпанъ Бѣкѣмиръ насъ ѣмляево моли, како да вѣсимо намъ и мнѣ потврьдиши и записаши речено село, с намѣ Коло, за нихъ сѣжъкѣ и вирѣ, и мнѣ слышавъши милостиво неговѣ проше и мољбе и паки слышавъши нихъ вирьне сѣжъкѣ, що намъ послѣжише всегда вирьно и сръдчано, нанашѣ с тѣрачкихъ боихъ, не цѣдеѣ своихъ главъ за насъ, потврьдисмо имъ и дасмо нашимъ повимъ даньємъ реченомѣ жѣпанѣ Бѣкѣмирѣ и братѣ мѣ Твръткѣ и Стипанѣ село речено Коло на Дѣлми съ всаки правили котари и мѣкми, нѣмъ и нѣхъ послиднемѣ да єсть за племенито вѣкѣ вѣкома. а томѣ свидоци и рѣчници наши властеле, штъ Босне кнезь Павалъ Радичовичъ з братишмъ, кнезь Прѣкоє Масновичъ з братишмъ, тѣпачикъ Батало з братишмъ, Бѣкѣота Прѣкиничъ з братишмъ, Саньдалъ воєвода з братишмъ, Грѣгоръ Бѣлѣханичъ з братишмъ; штъ хълмьске землѣ кнезь Бѣкѣашинъ Милатовичъ з братишмъ, кнезь Юран Радичевичъ з братишмъ; штъ дольнихъ краи воєвода Хрѣкоє з братишмъ, кнезь Младнъ Станьичъ з братишмъ; штъ Ёсоре воєвода Бѣкѣичъна з братишмъ, кнезь Стипацъ

Гилошевиць з братишми; уть двора прѣставъ жѣпанъ Радое
Радосалинь з братишми; а удь свонти Бранко Гимичиць з
братишми. и тко ѣ снє порѣки али нашъ посланици али тко
иноплеменикъ, да є проклетъ богомъ утьцемъ и синомъ и
светимъ дсхомъ и .вї. апостолома и .д. евангелисти и
.о. избраннихъ. писано въ дворѣ кралевѣства мѣ рѣкою Оу-
маша логофѣта подь лѣтн рождѣства хрѣстова .чт҃ге., мѣ-
сеца маина .зї. днь.

И господиный краль Стефанъ Давиша.

Sigillum: Inscriptio latina. Origin. membran. anno 1815 erat apud Nicolaum Vučetić Tergestinum. E Pauli Solaric editione. Venetiis. 1815. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCXII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes. Chrysobullon de quibusdam terris monasterii Russorum.

Initium: Понеже оубо єсть чьство и зѣло богови прїєтно.

In mon. Russorum. P. Uspen. 176.

CCXIII. (saec. XIV—1395).

Constantinus Dragaš despotes.

Subscriptio: Благовѣрни деспотъ Драгаши и господинъ
Костандинъ.

Sigillum avulsum: Duo diplomata. Origin. membran.
in mon. Russorum. D. Avraam. Onne. 79. Св. Гора. 146.

CCXIV. (1395). 17. maji.

Constantinus Dragaš moritur.

Мѣсеца маіа . 31. днь прѣстави се Костандінь Драгашь.

E Vukii typico chilandarensi.

CCXV. (1395) 6903. 8. junii.

Eugenia monacha cum filiis knez Stephano et fratre
ejus Vlk. Chrysobullon de terris monasterii Russorum.

Initium: Вышнюю славою оулоучити желающе.

In mon. Russorum. P. Uspen. 174.

CCXVI. (1395) 6904. 13. novembris. Ulijari prope Skutari.

Constantinus promittit se Ragusinis amicum futurum esse.

И господинъ Квстадинъ шберицамакъ се града Дсеровника, брати моши, въ господа бога и въ прѣчистѣ его матеръ и въ силѣ чьстнаго и животворещаго креста господня и въ .іѣ. врьхушнихъ апостолъ и въ .д. евангеліахъ и въ силѣ чьстнаго и животворещаго креста и въ всехъ светихъ въ века богоу сгодишнихъ, како въ днѣ(шны)го днѣ напредъ да бѣдѣ пріятель града Дсеровника сръчани, и да мѣ пріямъ, коликоу есакъ въ нихъ, кон ю сръчанъ града Дсеровника, цю могѣ, и с моши земли и швенъ мое земли с тѣмъ земли, цю могѣ, да намъ помагамъ. и по моши земли да си хѣде трговци нихъ свободни безъ есакъ забаве, и ниѣднѣ царине да не плакѣю иначе, развѣ каконо ю по законѣ, како ю въ почела. и нихъ града людинѣ ниѣдѣ сѣда да не имаю развѣ прѣдъ дсеровчани винѣ прѣдъ латинци, а ниѣдѣ ниѣдѣ с моши земли. а томѣ мнѣостникъ логофѣтъ Радичъ Жнанкъ винѣжнанкъ писа по мнѣости господина Квстадина и повеленію мѣсеца ноѣмбра .іѣ. днѣ с ѿлиарехъ винѣ Гкѣдра въ лѣто .жѣцѣ., индиктивна третнего.

A tergo: Sagramento de miser Gostadin de miser Bal..., amico al comun de Ragusi.

Sigillum: си печать господина костадина. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

CCXVII. (1395) 6903. ind. III.

Knez Stephanus, Eugeniae filius, chrysobullo liberat metochia monasterii magnae Laurae omnibus dationibus.

Initium: Мысакнимакъ свѣтомъ шзаривши си мыси коудоуца прозрѣше пророци.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXVIII. (1396) 6904. ind. IV.

Testimonium patrum monasterii Russorum, quomodo defunctorum principum Lazari, Stephani, Vlk, Eugeniae sit facienda commemoratio.

In mon. Russorum. P. Uspen. 177.

CCXIX. 1397. 25. martii. U Konavljah na Ljutoj.

Paulus Radinović, Radini Jablanić filius, statuit posse Ragusinos in terra sua libere mercaturam facere.

† Изволениемъ бога оца вседръжителя и поспѣшеннымъ сына едиnorodнаго и савръшеннымъ всепрѣсветаго дѣха. да ꙗко вѣдомо всакомѹ човѣкѹ сядишнемѹ и посландишомѹ, и да есть вѣчно и памятно сиѹмъ повеломъ и записаниемъ, како донѣ к намъ Рапанѹ Гвчетиѣ дослаше ѡдъ князя, властѣи и все ѡпѣиѣ града Дѣбровника, и намъ донесе записъ, како князь, властѣе и вса ѡпѣина града Дѣбровника приише и записаше мене, князя Павла Радиновиѣ, за своего брата и грађанина, а този биемо искали ѡдъ нихъ, да намъ счине, и за то ми князь Павла, сынъ свето почившаго господина и родителя ми, господина князя Радина Їбланиѣ, ѡкецававамъ се и записю князѹ, властѣемъ и всеи ѡпѣини града Дѣбровника, да самъ Дѣбровникъ приѣтеле вранъ, и да приѣмъ градъ Дѣбровникъ, и да сакашамъ нихъ тръгѡвце и нихъ тръгъ ѡдъ сакаго заа всѣдѣ, всѣи всѣсѹ моѣи досѣи, и да моѹ нихъ тръгѡвци свободно доходити с тръзми и с потрѣками по всеи моѣи дръжагѣ и по всѣхъ, кои насъ сакашаю, стоимѣ, колико намъ всѣде лѣпо, и пакъ свободно поѣи са всемъ беза саке закарѣ сакашдени и ѡбаровани. а томѣи свѣдоци наши властѣе Гоиѣ Гаѡчиѣ, Чепръна Градисалиѣ, Ёкши Гаѡчиѣ; а ѡдъ приморикъ Ёскосавъ Ковилачиѣ, Ёкшиша Богданчиѣ, Ёскосавъ Познановиѣ. лига роцка господа Исуса Христа тисѣщино три ста и деветъ десетъ и седмо лиго, мисеца марта двадесети петъ данъ на благовнестъ. за велико вирование постависмо нашѹ печать. а списа дѣлкъ Радосавъ Милосалиѣ, кади кнесмо с Конавлахъ на Ёстон.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 82.

CCXX. 1397. 13. maji. Sutiska.

Helena, Bosnae regina, Stephani Dabišae uxor, abolet portorium Ragusinis impositum in Maslina prope Ston et in Slano.

Ба намѣ ѡтѣца и сына и светаго дѣха. да ꙗко вѣдомо всакомѹ чловеку малѡмѹ и великомѹ, како кралевѣствѣ ми

кнезь и властеле дѣржавачи дослаше послокииѡмъ почтенога
мѣжа протовиствѣра Жоретѣ нашего вириѡна сѣсѣ и про-
товиствѣра, кои кралевѣствѣ ми говори велики мѣдро и по-
чтено, и насѣ воими ѡмилено и велики въ всемъ почтено мо-
ли ѡдѣ стране реченихъ властель града дѣржавника, да вѣсмо
рекли, да не бѣде царѣна нѣдна прѣѣдѣ Стоѡмъ на Ма-
слини и на Сланѡмъ, ерѣ прѣво ннесѣ тѣзи биле. и ми чѣше
подобне и ѣ свемъ почтене прошне и моге реченихъ властеѡ
града дѣрѣвника заповѣдесмо и ѡвакози ѡчинисемъ са-
вомъ са богодарѣванемъ великожми властеѡ кралевѣства
ми рѣсага вѡсанского, сѡѡводѡмъ Хрѣвоемъ и са кнезѡмъ
Павѡмъ и сѡѡводѡмъ Сандалемъ и сѡепачиѡмъ Бата-
лѡмъ и сѡнемъ мнозиѡмъ властели и властеличичи нашего
кралевѣства, да ѡ вѣки вѣкома непоречено сѡвемъ нашеѡмъ
записѡмъ и повелѡмъ, ерѣ ми господѣ кура Слѣна, по изѣ-
коленю кожейю кралица ерѣлемъ, Босне и прѣморю и за-
паднемъ странаѡмъ и кѡ томѣ, како изѣведесмо и ѡвѣгосмо,
ерѣ прѣво ннесѣ биле царѣна мѣста вѣше писана, хотесмо и
заповѣдесемъ, да не бѣде царѣне нѣдне прѣѣ Стоѡмъ на
Маслини и на Сланѡмъ ѡдѣ селе и до вѣка, ерѣ и прѣво
ннесѣ биле. и сѡи сѡи вѣше писана, тѣко годѣ потвори, да ѡ
проклетѣ ѡтѣцемъ и синѡмъ и светеѡмъ дѣхѡмъ, богороди-
цѡмъ, ангели и архангели и свемъ светли, и да вѣи се
ѡдрѣкао вѣере ангела на ѡмрѣи часѣ, и да ѡ прѣданѣ на ве-
ликѡмъ сѣдницѣ ѣ дѣяколе рѣке ѣ вечни пакао како Иѡда ска-
риотѣчичи. и за боѡю сведочѣѣ и тѣргѣвѣ сѣи повелѣѣ поста-
висмо печать нашего господина краля Стефана Дѣвѣше
тогда..... лѣта господина нашего Исѣ Хрѣста на .чѣсѣ. лѣтѣ,
мѣсеца мая на .гѣ. данѣ въ дворе кралевѣства ми ѣ ѣстѣици.

Cod. ragus. f. 55. b.: MCCCXXXVII. maji, privile-
gio de regina Jellena de re Dabissa, feçe, che non sia daçio
auanti Stagno a Maslina ni a Slano.

CCXXI. (1398) 6906. ind. VI. 1. augusti.

Eugenia monacha monasterio magnae Laurae plures
donat pagos.

Initium: Мысльнимъ свѣтомъ озаривши си мысли.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 174.

CCXXII. (1389—1398.)

Vlk Branković confirmat Ragusinis data privilegia.

† По изволенню и милости владики спаса Христа на господинъ Бѣкъ ѡбещавамъ се и давамъ вѣрѣ мою господьскѣ, да смѣ приѣтель сръчанн шпкннѣ дѣбровъчкѣи съ всако вѣрѣмѣ. и прѣкѣ записанїе, що имѣ смѣ записалъ, тогаз-и-мѣ не потварамъ, паче и потерѣгѣмъ, да имѣ ѡ твѣрѣдо и непоколѣбнѣмо до вѣки, докле смѣ на живѣ, да имѣ не потворѣ ницю, що имѣ смѣ записалъ съ прѣвѣи книзѣ, и докле не вѣде до нихъ до мене, да не вѣде на мон вѣрѣ на Бѣковѣ.

Sigilli fragmentum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 69.

CCXXIII. (1398). 6. octobris.

Vlk Branković moritur.

Мѣсеца ѡхторѣа ѿ. дѣнь прѣстави се Бѣкъ Бранковикъ.

Е Vukii typico chilandarensi. De Vuk alio loco: Приѣмлемо, да поѣмо вѣксъ понедеѣникъ на животѣ и по смъртѣи. и кога богъ изволи по насъ, да се сѣ не ѡставѣи, нѣ колѣше испакнѣи, да не прѣимѣ наше клѣтвѣ.

CCXXIV. 1398. 20. novembris. Dumno.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, se obligat, ut Ragusinis exsolvat debita Stephani Tvrtko regis.

На имѣ ѡца и сина и свѣтога дѣха аминѣ. азъ Стѣпанъ Ѡстоѣ, по милости господа бога бѣговѣрѣни краљ сръблемъ, Боснѣ, прѣморнѣ, хѣмѣсци земли, западнѣмъ странамъ, донимъ краемъ, Ѥсори, Голѣ, Подриинѣ и к томѣ. да ѣ виднѣмо всакомѣ чѣовѣкѣ, комѣ се подѣка, како дондошѣ величѣствѣ краѣства ми ѡдъ славнога града дѣбровнѣкѣ племеннѣи властѣи и покансарнѣ, а на имѣ Жѣнь Жѣрьковнѣи и Мнѣхѣчъ Растѣнѣ, говорѣѣ разѣмно и чѣсно съ всѣхъ дѣлѣхъ краѣвѣствѣ ми, и мѣю иннѣи работѣи слѣтко проснѣи и молѣнѣи говорѣѣ, да би имѣ платѣло краѣство ми, що имѣ ѡста дѣжанѣ брѣть краѣства ми, кѣвшѣи славнога споменѣтѣи господинѣ краљ Твѣртѣко: и ми вѣдѣвшѣи

прошенне право и достоинно говоренне и такое разгледавши
повелѣни лѣстовѣ и клетви господина краля Тверьтѣка, како
да би се не скратила красна лѣсавѣ и добри законѣи, кои сѣ
вѣзда постаан мѣю краlestвомъ ми и мѣю Дѣбровнѣкомъ, все
тон разгледавши и видивъше створиcмо свѣтъ с краlestва
ми с поглав(и)тими властели, кои с то врѣмѣ бѣху прѣ насъ,
вси с нами единосрѣдно насладишюѣ цара небескаго, кои крѣ-
пи краlestво ми с добрѣхъ дѣланѣхъ, слышасмо прошнѣ по-
кансарекъ дѣбро(ва)чсцихъ, и створиcмо намъ мнлостъ, и за-
писасмо по си хъ нашихъ повелахъ, да намъ платимо и пла-
ћимо двѣ тисѣщи и петъ сатъ и петъ десетъ дѣсѣтъ, що намъ
ѣ встала дѣжанъ краля Тверьтко; а да намъ се плаћа шѣтѣмъ
начѣномъ: да се плаћаю всако годищѣ по петъ сатъ перѣперъ
ш-д-оходѣка, кои ми сѣ дѣжнѣ давати краlestвѣ ми ш Блѣ-
синнѣхъ свѣтъцихъ на трѣи днѣ мѣсеца фреварѣ, а то о-д-о-
ходѣка, кои сѣ дѣжнѣи нашихъ прѣвнѣмъ и намъ за Стоны,
да шдѣвнѣю до толе, до коли се исплати въскъ дѣсѣ згора
рченѣи с сѣмъ лѣстѣ, двѣ тисѣщи и петъ сатъ и петъ десетъ
дѣсѣтъ; а докле се исплатѣ таи дѣсѣ, да шѣ тоган дохот-
ка рченѣо намъ нѣцѣре не дадѣ, рази да си се плаћаю за дѣ-
сѣ, а исплативъше се рченѣо дѣсѣ да даю краlevствѣ ми таи
доходакъ, како сѣ га давали нашихъ прѣвнѣмъ. а томѣ намъ
свѣдоци и рѣчнѣи краlestва ми властеле воевода Хрѣвое, те-
начнѣ Бѣтало, воевода Бѣкашинъ и воевода Павѣль Клешиѣ
и кнезь Стѣпанъ Хланчиѣ, нашихъ краlestва дворѣски. пи-
санъ на Дѣмнѣ на двадесетѣи днѣ мѣсеца новѣбра лѣта
рожаства хрѣстова .ч. и .т. и .г. а .п. писа Стѣпанъ
Добрѣновнѣ, краlestва ми дѣтѣмъ. а да се почнѣ плаћа-
ти ш прѣвнѣхъ Блѣсиннѣхъ свѣтъцихъ на .г. дни преварѣ
.чтѣгѣ. и краlevство ми прѣсеже и кле се згора рченнѣи вла-
стели, да снѣ писмо вѣде крѣпко и ненорочно, докле намъ
сѣ дѣсѣ исплати.

† Господинъ кѣрк Стефанъ Ѡстѣи краля
Грѣкѣмъ, Босни и Приморню.

A tergo: Ponaglia de re Ostoia, che se debiano pa-
gare li merchadanti de lo tributo de Stagno per quello,
che tolse lor re Tuertcho. 1398. a di 20. nouembris.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio

Viennae. Сюмен. 83. In cod. ragus. idem diploma habes sub 1399. 3. februarii: 1399 die 3. freuari: Priuilegio regis Bossne regis Ostoie: promese a pagar 2550 ducati, che resto a dar re Turtcho, del tributo de Stagno.

CCXXV. 1399. 15. januarii. Na Usori u Lišnici.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, Ragusinis cedit pagos quosdam.

Ѓ велемошна снао прѣсветаго дѣха, коже славили ва троници, ва вѣдци же рекѣ и синѣ и ва светомѣ дѣси, в тронице прѣсвета, слава тебѣ, ва те ко крѣстихъ се, и тобою прѣхъ вожаственю благодѣть сподокальшѣ насандовати прѣсто монхъ прародитель, госноде сръкскѣ и босанскѣ, за не ко ти мон прародителне въ з(ѣ)млянѣ царск(т)вѣ царьс(т)в(ов)аше, и на некесное царьство прѣселанѣ се: мене же видѣшѣ землю прародитель монхъ по ннхъ вставалъшю, а не пмѣшѣ своего пастира, вѣд ннхъже племене и азъ избранъ кѣхъ помощью кожною и прѣчистие его матере вѣнчанъ кѣхъ богодарованнѣмъ вѣнчцемъ на кралѣство, ꙗко вѣти ми ва Христа кога благовириномѣ и когомъ поставленомѣ господинѣ киръ Стѣпанѣ Ѓстон кралѣ сръклемъ, Босни и поморию и всѣмъ западннмъ странамъ, и по томъже начехъ са когомъ кралекати и правити прѣсто кралѣства, днѣ же мнѣости, чинѣ записаннѣмъ градовома и мѣстомъ, всакомѣ же по достѣннию его: ва снхъ же васнхъ кѣдѣхъ сръчаню любавъ и вѣрно поработанне родителемъ и прародителемъ кралѣства ми и самомѣ кралѣвствѣ ми, властеле славного града Дѣбровника, и ва прѣвое мое прѣшастие на кралѣство дари, еже ми дароваше много почтенне с великою сръчаною любовью ннхъ нелицемѣрною; и тѣи изидоше прѣдъ кралѣство ми всеночтени мѣжне дѣбровачьски и покансарне, кои вѣхѣ дослани кралѣствѣ ми вѣд властель и вѣд оупѣнне града Дѣбровника, на име Жѣнь Жѣрьговиѣ и Мнхочѣ Растнѣ и ш-нили Никола Гѣчетнѣ, и споменѣше кралѣствѣ ми вѣд реченихъ властель и вѣд оупѣнне, гокоре за земле, цю сѣ и кое сѣ вѣд Кѣрила дери до Гтона до ннхъ мѣста, ере за тен земле мон прародителне, господа рашка и косанска, добрима шкитовали нмъ се сѣ, и за то за

нихъ вѣрно посаженіе, како є речено, мни по милости
 божіен краљ Степанъ Ъстоѣ с воломъ паче и с хотиниємъ
 властель и велеможь краlestва ми дахъ ѿ вацинѣ и ѿ племе-
 нито властелемъ и всии ѿпѣни града Дѣбровника с милос-
 стію и са ѣтверженіемъ земле ѿда Кррило дерн до Стона
 са всеми сели и засеѡци и с лѣдѣми и с всеми мѣкми и пра-
 винами и с водами и с пашами и з дръвами и з дѣбравами и
 з грѣмѣемъ и са всякимъ нинимъ достоѣниємъ и са всеми
 правими котари тихи земалѣ и сѡмъ реченихъ, а на нме сѣѣ
 и сѣѣ села: наипрѣво Кррило, Ъсальникъ, Лѣбачь, Грома-
 ча, Ърашалацъ, Трьстено, Мръчево, Бръсечево, Мравинацъ,
 Дѣльго, Малькове и дрѣге Малькове, Слаано, Трьнова,
 Подьгора, Чепикѣѣ, Поднимочъ, Котези, Затонъ, Бисо-
 чани, Точильникъ, Смоковлани, Ъшле и Топола; и та села
 згора писана са всеми достоѣниємъ нихъ дасмо нмъ ѿ вѣки
 вѣкомъ ѿ племенито до скончаниѣ свѣѣта, да сѣ вольни и
 ѡбласни нми ѿ вѣки ѡни и дѣѣца и дѣшче и прѣшшче
 нихъ, докле свѣѣтъ стои, како права и племенита господа
 врѣхѣ писанимъ селами и владанію. и кѣда створи сію
 милость краlestво ми, тѣзи бнхѣ краlestва ми властеле,
 а на нме воевода Хръвое, кнезь Паваль Радиновиѣ, воево-
 да Саньдалѣ, тепачиѣ Батало и воевода Блатко Тврѣтко-
 виѣ, воевода Ъскашинъ Милатовиѣ, воевода Паваль Кле-
 ниѣ, кнезь Прѣкое Масновиѣ, кнезь Радое Радосалиѣ,
 кнезь Радое Драгосалиѣ, кнезь Ъонсавъ Ъоеводиѣ, кнезь
 Ъскашинъ Златоносовиѣ, кнезь Ковачъ Диничиѣ. и кра-
 lestво ми прѣсеже и роти се с врѣхѣ писаними нашими
 властели, да сѣ писмо и записаниѣ, кое створи краlestво
 ми нашимъ сръчанимъ прѣѣтелемъ, да є крѣпко и непо-
 рочно ѿ вѣки, а паче да нхъ зблѣда краlestво ми ѿда вся-
 ке скръби и печали како нашѣ сръчанѣ братію и прѣѣтели.
 и когаже богъ изволи господовати по насъ, молѣ како го-
 сподина и брата сега писаниѣ не потворите, нже даровахъ
 за правѣ любавъ властелемъ дѣбровачьскимъ за поракотаніе
 и за чѣсть нихъ: тко ли ки се потвориѣ, да є проклетъ
 ѿ господа бога всемъ дръжителѣ и ѿ прѣчисте єго ма-
 тере и ѿда .ѢІ. свѣтихъ врѣховнихъ ап(о)стоѣ и ѿда .Д.
 ѡванъѣанствѣ и ѿда .Ѣ. избранихъ и ѿда всихъ богѣ сго-

днѣшнѣхъ вѣка, да є прѣчестанъ Юди прѣддатель хрьстовъ, и вѣдъ краљѣвства ми да є проклетъ ва вѣки. пи-сано на Ћсорн ва славной нашої вонси с Аншници ва ан-та рожаства христова .чтсѣ. лѣто, мѣсеца генъвара на .ѣі. днѣ. данъ єсть вѣдъ рѣке Єтипана Добриновиѣа краљѣ-ства ми дѣѣка аминь.

† Господинъ кѣрь Єтефанъ Ёстоѣа, краљъ Єрьвлемъ, Босни и Приморію.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, chomo dono a Raguxi le vile de Umbra per fin a Stagno. 1399 die 15. zenaro.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 84.

CCXXVI. 1399. 5. februarii. U Sutisci.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia Ragusinorum.

На почѣтакъ шца, ва испѣненне сина и светаго дѣха, нже ва начѣтакъ небеса дивнимъ ствѣржденнемъ ствѣрди и всѣ-ленію своею шнова, за милосѣрдье же милости сииде с не-бесъ на землю чловѣколюбно, и падъшее чловѣче сѣиство прѣстѣпленнемъ собою шбоживъ на небеса вазведе, тимже вса вѣдъ нежитиѣ ва китиє састалена вѣшиє, тимже и погнѣ-ше шце домъ издранелева кѣ истинномъ пастиръ и богъ все-дръжителъ вазвращени вниє, тѣмже и вѣпатри царьсци по всон веселенон ствѣрждають се, и красѣє се славетъ бога вседръжителя: такожде и азъ Єтефанъ Ёстоѣ, по милости єго божаства краљъ єрьвлемъ, Босни и прѣморію, сподо-бленъ вѣхъ краљѣвovati ва землахъ родителъ и прароди-тель нашихъ, творє правдъ и испраєє правила, чинє мило-сти и записаниѣ, вѣръ же дає градовомъ и владаниѣмъ, малымъ же и велицимъ, всакомъ же по достоѣнию єго, и тако састоѣти ми се краљѣвствъ ва мирѣи слави, и тогда прѣдоше ва славни дворъ краљѣвства ми с Подъ Бисоки пле-менити и мѣдрии мѣжне славного града Дѣбровника власте-лє и покансаріє Жѣнь Жѣрьговиѣ и Миѣочъ Растнѣ с по-чтеними и многоцинными дари и с частми вѣдъ реченого гра-да Дѣбровника, властель и шпѣниє, и тии рчени покансаріє са всакою любовію насъ искаше и красно шпралашє и за всаке

свѣтѣ и законѣ и за свободѣи рченога града Дѣровника, кое сѣ имали с повелѣхъ с родителн и прародителн нашими, з господомъ сръбскомъ, рашкомъ и босанскомъ, како да бисмо и мен по шенчаю рчене госпде нмъ потвѣрдилн и сстановитилн нѣмъ крѣпко прѣвнхъ нашихъ свободѣине и законѣ и свѣтѣ и повеле и писаниѣ госпде сръбске, рашке и босанске: и кралевство мн слишавъше и разсмывъше нхъ подобне и разсмыне и прѣличне и праве прошне, имавъше свѣтъ и зговоръ с прѣвисокомъ госпономъ богомъ дарованомъ мн кралицомъ киръ Ксѣвомъ и властелн и велеможамн кралевства мн створи мнлостъ кралевство мн рченомъ градъ Дѣровникъ и властеломъ и всон шѣинн дѣровачкон по снхъ нашихъ лѣстнхъ и повелѣхъ, за нхъ сръчанство потвѣрдисмо нмъ все и всаке повеле и записаниѣ рчене госпде сръбске, рашке и босанске и повелю господина краля Тврѣтка, кою є счинилъ славномъ градъ Дѣровникъ подъ лѣти рожаства христовѣ .чѣтѣ., мѣсеца априла .і. днь, и все нне повеле и записаниѣ и свободѣине, законѣ и свѣтѣ прѣдъне и послангнее, кое нмъ єсть счинилъ и записалъ рчени краля Степанъ Тврѣтко и вса нна господа, коѣ сѣ господова-ла до мене, да є до вѣка рченомъ градъ Дѣровникъ и всон шѣинн тврѣдо и непорочно нами и нашими послангнми, паче да сѣ с всако вѣмѣ становити и крѣпци с вснхъ рче-ннхъ повелѣхъ и с законнхъ и свѣтнхъ и с свацнхъ свободѣ-иннахъ рчене госпде сръбске, рашке и босанске. и рчени властеле и побансарне града Дѣровника прѣлнше и завезаше се кралевствъ мн давати шдъ рченога града Дѣровника и шдъ опѣине сръбски доходакъ, двн тисѣци перперъ динари дѣровачецнхъ, всако годише на дмитровъ днь по законъ и свѣтъ, како сѣ давали нашемъ братъ свето почившемъ господинъ кралю Степанъ Тврѣткъ. и на то више списано, како да є вѣки крѣпко, присегохъ и клеухъ се азъ рчени краля Степанъ Ѡстоѣ и з богодаровано-м-н госпономъ крали-цомъ киръ Ксѣвомъ, поставивъше рѣци на светомъ еванѣелн и на чьсномъ крѣсти господьнѣ и с властелн кралевства мн: с воеводомъ Хръвоемъ, с кнезомъ Павломъ Раднновн-ѣемъ, с тепачномъ Баталомъ, с воеводомъ Сандалемъ, с воеводомъ Павломъ Клешиѣемъ, с воеводомъ Платкомъ

Тврѣтковѣмъ, с воеводомъ Бскашиномъ Милатовѣмъ, с кнезомъ Радоемъ Радосалиѣмъ, с кнезомъ Бонсавомъ, с кнезомъ Бскашиномъ Златоносомъ, с кнезомъ Радоемъ Драгосалиѣмъ, с кнезомъ Прѣвоемъ Масновѣмъ, с кнезомъ Бѣкомъ Тепчиѣмъ, с кнезомъ Ковачемъ Диничѣмъ. и сѣмши ствѣрженію бити непорочнѣ до вѣка нашего и нихъ, тако насъ богъ крѣпи ѿ господство. тко ли би се повторилъ или порекалъ, да сѣ се все клетви на немъ извршиле, да е клетъ богомъ шцемъ и синомъ и светимъ дсхомъ и всими богѣмъ годившимъ, и да е ѿ гнѣви королевства ни. писано ѿ Ѣстисци въ славномъ дворѣ королевства ми подъ лѣти рожества христова .чѣтѣд. лѣто, .е. днь мѣсеца фѣрвара. а писа по заповѣди королевства ми Хрватинъ дѣкъ.

† Господинъ кѣрь Стефанъ Ѣстѣи, милостию божиюмъ краљ Грѣклѣмъ, Боснѣ и Приморию.

A tergo: Poueglia de re Ostoia, chonfermaçion de tute le altre fatte per re Tuertcho e per tutti li altri signori.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archiv. Viennae. Спомен. 85.

CCXXVII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii vojvodam Hrvoje recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

Ѣ велможна сѣло прѣсветаго дсха, славимо троице, ва шѣци же рекѣ и синѣ и въ светѣмъ дсѣ, прѣсветаѣ троице, неразделима, слава тебе, иже ва (с)иле троѣ све вршило и тобою оудръжимо и правимо мѣсто шчастья нашего, боголюбиви градъ Дѣкровникъ, ш све прѣсветѣ троице славице, и всѣ са божиѣмъ хотѣнѣмъ въ пѣни дръжави, изволе неизрекома, не(н)звичнаѣ милость вишнаго и великаго владике и цара господина бога нашего Ис Хрѣста и к томѣ; велика и почтена нескровна паче свѣмѣ свѣтѣмъ шбывлена велика любавъ и сръчанство славного и велможного господина воеводе Хрѣвоѣ Бс...а, да га шчинило и прѣлмно нашего властелина, и да ю нашъ вѣкникъ..., да ми властеле и шпкина, какото ю вно нашехъ старехъ швичан добри и по-

чтени наѣвъ, смисанивъ и смотрише старѣ почтенѣ прѣизанъ, кою (іе) имаю к намъ славни воєвода Хрѣвою вѣзда к нашѣмъ градѣ и ка свакомъ нашѣмъ а навлащъ сада, и ѡце боіе ѡбѣтѣ се к намъ старѣ прѣизанъ и любавъ, хотѣсмо кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбровника, да толканъ любавъ не бѣде нехараъна, паче въ свѣмъ славна и хараъна да бѣде, да іесть ва свиднѣніе всакомъ человекъ садашнемъ и последнемъ, и да іе памѣтно вѣчно ѡвѣмъ записаніемъ ѡдъ данашнега дне на прѣда, записасмо, ст(вр)ѣднѣсмо славнога воєводѣ Хрѣвою и неговѣ синове и неговѣ знѣчїе и прѣзнѣчїе, цю іесть мѣшкога колѣна, да сѣ наши властеле и векниці како и ми властеле дѣбровачци; и к томъ за велнкѣ неговѣ часть и зъвнѣшеніе дарѣвасмо воєводѣ Хрѣвою с дѣбровникѣмъ полачѣ с племенито и с бащ(и)нѣ и неговѣмъ синовѣмъ и неговѣ знѣчю и прѣзнѣчю с вѣке вѣкома, како іе полача прѣво била госпогѣ Филиппѣ наше владикѣ, да сїе ѡдъ данашнега дне на прѣда таи полача воє(во)дѣ Хрѣвою и неговѣхъ послѣднихъ, и да іе воіамъ господинѣ воєвода Хрѣвою и неговѣ синове и негово знѣчїе и прѣзнѣчїе речѣнѣ полачѣ дарѣвати, продати, ѡставити за дѣшѣ, зчїинити, цю (и)мъ бѣде на воію, и како имъ бѣде драго, како сїе ѡдъ своіеихъ ствари. и на сїе вѣше писано ми кнезь и вса ѡпкина дѣбровачка прѣсегосмо на светомъ євангелію и на часно(мъ) крѣстѣ воіємъ, іако сѣмѣи писаню нами и нашими послѣдними не бити потворѣнѣ ни поколибнѣмъ, паче с ѣмъ становити до дни и до вѣка. и за вѣке верованіе ва свакомъ врѣмѣ сѣи аиствъ любо повелю повелесмо печатити нашомъ закономъ велнкѣмъ подѣвнѣсѣкю печать боіюбнмаго града дѣбровника. въ лѣта рожества хрѣстова .чѣтѣдѣ. лѣтѣ, мѣсеца фѣвѣрѣа на .кѣ. данѣ. а зписѣ Руско логофѣтъ с полачѣ и векниці боіюбнмаго града дѣбровника.

Cod. ragus. fol. 67. a. MCCCLXXXVIII. die XXV. freuaro: signoria de Raguxi fece priuilegio fato a vo(ienoda) Chruoie, como fo fato de conseglio e donato li palaço.

CCXXVIII. 1399. 25. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii regem Bosnae Ostojam recipiunt inter nobiles, et palatium ei donant.

На намѣ великаго Саваота бога нашего, рекѣ же, въ начѣтакъ штыца, въ испаненіе сина, въ свѣршеніе всепрѣсвѣтаго дѣха. ѡ великославна прѣсвѣта тронце, слава тебе, въ тебо!крѣстихмо се, и тобою прѣясмо божественсю благодеть, сподобашѣ насъ по своен слаткон и неизърекомѣ милости създържати и правити богалюбимѣ намѣ дарьвани градь Дѣкрѣвникъ, еже іе очас(т)ьвѣмъ нашего, и вѣдѣе съ божемъ изъволеніемъ въ пѣсни дръжави, ѡ свемъ бога славеце, изъвѣле когъ и велика..... сръчана, паче и нелицемѣрна милость прѣвисокаго и славнаго господина Стефана Ёстою, по милости Хръста бога краля сръблѣмъ, Ёснѣ и свемъ западнѣмъ странамъ и к томѣ, и хотѣ насъ властель и всѣ ѡпкинѣ града Дѣкрѣвника за своѣ сръчане и въ свемъ почтенѣ прѣмѣтелѣ, каконо сло вѣли ѣ прѣке господѣ сръпске и ѣ босанске, каконо ѣ ѣго прародителя господина краля Тврѣтка и ѣ ннѣ господѣ сръпске и босанске..... до реченога краля Ёстою, такожде же да вѣдемо и нѣмѣ прѣмѣтелѣ, а кралевство да н(а)ск люкѣ и съдържи почтено како и прародителѣ господа сръпска и босанска. а саде ми кнезь, властеле и вса ѡпкинѣ града Дѣберовника, самисливъ и смотрѣше великѣ любавъ и сръчанство, коѣ сѣ имали на насъ господа прѣва родителѣ реченога господина краля Ёстою, и како сѣ насъ съдържали и почитали, а наважно саде видѣвъ великѣ милость и любавъ, кою к намѣ по неговон милости прѣстире господинъ краля Ёстою, хтѣне, да толѣка милость и любавъ да нехарьна не вѣде, паче въ свемъ славна и много харьна вѣдѣть, ѣчинисмо на великѣ часть и на съзвишеніе господинѣ кралю Ёстою, коѣ годѣ смо ѣвѣте и законѣ имали с прѣвѣмъ господѣмъ прародителѣ ѣго, з господѣмъ сръпскѣмъ и босанскѣмъ и с кралемъ Тврѣткѣмъ до реченога краля Ёстою, све този ѣтвердисмо и ѣстановѣтисмо до дни и до вѣка да имамо з господинѣмъ кралемъ Ёстонѣмъ, и цю по неговон милости нска ѡдъ насъ речени господинъ краля Ёстою, да га прѣмѣмо и ѣчинимо нашега властелина и ѡдъ нашега вѣ-

ка, за то да је видимо маломѸ и великомѸ, Счинисмо и прѣлисмо са великомѸ славомѸ и любовью, яко ѡдѸ да-нашого днѸ напрѣда прѣлисмо и сатворисмо господина краля Ёстою за нашего слаткого и много сръчаного и с свемѸ почтеного властелина колико једного насѸ вѣкника какото и ми властеле дѣбровачци, и толикоге все негово, кон се прѣвѣрѣтѸ с господина краля Ёстою, и негово знѣчѸ и правнѣчѸ, що је мѸшко колѣно, да сѸ наши властеле и ѡдѸ нашего вѣкѸ; и за вѣкѸ славѸ господина краля Ёстою да је видимо свакомѸ садашнемѸ и последнемѸ дарьвасмо господинѸ кралю Ёстою полачѸ с мистомѸ с дѣбръвникѸ, комото је полача прьво била нашего властелина Марѣна Бѣн(и)кѸ, а јѣсть ѡколо тен полаче гратцке полаче, тѣзи речѣнѸ полачѸ господинѸ кралю Ёстою с бѣшинѸ с племенитѸ с вѣке вѣкома немѸ и неговемѸ синовомѸ и неговѸ знѣчѸ и правнѣчѸ ѡдѸ данашнего днѸ напрѣда, да је вошнѸ господинѸ краля ЁстоѸ и неговѸ синовѸ и негово знѣчѸ и правнѣчѸ речѣнѸ полачѸ дарьвати, продати и вѣставити за дѣшѸ, счинити, що намѸ бѣде на волю и како намѸ драго, како све ѡдѸ своѣхѸ бѣшинѸ. и ѡшѸ ми кнѣзѸ, властеле и всѸ ѡпкинѸ града дѣбровника ѡбѣщавало се господинѸ кралю Ёстою с Хрѣста кога свѣдрѣжитѣла и вѸ прѣчистѸ когороднѣсѸ и вѸ силѸ часнаго и животворѣщаго крѣста господина и вѸ .Ѧ. евангѣлисте и вѸ .вѢ. врѣховнѣхѸ светихѸ апостоловѸ и вѸ .тѢн. светихѸ ѡтацѸ, иже сѣтѸ вѸ ПикнѸ, и вѸ свѣхѸ ѡдѸ вѣка когѸ сгодишнѣхѸ, яко нами и нашимѸ последнемѸ семѸи више писаномѸ не бити потворѣнѸ ни поколикиомѸ, паче с свемѸ становитнѸ до днѸ и до вѣка. и на сѣи више писано прѣсеже наипр(ьв)о кнѣзѸ Йѣе ГѣндѣликѸ, Йндрѣ ЮрѸ ГочетикѸ, СтефанѸ ЛѣкаревикѸ, МаринѸ БѣникѸ, МаринѸ БѣчинчикѸ, Михѣло МѣнчетикѸ, Илѣа СараковикѸ, МаринѸ КаѣвѣжикѸ, МарѣнѸ ЦрѣвикѸ, Мѣтко ГрадикѸ, МихѣлѸ БѣалѣвикѸ, Йндрѣа БѣнѣликѸ, Дѣбрѣ КаанкевикѸ, Дѣлко БѣнѣшникѸ, Жѣвѣ БѣлѣчѣвикѸ, Нѣкола МѣнчетикѸ, Жѣвѣ ЛѣчикѸ, Лѣка БѣникѸ, Сѣлко БѣникѸ, Нѣкола ЖѣргѣовикѸ, Марѣтоло ЦрѣвикѸ, БѣокѸша БѣалѣвикѸ, МаринѸ БѣдѣчикѸ, БѣлѣхѸ СорѣгѣчѣвикѸ, Канѣе ГочетикѸ, Сѣлѣ ГочетикѸ, МѣхѣчѸ ЛѣкаревикѸ, Паоко ГѣндѣликѸ, МарѣнѸ

Баракникъ, Климое Бодачникъ, Пикша Грѣветникъ, Пикша Бѣцникъ, Ёхатъ Жамановникъ, Марое Бистетникъ. писано ва изакранои полаче и векнице коголюбимаго града Дѣкровника ва лета рожастка хрѣстога на .чтсѣ. лѣтъ, мѣсеца ф(ерка)ра на .кѣ., и повелесмо га печат(ити) нашомъ закономъ подьвисѣшкю печать коголюбимаго града Дѣкровника.

Cod. ragus. f. 66. MCCCLXXXVIII. a di 25. feuario, privilegio fato per la signoria a re Ostioia e donato li palazo e fato ziutilomo.

CCXXIX. 1399. 25. augusti. Ragusii.

Radič Sanković (Гыковичъ) donat Ragusio pagum Lisac in Primorje.

Славни коже, свѣта тронце неразѣланма, коѣ всегда славе небеске чловѣкомъ крѣпншъ сръца добраа творити и мѣздѣ плакати доврѣхъ дѣлаъ всякомѣ видимихъ, сего ради ми воевода Радичъ Гыковичъ, слышаше великѣ любевъ и сръчанѣ приазнь неразѣланмѣ, коѣ вистъ мѣгѣ градомъ Дѣкровникомъ и съ прародителю ми нашимъ и пакъ с родителемъ нашимъ казникемъ Гыкомъ и съ когопотрѣкенимъ господиномъ жѣланомъ Гѣланомъ, и пакъ виде, цю є свѣтъ нескрокно, прѣсръдчынѣ и краснѣ любили приазнь, кою показаше и всегда сказѣю, паче дѣломъ творе господа Дѣкровьчка къ мнѣ, а ми хоте харни бити, а паче и дѣломъ любевъ показати Дѣкровьникѣ и вси шпкнии, слышавъ и смотривъ въ моемъ сръдци, како вихъ Дѣкровьникѣ великѣ любевъ и сръдчанѣ приазнь доврѣмъ дѣлаи и творомъ показалъ, навѣди ме прѣчиста, и погохъ ѣ Боскѣ прѣсвѣтломъ господинѣ крааѣ Ёстон, и поменѣхъ мѣ въ славномъ зъвишеннѣ кралевства прѣчкѣнѣ слѣжѣ и разликѣ прѣцѣне даре, коє сѣ примали господа боскѣска вѣдъ Дѣкровьника, моле славѣ кралевства, да вѣде мнѣ сръдчынѣ Дѣкровьникѣ чѣстнѣми дарѣми, и тѣмъ ми се шкѣтова кралевство, а говоре, къда доидѣ къ мнѣ послѣ властеле Дѣкровьчцы, хоте бити видимо въсакомѣ, како вѣ Дѣкровникѣ даровати жѣномъ, владениемъ како сръчанѣ приателю: и азъ Радичъ тои слышавъ штъ кралевства, весело и много въсѣрдно зинсѣхъ господѣ Дѣкровьчкѣ, моле и просѣ, да пошлю поклицарѣ господинѣ

красѣ, и навѣѣше дарѣ, кое имѣ же господинъ краљ дати, и господа дѣкровъчѣка приимше за свѣтъ крата своего Радича, и послаше господинъ краљ властели свое поклансаре слацѣми и много почтеними рѣчами и съ чѣстными дарами, и тѣмъ господинъ краљ виде красенъ лѣбѣвъ и чѣстенъ люкъвъ, кою показѣ дѣкровникъ въ ѡзвѣщеніе королевства, свекавъ се з господомъ и съ властели и съ вельможами королевства и съ всомъ Босномъ, како те платити красенъ слажѣс и чѣстенъ люкъвъ добрымъ дѣлан дѣкровникѣс, и тѣмъ призвавъ имѣ Христа кога господинъ краљ и вса Босна дарова и записа ѡ племенитомъ въ вѣки градѣ дѣкровникѣс все приморіе господина краля и Босне вѣтъ Кѣрила дерн прѣко Нмотице до села, кое се именѣ Длѣжи: и пакъ како господинъ краљ свѣрѣше дѣломъ дѣкровникѣс, що ієсть намъ рѣчию рекѣль и шкѣтовалъ, благодарисмо кога, кое мѣ є скрѣпишь сръце на томъ, и правимо моле кога, да вѣде милосръднѣ дѣкровникѣс градѣ, да се има записаніе и владаніе ѡ вѣкѣ. кто ли ки порекѣль, да є кѣтъ царемъ некеснимъ, и да є вѣтъпадникъ вѣдъ вратіе. а паче да є вѣдомо всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ, како и ми воевода Радичъ, свѣтвовалъ се с властели нашими з кратишомъ и зъ клижиками, и мисле и хотѣе, да свѣтъ не рече, да смо нехарни дѣкровникѣс ѡз голѣмѣ люкъвъ, паче хотѣе, да всакъ види и свѣдѣтельствѣе, да смо харни великон красотѣ дѣкровъчѣкон и благодворение, а то дѣломъ показѣмо по всѣхъ нашихъ листихъ, да є вѣдомо всакомѣ, комѣ се достои, како ѣ воевода Радичъ Сѣньковичъ дахъ дѣкровникѣс градѣ и шѣкнини въ вѣкѣ ѡ племенито село мое ѡ приморію, на имѣ Лисѣць, съ всѣми сели и засельци и съ всѣми мѣгами и кодами и дръвѣми, пашами, з дѣбравами и съ всѣми котари и достоѣннемъ села реченаго записѣю и скрѣпаѣю, какото є записалъ господинъ краљ Ѡстоѣ ѡ повели все приморіе дѣкровникѣс и шѣкинѣ, такогере и наше речено село Лисѣць дасмо властеломъ и шѣкнини града дѣкровника ѡ вѣкѣ ѡ племенито нимъ и нихъ племенѣ и к томѣ все границе, кое сѣ стало на редѣбеници града дѣкровника вѣдъ властель и вѣдъ опѣкни въ всѣхъ више реченихъ земляхъ, ми воевода Радичъ все тои шѣлюбисмо и правимо, да сѣ добре и правѣ границе. и на

снє више писано ꙗко воєвода Радичь с мовомь братиомь с властемь и сьбгали ротнхъ се на светомь ювангелию и на чьстномь крестѣ христовѣ, ꙗко семѣ више писаномѣ нами и нашими послѣдними не бити потворено и поколѣнимѣ до дни и до вѣка, а на имє сѣмь и сѣмь властемь: жбпань Дакѣжикъ Чихорикъ, Стѣпко Гюзоевикъ, Хреклань Бого-слаликъ, жбпань Божичко Бръликъ, кнезь Бѣднславъ Шпорьничикъ. за велико вѣкрованне въ всако вѣкѣмь ми воєвода Радичь закономь печатню нашомь подьвисекомь печатню запечатисмо. а списа се сѣмь милость. кѣда ксѣмь ѿ Дѣбровни-ци сѣмь реченими нашими властемь въ лѣто рождьства господа Ісѣ Христа тисѣщиноу три ста и деветь десеть и де-вето лѣто, лѣксеца августѣ .лѣ. днь. а списа госпоцтва ми логодеть Милета Поповикъ.

A tergo: Poneglia de Radię Sanchouieh, chomo dono a lo chomon de Ragusi la villa, se clama Lisaę.

Sigillum pendens: Печать. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 86.

CCXXX. (circa 1389—1399.)

Euphemia monacha, vidua despotae Uglješae. Inscriptio auro picta in serico tegumento corporis S. Lazari, Serborum imperatoris.

Въ краснихъ мира сего въспитал се ієси шть юности твоєє, ѡ новї моченичє, кнеже Лазаре, и крѣпка роука господна въ всехъ господахъ землянихъ крѣпка и славна показа те. господствовала ієси землею штьчьствїа си, и въ всехъ благыхъ възвеселиа ієси въроученне ти христѣани, и мочьственнимъ срдцемъ и желанїемъ клагочьствїа изьшья ієси на змїа и съпостата кожьствьнихъ цркъвъ, расоудивъ нестрьпимо кити срдцѣ твоємоу зрети христѣани штьчьствїа ти обладаемимъ бити изманиченї: аще ли сего не полоучиши, вставити тѣкнѣ висотѣ земнаго господьствїа и шбагрити се крѣвию своею и съвькоупити се съ вон небеснаго цара. тѣмже и двѣ желаемє полоучилъ єси, и змїа швилъ єси и мочениа вѣнцѣ възприелъ єси отъ кога. нынѣ не въ заковїє постави възлюбленнаѣ ти чєда, и хже сїрихъ вставилъ єси прѣшьственемъ твоимъ, тебе ко оупразнившоу се въ небеснаѣ весе-

ліа вкчна многи скръки и болѣзни шбенше възлюбленнаа ти чедѣ, и въ мнозѣхъ скръехъ житие провождають, шбладѣми бо соуть изманиатени, ї трѣкоуємъ въсі помощи твое. тѣмже молимъ се, моли се къ шкциемъ владыцѣ въ възлюбленнихъ ти чедѣхъ и въ всехъ нже съ любовію и вѣрою слоуженихъ намъ, печалемъ бо мнозѣмъ съпржеана соуть възлюбленнаа ти чедѣ, іадоуши бо хлѣбъ нхъ въздвигоше на нухъ кѣвъ великъ, и твоѣа блага къ зашити поставише, въ мѣчениче. ны аще и прѣшкы еси штъ житіа сего, скръки и болѣзни чедѣ твоихъ вѣси, ї яко моученикъ дръзновение намши къ господоу, прѣклоуни колѣне къ вѣнчакишомоу те владыцѣ, просі многолѣтнее въ блажихъ житие възлюбленнаа ти чедомъ проводити когодоугодно, просі православки вѣрѣ христіанцен нешкѣудно стоѣти въ штъсѣтѣствію ти, просі побѣдителю когѣ пошкѣс подати възлюбленнаа ти чедомъ, кнезоу Стефанѣ и Іакоу, на невідѣане и видѣане враги, помѣщъ бо аще приѣмѣмъ съ когѣмъ, тебѣ похвалоу и благодареніе въздамы. съверш лнкъ сконхъ съвѣсѣдникъ, светихъ моученикъ, и съ всеми помѣли се прославакшомоу те когѣ; възвѣсти Геврїю, подвижни Дмитриа, оубѣди Ѡдѣоре, помѣли Меркѣріа и Прокѣпіа, и .лм. моученикъ секастинскихъ не шстати, къ нхже моучении коюють чедѣ твоѣ възлюблена, кнезъ Стефанъ и Іакоу, проси подати намъ се штъ кога помощи, приди оубѣ на помѣщъ нашу, іаже аще еси, на моѣ же малаа приношеніа призри, и въ многа вѣмѣни сіа, не по достѣпанію бо тебѣ похваѣс принесоухъ, ны по сілѣ малаго ми разоума, тѣмже и мала възмѣдїа чаю. ны не тако ти, въ мнѣи мон господинѣ и свети моучениче, малоподатникъ кѣвъ еси въ таѣннихъ и маловѣннихъ, колми паче въ непрѣходимихъ великихъ, іаже въсприѣмъ еси штъ кога, телесно бо странноу менѣ въ странныхъ шкрѣмѣмъ есини изѣкнано, нынѣ же шбоюдоу прошѣу, да шкрѣмиши ме, и да оутишиши боуроу лютоу доуше и тѣла моѣго. Ѣфимїа оусердно приносить сіа тебѣ, светкі.

In monasterio Vrdnik (Ravanica) in Sirmio. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 6. Památky. Obrázky. 27. cf. Гласникъ. V. 297—301.

CCXXXI. (1399) 6907.

Euphemia monacha, vidua despotae Uglješae, donat velum (καταπέλασμα, катанетазмo) monasterio chilandarensi.

Гѣтъ скверныхъ оустынь, штъ мръскаго сръдця, штъ нечистаго языка, штъ доуше скверныи приими моленіе, ѡ Христе мои, и не штрини мене рабоу свою, ни яростию твоєю, владыко, шбавиши мене въ часъ исхода моего, ни гнѣвомъ твоимъ покажи мене въ днь пришествія твоего. прѣжде бо соудъ твоего, господи, ѡсоуждена есмь свѣтѣ стію моею, ни едина надежда нѣсть въ мнѣ спасенія моего, аще не благооутробіе твоє повѣдитъ множества безаконій моихъ. тѣмже молю те, незлобнѣе господи, ни малое сие приношеніе штрини, ѡже приношу светлому храму прѣчистіе твоеѣ матери и надежде моеѣ, богородици хиландарскон, вѣроу бо въсприѣхъ въдовичю принесшоую ти двѣ цѣтѣ, господи. снѣ и азъ снѣ принесохъ, недостойная рака твоя, ѡ владычице, Ефимія монахѣи, дщи господина ми кесара Ёвѣхне, лежачаго здѣ, нѣкогда же деспотица. и приложи се снѣ катанетазмo храму прѣсветыи богородице хиландарскіи въ лѣто. .жѣ. и .цз., индиктионъ .и. и кто га кѣ штнети штъ храма прѣсветыи богородице хиландарскіи, да ѣ штлоучень единосѣиіиіи и нераздѣланиіи тропце, и да моу ѣ соупьрница прѣчиста богомати хиландарска въ днь страшнаго испитанія. аминь.

Inscriptio auro, argento et variis filis sericis in velo serico. Гласишѣ. V. 297—301.

CCXXXII. (1399) 6907.

Ecclesia S. Stephani prope Aleksinae in Serbia conditur.

Бѣлѣщеніемъ снѣи и поспешеніемъ светаго дѣха. азъ Ге(р)манъ, смерѣни и послѣднѣи въ инокихъ, потрѣдихъ ш томъ и възлогохъ и ѡставихъ обще жити(ю) въ немъ, да ѣгоже изколи боу по мнѣ въ немъ жити и начельствовать, молю и заклинаю съ Христомъ, ѡко да не разоритъ, нь и

потвърдитъ: аще ли кто дрзнетъ разорити, да разоритъ ѹго
богъ, и да ѹ проклѣтъ. (божѣст)вни храмъ сы въ дни
благове(р)наго кнеза Стефана въ лѣто .жсцз. † азъ кнезь
Стефанъ съ кратомъ моимъ Паккомъ приложихъ кривн Мо-
равѣ съ (в)семи старинами и ко и .г. винограде 8
Липовици. слава съвършнтелю когюу вѣкы. аминь.

Inscriptio in ecclesia S. Stephani prope Aleksinac in
Serbia. Гласникъ. I. 184.

CCXXXIII. saec. XIV.

Žive, Maro et Martolica, mercatores ragusini, red-
euntur portorium salarium.

† Господинѣ, ми Живѣ и Маро и Мартолица говори-
мо и молимо нашего господина краля шко: се, твоимъ
милостию гредѣмо 8 Которъ, и видѣти кѣмо, аке соли мо-
жемо имати, да кѣпимо царинѣ которьскѣ за три годица,
и 8 сехъ три годиць да ни си дрѣжанъ свако годищѣ изѣти
твой власи дѣсть тисѣкъ товаръ соли, а ми свако годищѣ
давати до три годинѣ по петъ сѣть дѣкаты златихъ тебе на-
шемъ господинъ на годищѣ, и конѣ годищѣ твой власи не
ки изѣли намъ десѣть тисѣкъ товаръ соли, шно годищѣ да
тебѣ ми не сло дрѣжани дати дѣкаты.

A tergo manu recenti: 1400—1500.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Сломен. 41.

CCXXXIV. (saec. XIV.) 7. novembris.

Eugenia, Serborum et Graecorum imperatrix, uxor
Stephani moritur.

Мѣсеца ноѣкра .з. прѣстави се прѣва царица сръпська,
подрюжнѣ Стефана цара прѣваго, монахи Евгѣниа.

Alio loco : Прѣстави се царица прѣваа сръпська Елисаветъ.

E Vukii typico chilandarensi.

CCXXXV. (saec. XIV.)

а. Stephanus, caesaris Ugljesae filius.

б. Я се лежи Стефанъ, кесара Оуглѣше сынъ.

в. Inscriptio monumenti ejus in Ljubostinja. Vujić. Путеш.
по Сербїи. 106. Гласникъ. V. 301.

CCXXXVI. (saec. XIV.)

Senko županus Ragusinis scribit se frumentum vendidisse Cathari.

† Ѓдъ жѣпана Снка владѣиѣмъ дѣбровъчьскоѣмъ и сѣднѣ(мъ) и властелемъ и ѡпѣкниѣ дѣбровъчьско(и) како на-
шилиъ драгонъ брати. разсѣмѣхъ, цю ми стѣ писали сѣ листѣ,
ма драга братиѣ, тои добрѣ кѣните, да сѣмъ кѣ ималъ в
вамъ веѣ .г. нѣсти, вамъ говоре, ма дра(га) братиѣ, не
кашите мнѣ цѣне чинити како вѣхъ вола приморанинѣ вола
хѣмѣанинѣ, ѣре сѣмъ кѣ ѣдѣнь ѡдъ васъ, а ви стѣ сѣ моѣмъ
владѣани колико ѣ, тога ми нѣсте сѣчинилъ, нека ѣ мнѣ цѣ-
на вола пере нѣомъ, ѣре сѣмъ вашъ, а нека ѣ моѣмъ чо-
вѣкъ вола цѣна пере нѣога чѣвѣка, (ѣр)ѣ сѣ ваши, тога ми
нѣсте сѣчинили. да ма драга братиѣ, ако ѣ тои бити, да
ви не ѣте нѣкъ трѣжити пере ли сѣ моѣмъ владѣани, да и ѣ
тои сѣчинѣ. а цю ми стѣ писали за житѣ которъско, мон ти
лѣднѣ не те понести житѣ, да ѣ ѣс сѣдати мога житѣ, да и
то товаръ, ѣре ми те товаръ продавати по .ї. перѣперѣ, че-
са ми ви не би дали. и сѣдалъ сѣмъ дѣи стѣ ѡвѣнь, и прине-
сти ми те .с. дѣсѣтъ, че са ми ви не би дали, ѣре, ма
драга братиѣ, и то добрѣ кѣните, да сѣмъ приходилъ прѣдъ
вашъ градъ веѣ двацѣ, нѣсте ми до ѣдне сѣкнѣ почтениѣ
сѣчинили. ѣре то кѣните, властеле, цю имѣте добитиѣ ѡдъ
мене и ѡдъ моѣхъ лѣди на мою вѣрѣ, да би ми давали .ї.
перѣперѣ (и)а годищѣ, ѣдва би ми плаѣали. а цю ми стѣ пи-
сали за мою работѣ, кою чините, право ви ѣ, ѣре кѣ не ѣедѣ
моѣ главе ни мога сина за вашѣ потрѣкъ и за вашѣ почтениѣ.

A tergo: Владѣиѣмъ дѣбровъчьскоѣмъ и сѣднѣмъ и вла-
стелемъ и ѡпѣкниѣ. Lettere de Semcho per lo frumento,
ch i mando a Catharo.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Vien-
nae. Спомен. 79.

CCXXXVII. 1400 8. decembris. Sutiska.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, castellum et župan
Hlivno donat vojvodae Hrvoje.

На имѣ оца и сина и свѣтога дѣха аминь. ми Стѣпанъ
Остоѣ, по милѣсти господина бога краљ сръбѣлемъ, Босни

и прѣмору, хѣмси земли, долини краємъ, западними странами, Хсорѣ и Голн и подрѣню и къ томъ, на вѣѣ и на више споминамо и даємо видити ксакомъ чловикъ, комъ се достон, да, ѣгда господь богъ прѣниче са вишнаго господства своѣго на мене рака своѣго, и начини мѣ насандника и господина ва землахъ родителей и прародителей моихъ, творѣхъ милости и написания вирниамъ слѣгамъ за вирна посаждения, на властити королевство ми одъ срѣдца хотѣѣ доброволно платити воєводи Хръкою и неговъ синъ князь Баоши и нию осталоу, тко кн килъ, и ми хотѣѣ доброволно, да пакъ вѣдѣ тврѣдо, ниамъ и нию осталоу, списахъ подъ мою срѣднѣ печать отворена два листа, ѣданы Бѣкмиръ Семковичъ и Бѣксъ Нимичичъ и жѣпанъ Радою, да пою с Хливно, и да зберѣ владаніе къ себѣ осидники племенитѣ лѣдѣ и (и)не вркстѣ докре лѣдн, конъ кн се ондѣ прѣминѣли, да нхъ питаю до нхъ роте, тко кн коѣ племенитѣ одъ корена с хливанскон вркховини и с жѣни, почанинъ одъ Завода до вркховинѣ, що пристон градъ кнстричкомъ, на властити када посла Ладшъ кракъ двадесѣтъ и .д. ротъ на моѣхъ поставити ксакого с нхъ правни, и надъ чимъ тко ста ондѣ с оно вркмѣ, ѣре Ладшъ кракъ вазда любаши правдъ съ нашими прѣкми; а списасмо с дрѣгн листъ ка ксамъ осидникомъ племенитимъ лѣдемъ и канитѣмъ, с кога лежѣ лѣнштроми изписани о нхъ ротникѣхъ, да покидѣ право, що ѣсть тко с Хливни, и осидници зговорѣши се и стрѣниѣ се ѣдинимъ гласомъ съ канитѣломъ посланіе королевство ми списавшемъ с отвореномъ листъ подъ нѣтъ на десѣте печатми за ѣднѣ съ нашими лѣдми, коѣ кихосмо послали мею не, говорѣѣ ѣдинимъ гласомъ: прѣсегли сѣ наши прѣдъ оними двадесѣти и чѣтирими, конъ тога по смрѣти нхъ и днѣ нхъ, два кратъ насъ двадесѣта о-д-с на десѣте племенъ, осидници хливанси именѣ се всаки своимъ именомъ, и свидочниѣ прѣдъ нами ѣдно Бладко Ганчиѣ одъ Бнстрѣце, дрѣго Галонъ одъ Бръдовъ, третнѣ Бладко Клациѣ з Доброга, чѣвртѣ Бѣчиѣна Мратиновичъ изъ Мишъ и Прѣдсавъ изъ Пажерацъ и Бѣрѣкнъ изъ Завръднѣ, Драгошъ и Стоѣмаръ и Юранъ Бѣчичъ изъ Орѣдскъ, Бѣтиѣрѣчнѣ з Грѣвацъ, Цвѣтимиръ изъ Каванѣхъ, Боннъ з Бнстрице, Ско-

ровои з Бръковника присегоше свидоксюће чисто и право, стрънеће се съ правими лештромаи, говорете: господине, одъ корена ишчере ино ние Ханвно и градъ вистръчви, одъ Завода почанше до врьховине, него твоєга пръкога вкло и саде твоє, воланъ је држати, воланъ је оддати, изнавши с еслихъ селихъ, къ ние Понхнѣа третеника, и оддоне не третине іестъта два длаа одъ одсмрътна, Галешинъ и Бсканинъ, комъ је ти данъ, и то сѣ она села, с кимъ всимъ Понхнѣамъ длаъ одъ третине третина, и съ тими сѣ вили градъ кметне, и то сѣ онаи села: пръво с Ёнстрѣци, одъ третине третина; с Загорѣчахъ толнкоє одъ третине третина; с Тѣрахъ толнкоє; с Смръчахъ толнкоє; с Трѣкиѣхъ толнкоє; с Брътиѣхъ толнкоє; с Кокосѣ Галкиѣхъ толнкоє; с Оксзаниѣхъ толнкоє. а не-того не-третине од доню дѣ длаа оддсмрътнню гредѣ Рѣнара Юри дитци пете ѣже. а ино изнаде чисто кралевство наше, да је наше госпоцво одъ корена и градъ и жѣна и оддати и држати, да волнсмо глаасѣ нашамъ, да цвате одъ послѣднихъ, кон вѣдѣ, и да дѣши не вѣде противно, тои нандосмо чисто. и не пошцаюће одъ сръца нашего вирнихъ сѣжѣ и сѣжѣна воєводе Хръкоє и кнеза Ёаши, дахъ мѣ и записахъ виеѣ виекома за племенито градъ ханкански и са всомъ жѣномъ и съ доходци и съ тръговинами, почанше з доле одъ Завода с ние Бръдабѣ, Лишѣанѣ, Заѣсковнѣ, Санковнѣ, Мамѣкнѣ, Рѣнѣнѣ, Лѣчинѣ, Чиховнѣ и свѣ врьховинѣ ханканскѣ, да је реченомъ воєводи Хръкоє, кнезѣ Ёаши и нню посланднемъ с виеѣ виекома за племенито, и оне одсмръти изнамше одъ третине третинѣ, цю је Понхнѣа с ннхъ селихъ, и изнамше пето ѣже Рѣнарѣа, како смо пръво нѣжновали, изнамше, цю је гонирѣ Стѣпана Докрѣковнѣа съ братомъ са Яндрѣкншемъ и стрѣцомъ съ Юремъ, и ннхъ посландни цю ви држаль, а ино все згоре речено воєводи Хръкоє и кнезѣ Ёаши и нню посланднемъ с виеѣ за племенито. а томъ скидоци и рѣчин(ци) властеле наше одъ Госне кнезѣ Павалъ Раднновнѣа съ братномъ, кнезѣ Мирко Радоевнѣа съ братномъ, воєвода Сандаль съ братномъ, тѣпачна Батало съ братномъ; одъ хѣмске земле воєвода Раднѣа Санковнѣа съ братномъ, воєвода Бѣкашинѣа Милатовнѣа съ братномъ, кнезѣ Юри Раднвоєвнѣа съ

братишмъ; одъ донихъ кран Владисавъ Дскавичиъ съ братишмъ; одъ Ёсорѣ воєвода Вскмиръ съ братишмъ; одъ подрѣни Драгиша Димчиъ съ братишмъ; а томѣи прѣставъ одъ двора Юран Драгичевиъ съ братишмъ; а одъ свонти Хрѣватинъ Смоквиъ съ братишмъ. а тко ꙗе снѣ порѣи насъ али нашихъ посландиныхъ, да ꙗе проклетъ оцемъ и синомъ и светимъ дсхомъ и .д. ми евангелистѣ и .вг. апостолома и .б. избраними и всеми когс сгодившими, и да ꙗе прѣчестникъ Исди. писано на столномъ листѣ с Гстисци, мѣсеца дѣкебра .п. днь, роцка .чс. лѣтъ. Вскорни днакъ.

Sigillum pendens, cujus inscriptio illegibilis. Origin. membran. inventum ab J. Kukuljević apud quendam civem pestinensem et in Arkiv. II. 36. litteris latinis editum.

CCXXXVIII. 1400. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii scribunt Hrvoje, duci Spalati, se ejus epistolam accepisse.

Главномъ и вѣлможномъ господиныхъ Хрѣвою, по милости кожихъ херцѣхъ снѣктскомъ и кнезѣхъ долнѣхъ кран, шдъ владѣцаго града Дскаровника, кнеза, властель и шдъ все шпѣни много любили поздравленне. листъ вашъ почтене приязни примисмо и раздѣлѣсмо, ш чѣмъ намъ шнса. когъ зна ш всакон нашон скрѣи, и всакомъ нашемъ недрагостнѣ намъ ꙗе недраго, а всакомъ вашемъ добрѣ и цю ꙗе камъ драго весели смо, какоко ꙗе ш нашемъ довромъ и сръчаномъ приятелю. а листъ речени, кон примисмо господства ваше(га), писанъ навечерне светого Доврѣнца мѣченика, а ми га прѣ(ми)смо на .в. данъ мѣсеца сѣптемвриа сега по Жована Потопанѣхъ давскомъ. мѣсеца сѣптемвриа .в. днь с Дскаровникѣхъ лѣто .чс.

E libro archivii ragusini (Lettere e commissioni di Levante 1361 in poi) ab J. Kukuljević exscriptum.

CCXXXIX. (saec. XIV. XV.)

Vaniš (Ivaniš) Altomanović, nepotis imperator Lazari, sepulcrum.

Гѣи гробъ Ванишевъ Ятомановика, а внукъ деспота Ваниша, аненсен кнезу Лазару. вѣчна му память.

Inscriptio recentior in ecclesia in Dečani. Дечан. првен. 21.

CCXL. 1403. 17. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur ab Helena, uxore vojevodae Sandalj, se accepisse depositum duorum millium aureorum.

Нѣ намѣ штыца и сина и светого дсха аминь. ми кнезь, властеле и вѣса шпокина града Дсеровника даємо въ свидѣнныѣ всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмъ нашемъ списаню а подѣ нашомъ законномъ печатню, како придоше к намѣ с Дсеровника господинъ стараць Дмитарь и Радоня Припчикъ и Краинъ динькъ посланыемъ славное госпогѣ Іѣакне господина воєводе Сандаля а кѣре славнога поменѣтѣмъ господина кнеза Лазара с листомъ нѣ вѣровникъмъ и шдѣ нѣ стране, и на имѣ реченѣ госпогѣ Іѣакне, кѣре кнеза Лазара, поставили с нашъ комѣшъ с покладѣ двѣ тисѣкѣ дскатъ златѣхъ, а подѣ шви сѣктѣ, да ѣ волна речена госпогѣ Іѣакна с всако вѣрѣме сама скомъ главомъ али свонани сабрами пославъ своѣ листове а подѣ скомъ печатню законномъ сзети възда, каде шн кѣде згодно, а да шн се не могѣ сдрѣжати или не дати за нѣданъ ззрокъ, кон кн могалъ на свѣтѣ кити, паче шкѣтѣємо се дати нѣхъ реченои госпоги или комѣ кн шпорѣчила речена госпогѣ Іѣакна; ако кн шн се смрѣтъ згодна, шдѣ шн богъ склони, комѣ кн по своѣмъ листѣ шпорѣчила, шкѣтѣємо се дати кезъ нѣднаго зздрѣжанья. и за великую чистотѣ и вѣрованье Краинъ динькъ швакигѣ листъ скомъ рѣкомъ списа, и швтѣ госпогѣ Іѣакна, кѣши господина кнеза Лазара више речена, кѣде годн кѣде послать сзети реченѣ дскате, да пошлаѣ шкъ нашъ листъ, кон намѣ смо дали подѣ нашомъ печатню исписанъ изъ швоган: ако ли кн га изгѣшила, а шна да пошлаѣ своѣ листове подѣ своимъ печатми по своихъ добрѣхъ людѣхъ, како кѣ намѣ задоволено кити и шчито свѣтѣ, ѣрь шна ззнимаѣ тѣи дскате. писа се с избранои вѣкницѣ когѣ люкимаго града нашего Дсеровника лѣто рождѣства христова тисѣчно и чѣтири ста и третые лѣто, мѣсеца фѣрвара .31. днь. а списа Рѣско логофѣтъ, боже помилши га.

CCXLI. 1404. 15.. januarii. Zvečaj.

Irvoje, Spalati dux, et Commune Ragusii foedus ineunt contra Ostojam, Bosnae regem.

† На нме ѿцъ и снъ и светогъ дѣхъ. ми господинъ Хравое, по милости кожнеи слави дѣхъ спалици и вѣдомо-жани велики кожеода кралевастакъ коснаскогъ и ка томъ, и ми кнезь, властеле и васа ѿпаѣникъ боѣ асѣмаго града Дѣкрованикъ ѿвѣтѣмо едана старана дрѣгон и такои старисмо и сложенмо каси заедано кити сѣпротива крааѣ Ѣстон на негоѣ погикнѣ и расѣтне и прогананне вана кралевастака вавасѣха, право призвакъ нме господина Исуса Христа; и за то ми господинъ Хравое ѿцели ѿвѣтѣмо дѣвигнѣти конске наше и послати є призь Неретакъ ѣ хѣмаксъ земааѣ, и тѣи ка нме христово проѣвити и прогаласти господина Павла Радишиѣкъ крааѣ коснаскога и нашомъ моѣню ѣ васемъ сѣдрѣжати га и помагати га на васѣ нашѣ силѣ; и ми градъ Дѣкрованикъ такоє ѿвѣтѣмо заедано съ господиномъ Хравоємъ вавасѣ сѣчинити, цю моремо, сѣпротивъ крааѣ Ѣстон а ѣ помоѣкъ реченомъ господинѣ Павла Радишиѣкъ по морѣ и по сѣхѣ, по в(с)нѣхъ мѣстнѣхъ ѿколо насъ съ нашими аѣдами и сѣнниаи, кое вѣдемо моѣи нагнѣти на то. а на васѣ више пис(а)но ѿвѣтѣе господинъ Хравое градъ Дѣкрованикъ и такоє градъ Дѣкрованикъ господинѣ Хравою, писатакиѣ рѣци на светомъ евангелю и на часномъ крѣсти христеви, васѣ више пи(са)но, цю смо ѿвѣтѣвали мѣю сокомъ, да вѣршимо и да сѣчинимо, и никакорѣ ни тако насъ семѣи ѿвѣтѣ не поапасти. а тако сѣ потвори наи порече, да є проклѣтъ ѿдѣ господинъ когъ и ѿдѣ причисте матере кожне и ѿдѣ васнѣхъ светнѣхъ ѿдѣ вики боѣ сѣгодикашиѣхъ. и ѿшаѣе ѿвѣтѣе Дѣкрованикъ господинѣ Хравою нашими послаакинами и на наше траѣенне и сласти и молити нашегъ господина прѣвисокогъ крааѣ Жиглашакъ, како да гъ ставимо на васѣ нашѣ моѣѣ ѣ милостъ ѣ реченогъ господина крааѣ, ере кеѣе нере крааѣ Ѣстоѣкъ моѣи ѣе кити вѣрданъ и користанъ реченомъ нашемъ господинѣ. писано ѣ Звечан лѣтъ рошѣтка христова тисѣѣно и четирѣи ста и четкарто лѣто, мѣсеца генавра пѣти на десѣте д(а)нѣ. а ѣниса Миланѣи дѣѣкакъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 88.

CCXLII. 1404.

Irvoje, Spalati dux, Bosnae magnus vojvoda.

Ѥ храмъ Хрвое, великї славнї воевода босаньскы. ка
наме оца и сына и светого дѡха. а сие се кныге написаше ѡтъ
роуки Хвала крестикниина на почитїе славногоу господиноу
Хрвоеу, херцегоу славѣтскомѡу и кнезоу ѡтъ дольнихъ
краи и нинѣмъ многымъ землямъ. тымъже молоу ви, братые,
кто воуде прочитатъ сие писмо, аще чесо не оумыслъ воуде
скръшити къ сиемъ писанин, простите, а чтоуще поминан-
те того, комоу се писаше. а писара, толко колко е разоу-
мыти ѡтъ того мещарьства. а писаше се и доскрѣнише къ
лѣто рождьства христова .чѡ. и .д. лѣто къ дни епи-
скоупьства и наставника и скръшкителя цркви босаньскон
господина дѣда Радомѣра.

In libro slauico quasdam novi testamenti partes continen-
te, qui est Bononiae. J. Kukuljević, Izvjestje o putovanju. 84.

CCXLIII. 1405. 24. junii. Na Bělīb Selistih i Trstivnici.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, pace com-
posita confirmat donationem factam Ragusinis totius Primorje,
pagorum Lisae, Imotica et Trnovica.

Бѣ начеткъ ѡца, къ испак(не)нне сына и свет(о)га дѡха,
иже ꙗко начеткъ небесъ дивнѣмъ стврѣжд(ен)емъ стврѣди и
раселеню ѡнова землѡ, многосрдие же многости снѣде с не-
бесе на землѡ чловѣколюбно и падшее чловѣче сѡщѣство прѣ-
стѡпленемъ собою ѡкожи въ на небеса възведе, тымъже къса
ѡтъ некитѣ въ битѣ састалена кише, тымъже и погибше
ѡвѣде домѡ издраклева къ истинному пастирю и господѡ ко-
гѡ своемоу вседръжетелѡ въскрашене кише, тымъже и скипе-
трѣ царьскѣ по ксон раселенон стврѣждаютъ се и красе-
ще се славетъ бога. такоже и азъ Стипанъ Тврѣтковъ
Тврѣтковѣ, по многости господа бога моего краљ сръ-
клемъ, Босни, приморью, хѡмци земли, долинамъ краемъ,
ѡсорѣи, Соли, подрѣкню, западнымъ странамъ и к томоу,
сподобленъ еѣхъ кралевати въ землехъ родителей и прароди-

тель нашихъ, вѣкъ на кспн з господиномъ херъцегомъ Хрѣ-
воемъ спанц(к)нымъ и кнезомъ доннхъ краи и с кнезомъ Па-
кломъ Раднновѣемъ и с воеводомъ Санкдалемъ и с всили вла-
стели и с келможами рѣсага косаньскаго зкорѣвъ и кесѣдникъ
безъ нѣднаго пропанства цило сврѣшено нандосмо и шекъ-
нандосмо, како градъ Дѣбровникъ и властеле Дѣбровкчсци
штъ постанкѣ Боскне и Дѣбровника кили сю вазда вирѣни и
прѣсрѣдчѣни приктелѣ нашимъ прѣвиль и намъ, и к томѣ.
що намъ рать зада и миръ приврѣже и правиль ниль великѣ
злогѣ и цѣтѣ счинити повели Ѡстоѣ, кивши краля Босни,
шекънандосмо, да ниль є все сѣпротивъ богѣ и правди зли
счиниль и велике каетви повиль и занисе, кое сѣ счинили и
занисали господа прѣва косаньска, рашька и сръпська градѣ
Дѣбровникѣ наши родителѣ и прародителѣ и все кельможѣ
косаньске потвердили, и хотише, кезиправдѣно да ниль по-
мете и потворѣи а безъ инеднаго нухъ злога ѣзрока, а все
този чисто и штворено шекънандосмо. и тѣи дондѣ краљетвѣ
ли властелинѣ и покансарѣ славнаго града Дѣбровника кнезь
Никола Гѣчетиѣ са всакою любѣвкю и милосрѣдѣмъ, и за
то да є видомо всакомѣ, комѣ се подоба, како єдносрѣдо
и лѣвимо и милосрѣдно приамомо и приамсемо шдѣ данасъ
наприда, до коли свитѣ стон, властеле и всюю шпѣкинѣ гра-
да Дѣбровника за наше срѣдчѣне братю и прѣктелѣ, како
нихъ сю имали прѣви наши до оноганзи днѣ, до кога ниль
миръ приврѣже Ѡстоѣ, кивши краля. и єще да є ва свидише
всакомѣ, комѣ се подоба, како госпоство ли са всили єди-
носрѣдо поновисмо, потвердисмо и коле ствердисмо и ѣ
кике ѣтановитисмо градѣ Дѣбровникѣ и неговиль власте-
лемъ, како є ѣ повелахъ господина краля Тврѣтка и ю пове-
лахъ господина краля Дакинѣ и ѣ повелахъ кивьшаго краля
Ѡстоѣ, такоже и ли господинѣ краля Тврѣтко Тврѣтко-
виѣ потврюю и тврѣю все законѣ и ѣвите и повеле и занисе
и с мѣнами властеле краљетва косаньскаго, како сю имали
сѣ господомъ косаньскомъ, рашькомъ, сръпськомъ, шнако-
зи како ниль сѣ ѣдрѣжи ѣ повелахъ господина краля Тврѣтка
и господина краля Дакинѣ и кивьшаго краля Ѡстоѣ, и єще
ниль потврюю шнан села ѣ приморѣи и земаѣ, и цю ниль сѣ
ѣдрѣжи ѣ повелѣи кивьшаго краля Ѡстоѣ. и єще да є ва сви-

ере господинъ херъцегъ този мое нами направн, и едно-сръдо простисмо и благословисмо, и такози правнамо и по-веливамо, да нитко не смеже ни смити кѣде споменѣти ни искати крѣви н-н-не шкете ни вражде ни с едно врѣме, до коли стои свѣтъ. тко ли се шкритѣ се потворишь, да је го-споство ми неврианъ, и да се распе, а цю е ѣзелъ воевода Саньдалъ и кнезь Павалъ Радиновиѣ вола ни бошьнанинъ лѣко краљства косаньскога колю годи дѣбровчанинъ до-китѣкъ вола ине рѣчи с сѣю ратѣ, томѣи ѣзетѣю да е сѣдѣкъ кнезь Бѣлкацъ Храниѣ и ш-нимъ властелинъ дрѣги косань-ски, кога ш-нимъ краљетко ми пошлѣ, и к нимъ и ш-ними заедно да кѣдѣ сѣдѣе .ѣ. властелина дѣбровчѣка, коѣ шпѣ-ѣина дѣбровчѣка пошлѣ, а томѣи бѣди швилъ сѣдѣкъмъ ста-накъ с Конаклахъ али с Трѣкинъ али с Попови, шдѣ овнѣхъ трѣхъ мѣстѣ едѣно, гѣди кѣде хотинѣ кнеза Бѣлѣцъ Хра-ниѣа, а цю кѣде штаѣчено и познано по швилъ четирѣхъ сѣдѣкахъ али по вѣлемъ дѣлаш шѣ четирѣхъ сѣдѣкъ реченихъ, да е криво ѣзето и не по правѣди лѣдемъ дѣбровчѣцимъ, да се има платити и вратити, и цю годи кѣдѣ штаѣчитѣ рече-ни сѣдѣе сврѣхъ тоган ѣзетѣкъ, да е тврѣдо и становито, и да ниткорѣ тоган не море потворити. а томѣи станѣкъ с ре-ченѣномъ мѣстѣ бѣди рокъ шѣсть мѣсець шѣ данасъ на-прида. ако ли кнезь Нѣкѣцъ и дрѣги властелинъ косаньски речени сѣдѣе не дошли на швомѣзи рокъ за кою годи потрѣ-кѣ краљства косаньскога али шна .ѣ. властелина дѣбровчѣка не дошла за никѣ потрѣкѣ дѣбровчѣкѣ, да имаю донти шви речени сѣдѣе наикрѣже цю могѣ на реченомъ мѣстѣ тѣи правѣдѣ познати. а к господинъ краљ Тврѣтко Тврѣтко-виѣ на свѣтома ѣва(н)ѣдѣелью и на часномъ крѣсти христо-ви и ва .д. ѣва(нѣгѣ)листе и ва .ѣ. крѣховѣнихъ апѣстола и ва .тнѣ. свѣтихъ штацѣ, иже сѣтъ ва Никию, и ва всѣ свѣте шѣ вѣка когѣ ѣгодивѣше и ва дѣше наше са избрани-ми властели и вѣльможами рѣсага косаньскога ротисмо се и присегосмо, наипрѣи к господинъ краљ Тврѣтко Тврѣтко-виѣ и господинъ херъцегъ Хрѣвое спѣлицѣи и кнезь Павалъ Радиновѣи и кнезь Бѣкѣцъ Храниѣи и воевода Саньдалъ Хра-ниѣи и кнезь Бѣшѣа Херцеговиѣи и кнезь Радѣе Радосалиѣи и кнезь Радѣе Драгосалиѣи и кнезь Бѣтиѣи Мѣкрѣковиѣи и

кнезь Радосавъ Прибоєвиѣ и кнезь Владисавъ Дѣничиѣ и кнезь Бѣкъ Рогатиѣ и кнезь Бѣланца Бѣлъханиѣ, нако селю више писаномѣ не бити потворенѣ ни поколекимѣ до дѣни и до вика. тко ли дрѣзкне и потворѣи слово господства ми, да сю вѣсе клетви пале на немѣ, и да е клетѣ царемѣ небеснимѣ, и да е причестанѣ Юди придатеѣ христовѣ, и господствѣ ми да е невираниѣ. писано на Бѣланхъ Селенцихъ 8 Трьстивници ва лѣта рождѣства христова .ч. и .8е. лѣто, мѣсеца юна .бд. дѣнь. писа Нов(а)къ Гончинниѣ, дѣкъ господина краля Твѣртка Твѣртковиѣ.

A tergo: Poueglia de Tuertcho Tuertchovich de 1405., confirmatione de Lisaz, Motiza et Ternouiza.

Sigillum pendens: печать господина краля косаньскога твѣртка твѣртковиѣ. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 89.

CCXLIV. 1405. 3. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj et eorum masculam progeniem recipiunt inter nobiles et senatores, donant eis domum in urbe et terram in Primorje et promittunt, se comitem Vukac et fratrem ejus Sandalj, uxores et liberos eorum in urbem recepturos esse.

Бѣ намѣ великаго саваота гшлемога, господина нашего, рекѣ жде въ начетахъ штыца, въ испл(ьн)и(е) сина, въ свѣршеніе всепрѣсвѣтаго дсха. ѡ великославна, прѣсвѣтаѣ тронце, слава тебе, въ тебе крѣстихоломѣ се, и токою прѣисмо божаствен(с)ю благодѣть, сподобашшю насѣ по свонои слаткон и неизрекѣоміе милости издржати и прѣ(вити) богоѣ любими и нимѣ намѣ дарѣвани градь Дѣбервиниѣ, іеже іестѣ шчаст(вѣ)ѣ нашего и вѣде, божіемѣ изволеніемѣ въ пани дрѣжави, изволи неизрекѣома и безъ числамѣ милость вишнаго и великаго владике цара господа бога нашего Ис Хрѣста и к томѣ, великославна и много любавѣ славнехъ и веможнехъ господина кнеза Бѣокца и господина вонде Сандаля брата мѣ к намѣ властелемѣ и ка свои шпкини града Дѣберовиниѣ, а навлашко сада речени веке и боіе потерѣсѣ к намѣ почтенѣ старѣ прѣказанѣ, обѣтѣ

намаь бити до вѣка сръчани и много любими прѣятеліе, и шче боле пере прѣвни наше тръгоце саблюдати и нихъ нманиє по свои нихъ дръжави и свѣде, вѣде нихъ мокь море досеки, стоати за свакого дѣбрьчанина и не дати мѣ зле счинити. тада ми кнезь, властеле и вса шпкина, какоть іе биш нашихъ старехъ вазда добри и красни наѣкъ, слисавѣхъ и смотрѣхъ старѣ прѣказанъ и почтенѣ любовь, кою сѣ имали речени вазда к нашимъ градѣ и ка свакомѣ нашемѣ, а навлаци видѣхъ саде велико и красно нихъ шкетованіе к намь, хоте ми кнезь, властеле и вса шпкина града дѣбрьчанина, да толикан любовь и красно шкетованіе к намь да не вѣде нехарьно, паче въ свемь славно и много харьно да вѣдѣть да видимо всакомѣ маломѣ и великомѣ, и да іе наметно вично швемь записаніемь шдѣ данаш(не)го дѣне на прѣіеда, на великѣ славѣ и шъвишеніе нашихъ реченехъ сръчанехъ прѣятель прѣмисмо, записасмо и штвердисмо и шстановитисмо реченихъ господина кнеза Ёска, господина вонде Сандаля и нихъ дитцѣ, шнске и прашнске, цю вѣде по мѣшкшмь колени, да сѣ наши почтени властеле и векници, како кон годѣ насъ... ано дѣбровачцехъ. и шче дарѣвасмо реченимь за нихъ любовь полачѣ с дѣбрьчанинъ, кою іе билъ прѣво дѣбровникъ даровао Радичѣ Санковику; и к томѣ реченимь дно шдѣ земалъ, конто іе билъ дѣбровникъ дарѣвао Радичѣ с Прѣморыє, да іе речена полача и дналъ земліе реченихъ и нихъ дитцѣ, више реченихъ шнскѣ и прашнскѣ нихъ с кике. и к томѣ за великѣ нихъ любовь и велико и красно к намь нихъ шкетованіе ми речени кнезь и властеле шкетѣємо и записѣємо се реченимь кнезѣ Ёсоку и воєводе Сандаю, шдѣ часа богъ шклони и не дошести тога, ако намь се прѣкашчи вѣкме, и вѣде имь неволя, терь шдвигнѣ шдѣ свога с дѣбрьчанинъ, да си сѣ волини донти и стати соводно, не воіе се ни шдѣ когарь зла ни шхищренѣ ни изагнанѣ ни за чню волю, како властеле дѣбровачци, одѣ наше шпкине да намь даємо тракеніе и спен(зѣ) за .ѢІ. глава почтенѣ, колико се нимь прѣстон за хранѣ, или догѣ речени или нихъ госпоге или нихъ диетца више речена, да даємо тракеніе, како смо рекаш, а да іесть швѣден разшмети правиломь швакон: ако доге кнезь Ёскацъ или кон годѣ нихъ, да мѣ имамо давати спезѣ за .ѢІ. глава, кон

ш-ним дондс; ако ли шба с воеводѣмъ Сандалиѣмъ дондс
 лне, свеге за .ѳѳ. главѣ да се разсѣмѣ; ако ли шба и з дѣтю
 више реченѣмъ или и з господами лне, ѳѳ. главами свеге да
 имамо давати спензѣ и трѣкеніе за хранѣ, како смо згора
 рекли и шбетовали. и сѣдчи се врѣмѣ стоимъ речени, и бѣде
 хотеніе божіе, дочекавъ своѣ врѣмѣ, и пондѣ шпетъ из дѣ-
 бровника ѣ свои рѣсѣгъ и госпоцтво, и пакъ, шдѣ часа когъ
 склонни, прилѣдчи се, іеръ имъ бѣде невола, и прѣид(ѣ) нево-
 лимъ шпетъ прѣдѣ дѣбровникъ, како іе іедан ли шба ли з
 господами или и з дѣтю, да имъ даіемо спензѣ, како іе
 згора речено, реченимъ или нихъ дѣтце, коликрѣтъ ки
 любо прѣбегли прѣдѣ неволамъ, да имъ вѣзда даіемо си(ен-
 зѣ) за све врѣмѣ, цю ки прѣстали, како смо рекли. а на све
 више писано іа кнезъ дѣбровачки Живѣ Бѣочинникъ са избра-
 (нимъ) властели на свѣтѣмъ евангелію и на часѣмъ крѣстѣ
 хрѣстове рѣтисмо се за насъ и за все наше последніе, іако все
 више писано до вѣка сръчанѣ и кѣзъ інедѣного пропатцѣ пра-
 коверѣно хо..... сахранити, а на имѣ сили и сили власте-
 ли: Добре Калікевичъ, Никола Гѣндѣликъ, Андре Сорѣго-
 чевичъ, Стѣпко дѣкаревичъ, Маринъ Бѣсникъ, Марѣнь дѣ-
 чинчикъ, Марѣнь Кавѣжикъ, Іасѣвизъ Гочетникъ, Тѣдро
 Баожелникъ, Никола Раниникъ, Сѣрсе Жалановичъ, Живѣ
 Іѣцикъ, Марѣнь Бѣдачикъ, дѣска Бѣсникъ, Блахо Сорѣго-
 чевичъ, Силко Гочетникъ, Жѣнь Жѣрѣговичъ, Силко Бѣ-
 никъ, Іѣбѣта Гѣндѣликъ, Мѣхѣло Мѣнѣтѣникъ, Мѣхѣчъ
 дѣкаревичъ, Мѣхѣчъ Рѣстѣникъ, Мѣхѣчъ Бѣсникъ, Марѣнь
 Рѣстѣникъ, Паѣко Гѣндѣликъ, Іѣкша Іѣцикъ, Жѣвѣко Мѣнѣ-
 тѣникъ, Паѣко Прѣгловичъ, Калімоіе Бѣдачикъ, Добре Бѣнѣ-
 ликъ, Іѣкша Іѣцикъ, Марѣнь а Жѣнѣ Бѣнѣ... и све више пи-
 сано згора ми кнезъ, властели и всѣ шѣкина дѣбровачка.. и
 шѣн, кои се іменѣмъ ѣ шѣнш повѣлю рѣтисмо свега писано-
 го на то прѣсѣгосмо, ако вѣсѣмъ сви згора речени шѣнш згора
 писано хотѣли потворѣти, ако кои годѣ насъ вѣкѣ вѣкѣ за
 живота кнеза Іѣвѣца и вѣіе(во)дѣ Сандали и нихъ шѣталѣхъ
 и за живота кнеза и властѣо дѣбровачцѣхъ згора реченихъ и
 нашѣхъ последнѣхъ, да іѣсть проклѣтъ шѣтѣцѣмъ и сиѣцѣмъ
 и свѣтѣмъ дѣшѣмъ и прѣчѣнѣстѣмъ богородицѣмъ и сіѣло(мъ)
 частнаго и живѣотѣрѣіаго крѣста господна и сіѣли свѣтѣли

ѡдѣ вѣка бо҃гѣ с҃годишнѣ и да (іе) причестанѣ к Іюди скариотцѣ-комѣ, кон прода сина кожіе҃га на распѣтіе, и к онѣмѣ, кон говорахѣ: пропни, пропни, крѣвь на насѣ и на нашехѣ чѣднѣхѣ, и да се іе ѡдвѣр҃гао ангела право҃го на вѣр҃ьли часѣ и... верѣ, с҃ цю верѣмо, на страшнѡмѣ сѣднѣшѣ. а сен се писа ва изакранон полаче и вѣкнице ко҃голюбима҃го града ДС-крѣвника въ лѣто рожда҃ства х҃р҃ьстова на .чѣѣ. лѣтъ, лѣ҃сеца ю҃лѣи .г҃. данѣ. а списа Р҃ско логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 67. b. MCCCCV. die tercio iulii, privilegio, che fece la signoria a Vochaç e vo. Sandagli, e donato li palaço, e fo fati de consiglio, e se vegnesen per neçesita a Raguxi, che li deno s(pen)xa.

CCXLV. 1405. 22. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii regem Bosnae Stephanum Tvrtko Tvrtković pace facta recipiunt inter nobiles et senatores, et donant ei domum in urbe Ragusio et terram in Primorje.

Бѣ намѣ велика҃го саваота, голема҃го господина бо҃га нашего, рекѣ жде въ начѣтахѣ отьца, въ испашнѣе сина, въ свѣрѣшеніе всепрѣсвѣта҃го д҃с҃ха. ѡ великославна, прѣскрет(а)ѣ тронце, слава тебе, въ те бо крѣстнѣхомо се, и товою прѣка-смо кожаственнѡю благодѣть, сподобышаю насѣ по свонои сааткон и неизѣрекомон милости сздрѣжати и правити ко҃голюбими и нѣмѣ намѣ даровани градѣ ДС-бровникѣ, еже юсть ѡчаственнѣ нашего и бѣде кожіемѣ изволеніемѣ въ пас-ни дрѣжавн, ѡ свѣмѣ бо҃га славеке, изволи бо҃гѣ и велика и красна любаѣ прѣсвѣтло҃го и прѣвнсо҃го господина краля Стефана Тверьтка Тверткови҃чѣ к намѣ властѣлѡмѣ и ка свон ѡпкинн града ДС-бровника, бѣде на кспн и с великожа-ми р҃са҃га косанско҃го, цѣло и ѡтворено нандоше великѣ лю-баѣ и прѣкѣтелство, коіе сѣ имала господа косанска с ДС-бровникѡмѣ, и ѡбнашаѣ непрѣланчнѣ и неправеднѣ рать, коіа намѣ кн безѣ ннедно҃го нашего сзѣрока, хотѣе красити старѣ и почтенѣ любаѣ прѣво бивше сла҃вне господа сѣбеке, рашке и косанске и почтенѣго споменѣти прѣсвѣтло҃го господина краля Тверьтка родитѣлѣ мѣ, и хотѣе красити всакою х҃сдо-е҃с а красити и множити въ свакѣ правѣ и все сѣчланѣ прѣкѣ-

занъ прѣдаше намъ кнѣзъ кивши и почтени миръ, и потвър-
 дише намъ и ѿ вѣке ѿстановитише све повеліе и добре зако-
 не и свѣте, како се ѿдръжѣ ѿ повеліе реченога господина
 краля Тврьтка Тврьтковника, кою је намъ ѿчинно въ лѣто
 рожаства хрѣстова на .чѢ. лѣто месеца юнѣ на .ѣ. дни
 а по нашемъ властелинѣ и покансарѣ по Николе Гочетикю. а
 ми кнезь и вса шкпина града Дѣбрьеника прѣмисмо за
 почтени миръ, да је ѿ вѣке непорѣчно, и что по неговѣ ми-
 лости иска въ насъ речени господинъ краля Тврьтко Тврьт-
 ковникъ, да га прѣмемо и запишемъ властельна дѣбровачко-
 га, тада ми речени кнезь, властеле, како је нашехъ старехъ
 казда добръ и красни шкпчан биль, видѣвъ толѣкши любавъ
 господина краля Тврьтка к намъ, ѿчинисмо на велѣнѣ часть
 и ѿзвѣщеніе господина краля Тврьтка въ данасъ на прѣ-
 да с велѣнѣмъ люквомъ и славѣмъ прѣмисмо и записасмо
 господина краля Тврьтка Тврьтковника, да ієсть почтени и
 прѣки властелинъ и велѣникъ града Дѣбрьеника, како кон го-
 де насъ властео дѣбровачехъ, и толѣкогѣ неговѣ синове, ѿнѣ-
 ке и прѣнѣке, цю је по мѣшкомъ колѣнѣ. и к томѣ дарѣвасмо
 краlestвѣ мѣ полачѣ ѿ Дѣбровника, кою ієсть полача вѣла
 прѣко кившега краля Ѣстоіє, и землю ѿ наше Прѣморье,
 конто је прѣво вно дно земаль краля Ѣстоіє. и все и всакоіє
 повеліе и записе, кою је градь Дѣбрьеникъ нама(о) са прѣвѣмъ
 господѣмъ босанскомъ, кон сѣ господовали до реченога го-
 сподина краля Тврьтка Тврьтковника, и дохотке, како се
 ѿдръжи ѿ старехъ повелѣхъ господоу босанске и ѿ повелѣи го-
 сподина краля Тврьтка родитѣля мѣ и ѿ повелѣхъ кившаго
 краля Ѣстоіє, все тои потвърдисмо и ѿстановитисмо, да
 имамо сръчанѣмъ господиномъ кралемъ Стефанѣмъ Тврьт-
 ковникѣмъ до вѣка бити ѿ с. и на все више
 писано азъ кнезь дѣбровачки са избраними властели ро-
 тисмо се на свѣтѣмъ евангелію и на часѣмъ крѣстѣ кожіємъ
 и въ .д. евангеліестѣ и .ѣ. вѣховнехъ апостолѣ и въ .тѣп.
 скетехъ шѣцѣ, иже сѣтъ на Никію, и въ све свѣте въ вѣка
 когѣ ѿгодише и въ дѣше наше, іко все више писано нами
 и нашими последними до вѣка да се не потвърѣ ни пометѣ. а
 тко се ротише: наипрѣво кнезь Мѣхано Аскаревникъ, Добре
 Каликевникъ, Стѣпко Аскаревникъ, Марѣнь Бѣвникъ, Мѣвизъ

Гочетикъ, Тѣдро Бавжеликъ, Никша Грѣетикъ, Оухать Жамановикъ, Живе Пѣцникъ, Живе Бѣочинникъ, Лѣка Бѣникъ, Симко Гочетикъ, Ж..... Жѣневикъ, Шкета Гѣндѣликъ, Михочъ Бѣникъ, Марѣнь Ра(етикъ), Никола Жѣрьговикъ, Паско Гѣндѣликъ, Паскоѣ Раст(икъ)..... Пѣцникъ, Паско Прыѣловикъ, Марѣнь Црѣвикъ, Климѣ Бѣдачникъ, Добре Бѣнѣликъ, Матко Градикъ, Марѣнь Градикъ, Никола Живете Пѣцникъ. и сѣи сѣ писа ва избранѣ полачѣ и векницѣ ко-голюбнмаго града Дѣбръвника на го... въ лѣто рожаства хрѣстова на .чѣѣ. лѣтъ, мѣсеца сѣв(тѣв)рѣ на .кѣ. дни. а списа Рѣско логофѣтъ.

Cod. ragus. 68. b. MCCCCV. die 22. de setembrio, privilegio fato a re Tuertcho Tuertchouich e donato li palazo e fato de cosseglio.

CCXLVI. (1389—1405).

Stephanus knez et domina Eugenia monacha.

Subscriptio: Бѣ Христа кога благовѣрни князь Стефанъ, господи Іѣгѣнія монахиня.

Subjungitur metropolitae Daniel subscriptio.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 147.

CCXLVII. (1389—1405).

Monacha Eugenia et filii ejus Stephanus et Vlk. Donatio facta turri Basilii prope Chilandar.

Мысльнымъ свѣтомъ взаривше си мысль бѣдѣлаа прѣдъзрѣше божьствны пророци, тѣмже и Давидъ веле-гласно глаголаше: прїидѣтъ вси языци, и поклонет се прѣдъ тобою, господи. егоже свѣтити зрѣше еже въть языкъ црѣквы тако багрѣничею царьскою одѣявше се крѣвкою владычиною еже въть ребрѣ истекшею радѣющи се красѣет се, и повелѣнии съблюденіемъ надеждею скрѣпляет се коудѣшнѣ ради жизни въсприѣтню, енже слава и чѣсти въждеаѣхъ наслѣдникъ бити. тѣмже и азъ благовѣрнаа монахы Іѣгѣнія и съ богодарованными сыновн монахи, господиномъ княземъ Стефаномъ и господиномъ Вакомъ, и како прїиде въ господствѣни всечѣстны игѣменъ хыландарскы, курѣ Грѣгоріе, и съ чѣст-

ными старци свѣтаго лѣкса того, старць нѣрга василѣева иже на моры, Ѳеодосіе, старць Гіерманъ Ілѣнкъ, старць Макаріе, попъ Ѳеодосіе, и въспоменше господствѣ ни за пиргъ василѣевъ иже на моры възнесенїа господня, како да прїимѣть шть насъ помоцѣи и стѣженїе лѣкса то и жившїихъ въ немѣ чѣстныхъ инокъ. благопрїѣтнѣ же намѣ семѣ въспоменствїю бывшѣи люковїю къ свѣтымъ и божественнымъ црквиамъ раждаемымъ и съ свѣктомъ штыца нѣсѣмена и братїе въспоменствїе испавнѣмо, и шъ томъзи елика попроси старць нѣрга василѣева, кѣрь Ѳеодосіе, на господствѣ ни, и приложи господствѣ ни нѣргѣ василѣевѣ село Анковю на Биньчѣ Моракѣ съ всѣми правинами и штеши села того, яко да си имають този село яко сѣцюю свою бащину, никимъ не штемаемю, въ просвѣщенїе храмѣ възнесенїа господня и къ покровѣ иже тамо въ немѣ жившїихъ свѣтыхъ и чѣстныхъ инокъ, намѣ же къ поменѣ вѣчны и къ благословенїе, яко да молитвы нѣхъ ради въспрїимѣ(мъ) прощенїе многихъ ни сѣгрѣшенїи. повїеже и ми видѣвшѣ, яко ничтоже ползева прѣжде насъ вѣршнѣхъ господь земельное вогатѣство, понїеже шть нѣхъ възвѣсе се, и нѣмъ прѣподаше се, тѣчїю шть снѣхъ чаюцїе въспрїѣти, иже богѣ вършнѣше. снѣмъ и мы ревнїтелѣе вѣхъшмъ, и принесохомъ малоїе сїе приношенїе, якоже шна въдова двѣ лѣтѣ иже шдѣ теке неизреченно рождыномѣ се. кто ли дрѣзнеть штетѣ что шть снѣхъ вѣше вѣписаннѣхъ нами, да разорить его господь богъ и прѣчнѣстаа его богомати, и да поразиць его сила чѣстна(го) и животворѣщааго крѣста, и да прїимѣть гнѣвъ и проклетїе шдѣ всѣхъ свѣтыхъ иже шть вѣка когоу шгодившїихъ, и чѣсть его кѣди съ Іудѣю і Ірїею, и чюждѣ да кѣдетъ сѣспасааго тѣла и крѣке, и да мѣ іестъ сѣпрѣница мати кожїа здѣ и въ вѣдшїемъ вѣцѣ. и въспоменше и еше старци господствѣ ни за мегїе, про нѣмъ іе свѣль Никола Гонсаллѣ шдѣ Анковѣ, и посла господствѣ ни Балка чѣланика и стариннїке, да нѣмъ шдѣтѣшѣ мегїе. и ево кто кнѣше стариннїци: Богданъ ис-Цернїце и Кѣлѣмъ въ снѣ ис-Цернїце, Бонсавѣ, Потрочнѣ чловѣкъ, Зѣкѣлѣе и Бѣршѣ, люкостнѣскы людїе, Радивѣи изъ Гинвалѣни, кнѣжѣ чловѣкъ, Іванъ свѣларѣ и Рапанѣ и-Жегрѣ. и ево кѣдѣ новѣдоше Пасїанѣ с Анковѣмъ землю: шдѣ Ілѣннѣ главе нѣсѣрѣдѣ на два цѣра

посрѣдѣ нѣкѣ, такоу пѣтемъ врансанскимъ к Церницѣ, и
 сѣтъи пѣтъ с мегіе .ѿ. хрестикъ и на шнои странѣ на рѣцѣ
 Ивелька, и вѣдъ Ивельке подѣ Бѣлчи Громи а с нѣмъ крѣшка и
 на пѣтъ, кѣи гредѣ к Бѣдригѣмъ, и на хрестѣ, такоу по дѣлѣ
 и такоу низъ дѣлѣ на мегію горніе Ливоче на брѣдѣ на .ѿ.
 хреста посрѣдѣ дола на Поповѣ главѣ и по дѣлѣ, како дѣлѣ
 дѣлѣ Гнилянѣмъ и Ливѣчн, и посрѣдѣ главе Нѣйне. и
 въспоменѣше ни ере старѣцъ господѣствѣ ни за мегію конюшкѣ,
 и посла ни господство Бранка кѣфалію прищевскога, и пове-
 досмо старинникѣ вѣдъ жѣпѣ: вѣдъ Граханицѣ Радосавѣ ѿпорѣ
 и Иванко, Лешевѣ братѣ; изъ Ливадіи Петрѣ Голькласѣ и
 Богосавѣ Неновникѣ; и вѣдъ Свѣрчнина Кикикѣ Богданѣ и
 Богданѣ Миховникѣ; изъ Липляни Давидѣ Хропина и Бо-
 жикѣ Добренѣмъ. и шѣо кѣдѣ повѣдоше мегію: вѣдъ сѣланѣ
 консосникѣхъ, кон гредѣ пѣтъ по дѣлѣ к Ливадію, до мегіе гра-
 чанѣске на три мраморѣ, до потока, кон гредѣ вѣдъ забѣла,
 и нис-потокѣ до брода до пѣти старога сѣланѣмъскога, кон
 гредѣ с Конюхѣ, до мегіе сѣхѣдолскѣ, шпѣтъ изѣлѣ на Ивелькѣ
 и Пск. старинѣ води иконѣмъ Никодимѣ липлянски и Явѣс-
 стинѣмъ десѣчарѣ и Павѣѣцѣ десѣчарѣ. и такоу шѣтъ тен земѣю
 сѣзѣсмо десѣтакѣ.

Бѣ Христа бога благовѣрны господинѣ князѣ
 Стѣфанѣ и братѣ мѣс господинѣ Бѣлкѣ.

Sigillum argenteum deauratum: † въ Христа благоверни
 деспотѣ стѣфанѣ господинѣ въ всѣи сѣрпскѣ землѣ и подѣнавѣю.
 Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Omne. 64.

CCXLVIII. (1389—1405).

Monacha Eugenia quosdam pagos reddit, alios donat
 monasterio Dečani.

Бѣзлюбѣю тѣ, господи, крѣпости мои и господи, възлюбѣ-
 ныхъ благолѣпне домоу твоего и мѣсто вселеніа славы
 твоеѣ, рече кожьственни Давидѣ et caetera. сего ради и
 азъ въ Христа бога благовернаа Еугеніа, мати превѣзлюбѣ-
 наго ми сына Стефана княза и Бѣлка, самодрѣжца и госпо-
 динѣ сѣрѣвскіе земан и Подоунавѣю, пришьдѣши въ мона-
 стырь дѣчанскіи въ обитель свѣтога краля Стефана Оуроша
 третняго и сѣгледѣвши красное мѣсто и прикладно инокѣ-

скому прѣживанію, видѣ(хъ) по истинѣ оумилень позоръ,
только потроужденіе и оусрьдые светаго хтитора попоуще-
ніемъ божіемъ нашихъ ради грѣхъ шть злочѣстивихъ языкъ
исманатъскихъ пожежено и опровержено и шть прѣжде насъ
дръжавшихъ растаѣнно и опровержено и метоси штети и
близъ запоустѣнны постигше, съзревши на небо съдѣчница
очима помолыхъ се вседръжителю богоу моему, и рѣхъ:
иже прѣжде вѣкъ всѣхъ боже въ тронци пѣвлемыи страхомъ
шть безпачтнихъ силъ и въчловѣченнелъ неразѣла едино-
роднаго сына твоего, господа нашего Ісуса Христа, шть прѣ-
чистые и прѣсветые дѣвы богородице, приемен и шть насъ
грѣшныхъ славословне и слоужби доуховныѣ, владыко, нен-
слѣдимаа прѣмоудрости отча, оумилосерди се ш монхъ грѣ-
сѣхъ, оукрѣпи мое исцѣднѣ въ благовѣри и благодѣствѣи,
да въ благочѣстїи послоужеть тебѣ богоу моему якоже го-
сподни и родитель нхъ свето почивши князь, и да боуду
азъ же и они вътори хтитори сіе светые обывѣли; да, егда при-
деши пакн соудны живымъ и мрътвымъ съ светлыми твоими
аггели, и постави ме о десноую тебе стати, соудне праведныи,
съ избраными твоими шть вѣка оугождаши ти. сего ради
иже прѣжде штетаа села иже въписана въ хрисовоули прѣваго
светаго хтитора повратихъ съ всацѣмъ имѣннемъ, елика
обрѣтають се въ дръжавѣ нашей. сие поврати христолюбива
госпога Еугенїа: село Чабникъ съ всеми мегълами и съ за-
селци, село Долянци съ всеми мегълами, село Брѣстоваць съ
всеми мегълами. сіа же приложи: село Батоушоу съ всеми ме-
гълами и съ заселци, село Рибницюу съ всеми заселци и мегъ-
лами, село Доброшь съ всеми мегълами и съ заселци, село Чръ-
негонно съ всеми мегълами, село Паланни съ всеми заселци и
съ мегълами, село Потокъ съ всеми мегълами, село Ческово,
Поуть заселкъ съ всеми мегълами, село Днеполе съ заселци и
съ всеми мегълами. а се заселци селомъ, конхъ поврати го-
спогга Еугенїа: заселкъ ораховички, заселкъ Тролме, заселкъ
Орашць, заселкъ Енкоуци, заселкъ Бохорики; заселци Брѣ-
стовцоу: Главице, Поповци, Пальношевици; заселци Пала-
ннелъ: Доенци, Добревинѣ, Брело, Заморници, Герошь
съ всеми заселци и мегълами, Лоука Доляны съ всеми мегълами.

Sine sigillo. In мон. Dečani. Дечан. првен. 41.

CCXLIX. (1405). 11. novembris.

Milica, Serborum imperatrix, monacha Euphrosina moritur.

Мѣсеца нояврія .лѣ. днь прѣстави се монахи Ефросини, подроужниѣ светаго кнеза Лазара.

E Vukii typico chilandarensi.

CCL. (Post 1405).

Milica, imperatoris Lazari uxor.

Въ Христа бога благовѣрна и благочѣстива и прѣвисока господа княгыни Миланца.

Inscriptio in monumento ejus, quod est in Ljubostinja.
J. Vujić. Путеш. по Сербіи. 106.

CCLI. (1405) 6914. 2. decembris. Borač.

Stephanus, Serbiae despotes, confirmat privilegia Ragusii.

† По неизреченькымъ милосердію и чловеколюбію владыкою моею сладкаго ми Христа и по неизреченькымъ и всемилостивымъ его прозрѣнію еже на господствѣ ми такоже и на прѣвыхъ светынѣхъ и православныхъ царнѣхъ такожде благодать прѣсветаго своего дсха и на господство ми изаѣа, и постави мѣ господина земли сръбскон и пшаврію и странамъ подѣнавьскимъ. азъ въ Христа бога благовѣрны и самодръжавны по милости божен деспотъ Стефанъ, съдръжѣи ми сѣа вѣса, богу и тѣмъ благоволеи, тѣмъ и пише господство ми сѣа въ свѣдѣтельство вѣкъмъ, како присла къ господствѣ моему владѣи и влаетеле града Дсбровника влаетеле своею, именемъ Марина Растикы и Матка Градикы, и помолнише господство ми, како цю имъ сѣа бѣан записали прѣва господа сръбска вѣса простагме и законѣ, да намъ господство ми потверди, како цю сѣа намаи законѣ с прѣве господа сръбске и с цара Стефана и с родителемъ господства ми, светаго кнеза Лазара, и свето починише госпогю и манке ми, кѣра Ефросинны: и господство ми цю намъ есть бѣло записало до дньшного днѣ и ствердило, сѣа вѣса потвержда господство ми записаніемъ своимъ, тези законѣ да

имаю ѿ животѣ господьства ми, да ми се не потвори ни за
 що. и ѿще имѣ сътвори мнѡлость господьство ми, како си
 съ имали и прѣгнѣ, и ако се ѡчини кою пра мегю дѣбровчаны
 и срьблы, да се постави половина соудѣи дѣбровчкыхъ а по-
 ловина срьбля, да се прѣдъ нимъ пре, и да есть порота доу-
 кровчанинѡ дроужина нѣгова доубровчане, кон съ ѡндези,
 или кон се нагю доубровчане ѡ наближнѣмъ мѣстѡ. ако ли
 оусхоте ѡбон свѣдочкоу, кон се пре, да поставе половиноу
 доубровчанъ а половиноу срьбля, а од ѡнехъзи свѣдоу да не
 волюнъ побѣки ни юднѣ. ако ли ѡзнимаю кою проу саси з дѣ-
 бровчаны, такогнѣре да се сѣде како и срьбляе, половина сась
 сѣдѣи а половина дѣбровчанъ, и да не познѣа срьбнѣнъ дѣ-
 кровчанина никамо на сѣдѣ тькмо прѣд ѡнези соудѣе. тако-
 гнѣре и саси да се пре прѣдъ ѡнемизи соудѣамъ, а да се не
 моуче прѣдъ господьство ми ни прѣдъ кѣфалѣс. и ако кон
 доубровчанинъ кѡпи коня, и ѡногази коня ако ѡхвати срь-
 бнѣнъ или саснѣнъ, и рече: ѡбраден ми ю или гѡшенъ, да се
 ѡтъкльнѣ доубровчанинъ, како нѣ свѣтца ѡномъзи коню
 ни хѡсе ни татѣе, нѣ га ю кѡпиль. ако кѡде драго срьбнѣнъ
 или саснѣнъ ѡзети свога коня, що кѡде даль дѣбровчанинъ за
 ѡноган коня, този да мѡ врати, а коня личнога да нѣ
 колюнъ ѡдрѣжати. и гдѣ стане дѣбровчанинъ на станѡ, ако
 кѡде ѡнъ прѣгнѣ стоуль на ѡномъзи станѡ, да нѣ колюнъ
 срьбнѣнъ стоути ѡндѣзи без нѣгова хтѣнѣа. и кон годѣ дѣ-
 кровчанинъ идѣ с трьгѡмъ сконѣмъ или с тѡгнѣмъ по трьговехъ
 господьства ми и по земли, како имѣ есть киль законъ
 прѣгнѣ ѡ прѣве госпѡде ѡ цара Стефана и ѡ родителѣмъ госпѡдъ-
 ства ми, скетаго княза Лазара, и ѡ скето почивше госпѡгнѣ и
 мѡнке ми. кѡра ѡфросины, и ѡ господьства ми до днѣсь, та-
 кози и на прѣда да имѣ есть. и що даа дѣбровчанинъ срьбнѣнъ
 своѣ имѣнѣ ѡ вѣрѡ, ако мѡ заши срьбнѣнъ, и рече: нѣси ми
 даль, да рече дѣбровчанинъ своуль вѣрѡмъ и дѡшѡмъ, що
 мѡ ю даль довитѣа, да мѡ плакы. и кѡде нѡ дѣбровчане по
 земли господьства ми с трьгѡмъ, гдѣ га ѡбнѣ гѡса, или
 кога покрадѡ ѡ селѡ, да имѣ ѡколина плакы, що имѣ ѡзме
 хѡса, и що им се ѡкраде: ако ли ѡколина не плаати, да имѣ
 плаати господьство ми, що им се ѡзме. и да нѣ намета
 дѣброкчанинъ ѡ трьговехъ господьства ми. и кон се ю дѣ-

бровчанинъ забацинникъ с Новомъ Брьдъ, тѣзи да зигіе гра-
да и чѣва; кто ли сѣ гостіе, и нѣсѣ се забацинникъ, да имъ
іе на волн и що имъ годѣ. и ако се разеніе дрѣкво дѣбровьчко
с приморіѣ с владаніѣ господьства ми, кон іе законъ билъ
за този с прѣве госпode и с цара Стефана и с родители го-
сподьства ми, светаго княза Лазара, и свето почивше госпogіе
и манке ми, кѣра Ефросины, и с господьства ми до днѣсь,
тѣзи законъ да іе и сѣди. и кто люби нѣзъ господьства ми
земліе нти с дѣбровникъ или срьбинъ или влахъ или чи годѣ
чловѣкъ на кѣпаю, всакъ да гредѣ свободно, да га не сѣтали
господьство ми ни кіефаліа господьства ми, и що іе билъ
законъ при царі Стефанъ и при родители господьства ми,
светѣмъ князи Лазарі, и свето почившом госпogи и манце
ми, кѣра Ефросинѣ, и с господьства ми до днѣсь, този да
имъ естѣ и сѣди. и за трьгове поморске, кон сѣ с владаніѣ
господьства ми, и сланице, кѣде сѣ билѣ трьгове с прѣве
госпode и сланице с цара Стефана и с родители господьства
ми, светаго княза Лазара, тѣдѣзи да сѣ и сѣди, а индѣ нигдѣ
да не боудоу. и що се при мегю собомъ дѣбровчанинъ, или се
кѣде счинило с срьбанихъ или с дѣбровникъ, да се прѣ прѣдъ
кѣнесавомъ дѣбровьчкнимъ и прѣдъ нухъ сѣдїами, и що сѣди
кѣнесавъ и нѣгове сѣдїе, на томъ да стоіе: ако ли би и не
хѣтель дѣбровчанинъ стоіти на тѣмъ сѣдѣ, да іе воленъ кѣн-
савъ и нѣгове сѣдїе виоган свезати и дрѣжати, до гдѣ плаати,
с що іе всѣгїенъ. а да тоган закона нѣ волнъ потворити кіе-
фаліа ни владаць. ако се слѣчи смѣрть комъ дѣбровчанинъ
с земли господьства ми, що іе нѣгова наманіа, да за този
не има посла господьство ми ни кіефаліа господьства ми
ни инъ кто с земли господьства ми, тѣкмо да си іе, комъ га
даа визи на смѣрти, или дѣбровьчко. и да нѣ дѣбровчаномъ
поснанога дара ни сѣтїа виога без нухъ воіе, тѣкмо да си
стоіе воіа гредѣ всѣде свободно своимъ трьгомъ. и виѣ
хѣте господьство ми, аѣко іе кон дѣбровчанинъ комъ дѣлжнъ,
а или чимъ кривъ, да се ниѣ истѣць, а да на инѣмъ дѣбров-
чанинъ нѣ волнъ питати, тѣкмо кто іе дѣлжнъ или чимъ
кривъ, виъ да плаати и нати, а за іеднога на дрѣгвомъ да
непрѣсѣла. и ако слѣчи господьство ми, терѣ се свагю з дѣ-
бровникомъ, да имъ приновеі на .ѣ. лѣксець прѣгіе

того, како да си изидѣ вси дѣрвовчанѣ с иманнїемъ изъ
землїе господьства ми свокодно, по тѣмъ да ихъ ратїе
господьство ми. и молю, егѡже изволитъ когъ по мнѣ вѣ-
ти господина земли сръбскѡи или кого ѡдѣ сыновъ моихъ
или ѡдѣ рода господьства ми или иного кого, егѡже изво-
литъ когъ, сѣмъ више писаньшѡмъ не потвореньсѣ вѣти нѣ
паче потверженьсѣ, ꙗкоже и господьство ми не потвори
прѣжде насъ бывшихъ господь записанїа. и сїе записанїе писа
се повелѣнїемъ господина деспѡта Стефана въ лѣто .ѡцдї.,
мѣсеца декѣмврія .б. днь, въ славнѣмъ градѣ Борчи.
индиктїонъ .дї.

Мнолостїсѣ вожнїею господинѣ въсѡи земли
сръбскѡи и помѡрїсѣ и подѡнанскѡмъ странамъ
деспѡтъ Стефанъ.

И сѣмъ записанїсѣ мнолостникѣ логодетъ Богданъ и чел-
никѣ великѣ Хребельнѣ и коеѡда Милошѣ.

A tergo: Poueglia de signor despot de 1406, fo am-
bassadori ser Marino de Resti, ser Matco de Gradi.

Sigillum: † благоверни и христолюбиви господинѣ де-
спотъ стѣфанъ — † и благовѣрни и христолюбиви снъ вѣкъ стѣ-
фанъ. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 90.

CCLII. (1405) 6914. 29. decembris. U Vlčem Trnu.

Gregorius et Georgius Branković cum matre Mara et
fratre Lazaro confirmant privilegia Ragusii.

† По неизреченномуу милосрдїю владики моего и
равъ Христоу богоу моему господинѣ Гръгсръ и господинѣ
Гюрсръ и съ госпѡмъ и манѡмъ ни госпѡмъ Мааромъ
и съ прѣвѣзавлєннїмъ наю братомъ Лазаромъ вкладѡ-
щїмъ намъ землїею господина и родителей нашего госпо-
дина Ълка пишемѡ въ свѣдѣтельство всакому, како посла-
ше властеле дѣрвовчїиѣн свое властеле покланаре к намъ, на
наме Марина Растикѣ и Матка Градїкѣ, и донесоше къ
намъ записанїе господина великаго цара Стефана и госпо-
дина свѣтаго кнеза Лазара и господина и родителей нашего
господина Ълка, како сѣ записали господинѣ великѡи царѣ
Стефанъ и господинѣ свѣтын кнѣзь Лазаръ и господинѣ изъ
родитель нашъ господинѣ Ълкѣ градѣ дѣрвовчїнскѣ: и мы

видѣвъше записанїа выше реченьныхъ господь тѣмъгере
 шобразомъ и мы потврьднсмо и шїе выше записасмо слав-
 номоу градѸ Доубровькинкоу въ штвержденїе въсако непо-
 колѣблемо, и швакои записасмо и оучиннсмо: ако се оучини
 кои пра мегю дѸбровчани и срьбьли, да се постави половинна
 соудни доубровьчьцѣхъ а половина срьбьль, и да се прѣдъ
 ними пре, и да іе порота дѸбровьчаннноу нїегова дрѸжинна
 дѸбровьчане, кон соу шнѣдезы, или кон се дѸбровьчане нагю
 оу наближнїемъ мѣстоу; ако ли оусхоте шбон свѣдочькоу,
 кон се пре, да поставе половинноу доубровьчанъ а половиннѸ
 срьбьль, а шдѣ шнѣхузи свѣдокъ да нѣ вольнъ ни іедьнъ
 побѣкы; ако ли шзнимаю кою проу саси съ доубровьчани,
 такоге да се сѣде, како и срьбьле, половина сась соудни а
 половина доубровьчань; и да не познѣа срьбннъ доубровьча-
 нннн на соудъ никамо тькьмо прѣдъ шнѣзи соудїе, такоге и
 саси да се проу прѣдъ шнѣмнзи соудїамн, а да се не моуче прѣдъ
 насъ ни прѣдъ кефалню нашего. и ако кон доубровьчанннъ коу-
 пи коня, и шноган коня шхвати срьбннъ или сасинъ, и рече:
 оукраденъ ми іе или гоушенъ, да се шдѣкане дѸбровьчанннъ,
 како нѣ свѣтъца шномоуи коню ни гоусе ни татѣе, ноу га
 іе коупиль, ако коуде драго шzeti срьбнноу шноган коня, цю
 коуде даль дѸбровьчанннъ за шноган коня, тозы да моу
 врате, а коня личьного да нѣ вольнъ шдржати; и гдѣ стане
 дѸбровьчанннъ на станоу, ако коуде шнъ прѣво сталъ на
 шномѣзи станоу, да нѣ вольнъ срьбннъ стоати безъ нїегова
 хотѣнїа, докѣе шнъ стои шнѣдези; и кон годѣ доубровьча-
 нннъ нде с трьгомъ своимъ или с тоугнмъ по трьговѣхъ по
 земљи нашон, како намъ іе былъ законъ прѣге за тои оу прѣве
 госпode швеликаго цара Стефана и оу господина светаго кне-
 за Лазара и оу господина и родїтеля нашего, господина Пакка,
 такои да намъ іе и сѣди законъ; и цю да дѸбровьчанннъ
 срьбнноу своіе иланиіе оу вѣроу, ако моу заннше срьбннъ,
 и рече: нѣси ми даль, да рече доубровьчанннъ своімъ вѣ-
 ромъ и доушомъ, цю мѸ іе даль добнтъка, да моу плати;
 и коуде ндоу дѸбровьчане по земљи по нашон с трьгомъ, гдѣ
 га оуѣиіе гоуса или покрадоу га оу селоу, да намъ плати
 школина, цю намъ оузьме гоуса или намъ се оукраде: ако ли
 намъ не плати школина, да намъ плакю и Грьгоуръ и братиѣ

мои; и да нѣ намета дѣбровѣчаноу оу трѣговѣхъ оу нашои
 земли; и кон се соу доуѣровчане забацинили по нашихъ
 градовѣхъ, тѣзи да зигю градове и да чюваю: тко ли соу
 гостинѣ, и нѣсоу се забацинили, да имѣ ю на воли, како
 имѣ годѣ; и ако се разѣвыѣ дрѣво дѣбровѣчко ѡ приморню,
 цю оутече оу нашои землю, кон ю былъ законъ за тозы оу
 прѣке госпode ѡ господина великаго цара Стефана и оу го-
 сподина светаго князя Лазара и оу господина и родителю
 нашего, господина Пѣлка, тѣзы законъ да ю и сѣди; и тко
 си любн пти изъ наше землю оу Доуѣровникъ или сѣвникъ
 или владхъ или чин годѣ чловѣкъ на коуплю, всакъ да иде
 скокодно, да га не оусталимо мы ни кефалѣ наше ни ни
 тко; а цю имѣ ю былъ законъ при господинои великомъ
 царои Стефанои, тѣзи и сѣди. и за трѣгове поморьске и за
 сланице, ако ни когъ поможе, тере боуде тоудезы наше вла-
 даннѣ, боуде соу были трѣгове и сланице оу прѣке госпode и
 оу цара Стефана, тоузы да боудоу и сѣди, а ннѣде да не коу-
 дѣ ннѣде. и цю се пре мегю сокомъ доуѣровчане, или се боуде
 зчинило ѡ сѣвникъ или оу Доуѣровникои, да се пре прѣдъ
 кѣнѣсломъ доуѣровѣчкымъ и прѣдъ нихъ соудѣти, и цю
 соудн коунысль и нѣгове соудѣе, на томъ да стою: ако ли
 бы не хѣтѣлъ доуѣровчаннѣ стоимн на шномъзы соудѣ,
 да ю волянъ коунысль и нѣгове соудѣе оноган свезати, докѣ
 плати, цю ю шсоугенъ. а тогазы закона да нѣ волянъ по-
 творити кефалѣ ни владальцъ ни ѿ Грьгѣрь ни братъ ми
 Гюрьгъ ни господа мѣнка наша ни братъ мои Лазаръ. и ако
 се слѣчи доуѣровчаннои смръть ѡ землю нашои, цю ю
 нѣгова иманнѣ, да за тозы не имамо посла ни ѿ Грьгоурь
 ни ѿ Гюрьгъ ни ѿ господа Мѣара ни ѿ Лазаръ ни мои ке-
 фалѣ ни ни и тко, тѣкмо да ю, комоу га да шнѣзи на
 смръти, или доуѣровѣчко. и да нѣ доуѣровѣчаноу поси-
 ного дара ни оузетнѣ онога безъ нихъ волю, тѣкмо да си
 стою вола гредои въсоудѣ скокодно своимъ трѣгомъ. и шѣ
 оуэхотѣ господѣстро ни, ако ю кон доуѣровчаннѣ комоу
 дѣжнѣ или чимъ кривъ, да се шѣ истѣцъ, а да на шномъ
 доуѣровчаннои нѣ волянъ питати, тѣкмо тко ю дѣжанъ
 или чимъ хривъ, шнѣ да плати и пати, а за ѣднога на
 двоумъ да нѣ прѣоузма. и ако се слѣчи, тере се сваднѣ

съ Доубровънникомъ, да нмъ приповѣмо на .ѣ. мѣсець прѣгѣ тога, како да си изыдоу вси доубровъчане изъ земліе наше свободно съ нманиємъ. и писа се снѣ милость поволаѣниємъ господина Грьгоура и господина Гюрьга и госпоге Мааре и господина Лазара оу Блѣчель Трьноу мѣсеца декемьврѣа .кѣ. днь въ лѣто .хѣццѣл.

И снѣмоу записанню милостниці Мнѣханъ Коузьмникъ и чельникъ Стефанъ и воєвода Лоукачъ и чельникъ Мѣлѣнъ.

A tergo: Ponaglia de signori Grgur e Gurag e Lazaro e madona Mara de 1406; fo ambassadori ser Marino de Resti, ser Matco de Gradi.

Sigillum: вѣлкъ. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 91.

CCLIII. (1407) 6915. ind. XV. 5. januarii.

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo plures donat pagos monasterio magnae Laurae.

Initium: Гръкоу оубо и всемирное сътавлѣнїе же.

In mon. magnae Laurae in Atho. P. Uspen. 174.

CCLIV. 1409. 4. decembris. Pod Visokim.

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, confirmat privilegia a regibus Serbiae, Rasciae et Bosnae concessa Ragusio.

Ка нмѣ шдѣца и сина и светога дѣха аминъ. ми присвѣтъли и привѣсоки господниъ Стипанъ Остоѣ, милостию кожноу краля Босъни и к томѣ, нишѣ и даю ка свидѣнїе всакомѣ, комѣ се подоба, како кнезь и вса оуѣкина града Дѣвровъника дослаше кралевѣствѣ ми Рѣска, ниуъ слѣгѣ и логофѣта, моле и просе, да нмъ кралевѣство ми с госпономъ кралицомъ, бѣрь Кѣѣвомъ, и са вѣзлюбеленнѣмъ синоу кралевѣства ми, господинномъ Стипаномъ, и съ вѣльможами рѣсага нашего босаньскога потвердимо, ѣстановитимо все повеле и записаниѣ, добре законе и свободѣнїе, кое сѣ имали с прѣво бившомъ господомъ сръбскомъ, рашькомъ и босаньскомъ: и ми видѣвшѣ ниуъ приличнѣ, правѣ, подобнѣ и все почѣтенѣ прошнѣ, имавѣше свѣтъ и цѣль зговоръ с реченнѣмъ: присвѣтломъ госпономъ кралицомъ, бѣрь Кѣѣвомъ, и з господинномъ Стипаномъ и с вѣльможами рѣсага

нашега босаньскога створи милость кралѣвство ми кнезъ, властеломъ и вси опыѣни града Дѣбровьника за нихъ сръчаньство и любавъ придѣню, почтенъ любавъ, понавляюѣ потвѣрдисмо, зкриписмо и зстановитисмо, паче и ошъ боле изъправисмо по сѣмъ нашѣмъ листѣ подъ нашомъ висѣѣомъ печатью все и всякое повеле, листе, записе, добре законѣ и слободѣцине, кое сѣ имали и кое имаю ѡдъ постановѣ з господомъ сръбскомъ, рашькомъ и босаньскомъ, кои сѣ господовали до данашняго дне, и рѣсагомъ кралѣвства босаньскога нимъ потвѣреними, да имъ сѣ твѣрдѣ, крипке и ничимъ непорочнѣ до дни и до вика ни нами ни нашими послѣдними, паче да имъ сѣ з всемъ твѣрдѣ и становите. и по реченомъ Рѣськѣ кнезъ, властеле и вса опыѣна града Дѣбровьника потвѣрдю кралѣвствѣ ми все и всякое повеле, кое є зчинили и записали градъ Дѣбровьникъ кралѣвствѣ ми, да сѣ кралѣвствѣ ми твѣрдѣ и непорочнѣ до дни и до вика, ротивъ се на светомъ евангѣлии, да ни поколибимо. и кади кралѣвство ми више писанѣно потвѣди, тѣмъ бихъ властеле и вельможанѣ кралѣвства ми, кои се ротисмо на светомъ евангѣлию и на часкнили и животворещимъ крѣсти христови и ва четирѣ евангѣлисти и ва два на дестѣ вѣрховьнихъ апѣстолю и ва три ста и осамъ на дестѣ светихъ отацъ, иже сѣтъ ва Никѣю, и ва все свете ѡдъ вика богъ згодивъше и ва дѣше наше, ꙗко все више писанѣно хоѣмо сахранити, и да ни потворено нами и нашими послѣдними до вика: аво тко се ротише, и наипрѣво азъ присвѣтъли господинъ краль Стефанъ Остоѣ, присвѣтъла госпоѣ кралица ѣрь Кѣѣва, вазлюблѣни синъ кралѣвства ми господинъ Стипанъ и кнезъ Стипанъ Остоѣ, нашъ дворьски, кнезъ Твѣртко, синъ Владисава Чрънчиѣ, кнезъ Стипанъ и кнезъ Остоѣ Тѣпчиѣ, кнезъ Бѣкашинъ Млатьковиѣ, нети кралѣвства ми, кнезъ Гръгѣрь Галѣшиѣ и кнезъ Драгиѣ Голозловѣ и кнезъ Блатько Оцѣтовиѣ. писанъ подъ Високимъ з лито рожьства христова тисѣбно и четри ста и дѣвето лито, мѣсеца декемьбра четвѣрти данъ. а зписа вазлюблѣни логофѣтъ кралѣвства ми Томашъ Бѣѣанининъ.

† Прѣсвѣтъли господинъ Стефанъ Ѡства, краль Боснѣ и к тѣмъ.

A tergo: Priuilegio del re Ostoia per confirmation de li priuilegii et usanze de li soi antecessori.

Sigillum, cujus inscriptio latina illegibilis. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 92.

CCLV. 1410. U Dračevici u Novom.

Sandalj vojevoda promittit matrem suam Anka se in domo sua habiturum.

† Ба имє штьца и сина и светога дшха амень. ми воевода Гандаль даємо знати всакомѣ, комѣ се подоба, по семь нашємъ листѣ, и прид кога шкѣ листъ приде, да примамъ и примихъ, кѣмѣ се и заклехъ се когомъ живимъ и всіми негѣ згодници и вироумъ, кою вирѣю, и дшшомъ моумъ матери ми богомъ даннои госпои баници Янци на то, да ю примамъ за матеръ, ка ме єсть родила, а како да шн єсамъ кезьгришнн, правн и почтєнн синъ са всакомъ почтєномъ любавью и приѣзанню, добримъ хотиннємъ, како трнєдє синѣ матери, ка га є родила шдѣ срца свога, и да ю хоѣѣ хранити и почтокати како матеръ, ка би ме родила, и да є не ѣѣ вєставити за живота мога и не ни за чиюре волѣ ни за коюре ричъ сеган свѣта волѣ али неволѣ ни за благо ни за граде ни за єднѣ стваръ речєннє матере мое госпоє баницє Янке, ни не кѣѣ ни не шпѣнє ни не здрьжаннѣ, дома не и нашега, како пристон синѣ з матере своє до лахка и до тѣшка врѣмена и до всега, що прихѣди, до коли би не бѣло матере ми, речєнє госпоє баницє Янке, сѣпроѣѣ мани таково зчинєннє, како би могли реѣи добри лѣднє, кѣ се именѣю шдѣ Боснє и шдѣ Хрватъ и шдѣ Бнєтка и шпѣнє дѣбровачкє, да є за то подобно вєставити синѣ матеръ свою; и чєса богъ не допѣсти, ако би се згодила смѣртъ Катарини, да не имамъ довести з кѣѣѣ з свою нѣнє женє на мѣсто госпоє Катаринє за живота госпоє баницє Янке, и да не ѣѣ нищѣре зчинити сѣпроѣѣ почтєннє речєнє ми матере госпоє баницє Янке хотиннємъ или знаннємъ моимъ. и на все тои тако би примамѣ, да ззрока не морємо ни ѣємо зчинити ни ѣємо томѣ погришити шдлѣченнємъ и неприѣтелски зчинєннємъ на шдлѣченнє шдѣ матере мое речєнє госпоє баницє Янке, до коли би тѣмн стѣранами именѣваннѣмн згора не шсвидѣчєна

прѣмемо за наше властеле и вѣнники наше, и да си је волянь
 прѣти с Дѣбровникъ з господѣмъ кралицѣмъ Къшевѣмъ и
 синѣмъ реченимъ и з днѣцѣмъ, коѣ ѣсѣ, и коѣ би се прѣ-
 родила. и ми господинъ кнезь и властеле и вса шпкинѣ града
 Дѣбровника, видѣвъ како господа рѣсага босанскога шпетъ
 хотише и полюбише господина краля Ђстою за свога го-
 сподина, и к томѣ смисливъ и смотрѣвъше великѣ, краснѣ и
 почтенѣ любавъ, кою є кралевѣство и велможѣ рѣсага босан-
 скога имали вазда к намъ, на славѣ и ѣзѣвишеніе господина
 краля Ђстою єчинисмо ѡ рати и ѡ конѣи годѣ злоки, коѣ
 є с тога ѣзрока била, все ѡстависмо, да ннѣ веке ѡ томѣ
 ѣспоменѣтъ, полаче кралевѣства с Дѣбровникѣ и дохотке и
 днѣ земаѣ с Прѣморью ѡветѣємо дати кралевѣствѣ мѣ по-
 чинѣ и ѡбѣчаю, како смѡ прѣ сега листа миръ и вѣчнѣ
 любавъ имали, поста(ви)ли и занисали са кралевѣствѣмъ и
 рѣсагомъ босанцѣмъ. и ѡдѣ данасъ на прѣѣда прѣчисмо го-
 сподина краля Ђстою и негова сина господина Ђтипана и
 инѣ дѣтѣ, коѣ би се прѣродила с реченога господина краля
 Ђстою, и ѣнѣчїе и правнѣчїе, цю є по мѣшкѣмъ колѣнѣ, за
 наше слатке и много почтенѣ наше властеле и вѣнники, както
 и ми властеле дѣбровачци. и слокодѣшинѣ да си имаю с
 дѣцѣмъ, коѣ сѣ и коѣ би се прѣродила с реченихъ, и с има-
 нїемъ, коѣ би донесли, както и дрѣга господа босанска,
 кон сѣ с наше мнѣсто прѣходили. и на све више писано ро-
 тисмо сѣ азъ кнезь са избранѣми властѣли, закѣсмо сѣ на
 светѣмъ и животворѣемъ крѣжѣ хрѣстовѣ и кѣ .Д. еван-
 гѣлисте и кѣ .ВІ. вѣрховнѣхъ светѣхъ апѣстоѣ и кѣ .ТІІ.
 светѣхъ ѡтацъ, иже ѣсѣтъ на Никїю, и кѣ све свете ѡдѣ
 вѣка когѣ ѣгодише и кѣ дѣше наше, ѣко све више писано
 хѣємо сахранити до днѣ и до вѣка. аѡ тѣко сѣ рѣтише:
 наипрѣво господинъ кнезь Никѣла Гѣчетикъ, и властѣле иза-
 брани: Добрѣ Каликѣвикъ, Лѣка Ђѣникъ, Бѣлѣхѣ Гѣргѣчѣвикъ,
 Паѣко Гѣндѣликъ, Сѣлѣко Гѣчетикъ, Мѣхѣчѣ Лѣкарѣвикъ,
 Никѣша Пѣцѣникъ, Никѣша Грѣветикъ. и сѣи сѣ писа ва иза-
 бранѣи полаче и вѣкнѣце бѣголюбѣимаго града Дѣбровника на
 го... вѣ лѣтѣ рожаства хрѣстова на .ѣ81. лѣтѣто, мѣсеца
 дѣк(ѣмв)рѣи на .ла. данѣ. а ѣписа Рѣско лѣгофѣтъ. бѣже
 помнѣи га.

Cod. ragus. fol. 69. b.: MCCCCX. a di 31. deçembrio, priuilegio fato a re Ostoia e ritornato li palaço e li tributi e fato de consiglio colì soi fioli e suçesori maschuli.

CCLVII. (1410) 6919. 14. octobris. Peé.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. chartac. in mon. S. Pauli in Atho. D. Avraam. Опис. 75. Св. Гора. 118.

CCLVIII. (1412) 6920.

Stephanus, Serbiae despotes.

Въ дни благовѣрнаго и христолюбиваго господина деспота Стефана вѣсѣмъ сръбьскымъ и подѣнавскимъ землямъ въ .ѿд. лѣто царства его писа се кнѣга сѣа рѣкою грѣшнаго еромонаха Іоана въ поустыни лѣкѣианской, господина деспота саомѣ повелѣвшѣ. крѣгъ же лѣтѣ тогда те-
чаше лѣто .жсѣк., инд. .ѿ.

E libro manu scripto monasterii S. Pauli in monte Atho. D. Avraam. Опис. 74. Св. Гора. 117.

CCLIX. (1413) 6922. 3. octobris.

Stephanus Gregorius Branković cum matre et cum fratribus Stephano Georgio et Lazaro donant monasterio S. Pauli in Atho quosdam pagos, et promittunt se eidem monasterio quotannis soluturos esse viginti libras argenti.

† Иже вѣтъ небытіа въ бытіе всѣа приведеи неизреченною мѣдростію, творче и сѣдѣтелю видимымъ и невидимымъ вѣсѣмъ, ꙗже на небеси и на земли, отче безначалне и непостижне и недомисльне и самѣмъ тѣмъ змымъ силамъ ꙗже на небеси тебѣ прѣдъстоющіимъ и на земли исплъняющіимъ божьствѣнаа ти повелѣніа, сыне събезначалне и съпрѣстоане вѣтцѣу, дѣше светын, иже вѣтъ вѣтца исхoden и на сыноу почиваен си, единѣчестне и съпрѣстоане и съпокланіемъ и съславимъ вѣтцѣу и сыноу, боже единын, иже въ трехъ лицѣхъ познаваемын и покланіемын, тебѣ припадаемъ, тебѣ молим се, милости въсприѣти просимъ ѡ нашихъ грѣхѣопаденіи вѣтъ тебе, благаго чловѣкколюбца, бога нашего, тыи бо рекъ єси, ѡ владыко, твоими прѣ-

свѣтлыми и слаткими! ѿсти: просите, и примете, и ищите, и шѣрѣете; семоу божьственому и прѣсветоуму и слатководѣцанному глаголю твоему послѣдоюще и мы рабы твои Стефанъ Григоръ съ господомъ и манкомъ ми и съ възлюбленными братіями моими, Стефаномъ Гургемъ и Лазаремъ, малаа приносим ти твою шть твоихъ, тебѣ, ш владыко, приводещи ти въ молитвою прѣподобнааго и богоноснааго штыца нашего Павла, просиавшаго въ постѣ, иже въ Свѣтѣ Горѣ Ядо-на, яко да молитвами его подаши намъ штавленіе грѣхомъ, и сподобыши насъ деснааго ти прѣдѣстоіанія въ вѣторѣмъ и страшнѣмъ твоёмъ пришествіи. сего ради и принесохомъ снѣ приношеніе храму свѣтаго и прѣподобнааго штыца нашего Павла иже въ Свѣтѣ Горѣ: селѣ Добрашевецѣ на Дреницѣ с мѣгами и с пракинами села того, селѣ Вранинѣ Доли на Лакоу с мѣгами и с правидами села того, селѣ Патенколѣ ѿ Троуновцицѣ с мѣгами и с правидами села того; и шѣ к томуу два десети литръ сребра на всако годищѣ да даемо шть наше коуке монастыроу свѣтаго Павла. къ семоу же мы прилежнымъ моленіемъ, аще кого благоволишь богъ шть рода нашего господьствовати или иного кого шть христіаньныхъ господъ въ мѣстѣхъ тѣхъ, иже се приношеніе шѣрѣтаетъ се, того яко врата нашего молима, съ оумняеніемъ прѣдъвъзывающе и моляще, снѣмоу нами записанномъ обрѣжителствоу поустиніе свѣтаго Павла нештыемлемоу ни поврѣжденноу быти ни єдиномоу шть снхъ, ноу паче болшими потвърждати по законѣхъ божьствьныхъ, якоже ієсть писанно: възложеннаа боговы и свѣтлыи его не штыемлите; аще ли кто шѣрѣетъ се тавыи, діаволима оушхирѣеніемъ обхѣтъ ослѣпленна, и разорить снѣ, или что штиметъ шть здѣ выписанныхъ шть монастыра свѣтаго Павла, таковааго да разорить господъ богъ и прѣчистаа богомати здѣ и въ боудущимъ вѣцѣхъ въ вѣчнѣи моуцѣхъ, и да имать оучестіе съ распъшыми господѣа нашего Ісѣ Христа и съ рекшими тогда: кровь его на насъ и на чѣдѣхъ нашихъ, и да моу ієсть соупърникъ здѣ и въ боудущимъ вѣцѣхъ свѣтын и прѣподобныи штыць нашъ Павль поустиньножитель. и снѣ всѣа съврѣшише се и запи-

саше при старцоу кѹрк Ѳеодоулоу въ лѣтъ .^жСЦКѢ., мѣсеца
октомврія .г.

Спомен. 175. Cf. sequens diploma.

CCLX. (1413) 6922. 3. octobris.

Gregorius Branković cum matre et fratribus Stephano
Georgio et Lazaro.

Sigillum aureum: вѣкъ. Origin. membran. in mon. S. Pauli
in Atho. D. Авраам. Опше. 76. Св. Гора. 120. P. Uspen. 174.,
apud quem initium: Иже ѡтъ небытіа въ бытіе вѣса приведѣи.

CCLXI. (1413) 6922. 15. novembris. Vuči Trn.

Georgius, Serborum despotes.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. S. Pauli in
Atho. D. Авраам. Опше. 75. Св. Гора. 118. P. Uspen. 175.,
apud quem initium: Иже ѡтъ небытіа въ бытіе вѣса приведѣи.

CCLXII. (1415) 6923.

Stephanus, Serbiae despotes. Chrysobullon de agris
monasterii magnae Laurae.

In mon. magnae Laurae in Atho. P. Uspen. 175.

CCLXIII. 1416. 3. maji. Na Klisi.

Ivaniš, Cetinae comes, confirmat jura Almissanorum.

Mi Iuanis, ban, chnez ceti(n)schi, chlischi i ramschi
i omischi, damo viditi suachomu, comu sse dostogi, i prid
coga tai list pride, da razumifsi i razgledausi mi neuogliu
(i t)rudno stangie plemenitih gliudi omissani, ca ssu imili
terpechi v ona minufsa nemirna vrimenta, hotiuchi gnim ot
togai nichu pomoc i polacsizu vciniti, cacho da bi oni mogli
opet pristati cha onomu suomu dobru stanu, priasmo gnih
plemenite gliudi omissane na ualstito sue v...asce v nase
ruche i nassu obaru sa suim gnih dobum, blagom, imingiem,
i obitamo im se nasom virom i rotom i nase gospogie Al-
(s)abete i suih nasih dobrih gludi, chacho d(a ih) hochiemo
vderzati i braniti v gnih starih zachonih i u praudah na(u)ad-
nih, v chih su stali za starih chraglief i gospode, onacho
cha(c)o im se vzderzi v gnih starih listih i breuelezih, da

ih tuardimo v (s)uih gnih iminah i cotarih, cacho su do sale stali, i da im ne chiamo (ni g)edne nouschine i ni gednoga nouoga bexzacongia vciniti ni stauti, pacech hochiemo pomagati i braniti suproteh suacomu onomuig, gdo bi gim (ho)tio necho bexza(co)ngie ili hudo vci(niti), i da se ne bogie od (nas) ni od nasih gludi (ni)gedne zauertize (ni nige)d-noga huda. za to (pro)simo sfacoga nas(ega) priateglia da ih... porucene a slugam... nom..... nasim olmischim sa-dagnim i suim napreda (bu)duchim zaponidamo vele tuardo po tome nasemu otvorenomu listu, da gih imate pomagati i braniti suprotif sfacomu, gdo bi gim hotio hudo cho vciniti, i da gih nimate vsilouati ni nighedne zauertize ili brezza-congia nad gnimi vciniti, da gih imate na puni i suerseno vderzati v gnih praudah i zachonih gnih starih, cacho smo gori rechli v tom listu. i na to gim dasmo tai nas otuoreni list pecatom nasim zlamenan zueclim. pisan na Chlisi treti dan miseza mazia pod liti gospodigni.

Ex apographo saec. XVI. archographi sine dubio cyrillici: *Exempla priuilegiorum Almisse scripta illirice.*

CCLXIV. 1418. 23. martii. Bihac.

Ostoja, Bosnae rex, abolet portorium a mercatoribus ragusinis solvendum in Popovo.

Бѣ имѣ шѣца и сина и свѣтаго дѣха аминѣ. ми господинѣ краљ Ђстоѣ, милостю божишмѣ краљ свои Босне, хѣмскон земли, прѣморью и донемѣ краємѣ.... Усоре, Голѣ, подрѣню и к томѣ, даємо виденѣ всакомѣ, комѣ се достон, прѣ. дѣ кога изидѣ сан нашѣ листѣ шѣворенѣ..... да.. а по семѣ нашемѣ листѣ, како ѣ господинѣ краљ Ђстоѣ створи хѣ милость моємѣ прѣмѣ(теліємѣ) дѣбровчаншмѣ, кою им ѣ постави(лѣ) царѣнѣ Грьгѣрк Николнкѣ с Поповѣ ка..... за господина краля Тверѣтка ни за краля Давише ни за мене..... Грьгѣрк да кеке царѣне шѣден нигдѣ прѣво не била... ѣ сврьгохѣ. списано с Бишчѣ рожаства хрѣстова на .жчѣни. лѣто, мисѣца (марта) .кѣ. данѣ.

Cod. ragus. fol. 100. a.: MCCCCXVIII. die XXIII. marzo, priuilegio, che fece re Ostoia a Raguxi, che no sia daçio a Popoua a Biss...

CCLXV. 1418. 6. julii. Ragusii.

Gregorius Vukosalić tollit portorium institutum in Ston.

† Ва имѣ бога шца всѣдръжитѣла, да естъ памѣтно вично силѣ записаниемъ: ꙗко кнезь Гръгѣрь Вѣкосалиѣ даю ва съвидиниѣ всакомѣ, како по наводѣ зла чловика поставихъ прицтономъ на Заблаткѣ царинѣ, тко годи гредѣ ѿ Стонъ или дѣбровчанинъ или влахъ или сръбалинъ или тко ини, и такоѣ и-Стонѣ, да плаѣа царинѣ, и тои видиниѣ дондѣ властелѣмъ и господи дѣбровачкомъ, и шни милостиво послаше и многици ка мни по своихъ листихъ, да тѣи царинѣ скръгѣ за то, ерь прѣко нѣе била шиди прицтономъ. ꙗко видивъ и смисливъ ихъ почтено писанне и ихъ слатко и много милостиво мене примлѣние и записанне за своего слаткога брата и сръчаного дѣбровчанина и граѣанина хотихъ и шдѣлѣчихъ ва сръдѣчнихъ скровищѣхъ сръца моего, и како говори скѣти псаѣмистѣ Давидъ: добри подвигъ подвигохъ се, и поидохъ ва славни градъ дѣбровникъ к моѣи брати и к моѣмъ приѣтелѣмъ, и ѿ моѣмъ сръцѣ видивше, ере нимъ нѣе ѿгодна шнан царина да естъ прицтономъ на моѣи земли, и познавшѣ до истинѣ, да тѣи царина нѣма бити прицтономъ, и шцѣ шдѣвшѣ видивъ записанне госпоѣе присвѣтлѣ госпоѣе кралицѣ Ёлинѣ, бивше господина присвѣтлога и почтенного поменѣти ꙗко господина краля Давишѣ, ѿ коѣи се ѿдрѣжи, да прицтономъ на нидномъ мистѣ не имѣ бити ни да бѣдѣ ннѣдна царина, що ѿ Стонъ или и-Стонѣ гредѣ, за то ерь никадаръ нѣе прѣво било, и все тои видивъ и размисливъ ва сръци моѣмъ нандохъ и шбнандохъ, да шиди нигдиръ прицтономъ царина не имѣ бити, толико на шнихъ, кои гредѣ прико моѣ землѣ ѿ Стонъ, колико кои гредѣ и-Стонѣ прико моѣ землѣ, и за то свръгохъ ю, да е вѣѣ ѿ вѣке не бѣдѣ, ерь шбнандохъ за истинѣ, да нѣма бити нидна царина прицтономъ. а тои дошадѣ ѿ дѣбровникъ записахъ и потвѣрдихъ, а тадан тѣи вихъ са мноѣмъ ѿсто ꙗко Пѣѣвиѣ, Хрънакъ Костадиниѣ и Красѣе Ивановиѣ. анта господина .чѣни. анто, мѣсеца аѣла .ѣ. данъ. а шписѣ Дѣбрило Рашковиѣ.

A tergo: Poneglia de Grugor Nicholi, che non sia doana dauanti Stagnio.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 94.

CCLXVI. 1419. 5. martii. Zvečaj.

Stephanus (Ostojić), Bosnae rex, confirmat privilegia concessa Ragusinis a prioribus regibus.

† Ка начетахъ шца, въ испъненъ сина и светога дѣха, иже въ начетахъ небеса дивнымъ стврѣженіемъ стврѣди, и вселенію своею шнова, за млырьде же милости сице с небесе на земахъ чловѣколюбно, и падшее чловѣче сѣшво пристѣпленье собою шбоживъ на небеса въведе, тымъже касашъ небытихъ въ битѣ састалена кише, тымъже и погибшие шце домѣ издравилава ка истинномъ пастырѣ и богѣ вседрѣжителѣ возвращене быше, тымъже и скѣфетра царьска по всенъ вселенон стврѣждаю се, и красеще се славетъ бога вседрѣжителя, такоже же и азъ стѣпанъ, по милости божества краля сръблемъ, Боснии и приморию, сподобленъ кихъ кралевѣствѣ въ земахъ родитѣла ми присвѣтлаго и свето почивавъшаго господина ми краля стѣфана шстое и нашихъ привихъ прародитель, творе правдѣ, испраде правила, чине милости и записанихъ и вирѣ же дае градовомъ и владанихъ малымъ же и великимъ, всакомъ же по достоѣнию юго, и тако састоѣти ми се кралевѣствѣ въ мирѣ и слави, и тогда придоше въ славни дворѣ кралевѣства ми ш градъ Бобовацъ племенити мѣжъ славного града дѣровника властеле и поклисарѣ Никѣла Жѣрговиѣ и Маринѣ шкете шндѣланка синѣ с почтенными и многоцинными дари и частями шдѣ реченога града дѣровника, властель и шпѣине, и ти речени поклисарѣ са всакою любовію насѣ искаше и красно шпрашаше и за всакое швите и законѣ, за слободѣшине реченога града дѣровника, кое сѣ имали ш повелахъ сѣ реченимъ родителемъ и прародителямъ нашѣмъ, з господомъ рашкомъ и сръпскомъ и босанскомъ, како да бисмо намъ и ми по шбничаю речене господа нимъ потврѣдили и шстановитили крипко привихъ нашихъ слободѣшине и законѣ и швите и повеле и писанихъ господа сръпске, рашке, босанске, и кра-

левѣство ми слишавѣше и разѣмивѣше нѣхъ подобне и разѣм-
 не и приличне и праве прошне, имавше свить и зговоръ с
 привисокомъ госпощмъ Ксѣлавомъ, кралицомъ королевства ми
 матерью, и с властелин и с великоможами королевства ми,
 створи милость королевство ми реченомъ градъ Дѣбровникъ
 и властелемъ и всои ѡпѣини дѣбровачкои по сѣхъ нашихъ ли-
 стиѣхъ и повелахъ, за нѣхъ срьдѣчанѣство потвердисмо нѣхъ
 все и всакое повелинѣе и записанѣѣ речене госпое срьпѣске,
 рашѣке, косанѣске и повелю господина краля Тврьтка, кою
 е 8чинниѣ славномъ градъ Дѣбровникъ по литѣ роѣва хри-
 стова .чѣтѣн., мисеца априла .і. данѣ, и повеле въсе го-
 сподина ми и родителя реченога присвѣтлога господина краля
 Ѣстое и въсе нѣе повеле и записаниѣ и свободоѣинне и законе,
 8вити придне и посланне, кое нѣмъ е 8чинниѣ господинѣ краля
 речени господинѣ краля Тврьтко и родитель ми королевства,
 господинѣ Стипанѣ Ѣстоѣ, и вса нѣа господа, ка сѣ госпо-
 довала до мене, да е до вѣка реченомъ Дѣбровникъ и всои
 ѡпѣини тврдо и непорочно нами и нашими посланними,
 паче да сѣ 8 всако вриме становитни и крѣпци 8 всѣхъ рече-
 ниѣхъ повелахъ и 8 законѣхъ и 8витиѣхъ, 8 ксаѣиѣхъ слободо-
 ѣиннахъ речене госпое срьбѣске, рашѣке, косанѣске; и речени
 властеле и поклѣсарѣ града Дѣбровника примише и завезаше
 се королевствѣ ми давати ѡдѣ реченога града Дѣбровника
 и ѡдѣ ѡпѣинѣ срьпѣски доходаѣ, двѣ тѣсѣѣи перперѣ динари
 дѣбровачѣниѣхъ, всако годиѣе на дмитровѣ данѣ, и такое
 всако годиѣе на власнѣ данѣ петѣ сѣѣ перперѣ по законѣ и
 8вѣтѣ, како сѣ давали реченомъ господинѣ родителѣ ми,
 господинѣ краля Стипанѣ Ѣстон, инѣи прѣѣко бѣвѣшонѣ госпо-
 ди, кон сѣ до мене господовали. а томѣи свидѣицѣ наши
 добри бошнанѣ, ѡдѣ Боснѣ: воевода Петарѣ Павловиѣ з
 братиѣмъ и воевода Ковачѣ Динѣиѣ з братиѣмъ и кнѣзѣ
 Батиѣ Мирковиѣ з братиѣмъ, ѡтѣ хѣмскѣе землѣ: вое-
 вода Нѣво Семковиѣ и з братиѣмъ и воевода Павѣѣ Юркѣ-
 виѣ з братиѣмъ, а ѡ-д-ѣиѣхъ краи: кнѣзѣ Юранѣ Бѣнса-
 лиѣ з братиѣмъ, а ѡ-д-ѣѣри: приставѣ королевѣста ми
 двѣрьски кнѣзѣ Бѣкаѣ Бѣкѣѣиѣ з братиѣмъ и кнѣзѣ Бѣкѣ
 Рѣгатиѣ з братиѣмъ. а писанѣ 8 нашѣмъ градѣ 8 Звѣчаю на
 лѣта роѣва христовѣ .чѣдѣи. лѣтѣ, мисеца марта .ѣ. данѣ.

и на то више писано, како да є твердо и крпко њ вкии, присегохъ и заклехъ се азъ речени господинъ краљ Ђтипанъ и з вогомъ даровано-м-и госпоумъ краљевъста ми матерню, кралицомъ Къкъвомъ, и с властели краљевъства ми, поставивше рѣци на светомъ еванђелию, на часномъ кръсти. а писа краљевства ми дикъкъ Пладнѣ по заповиди краљевъства ми.

A tergo: Confermazion de re Stefano de tute le poueglie e patti de 1419.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 95.

CCLXVII. 1419. 29. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Bosnae vojevodam Sandalj et consanguineos ejus, knez Vukac, knez Vuk et Stephanum, filium knez Vukac, recipiunt inter nobiles et senatores, et donant eis domum in urbe.

Ѓ вельможна сило прѣсветаго дѣха, боже славим(и) тронце, (отцѣ) иже рекѣ и синѣ и светомѣ дѣхѣ, прѣсвета тронце, неразделима. . . . иже въ намѣ твоѣ все врышимо, и тобою ѣздрыжимо и правимо мѣсто участвиѣ нашего, бо-гѣ любими и нимѣ намѣ дарѣвани градѣ Дѣбрьвникѣ, ѡ свемѣ светѣ тронцѣ славеце, азъ ми kneзъ и все ѡпкина града Дѣбрьвника даѣмо видѣти всакомѣ чловека живомѣ на земли, прѣдѣ кога годѣ ѡвѣ нашѣ листѣ дондѣ, и тко годѣ ѡвѣ нашѣ обѣтѣ чѣѣ, да прѣмисмо и ѣчинисмо вси ви-кемѣ властеле дѣбрьвачи и все ѡпкина града Дѣбрьвника единопѣшно и доброволно прѣкламѣше, и заклесмо се на то го-сподинѣ вондѣ Гандалю и kneзѣ Бѣкѣцѣ и kneзѣ Бѣокѣ и Ђти-панѣ, синѣ kneза Бѣокѣ, да нихѣ ѡсталемѣ и нихѣ племенѣ, како ближнѣ кръвь подаѣ, прѣво и почтено натрѣжѣ нихѣ срѣтца по мѣшкѣмѣ колени въ вѣки вѣка за то, како прѣ-тасмо ѡдѣ реченого господина вондѣ Гандаля са братиѣмѣ, и ѣзесмо ѣ рѣке ѣ своѣ поль жѣпѣ Конавали з Донѣмѣ горѣмѣ и с Виталинѣмѣ, цю годѣ сѣ и данѣ господовали и дрѣжали ѣ котарѣ конаваоскомѣ, цю ви ѣ ѡвласти нихѣ реченого го-сподина вондѣ Гандаля з братиѣмѣ ѣ реченом жѣпѣ конавао-скон са всеми сели и засеоци, с людми, с пашами, с водами и з дрѣвѣми, з дѣбравами, синѣкоси и са всеми мѣгами и котари

вѣдѣ ихъ и вѣдѣ ихъ племена вондѣ Гандаля и више рече-
 нѣхъ братіе, синовца, натрашка и племена ихъ. и ѡ koliko би
 кратѣ рать трѣпила на то, за толикои вѣремена да не имамо
 давати шнен .ѣ. цать перѣпери: koliko кратѣ ли би рать
 прѣсѣт(а)ла, на то да имъ се има давати, како се више
 пише, реченомъ господинъ вондѣ Гандалю и кнезъ Ъвокъ
 и кнезъ Ъвокъ по дръгомъ, како крѣвь подаѣ, непрѣстано,
 до колѣ ихъ и ихъ встанакъ племена и града нашего Дѣ-
 бровника, ѡ коѣмъ есмо и имамо живовати и семень и
 встанка нашего, да такои, докле естъ живъ господинъ вонда
 Гандаля али вѣдѣ негова срѣтца почтено и право натражіе и
 встанакъ, да естъ немъ и неговъ встанкъ, а по тѣмъ, како
 се пише, кнезъ Ъвокъ и кнезъ Ъвокъ и Етипанъ кнеза Ъвока
 и ихъ встанкъ по мѣшкѣмъ колѣнъ, по тѣмъ племенъ, како
 крѣвь подаѣ, ихъ встанкъ, цю іе почтено и право натражіе
 ихъ срѣтца мѣшко колѣно, како више пише, вѣки вѣкома.
 и шкетовасмо ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣ-
 бровника прѣмити, када ихъ намъ дадѣ, ѡ комъ нашъ
 дръжати реченого господина вондѣ Гандаля за негова жнота
 .иі. тисѣкъ перѣрь, да мѣ имамо давати на годище .ѣ. по
 кентенаръ на годище, докле вѣдѣ дръжати више речено .иі.
 тисѣкъ ѡ нашъ комъ, докле вѣдѣ стоѣти ѡ нашъ комъ
 речени динари на тѣи платѣ, кон би стоѣли волянъ ѡзмати,
 шпетѣ ставити господинъ вонда Гандаля, koliko кра(тѣ) мѣ
 годѣ за свога живота: а да има намъ дати знаніе на
 два месеца прѣво того, када ихъ вѣдѣ хотѣти ѡзети. зго-
 дило би се господинъ вондѣ Гандалю комъ годѣ зго-
 двѣ по себѣ вставити више реченихъ .иі. тисѣкъ, коѣ
 се поставѣ ѡ нашъ комъ, да се имаю дати неговъ встан-
 къ и братіе неговѣ, комъ ли би шпорѣчили и свимъ ли-
 стѣмъ шписалъ или свѣ или кон дно тихъ пѣнезн. и да
 не има ниеданъ неверьникъ господина вондѣ Гандаля и не-
 говѣ братіе и негова встанка ѡфанъ ѡ Дѣбровникъ, кон би
 сидѣли на ихъ земли, такмо ако би главѣмъ и с чѣлѣдью
 и с нимъ иманѣмъ прѣвѣгаль ѡ Дѣбровникъ и ѡ дръжавъ
 нашъ, како іе законъ града нашего Дѣбровника, швенъ свѣ
 жѣпе конаваоске. и да не имамо ниедного человека господина
 вондѣ Гандаля и неговѣ братіе и натрашка, како іе речено

згора, прѣмити на Конаван, що є врьснанинѣ и драчевичанинѣ. и на све више писано ми кнезь дѣбровачки кнезь Паскою Растикѣ, витезь прѣсветлога господина краля Жигмунде, ротисмо се и закласмо и са властели избраними Жѣнемѣ Жѣрьговикемѣ, Рафанашѣмѣ Гочетикемѣ, Миханашѣмѣ Растикемѣ, Яндретемѣ Бѣочиникемѣ, Маткѣмѣ Градикемѣ, Л(омп)ретѣмѣ Сорьгочевикемѣ, Климетемѣ Подачникемѣ, Добре Бенчѣликѣ, Никшѣмѣ Пѣцикѣмѣ, Пирькомѣ Лѣкаревикемѣ, Живе Бѣчинникѣ, Блахо Сорьгочевикемѣ, Метѣмѣ Бенешникемѣ, Паоко Прѣглавникѣ, Марѣнѣмѣ Якетѣ Гѣндѣликѣ, Яндре Бѣникѣ, Никола Жѣрьговикѣ, Яндре Менчетикѣ, Климе Растикѣ, Блахо Бѣникѣ, Марѣнѣмѣ Растикѣ, Ялѣвизѣ Гочетикѣ, Никша Прѣапѣ...., Ърьсе Жамановикѣ, Жоре Паомотикѣ, Марѣнѣмѣ Црѣвникѣ, Глѣже Пѣцикѣ, Симе Растикѣ, Ялѣвизѣ Црѣвникѣ, Томко Бѣникѣ, Франко Сорьгочевикѣ, Битко Растикѣ, Марьтоло Бенчѣликѣ, Живанѣ Гоч...., Прькѣмѣ Сорьгочевикемѣ, Яндре Бѣчинникѣ, Битко Гоче...., Прько Бѣникѣ, на господа кога вседрьжитѣли и въ прѣчистѣ его матерѣ и въ снаѣ часнога и животворещаго крѣжа и въ .д. евангелиста и въ .вѣ. светехѣ апостолахѣ и въ .б. избранехѣ божіехѣ и въ све свете вѣдѣ вѣка богѣ ѡгодивше и въ .тѣнѣ. ѡтаць, кон єсть въ Никію, да ѡкон наше згора писаніє и ѡбетованіє речени и ѡчинени господинѣ вондѣ Сандалю и кнезѣмѣ Пѣкцѣмѣ и кнезѣмѣ Бѣокѣмѣ и Єтипанѣмѣ, синѣмѣ кнеза Пѣкца, и нихѣмѣ ѡстанкѣмѣ и племенѣмѣ нихѣмѣ, како крѣвь подає по мѣшкѣмѣ колѣнѣмѣ, како крѣвь подає, како се згора пише, вѣки вѣкома не има на манѣ прѣкти ни се кѣ потворѣкти за нѣднѣмѣ стварѣ на землі ни за коєга чловека волю ни за страхѣ ни за благо, ни се ѡ тонѣмѣ парѣна ѡчинити. єда ли вѣсимо ми кнезь, властели и вса ѡпкина града Дѣбръвника ѡкон згора речено, писано и ѡбетовано потворѣли реченіємѣ али на манѣ прѣкнесли конѣмѣ хитростію али лакомоствію за чнѣ волю али за (страхѣ) али за хтѣніє нѣднаго чловека на землі, тада да см(о ми) кнезь, властели и вса ѡпкина града Дѣбръвника проклѣти богѣмѣ живемѣмѣ ѡтцемѣмѣ и синѣмѣмѣ и светемѣмѣ дѣхѣмѣмѣ и всѣмѣмѣ светимѣмѣ више именованемѣмѣ, и да смо прѣчасни к Юди скаріотцкомѣ, кон прода сина божіа на распѣтїє, и да смо се ѡдрекли бога и анѣгѣла

на дань сѣдни и вере, кою верѣємо, и да смо поречени ѿ
гласѣ и ѿ (почт)ѣнью и ѿ правѣдахъ и ѿ законехъ нашихъ бѣдѣ-
кехъ до (врѣ)мень сѣхъ мегю всакеми добрѣми и почтенѣми
гласити(ми) градами и шпкинами. и сѣи се писа месеца юна и
ѿ избранон полаче и векнице нашон коголюбимаго нашего
града Дѣбрьвника на петровъ дань на .ѿд. рожасѣтва хри-
стова на .ѿѣдѣ. лѣтъ. и печатисмо нашомъ великомъ
подъвискъю печеть. а списа Рѣско логофеть.

Cod. ragus. fol. 70. b. MCCCCXVIII. die XXVIII.
junii. Priuilegio, che fece la signoria de Raguxi a tuti Hra-
nichì, e fati de consiglio e donato li palazo e posesion e
receuere XVIII. m. perperi a profito e dar li tributo per
Chanal.

CCLXVIII. 1419. 24. junii. Na Stipanju Polju pod
Sokolom.

Sandalj Hranic, vojevoda bosnensis, et fratres Vlkac
et Vlk cedunt Ragusinìs suam partem župae Konavlje.

† Еа имѣ шѣца и сина и светога дѣха аминь. ми го-
сподинь воєвода Сандаль Храниѣ, милостию божиомъ
велики воєвода косански, бѣдѣи ва великон слави и госпоц-
тви и држави монхъ природитель племенито наше, и по
томъ за нашѣ слѣжѣ милости и градове и жѣпе и землѣ, кое
примисмо шѣ кралевства косанскога наамъ данно и запи-
санно ѿ наше племенито въ рѣскази и држави косанскон и кра-
левствомъ и всимъ рѣсагомъ косанскимъ наамъ потврѣно и
ѣстановиѣно и толкоѣ шѣ кралевъ ѣгрѣцихъ и царь тѣр-
сцихъ потврѣкано по нихъ краснихъ листихъ, и бѣде по ми-
лости божиши въ пани држави и с моншомъ братишомъ с кне-
зомъ Ёлькѣцѣмъ и с кнезомъ Ёлькомъ господѣ и ѣживаѣ и
шѣ тога даѣи и ѣднѣѣи своимъ слѣгамъ племенитимъ
лѣдемъ на мою волѣ даѣ и записѣ ѿ ващинѣ и ѿ племенито:
в снхъ всихъ видивъ и размисливъ ва срдачнихъ скровицихъ
срѣтца моего великѣ ѣбавъ и срдчанство кнеза, властель и
все шѣине града Дѣбрьвника, кою вѣзда много милосрдно
и безъ мире ѿ всакоемъ почтенѣю прострише и показашѣ к на-
шимъ прѣвиль и к нашѣмъ госпоцтѣмъ, и показѣю и чинѣ, како
и по писанѣхъ, кое шѣ нихъ примисмо, видити ѣсть и

сада веће почтенѦ лѡбавъ и приѣзанъ, кою ѡчинише и показа-
ше ѡ таково врѣме наше, и паки ерь шѡнаходимо за доли
реченнѦ жѡпѦ, естъ прво нихъ бащино и племенито било, все-
мѦ томѦ хоте харни бити и почтенъемъ ѡ вики нимъ плати-
ти хотѣсмо ми воевода Гандалъ с мѡшмъ братѡмъ с кне-
земъ Блъкъцѡмъ, с кнеземъ Блъкомъ и Ётипаномъ, синомъ
кнеза Блъкъца, въсѣрдно и єдноволно за нихъ лѡбавъ дасмо
и даровасмо ѡ вики викома безъ пореченьѣ кнезѦ, властелемъ
и всѡи шѡѣни града Дѡбровника съ милостию и съ ѡтвѣр-
жденъемъ полъ жѡпѣ Конавлѡи БѡтѡлинѦ и ДолнѦ ГорѦ, въсе
са всѡмъ, що смо и данъ држали и господовали въ тоѡзи
жѡпѡ, котарѦ конавалскомъ, то що є наше било и естъ, все
са всѡмъ дасмо и даровасмо са всѡми сѡли и засѡлци и с лѡдми
и с пашами, з дрѡми, з дѡбравами, синокѡси, з грѡмъемъ и с
водами и са всѡми меѡами и правѡми котари и са всѡконми
правѡнами и достѡѣнъемъ жѡпѣ реченне дасмо имъ ѡ бащинѦ
и ѡ племенито градѦ ДѡбровникѦ и него властелемъ и всѡи
шѡѣни ва вики вѡка, да сѡ волѡи и слѡкодѡи и шѡластѡи
нимѡи шѡи, дѡца, ѡнѡчыѡ и прѡнѡчыѡ нихъ, како права и
племенита господа ѡ вики викома; и ми речѡни господѡнъ
воевода Гандалъ и више речѡни и натражъѡ наше, що є по
мѡшкомъ колѡнѦ ѡдъ нашего сръдъца, що бѡи почтѡно и пра-
во натражъѡ наше и наше плѡме, що є по мѡшкомъ колѡнѦ,
како крѡвь подаѡ, шѡнтѡемо и завѡзѡемо сѡ градѦ ДѡбровникѦ
и него властелемъ на всѦ нашѦ моѡь више речѡннѦ жѡпѦ ѡдъ
всѡкоега насѡланѣ и зѡихъ лѡди бранѡти, како да сѡ госпо-
дѡю и ѡживѡю мирно; и шѡшь шѡнтѡемо речѡнномѦ кнезѦ и
властелемъ и шѡѣни за нѡеднога чѡловѡка волѦ, кѡи бѡи на
сѡмъ свѡитѡи, ни за стрѡхъ ни за кѡѡ благо ни за нѡеданъ ни
ѡзрокъ, кѡи бѡи на свѡитѡи могалъ бити, нимъ и всѡмѦ нихъ
нѡ ѡдѡити ни нихъ ѡдѡтѡисѡѡти пачѡ имъ приѣзѡвати срд-
чено и право, како и шѡи наамъ есѦ сѡ записѡли, до дѡи и до
вѡка; а шѡи, кнезъ, властѡле и всѡ шѡѣни града Дѡброк-
ника видѡвшѡ велѡкѦ лѡбавъ нашѦ и сръчанство хотѡише, да
толика лѡбавъ харѡа бѡдѡ, за слѡткѦ лѡбавъ и сръчанство,
кѡѡ естъ меѡѦ наѡи, на почтенъѡ и ѡзѡишенъѡ наасъ речѡннихъ
прѡмѡивъ ДѡбровникѦ више речѡнне полъ жѡпѣ конавалскѡе, ка-
ко є речѡно, прѡмѡише с милосрдъемъ, и дѡше ми и дарѡ-

ваше и друге полаче њ Дѣровникѡ с мнѡтомъ, кое полаче биле сѡ прво нѡхъ властелина Гимета Градиѡа, а есѡ тѡи полаче близѡ ѡнеи друге мое полаче, сѡдрже се заедно, и ѡентокаше ми стратити ѡдѡ своихъ пинези направити и наредити тѡи полаче ѡеи много красно, липо и славно и чѡстно; и ѡцѡ даше ми и дароваше наамъ више реченимъ господинѡ воеводи Гандалѡ и брати и синовцѡ и натрашкѡ нашемъ и племенѡ нашемъ, цѡ е по мѡшкомъ колинѡ, ба-
 цинне въ жѡпи дѡровачкои, кое се кѡпе за три тисѡће перперѡ, а да тѡи кѡће и бацинне наамъ и нашемъ племенѡ никадаре не могѡ на мане прити ни се конѡмъ ѡзрокомъ из нашихъ рѡкъ изети викѡ викома ни за еднѡ ратѡ ни за едно придѡжѡе ни за еднѡ стварѡ сега свѡта, въсе тѡи наамъ даше и дароваше, како е речено згора; и ѡдѡвише завеза се градѡ Дѣровникѡ, властеле и вса ѡпѡина мѡени господинѡ воеводи Гандалѡ, и ако би се ѡ мене натражакъ нашалѡ ѡдѡ моего срца, цѡ би почтено и право натражѡе, и ѡстанкѡ неговѡ, како крѡвъ подае, по мѡшкомъ колинѡ почтено и право натражѡе, и по томъ кнезѡ Ђлькѡцѡ и кнезѡ Ђлькѡ и Ђтипанѡ, синѡ кнеза Ђлькѡца, и нѡхъ натрашкѡ, цѡ е по мѡшкомъ колинѡ право и почтено натражѡе, и нашемъ племенѡ, како близна крѡвъ подае, викѡ викома давати ѡдѡ Дѣровниѡа до толи, и када годи бѡдѡ господовати и ѡеладати више реченомъ полѡ жѡпе конавалске, и ѡ ко годи би врѡме тога реченога дѡла Конавали нѡмъ ратѡ не бранила краѡа бѡсанскога и ѡгарскога и цара тѡрскога и насѡ реченнихъ господовати и ѡживати, вѡзда да се има тако, како е речено, давати на всако годиѡе петѡ сатѡ перперѡ динари дѡровачцихъ наамъ згора реченимъ викѡ викома. и на все више писанно, цѡ годи смо ми господинѡ воевода Гандалѡ, кнезѡ Ђлькацѡ, кнезѡ Ђлькѡ и Ђтипанѡ, синѡ кнеза Ђлькѡца, за насѡ и за наше послѡдне и за наше плѡме, цѡ бѡде по мѡшкомъ колинѡ, како крѡвъ подае, право и почтено натражѡе наше, цѡ годи смо ѡ сѡемъ листѡ дали и записали и ѡентѡвали, на все ми реченни за се и за все наше плѡме, тѡо насѡ чѡю, и натражакъ, како е реченно, ротѡсмо се и закѡесмо на частномъ и животворѡеѡмъ крѡсти го-
 сподинѡи и въ чѡтири еѡанѡелисте и въ .кѡ. врѡвѡнихъ свѡтихъ апѡстѡлъ и въ .тѡи. свѡтихъ ѡтацѡ, нѡе сѡтѡ ва Нѡкею, и ва

всѣхъ штъ вика свѣтихъ богъ згодившихъ и въ дѣше наше,
 ꙗко все више писанно и нами шевитовано кнезѣ, властеломъ
 и всои шѣини града Дѣбровника и нихъ послѣднимъ хоѣмо
 твердо и непоколебимо и непорочно ва вики викома здр-
 жати и нами и нашими послѣдними не зкрнити: тко ли би
 наасъ инако зчинилъ или за лакомотъ или за страхъ или за
 чню волѣ, тере тен више писанне роте коншмъ годи хитро-
 стию разбилъ или притворилъ, хоѣмо и лѣбимо, да сѣ все
 клетви и роте и проклетства пала сврхъ насъ и нашего натраш-
 ка и нашего племена и всѣхъ нашихъ послѣднихъ, и да смо
 проклетн и завезанн живимъ богомъ и причистомъ и всеми
 више писанными свѣтими, и да смо шдѣпадници правѣ вирѣ,
 и да смо причтени Юди, кои изда сина божнѣ на распетие, и
 да се невриници назовемо придѣ всакога господина земалнога
 и въ данѣ смрѣти и приминѣтиѣ нашего, и въ сѣдни данѣ да не
 имамо помилваниѣ придѣ лицемъ божнимъ. и к томъ закле-
 ше се властеле нашего племена: кнезъ Радивон Ступковиѣ и
 кнезъ Радосавъ Ступковиѣ и кнезъ Радичъ Ступковиѣ и
 кнезъ Шерадѣ Хлапомириѣ и кнезъ Блатко Шерадовиѣ и
 кнезъ Иванишъ Штониѣ и кнезъ Иранъ Бѣсковѣ, и заклесмо
 се придѣ почтенимъ мѣжемъ вашимъ поклицарѣ придѣ кне-
 зомъ Тѣдромъ Бавжелѣнемъ на Ступанѣ Полѣ подѣ Гоколомъ.
 и за веѣе вированѣ ми господинъ воєвода Гандаль и кнезъ
 Бѣлкацъ и кнезъ Бѣлкъ швъ нашъ записъ печатисмо нашими
 печатами висѣщими и потврдисмо. писано ва лито рожаства
 христовка тисѣщино четири ста и дѣето на дѣсте лито, мнѣца
 юна двадѣсти и четврти данѣ. а списа Приписавъ Похвалѣ.

A tergo: Ponęglia de voienoda Sandagl per la sua mi-
 tade de Chanal. MCCCCXVIII. del mese de zugno.

Tria sigilla: печать вѣкковъ; печать....; печать....
 Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 96.

CCLXIX. 1419. 4. decembris. Sutiska.

Stephanus, Bosnae rex, confirmat donationem župae
 Konavlje et arcis Sokol, factam a vojvodis Sandalj et
 Petro Pavlović.

Ш велемоцина сило прѣскетого дѣха, божѣ славими въ
 тронцѣ, въ штъци жѣ рекъ и синѣ и въ свѣтимъ дѣстѣ, ш

тронце прѣскета, слава теби, тобою примихъ божественю благодить, сподобльшъ мѣ наследовати прѣстолю моего родителя и прародителя, краля въ господѣ сръбьскѣ и босанскѣ, за не бо ти мой родитель и прародитель въ земляньмъ царствѣ царствовавшѣ и на небесное царство прѣсели се, мене же видещъ земаѣ родителя и прародителя моихъ вставльшю а не имѣщъ своего пастира, шъ нихъже племени и азъ изъбранъ бихъ помощию божьею и прѣчисте его матере, вѣнчанъ бихъ богодарованнѣ-м-и вѣнцемъ на кралевѣство, ꙗко бѣти ми ва Христа бога благовирьномъ и богомъ изъбраномъ господинъ Етипанъ краля сръблемъ, Боснѣ и приморьскимъ странамъ, и по томъ же почехъ съ богомъ кралевати, и правихъ прѣстолю кралевѣства, дѣле милости, чине записаниѣ градовомъ и мѣстомъ, всакомъ же по достоиню его, ва сѣхъ же тѣхъ видихъ сръдчаною любавъ и вирьно поработанье родителю(мъ) и прародителю(мъ) кралевѣства ми и самомъ кралевѣствѣ ми почтенѣхъ властель славного града Дѣбровника, како ѣ нихъ почтени и красни шенчан принос(и)ти кралевѣствѣ ми почтение и многоцѣнныи дарѣки, юже ми и сада приише съ великою лѣбовию нихъ нелицемѣрною, и тѣи изидоше прѣд славно кралевѣство ми всепочтени властеле и поклисарѣ славного града Дѣбровника, кон бихъ дослани кралевѣствѣ ми шдъ властель и шд опѣнине града Дѣбровника, на имѣ много нарочить и много почтени властелинъ дѣбровчьки кнезь Паскоѣ Растиѣ, славни витезь прѣскитлога господина краля Жигъмънѣте, и Никола Пѣциѣ, съ много слатцѣми и много шмиленими рѣчьми, прошнами и мольбами споменѣше кралевѣствѣ ми шъ реченихъ властель града Дѣбровника, а говоре за Конавли и за градъ Соколь, и ꙗ господинъ краля Етипанъ дасмо и даровасмо и записасмо моего и моего прѣвога жѣпѣ Конавли и градъ Соколь за племенито вѣкѣ вѣкома Дѣбровникѣ за нихъ братцтво и за прѣѣтество госпостѣв нашемъ, и како шни своими добриими приѣтелями съ вельможами кралевѣства ми почтенномъ дворьщиномъ наидоше шъ воеводе Ендалла и шдъ воеводе Петра Павлов(и)ѣа, ки на полицѣ дръжахъ тѣи жѣпѣ конавльскѣ и градъ Соколь, тере имъ по нихъ доброн лѣбви и милости даше и пошѣстише жѣпѣ конавльскѣ и градъ Со-

коль воєвода Санададь свои поль дѣла Конавали а воєвода
 Петарь дръгъ половицъ и градъ Соколь, ки є з Конавалахъ,
 и с лѣдми и съ всѣми правими котари и меѣми конавал-
 скога, кое є нигда било з подръжанье дѣровчкѣ, а шть
 великости кралевства ми ѣмлено просише, дворише и мо-
 лише, да би имъ кралевство ми по нашемъ славномъ и до-
 бромъ шбичаю милостиво било, шибн више реченъ жѣпъ
 конавальскъ и градъ Соколь ш нон потвърдихъ како и ино,
 що имаю шть кралевства косаньскога, и за тои ми по ми-
 лости божиши краль Стипанъ за нихъ вѣрно послѣженье
 и слатко и достойно нихъ моление згора речено, имавъше
 свить съ прѣсвитломъ госпошмъ кралицомъ Кѣквомъ кра-
 левства ми и съ збранными властели и вельможами кралев-
 ства ми, смотривъ, видивъ и добръ шбѣнападъ, даше
 речена жѣпа конавальска и градъ Соколь, и да наши прѣви
 есъ нимъ за тои добромъ шбитни били, и шѣе видивъ даше
 имъ є и дароваше, все тои чисто и штворено видивъ и раз-
 мивъ и познавъ, призвавъ нме шца и сина и светого дѣха,
 съ велицимъ добримъ благословомъ а с вѣкомъ више реченихъ
 кралевство ми даде, благосови и потвърди з вики вѣкома
 градъ дѣровникъ, кнезъ, властелемъ и всьои шпѣини
 града дѣровника и нихъ натражкъ, до коли свѣтъ стои, всъ
 више реченъ жѣпъ конавальскъ и градъ Соколь съ всѣми сели
 и заселци, с людми, свободами, с пашами и з дѣбравами и
 съ всѣми правинами и котарѣ достѣнѣмъ жѣпе и града
 реченога ва вики вѣка, да си речени властеле и шпѣина
 града дѣровника имаю и дрѣже и ѣживаю више реченъ жѣпъ
 конавальскъ и градъ Соколь въ вѣки вѣка како права и пле-
 менита господа шни и дѣца и ѣнѣче и прѣнѣче нихъ до
 вѣка. и на сие више писано азъ господинъ краль Стѣпанъ и
 съ привисокомъ госпошмъ кралевства ми матерью, съ го-
 спошмъ кралицомъ Кѣквомъ и съ забранѣми властели и
 вельможами кралевства ми сѣми и сѣми ротисмо се на
 светомъ евангелю христовъ и на чѣстномъ кръсти господни
 и въ все свете когъ шдъ вѣка ѣгодивъше, да више писанно,
 данно и нами потвържено нами и нашими послѣдними не
 бити потворенъ ни поколѣбимъ въ вѣки наче з всемъ крѣп-
 кѣ и становитъ: тко ли дрѣзне и потвори слово и мнлостъ

кравства ми, да сѣ все каетѣ на нь пале, и кравствѣ ми да є невѣранъ. а́кто же господне .ч. и .8. и .дѣ. а́кто христово, мѣсеца декабря .д. днь. писа Новакъ Гончиниѣ логопетѣ кравѣства ми на нашемъ столѣномъ мѣсти сѣстисѣ. кнезь Батиѣ Мирьковѣ, кнезь Тврѣтко Стѣпановѣ, кнезь Стѣпанъ Ёстонѣ, кнезь Петаръ Клѣшиѣ, кнезь Ъѣкъ Рогатиѣ, кнезь Ъѣкацъ Ъѣкотиѣ, кнезь Ълатко Докриѣкиѣ, кнезь Тврѣтко Чръньчиѣ, кнезь Радосавъ Ъладимириѣ, кнезь Юран Драгиѣкиѣ, кнезь Тврѣтко Ъоровиниѣ, кнезь Стѣпанъ Миѣтниниѣ. ти вси властели више писани ротише сѣ з господиномъ кравемъ на светомъ евангелѣю и з господомъ кравѣцомъ Ъѣѣкомъ.

A tergo: Confermazion de re Stiepan, fatta per tuto Chanal e per la forteça Sochol. MCCCCXVIII, mese de decembro.

Sigillum pendens: inscriptio serbica. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 97.

CCLXX. 1420. 8. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii promittunt se Bosnae regi Stephano (Ostojić) omni anno daturus esse quingenta hyperpyra pro confirmata ipsis donatione dimidii župae Konavljje.

На начѣтакъ ѡтца, въ исполненіе сина и въ свѣршеніе всепрѣсвѣтаго дѣха, царѣ небесни коже въ да є въ свѣденіе всакомъ маломъ и великомъ кнезь, властеле и вса ѡпкнна коголюбнаго града Дѣсеровника по сѣмъ нашемъ листѣ а подѣ законѣмъ нашѣмъ великѣмъ а вѣсѣкѣмъ печатю, єрѣ досласѣмо нашѣмъ почтенѣ прѣсвѣтломъ и възможномъ господинѣ Стѣпанѣ, милостю б(ожію) кравю косанскомъ, сѣ Поснѣ Пачкою Растикѣ, почтенѣго витеза прѣсвѣтаго кравѣ Жигмѣнде, и Николѣ Пѣцикѣ, моле и много ѡмилѣно просѣ славѣ кравѣства мѣ, да би неговѣ слатка милость била, терѣ намъ рачилѣ потвѣрдити жѣпѣ конавоскѣ и градѣ Соколь, ки є сѣ нон. и би милость велика нелицемиръна прѣсвѣтаго господина кравѣ Стѣпана, и ѣслина кравѣвѣство мѣ нашѣмъ подобѣнѣ и прѣланчнѣмъ прошнѣ, имаѣ свѣтъ и цѣль зговѣръ сѣ прѣвисокѣмъ господѣмъ кравѣцѣмъ

Къившмъ, кралевѣства мѢ матерю, и са велможамн кралевѣ-
ства мѢ, теръ по неговон слаткон доброн милости по своємъ
листвѣ намъ потвѣрди и ѡстановити безъ пореченїа више рече-
нѢ полъ жѢпе конаваоске и градь Соколь, ки је Ѣ нон, са све-
ми сели и засеоци, ... с водами, с пашами и з дрѣвми, са
земашмъ и са котари и достоѣнїемъ и мегамн више ре-
чене жѢпе конаваоске и градь Соколь въ нон въ виеки викома
намъ и нашемъ последнимъ, дорн свѣтъ стон. и за то ми
кнезь, властеле и вса шпкина града ДѢровника, видевше и
разѡмевше великѢ милость и красотѢ господина краля Ети-
пана и госпоге кралице, матере кралевѣства мѢ, и све Босне,
ерь намъ потвѣрдише и ѡстановитише, како се згора пише,
на славу и ѡзвѣщенїа кралевѣства мѢ по нашехъ више рече-
нихъ послехъ шкетовасмо и завезасмо градь ДѢровникъ и
него властеле давати кралевѣствѢ босанскомѢ всако годице
на светога Пласнїа дань .̄. цать перьперь динари дѢровач-
цехъ, господѡже ми и ѡживаюке мирьно реченѢ жѢпѢ кона-
ваоскѢ и Ѣ нон градь Соколь. и Ѣ које годе би врѣме тѢн ре-
ченѢ жѢпѢ конаваоскѢ и Соколь намъ рать бранила кралевѣ-
ства босанскога и неговехъ велможъ, да мирьно и слободно
не бѢдемо мокн ѡживати и господовати реченѢ жѢпѢ кона-
ваоскѢ и градь Соколь, да за тон врѣме не имамо платити
ни динара. а када би рать прѣстала, и ми господовали
мирьно, да шндан кралест(в)Ѣ имамо плакати, како је ре-
чено. и шце се шкетова намъ речени господинъ краль Ети-
панъ, ако би кои споникъ хоти(ль) рать чинити ДѢрѡвникѢ
безъ кралевств(в)а реченїа, кои краля не слѣша, да краль бо-
сански има помагати ДѢровникъ сѡпротивъ немѢ, на неѡ
помага(т)и ДѢровникѢ. и на све више писано ми кнезь, вла-
стеле и вса шпкина дѢрѡвачка за изакранемъ нашемъ викемъ
на име Климе Бодачникъ, Маринъ Растикъ, Ялѡвизъ Гоче-
тникъ, Маринъ Црѣвникъ, Га(с)же Пѡцикъ, Ърьсе Жамановикъ,
Марѣкъ Градикъ, Жоре Паомотикъ, Лампре Горьгочевникъ,
Яндре Ъсочиникъ, Толко Бѡникъ, Марѣкъ Гѡндѡланъ ро-
тисмо се на часишмъ и животворещемъ крѣжи господни и въ
.̄.д. евангелиста и .̄.вї. врѣховехъ апостоль и въ .̄.о. бож-
їехъ апостоль и въ .̄.тїї. свѣтѣхъ штаць божїхъ, есѢтъ на
Никию, и въ све свѣте шдъ виека богѢ ѡгодиши, ѡко све ви-

ше речено нами и шетовано и нашими последними хоче бити сахранено тврдо и крѣпко до дни и до вѣка : тко ли би потворио, да сѣ све клетви на немѣ пале. а сѣи се писа въ избрано(и) полаче и вѣкнице боголюбимаго града нашего Дѣровника въ лѣто рожьства хрѣстова на .чѣк. лѣтъ, мѣсеца фрѣвара .н. дань. а списа Рѣско логофеть.

Cod. ragus. fol. 76. MCCCCXX. a di 8. freuari, privilegio fato a re Stipan, filii regis Ostioie, per tributo Canali perperi V....

CCLXXI. 1420. 20. maji. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Sandalj, knez Vukac, knez Vuk et Stephanum, filium knez Vukac, recipiunt inter nobiles et senatores, donant eis domum in urbe et terram, et promittunt se soluturos esse eis quovis anno quingenta hyperpyra.

..... сило прѣсветаго дѣха, коже славе ми тебе рѣци же въ штци же рѣкѣ и синѣ и светеми неразделна, слава тебе, иже врѣшимо, и тобою сздѣржимо и пра(вимо очаст)вѣи нашего, боглюбими и нимѣ нами д(а)ровани градѣ) Дѣровникѣ, ш сѣмѣ прѣсветѣ тронѣ слав..... азѣ ми кнезѣ, властеле и вса шпкинна даємо вид(ѣти) всакомѣ чловекомѣ живомѣ на земли, прѣдѣ кога (годе) шѣи нашѣ лнстѣ прѣде, и тко годе шѣи нашѣ....., да примисмо и шчинисмо вси вѣке (власт)еле дѣровачци и сва шпкинна града Дѣровника (едно)дѣшно и доброволно прѣимше и заклесмо се.... господинѣ вонде Сандалю и кнезѣ Бѣокцѣ и кнезѣ Бѣокѣ и Стипанѣ, кнеза Бѣокца синѣ, и ниѣи шсталеми и ниѣи племенѣ, како ближна крѣвь подаѣ, право и почтено натражѣи ниѣи срѣтца по мѣшкѣмѣ колѣнѣ, вѣки вѣкома за то, како прѣисмо шдѣ реченога господина вонде Сандали, заратисмѣи и сзесмо ѣ рѣке своѣ дѣрѣи полѣ жѣне Конавали, коѣи ѣ била прѣво кнеза Павла, а после сина мѣ вонде Петра, що сѣи данѣи господовали и дѣржали ѣ тоишн жѣне са сѣими сѣли и засеци, с людми, с пашами, с водами, з дѣрвѣми, дѣбра(ва)ми, сенокоси и са сѣими мѣгами и с котари и с прѣстоианѣмѣ речѣне полѣ жѣне Конавали и с Ободѣмѣи и с Цаптатѣмѣи и са сѣемѣ речѣни кнезѣ Павла и данѣи

дръжалъ, и по томъ синъ Петаръ, и господоваши, и с онемъ, що є нихъ реченехъ било, люди и земляє, ѿ Донои Горе и Биталини, и градъ Соколь ѿ Конавлахъ, кога града била є половица кнеза Павла, по тѣмъ сина мѣ вонде Петра, а полов(н)ца реченого господина вонде Гандаля. а све тои по нихъ красной любве и за тои даніє и посѣгеніє намъ више реченемъ и нашемъ (г)радъ кише речене полъ жѣне дрѣго по Конакан и града Сокола ми речени кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣровника прѣмамо ихъ и прѣмисмо за почтени и становитни властеле и векники града нашего колко єданъ насъ властею. и да имамо стоѣти за всако подобно дело нихъ како за коєга годе..... живого человека волю ни за ко..... свѣта реченихъ господина вонде Гандаля..... и Степана кнеза Бѣокца и ни(хъ)..... нихъ срътца и племена нихъ по мѣшкѣмъ..... прѣязаню, како кон годе наш..... въ киеки кѣка, ерь и шни намъ под.... и милости по свонхъ листихъ такоже шевтѣ.... више реченимъ господинѣ вонде Гандалю и кнезѣ Бѣкцѣ и кнезѣ Бѣокѣ и Степанѣ кнеза Бѣокца и н(ихъ встан)кѣ, како кровь подає, свемъ племенѣ нихъ по мѣшкѣмъ коленѣ виеки виекома, комъ за кимъ що прѣстон, (т)омъ кон дрѣгого дасмо и ѣчинисмо швѣи почтенѣ..... въ и прѣязанъ и ѣделеніє града нашего Дѣровника (пол)ачѣ с мѣстѣмъ ѿ Дѣровникъ, коєто є прѣво била властель нашехъ Вѣлка Говика а по тѣмъ калѣгерицъ свете Мар..ѡдъ ангели ѿ Дѣровникѣ, а прѣдрѣжи се тихъ калѣгерицъ манастира. и шѣи дасмо реченемъ и дрѣгѣ каѣнинѣ въ жѣне нашон, коѣ се кѣпи за .ѣ. тисѣке перьпери. и тѣи више реченѣ полачѣ шевтѣємо си нашими пиенези красно и многослав(н)о и почтено начинити и напруавити и ѣресити, како да є на виденіє, да є госпотцка полача, коє полаче и бащинѣ да имъ сѣ тврѣде дрѣжати и владати въки виекома непрѣстано безъ штнетѣи и на манѣ прѣнесенихъ кикомѣ ни за єднѣ ратѣ ни (чию) волю ни прѣдѣжєи ни за єднѣ с(т)варѣ сеган свѣта, коѣ би могла бити. и шѣи к томѣи реченомъ господинѣ вонде Гандалю и кнезѣ Бѣкцѣ и кнезѣ Бѣокѣ и Степанѣ, сина кнеза Бѣокца, и нихъ натрашкѣ, како є згора речено, по мѣшкѣмъ коленѣ, како кровь подає, да имамо давати .ѣ. цатѣ перьпери динари

ДѢБРОВАЧЦЕХЪ НА СВАКО ГОДИЩЕ ВЪКЪ ВЪКОМА, ГОСПОДІЕ И СЖИ-
 ВАЕ МИРЬНО ВШЕ РЕЧЕНЪ ДРЪГЪ ПОЛЪ ЖЪПЕ КОНАВАОСКЕ И ЪВОДА
 И ЦАПТАТА И ГРАДЪ СОКОЛЬ С КОНАВАХЪ. И СВЕ ВШЕ ПИСАНО
 ШДЪ КРАЛѦ БОСАНСКОГО И ШДЪ РЪСАГА БОСАНСКОГО И ШДЪ КРАЛІЕВЪ
 СГАРЬСЦЕХЪ И ШДЪ ТЪРАКЪ (О)НИ ЗАПИСЕ ИМАЮ, И ШДЪ НИХЪ
 И НИХЪ ПЛЕМЕНА. И С КО ТРЪПЕЛА, НА ТО ЗА ТОЛИКОИ ВРЪ-
 МЕНА ѿ. ЦАТЬ ПЕРЬПЕРИ: КОЛИКРАТЬ ЛИ БИ ДА И МИ
 ИМА(МО) ДАВАТИ, КАКО СЕ ВШЕ (ПШЕ, ГОСПОДИН)Ъ ВОИДЕ ГАН-
 ДАЛЮ И КНЕЗЪ БЪКЦЪ И КНЕЗЪ ПЛЕМЕНЪ НИХЪ, КАКО ЈЕ. ВШЕ
 ПИСАНО, ВЪКИ ВЪКОМА КАКО КРЪВЬ ПОДАЈЕ, НЕПРЪСТАНО,
 ДОКАЈЕ НИХЪ ШТАНАКЪ НА И ГРАДА НАШЕГО ДѢБРОВНИКА,
 С КОЈЕМЪ ЕСМО ЖИВОВАЛИ АМО ЖИВОВАТИ, И СЕМЕНЬ И
 ШТАНАКЪ НАШЕХЪ ДА ЖИВЪ ГОСПОДИНЪ ВОИДЕ ГАНДАЛѦ
 ЛИ ШДЪ НЕГОВА ПОЧТЕНО ПРАВО НАТРАЖІЕ И ШТАНКА, ДА
 ЈЕСТЬ НЕМЪ И НЕГОВЪ ШТАНКЪ, И ПО НЕМЪ, КАКО СЕ ПШЕ, КНЕЗЪ
 БЪКЦЪ И КНЕЗЪ БЪОКЪ И СТИПАНЪ, СИНЪ КНЕЗА БЪКЦА, И НИХЪ
 ШТАНКЪ ПО МЪШКЪМЪ КОЛЕНЪ, ПО ТОМЪ ПЛЕМЕНЪ, КАКО КРЪВЬ
 ПОДАЈЕ, НИХЪ ШТАНКЪ ПОЧТЕНО И ПРАВО НАТРАЖІЕ НИХЪ СРЪТ-
 ЦА, МЪШКО КОЛЕНО, КАКО СЕ ВШЕ ПШЕ, МЪШКО КОЛЕНО. И ШЕБЕ-
 ТОВАСМО МИ КНЕЗЪ, ВЛАСТЕЛЕ И ВСА ШПКИНА ГРАДА ДѢБРОВНИКА
 ПРЪКАНИТИ, КАДА НХЪ НАМЪ ДАА, С КОМЪНЪ НАШЪ ДРЪЖАТИ РЕЧЕ-
 НОГА ГОСПОДИНА ВОИДЕ ГАНДАЛѦ ЗА НЕГОВА ЖИВОТА . ѿ. ТИ-
 СЪКЪ ПЕРЬПЕРА ДИНАРИ ДѢБРОВАЧЦЕХЪ, А ДА МЪ ИМАМО ДАВАТИ
 НА ГОДИЩЕ . ѿ. ПО КЕНТЕНАРЪ, ДОКАЕ ДРЪЖИ ВШЕ РЕЧЕНЕ . ѿ.
 ТИСЪКЪ ПЕРЬПЕРИ ДИНАРИ С НАШЕМЪ КОМЪНЪ, КАДА ГОДЕ БЪДЪ С
 КОМЪНЪ НАШЕМЪ ТИ ПШЕНЕЗИ НА ТЪН ПЛАКЮ, КОИ БИ ШТАЛИ
 ВОЛѦНЪ СЖИМАТИ, ШПЕТЪ СТАЛѦТИ ГОСПОДИНЪ ВОИДА ГАНДАЛЪ,
 КОЛИКО КРАТЬ МЪ ГОДЕ, ЗА СВОЕГА ЖИВОТА, А ДА ИМА НАМЪ
 ДАТИ ЗНАТИ НА . ѿ. МШЕЦА ПРЪКЕ ТОГА, КАДА НХЪ БЪДЕ ХОТЕТЬ
 СЗЕТИ. ЗГОДИЛО КИ СЕ РЕЧЕНОМЪ ГОСПОДИНЪ ВОИДЕ ГАНДАЛЮ
 КОМЪ ГОДЕ ЗГОДЪМЪ ПО СЕБЕ ШТАКАТИ ТЕН . ѿ. ТИСЪКЪ ДИНА-
 РИ ДѢБРОВАЧЦЕХЪ, КОИ СЕ ПОСТАВЕ С КОМЪНЪ НАШЪ, ДА СЕ ИМАЮ
 ДАТИ НЕГОВЪ ШТАНКЪ И КРАТІЕ НЕГОВЕ, КОМЪ ЛИ БИ ШПЪ ШПО-
 РЪЧИШ И СВОЕМЪ ЛИСТОМЪ ШПИСАЛЪ, ИЛИ СВЕ ИЛИ КОИ ДНО
 ТИХЪ ДИНАРИ, И ДА НЕ ИМА НЕДАНЪ НЕВЕРЬНИКЪ ГОСПОДИНА
 ВОИДЕ ГАНДАЛѦ И НЕГОВЕ БРАТІЕ И НЕГОВА ШТАНКА ШФАНЪ С
 ДѢБРОВНИКЪ, КОИ БИ СИДЕЛЪ НА НИХЪ ЗЕМЛИ, ТАКМО АКО БИ
 ГЛАВЪМЪ И С ЧЕЛѦДЮ И С ИМАНИЕМЪ ПРЪБИГАЛЪ С ДѢБРОВНИКЪ

..... града Дѣровника нїднаго чловека господина
 вондѣ како є речено згора, при и на све више
 писано ми кнезь и заклесмо и са властели избра-
 ними с Лампрїємъ Горьгочевикемъ Михлашмъ
 Растикемъ, Марѣншмъ Ра (Ян)дрет Гочетикемъ,
 Маткшмъ Бенешикемъ, ... Прьгловикемъ, Марѣншмъ
 Црѣвикемъ, Климѣ Бодачикъ Жѣ Тѣдршмъ Бао-
 желникемъ, Маткшмъ Градикемъ, Габже Пѣци Ма-
 р Градикемъ, Яндре Бѣндикъ, Жоре Паомотикъ, ... чь
 Црѣвикъ, Яндре Блаховикъ, Климѣ Растикъ, М Ян-
 дрш Михшмъ Горьгочевикемъ, Мариншмъ Гѣндѣ-
 ликемъ, Силкшмъ Горьгочевикъ, Битко Гочетикъ,
 Ялѣвизъ Црѣвикъ, Жѣхо Гочетикъ въ господа бога въсѣдръ-
 жителя и въ прѣчистѣ богородицѣ и въ силѣ часнаго и жи-
 вотворецаго крѣста господна и въ .д. евангелиста и .вѣ.
 апостолѣ светехъ врѣхонехъ и въ (.б.) избранехъ кожѣхъ
 и въ све богѣ згодивше шѣ въка до шѣо наше писанїе.
 и шѣетованїе речени и зчинени господинѣ вондѣ Гандалю и
 кнезь Бѣокѣ и кнезь Бѣокѣ и Стипанѣ, синѣ кнеза Бѣкѣ, и
 ннхъ встанкѣ и племенѣ, како крѣвь подає, по лѣшкшмъ
 колѣнѣ, како згора пише, вѣки вѣкома не има на манѣ
 прити, ни се кѣ потворити за нїднѣ стѣлѣ на землї ни за
 коєга чловека ни за страхъ ни за благо, ни се шѣ тон коѣ
 парѣна зчинити. еда ли вѣсмо ми кнезь, властеле и вса шѣ-
 пкина града Дѣровника шѣон згора речено, писано и шѣето-
 вано потворили реченемъ али на манѣ прѣнесли коншмъ хи-
 тростю или лакомостю за чїю волю али за страхъ али за
 хтенїе нїднаго чловека на землї, тада да смо ми кнезь, вла-
 стеле и вса шѣпкина града Дѣровника проклетї шѣцемъ жи-
 вемъ и синшмъ и светемъ дѣхшмъ и (вс)ѣми светими имен-
 ванями, и да смо прѣче(с)тнї Юди, кон прѣда сина божїа, и
 да смо се шѣрекли бога и ангѣла на данѣ сѣднї и вери, кою
 керѣємо, и да смо пореч(е)ннѣ с гласѣ и почтенїю, с правдашъ,
 с законехъ нашихъ вѣдѣкѣхъ до врѣменѣ снхъ лѣгю скакнн
 до(б)рѣмн и почтѣннми ннми градѣмн и шѣпкинами. и
 сен све сврѣшнсмо, рѣтисмо се прѣїедъ Грѣбачемъ днѣшкшмъ
 и Тѣдршмъ Баожѣликемъ такожде покнсаремъ реченнхъ. а
 зписа се въ избраної полачѣ и вѣкнцѣ боголюбнмаго града

Дѣровника нашего въ лето рожаства на .чѣк. лѣтъ, на .к. мая. а списа Рѣско логофеть.

Cod. ragus. fol. 81. b. maii, priuilegio fato per la signoria a vo..... palāço, per la posesion, per dār li perperi v̄ per tributo Canali, per aĉetar li al profito.

CCLXXII. 1420. 30. maji. Sokol.

Sandalj Hranić, vojevoda bosnensis, et fratres Ragusinis cedunt župam Konavlje et arcem Sokol.

† Бѣ имѣ штыца и сина и дѣха света аминь. ми господинъ воєвода Гандалъ Хранићъ, милостию божишмъ велики воєвода босньски, бѣдѣи въ великои слави и госпоцтви моныхъ прѣродитель племенито наше и по томъ за нашѣ слѣжбѣ милости, градове и жупе и землѣ, кою примисмо шты краієвьства босньскога намъ дано и записано ѣ наше племенито въ рѣсази и дрѣжави босньской, и краієвьствомъ и всѣмъ рѣсагомъ босньскѣмъ намъ потвърдено и ѣстановиѣно, и толикоде шды краієвь ѣгрѣцѣхъ и босньскѣхъ и царь тѣрѣцѣхъ потвърдієвано по нихъ краснѣхъ листѣхъ и записѣхъ, и бѣде по милости божиши въ пѣни дрѣжави и с мошмъ братишмъ с кнеземъ Бѣкцемъ и с кнеземъ Бѣкомъ, господѣ и ѣживаѣ и ш-т-ога даюѣи и ѣдѣлаюѣи своимъ слѣгамъ и племенитѣмъ людемъ, на мою волю даѣ и записѣ ѣ кашинѣ и ѣ племенито, въ сѣхъ всѣхъ видѣхъ и размысливъ въ сѣрдачнѣхъ скровищѣхъ сѣрца моего великѣ любовь и сѣрчаньство кнеза, властѣи и все шпѣине града Дѣровника, кою възда много милосѣрдно и без мѣре ѣ всакоѣмъ почтѣнню простѣрѣише и показаше к нашимъ прѣвѣмъ и к нашемъ госпоцтвѣи и показѣи и чинѣ, како и по писанихъ, кою шды нихъ примисмо, видѣти ѣсть; и сада веѣише почтенѣ любовь и приазнь, кою ѣчиннише и показаше ѣ таково вѣрѣме наше, и паки ѣерь шбнаходимо за долѣ реченѣ жупѣ, ѣсть прѣво нихъ бащино и племенито било, всемъ томѣи хотѣ харнибити и почтѣнїемъ ѣ вѣкѣ нимъ платити хотѣсмо, ми воєвода Гандалъ и с мошмъ братишмъ с кнезомъ Бѣкцемъ и с кнезомъ Бѣкомъ и Стѣпаномъ, синомъ кнеза Бѣкца, всесѣрдно и ѣдиноволно за нихъ любовь дасмо и даровасмо въ вѣки вѣкома бес-поречениа кнезѣ, властелемъ и всеи шпѣи-

ни града Дѣбровника с милостию и с ствердѣніємъ градь Сокоу 8 Конавлахъ, кон іє градь биу 8 дръжаннїє нама с Павломъ на поли и по жѣпе Конавли с Ободомъ и Цапта- томъ и с онѣмъ, що іє Павлово било 8 Донон Горн, 8 Биталини, ка іє по реченѣ жѣпе била Павлова, и по томъ сина мѣ Петра, съ всѣмъ, що іє речени Павъш и днѣ дръжау, и по томъ мѣ синъ Петръ и господовали въ тоизи жѣпи, котарѣ конавъшскомъ, тоу що іє ниуъ било, а с милостию и даромъ вожимъ и великога цара сѣтана Мехометъ бега приде 8 наше рѣке, записано и ствердѣно и воєводомъ Исакомъ издано намъ реченѣмъ дръжати и шбладати 8 то вѣмѣ, када се Петръ Павловиѣхъ изневѣри царѣ сѣтанѣ, и 8 би га Исакъ царевъ воєвода съ царевомъ вонскомъ, а мнѣ више реченомъ воєводи Гандалю и мови брати изда градь Сокоу 8 Конавлахъ и по жѣпе конавъшске, що іє било Павлово и по томъ мѣ сина Петра, ми речени воєвода Гандаль и с мовомъ братишомъ имає милость и моѣхъ цара сѣтана више речени градь Сокоу и поу Конавли, що іє било Павлово и сина мѣ Петра, то що іє ниуъ било, дасмо и даровасмо съ всѣми сели и засеуци и с людми и с пашами и з дръвми и съ дѣбравами, сѣнокоси, съ грѣмїємъ и с водами и съ всѣми медами и правѣми котари и съ всакѣми правинами, достоїннїємъ реченога града Сокола и поу жѣпе конавъшске, како іє 'згора речено, дасмо имъ 8 баиринѣ и 8 племенито градѣ Дѣбровникѣ и негѣ властелемъ и всон шпѣини въ вѣки вѣкома, да сѣ волни и слободни и швластни више реченѣмъ градомъ Соколомъ и с више писанѣ поу жѣпе Конавли и ниуъ дѣца и 8нѣчїє и прѣнѣчїє ниуъ како права и племенита господа 8 вѣки вѣкома. и ми речени господинъ воєвода Гандаль и с више реченомъ братишомъ и натражнїємъ нашимъ, що іє по мѣшкомъ колѣнѣ у дѣ нашегѣ сѣрца, що би почтено и право натражнїє наше и наше племе, що іє по мѣшкомъ колѣнѣ, како крѣвь подає, швѣтѣємо и завѣз- ємо се градѣ Дѣбровникѣ и негѣ властелемъ на всѣ нашѣ моѣхъ више речени градь Сокоу и жѣпѣ конавъшскѣ кранити у дѣ всакога насилья и злѣхъ люди, како да си господѣю и 8живаю мирно. и шще швѣтѣємо реченомъ кнѣзѣ и власте- ломъ и шпѣини за ниїєднога чловѣка волю, кон би на семь

свѣти, ни за страхъ ни за коє благо ни за єднѣ нинѣ зорокъ, кои би на свѣти могъшъ бити, нимѣ и всемѣ нихъ не здѣти ни нихъ штиснѣти паче нимѣ примзновати сръчано и право, како се и шни намѣ записали и шѣтовали, до дни и до вѣка. а шни, кнезь и властеле и вса шпѣина града Дѣбровника, свидѣвшѣ велнкѣ любѣвь нашѣ и сръчанѣство, хотѣшѣ, да толика любѣвь харна бѣде, за слаткѣ любѣвь и сръчанѣство, ко-є-сть медю нами, на почтєнїє и звишєнїє насѣ речєнѣхъ, примивѣ Дѣбровникѣ вишѣ речєни градѣ Гокош с вишѣ речєнє по жѣпє конавѣшкє, како є речєно, примишѣ с милосрѣдїємѣ, и дашѣ ми и даровашѣ полачѣ з градѣ Дѣбровникѣ с мѣстомѣ, коѣ є полача прѣво била нашѣхъ властєшъ Ђскасовиѣ, а по томѣ калѣдїєрицѣ свєтє Марїє шдѣ анѣловѣ з речєномѣ нашемѣ градѣ Дѣбровникѣ, и таи полача сѣдрѣжи сє с манастиромѣ речєнѣхъ калѣдїєрицѣ, а да таи полача бѣде ними речєнѣми лѣпо направїєна и зкрашєна славно и почтєно, како да є на видѣнїє, да є госпоцка полача, шнакодїє по шнѣ пѣть како шнан, кою ни сѣ прѣво дали и овѣтовали направити за дрѣгѣ пошъ Конавли. и шѣє дашѣ и даровашѣ намѣ вишѣ речєнѣмѣ господинѣ воєводи Гандалю и брати ми и синовцѣ и натрашкѣ и племенѣ нашемѣ, цю є по мѣшкомѣ колѣнѣ, бащине вѣ жѣпи Дѣбровѣчкон, коє сє кѣпє за три тисѣнѣ перперѣ. и да таи кѣпѣ и бащине намѣ и нашемѣ племенѣ никадарѣ не'могѣ на мѣнїє прити ни сє конѣмѣ зорокомѣ из нашихъ рѣкѣ изєти вѣ вѣки вѣкѣма ни за єднѣ ратѣ ни за єдно прѣдѣжнїє ни за єднѣ стварѣ сеган свѣта, все тои намѣ дашѣ и даровашѣ, како є речєно згора. и шдѣвишѣ завєза сє намѣ градѣ Дѣбровникѣ, властєлє и вса шпѣина мєнѣ господинѣ воєводи Гандалю, и ако би сє шдѣ мєнє натражѣкѣ нашѣшъ шдѣ моєгѣ сръца, цю би почтєно и право натражїє, и шстанкѣ неговѣ, како крѣвь подає, по мѣшкомѣ колѣнѣ, почтєно и право натражїє, и по томѣ кнезѣ Ђскацѣ и кнезѣ Ђска и Стѣпанѣ, синѣ кнеза Ђскаца, и нихъ натрашкѣ, цю є по мѣшкомѣ колѣнѣ право и почтєно натражїє, и нашемѣ племенѣ, како ближнѣ крѣвь подає, по мѣшкомѣ колѣнѣ, вѣкѣ вѣкѣма давати шдѣ Дѣбровника пєть сѣть перперѣ динари Дѣбровѣчѣцѣхъ мнѣ речєномѣ воєводи Гандалю и вишѣ речєнои мѣи брати

на всако годице и штанкс, како се више пише, до толе и ка-
да годѣ бѣдѣ господовати и владати више реченѣмъ гра-
домъ Соколомъ и реченомъ дрѣгомъ пош жѣпе Конавли с Обо-
домъ и съ Цаптатомъ и съ всѣмъ инѣмъ, како је више писано,
и ѣ које годѣ б-и-мъ врѣме више реченога града Сокола с
пош Конавли, що је Павлово било, ратѣ нимъ не бранила
краля босньскога и сгрѣскога и цара тѣрѣскога и насѣ рече-
нѣхъ господовати и сживати мирно, възда да се има такои,
како је речено, давати на всако годице више реченѣхъ петѣ
сътъ перперѣ динари дѣкровѣчѣцѣхъ намъ згора реченѣмъ
вѣкѣ вѣкома: а када б-и-мъ годѣ више реченѣмъ ратѣ бра-
нила не владати кише реченѣмъ градомъ Соколомъ и пош Ко-
навли, що је Павлово било и послѣ мѣ сина Петра, да за шно-
лико врѣмена, колико би ратѣ трѣпѣла реченога краля боснь-
скога и сгрѣскога и цара тѣрѣскога и наша и нашега на-
трашка, да за толико врѣмена нѣсѣ дѣжни давати више ре-
ченѣхъ петѣ сътъ перперѣ, докле би шна ратѣ трѣпѣла. и на
все више писано, що годѣ смо ми господинѣ војевода Ган-
далѣ и кнезѣ Бѣкѣцѣ и кнезѣ Бѣкѣ и Стѣпанѣ, синѣ кнеза
Бѣкѣца, за насѣ и за наше послѣднѣ и за наше племе, що бѣ-
де по мѣшкомъ колѣнѣ, како крѣвь подае, право и почтено
натражнѣ, що годѣ смо ѣ семь листѣ дали и записали и
швѣтѣвали, на все ми речени за се и за все наше племе, тко
насѣ чѣю, и натражкѣ, како је речено, ротисмо се и закле-
смо на чѣсномъ и животворещемъ крѣстѣ господнѣ и въ .Ѣ.
еванѣлисте и .ѢІ. врѣховнѣхъ светѣхъ апостоловъ и .Т. и
.ІІ. светихъ шѣцѣ, иже сѣтъ въ Ники, и въ все свете шѣ
вѣка богѣ сгодише и въ дѣше наше, іако все више писано и
наши швѣтѣвано, кнезѣ, властелемъ и всои шѣини града
Дѣбровника и нихъ послѣднѣмъ хоѣмо твѣрѣдо и непоколѣ-
бимо и непорочно въ вѣки вѣкома сздрѣжати и нами и на-
шими послѣдними не скрѣпити: тко ли би насѣ инако счи-
ниш или за лакомош или за страхъ или за чю волю, тере
теи више писанѣ роте кошмъ годѣ хитростию разбиш или
прѣтвориш, хоѣмо и любимо, да сѣ все клетви и роте и
проклетѣства пала скрѣхѣ насѣ и нашега натрашка и нашега
племени и всѣхъ нашихъ послѣднѣхъ, и да смо проклети и
завезани живѣмъ богомъ и прѣчистомъ и всѣми више писа-

ними светѣми, и да смо штъпадници праве вѣре, и да смо причтени к Юди, кои прода сина божиа на распетіе, и да се невѣрници назовемо прѣдъ всякого господина земельнога, и въ днь смръти и прѣминѣтѣя нашего и въ сѣдни днь да не имамо помилованія прѣдъ лицемъ Божиимъ, и к томѣ заклеше се властеле нашего племени: кнезь Радивон Стѣпковиѣ и кнезь Радосавъ Стѣпковиѣ и кнезь Радичъ Стѣпковиѣ и кнезь Ѡбрадъ Хлапомириѣ и кнезь Елатко Ѡбрадовиѣ и кнезь Иванишъ Ѡстоиѣ и кнезь Иванъ Бѣковиѣ, и заклесмо се прѣдъ почтенѣми властели поклисари вашими прѣдъ Дѣберетомъ Бенчѣлиѣмъ и прѣдъ Пѣромъ Лѣкаревиѣмъ на Соколѣ. и за вѣіе вѣрованіе ми господинѣ воєвода Сандаль и кнезь Бѣкѣцъ и кнезь Бѣкъ шек нашъ запись печатисмо нашими печатми висѣщими и потвердисмо. писано въ лѣто роцѣа христовѣ .чѣ. и .к. лѣто, мѣсеца мая .л. днь. а списа Грѣкачъ дѣлачъ.

A tergo: Confermazion de voieuada Sandagl per l'altra metade de Chanal et Sochol.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 98.

CCLXXIII. 1420. 16. augusti. U pod Visokom.

Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat donationem župae Konavlje et arcis Sokol factam a vojevoda Sandalji.

† По неизреченомѣ милосрдію и чловѣколюбію владыки моего слаткаго ми Христа и по неизреченомѣ и всемилостивномѣ его прѣзрѣнію иже на кралѣство ми ѣкоже и на првиѣхъ моиѣхъ природитель господѣ кралевѣ босаньсциѣхъ, такожде благодѣть присветаго своего дѣха на кралѣство ми изанѣа, и постави ме господина всемѣ стежанию моиѣхъ природитель господѣ кралевѣ босаньсциѣхъ, ѣако бити ми въ Христа кога благовирномѣ и богомѣ посталеномѣ кралѣ Тврьткѣ Твртковиѣмѣ, милостию Божиомѣ кралѣ Босни и к томѣ, и начеѣхъ з богомѣ кралевати и правити пристоль моиѣхъ природитель, дѣле милости, чинѣ записаниѣа градовомѣ и мѣстомѣ, всякомѣ же по достоѣянію его, и тѣи изидоше приѣдъ кралѣство ми все почтени властеле и поклисарне славнаго града Дѣбровника ѣ имѣ: кнезь Добре Бенчѣ-

лиѣ и кнезь Пиро Лѣкарєвиѣ, и ѡдѣ кралевства ми много
 ѡмнєно просишє, искашє, да вєсмѡ и ми по обичаю нимѣ
 потвєрдили и ѡстановитили, цю си сѡ они почтєномѣ двор-
 щиномѣ издкорили, цю є нимѣ данно воеводомѣ Гандалємѣ,
 неговѣ полѣ дила жѡпє конавальскє и такоѣє, цю нимѣ є рє-
 чєни воевода Гандалѣ далѣ и дрѡгѡ полѣ жѡпє Конавли и
 градѣ Соколѣ ѡ нѡи, цю є било прѡ Петра Павловиѣ, и
 кралевство ми видивѣ подокно ѡмнєно и вєспочтєно проше-
 ннє, нмавѣшє цилѣ свѣтѣ и згворѣ с влаетєли и вєльможамѣ
 кралевства ми, кон сє при кралевствѣ ми обрѣтошє, обнан-
 досмѡ, да є нѣхѣ прѡ вѣщиннѡ било, призвѣвѣ нмѣ хри-
 стовѡ, вєсмѡ мнлѡстѣи градѣ Дѣбровникѣ и негѡ влаетєлємѣ,
 по сємѣ нашємѣ листѣ потвєрднєсмѡ и ѡстановитнєсмѡ вѣ вики
 и викомѣ, до коли свѣтѣ стѡи, градѣ Дѣбровникѣ вєѡ вишє
 рєчєнѣ жѡпѣ конавальскѣ и ѡ нѡи градѣ Соколѣ сѣ вєсми сєли
 и засєоци, с лѡдми, с водами, с пашами, з дрѣвми, з грѣ-
 мнємѣ и сѣ вєсѣцнмѣ достѡѣаннємѣ и правимѣ котарѣ вишє
 рєчєнє жѡпє конавальскє и града Сокола сѣ вєснмѣ, како нмѣ
 сє за то ѡдржи ѡ листнѣхѣ воеводѣ Гандалѣ, да си сѡ волни
 господокати є, држати и ѡжикати вѣ вики викомѣ, они и
 дѣтѣцѣ и ѡнѡчнє и прѣѡнѡчнє нѣхѣ како прѣвѣ и плємєнитѣ
 господа. и на вєє вишє писаннѡ азѣ господинѣ краљ Твєртѣ
 Твєртѣковиѣ и с влаетєли и с вєльможамѣ кралевства ми с
 воеводомѣ Вѣсмиромѣ, з жѡпаномѣ Драгишомѣ, с кнеземѣ
 Юрємѣ Вѡнсалиѣмѣ, с кнезомѣ Прѣвѣнѣмѣ, с кнезомѣ Ра-
 дичємѣ Радѡєвиѣмѣ, с кнезомѣ Бѣтиѣмѣ Мирѣковѣмѣ, с
 кнезомѣ Юрємѣ Драгиѣвѣмѣ, с кнезомѣ Петромѣ Клєши-
 ѣмѣ, с воеводомѣ Нѣвѣкомѣ, с воеводомѣ Павломѣ Юрєви-
 ѣмѣ рѡтисмѡ сє на свєтомѣ єванѣлїю господинѣ и на часномѣ
 крєстѣ христовѣ, ꙗѣко снѣ вишє писанѡ и нами поткрѣєно до
 дни и до вѣка нє вѣдє нами потвѡрєно ни покѡлєнємѡ и на-
 шимѣ посѣднѣимѣ, пѣчє ѡ вєсємѣ крѣпѣко и становитѣ вѣ ви-
 ки викомѣ. писѣ сє ѡ под Вѣсокомѣ мѣсєцѣ августѣ шєстѣ на
 дєстѣ данѣ ѡ пєтѣкѣ вѣ лѣтѡ рѡжѣства христовѣ тѣсѣцино и
 чєтири стѣ и двѣдєсєтѡ лѣтѡ. а ѡписѣ кралевства ми лѡгѡ-
 фѣтѣ Дѣшѣмѣ.

A tergo: Confirmation de re Tuertcho per tuto Chanal.
 MCCCCXX del mese d agosto.

Sigillum pendens., Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. , Спомен. 99.

CCLXXIV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, filius knez Pauli Radenović, confirmat donationem factam a vojevoda Sandalj dimidii župae Konavljje.

..... божествомъ божествомъ
ти рѣкъ Радосавъ синъ (кнѣ)за Павла Раденовика, божестѣс ти сла(ва) по твоиен слааткои милости сподоби
..... прародитель, и есде з когомъ ка и смотре с
късеръчанехъ ѿтанихъ наче скемъ свѣтс шемъваленъ
..... прѣмъзанъ, кою е кьзда и с како вр(ѣмѣ) ... ималъ
господинъ кнезь Павалъ, родитель ми, и по тѣмъ господинъ слакнемъ градомъ Дѣсървинкомъ властели и ѿни ш-ними, хотесмо и ми по шенчаю по
чтенъ люкавъ ш-ними и ѿцъ болю Скр(ѣ)пити за
то да је скиденъ всакѣмъ маламъ и , ерь послахъ с
славни градъ Дѣсровинкъ кнезъ и властеломъ дѣсровачцемъ
наше сръчане властеле и поклансарѣ, свепочтеного мѣжа крѣ
стѣшнина Балатка Тс(мръ)лика и кнеза Стою Паирька на
..... нашомъ рах ... и по реченехъ на нашно ѿдъ данасъ
напрѣда, до коле свѣтъ стон, поновихъ, Серепнихъ, сета
новки(тихъ) слакнемъ градомъ Дѣсровинкомъ и с того вла
стели всакъ почтенъ люкавъ и прѣмъзанъ. и шветока госпо
ство ми кит-и-мъ сръчанъ прѣмътель и кѣркъи до кька, и
нихъ трьговце и люди толко ѿ вонда Радосавъ колко мон
последни и тко мене слѣша сакаюдати и шкарати ѿд(а сваке
за)оке и цѣте по скон монои дрьжавѣ и кьзде, дѣ кьдъ
моки досеки. и ѿи да је с знанѣ всакѣмъ, ерь по више рече
нехъ нашехъ властелехъ за полъ жѣпе Конавали, цѣто је било
вонде Сандаля, и тон дакъ ѿ записо градъ Дѣсървинкъ с
кашинъ и с племенито са скемъ котаромъ и с людьми речене
по жѣпе Конавали, како им се сдрьжи с повели за то писанѣ
ѿдъ вонде Сандаля, и к томъ градъ Соколь с Конавалахъ,
ки ѣсть с рѣкъ и с дрьжави градъ Дѣсровинкъ, все тон
градъ Дѣсървинкъ прѣсвѣтлемъ господиномъ кившемъ кра-

лемъ Стипаномъ и велможамъ рѣсага восанскога нимъ ѡ
 кашинѣ потвѣрдили, и по тѣмъ прѣвисоки господинъ краля
 Тврѣтко Тврѣтковиъ такоже и са велможамъ восанскими
 градъ Дѣвровникъ и ѣго властелѣмъ више реченъ полъ жѣне
 Конавли са скемъ котарѣмъ и ѡ Конавлахъ градъ Соколь,
 познавши, да ѣ прѣво нихъ кашинѣ килѣ Дѣвровачко, за-
 писаше и потвѣрдише градъ Дѣвровникъ и ѣго властелѣмъ
 ѡ кашинѣ и ѡ племенитѣ до дни и до вѣка. за то и ми више
 речени вѣнда Радосавъ за великѣ почтенѣ любава и прѣвѣтел-
 ство, коѣ з Дѣвровникѣмъ поноукисмо, и пакъ нека се и ми
 по редѣ находимо ѡ занисехъ, како и ске за истинѣ
 по више речен Радосавъ Павловиъ також ѡ
 кашинѣ и племенитѣ више речене полъ жѣне Конавли
, и толкогере потвѣрд градъ Соколь и
 вѣнда Радосавъ градъ Дѣвровникъ и ѣго властелѣмъ
 ѡ кѣки вѣкома не помен(а) ни ѡпоменѣти ни искани
 ни про моѣмъ последнѣмъ не ѡчинити наче бранити и
 вѣда скакога насламъ, що се наша мока Тко
 за тан градъ Соколь и толкогере за више рече(не полъ жѣне)
 Конавли. и ако би тко вѣдъ нашего племена или
 сѣшмо, сѣпротивъ вѣкомъш нашемъ ѡчиненю, потвѣрѣню и
 вѣѣтъ сѣпротивъ ѡчинѣмъ, да м-ѣ некеранъ, и да господ-
 ство ми нѣре, колико да би се моѣ глѣвѣ хватилъ ске
 више писано градъ Дѣвровникъ потвѣрдихъ, ѡ кашинѣ и ѡ
 племенитѣмъ вѣки вѣка дахъ. и на ске више писано азъ госпо-
 динъ вѣнда Радосавъ рѣтихъ се на скетѣмъ евангелѣю хръ-
 стовѣ и на часнѣмъ крѣжи господни и въ свѣхъ крѣхѣнѣхъ
 апостолѣ и въ .тѣи. скетѣхъ вѣтацъ, иже сѣтъ на Пикѣю, и
 в ске скетѣ вѣдъ вѣка вѣгѣ ѡгдѣвише и въ дѣшѣ нашіѣ, пакъ
 ске више писано и на ми вѣѣтованомъ хѣкемо кѣзъ нѣднога
 пропатѣтва цѣло и нашіѣ сахранити а ѡ ни ѡ чѣмъ не ѡ-
 крѣни(ти) до дни и до вѣка. тко ли би ѡкрѣнилъ или порѣкао
 више речено, да ѣ клѣтъ и проклѣтъ царѣмъ некеснемъ и
 свѣми скетѣми вѣдъ вѣка вѣгѣ ѡгдѣвишимъ, и ске клѣтѣи и
 проклѣсва да сѣ пала на немъ, и да ѣ прѣчѣстанъ к Юди,
 кои прода сына кожѣ на распѣт(ѣ), и да се некерникъ назовѣ
 прѣкѣдъ скакоѣега господина на земли. и вѣсъ раѣотѣ више
 речени властелѣ покансарѣе свѣрѣшнѣи ѡ Дѣвровникъ кѣдѣ въ

лѣта рожаства хрьстова на .чѣск. лѣто, мѣсеца ноябра .г. дань. а зниса Чичою Поповикъ.

Cod. ragus. fol. 83. b. ... die III. nouembris priuilegio de vo. Paulouich con senato per Sochol e la mita de Canal de vo. Sandagli.

CCLXXV. 1420. 3. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii societatem et amicitiam instituunt cum Bosnae vojewoda Radosav Pavlović.

..... нѣнїе снѣ въ свръшенїе въ(се)прѣсвѣтаго.....
 нераздѣл(и)ма слава твѣе, нже омъ неравъ чловечѣс са-
 здавъ въ своѣ си благодѣяти и до знанїе
 всакоѣхъ вѣщи и ствари се въ вѣсиленон того допѣре-
 нїе(мъ) и милостю ми князь, властеле и вса шпкина гра-
 да Дѣсрѣвника боголюбимаго нашего града, еже єсть
 шчаство наше, въ ... шпк ... овъ из нѣтрнихъ коморъ срътца
 нашего добре славнога поменѣтїа княза
 Павла Раденовикѣ и почтено споменѣтїе господина воєводе
 Петра великѣ неизърекомѣ любавъ и сръчанство, коє сѣ шдѣ
 постыи имали, дѣлаи и створѣмъ всакѣмъ почтенїемъ по-
 казали и зчинили с свакоє врѣме к нашему мнѣстѣ и власте-
 лемъ и наше трьговце саблюдали, пратили и блюли шда
 сваке злоє по свемъ, кѣде им є господство могло досеки, а
 на влаири саде, видѣвъ велико сръчанство и любавъ, кою с
 нама господинъ вонда Радосавъ, синъ и наследникъ реченога
 господина княза Павла, много любимо показа по своѣхъ
 властелехъ, коє к намъ досла покансарѣ, све почтенога мѣ-
 жа крѣстїанина Влатка Тѣмрѣлика и княза Ёстою Паирро-
 викѣ, и с нама поновн и покрени и ѣстановити всакѣ добрѣ
 любавъ и прѣхътелство до дни и до вѣка, и намъ по него-
 вен милости потвѣрди полъ жшѣ Конавали, кою намъ даде
 вонда Сандавъ, и шдѣише намъ потвѣрди градъ Ёкоколь, кон
 вѣише с нашон дръжавѣ и швласти с Конавалахъ: веле тон
 смисливъ и добре разъмисливъ, и хотѣ, да толикан любавъ
 и сръчанство харьно бѣде, како є вазда насъ добри наѣкъ
 био, єдиносрѣдно прѣклїсемо и записасмо по сѣмъ нашему
 листѣ, да шдѣ данасъ напрѣда поновисмо и крѣпко ѣстано-

вѣтисмо васакѸ почтенѸ любавѸ и сръчанство, докле (свѣтъ
стон) господиномъ воѣводомъ Радосавомъ мѸ
сѸмо верѣни прѣѣтеле до вѣка и шветѸ носимо, и ни Ѹ
чѣмъ бѣделмо до вѣка, що се не би шнѸ прѣво Ѹ
некономъ непрѣѣзни. и на све више писано ми кнезь, властеле
и вса шпкина града Дѣбровника ротисмо се на светомъ еван-
гелию (господни) и на часнѸмъ и животворещѸмъ крѣжѸ го-
сподни и въ .тѣи. штацѸ, иже сѸтъ къ Никнию, и въ све
светѸ шдѸ вѣка богѸ ѸгодившѸ и ва дѸше наше, ѣко сен ви-
ше писано и на ми шбетовано хокѸмо безѸ нѣднога проѣц-
тва цѣло и непоколибѸмо Ѹздръжати до дне и до вѣка. тко
ли би Ѹкрѣниль и не вѣрѣниль шбетовано, да ѣ клетѸ царѸмъ
небеснѸмъ и вс(и)мъ светнѸмъ кожнѸмъ, и да сѸ сва проклет-
ства на немъ пала, и да ѣ прѣчѣстанѸ к Юди, кои прѣда
сина кожѸ на распѣтѸ, и да се неверѣниѸ вазде назове прѣдѸ
свакоѸмъ господиномъ земалнѸмъ. писа се въ избрании по-
лаче и вѣкниѣ боголюбѸмага града Дѣбровника въ лета ро-
жаства хрѣстова на .чѣк. лѣтъ, мѸсеца ноевра на .г. дни.
а Ѹписа Рѣско логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 84. b. 3. nouembris, priuilegio de
la signoria de Raguxi fato..... Paulouich confermo la parte
de Canali de vo. Sandagli e.....

CCLXXVI. 1421. 18. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii amicitiam
et societatem instituunt cum vojevoda Radosav Pavlović.

† Въ начѣтакъ штъца, въ испѣниѣниѣ сина, въ свѣрѣ-
шенѸе всепрѣсвѣтаго дѸха, коже славѸмѸи въ трѸнѸи, въ
штъци же рекѸ и синѣ и въ светѣмъ дѸси, прѣсвѣтамъ трѸнѸе,
слава текѣ, иже мѸлоостѸю и краснѣмъ мѸлитвѸмъ владѸчѣ-
ства ти въздръжѸмо и правѸмо богѸ любѸмѸи и нимъ наамъ
даровани градѸ ДѣбровникѸ, еже ѣсть штъчѣствѸиѣ наашѸе,
и бѣде з богѸмъ въ плѣнѣ дръжавѸи и господствѣ, ми кнезь,
властеле и вса шпкина града Дѣбровника, смѸсливъ великѸ
слаткѸ и нескровѸнѸ любѸвъ и прѸмѣтельство славѸнога поменѸ-
тъмъ господина кнеза Павла РадѣковѸки и по тѸмъ сина мѸ
господина воѣводе Петра, кою сѸ с нама имѸли и к наашѸмъ
градѸ и к наашѣмъ трѸговцѸмъ, кѸди чѣсѸмо и разѣбрасѸмо,

да господь богъ избра и постави по нухъ господина всемъ
 стежанью и дръжави славного воєвода Радосава, іудъ нухъ-
 же корѣне право и почтено наслѣдыє господина князя Павла
 Радѣновника, много весели бисмо, и по нашемъ красномъ
 шенчаю за чѣсть и нєгова зъвишеннымъ посласмо мѣ нашѣ
 братью властеле и поклисарыє, с нимѣ князя Паскомъ Растикомъ,
 витеза прѣсвѣтлаго господина краля Шигьмѣнде, и князя
 Марина Гѣндѣанка, с почтенѣмъ и краснѣ(ми) дарьми и
 чѣстьми почитувати га, кои речени господинъ воєвода Ра-
 досавъ ѡказа се наамъ срьдчии и докри прииетель, каконо сѣ
 нєгови прѣки били, по нєга милости и наше реченє покли-
 сарє прими и видѣ и почтова много чѣстно, и по шенчаю
 нєговѣхъ прѣвѣхъ с великою любвѣ и срьдчанствѣ, с на-
 шѣми поклисари бесѣде и любе сѣ, хотѣше іедносрьдо шкою
 стране, да стара любовь, коя іе била іудъ нєговѣхъ прѣ-
 вѣхъ к наамъ и к нашемъ мѣстѣ и трьговцемъ свобода и
 всакоє врьсте людемъ нашѣмъ и нухъ илманью потврьди ю
 господинъ коєвода Радосавъ к наамъ, и коіє исправи и по-
 нови въ вѣки. такожде же и наши послан речени с наше стране
 съ господствомъ мѣ въ вѣки вѣка, да іе мєгю наами и ре-
 ченого господина воєводе людєє, да сѣ колни с всакоє врь-
 ме прихѣдити с Дѣбровникъ и с вса наша мѣста и шпетъ
 похѣдити свободно каконо и прѣко. и всакога рѣчь или
 ствѣрь недворанъ, кои ки до данасъ к наамъ іудъ господина
 воєводе Радосава к наамъ били или іудъ нєговѣхъ люди к
 нашѣмъ людемъ или пакѣ ми къ господинѣ воєводи Радоса-
 вѣ или наши людєє к нєговѣмъ людемъ іудъ шноган врь-
 мене, іудъ колѣ сѣ наши прѣки послан кише речени князь Па-
 скоє Растикъ и князь Никѣла Шѣцкѣ пошан іудъ вите рече-
 ного господина воєводе Радосава изъ Бѣрча с Дѣбровникъ,
 всє шстависмо іедни дрѣзѣмъ, да сѣ не има искати ни пи-
 тати ни споменѣти до дни и до вѣка. и на всє кише пи-
 санно азъ князь Дѣбровчкѣ, властеле и вса шпкина рѣчисмо
 сѣ на чѣстномъ крижи господни и въ .Д. евангѣлисте и въ
 .ВІ. свѣтѣхъ врьхшвнѣхъ апѣстолю кожихъ и въ .ТІІ. свѣ-
 тѣхъ штыць, иже сѣтъ въ Никєю, іако всє кише писанно пра-
 вовѣрно хѣкїємѣ съхранити а с ничемъ не ѡкрѣпити до дни
 и до вѣка: тко ли ки ѡкрѣпиль или поткориль, да сѣ всє

клетѣ на нѣмъ пале, и да ѣ причестанъ Нюди, кон прода
 сина божия на распетѣ, и да ѣ клетъ господиномъ богомъ
 и всѣми светѣми въ вѣка. писа се ѣ избранои вѣкницѣ
 когѣ люкимаго града нашего Дѣкровника лѣта рождества
 христова тисѣцино и четири ста и два десети и прѣво лѣто,
 лѣксеца фѣрѣкара .iii. днь. и за вѣкіе вѣкрованіе въ всякое
 вѣкме нашомъ законномъ печетію подѣвисѣвомъ пове-
 лѣмо зачечтити. а списа Рѣско логофѣтъ дѣкровчкн. ко-
 же помнаѣи га.

A tergo: Prinilegio de la signoria de Raguxi, che
 omeni de voienoda Radosau posano vegnire a Raguxi.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
 Viennae. Сюмен. 100.

CCLXXVII. 1421. 22. aprilis. Borač.

Radosav Pavlovič, Bosnac vojevoda, confirmat dona-
 tionem dimidii župae Konavlje, factam a vojevoda Sandalj,
 et promittit se oblivioni esse traditurum injurias, a Ragu-
 sinis sibi illatas.

† Славни коже, царѣ некесни, кон шкрѣмаюєшь и пра-
 внишъ своимъ божаствомъ всѣ населенію, аазъ смиренни
 приєдъ кожѣствомъ ти рабъ Радосавъ, синъ и наследникъ
 славного поменѣтиа господина князя Павла Раднєновика, ко-
 жастѣ ти славѣ непрестаннѣмъ раздаю, кон емъ по твоє
 слаткон милости и подоби и постави господина всемъ сте-
 жаню монєхъ природитєль, и вѣдє з когомъ ва пакни го-
 сподствєи смислихъ и смотрихъ ва сертчаннєхъ штанинєхъ
 сарца моєего великѣ и скрѣвнѣмъ лачє всемъ свѣтѣмъ шкѣвлєнѣмъ
 слаткѣмъ и великѣсарчанѣмъ почтенѣмъ приызанъ, кою ѣ разда и ѣ
 всякѣмъ вѣрємє ималъ господинъ князь Павалъ родитєль ми и
 по томъ господинъ ми и братъ старшєи, воєвода Петаръ, сла-
 вниємъ градомъ Дѣкровникомъ и с того почтєннєми властєи
 и шни ш-ними, хотєсмѣмъ и ми господинъ воєвода Радосавъ
 по шєичаю нихъ шнѣгїє и шнакѣгїє почтенѣмъ любавъ и приѣтел-
 стѣмъ ш-ними и ношє болє поновити и шкрѣпити и шстано-
 вити, и за тои да ѣ ва звидиєиє всякомъ маломъ и го-
 лємомъ, нєрє по шкєлємъ нашемъ листѣмъ вѣдъ данасъ наприєда,
 до колє свѣтѣмъ стои, поновихъ и шкрѣпнихъ и болшє шстано-

вѣстихъ с славниємъ градомъ Дѣбровникомъ и с того почте-
 ниємъ властелии свакоѣ почтенѣ любавѣ и приязанѣ, и шбенѣ-
 тѣе господство ми бити имъ сръчани и вѣрни приѣтель до
 вѣка, трѣговце и люди и иманіе саблюдати по всои монои
 даржави, и всѣдне, кѣдне наша моуѣ море досеки, и всакѣ,
 тко насъ слыша, саблюда и шбарѣе шда всакѣ злобе и цѣте.
 и ноуѣ на шнѣи полѣ жѣне Конавали, цѣто іе билѣ воєводе
 Гандала, и тон же далѣ и записалѣ градѣ Дѣбровникѣ и
 нѣга властеломѣ ѣ ващинѣ и ѣ племенщинѣ са всемѣ кот-
 ромѣ и с людьми, и то имъ све потвардихъ и ѣстановити хъ
 дв дни и дв вѣка, како имъ краіевствѣи кѣсанскѣи и вел-
 можіе потвардили, такоіе и іа воєвода Радосавѣ потвар-
 гюю, нека се и іа нахѣгю ѣ записнехъ шпотваргѣваніа какѣи
 и дрѣга рѣсашка господа. и всакѣ варсте чловнѣкѣ дѣбровачки
 и с иманіємъ да іе волянѣ ходити по нашои даржави сло-
 боднѣи и шпѣть походити са всемѣ кѣ-з-абакѣ какѣи и вазда.
 и ако би била коѣи рѣчѣ али створѣ неприличанѣ или недворанѣ
 к миіе воєводи Радосавѣ или к моноемѣ людемѣ шдѣ Дѣ-
 бровника или шдѣ люди нѣгокиехъ шдѣ шноган дне, шдѣ
 коле шѣтрнѣевока господинѣ когѣ господина воєводѣ Петра,
 а іа господинѣ воєвода Радосавѣ постахъ ѣ господствѣ, дв
 парвога кѣжикѣ рѣжѣства христовѣ, ѣ все шѣтависемѣ и ѣнѣ-
 стисемѣ, да се не ицѣ и не пита дв дни и дв вѣка. и на все
 више писаніе азѣ господинѣ воєвода Радосавѣ своіеи вла-
 стелии и с ближиками сѣеми, ѣписатѣиехъ именемѣ тѣи кѣдѣ,
 рѣтихъ се на скѣтомѣ евангѣлію христовѣ и на часнѣмѣ крижи
 господинѣи и ва .д̄. евангѣліисти и ва .к̄. светіиехъ врѣхѣвни-
 ехъ апѣстола вѣжнѣхъ и ва .т̄т̄т̄. светѣхъ шѣацѣ, иже сѣтъ ва
 Ницини, іакѣ све више писанѣ правѣи и вѣрнѣи хѣи мѣи сѣх-
 рити а ни ѣ чемѣ не ѣкарнити дв дни и дв вѣка. тко ли би
 ѣкарниш али потвориш, да сѣ все клѣтви на немѣ пале, и да іе
 причесникѣ Юди, кон прода сина божіа на распѣтіе, и да іе
 клѣть господиномѣ когомѣ и всеми светіеми ва вѣки вѣка. и
 за вѣкѣ вѣиованіе закономѣ подвисѣкиномѣ печатю господства
 ми повеліе хъ запечатити. и писа се алетѣ рѣжѣства христовѣ
 .ч̄. и .ѣ. и .к̄. и парвѣи алетѣи, писанѣи мѣсеца априла .к̄. и .ѣ.
 данѣ ѣ Борчѣ ѣ четвѣртакѣ по Юрієви днѣиіе. а писа Блатѣи
 Марѣишѣ, днѣиіе надворни господина вѣиєводе Радосава.

A tergo: Confermazion de voiuoda Radossano Paulouich de la paxe fatta e confermazion de la mitade de Chanal de voyuoda Sandagl in 1421 d april. Пwтваргiенiе вwиєводѣ Радосавъ Павловича за гонъ счиненiа и потваргiенiа вѣдъ пол.. Конавли вwиєводѣ Гандама .ч. и .ѣ. и .к. и паревъ лиетw априла.

Sigilla duo turcica et sigillum urbis Ragusii: sigillum communis Ragusii. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 101.

CCLXXVIII. 1421. 24. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, confirmat donationem dimidii župae Konavljje, factam a vojevoda Sandalj, et promittit se oblivioni esse traditurum injurias, a Ragusinis sibi illatas.

† Главни коже, царѣ некесни, кон шкръмашень и правншь сконмъ божьствомъ всѣхъ васеленшю. азъ смирни прѣдъ кожьствомъ ти рабъ Радосавъ, синъ насландникъ славного поменшткъ господина князя Павла Радичовића, кожьстве ти славе непристаню ваздаю, кон мѣ по твоен слаткон милости сподоби и постави господина всемъ стежанью моныхъ природитель, и кѣде зъ богомъ ва пѣни госпоцственъ смисанхъ и смотрѣхъ въ сръдчаннхъ штаннхъ сръдця моего великѣ и нескровнѣ паче всемъ свѣтѣ шкъывленѣ слаткѣ и велико сръдчанѣ почтенѣ приызанъ, кою ѣ вазда и ѣ всако врѣмѣ ималъ господинъ князь Павалъ родитеа ми и по томъ господинъ ми и братъ старши, коєвода Петаръ, славнимъ градомъ Дѣбровникомъ и съ того почтеними властели и шниш-ними, хотисмо и ми господинъ коєвода Радосавъ по шбенчаю нухъ шнѣке и шнакѣре почтенѣ лѣбавъ и приызательство ш-ними и шце коле поновити и шкрѣпити и шстановити, и за то да ѣ ва свидинке въсакомъ маломъ и голимомъ, ере п-о-вѣмъ нашемъ листѣ ш-д-анасъ на прѣда, до коли свѣтъ стон, поновнхъ, шкриннхъ и больше шстановитнхъ славнимъ градомъ Дѣбровникомъ и съ того почтеними властели всакъ почтенѣ лѣбавъ и приызанъ, и шкнтѣе госпоцество ми бити имъ сръдчани и вирни приызатель до вика и нухъ тръговце и лѣди и иманье саблѣдати по сконъ моши

дрѣжави и всѣди, кѣди наша моушь море досѣи, и всакъ, тко насъ сабша, да нхъ сабабда и шварѣ ѡда всакое злобе и цете. и шпе на шнѣ полъ жѣне Конаван, цето є било воеводе Сандаа, и тоиже далъ и записалъ градъ Дѣбровникъ и него вастелемъ ѣ кашинъ и ѣ племеншинъ са всимъ котаромъ и ш-лѣдмн. и то имъ все потврьдихъ и ѣстано-вншихъ до дни и до вика, како имъ є кралевѣство босанско и вельможѣ потврьдили, такоѣ и ѡа воевода Радосавъ потврь-гю, нека се и ѡа нахоѣѣ ѣ записехъ ѡпотврьѣваньяа како и дрѣга рѣсажка господа. и всакое врьсте чловикъ дѣброкачки и с иманьемъ да є воланъ ходити по нашои дрѣжави слобод-но и ѡпетъ походитъ са всимъ бе-з-абаве како и вазда. и ако би била коиа рѣчь или створъ неприличанъ или недво-ранъ ка мни воеводи Радосавъ или к моимъ лѣдемъ ѡдъ Дѣ-бровника или ѡдъ лѣди неговнихъ ѡдъ оноган дне, ѡ-коле по-трѣбова господинъ богъ господина воеводѣ Петра, а ѡа госпо-динъ воевода Радосавъ постахъ ѣ госпоцствѣ, до прѣвога ко-жиѣ рожьства христова, все ѡстакисмо и пѣстисмо, да се не ице и не пита до дни и до вика. и на все више писанъ лазъ господинъ воевода Радосавъ с моими вастемъ и са ближика-ми симъ, ѣписать ихъ именемъ тко кѣдѣ, ротихъ се на све-томъ єванѣлїю христовѣ и на часномъ крижи господни и въ .Ѣ. єванѣлїсти и въ .Ѣ. светихъ врьховнихъ апѣстола божихъ и въ .тїї. светихъ ѡтацъ, иже сѣтъ ва Инкии, ѡко все више писано право и вирно хоѣемо сахранити а ни ѣ чель не ѣкрънити до дни и до вика. тко ли би ѣкрънилъ или по-творѣлъ, да сѣ все клетви на немъ пале, и да є причесникъ Иѣди, кои прода сина божья на распетѣ, и да є клетъ господиномъ богомъ и всими светими ва вики вика. и за веѣе .виrowанъе закономъ подвнѣѣомъ печатью госпоцства ми повелихъ запечатити. писа се лїето рожьства христова .ч. и .ѣ. и .к. и прѣво лїето, писано мѣсеца апрѣла .к. и .Ѣ. данъ ѣ Борѣѣ ѣ четврьтакъ по юрьевн днєвн. а писа Балтко Марошъ, дїякъ надворни господина воеводе Радосава.

A tergo: Confermation de uoienoda Radosau Paulo-
uich de la paxe fatta e confermation de la mitade de Cha-
nal de noieuoda Sandagl in 1421 de aprile. .

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 102. A praecedente diplomate nonnisi quibusdam verbis differt.

CCLXXIX. 1421. 6 maji. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii veniam dant hominibus vojvodae Radosav Pavlović veniendi in urbem, et promittunt se injurias sibi illatas non curaturos esse.

Ркъ нмѣ великога сакаѡта гвѣстома, господа кога нашего, рекъ же је сина къ сврхненіе всепрѣскетаго дсѡха дѣлама, слава тебе, нже къ нмѣ нмо и токою са скакоюми докрѣми ми прѣмителями краснѣ, почтенѣ и старѣ прѣмизанѣ крѣпимо и понакаймо, и за то да је видимо свакомѣ, комѣ се подока, како ми князь, властеле и вса шпкнна коголюбимаго града нашего дѣсѣрѣвника, смисликъ и смотрѣниѣ старѣ и ка все(мъ) салтѣ и много почтенѣ прѣмизанѣ и краснѣ любава, кою је ка всако крѣме нмалъ к намъ и почтеними диели и створѡмъ показокалъ славно споменѣтиѣ господина княза Павла Раденовика и к нашемъ трѣговцемъ, и ка свакомѣ нашемъ, и по тѡмъ такожде почтено поменѣтиѣ конда Петаръ, синъ мѣ, и на кларито видеки, да почтено насилѣдѣе реченога господина княза Павла, славни господинъ конда Радосавъ, великѣ любава показѣи и прѣмительско к намъ, за дѣвниѣне неговѣ части и добра ми князь, властеле и вса шпкнна града дѣсѣрѣвника весело и докроволно ка реченомѣ и сръчанемъ са господиномъ коюводѡмъ Радосавѡмъ васакѣ старѣ любава и почтено прѣмительство покрѣписмо, и са господство-м-ѣ ново и шче коліе дѣстановитисмо, покрѣписмо въ вѣки вѣка, ерь и шпъ к намъ по него милости такоге поновѣ старѣ любава и прѣмизанѣ, и велико шветованіе господство мѣ дѣчини за са-клаюданіе и шбарованіе наше трѣговце и наше люди и са благомъ по неговѣ дрѣжани, и шпъ швакон дѣчинисмо, да си је воланъ и слокоданъ въ всакоіѣ врьстѣ чловека з благомъ донти ѣ нашъ градъ ѣ дѣсѣрѣвникъ и ѣ нашѣ дрѣжавѣ, тко се назива чловека господина конде Радосава, и трѣкенианинъ и конаванинъ, и шпетъ слободно са свѣмъ понти како вазда. и ако іѣ коя злока и недворно дѣчиненіе шдѣ стране

господина вонде Радосава к нашѣмъ людѣмъ шдѣ
 шнога господина воєводѣ Петра, а господин ѡ
 господствѣ, до прѣвога божики все пѣстимо и шта-
 вимо, да се никада пита ни ѡспомене до дни и
 до вѣка. и на све више писано азъ князь, властеле и вса
 шпкина града Дѣбрьвника ротисмо се на часнѣмъ и живо-
 творещемъ крѣжѣ господнѣ и въ .Ѳ. евангелиста и .ѲІ. апо-
 столѣ върѣховнѣхъ апостолѣ божіеихъ и въ .тѢІ. светехъ
 штацѣ, иже сѣтъ въ Никию, ѡко све више писано хокѣмо
 праковерѣно сахранити а ни ѡ чемъ не ѡкрѣнити до дни и
 до вѣка. тко ли ки ѡкрѣнилъ или потворилъ, да сѣ све клетви
 на немъ пале, и да је прѣчѣста(нѣ) к Юди, кон прода сина
 кожи на распѣтїе, и да је проклетъ господинѣмъ когомъ и
 свѣмъ свѣтлѣмъ въ вѣке вѣкома. и за вѣке верованїе въ
 всакон вѣрѣмѣ закономъ нашомъ подѣкисѣшкѣмъ печатю пове-
 лесмо запечатитѣ. а писа се въ избрано полаче и вѣкниче
 коголюкимага нашего града Дѣбрьвника лѣта рожества хри-
 стова на .чѣка., мѣсеца маѣ на .Ѣ. дни. а ѡписа Рѣско
 логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 86. b. die VI. maii, priuilegio, che
 fece signoria de Raguxi Paulouich, remesse tute le
 maliuolencie.

CCLXXX. 1421. 18. augusti. Milodraža.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat
 privilegia data Ragusio ab antecessoribus suis, in his a
 patre Tvrtko et ab Ostoja.

† Господь с небесе прѣзри видитѣ снни чловѣчаскѣ и
 ѡслышати гласа всѣхъ ѡповоющихъ на нь, дръженъ шѣластью
 всѣ тварь, и мѣже царне царствѣють и мѣчителне дръжеть
 землѣ, богъ еданъ Исѣсъ Христосъ вачера и данасъ, тѣмъже
 и ва вѣки избрани свѣтлѣ родителне и прародителне кра-
 лѣвѣства ми, и прослави ихъ паче всѣхъ царь на землѣи зе-
 малниихъ и пакѣи на небесниихъ вѣнци свѣтлѣми ѡкрасивѣ ихъ
 са всѣми свѣтлыми, ꙗкоже не ѡтѣла се естъ всѣи веселенон
 блаженѣи ихъ память, шдѣ ихъже племѣне и азъ избранъ
 вѣхъ изволенѣмъ божіимъ и причистею его матерю и моли-
 твами ихъ, бити ми Стефанъ Тврѣтко Тврѣтковѣиѣ мѣло-

стию божишамъ краљъ Босни и к томѸ, иже не далечъ шдѸ
 нихъ пѣтию, на прашнѸкъ и ваѸнѸкъ, син же и наследникъ
 истини шдѸ светого нихъ корѣне, повелѣниемъ а сѣдомъ бо-
 жимъ приемъ дръжавѸ краљевѣства и сидѣ на престо краљевѣ-
 ства како царь и владика всемѸ стежанию светѣхъ моихъ
 природитель, шда всехъ приеме часть и славѸ и дари
 многѣ, и тогда придоше ва славни дворъ краљевѣства
 ми под Високи племенити лѸдне славного града ДѸбров-
 ника, властеле поклансариє кнезь НикѸлинь ГѸндѸлиѣ и кнезь
 МиѸо Горкочевѣиѣ с почтеними дарми и с частими шдѸ
 реченого града ДѸбровника, властеш и шдѸ опѣине, ти
 речени поклансариє насъ искаше, много Ѹмилено просише
 за всякое Ѹвити и законѣ и слободѣщине реченого града ДѸ-
 бровника, кое сѸ имали Ѹ повелахъ са реченими родители и
 прародители нашими, са госпоцтвомъ рашкимъ и сръпъ-
 скимъ и босаньскимъ, како да вѣсмо имъ ми по шкнчаю рѣ-
 ченѣ госпode нимъ потврѣдили и Ѹстановитили кринко прѣ-
 вихъ нашихъ слободѣщине и законѣ и Ѹкитѣ и повелѣние и пи-
 саниѣкъ госпode сръпъске, рашке и босаньске: и краљевѣство
 ми саншавѣше и разѸмникѣше нихъ подобне и разѸмне и при-
 личне и правѣ проше, имавѣше свѣтъ цѣль и зговоръ са вла-
 стели и са вѣшможамѣ краљевѣства ми, створи мнолѣсть кра-
 левѣство ми реченомѸ градѸ ДѸбровникѸ, властелемъ и всои
 шпѣини ДѸбровачкои по сихъ нашихъ листихъ и повелахъ,
 за нихъ сръчанѣство потврѣдѣсмо имъ и Ѹстановитѣсмо все
 и всякое повелѣ и записаниѣкъ реченѣ госпode сръпъске, рашке,
 босаньске и повелѸ господина краля Тврѣтка, родителя ми,
 кою ѣ Ѹчинилъ и записалъ градѸ ДѸбровникѸ по листихъ
 роцѣва хрстова .чѣтѣн. мѣсеца априла .і. данъ, и повелѸ
 присвитлога господина краля Ѹстое, кою ѣ Ѹчинилъ и запи-
 салъ ДѸбровникѸ за приморѣе, писанѸ под листи .чѣтѣд. ли-
 то мѣсеца енвара .іі. данъ, и все инѣ повелѣ господина ми
 и родителя краля Тврѣтка и все инѣ повелѣ и записаниѣкъ и
 слободѣщине и законѣ приѣне и послѣне, кое имъ ѣ Ѹчинилъ
 господинъ краљъ присвитли Тврѣтко Тврѣтковѣиѣ, родитель
 краљевѣства ми, а и азъ господинъ краљъ Тврѣтко и все инѣ
 господа, кои сѸ господовали до мене, да ѣ до вѣка реченомѸ
 градѸ ДѸбровникѸ и всои шпѣини тврѣдѣ и непорочно наами

и нашими послѣдними, пааче да сѣ ѿ всако време становитни и крипци ѿ всиѣхъ речениѣхъ повелаѣхъ и ѿ законихъ и ѿ звитихъ и ѿ всакоихъ слободычинахъ речене господа сръпъске, рашке и косанъске. и речени властеле и поклансарие града Дѣбровника и ѿда все ѿпѣине примише и закезаше се кралевѣству ми давати ѿда реченого града Дѣбровника и ѿда опѣине сръпъски доходаѣхъ двѣ тисѣщи перперѣ динари дѣбровачскихъ всако годице на Дмитровѣ данѣ и такоѣе всако годице на Блазинѣ данѣ петѣ сатѣ перперѣ по законѣ и звитѣ, како сѣ давали реченомѣ господинѣ и родителѣ ми господинѣ краљ Тврѣткѣ инѣи по томѣ кивѣшкон господи, кон сѣ господовали до мене. а всемѣ томѣи свидоци наши доври кошинане властеле и кѣшможане рѣсага: коевода велики кралевѣстка косанъскога коевода Сандаѣ з братиѣмъ и коевода Бѣкмиръ з братиѣмъ и жѣнанѣ Драгиша Диничиѣ з братиѣмъ и кнезѣ Прикиѣ з братиѣмъ и коевода Юранѣ Консалиѣ з братиѣмъ а пристаѣхъ дворъски кралевѣства ми кнезѣ Петарѣ Влашиѣ и кнезѣ Юриѣ Драгиѣекиѣ. и на то на все кише писано, како да є тврѣдо и крипко ка вики вѣкѣмъ, рѣтиѣхъ се и заклеѣхъ и азѣ речени господинѣ краљ Тврѣтко и са кѣшможамѣ кралевѣства ми кише писанными. и поставиѣхъ рѣци на свѣтомѣ єванѣлѣю и на часномѣ крижи господни. а писано на Милодражи на лѣта рождства хръстова .чѣска. лѣто, мѣсеца авгѣста .иѣ. данѣ. и за кѣѣе вированне кралевѣства ми печатю подкрѣсѣхомъ повелѣнѣмо запечатити. а зписа диѣкѣхъ Владиѣхъ повелѣннѣмъ кралевѣства ми.

Присвитан и възможни господинѣ краљ Тврѣтко Тврѣтковиѣ краљ Босни и к томѣ.

A tergo: Poueglia del re Tuertcho: confermazione de tutte le altre poueglie, quando fono ambascadori a lui ser Nichulin de Gondola e ser Michiel de Sorgo. 1421.

Sigillum: печать господина краља тврѣтка тврѣтковиѣ. Origin. membran. in c. r. archiv. Viennae. Спомен. 103.

CCLXXXI. 1423. 15. februarii. Ragusii.

. Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii. Privilegium concessum vojevodae Radosav Pavlović.

Ѓ вѣлмоѣна сило прѣсветаго дѣха, коже славими въ ѡ синѣ и свѣтѣмъ дѣсе, прѣсвета трыце неразды(н)ма, сла твоѣ вѣсе вѣршимо, и тобою ѡздрѣжимо и прѣ(ви)мо) ѡ нашего бѣгѣ любими и нѣмъ намъ дарѣвати градъ Дѣрѣвникъ, ѡ свѣмъ прѣсветѣ тронцѣ славеке азъ ми кнѣзь, властеле и вса ѡпекина града Дѣрѣвника даѣмо видѣти всакомѣ чловекомъ живомѣ, прѣдъ коѣго годѣ ѡвѣлишь прѣдѣ, и тко годѣ ѡвѣ нашѣ ѡвѣтъ чѣе, ерѣ господинѣ конда Радосавъ Павловичъ, конда косански, досла к намъ ѡ Дѣрѣвникъ славнѣ свою посаокнѣ, почтене мѣжѣ крѣстианѣ господина Платка Тѣмръка и Радина крѣстианина и кнѣза Бѣдисава и кнѣза Вѣсокашина, и ш-ними такожде славна посаокна господина Гандала, великаго коѣводе косанскога, господинѣ стараць Дмитаръ и кнѣзь Радоканъ Бардикъ, и намъ много славнѣ, веселе и вѣсон веселенѣ сръчанѣ и много драге и ѡгоднѣ добрѣ гласовѣ казанѣ, како слатки миръ, любавъ почтена и красно ѣдинство и прѣимательство ѡчинише господинѣ конда Гандалъ и господинѣ конда Радосавъ мѣгю сокѣмъ въ вѣки вѣка поповише, ѡтѣрѣдише и ѡстановитише, и ѡ тѣмъ много весели бѣсмо и благодарѣсмо бога, и вѣше речени покансарѣ ѡдъ странѣ господина кондѣ Радосава ѡтъ насъ много слатко искаше и молише, да бѣсмо господина кондѣ Радосава полюбимъ и почтѣвалимъ властеѣмъ, и да ѣе вѣкнѣмъ с нами како ѣднѣ насъ люко властеѣ града Дѣрѣвника. и ми самилнѣ и смѣотрѣвъ доврѣ любавъ и слатко прѣимательство неговѣхъ прѣвѣхъ и негово прѣимство и ѡчинисмо вѣкѣ васи властеле дѣрѣвачици и вса ѡпекина града Дѣрѣвника ѣдинодѣшно и довроволю прѣимаше, и закѣсмо се на то господинѣ кондѣ Радосавъ Павловичю и неговѣ ѡстанкѣ, що ѣе по мѣшкѣмъ споусъ, како неговѣ срътца крѣкъ подаѣ подокна ближнѣмъ въ вѣки вѣка. за то како прѣимсмо ѡдъ неѣ подокнѣ и правѣ прѣиманъ и кѣтви и записѣ на прѣиманъ, и за то ми речени кнѣзь и власте(лѣ) и вса ѡпекина града Дѣрѣвника прѣимамо и записасмо, за

почтенога и становитного властелина и векника како єднога
 вѣдь насъ, и да имамо стоѣти за всако подобно дїело не-
 гово и негова натрашка како за коега годє насъ, и ни за єднога
 човека волю ни за кои страхъ ни за благо сеган свѣта
 Радосава и негова встанка, како є зг(ора)
 вѣстовасмо се все братцѣтко и племе господина конде Радосава
 ѿ ксакѿ люкавъ прѣязанъ имати, како бѣдѿ они насъ
 имати; и вѣстовасмо се, да не има нїеданъ неверьникъ го-
 сподина конде Радосава и натрашка негова да не има ѿфанъ
 ѿ Дѣбрьвникъ, кои бѣ сидїео на нїхъ земли, такмо ако бѣ
 главѣмъ и съ челядїю и с иманїемъ прѣкиг(аль) ѿ Дѣбрьв-
 никъ и ѿ дрѣжакѿ нашѿ, како є законъ града Дѣбрьвника,
 и да не прѣмемо нїеднога трѣбинанина ни конавланина вѣдь
 люди реченога господина конде Радосава и негова натрашка,
 що є трѣбинанинъ, и шї-нїхъ половице жѣпє конаваоске да
 не прѣмемо нїеднога на нашѿ дїель жѣпє конаваоске; и то-
 лїкогє намъ господинъ конда Радосавъ за себе и за свои
 натражакъ вѣстова с нашего дїела жѣпє Конавлан. и на све
 више писано ми кнєзь Дѣбрьвачки Жѣнь Жѣрьговиць и са
 избранемъ вїкємъ Марьтола Симєта Растика, Ялѣвизѣмъ
 Гочетикємъ, Марькнь Црѣвїкъ, Ёрьсать Жамановикъ,
 Марькнь Градикъ, Гаожє Пѣцїкъ, Жорє Паомотикъ, Бєнко
 Гѣндѣликъ, Лаврє Горьгочевикъ, Яндрѣшко Циг.....,
 Томко Бѣникъ, Раѣаєль Гочетикъ, Климе Бодачикъ, Маткѣ
 Градикъ, Добре Бєнчѣликъ, Яндрє Бѣндикъ, Нїкша Пѣцїкъ,
 Яндрє Марьтола Бичиникъ, Марьтолашъ Жамановикємъ,
 Паокѣмъ Прѣгьловикємъ, Пирѣмъ Лѣкарєвикємъ, Нїко-
 лашъ Пира Пѣцїкъ, (П)аокѣмъ Жѣрьговикємъ, Живанѣмъ
 Гочетикємъ, Тѣдрѣмъ Паожєликємъ, Савїнѣмъ Бєвалєви-
 кємъ, Марьтоло Црѣвїкъ, Яндрє Мєнчєтикъ, Бїтко Растикъ,
 Марьтоло Бєнчѣликъ, Жонко Бѣникъ, Ялѣвизѣ Црѣвїкъ,
 Жѣхѣмъ Гочетикємъ, Бїтко Ялѣвизовикємъ, Матко Крѣсїкъ,
 Франко Горьгочевикъ, Фєдєрикъ Гѣндѣликъ, Симко Растикъ
 рѣчїсмо се въ господа кога свєдржїтєлї и въ прѣчїстѿ бѣго-
 родицѿ и ва силѿ живѣтворьцїєга крѣста бѣжїєга и въ .д.
 євангєлїєстє и въ .бї. свєтєхъ вѣрхѣвнїєхъ апѣстѣлѣ бѣжєхъ и
 въ .б. избранєхъ бѣжєхъ и въ све свєтє вѣдь вїка когѿ зго-
 ди(в)ш(и)хъ, да вѣои згора нашє писано и вѣстовано рєчєнїє

и обеканіе господинъ Радосавъ и неговъ натрашкъ, како је згора речено не има на мане прѣти ни се кѣ потворѣть ни за ва на земан ни за єдинога човека волю ни за страхъ ни за благо ни се ш тон парьна счинити. еда ли ксило ми кнезь и вса шпкина града Дѣбрьвника швози згора речено, шбетовано и писано потворѣан реченемъ али на мане донесли коншмъ хитростю али лакомостю за чию волю али за страхъ али за хтєніе нїеднога човека на земан, тада да смо ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣбрьвника про-
клетн живемъ богомъ штцемъ и синшмъ и светемъ дѣхомъ и свемн светимн више именованемн, и да смо прѣчтени к Юди, кон прода сина кожѣ на распетіе, и да смо се шдрек-
ли бога и ангела правога на данъ сѣдни и вере, кою вер-
юмо, и да смо поречени ш гласъ, ш почтеню и ш правдахъ и ш законехъ нашехъ вѣдѣкехъ до вѣѣмєнь снхъ мегю всакоємн доврѣмн и почтенїемн и гласитїемн градѣмн и шпкинамн. и сен се писа въ избранои полачѣ и вєкницѣ) боголюбнмаго нашего града Дѣбрьвника въ лѣта рожавта хрьстова на .чѣкѣ. лѣтъ, мисєца фрь(ва)ра .ѣ. данъ. а шписа Рѣско логофєтъ.

Cod. ragus. fol. 87. b. : MCCCCXXIII. die XV. frenari, privilegio, che fece signoria de Raguxi Radosau Paulouich e de consiglio.

CCLXXXII. 1423. 16. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse ab Helena, vojevodae Sandalj uxore, depositum duorum millium ducatorum aureorum.

† Ыъ имѣ штъца и сина и свєтога дѣха аминь. ми кнезь, властеле и въса шпкина града Дѣбрьвника даємо въ свидѣннє всакомъ маломъ и голѣмомъ по сємъ нашємъ шписаню а подъ нашшмъ законномъ печьтїю, како прїдоше к наамъ ш Дѣбрьвникъ господинъ стараць Дмитаръ и Радонѣ Припчикъ и Братанъ днѣкъ посланїемъ славнє госпогїє Ієлѣне господина воєводе Сандалѣ, а кїєре славнога поменѣтъя господина кнеза Лазара с листшмъ нїє вѣровнѣмъ, и шдъ нїє стране и на имѣ реченє госпогїє Ієлѣне, кїєре кнеза Лазара, поставише ш нашъ комѣнь ш покладъ двѣ тисѣкѣ двѣдѣтъ

златѣхъ, а подѣ шн свѣтъ, да је волна речена господи Ієлѣна сѣсако вѣрѣме сама своѣмъ главоѣмъ лн свѣмн сѣс-
гамн послаѣ своѣ лнстѣ а подѣ своѣмъ печатнѣ закон-
нѣмъ свѣтн вѣзда, каде шн бѣде згоднѣ, а да шн се не мо-
гѣ сѣдрѣжати нн не дати за нѣданѣ зрокѣ, кон бн могалѣ
на свѣтѣ вѣтн, наачѣ шѣтѣсѣмо се дати нѣ реченѣмъ госпо-
дн нн комѣ бн шпорѣчнла реченѣмъ господи Ієлѣна, ако бн шн
се смѣрѣ згоднла, шѣ цѣ богѣ склѣнн, комѣ бн по своѣмъ
лнстѣ шпорѣчнла, шѣтѣсѣмо се дати бѣзѣ нѣданѣмъ зѣдрѣ-
жанѣмъ. н за вѣкѣ чнстѣтѣ н вѣрѣванѣ Бранѣн днѣмъ шѣ-
кнѣ лнстѣ своѣмъ рѣкѣмъ снпсѣ. н шѣтѣкѣ господи Ієлѣна,
кѣшн господннѣ кнѣза Лазара вѣнѣ реченѣ, кѣде гѣдн бѣде,
послаѣтѣ свѣтн реченѣ дѣкатѣ, да пошлѣ шѣ нашѣ лнстѣ,
кон нѣмъ сѣмо дадн подѣ нашѣмъ печатнѣмъ нспнсанѣмъ нзѣ шѣ-
ган: ако лн бн га нзѣгѣнла, шнѣ да пошлѣ своѣ лнстѣ
подѣ своѣмн печатѣмн по своѣмъ добѣрѣмъ людѣмъ, како кѣ
наѣмъ задоволенѣмъ вѣтн н шѣнѣтѣ свѣтѣ, юрѣ шнѣ зѣмалѣмъ тѣн
дѣкатѣ. нпсѣ се сѣ нзѣбранѣмъ вѣкннцѣмъ богѣмъ лѣбнлѣмъ града
нашѣмъ Дѣбѣровѣннѣмъ лѣтѣмъ рѣждѣства хрнстѣмъ тнѣсѣнѣмъ н
чѣтнрн сѣмъ н двѣ десѣтн н трѣтѣмъ лѣтѣмъ, лѣксѣмъ фѣрѣвѣмъ .ѣ.
дѣнѣ. а снпсѣ Рѣско лѣгѣфѣтѣ. бѣжѣ помнлѣнн га.

A tergo: 1423 a di 18. frenaro, strumento, che fo de
domina Jella, de lo quale de ducati MM., lo quale casso,
e fato nouo de ducati 2000.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae.

CCLXXXIII. 1423. 7. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, a Ragusinis in-
ter nobiles et consiliarios receptus, confirmat privilegia ab
antecessoribus Ragusinis concessa et donationem urbis
Sokol in Konavlje, factam a vojevoda Sandalj.

† Главнн бѣжѣ, царѣмъ небеснн, кон шѣрѣмѣлѣюшѣ н прѣ-
вншѣ своѣмъ бѣжѣствомъ всѣмъ васѣленѣмъ, азѣ смѣрнн прѣдѣ
бѣжѣствомъ тн рѣмѣ Рѣдѣсѣмъ, снѣмъ н насѣдннѣмъ сѣмѣнѣмъ
помѣнѣтнѣмъ господннѣмъ кнѣза Павѣла Рѣдннѣмъ, бѣшѣвѣнѣмъ
тн сѣмѣмъ нпрѣстѣнѣмъ вѣздаю, кон мѣ по тѣмъ сѣмѣмъ мн-
лѣстн спѣдѣмъ н поставнн господннѣмъ всѣмъ сѣжѣмъмъ мѣнѣмъ

природитель, и есдіе з когомы ва пѣни госпоцтвѣ доѣхше
 госпоцтвю ми шдѣ славного града Дѣбровника почтени вла-
 стеліе и поклисарыє: кнезь Никѡла Гючетиѣ и кнезь Влахѡ
 Жѣрговиѣ, и ми, слисанѣ великѣ любавѣ и приѣтелствѣ
 почтенѡ, кое сѣ наши прѣви имали з градомѣ Дѣбровникомѣ
 и с того почте(ни)еми властели и шни ш-ними, и шѣ вѣ-
 дившіе нѣхъ любавѣ великѣ краснѣ, кою госпоцтвѣ ми ска-
 зашіе а по нашихъ посланѣхъ по господинѣ Блаткѣ Тѣмрълиѣ
 крѣстианинѣ и Радинѣ крѣстьѣнинѣ и кнезѣ Бѣдисавѣ и
 кнезѣ Бѣкашинѣ, кое к нимѣ ѣ Дѣбровникѣ посласамѡ, какѡ
 насѣ подюбнше и почтовашіе, и с великомѣ любовомѣ запи-
 сашіе мене, господина воеводѣ Радосавѣ Павловичѣ, и мое
 натражыє, що є по мѣшкомѣ колинѣ, да самѣ властеліе и
 вѣѣнниці града Дѣбровника, колико кон годи нѣхъ властеліе
 дѣбровачцѣхъ, и да насѣ за всяко подобнѡ дѣла за ни
 чью колю рѣ не тѣ вѣставитѣ, и за то самѣ велике ротіе и
 заннсе ми шдѣ нѣхъ приѣли, а на властитѣ сада по нѣхъ
 реченихъ поклисарнѣхъ, и шѣ колиє и вѣѣє намѣ всякѣ любавѣ
 и приѣтелствѣ понавалаю и потвѣрѣю: и за тѡ да є вѣ-
 дивамѣ всякомѣ, притѣ кѡга шѣ нашѣ записѣ ротіе и шѣѣто-
 каньѣ приѣ, какѡ ѣ, господинѣ воевода Радосавѣ Павло-
 вичѣ, и с властелинѣ госпоцтва ми єдинѡдѣшнѡ и всерѣдѣ
 примисамѣ и заклемѡ сѣ реченьнѣмѣ поклисарѣмѣ дѣбро-
 вачцѣмѣ до вѣкѣ вѣка, да самѣ Дѣбровникѣ добри и вѣѣрни
 и сѣѣчани приѣтелѣ, и да нѣхъ трѣговци и нѣхъ благо-
 савлюдамѣ, и да нѣхъ властеліе дѣбровачкѣ и нѣхъ сѡюгѣ за
 нѣдного чѡловика волю ни за страхѣ ни за пѣнѣзѣ, за нѣд-
 нѡ проданствѣ заѡ до днѣ и до вѣка да не вѣставимѣ за
 всяко подобнѡ дѣла, пачѣ и шѣ шѣѣтѣсамѣ, какѡ вѣѣрни
 и сѣѣчани властеліе и вѣѣнниці града Дѣбровника, и запи-
 сѣмо сѣ ѣ, господинѣ воевода Радосавѣ, и мои натражакѣ
 нашомѣ моцью и с нашими людьми ѣ всяко вѣѣме битѣ на
 помоѣ Дѣбровникѣ и бранити нѣхъ и нѣхъ владаньѣ шдѣ
 всякѣ силѣ и злобѣ и помагат-н-хъ ѣ всемѣ, и шѣѣтѣсамѣ
 градѣ Дѣбровникѣ ш-нѣхъ полѣ жѣпѣ Конавали не примити
 ни єдного нѣхъ чѡловика конаваланина на Трѣбѣннѣ ни на нашѣ
 днѣ жѣпѣ конавалскѣ. и шѣ да є ѣ знаньѣ всякомѣ, єр ми
 казашѣ речени поклисарѣ дѣбровачци, какѡ приѣтелю сѣѣд-

чанъ и вастелинъ и вѣѣникъ града Дѣбровника, ере господинъ воєвода Гандалъ, ннхъ докри и красни прнхатель и вѣѣтникъ града Дѣбровника, великую любавъ и сръдчанствъ нелицемѣрнѡ, кое є поставнѡ з Дѣбровникомъ, и всемъ свнѣтъ ѡ вснхъ добрнхъ дѣланѣхъ показѣе, и какѡ стрѣми и на вѣѣе и болюе нсхѡди и потверѣѡе почтеню прнханъ и прнхательствѡ, за великѡ любавъ дарова градъ Дѣбровникъ, кнезъ и него властелемъ градъ Гѡкѡ ѡ Конавлахъ ва вѣѡка кнекъ ѡ бащнню и ѡ племеннтѡ: и мнн тон чѣсѡ много веселн бнсмѡ, и тнн реченн покансарѣе града Дѣбровника госпоцтѡю мн с великнѣемъ веселѣемъ тан добаръ гласъ казахъ, и с великѡмъ любовѡмъ и милосръдѣемъ ѡдѡ странѣ кнеза и вастель града Дѣбровника слѡѣрнѡ и много слаткѡ молашѣе и просншѣе, да бнсмѡ нмъ добри благосѡвъ за тан градъ ѡчнннан, и мн, какѡ вѣѣрнн и сръдчанн вѣѣтникъ, властелинъ и вѣѣникъ града Дѣбровника, и какѡ ѡнн, кнн нмѡ бнтѡ весѣи и добри прнхатель кѡѣи и мѡѣстю, коега є ѡ всакомъ почтеню днѡннкъ, весело се ѡвеселнсмѡ, и много нмъ благодѣтнѡ благословнсмѡ тан градъ Гѡколь ѡ Конавлахъ и цѡ нмъ єе воєвода Гандалъ неговѡ дѣлѡ полъ жѣпѣе Конаван даровалъ, нмъ и ннхъ послнѣнемъ, ва внѣкн вѣѡка на почтенѣе града Дѣбровника наше кѡѣе. и на всѣе внѣе писанѡ, цѡ годн смѡ мнн, господннѡ воєвода Радѡсавъ Павловнѣѡ, за насъ и за наше послнѣнѣе и за наше племе, цѡ бѣдѣ по мѡшнкомъ колѣнню, како крѡвъ подаѣе, право и почтенѡ натражѣе наше, цѡ годн смѡ ѡ семь лнстѡ записали и вѣѣтѡвали, на всѣе мнн реченн за се и за всѣе наше племе, и тѡѡ насъ чѡѣе, натражакъ, како єе реченѡ, рѡтнсмѡ се и заклѣсмѡ на часнѡмъ и живѡтѡворѣемъ крнжн господнн и ва .Д. еванѣлнстн и ва .БІ. врѡхѡвннхъ свѣтнхъ апѡстѡлъ и ва .Т. и .НІ. свѣтнхъ ѡтацъ ннкнсцнѡхъ и ва вснхъ ѡдѡ вѣѡка бѡгъ ѡгоднвшнхъ и ва дѡшнѣе наше, ѡкѡ все внѣе писанѡ и намн вѣѣтѡканѡ по внѣе реченнхъ ннхъ покансарѣхъ кнезъ, властелемъ и всѡн ѡпѣннн града Дѣбровника и ннхъ послндннмъ хѡѣемъ тѡрѣдѡ и непѡкѡлнбнмъ и непѡрѡчнѡ ва внѣка внѣка ѡздръжѡть и намн и нашнмн послнѣннмн не ѡкрѣннтн. тѡѡ лн бн насъ ннѡкѡ ѡчннналъ нлн за лѡкѡмѡштѡ нлн за страхъ нлн за чѡю волю,

теръ тѣе више писаніе ротіе коумъ годн хитростью развиль
или потвориль, хѣмъ, да сѣ все клетви и ротіе и про-
клетства пала сврѣхю насъ и нашего натрапка и нашего пле-
мена и всихъ нашихъ посланихъ, и да смѣ проклетіи и за-
везани живнемъ богомъ и прѣчистомъ и всими више пи-
саниими светими, и да смѣ шѣпадници правіе вѣрю, и да
смѣ причтени к Нюди, кои прода сина божья на распетіе,
и да се невѣрници назовемъ прѣдъ всякоего господина зе-
мляного, и ва данъ смрътни и прилиньтѣя нашего и ва
сѣбѣни данъ да не имамъ помилувань прѣдъ лицемъ бо-
жия. и к томѣ заклаше се и ротни се властеле нашего пле-
мена наипрѣвѣ князь Радосавъ Ѡбладовиѣ братъ мой и
князь Радосавъ Владимириѣ братъ мой и князь Тверткѣ
Михановиѣ братъ мой и князь Бѣкашинъ Мозолѣ братъ
мой и князь Ѡстоѣ Боровиниѣ братъ мой и воевода Бѣлкасъ
и князь Бѣдисавъ и князь Стѣпанъ и князь Бѣкашинъ Вла-
димириѣ и князь Твердисавъ Боровиниѣ и князь Санкѣ
Гавчиѣ прѣдъ више реченими поклисарми князя Николе Гв-
четиѣ и князя Бѣлхѣше Жѣрговиѣ. писа се ва лѣтѣ рож-
ства хрѣстова тисѣциѣ и четири ста и два десети и третѣ
лѣтѣ, мѣсеца априла .3. днѣ. а писа Ѡстоѣ дѣякъ с градѣ
с Борчу.

A tergo: Poueglia de voiuoda Radossauo Paulouich
per la confirmation del castello de Socol in Canal, el
qual voiuoda Sandagl dede a Ragusa nel 1423 d aprile.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae, ubi etiam apographum chartac. cum tribus sigil-
lis. Спомен. 104.

CCLXXXIV. 1423. 1. novembris. Blagaj.

Sandalj, Bosnae magnus vojevoda, Venetis dat ve-
niam libere eundi per terram suam Catharum.

Ми господинъ Сандаля, велики воевода босаньски,
желѣкюби, како е казда било шд наше воле и памети и на-
прѣде веле веѣе, шдѣлѣчисмо показати, да лѣбавъ и единъ-
ство, приязанъ и добри мнѣрь бѣде меѣс нами и сѣвозможи
наша братия и вѣѣа наша и с прѣсвѣтаномъ и сѣвозможимъ
господиномъ господиномъ Франческомъ Фоскари, по во-

жиши милости достонни дѣжъ вѣтачки, и шѣине вѣтачке, за кою стварь дохѣдеши намъ на памяти, да племенити мѣжъ господинъ Иванъ Чоръжи, почтени покансаръ реченого прѣсвѣтлого господина дѣжа и шѣине вѣтачке, лани три кратъ кля е прѣд нами, и под листомъ шдъ вѣрованъа господне по поздравленью и шѣѣанью намъ речене за изгѣ-кленье, кое смо ми имали шдъ града Котора, кон е дошавъ с рѣке реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке, намъ рече, да речени господинъ дѣжъ и шѣина вѣтачка речени градъ Которъ нне вазель за пачити веѣ госпоцтво, да навиюѣи милосрдие за рать и повѣщине, кое шномъ градъ чинаше Кавша Брацимъковичъ, кои вѣше неприятель реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке, и за многе нне разлогѣ по реченомъ послѣ намъ разсмно речене казеше градъ Которъ, молеѣи насъ, да ви намъ било сгодно, за лѣжавъ реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке счинити добро сѣсѣцтво реченомъ градъ Которъ и подложимъ и вѣрнимъ негѣ и неговъ котаръ, и дръжати пѣте, да тѣрме понѣ правимъ пѣтемъ градъ Которъ, а не с дѣбровникъ, и да шне .д. которане, кое имамѣ за талиѣ шдъ шѣине которъске, ниѣхъ свободно за лѣжавъ господина дѣжа и шѣине вѣтачке да вѣсмо пѣстали, шѣѣиваюѣи намъ речени посаѣ, да речени господинъ дѣжъ и шѣина вѣтачка давала ви и чинила ви давати намъ всако годнире ш-д-охотка шдъ коморе шдъ соли которъске дѣкати .ѣ. сати златиѣхъ, за кое стварѣи по шѣи страни многе рѣчи речене с шно вѣклѣ сложенъе ни свръшенъе заедно не счинисмо. да заѣо сада речени господинъ Иванъ Чоръжи, покансаръ реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке, пришавъ е прѣдъ госпоцтвомъ нашимъ с листомъ шдъ вѣрованъа реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке, кои по поздравленью и шѣѣанью намъ счинена все згара речене ствари и многе нне ствари намъ разсмно рече, молеѣи насъ, да ви намъ било драго счинити волѣ реченого господина дѣжа и шѣине вѣтачке по пѣтъ и шѣѣанье згара речене, шѣѣиваюѣи намъ момѣ .ѣ. сати дѣкати шнен кѣѣе, кое ми есмо имали с Которъ, намъ свободно чинити ѣе дати по пѣтъ, да нѣи шдъ не моремо счинити волѣ нашъ. и добро да видимо и знамо, тон да естъ

с мане почтеньм наше великости, да вбрабаюѣи память нашѣ, колико смо приправни и на прѣде веле веѣе приправни счинити ствари, ке сѣ 8 годне реченомѣ господинѣ дѣжѣ и шпѣини кнѣтачкон, и поминшалаюѣе велике тѣсѣде, коѣ е имамъ и трѣпни за тѣи ствари речени господинѣ Иванѣ Чорѣжи поклансарѣ, кон 8 различна врѣмена веле кратѣ е биѣ прѣд нашими госпоцтвомъ, много насѣ е приправни счинити шнен ствари, коѣ намъ е рекаѣи и ѡднѣти ѡдъ памяти наше изгѣленѣе града Котора, за кою стварѣ по ѡке наше ѡтворене листѣ ѡкеѣивамо 8 имѣ кожне реченомѣ господинѣ Иванѣ Чорѣжи, поклансарѣ реченога господина дѣжа и шпѣинѣ кнѣтачке, да мни и ѡвозможа братиѣ наша и кѣѣа наша са всѣмъ нашимъ госпоцтвомъ хоѣемо помити ѡбавѣи и єдинѣство, приязанѣи и добри минѣрѣ с реченимъ прѣсвѣтланмъ и ѡвозможимъ господиномъ господиномъ Франѣческомъ Фоскарѣи, по кожнѣи милости з достоннимъ дѣжемъ кнѣтачкимъ, и шпѣиномъ кнѣтачкомъ, ѡкеѣивамо и хоѣемо, да тѣсрѣи и карвани босанѣске и всаке инѣ карѣване да намъ е словотѣцинна, да могѣи поити 8 Которѣи и индѣи, кѣдѣ намъ е ѡгодно, за нихъ корнѣстѣ, како сѣи и приѣ ходиан, и да по инѣданѣи пѣтѣи и законѣи по насѣи ни по єдномъ нашемъ не кѣдѣи сѣиловани 8 нашимъ госпоцтвѣи, неѣо шнѣи 8 нихъ словотѣциннѣи са всакимъ нихъ благомъ хоѣѣи, стѣи и вбрабаюѣи с града Которѣи и индѣи, гдѣ кѣдѣи хотѣи, пѣстити ѣемо и чинити ѣемо пѣстити, плабаюѣе шнѣи тѣсрѣи праве царнѣи и трѣговинѣи, ке се плабаю по нимъ по нашемъ госпоцтвѣи. а тон да всаки зна, хоѣемо дати видѣи по нашемъ госпоцтвѣи, да шнѣи тѣсрѣи и карвани могѣи поити 8 Которѣи и индѣи, гдѣи хотѣи, сконмъ благомъ и трѣгомъ, како смо згара рекан, и да хоѣемо счинити добро сѣѣѣцтво града Которѣи и всѣмъ мѣстомъ и градомъ реченога господина дѣжа и шпѣинѣ кнѣтачке и всѣмъ нихъ подложнимъ грабанома и внирѣнимъ нихъ дохоѣѣимъ 8 наше госпоцтво, и нимъ ѣемо счинѣи правѣи и чинити счинити, нимъ потрѣкѣюѣи. за коѣ ствари речени племенити мѣжѣ Иванѣ Чорѣжи, поклансарѣ реченога господина дѣжа и шпѣинѣ кнѣтачке, по моѣи немѣи дана ѡдъ реченога господина дѣжа и шпѣинѣ кнѣтачке ѡкеѣива намъ, ѡвозможѣи и славнома господинѣи

господинъ Гандаалъ, великомъ воеводи косаньскомъ, да шни прѣсвѣтлн господинъ дѣжъ и шпѣнна вѣтачька дати ѣ и чиниѣ давати всако годице намъ с Которъ ш-д-охотка шдъ коморе шдъ соли которьске дѣкати .ѳ. сати златѣхъ вола с ннихъ градихъ шдъ Дашмацне шнога господина дѣжа и шпѣнне вѣтачке, гдѣ моремо послати нашего слѣгъ вазети речене пѣнезе из онога града, изети слободно и шдѣнести слободно, ако шномъи господинъ дѣжъ и шпѣнни вѣтачь-конъ вѣде драго: ако нимъ не вѣде драго, како е речено, шнъ господинъ дѣжъ и шпѣнна вѣтачька намъ ѣ дати и чини-ти ѣ дати с градъ Которъ речене .ѳ. сати дѣкати, како е речено, и кѣѣ, кою смо прие имали с Которъ данъ, и шдъ не да моремо шчинити и шдѣшчити всакъ нашъ волъ, како шд наше рѣчи, и швѣѣна намъ речени господинъ Иванъ Чоръжи покансаръ господинъ воеводи Гандаалъ и брати нашон и шстанкъ, с всаке граде и мѣста шнога господина дѣжа и шпѣнне вѣтачке протива нашимъ слѣгамъ хоѣе намъ вѣти шчинена правда и достоинство. и шне .д. которане, ке имамо с талиѣ, добро да сѣ шчинили невѣръ, за кою ви невѣръ имали понести всакъ мѣкъ, да речени господинъ дѣжъ и шпѣнна вѣтачка видн и позна нашъ добръ волъ к себѣ, хоѣемо и есмо кѣнѣтѣнѣти прѣво за часть господина бога и паке и за лѣбавъ господина дѣжа и шпѣнне вѣтачьке и за моѣе многе намъ шчинене по реченомъ покансаръ сло-бодно пѣстити, дати е реченомъ покансаръ, да не прѣда шдъ наше стране реченомъ господинъ дѣжъ и шпѣнни вѣ-тачкон. и шномъ госпоцтѣѣ ми швозможи господинъ воевода Гандаалъ и брати и хѣжа наша и нашъ шстанакъ прѣпорѣ-чень вѣди господинъ дѣжъ и шпѣнни вѣтачкон. и да речене ствари боле и тврѣе се могъ шздържати, приесегосмо шкне странѣ на четверо свето еванѣелье, все речене рѣчи да се шдърже право и чине шдържати, и за вѣрованье реченѣхъ ствари есмо заповѣдѣли швен листе печатю нашомъ вѣсѣбомъ сврѣшити и печатити. данъ с нашеъмъ градъ Благаю прѣви данъ мѣсеца ноевбра с тисѣѣ и .ѳ. и .к. и .г. лѣта.

A tergo: MCCCCXXIII. primo nouembris in castello Blagai, Bossina. Priuilegium obtentum per uenerabilem et egregium uirum dominum Iohannem Georgio honorabilem

ambassadorem a magnifico et potenti domino Sandalj Bossine magno uoyuoda pro comoditate Catari et aliis intus annotatis. Priuilegium est in lingua seruiana scriptum, traductum in linguam nostram uernaculam.

Sigillum cereum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCLXXXV. 1423. 27. decembris. Kukan.

Sandalj, Bosnae vojevoda, testatur se accepisse omnem pecuniam Ragusii depositam.

† Мнн воєвода Сандаљ даѣмъ знати всакомѣ, комѣ се подоѣа, и прѣдѣ кога вѣвъ нашѣ листвѣ приде, како, имающе великѣ потрѣбѣ, послахъ к много почтенои вѣпѣни, властеломѣ дѣкровачицѣмѣ сѣбѣс нашего, днѣте сѣсѣнне Грѣпка, потрѣбѣюти аспри наше, ке сѣс посталене ѣ реченихъ властѣвъ подѣ записи и листови и вѣнѣти, ки сѣс мѣѣю нами, и вѣдѣ много почтенихъ властѣвъ и вѣпѣнне дѣкровачке прилнхъ по реченомѣ Грѣпкѣ аспри все, ке сѣс биле ѣ записѣхъ нихъ и нашихъ посталене ѣ властѣвъ реченихъ. и за вѣѣе вѣнѣрованне и потвѣрѣѣенне на то сѣчинихъ и списахъ вѣвъ листвѣ вѣтворенѣ, како ѣе тои иста моѣ рѣнѣчѣ и посланне и моѣе прилленне речене аспри, а тои ѣсть ѣ сѣвѣдочѣс почтенихъ и разѣслинихъ поклицаревѣ вѣпѣнне дѣкровачке: кнеза Никѣла Гѣчетиѣи и кнеза Блахѣше Тамариѣи, ки сѣс ѣ тои доѣа при насѣ бил, лилаостно божиомѣ и любѣвомѣ и прилзанню почтене вѣпѣнне властѣвъ дѣкровачицѣхъ. писанѣ въ лѣѣта хрѣстоѣа рѣжѣтѣа тисѣѣи и чѣтири ста и .к. и трѣтне лѣѣто, мѣѣсеѣа дѣкемѣбра .к. и .з. данѣ, ѣ Кѣканѣ.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Сюмен .105.

CCLXXXVI. 1426. 7. octobris. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, Ioanni Marnavito Nissensi litteris consignavit partem in Nissa et Zvonik, a Nissava et Bosna pagum Hvojnice et sub Thum.

Hoc quoque diploma e „lingua illyrica“ versum esse videtur. Testes sunt palatinus cum fratribus, xupan Drissa Dinicitius cum fratribus, palatinus Radosavus Paulovitus

cum fratribus, palatinus Georgius Voisalitus cum fratribus, princeps Pribitus Milossevitius cum fratribus, palatinus Petrus Silessitus cum fratribus, princeps Georgius Draghicevitius, Otribatius cum fratribus, princeps Vuk Rogaticius cum fratribus, princeps Draghicius Radicerictius cum fratribus, princeps Vukatius Vukovitius cum fratribus, princeps Paulus Sanctius cum fratribus, deinde praefectus seu marescalcus aulicus aulae nostrae princeps Tvardko Bogouivitius cum fratribus et peculiariter princeps Ioannes Bubanitus cum fratribus.

Indicia vetustatis et nobilitatis familiae Maricae vulgo Marnaviciae Nissensis per Ioannem Tomkum ejusdem gentis collecta. Romae. 1632. B. A. Krčelić, De regnis Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae notitiae. 257. F. Pejačević, Historia Serviae. 399. 402. Engel, Geschichte von Serbien. 374. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 14.

CCLXXXVII. 1427. 10. januarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur se accepisse a knez Brajlo Tezalović depositum quingentorum aureorum.

† Бѣ намѣ штыца и сина и светога дсха аминь. ми кнезъ, властеле и вса шкпина когс любнамаго града дсбровника дајемо с знаньє всакомс маломс и великомс, јерк приимсмо шдъ кнеза Бранла Тезаловника, које постави с нашъ комснъ. да мс стоје, приимсмо петъ сатъ дскатъ златѣхъ; и ми кнезъ, властеле и вса шкпина града дсбровника шѣѣтовасмо кнезс Бранас давати на всако годице довити петъ по кантинаръ до толѣ, до колѣ вѣдс стовити речени дскати с нашъ комснъ на довити; и да је волянъ кнезъ Бранла шѣи дскати шзети вазда, вѣ мс шгодно вѣде, самъ собшмъ на: сконан анстѣамъ послабъ, а ми кнезъ и властеле и вса шкпина дсбровчка шѣѣтсјемо дати речене дскате; и шѣк шѣѣтсјемо кнезс Бранас, да речене дскате кнезс Бранас не меремо шдръжати за нѣднога човѣка волю ни за ратъ ни за страхъ ни за дабъ ни за прѣдѣлжъєє ни за наговоръ ни за нѣданъ шзрокъ, кон ки на скѣти могабъ

бити, да мѣ се ти дѣкати сдрѣжати не могѣ, паче да мѣ нхъ имамо дати, кѣде нхъ бѣде хотѣть сзети; и ширь: ако би се сазчило, тере кнезь Бранло по севѣ поставилъ речено дѣкате, ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣбровника шкѣтсѣмо дати ю, колиѣ нхъ кнезь Бранло шпорѣчи нан спине, да мѣ се даде. и на все више писанно ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣбровника ротисмо на чьстивомъ и животворещемъ крижи господни и въ .д. евангѣлисте и въ .вѣ. светѣхъ вѣрхшвѣхъ апѣстолю, яко все више речено, писанно и нами шкѣтовано не кѣ се на манѣ принести ни потворити до дни и до вѣка, паче тврѣдо и непоколѣкнимо бити до дни и до вѣка. писа се с изекранон вѣкници когѣ люкимаго града Дѣбровника лѣто рождѣства хрѣстова тисѣршо и четири ста и два десети и седмо лѣто, лѣксеца юнвара десети днь. а шписа Рѣско логофѣтъ. воже помнаши га. и да ю с знанкѣ, юрк ю с нашон канжелярни с нотари дрѣги швакигѣ листъ писанъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 106.

CCLXXXVIII. (1427) 6935. ind. V. 20. januarii.

Stephanus, Serbiae despotes, chrysobullo donat monasterio magnae Laurae duo argentea candelabra et viginti libras argenti.

Initium: Мною царѣ царствоуютъ.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 175.

CCLXXXIX. (1405—1427).

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar donat centum libras argenti quotannis solvendas.

† Милостию великааго госнода моего Ісѣ Христа, ходатанствомъ же прѣсветыѣ богородице и молитвами светынхъ ми госнодъ и штыць и прѣдѣдъ и хтитворъ Гѣмеюна и Гавы кааговѣрныи дѣспотъ Стефанъ, господинъ всѣмъ срьбляемъ и подоунавню и великааго царьскаго монастыра срьбьскаго, соущаго въ Светки Горѣ адѣвньсѣки, хтиторъ же и вѣноутрныи, азъ штъ юностиааго ми възраста и младѣихъ шкѣтен богоу сьмотрениемъ вса на пользоу мьнѣ

творещюу въ мьнѡгьныхъ злолютньныхъ и нескѣрпныхъ
 искоушенихъ, паче же сьмрьтѣхъ попоущень вьхъ, имже
 свѣдѣтеліе и слышателіе небесныѣ стихѣ и въ малѣ не вьса
 вьселіенаа, и шть вьсѣхъ избави ме господь, нь и ѡцѣ
 избавить, нь въ сихъ что хотѣше быти и что хьтѣхъ по-
 страдати, да речет се, въ тьмньныхъ бѣ сихъ облакѡхъ въ
 сльнньнымъ свѣтлѣншіймъ зарамъ, добродѣтеліемъ гла-
 голю штьца моего и господіна светаго ми кнеза, едѡа и сь
 ноуждею възираахъ азъ и соуцїи въ шбласти моєи, аще бѣ
 и что ревновахъмъ подокити се іємоу и сь ноуждею и извѣнъ
 кротости шть тьщеты, тиха бо датель люкитъ богъ, ѡкоже
 рече божьствныи апостолъ, нынѣ же скрѡвища великаа бла-
 гости божіе штверьзоше се намъ, и сьмирнѡхъм се и почи-
 хъмъ, и облаци тьмни разстоупише се, и вьснѣ намъ
 сльнньце, и речемъ сь апостоломъ: се врѣме благопрііетно, се
 нынѣ днь спасенія, и шбновише се шстрѡви и ново небо
 и нова земля мьнѣ по Ісаїи. и азъ вьзъблагодѣтньхъ когюу
 и вьхъ и ѡцѣ коудюу благодѣти светаго доуха поспѣшь-
 ствоующїи, елмаже самодръжьцъ и владыка штьчьско-
 муу ждрѣнїю и шпрѡтамъ срьбьскыиє земліє вьвѣренъ
 шть бога кѣнчахъ се, и штьчьскыиє добродѣтеліемъ рев-
 ноуіє и въ снцѣтѣмъ оустроєнїи соуцоу ми и оустаме-
 нїєи, въ тѡ врѣме прїидоше къ мьнѣ шть чьстнаго
 ми монастыра чьстнѣишїи въ инокѡхъ старць кѡрь Іѡаннь
 и чьстнѣишїи въ свєщенноинокѡхъ попъ кѡрь Ѳѡадъръ, и
 вьспоменуше царьствоу ми скрѣь зѣльноую монастыр-
 скоую штѣчєнїи ради новобрьдьскааго доходка, ієгоже
 приложи, испальнѣше сь радостїю монастыроу родителей ми
 и господинъ светынъ кнезь. и се царьство ми сьмотрихъ не
 благоколнхъ лишєноу быти моемоу светомоу монастыроу
 новобрьдьскааго шбнїа, ієгоже царьствоу ми земля божь-
 ствынмъ повелѣнїемъ когатѣ дарѡносїть, и изволихъ,
 да вьзнимаєть монастырь на годнїє стѡ литрь сребра въ
 славоу и въ чьсть прѣчїстѡи владычїи нашої когороднїи
 хиландарскои и прѣподобнїихъ и когносвїихъ штьцъ
 нашихъ Сѡмѡна и светителѣ Гаври, ихъже застоуплєнн-
 ємъ и молитвами светынъ штьцъ живоуцїихъ въ Грѣтѣи
 Горѣ адѡнѣсѣѣи вьсєблагыи богъ да сьмирить и оутѣшїть

насъ оутѣшениємъ неускоуднымъ. аминь. нѣ и шбычнаа хрисовоулемъ да приречемъ и съ молвою и съ запрѣщеніємъ. югоже изволитъ богъ царьствовати сръвскою зема(ію) или братъ или сынъ или вѣноукъ или кто шть рода нашего ближни или дални или паки грѣхъ ради нашихъ и тоужды нашего племени, снхъ всѣхъ молиамъ племемъ господа нашего Ісѹ Христа снѣ не разорити нами записанное и приложенное нѣ паче испакнати, яко таковоужде мѣздоу чае якоже и мѣи шть мѣзодателя бога. аще ли кто дръзнеть разорити снѣ, да разорить господь богъ вса добраа юго начинання и здѣ и въ боудощемъ вѣцѣ, и да моу ю прѣчистаа мати кожнѣ штъмѣстница въ дѣнь страшнаго испытанія, да не имать оучестіе съ великими нашими свѣтланикы и ктитори, муршоточцемъ Сумешномъ и архирешамъ Гавою, на нихже наше оупованіе, нѣ да имать ждрѣки съ всѣми, иже разорнише кожьствнаа и апостольскаа и штъчъскаа прѣданиа. аминь.

† Милостіѣ кожѣю господинь всемъ Грь-
клемъ и Поморію деспотъ Стефанъ. †

Sigillum argenteum deauratum: свѣты стефанъ прво-
моченикъ христовъ — в † въ христа бога благовѣрни кнезь
лазарь. Origin. membran. in mon. Chilandar.

D. Avraam. Opp. 58.

CCXC. (1405—1427).

Stephanus, Serborum despotes, monasterio Mileševo
donat quinque pagos.

Мною царіе царствоуютъ, а силніи власти прѣдръжеть,
рече прѣмоудріамъ Голомоншмъ царь вѣкшвомъ вседръ-
житель господь, и поніеже вѣкменное сѣ царство приехшмъ
шть вѣкпкыѣ того роукы и всѣбогатіе благости, подова-
ють и подобію того по еликѣ мощно рожденномуу іестествоу
подобити се, штверзуюшому роукѣ и насицающому вса-
ко животно благоволеніа, яко да не тѣкмо вѣкменномуу се-
моу царствію прѣкѣмници боудемъ, нѣ и вѣчномоу наслѣд-
ниці шть іеже шть сѣдоу благоустроеніа вѣвѣреннаго
наамъ слоужбоначеліа. тѣлаже и азъ иже въ Христа бога
благочѣстною вѣрою деспотъ Стефанъ и по милости кожѣи

Origin. membran. in mon. Savina prope Catharum. Србеко-
далматинерій магазинъ. У Задру. 1844. 125. Contulimus
etiam aliud apographum.

CCXCI. (1405—1427).

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Милостѣс божією господинь всемъ Ср-
бляемъ и Поднравнѣ деспотъ Стефанъ.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in
mon. Chilandar. D. Авраам. Св. Гора. 51.

CCXCII. (1405—1427).

Stephanus, Serborum despotes.

Subscriptio: Милостѣс кожією господинь всемъ Срб-
ляемъ и Поморнѣ деспотъ Стефанъ.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in
mon. Chilandar. D. Авраам. Св. Гора. 51.

CCXCIII. (1405—1427).

Stephanus knez et frater Vlk.

Subscriptio: Ыъ Христа кога благовѣрны господинь
кнезь Стѣфанъ и братъ мѣс господинь Ылькъ.

Sigillum argenteum deauratum. Origin. membran. in
mon. Chilandar. D. Авраам. Св. Гора. 51.

CCXCIV. (1427) 6935. ind. V. 19. julii. Glavi.

Stephanus, Serbiae despotes, moritur in pago Glavi.

Царь славянъ, Ісѣс Христосъ. азъ деспотъ Стефанъ, синъ све-
таго кнезя Лазара, и по того прѣставленію милостію божією
вѣхъ господинь въскъмъ сръбляемъ и поднравнѣю и посавію и честы
сръбскіе земанъ и косньскіе и еще же и поморію зетскою, и въ
когоданъ ми власти проводихъ житіа моего вѣкме, елико
благоу изволи се богу, лѣтъ яко .лн., и тако приде къ
мнѣ повелѣніе окр(е) вѣхъ царя, и еї ангель посланъ
къ мнѣ: ангель греди, и тако дѣша мои вѣхъ сегого ми
разуми се теле се на мѣстѣ наменѣмъ Главн, лѣтъ же
тогда текущихъ .жс.-моу и .ц.-моу и .л. и .е.-мѣ, индик-

тїонъ .ѣ., сльньцѣс крутъ .ѡт. и лѣни .ѡт., мѣсеца нояѣа .ѡт. днь.

Благочестивъ господиъ деспотъ Стефанъ, добри господиъ, прѣдворъ и мѣли и сѣтки господиъ деспотъ. ѡ горѣ тѣмѣ, тѣо га видѣ на сѣмъ мѣстѣ мрътва.

Inscriptio in lapide in pago Drvenglave knežinae Jansenica, nahijae Kragujevac. Danica. 1826. 37. Rajić. III. 128. Cf. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigebblatt. 7., qui dicit in Danica deesse aliquot lineas difficiliore lectu, in quibus ipse nomina Загоровиць et попъ Ђаљша legit, et addit, monumentum erectum esse ante annum 1500, cum .ѣ. pro .с. scribatur.

CCXCV. Post 1427.

Stephanus, Serbiae despotes.

Subscriptio: Ђъ Христа бога благовѣрныи и прѣвѣсо-
кыи благодаръжавныи Стефанъ, деспотъ всѣмъ Сръблемъ и
подѣнавскымъ странамъ господиъ.

Inscriptio in monumento ejus in Ljubostinja. J. Vujić. Путеш. по Сербїи. 106.

CCXCVI. 1427. 31. decembris.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius knez Ivaniš amicitiam et societatem instituunt cum Ragusinis, cedunt eis dimidium župae Konavlje et confirmant privilegia data Ragusinis a knez Paulo et a vojevoda Petro.

† Ђъ имѣ шѣца и сына и светаго дѣха аминь. ми госпо-
динъ воевода Радосавъ Павловиць, мѣлостью божьимъ ве-
лики воевода босански, и синомъ ми кнезомъ Иваншемъ,
бѣдѣни ва великомъ славѣ и госпоцѣтѣ мѣнхъ прѣродитель
племенитѣи наше, и по томъ за нашѣ сѣжѣи мѣлости и
градѣи и жѣпе и землѣ, коѣ примѣсѣи шѣ краѣвства боски-
скога, намъ даано и записаано сѣ наше племенитѣи ва рѣсази
и дрѣжави боскискои и краѣвствомъ и всѣмъ рѣсагомъ
боскискимъ намъ потвѣргѣно и ѣстановѣкѣно, и бѣдѣ по мѣло-
сти божьѣи въ пѣни дрѣжавѣ, господѣи и жѣивѣи, и шѣ тога
даѣѣи и ѣдѣлюѣи сѣдѣгамъ и племенитѣимъ людемъ, на мою
волю дѣи и записаѣи сѣ ваѣниѣи и сѣ племенитѣи, въ сѣхъ всѣхъ

видѣвъ и размисливъ въ сръдачницѣхъ скровищѣхъ сръдца
 моего великѣ любовь и сръдчанствѣ князя, властѣ и все
 шпкине града Дѣбровника, кою вѣзда милосръдно, сръдчнѣ
 и безъ мѣры въ всакоемъ почтенѣю прострѣше и показаше к
 нашѣмъ прѣвѣмъ и к нашѣмъ госпоцѣмъ, и показѣю и чинѣ,
 како и по писанѣхъ, кое шдѣ ихъ примисмъ, видѣти
 есть, а сяди шце вѣче почтенѣе любовь и приѣзанѣ, кою
 шчинише и показаше госпоцѣмъ ми по свонѣхъ почтенихъ
 послѣхъ въ швонъ вѣрѣмѣ наше, и всемъ томѣи хотѣ харни
 бити и почтенѣмъ нимъ въ вѣки платити хотѣсмо ми го-
 сподинѣ воевода Радосавъ Павловиѣ всесръдно и едноволнѣ
 и син ми князь Иванишъ и наше натражѣ, що ѣ по мѣш-
 комъ колѣнѣ праавъ и почтеномъ сръдца нашего, размисливъ
 въ сръдачницѣхъ скровищѣхъ сръдца нашего ихъ великѣ и
 краснѣ любовь и сръдчанствѣ князя, властѣ и все шпкине
 града Дѣбровника, кою вѣзда много милосръдно и ѣ вса-
 комъ вѣрѣмѣ показаше к нашимъ прѣвѣмъ и госпоцѣмъ ми, все
 тои смисливъ чисто и штворено хотѣсмо, да толикии лю-
 бавѣ харна вѣде, за слаткѣ любовь и сръдчанствѣ, кое есть
 мѣю нами, на почтенѣе и ѣзвишенѣ ихъ примисмо с ми-
 лосръдѣемъ князя, властѣе и все шпкинѣ града Дѣбровника
 и ихъ послѣгнѣ намъ за братью и сръдчанѣ приштелѣ, и да
 стоимо за ихъ и за ихъ шстанакъ какъ за коега годѣ насъ,
 и да ихъ чѣвемо шда всакошга неприштелѣ како коега годи
 насъ; и шко б-и-хъ кои тешкоѣа допала штъ кое годѣ
 страанѣ князя, властѣе и все шпкинѣ дѣбровачкѣ и ихъ
 натражѣ и ихъ послѣгнѣ, да стоимо ш оне како за коега
 годѣ шдѣ насъ, ѣр се и шни намъ такоге шѣѣтоваше; и шко
 би ми се по кошмъ вѣрѣменѣ згодишъ донти ѣ Дѣбровникѣ,
 мѣнѣ воеводи Радосавѣ или ми синѣ князь Иванишъ, да
 вѣде ѣ мнѣ ѣ воеводи Радосавѣ и ѣ синѣ ми князь Иванишъ
 властѣинѣ и князь и вѣкниѣ и сѣдѣи како ѣ коемъ годѣ
 властѣмъ дѣбровачцихъ дрѣговъ на десѣте; и почтовашѣ мене
 господина воеводѣ Радосавѣ и сина ми князя Иваниша и
 наше послѣгнѣ князь, властѣе и все шпкина града Дѣбров-
 ника, даше ми и даровашѣ полачѣ с мѣстѣмъ ѣ Дѣбровникѣ,
 кои ѣ била протобинстара Жорѣте, да се направи и ѣрешъ,
 гдѣ вѣде потрѣбно, и како ѣ подобнѣ, да есть на видѣнѣе,

еръ естъ госпоцка полача, даше ю мнѣ господинъ воеводи Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ и нашемъ встанкѣ правомъ и почтеномъ сръдца нашего, що є по мѣшкомъ колѣнъ, али након тога по женскомъ колѣнъ, що би нашего сръдца: ако ли би конъ женскога колѣна, що би вѣдь нашего сръдца, тада нашимъ всталѣмъ, како кръвь подае, и да таи полача намъ и нашемъ натрашкѣ никада на мане не може прити ни се конемъ ѡзрокомъ изети изъ нашихъ рѣкъ ва виеки виека за ниеднъ рать ни за єдно прѣдѣжьє ни за єднъ стваръ съеганъ свѣта: ако ли би хъ ѿ господинъ воевода Радосавъ хотишъ, да самъ колѣнъ вѣди полачъ продати али заложити али даровати, комъ ми є драаго дѣровчанинъ, и конъ насъ синъ ми князь Иванишъ и нашъ встанакъ, паче да се тои дѣровчанинъ госпоцтвомъ не може забранити никомѣрь дѣровчанинъ, комъ виемо ю хотѣли продати или заложити или даровати. и вѣщъ вѣѣтвование и дароваше ми князь, властеле и вса вѣкина града дѣровника мнѣ господинъ воеводи Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ и нашемъ встанкѣ, почтоваше и дароваше и дане на всакомъ годищѣ шесть сътъ перперъ динари дѣровачиныхъ, да ми даю за дохѣдакъ долѣ реченова днеа Конакли, Ёкода и Цаптата ва виеки виека намъ реченьномъ господинъ воеводи Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ и нашемъ встанкѣ правомъ и почтеномъ сръдца нашего, що є по мѣшкомъ колѣнъ, али након тога по женскомъ колѣнъ, що би вѣдь нашего сръдца, ако ли конъ женскога колѣна, що є нашего сръдца, тада нашимъ встанкѣ, како кръвь подае, и да вѣен речене шесть сътъ перперъ намъ господинъ воеводи Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ и нашемъ встанкѣ никадаръ на мане не могъ прити ни се конемъ ѡзрокомъ изети изъ нашихъ рѣкъ виекъ вѣкома алиниъ за ниеднъ рать ни за єдно прѣдѣжьє ни за єднъ стваръ съеганъ свѣта: ако ли би се кади, пра не данъ богъ, комъ рать на дѣровникъ двигла или згоднаа вѣдь господина краа косьнескога или вѣтъ кралевъ ѡгрѣцѣхъ или вѣтъ царъ тѣрѣцѣхъ, вѣтъ конъхъ нихъ госпоцтво ми записе имаа, или вѣдь насъ господина воеводе Радосава или вѣдь нашего сина княза Иваниша или вѣдь нашего натрашка или вѣдь нашего племена, за колико би кади рать била и трѣ-

иѣла, да за толикои врѣмене кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣровника и нѣхъ нѣтражѣе и нѣхъ послѣгни да за толикои врѣмене, цю би кади рѣть трыпѣла, да не имаю давати ни плакати швен згора речене шестѣ сѣтъ перперѣ: колико крат ли би кади рѣть прѣстѣла, да имаю давати и плакати вѣзда ва вѣка вѣка. и шко би се ѣ кое врѣме згодишѣ, терѣ би господинѣ воевода Радосавѣ или мои сѣнь кнезь Иванѣшѣ нашѣи се на мори, шѣѣтованѣ ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣровника ѣзети насѣ ѣ нѣхъ дрѣвнѣхъ, гдѣ се нѣмѣ бѣде моѣи, и нашѣ нѣтражѣе, на нѣхъ тракенѣе и спенѣзѣ и прикести насѣ к сѣѣѣ ѣ Дѣровникѣ, и да насѣ не дадѣ ни моего сѣна кнеза Иванѣша ни нашего нѣтрашѣа нѣеодношѣ нашѣмѣ непрѣнѣтелю ни за страхъ ни за благо ни за нѣедного чловѣка волю сѣегѣи сѣѣѣта, пачѣе гдѣ годѣ ѣ господина крѣлевѣ ѣгрѣсѣнѣхъ или ѣ кметѣи ѣгрѣсѣнѣхъ да за насѣ стое сокомѣ и своимѣи покѣисѣри како за коего годѣ нѣхъ. а ми господинѣ воевода Радосавѣ и сѣнь ми кнезь Иванѣшѣ и нашѣ нѣтражѣе и нашѣи послѣгни такожде шѣѣѣтѣемо кнезѣ и властелемѣ и всѣи шпкинѣ дѣровѣчѣи и нѣхъ послѣгнѣмѣ стоѣти за нѣхъ. и шѣѣтованѣ менѣѣ господинѣ воеводи Радосавѣ кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣровника приѣити, кади намѣ бѣдѣ дѣти, ѣ комѣнѣ дѣровѣчѣи дрѣжѣти нашѣхъ дѣкаѣѣ златѣхъ шестѣ тѣсѣѣѣ, и да ми имаю давати пѣтъ по канѣниѣрѣ на всѣаѣи годѣиѣе, до коли годѣ бѣдемо дрѣжѣти реченѣе шестѣ тѣсѣѣѣ дѣкаѣѣ ѣ нѣхъ комѣнѣ, и кади годѣи бѣдѣ ѣ нѣхъ комѣнѣ ти дѣкѣти на тѣи плаѣѣ, колико би стоѣли, да самѣи воѣнѣ ѣзѣмѣти и шпѣтъ стѣлѣти конѣи ми годѣи дѣи шѣѣ тѣѣхъ реченѣѣхъ дѣкаѣѣ ѣа господинѣ воевода Радосавѣ и конѣи мене сѣнь ми кнезь Иванѣшѣ и нашѣ нѣтражѣѣ, и кади годѣи бѣхъ хотѣи ѣзѣти швен реченѣе дѣкѣѣ или конѣи дѣи шѣѣ нѣхъ, да даѣмѣ на знѣнѣе прѣѣе того, кади нѣхъ бѣдемо хѣѣѣти ѣзѣти, два мѣсеѣа. и шѣѣ менѣѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и сѣнѣи ми кнезѣ Иванѣшѣ шѣѣѣтованѣ кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣровника, ѣ кое годѣ би се врѣме згодишѣ миѣѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и сѣнѣи ми кнезѣ Иванѣшѣ и нашѣмѣ нѣтрашѣѣ, да поставѣмо ѣ нѣхъ комѣнѣ на нашѣ волю чѣѣири тѣсѣѣѣ дѣкаѣѣ златѣѣхъ, да нѣ сѣ намѣ дрѣжѣи приѣитѣ ѣ нѣхъ комѣнѣ, а да намѣ

имаю давати петъ по кантенаръ на всякомъ годици, а под ошми свѣтъ, како се згоръ пише. и ми господиныхъ воевода Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ, видивъ ва сиухъ всѣхъ и размисливъ ва сръдачнихъ скрокищехъ сръдца нашего великѣ и краснѣ почтеннѣ любавъ и сръдчанствѣ княза, властехъ и все шпкине града Дѣбровника, кою вазда много милосръднѣ и безъ мѣре ва всякое врѣме прострѣше и показаше к нашимъ прѣвѣмъ и к нашему госпоцтвѣ, и смисливъ и видѣвъ тои, како се згоре пише, ми господиныхъ воевода Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ дасмо и даровасмо милостиво и докроволишъ и всеръдо князѣ, властелемъ и всеи шпкини дѣбровачкон ва виеке вѣка безъ пореченья съ милостию и съ штвергенемъ весь нашъ днѣ Конавлѣ и зъ Дошовмъ Горомъ и съ Бнталинномъ по котарѣ съ правѣми мегали и съ людьми, зъ горомъ и съ водомъ и съ планинами и сѣнокоси и зъ гръмемъ, и и цю ѣ на поврѣши, и съ Ошбодомъ и съ Цаптатамъ по котарѣ съ правѣми мегали, цю ѣ било съ дръжанью господина ни и родителѣ княза Павла и врата ни господина воеводе Петра и наше, господина воеводе Радосава Павловича и сына ми княза Иваниша до данашнега днѣ, са всѣми селѣи и засеци дасмо нилъ съ бацинѣ и съ племенитомъ градѣ Дѣбровникѣ, князѣ и властелемъ и всеи шпкинѣ дѣбровачкон ва виеки вѣка аминъ, да сѣ волни и шласни нилѣ шни и дѣтца ниухъ и ниухъ шнѣчѣ и прашнѣчѣ и ниухъ послѣгнѣи како права и племенита господа ва виеки виека аминъ. и шдѣвши ми господиныхъ воевода Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ за насъ и за наше натражѣ по мѣшкомъ колѣнѣ право и почтенѣ сръдца нашего и за наше племе, цю ѣ по мѣшкомъ колѣнѣ, шѣктѣмо се градѣ Дѣбровникѣ, князѣ и властелемъ и всеи шпкинѣ дѣбровачкон, и завезѣмъ се на всякѣ нашъ мѣшкъ реченьнѣ полъ жѣпе Конавлѣ, Ѣвода и Цаптата бранити шда всякомъга насильѣи и злихъ люди, како да ихъ господѣи и шживаю мирномъ. и шцѣ шѣктовасмо ми господиныхъ воевода Радосавъ и синъ ми князь Иванишъ и нашъ натражакъ реченьнѣи князѣ и властелемъ и всеи шпкинѣ дѣбровачкон за ниедного чловѣка волю, кон би на сѣмъ свѣтѣ, ни за страхъ ни за коеъ кладаго ни за ниеданъ нишъ шзрокъ, кон би на свѣти мѣгашъ бити, нилъ и всемъ ниухъ

не ѡдѣти ни ни хъ ѡтиснѣти паче нѣмъ признѡватини срьд-
чано и правѡ, како се згора пише, до дни и до вѣка. и ѡишь
кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбровника даше и
дароваше менѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ
Иванишѣ и нашемѣ ѡстанкѣ ѡ Конавлахѣ дѣловѣ землѣ и
петѡвга дѣла три чести землѣ, и да самѣ волѣнь ꙗко госпо-
динѣ воевода Радосавѣ и синѣ ми кнезь Иванишѣ и ни хъ
ѡстанакѣ, како више пише, да смо волѣи продати и даро-
вати, комѣ є намѣ годѣ Дѣбровчанинѣ, ѡнѣи дѣлове, що
насъ донде ѡ Конавлахѣ. и за потврѣенье и ѡстановиенье
вѣчноѡ всакоє почтене любве и приѣтелства мѣгѣ нами ми
господинѣ воевода Радосавѣ и синѣ ми кнезь Иванишѣ и за
все наше натражѣи и племе кнезѣ и властелемѣ и всѡи ѡпкини
Дѣбровачкои потврѣисмо и потврѣѣсмо все и всакоє повеле,
кое си имѡу ѡдѣ нашихъ прѣвнѣхъ ѡдѣ господина ни и роди-
телеи кнеза Павла и брата нашего господина воеводе Петра и
наше, господина воеводе Радосава, до данашнега дне по редѣ
с ѡвѣкмѣ саданѣнимѣ госпоцтва ми записомѣ подвисѣкомѣ
госпоцтва ни печатѣю, все кѣнно потврѣѣсмо и потврѣисмо,
да имъ сѣ тврѣди и непоколѣбими и ни порочни до дни и до
вѣка. и на все више писанѣи ѡзѣ господинѣ воевода Радосавѣ
Павловичѣ и синомѣ ми кнезомѣ Иванишемѣ и съ избра-
нѣми властелии госпоцтва ми крацтва нашего и сѣсѣгѣ на-
шихъ и наипрѣк с кнезомѣ Юркомѣ Владимирикѣмѣ, с кне-
зомѣ Радосавомѣ Ѣбрадовикѣмѣ, с кнезомѣ Ялексомѣ Па-
цровикѣмѣ, с кнезомѣ Иванишемѣ Дѣсковикѣмѣ, с кнезомѣ
Вѣкашинномѣ Мозоликѣмѣ, с кнезомѣ Ѣстоѡмѣ Боровини-
кѣмѣ, с кнезомѣ Радосавомѣ Владимирикѣмѣ, с кнезомѣ
Ѣтѣпкомѣ Дѣсковикѣмѣ, с кнезомѣ Тврѣткомѣ Ми ханло-
викѣмѣ, с кнезомѣ Бѣднѣсавомѣ Богавчикѣмѣ, с воеводѡмѣ
Вѣкасомѣ, с воеводѡмѣ Радѡемѣ, с кнезомѣ Бранломѣ, с
кнезомѣ Вѣкашинномѣ Владимирикѣмѣ, с кнезомѣ Вѣкаши-
номѣ Сѣхѣнчикѣмѣ рѡтисмо се и заклѣсмо на светѡмѣ еван-
гелѣю кожьемѣ и на часномѣ и животворѣемѣ крижѣ го-
сподню реченѣкмѣ кнезѣ, властелемѣ и всѡи ѡпкинѣ града
Дѣбровника и ни хъ ѡстанкѣ ва господа бога вседрѣжитѣли
и ва прѣчистѣ его богѡматѣри и ва .дѣ. евангелистѣ и въ .вѣ.
свети хъ апѡстоли вѣрховни хъ и ва .бѣ. избѣранныхъ божи хъ и

ва все свете нже шдѣ вѣка богѣ згодишѣ, да шкон згора наше писанье и шбѣтованье, реченье и зчиненье кнезѣ и властельемъ и всои шпкинѣ града Дѣровника и нѣхъ останкѣ и племенѣ нѣхъ и нѣхъ послѣгнѣмъ, како згора пише, вѣкѣ вѣкома не има нѣмъ на манѣ прити ни се ке потворити за нѣднѣ стварѣ на земли ни за єднога чловѣка волю ни за страхъ ни за блага ни се ш тон парна коѣ зчинити: єда ли кнѣмо ми господинѣ воевода Радосавъ и синѣ ми кнезь Иванишъ и наше натражѣ и наши послѣгнѣ шкон згору реченьнѣ, писаньнѣ и шбѣтованьнѣ потворѣли реченьнѣмъ кнезѣ, властельемъ и всои шпкинѣ дѣровачкон али на манѣ принесли коѣмъ хитростѣю али лакомостѣю за чѣю волю али за страхъ али за хотѣнѣ єднога чловѣка на земли, тада да смо ми господинѣ воевода Радосавъ и синѣ ми кнезь Иванишъ и наше натражѣ и наши послѣгнѣ проклѣти богомъ живѣмъ штьцемъ и синомъ и светнемъ дѣшомъ и всими светими шдѣ вѣка богѣ згодишѣми више именованѣми, и да смо причтѣни к Ниюди исканишѣтскомѣ, кон прода сына кожѣ на распѣтьѣ, и к ошнѣмъ, кон зпѣхѣ: пропни, пропни, и к ошнѣмъ, кон кладнѣхѣ трѣновѣ вѣнацѣ на главѣ, и да паде кровѣ на нѣхъ и на чѣднѣхъ нѣхъ, и да смо се шдѣрекан бога и шнѣгѣла милостивомъга на даанѣ сѣгнѣ и вѣре, кою вѣрѣмо, и да смо поречѣни з гласѣ и з почтенью и з правдахъ и з законѣхъ нашихъ кѣдѣнихъ до вѣкѣмѣ сихъ мѣгѣ нашими добрѣми и почтенѣми шпкеници, и да се назовѣмо проклѣтци и невѣрници, и вездѣ да смо поречѣни и потиснѣти и прогнани. и сѣне все писаа се и сврѣши ва лѣта рождѣтва христовѣ тисѣка и чѣтири ста и два десѣти и сѣдмѣ лѣто, мѣсеца дѣкемѣрѣна .л. и .л. данѣ. а писаа ѿстоѣ дѣмъкъ заповѣдѣю и покѣлѣнѣмъ господина ми квоеводе Радосава.

A tergo: Ponaglia de voieuoda Radosau Paulouich
per la sua parte de Chanal in 1427. decembro.

Sigillum avulsum. Origin. membran. et apographum chartae. in c. r. archivio Viennae. A tergo apographi leguntur haec: Повесть вѣдъ вѣнчовѣ Радъсавъ Павловикъ вѣдъ нѣгъва днѣла Кънаванъ тисскъ и чѣтири ста и два дѣсѣти и сѣдмъ лѣтъ, декемвриа. Спомен. 107.

CCXCVII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Radosavum Pavlović, magnum vojevodam Bosnae, et filium ejus knez Ivaniš inter senatores et judices recipiunt, donant eis palatium in urbe, et promittunt se eis soluturos esse quotannis pro dimidio župae Konavljе sexcenta hyperpyra.

Ѓ вѣлможна сило прѣскетаго дѣха, боже славими въ трѣхъцѣ, ва ѡтци же рѣхъ и синъ и светели дѣси, прѣскѣта трѣхъцѣ нераздел(н)ма, слава тебе, иже въ намѣ троѣе вѣсе врѣшимо, и текою здръжимо и правимо мѣсто ѡтачаствѣя нашего, боголюбими и нѣмъ намѣ дарѣвани градь Дѣбрьвникъ, ѡ всемъ прѣскѣтѣ трѣхъцѣ славеке, азъ ми кнезь, властеле дѣбровачни и вса ѡпкина дамо вѣдѣти всакомѣ чловеку живомѣ на земли, прѣдъ кога годѣ ѡвѣ нашъ листъ доидѣ, и тко годѣ ѡвѣ нашъ ѡбѣтъ чѣиѣ, да прѣклѣсмо и счѣнисмо вси вѣкѣ властели дѣбровачни и вса ѡпкина дѣбровачка, единодѣшно и доброволно прѣклѣмѣше, и заклѣсмо се на то господинѣ вондѣ Радосавѣ Павловнику, великомѣ вондѣ косанскомѣ, и синѣ мѣ кнезѣ Иванѣшѣ и нѣхъ ѡстанкѣ, како вѣлжна крѣвь подаѣ, право и почтѣно нѣтра..... нѣхъ ѡстанкѣ, како вѣлжна крѣвь подаѣ, вѣки вѣка ми кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбрьвника видѣше прѣаво братѣцтво..... и почтѣнѣ любава и срѣчано прѣклѣтелство, кою вѣзда мѣлосрѣдно..... всакоѣ почтѣнѣ простре и показа к нашѣмъ прѣвѣмъ и к нашѣмъ..... и показѣиѣ и чини, како и по писанѣхъ, коѣ прѣклѣсмо ѡдѣ рѣче(ного господина) вондѣ Радосава и сина мѣ кнеза Иванѣша, видѣти ѣсть, а садѣ..... почтѣнѣ любава и прѣклѣзанѣ, кою счѣни и показа господѣтѣ нашѣмъ..... въ ѡкои врѣмѣ нашѣ, ми кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбрьвника видѣше великѣ любава и срѣчанство господина вондѣ Радосава и сина мѣ кнеза Иванѣша хотѣсмо, да толико любава харѣна бѣдѣ, за слѣтѣ любава и срѣчанство, коѣ ѣсть мѣгю нами, на почтѣнѣ и здѣвишенѣ негово прѣклѣсмо с мѣлосрѣдѣмъ господина вондѣ Радосава и сина мѣ кнеза Иванѣша и нѣхъ ѡстанка секе за брата и срѣчаного прѣклѣтелѣ, и да стоимо за нѣ и за негово сина кнеза Иванѣша и за нѣхъ ѡстанакѣ

како за коіега годѣ насъ, и да ихъ чѣвемо шда свакога не-
 прѣятеля како коіега годѣ насъ, и ако б-и-хъ кои тешкови
 допала шдъ коіе годѣ стране, да стоимо ш нь и ш негова
 сина кнеза Иваниша и ш нихъ встанкѣ како за коіега годѣ
 насъ би се тои врѣме згодно, теръ прѣишавъ госпо-
 динъ вонда Радосавъ (или) мѣ синъ кнезь Иванишъ, да бѣде
 ѣ вонде и ѣ кнезь Иванишъ властелинъ .. кнезь и векъникъ и
 сѣдѣи како кон годѣ властелинъ дѣбровачки дръго на де-
 сете. и ми кнезь и вса шпкина града Дѣбровника по(что-
 в)асмо, дасмо и дарѣвасмо господинъ вонде Радосавъ и
 синъ мѣ кнезь Иванишъ полачѣ с мѣствомъ ѣ Дѣбровникѣ,
 кои је кила прѣотовѣсара Жоретѣ, направно, дѣ спотрѣвѣіе,
 дасмо господинъ вонде Радосавъ и синъ мѣ кнезь Иванишъ
 и нихъ правомъ и почтенѣмъ срѣтца нихъ, що је по мѣш-
 коѣмъ коленъ, али наконъ тога по женскоѣмъ колѣнъ, що би
 нихъ срѣтца, ако ли би конъ женскога колѣна, що је шдъ
 нихъ срѣтца, тади нихъ всталеѣмъ, како крѣвь подаіе; и да
 таи пола(ча) нихъ и нихъ всталеѣмъ и нихъ натрѣажю никада
 на манѣ прѣти не море ни се коіеѣмъ ѣзрѣкѣмъ изѣти изъ нихъ
 рѣкѣмъ вѣки вѣка аминъ за нѣднѣ ратѣ ни за нѣдно прѣдѣожіе
 ни за нѣднѣ стварѣ сеган свѣта. ако ли би хотіеѣ господинъ
 вонда Радосавъ, да је воленъ шнѣи полачѣ прѣдати или
 заложити или дарѣвати коіѣ годѣ дѣбровчанинъ и конъ неѣ
 неговѣ синъ кнезь Иванишъ и нихъ встанакъ, пачѣ да се тои
 нашеѣмъ господствѣмъ не може закранити никомѣръ дѣбров-
 чанинъ, коіѣ би ю хотіеѣ продати или заложити или дарѣ-
 вати. и шѣиѣ шбетовасмо и даровасмо ми кнезь и властѣи и
 вса шпкина града Дѣбровника господинъ вонде Радосавъ и
 кнезь Иванишъ и встанкѣ почтова(смо) и дарѣвасмо всако
 годице .̄. сатѣ перѣперѣ динари дѣбровач(це)хъ, да даіе-
 мо за доходакъ доле речѣне полъ жѣпѣ К(онавлѣ) и Цаптатѣ
 вѣки вѣкома речѣномъ господинъ вонде Радославъ и синъ
 мѣ кнезь Иванишъ и нихъ встанкѣ правомъ срѣтца
 нихъ, що је по мѣшкѣмъ коленъ, али наконъ
 женскоѣмъ колѣнъ, що би нихъ срѣтца: ако ли конъ женскога
 колѣна . . . нихъ срѣтца, тада нихъ встанкѣмъ, како крѣвь
 подаіе; и да швен .̄. сатѣ перѣперѣ речѣномъ господинъ
 Радосавъ и синъ мѣ кнезь Иванишъ и нихъ встанкѣ никадаръ

не може прѣкти ни се коюмъ сзѣрокѡмъ изети изъ нихъ рѣкѣ
вѣки вѣка аминъ за єднѣ рать ни за прѣдѡвожіє ни за єднѣ
стварь сеган свѣта. ако ли би се, ꙗко богъ не дан, на ни кою
ратъ згодила вѣдъ краля или вѣдъ краля сгарьсцехъ или вѣдъ
тѣракъ, вѣдъ коюхъ нихъ они запише на маю, и вѣдъ насъ го-
сподина вѣнде Радосава и вѣдъ сина мѣ князя Иваница и вѣдъ
нашега патрашка и вѣдъ нашега племена, за колико би рать
трѣпѣла, а да за вѣрѣмена не имамѡ давати ни пла-
кати они .ѡ. перѣперѣ: ко крат ли би када рать прѣ-
стала, да имамѡ давати и плакати вѣки вѣкомѡ. и ако би
се с кою вѣрѣме згодило, тѣрѣ се наша(а) на море господинъ
вѣнде Радосавъ или князь Иваницъ, да га имамѡ с
нашехъ дѣвѣхъ, дѣе се намъ вѣде мѡки, на нашѡи спензи и
прѣ и прѣкнести с дѣвѣвникъ, и каде вѣде с дѣвѣвникъ,
да га не дамо никѡмѣс неговѣс непрѣкѣтелею ни за страхъ ни за
благо ни за нѣднога човека волю сеган свѣта, ꙗче дѣе годѣ с
господина краля сгарьскога или с кметѣ сгарьсцехъ да за нѣ
стоимѡ с поклѣсарѣи како за коюга годѣ насъ, и ако би на
насъ кою сила прѣшла, да господинъ вѣнде Радосавъ и синъ
мѣ князь Иваницъ и нихъ патражіє и племе да и маю по-
слати своѣ во(и)ске на поможъ и шѣарѣваніє дѣвѣвника и не-
гова котара. и шѣетовасѡ ми князь, властеле и вса шѣкина
града дѣвѣвника прѣкметѣи, када ихъ намъ с коюмѣс на-
шемъ, дѣржати реченога господина вѡеводе Радосава .и.
тисѣкъ перѣпера динари дѣвѣвачцехъ, а да мѣ имамѡ
плакати .ѣ. по кент(ен)ерѣ на свако годицѣ, докає годѣ
дѣржи с насъ они .и. перѣперѣ с коюмѣс нашимъ, када
годѣ вѣдѣ с коюмѣс нашимъ ти динари, на тѣи плакѡ колико
би стоимѡ, коюмѣс сзимати и шѣетѣ стали, кои мѣ годѣ
дѣль вѣдъ тѣхъ реченѣхъ пинези господинъ вѣнде Радосавъ и
конъ неѣ неговѣ синъ князь Иваницъ, и каде годѣ би хотѣи
сзѣти господинъ вѣнде Радосавъ шѣи реченѣ пинезѣ или кои
диѡ нихъ, а да намъ да на знаніє прѣ тога каде-хъ вѣде
хотѣтѣ сзѣти, два мѣсеца. и шѣе шѣетовасѡ ми князь,
властеле и вса шѣкина дѣвѣвѣчка господинъ вѡеводе Радо-
савъ и синъ мѣ князь Иваницъ, с кою годи би се вѣрѣме зго-
дило господинъ вѣнде Радосавъ и князь Иваницъ синъ мѣ
поставити с насъ коюмѣс на неговѣ волю .ѣ. тисѣкъ перѣ-

нєрь, да мѢ нхъ смо дръжани ѡЗЕТИ ѡ нашъ комиѢнь, а да мѢ имамо давати .ї. по кентенаръ на годниѣ, а подѣ ѡни ѡветъ, како се згора пише. и въдевъ господиѢнь вонда Радосавъ и неговъ синъ кнезь Иванишъ въсехъ сехъ въдевъ и раз-мисливъ въ сръчанєхъ скровицєхъ срътца нашихъ нашѢ великѢ и краснѢ и почтенѢ любавъ и сръчаньство кнеза и властєи и все ѡпкине дѢбрькачке, кою възда много милосєрдно показѢю, ѡ свако вѣѣме безъмирно простєрємо и показємо к неговємъ прѣвємъ и к неговѢ господствѢ, и смисливъ и въдевъ тон все, како се въше пише, речени господиѢнь вонда Радосавъ и синъ мѢ кнезь Иванишъ, даше и даровашє мило-ст(и)во и доброволно и свєсєрдно намъ кнезѢ и властє(лє)мъ и всєи ѡпкини дѢбровачкои вѣки въкома безъ поречєнєи мило-стью и с ѡтверждєнїємъ речени неговъ дѣль Конаван (сѣ) Донѡмъ Горѡмъ и с Ъталинѡмъ по котарѢ с правѣми мє-гами и с людми, з гор(ѡмъ), с водѡмъ и с планинами и сєнокоси и з грѣмємъ, и цю єє на повєрши, и с Ободѡмъ, Цаптатѡмъ по котарѢ с правѣми мєгами, цю єє било ѡ дръ-жаню господина и родителя мѢ кнеза Павла и брата мѢ вон-дє Петра и негѣ, вондє Радосавѣ, до данашнєгѣ днє, сѣ свєми сєли и засеци даа намъ ѡ ваѣинѢ и ѡ племенит(ѡ) градѢ дѢбрьвиникѢ кнезѢ и єгѡ властєлємъ и въсєи ѡпкини вѣки вѣка, да (с)мо колни и слєбодни и шєласни ми, дѣтца и ѡнѢчїє наше и нашєи послєдєи како прѣва и п... метна го-спѡда въ вѣки. и ѡдѣвише речени господиѢнь вонда Радосавъ и синъ мѢ кнезь Иванишъ за нхъ и за нхъ натражїє по мѢшкѡмъ колкѢи право и почтєно срътца нхъ и за нхъ племена, цю єє по мѢшкѡмъ колєнѢ, ѡветовашє сє градѢ дѢбрьвиникѢ и нєгѡ властєлємъ, и завєзѢ сєи всѣхъ нхъ.... више речєнѢ полъ жѢпє Конаван и Ѣвода и Цаптатїѣ брани-ти ѡда... насилєи и злєхъ людї, како да с-н-хъ господѢмо и ѡживамо мирно. и ѡцѣ намъ сє ѡветѡва речени госпо-диниѢнь вонда Радосавъ и синъ мѢ кнезь Иванишъ речєнємъ кнезѢ и властєлємъ и ѡпкине дѢбровачкои за нєдногѣ члѡвєка волю, коєи на сємъ свѣти, ни за страхъ ни за коєє благо ни за нєданъ ни ѡзрокъ, ко(и) би на свѣти могаѡ бити, намъ и свѣмъ нашємъ (нє ѡдїти) ни насъ не ѡттиєнѢти и намъ прѣязновати и сръчано и прѣ..., како се пише, дє

дини и до вѣка. и ми кнезь, властеле и вса шпкинна дѣрвовачка
дасмо господинѣ вондѣ Радосавѣ и синѣ мѣ кнезѣ Иванишѣ и
нихѣ.... ѣ Конавалахѣ .д. дѣлове земліе и петого дѣла .г.
чести, и да је в..... господинѣ вондѣ Радосавѣ и синѣ
мѣ кнезь Иванишѣ и нихѣ встанакѣ, како се згора пише,
вазда продати или дарѣвати комѣ мѣ годѣ дѣрѣвчанѣ или
мѣ заложити шнени дѣлове, цю ихѣ дондѣ ѣ Конавалахѣ. и
ми кнезь и властеле и вса шпкинна дѣрвовачка шбетовасмо и
прѣмисмо господинѣ вондѣ Радосавѣ и кнезѣ Иванишѣ и
нихѣ встанкѣ, ако би тко шдѣ люди шдѣ Белеке и шдѣ Бръ-
ма и шдѣ Трѣбина неверѣникѣ неговѣ дошлѣ ѣ дѣрѣвникѣ,
да тога човека негова неверѣника не вѣдемо дрѣжати ѣ дѣ-
рѣвникѣ безѣ нихѣ воле, и такогѣ господинѣ вондѣ Радосавѣ
и синѣ мѣ кнезь Иванишѣ и нихѣ патражіе намѣ шбетоваше,
да шдѣ више реченѣхѣ мистѣ и шдѣ Конавали, ако би
тко намѣ не(вѣрс) или кою кварѣ зчинио или нашемѣ, да сѣ
дѣжни ти(рати), гнат-и-хѣ и не дрѣжат-и-хѣ ѣ нѣднѣмѣ
мистѣ и владаню и котарѣ. и (на све) више писано, речено и
шбетовано ми кнезь дѣрвовачки Жѣ..... пикѣ и с властели
изабранѣми сѣми и сѣми с Индрѣтѣмѣ..... с Марѣнѣмѣ
Растикѣмѣ, Ялѣвизѣ Гочетикѣ, Марѣнѣмѣ Црѣвникѣмѣ,
Ѣха.. Жамановикѣ, Марѣнѣмѣ Градикѣмѣ, Индрѣ Бѣн-
дикѣ, Гавже Пѣцикѣ, Бѣн.... Петра Гѣндѣликѣ, Лавѣрьца
Горѣгочевикѣ, Индрѣшкѣмѣ Цигѣликѣмѣ, Томко Бѣникѣ,
Жѣнѣ Жѣрѣговикѣ, Михочѣмѣ Растикѣмѣ, Калѣметѣмѣ Бѣ-
дачикѣмѣ, Матѣмѣ Градикѣмѣ, Живанѣмѣ Гочетикѣмѣ,
Дѣбре Бѣнѣликѣ, Никола Лѣцикѣ, Марѣтоло Жамановикѣ,
Пирѣто Лѣкаревикѣ, Никола Гочетикѣ, Паѣко Прѣгловикѣ,
Тѣдро Паѣжеликѣ, Индрѣшко Мѣнчетикѣ, Клиѣмоѣ Растикѣ,
Марѣнѣ Гѣндѣликѣ, Никѣше Пѣцикѣ, Живѣко Гѣндѣликѣмѣ,
Пасѣкоѣ Растикѣ, Марѣкоѣ Растикѣ, Раѣлаѣлѣ Гочетикѣмѣ,
Жорѣ Паѣлѣотикѣ, Михочѣ Црѣвикѣ, Битѣко Растикѣ, Марѣ-
толо Бѣнѣликѣ, Пирѣ Горѣгочевикѣ, Жѣнѣко Бѣникѣ, Марѣ-
таѣмѣ Жѣрѣговикѣ, Марѣкоѣ Силѣковикѣ, Жикѣ Цигѣликѣ,
Марѣкоѣ Лѣкарѣвникѣмѣ, Марѣтоло Црѣвикѣ, Паѣко Горѣгоче-
викѣ, Ялѣвизѣ Црѣвикѣ рѣтисмо сѣ и заклѣсмо сѣ на све-
тѣмѣ евангѣлию и на часнѣмѣ крѣжѣ господнѣ реченѣмѣ 'го-
сподинѣ вондѣ Иванишѣ и синѣ мѣ кнезѣ Иванишѣ и нихѣ

встанкѣ въ господина кога сведръжителѣмъ и въ прѣчистѣ бо-
городницѣ и въ силѣ часнаго и животворещаго кръста го-
сподна и въ .Ѧ. евангелистѣ и въ .ѦІ. апостолахъ светехъ
врѣховнехъ и въ .Ѧ. изакранехъ кожехъ и въ све свете коже
вѣ въка богѣ згодивше, да шво згора речено наше писаніе
и шбетованіе, реченіе, зчинненіе (господинѣ) конде Радосавѣ и
кнезѣ Иванншѣ и ннхъ встанкѣ и племенѣ, како кръвъ подае
по мѣшквмъ колени, како згора пише, вѣки вѣка не има на
мане прѣкти ни се ке потворѣкти за нѣднѣ стварѣ на землѣ
ни за нѣднаго чловѣка волю ни за страхъ ни за благо, ни се
за тои кои парѣна зчинити: еда ли бисмо ми кнезь и вса
шпкнна дѣкровачка швон згора речено, писано и шбетовано
потворнѣмъ реченемъ али на мане прѣнесли коншмъ хитростю
али лакомостю за чию волю али за страхъ али за хотеніе нѣ-
днаго чловека волю на землѣ, тада да смо ми кнезь, вла-
стеле и вса шпкнна града дѣкровинка когшмъ штцемъ и си-
шмъ и светелмъ дѣхшмъ с тнмъ и вѣсемъ тнми више имено-
ванемъ, и да смо прѣчестни к Юди, кон прода сина божїа
на рѣспетіе, и к онемъ, кон зпашѣ: пропни, пропни, и к
онемъ, кон мѣ глѣдѣхѣ трѣновѣ венацѣ на главѣ, да паде
кръвѣ на ннхъ и на ннхъ чедехъ ннхъ, и да смо се шдре-
кали бога и ангела милостиваго на змрѣли часѣ и на данѣ
сѣдни и верѣ, кою верѣємо, и да смо поречени з гласѣ,
з почтенію, з правдахъ и з законехъ нашихъ вѣдѣхъ до
врѣмени съхъ мегю всакимъ добремъ и почтеннимъ гласѣ-
тнми градовми и шпкинами. а сн се писа мнсеца дѣкѣ-
(в)рѣ .ла. данѣ, рожства хрѣстова на .чѣкѣ. лѣто, въ иза-
кранѣмъ полаче и вѣкницѣ боголюбимаго града нашего дѣ-
крѣвника. а зпнса Рѣско логофѣтъ.

Cod. ragus. fol. 92. b. MCCCCXXVII. die 31. de-
cembrio, privilegio fato a Radosau Paulouich e a Iuanis
..... Raguxi per aĉetar li denari a profito, e donato li
palaĉo, e dar tributo ... Canali, e aĉetar denari ... al
profito, e chonfermo Canali.

CCXCVIII. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Radosav Pavlović, Bosnae magnus vojevoda, et filius Ivaniš fatentur se a Ragusinis accepisse tredecim millia aureorum pro sua parte župae Konavlje.

† Ба имѣ штъца и сина и светога дѣха аминь. ми господинъ воевода Радосавъ Пакловицъ, милостью божьюмъ велики воевода босански, и синомъ ми кнезомъ Иванишемъ даамо знати всакомъ, комъ се подоба, да прилнсмъ въдъ госпоцтва дѣбровачкоуа, кнеза, властель и въдъ все шпкнне славноуа града дѣбровника двне на десете тисѣи дѣкаатъ златѣхъ и третью на десете тисѣю дѣкаатъ златихъ, кою намъ кнехъ дааи, да заа нѣ кѣспимо еднѣ бащинѣ ѣ нихъ котарѣ, а тен намъ дѣкате даше за нашъ днелъ Конаван, Ѣбровда и Цаптата, цю намъ даамо и даровасмъ, какъ штвореннѣ и чистнѣ ѣ дрѣсгъмъ записѣ пнише, кон ѣ писаанъ ѣ данашни даанъ въ лѣта рожства христова тисѣкно и четри ста и два десети и седмъ лѣтѣ, мѣсеца декемвриа .л. и .а. даанъ, въ рѣске мене Ѣстое логофета писаанъ, а тен дѣкате прилнсмъ по рѣскѣ нашихъ властель и поклнсаревъ, по кнезѣ Радосавѣ Ѣбрадовнику и по воеводи Ђскасѣ Приклавнику и по воеводи Радю Люкишиѣ и по кнезѣ Бранѣ Тезаловнику и по Ѣстон дѣкѣ челядин(и)кѣ. и въдъ тнхъ три на десете тисѣка дѣкаатъ донесоше ка мнѣ седамъ тисѣскѣ дѣкаат, и шесть тисѣкѣ дѣкаатъ поставише ѣ комѣснѣ дѣбровачки на докнть, на всаку годишѣ да ми даю пееть по кантенаръ мнѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемъ натрашкѣ, цю ѣ нашего срдца, по мѣшкѣмъ колѣнѣ, а кон тога по женскоуа колѣнѣ, цю ѣ нашего срдца; а да тнн више реченьни дѣкати никадааръ не мовгѣ на манѣ прити мени воеводи Радосавѣ и кон мене синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемъ натражкѣ ни за еднуа чловека колю ни за едну благо ни за еданъ ѣзрокъ съга свѣта ни за едно размирье. и шп намъ шѣтѣоваше кнезѣ, властеле и вса шпкнна дѣбровачка, рекоше и записаше мнѣ господинѣ воеводи Радосавѣ и синѣ ми кнезѣ Иванишѣ и нашемъ натражкѣ, да въдъ Билѣѣ, въдъ Брьма и штъ Трѣкнни тко би нашъ невѣрники дошаѣ ѣ дѣбровникъ

маали нѣн бѣ велики, да га не имаю примати к себѣ с дѣ-
бровникъ ни с свои котарь ни с себе дръжати, и да га имаю
тѣрати, какъ и ми воєвода Радосавъ и синъ ми кнезь Ива-
нишь и наше нѣтражыѣ вѣѣтовасмѣ госпоцтвѣ дѣбровач-
ковмѣ, кнезѣ, властелемъ и свои шпкинѣ дѣбровачкон, да
имаемо тѣрати и не дръжати ни хъ невѣкрника въ више
реченнехъ мѣстѣ и въ жѣне конавашке и въ нѣнехъ мѣстѣ,
коѣ нимъ сѣзжѣ, и да ихъ не имаемъ примати с нашѣ
власть, паче да ихъ имаемъ тѣрати какъ госпоцтво дѣ-
бровачкѣ. писано въ лѣта рождѣства христовѣ тисѣка и
четыри ста и два десети и седмо лѣто, мѣсеца декемвриѣ
ла. дань. а писѣ ѿстоѣ логѣфѣтъ.

A tergo: Chome voieuvoda Radosau manifesta che la
r. de la chomunitade de Raguxi ducati tredexi milia per
Chanal, e chome promete a Raguxi a non receuer in lo
suo tegnir nisun rebelo de Raguxi; et manu recentiori:
In 1427 de decembrio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae.

CCXCIX. 1427. 31. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur
se accepisse a vojevoda Radosav Pavlović depositum sex
millium aureorum.

† Бѣ (наѣ шѣѣца и) сына и светога дѣха аминь. ми кнезь,
властеле и всѣ шпкина града дѣбровника даѣмо с знанье
в(сакомѣ, коѣ сѣ подо)ба, юрь приимсмо по рѣкѣ властель
и поклѣсаревъ господина воєводе Радосава (Павловиѣа) . . .
кнеза Радосава ѿбрадовиѣа, воєводе Ёлькаса Приенловиѣа,
воєводе Радоя Лю(вишиѣа) Бран)ла Тезаловиѣа и
ѿстоѣ челадиники дѣѣка приимсмо шесть тисѣка дѣкѣтъ
златѣхъ, (конъ ш)есть тисѣка дѣкѣтъ поставише въ три
на десете тисѣка дѣкѣтъ златѣхъ, коѣ више речени поклѣ-
сарѣе въ насъ, кнеза, властель и все шпкине за Конаван,
Цапѣтѣ и ѿбодѣ приимше, и встале седамъ тисѣка дѣкѣтъ
речени поклѣсарѣе собѣмъ понѣше, како с дрѣгѣмъ листѣ
господина воєводе Радосава пише, конъ ю с насъ писанъ въ
лѣто рождѣства христовѣ тисѣцино и чѣтири ста и два десе-

ти и седмо лѣто, мѣсеца декемберна три десети и прѣви днь, шдѣ рѣке днѣка Ѡстою више писаннога, и тен речене шесть тисѣки дѣкати речени поклѣсарѣе поставише с нашѣ колѣни на довити на имѣ славнога господина воєводе Радосава Павловики и сина мѣ княза Иваниша и нѣхъ нѣтражка право и почтенога срдца нѣхъ, цю ѣ по мѣшколѣ колѣнѣ а наконѣ тога по женсколѣ колѣнѣ, что ѣ нѣхъ срдца право и почтено нѣтражѣе. и ми више речени князь, властеле и вса ѡпѣнна града Дѣбровника ѡбѣтовасмо се реченомѣ господинѣ воєводи Радосавѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и нѣхъ нѣтражкѣ, како ѣ речено, давати на всако годицѣ петѣ по кантинарѣ до толѣ, до колѣ бѣдѣ стоить с нашѣ колѣни више речене шесть тисѣки дѣкати; и ѡцѣ ми князь, властеле и вса ѡпѣнна града Дѣбровника ѡбѣтѣсѣмо се реченомѣ воєводи Радосавѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и нѣхъ нѣтражкѣ, како згора пише, дати више речене шесть тисѣки дѣкати златѣхъ вѣзда, кѣде нѣхъ бѣдѣ хотѣтъ сзети, на нѣхъ волю или намѣ все или кон дѣла на нѣхъ волю, и да ѣ волинѣ господинѣ воєвода Радосавѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и нѣхъ нѣтражкѣ, како згора пише, сзимати или намѣ все или кон дѣла и ѡпетѣ стати с нашѣ колѣни, колѣко кратѣ бѣде намѣ на волю, за нѣхъ живота, и кѣде годѣ бѣдѣ хѡтѣтъ сзети више речене дѣкати или кон дѣла шдѣ нѣхъ, да намѣ имаю дати на знанѣе на два мѣсеца прѣ тога; и ѡцѣ ѡбѣтѣсѣмо ми речени князь, властеле и ѡпѣнна града Дѣбровника реченомѣ господинѣ воєводи Радосавѣ и синѣ мѣ князѣ Иванишѣ и нѣхъ нѣтражкѣ правомѣ срдца нѣхъ почтено по мѣшколѣ колѣнѣ и након тога по женсколѣ колѣнѣ нѣхъ право и почтено нѣтражѣе више речене дѣкати сѣбѣюсти, и да имѣ не имаю на манѣ прѣти ни за нѣднога чловѣка сеган свѣта волю ни за рѣчь ни за прошию ни за кѣплю ни за прѣдѣлѣниѣ ни за страхъ ни за ко(и ни сзрокѣ) ни за благѣ тако градинна нашего тако странѣга али би нашего господина племенитѣга крѣне сгрѣскога а или цара тѣрскога а или господина замѣрскога а или косанскога ни за рѣчь, ако би господинѣ воєвода Радосавѣ имѣлъ с нами или с нашѣмѣ градѣмѣ Дѣбровникѣмѣ, ни за нѣдѣниѣ ни сзрокѣ, кон би на свѣти могаѣ бити, да имѣ се ти

више речени дѣкати здрѣжати не мѡгѡ: згодило ки се коуѡмъ згѡдѡмъ господинѡ воѡводи Радосавѡ речене дѣкати ми кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбровника ѡбѣтѡемо д. кнезь Иванишѡ и нѡеговѡ натражкѡ по мѡшкѡмъ колѣнѡ и конѡ того по женскѡмъ ѡца нѡхъ; ако ли би натражка не било, а ми да даѡ, коѡѡ ки ѡни по себи ѡставили и кнезь, властеле и вса ѡпкина града Дѣбровника рѡтисѡ се господинѡ воѡводи Иванишѡ и нѡхъ натражкѡ, какѡ згѡра нише, въ господа бога вседрѣ- (жителѡ) и въ .д. евангѡлисте и въ .вт. свѣтѣхъ врѣхѡвѣхъ апѡстолѡ хъ непоколѣнимѡ кѡти, како ѡ речено згѡра и записано, до дни и до вѣка. писа се рождѣства христовѡ тѡсѡчно и чѣтири ста и два десѣти и седѡмо лѣто. а ѡписа лѡгѡфѣть. коже поѡнаѡи га.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCC. (1428) 6937. ind. VII. 13. decembris. U Nekudimu.

Georgius, Serbiae despotes, confirmat privilegia Ragusinis concessa a prioribus Serbiae dominis.

† По неизреченномѡ милѡсѡрдѡю чѡлѡвѣколюбѣѡ владѡки моего, сладкаго ми Христа, и по неизреченномѡ и всеѡмѡлѡстивномѡ его призрѣнѡю еже на господство ми, ѡкоже и на прѣвѡихъ свѣтѡихъ и православноѡихъ царѡ и господѡ такожде благодать прѣсвѣтаго своего дѡхѡ и на господство ми изѡѡ, и постави мѡ наслѣдѡника родитѡлемъ моѡмъ, господѡна сѣркаѡемъ и помѡрѡѡ и подѡнавию. тѣмъже и азъ, въ Христа бога благовѣрни господѡнѡ сѣркаѡемъ, Гюрьгъ, пишѣть господство ми въ свѣдѣѡниѡ вѣсѣмъ, како прѣѡдоше к господствѡ ми ѡтѡ владѣѡщаго града Дѣбровника, кнеза, властѣль и ѡдѡ все ѡпкинѣ почтѣнѡни властѣлѣѡи добѡри наѡиѡ приѡтѣлѣѡ, кнезь Марѡниѡ Растѡикъ и кнезь Живко Гѡндѡанѡкъ, и приѡнесѡше к наѡмъ записанѡѡе благочѣстѡиваго и христвѡлюбѡиваго свѣто почѡившега господѡна и родитѡля моего, дѣспѡта Стефѡна, ѡѡо нѡмъ ѡе бѡлѡ записалѡ и милѡсть ѡчѡниѡлѡ, да нѡмъ ѡнози господство ми потвѣрѡди. ми же любѡве ради тѣхъ и приѡтѣльства еже къ господствѡ ми благовоѡи господство ми просѡѡѡе тѣмъ испѡлѡнѡти, тѣмъже и потвѣрѡ-

ждають нмъ господство ми милость и записанїе свето починвшега господина и родителѣмъ ми, деспота Стефана, що нмъ іє записалъ за жикота свого, иже сѣть сѣа, що сѣ имали ѡ прѣвѣ господѣ сръбскѣ и ѡ цара Стефана и ѡ господина скетаго князя Лазара и ѡ свето починвше господіє кұрь Ефросини и ѡ свето починвшега господина и родителѣмъ ми, деспота Стефана, како нмъ іє ствердилъ и записалъ свето починвши господинъ и родитель ми, деспотъ Стефанъ, ако се вчини кою пра мегю дѣровчанинъ и мегю сръбѣмъ, да се постави половина сѣди дѣровчанинъ а половина сръбѣмъ, да се прѣдъ ними пре; и да ієсть порота дѣровчанинъ дрѣжина нєгова, кон сѣ шнѣзи, или кон се нагю дѣровчанѣ ѡ напелѣжнємъ мѣстѣ; ако ли сѣхотѣ вкон свѣдоужѣ, кон се пре, да поставѣ половина дѣровчанъ а половина сръбѣмъ, и ѡд шнѣжи свѣдоужѣ да нѣ вольнъ покѣки ни ієднъ; ако ли сѣзимаю кою прѣ сѣси з дѣровчанинъ, токогїєрѣ да се сѣдѣ како и сръбѣмъ: половина сѣсъ сѣди а половина дѣровчанъ, а да не познѣа сръбѣмъ дѣровчанинъ никамо на сѣдѣ тѣмъ прѣдъ шнѣзи сѣдїє, такогїєрѣ и сѣси да се пре прѣдъ шнѣмѣзи сѣдїамъ, а да се не мѣчѣ прѣдъ господствомъ ми ни прѣдъ кѣфалїє; и ако кон дѣровчанинъ кѣши кѣны, и шноган конѣмъ ако сѣхати сръбѣмъ или сѣсинъ, и речѣ: Скраденъ мї є или хѣшенъ, да се штѣкѣнѣ дѣровчанинъ, како нѣ свѣдѣа шномѣ коню ни хѣсѣ ни тадѣ, нѣ га є кѣпѣмъ: ако вѣдѣ драго сръбѣмъ или сѣсинъ сѣзѣти свого конѣмъ, а що вѣдѣ далѣ дѣровчанинъ за шноган конѣмъ, този да мѣ врати, а конѣмъ личнога да нѣ вольнъ сѣдрѣжати; и гдѣ стане дѣровчанинъ на станѣ, ако вѣдѣ шнѣ прѣгїє стоимъ на шномѣзи станѣ, да нѣ вольнъ сръбѣмъ шндѣ стоимъ безъ нєгова хотѣнїа; и кон годѣ дѣровчанинъ идѣ с трѣгѣмъ своимъ или с тѣгїємъ по трѣгѣмъ и по землѣмъ господства ми, како іє вѣмъ законъ прѣгїє ѡ прѣвѣ господѣ, ѡ цара Стефана и ѡ господина скетаго князя Лазара и ѡ свето починвше господіє кұрь Ефросини и ѡ свето починвшега господина и родителѣмъ ми деспота Стефана, такози да нмъ ієсть и на прѣдѣ ѡ господствѣ ми; и що вѣдѣ дѣровчанинъ сръбѣмъ своіє иманїє ѡ вѣрѣ далѣ, що мѣ забѣши сръбѣмъ, и речѣ: не сѣ ми далѣ, да речѣ дѣровчанинъ своимъ вѣрѣмъ и дѣшомъ, що мѣ іє далѣ до вѣтка,

да мѣ плааки; и еѣде нѣдѣ дѣбровчанѣ по земанъ господства ми с трѣгоми, гдѣ га сѣниѣ хѣса, или кога покрадѣ с сѣлѣ, да или школини плааки, цю или сѣлѣ хѣса, и цю или сѣ скраде: ако ли не плати школини, да или плати господство ми, цю или сѣ сѣлѣ; и да нѣ или нѣмѣ дѣбровчаномѣ с трѣговехъ господства ми; и кон сѣ иѣ дѣбровчанникъ закаринникъ с градоу господства ми с Новомѣ Брѣдѣ, тѣзи да зигиѣ града и да чѣсѣ: кто ли сѣ гостѣ, и не сѣ сѣ забаринникъ, да или иѣ на нихъ воиѣ, и како или годе; и ако сѣ разкѣ древо дѣбровчкѣ с приморѣ, с власти господства ми, кон иѣсть или законъ за този с прѣвѣ господа и с цара Стефана и с скетаго княза Лазара и с свето почившиѣ господа кѣркѣ Фросини и с свето почившиѣ господина и родители ми, деспота Стефана, тѣзи законъ да или иѣсть и сѣда: и кто или из земанъ господства ми или сѣ дѣбровникъ или сѣркенникъ или влахъ или чѣ годе члѣкѣ на кѣспѣ, всѣ да греде свободно, да га не сѣставѣ господство ми ни кѣфалѣа господства ми; а цю иѣ или законъ при царѣ Стефанѣ и при господинѣ светомѣ князѣ Лазарѣ и при свето почившѣмъ господа кѣркѣ Фросини и при свето почившиѣмъ господинѣ и родителю ми деспотѣ Стефанѣ до днѣсѣ, този да или иѣсть и с господства ми; и за трѣгове поморскѣ, кон сѣ сѣ владинѣ господства ми, и славниѣ, еѣде сѣ или трѣгове и славниѣ с прѣвѣ господа и с цара Стефана и господина скетаго княза Лазара и с свето почившиѣ господа кѣркѣ Фросини и с свето почившиѣмъ господина и родители ми деспота Стефана, тѣдѣзи да сѣ и сѣда, а ниѣде ниѣде да не еѣдѣ; и цю сѣ при мѣгѣ сокѣмъ дѣбровчанникъ, или сѣ еѣде сѣчинило с сѣркаиѣхъ или с дѣбровникѣ, да сѣ при прѣдѣ кѣнѣсѣломѣ дѣбровчкѣмъ и прѣдѣ нихъ сѣдѣми, и цю сѣди кѣнѣсѣлѣ и ниѣгове сѣдѣ, на томѣ да стоѣ: ако ли ни не хотѣлѣ дѣбровчанникъ стоѣти на томѣзи сѣдѣ, да иѣ воиѣ кѣнѣсѣлѣ и ниѣгове сѣдѣ ниѣогѣ сѣзати и дрѣжати, докѣ плати, цю иѣ кѣсѣиѣнѣ. а да тоганъ закона нѣ воиѣ потворити ни кѣфалѣа господства ми ни владаиѣцѣ; и ако сѣ сѣсѣни сѣмѣрѣтѣ воиѣ дѣбровчанникѣ с земанъ господства ми, цю иѣ ниѣгова ниѣмѣнѣа, да за този не или посла ни господство ми ни кѣфалѣа господства ми ни ниѣ кто вѣ земанъ господства ми,

тѣмъ да єсть шномѣн, комѣ га даа шнзи на сѣмрѣти, ни дѣровѣчко; и да нѣ дѣровчаномѣ посланого дѣара ни ѡзетѣа нного безъ ниуѣ волю, тѣмъ да си стоїе и гредѣ ксѣде сководно своимѣ трѣгомѣ; и шѣе хокїе господство ми, ако є комѣ кон дѣровчанинѣ дѣжнѣ ни чимѣ кривѣ, да се ниѣ истѣцѣ, а да на нномѣ дѣровчанинѣ нѣ волюнѣ питати, тѣмъ кто є дѣжнѣ ни чимѣ кривѣ, шнзи да плаакѣ и нати, а за нного на дрѣгомѣ да нѣ прѣѡзма; и ако ки се сѣдѣчнѣо господствѣ ми, да се свагю з дѣрѣвинѣкомѣ, да имѣ принове господство ми прегїе того на шестѣ мѣсецѣ, како да си изидѣ вси дѣровчанѣ с ѣманїемѣ изъ землїе господствѣ ми сководно, по томѣ да нѣ рѣшїе господство ми; и шѣе вѣспоменѣше господствѣ ми внише речениїи почтении вѣстелѣ, цю имѣ нѣстѣ вѣло записано ѡ свето починѣшего господина и родителѣ ми деспота Стефана, за сѣакѣ, и за тозї имѣ сѣтвори мѣлѣсть господство ми, да нѣстѣ сѣакѣ на дѣровчанинѣ ни шѣ кога. сїа вѣса внише писанна вѣкрою и повелѣнїемѣ стѣрѣждаєтѣ господство ми, ѣко да прѣкѣнѣають тѣрѣда и непрѣложна вѣ вѣа лѣкта живота господствѣ моего и синовѣ господствѣ ми, до гдѣ сѣ господствѣ ми и синовомѣ господствѣ ми кнѣзь и вѣстелѣ ки вѣа шѣкѣна града дѣровчинѣа ѡ правомѣ и истиннѣомѣ приѣстелствѣ и любе к господствѣ ми и синовомѣ господствѣ ми. и молю ероже изволитѣ когѣ по насѣ прѣїемѣннѣ кѣти господствѣ сѣрѣсѣкого ни кѣгѣ шѣ синовѣ мошѣ ни кѣгѣ шѣ рода моего ни нного кѣгѣ, сїемѣ нашѣмѣ записанїю не потѣорениѣ кѣти нѣ паче потѣрѣженнѣ, ѣкоже и азѣ прѣжде мѣне жившїихѣ господѣ не потѣорнѣхѣ, нѣ паче потѣрѣднѣхѣ. стѣрѣдише се и записашѣ вѣ лѣкто .жѣцѣлѣ., дѣкѣмѣрїа .гї., сѣ Нѣксѣдѣмѣ, ннѣїктїонѣ .ѣ. и сѣмѣнѣ записанїю мѣлѣстѣннѣи коїекода Радѣславѣ и чѣлннѣ Раднѣч и прѣовнѣстїарѣ Богданѣ и лѣгодѣтѣ Вонѣна.

A tergo: Poueglia de signior Georg despota, confirmazion de tute le altre de Selauonia.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 111.

CCCI. (1428) 6936.

Radič, magnus čelnik, monasterio Castamoniti donat viginti libras argenti.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCII. 1429. 15. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a Bosnae vojevoda Sandalj per Pribisav Pohvalić depositum.

† Ык намѣ ѡтѣца и сина и дсѣха свѣтого аминь. ми кнезь, властеле и вса ѡпкнна града Дсѣровника даємо ва свндѣнныє всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмь нашимѣ списанню а подѣ нашимѣ законномѣ печатню, ієрь приде к намѣ с Дсѣровникѣ племенитѣ чловѣкѣ витезь Прибисавъ Похвалникѣ, сасѣга господина воєводе Гандаала, шеговѣмѣ посланкѣмѣ и ш-шеговѣмѣ лнствѣмѣ вѣкровникѣмѣ а подѣ законнымѣ шеговѣмѣ печѣтню, и на намѣ реченога господина воєводе Гандаала постави сѣ нашѣ комѣшнѣ сѣ покладѣ все, що сѣ сдрѣжи сѣ сѣмь лнствѣ, наипрѣво дсѣкѣтѣ златѣхѣ шѣсть на десѣте тисѣкѣ и пѣтъ сѣтъ и шѣсть десѣтъ и два дсѣката и сребра пѣнка сто и два десѣти и двѣ лнтре и пѣтъ шпачѣ: а все тои ѡстанѣкѣ всега покладѣ господина реченога воєводе Гандаала, а подѣ ѡвн сѣрѣтъ постави кнѣше речено все сѣ покладѣ, да іє воамѣмѣ господинѣ воєвода Гандаалѣ сѣ всако вѣрѣме самѣ своѣмѣ главѣмѣ ани своѣми сѣсѣгамѣ послаавѣ сѣ лнствѣмѣ а подѣ своѣмѣ печатню законнымѣ; ако би мѣ богѣ сина далѣ, тѣда снѣсѣ, нан би два нан би ієданѣ нан колинко б-и-хѣ; ако ли би сина не бѣло, а кѣри бѣла нан вѣкѣ кѣри, тѣда кѣремѣ како снѣсѣ; згодно би сѣ, терѣ и кѣри не кѣло, тѣда да сѣ наѣ дѣти половина кнѣше реченога покладѣ кнезѣ Балѣкѣсѣ и кнезѣ Стѣкпана, снѣсѣ кнеза Балѣца, и пѣню ѡстанѣкѣ по мѣшѣкомѣ колѣнѣ; згодно би сѣ, ца богѣ не дан, терѣ не бѣло ѡдѣ кнеза Стѣкпана нѣтражѣка по мѣшѣкомѣ колѣнѣ а до таѣи не сѣзѣтъ дѣкаѣ покладѣ кнѣше реченѣи нѣхѣ дѣкаѣ, тада да сѣ наѣ расѣ кнѣше реченѣи покладѣ дѣти ѡвѣмѣ долѣ речѣнѣмѣ четѣремѣ кѣшѣмѣ моѣега племене; ако ли би бѣло нѣтражѣкѣ сѣ кнеза Стѣкпана по мѣшѣкомѣ сѣлоѣ, тѣда поло-

вина всега поклада патражъкъ кнеза Стѣпана, како је речено; а дрѣга половина поклада реченъкъ четиремъ кѣкымъ, а на име кнезъ Радивою Стѣпковикю и кнезъ Радосавъ и кнезъ Радичъ Стѣпковикемъ и нихъ встанкъ по мѣшкымъ колѣнъ и кнезъ Иваншкъ Ёстонкю и кнезъ Платкъ Ёбрадовикю и нию встанкъ по мѣшкымъ снолъ и кнезъ Иванъ и кнезъ Сладою Блковикемъ и нию встанкъ по мѣшкымъ колѣнъ и кнезъ Драгини Гонсаликю и неговъ встанкъ по мѣшкымъ колѣнъ, тѣмъ више реченъкъ кѣкымъ четиремъ; згодило ки се, терь кои кѣки ѡдъ тѣхъ кѣки поманькала безъ патрашъка мѣшкога, да сѣ волне встале кѣки всѣмъ покладомъ. да до колѣ господъ богъ хѣки, терь кѣде живъ господиный воєвода Сандакъ, да је ѡнъ коианъ всѣмъ покладомъ за своєга жикота, кѣда мѣ годѣ ѡзети все ни кон дѣлъ. и на тѣмъ кнезь, властеле и все ѡпкнна града Дѣбровника при-
 мисмо и записасмо ѡ кѣрѣ и ѡ клетвѣ нашѣ, како да речено-
 мѣ господиный воєводи Сандакъ згора речени покладъ не
 кѣ погнѣсти ни на манѣ донти за нѣднога чловѣка волю
 сеган свѣта ни за силъ ни за рѣчь ни за заповѣдь ни за
 прошию ни за кѣнаю ни за нѣдно дѣло, али ки нашего пле-
 менитого господина свѣте крѣне ѡгрѣске али господина тѣр-
 скога али замѣрскога али косанскога али коега годѣ госпо-
 дина сеган свѣта тако странѣга како грагяннина нашего ни
 за рать, ако ки господиный воєвода Сандакъ ни кон ѡдъ
 више реченѣхъ ималъ з Дѣбровникымъ ни с конемъ наасъ
 ни кою неприязень, да мѣ и за тон не море погнѣсть нѣ
 намъ се слободно и неѡздрѣжано дати на нихъ волю, ни за
 прѣдѣльжѣе ни за нѣданъ ни ѡзрокъ, кон ки на свѣти мо-
 галъ бити, да намъ се не може ѡдрѣжати. и ѡцѣ хѣтѣ: ако
 ки хѣтѣки више речени покладъ послати ѡзети, да пошлю
 своє добре люди своимъ листовымъ вѣрованиѣмъ подъ нихъ
 петатьмъ, да тако како да имаю кнезь и властеле дѣбров-
 ницѣ изѣкидѣтъ и питать ѡдъ нихъ кѣпно, конемъ кѣде ѡни
 покладъ пристояти, је ли нихъ посланѣе право ѡдъ всѣхъ,
 ни би ѣданъ ни би два ни б-и-хъ векѣе, колницѣхъ по по-
 докну и по записѣ кѣде ѡвѣ речени покладъ пристоятъ, ка-
 кѣ је записано и ѡбѣкано. и на все више писано ми кнезь,
 властеле и все ѡпкнна града Дѣбровника ѡбѣтѣсемо речено-

мѸ господниѸ воєводи Сандалю въ Христа бога и въ дѸше
наше вселѸ више писанномѸ съхранѸенѸ и непоколѸенѸ ви-
ти, како ѳе речено, писанно и вѣѣтовано. и за вѣкю чисто-
тѸ и вѣрованнѸ дрдги вѣвакигѸ листъ вѣдъ рѣчь на рѣчь
вѣдъ рѣке више реченого властелина витеза Прибисава По-
хвалакии писанъ, и вѣста Ѹ насъ Ѹ комѸнъ. вѣса се Ѹ извѣра-
нон вѣкнищѣ богѸ любимого града нашего ДѢровника въ
лѣто рождѣства хръстова тисѣрно и чѣтири ста и два дѣсе-
ти и дѣвето лѣто, мѣсеца же люля . 1ѣ . дѣнь. а Ѹписа РѢско
логофѣтъ. боже помниши га.

1438 die XX. sept. incisa fuit hec poneglia, quia re-
stitutum fuit depositum contentum in ea, ut patet per unam
nouam ponegliam factam die decimo octauo presentis manu
Nixe de Stella scriptam. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Chronen. 108.

CCCH. 1429. 15. julii Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii faten-
tur se accepisse a conjuge vojevodae Sandalj Helena per
Pribisav Pohvalić depositum.

† Ыъ наѣ вѣтѣца и сина и дѸха светого аминь. ми
кнезь властеле и вса вѣкниа града ДѢровника даѣмо въ
свидѣкиѸе всакомѸ маломѸ и голѣмомѸ по семъ нашемъ Ѹпи-
санию а подѣ нашомъ законномъ печатнѸ, како приде к
намъ Ѹ ДѢровникъ властелинъ племенити витезь Прибисавъ
Похвалакии с посланкиѣмъ слакне госпогѸ ІѢлѣне, господина
Сандаля воєводе а кѣре славного господина кнезя Лазара, с
листомъ нѣ вѣровнѣмъ и печатнѸ нѣ вѣѣчпомъ печакѸенъ,
и вѣдъ нѣ стране и на наѣ речене госпогѸ ІѢлѣне постави Ѹ
нашъ комѸнъ Ѹ покладъ ѳеднѸ тисѣкю дѢкатъ златѣхъ, а
подѣ вѣви свѣтъ, да ѳе волна речена госпогѸ ІѢлѣна Ѹ всако
врѣме сама своомъ главомъ али своимъ саѢгами послаѣвъ
своѣ листове подѣ своомъ печатнѸ законномъ Ѹзѣти вѣзда,
кѣде ви вѣде Ѹгодно, а да ви се не мѸре Ѹдрѣжати нан не
дати за нѣданъ Ѹзрокъ, кон ви на свѣти могаль вѣти, паче
вѣѣтѸѣмо се дати нѣхъ реченон госпоги, нан комъ ви вѣпо-
рѣчила речена госпоги, ако ви в(и) се смрѣтъ згоднаа, вѣдъ

ца когъ склопи, кою кн по своємъ листъ впорѣчила, вѣкѣиѣмъ се дати кезъ нѣднаго съдѣржанья. и за вѣку чистотѣ и вѣрованые речени витезъ Припеаса вѣакигѣ листъ своимъ рѣкомъ сына, и вѣта с насъ с коюшнѣ. и хотѣ господи Елѣна, кѣди годѣ кѣде послаати съети речени покладѣ, да пошлѣмъ въ нѣмъ листъ, кон намъ смо дали подѣ печатню нашомъ исписанѣ: ако ли би га извѣдила, а она да пошлѣмъ свое листове подѣ своимъ печатмъ по сконыхъ добрѣхъ людехъ, како ѣ намъ задоволено, и вѣчитѣ кити всемъ свѣтѣ, ѣрѣ она съимѣе речени покладѣ. писѣ се с избранон вѣкнищѣ когъ люкимаго града нашего Дѣбровника въ лѣто рождѣства хрѣстова тисѣщю и чѣтири ста и два десѣти и деветѣ лѣто, мѣсеца же люта .ѣт. дѣнь. а списѣ Рѣско логофѣтъ. коже помѣсти га.

Въ лѣта рождѣства хрѣстова тисѣщѣ и чѣтири ста и .л. и .ѣ. лѣто, .кѣт. дѣнь мѣсеца новѣбра ѣ господи Елѣна много почтенѣго споменѣтиѣ господина коюводе Сѣмѣлаа, кѣде ѣ с Дѣбровникѣ своимъ главомъ приимѣхъ вѣдѣ много почтенѣго кнѣза и властѣи и сѣи вѣкѣиѣне Дѣбровкѣкѣе више речѣне тисѣщѣ дѣкѣтъ, коѣ вѣхъ поставила с нихъ коюшнѣ на поставѣ, како се згорѣ више с вѣомъ листѣ, ѣрѣ сѣмъ приимѣла више речѣне тисѣщѣ дѣкѣтъ на пѣшѣ. ѣ Рѣско писѣхъ мѣомъ рѣкомъ.

A tergo: Strumento de domina Illa de ducati 1000, la qual confesso auerli receuudo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio, Viennaе. Спомен. 109.

CCCIV. (1429) 6938. 11. septembris. U Žiži.

Georgius, Serbiae despotes, jubet monasterio montis Atho Esphigmeni (Simen) quovis anno solvi argenti quinquaginta libras.

Subscriptio: Многостию божию господинѣ Грѣклѣмъ дѣспѣтъ Гюргѣ.

Sigillum avulsum. Litterae pictas habent imagines Georgii et conjugis Irenae et filiorum Gregorii, Stephani (et Lazari) et filiarum Marae et Cantacuzenae (rochora

Катакззина). Origin. membran. in mon. Esphigmeni in monte Atho. D. Avraam. Ошс. 67. Св. Гора. 55. Cf. CCCIX.

CCCV. 1429. 10. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse a vojevoda Sandalj depositum trium millium ducatorum aureorum.

† Ыѣ имѣ штыца и сина и дѣха свѣтого аминь. ми кнѣзь, властеле и вса шпынна града Дѣкровника даѣмо въ свидѣкныѣ всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ по сѣмь нашѣмь синсанню а подѣ законнымъ нашымъ печатню, ѣрь приде к намъ ѣ Дѣкровникъ кнѣзь Припсакъ Похваликъ витезь почтѣнн а посланьѣмъ нѣговѣмъ славнога господина воѣводе Гандаалъ и ш-нѣговѣмъ листомъ вѣровѣмъ а подѣ нѣговѣмъ вѣровномъ печатню и на имѣ реченога господина воѣводе Гандаалъ постави ѣ нашъ колѣшъ ѣ покладѣ три тисѣкѣ дѣсѣтъ златѣхъ, а подѣ шни свѣтъ постави више речѣне дѣсѣте, да ѣе вошѣмъ господникъ воѣвода Гандаалъ въ всако вѣрѣмѣ самъ своѣмъ главѣмъ али скончѣмъ салгалѣмъ по-славъ с листѣмъ а подѣ скончѣмъ печатню законнымъ; ако би мѣ когъ сина далѣ, тѣда синѣ, или два или би ѣданъ или колико б-и-хъ; ако ли би сина не било, а кѣри кѣла или кѣкѣ кѣри, тѣда кѣрѣмъ какѣ синѣ; згодило би сѣ, тѣре и кѣри не било, тѣда да сѣ има дѣти половина више реченога поклада кнѣзѣ Пацьѣ и кнѣзѣ Стѣпанѣ, синѣ кнѣза Пацьѣ и нию встанѣ по мѣшкѣмъ колѣшъ; згодило би сѣ, ѣа когъ не дан, тѣре не било ѣдѣ кнѣза Стѣпана натражѣка по мѣшкомъ колѣшъ, а до тѣли не ѣзѣтъ ниѣхъ дѣка поклада више речѣнн, тѣда да сѣ има више речѣнн всѣ покладѣ дѣти шѣмъ долѣ речѣмъ четирѣмъ кѣкѣмъ моѣга плѣмене; ако ли би било натрашѣѣ с кнѣза Стѣпана по мѣшкѣмъ колѣшъ, тѣда половина всѣга поклада да бѣдѣ натражѣкѣ кнѣза Стѣпана, како ѣе речѣно, а дрѣга половина поклада речѣмъ четирѣмъ кѣкѣмъ, а на имѣ кнѣзѣ Радикѣ Стѣпковикѣ и кнѣзѣ Радославѣ и кнѣзѣ Радичѣ Стѣпковикѣмъ и ниѣхъ встанѣ по мѣшкѣмъ спѣлѣ и кнѣзѣ Иванѣмъ ѣстонѣ и кнѣзѣ Платѣ ѣбрадовикѣ и нию встанѣ по мѣшкѣмъ спѣлѣ и кнѣзѣ Иванѣ и кнѣзѣ Сладѣю Балѣвѣнѣмъ и нию

встанє по мѣшкѣмъ сполѣ и кнєзѣ Драгиши Гонсалику и
 нєговѣ встанє по мѣшкѣмъ сполѣ, тѣмъ речєнѣмъ згорє
 чєтирємъ кѣкѣмъ. згодило ки сє, тєрє коѣ кѣкѣ вѣдѣ тѣхъ
 кѣкѣ поманкала бєзѣ патрашка мѣшкога, да сѣ волнє встал-
 шє кѣкѣ кѣкѣмъ покладѣмъ, да до колѣ господинѣ богъ
 хѣкѣ, тєрє кѣдѣ живѣ господинѣ воєвода Гандалѣ, да ю
 шнѣ волѣмъ тѣмъ покладѣмъ кѣкѣмъ за своєга живота, кѣда
 мѣ годѣ зєти вѣсє или кон дѣлѣ на нєговѣ волю. и на тѣмъ
 кнєзѣ, властєлє и вѣса шѣкинѣ града Дѣкровѣнника при-
 писмо и записасмо ѣ кѣрѣ и ѣ клєтѣмъ нашѣмъ, како да речєномѣ
 господинѣ воєводи Гандалѣю згора речєни покладѣ нє кѣ
 погинѣти ни на малє дѣти за нѣднога члѣвѣка волю сєган
 свѣта ни за сплѣ ни за рѣчѣ ни за заповѣдѣ ни за прошнѣ ни
 за кѣшнѣ ни за нѣдно дѣло или ки за нашего племенитѣга
 господина свєтѣ крѣнє зѣрѣскє или господина тѣрєскога или за-
 мѣрєскога или косанєскога или коєга годѣ господина сєган
 свѣта тако странѣга тако грагянѣна нашего ни за рѣчѣ, ако
 ки господинѣ воєвода Гандалѣ или кон вѣдѣ вишє речєнѣхъ
 ималѣ з Дѣбровѣнѣмъ или с конѣмъ наасѣ или кою неприязнѣ,
 да мѣ и за тѣмъ нє морє погинѣти нѣ намъ сє слѣкоднѣ и нє зѣ-
 дрѣжано дѣти на нѣхъ волю, ни за прѣдѣлѣжѣ ни за нѣдѣнѣ
 ни зѣрокѣ, кон ки на свѣтѣ мѣгѣлѣ бѣти, да намъ сє нє
 морє зѣдрѣжати. и шѣчѣ : хѣтѣ ли вишє речєни покладѣ по-
 слати зєти, да пошлѣ своє добрє людѣ своимъ листѣмъ
 вѣкровѣнѣмъ подѣ нѣхъ печѣтѣмъ, да тѣмъ да имѣю кнєзѣ и
 властєлє Дѣбровѣчѣци изѣвѣдѣти прѣво вѣдѣ нѣхъ вѣдѣ всѣхъ
 или ки єдѣнѣ или ки двѣ или бѣ-хѣ кѣкѣ, колицѣмъ по
 подобнѣ и по записѣ кѣдѣ вѣкѣ речєни покладѣ пристѣмъ,
 како ю записано и вѣбѣмъ. и на всє вишє писаннѣмъ кнєзѣ,
 властєлє и вѣса шѣкинѣ града Дѣкровѣнника вѣбѣтѣємъ речє-
 номѣ господинѣ воєводи Гандалѣю вѣ Христа кога и вѣ
 дѣшє нашє всємъ вишє писанномѣ сѣхраниєнѣ и нєпоколѣбѣмъ
 бѣти, какѣ ю речєно, писаннѣмъ и вѣбѣтовано, и за вѣкѣ
 чистѣтѣ и вѣкровѣнѣ вѣкѣ листѣ вѣдѣ рѣчѣ на рѣчѣ вѣтєзѣ
 Приписавѣ Похвалѣмъ своѣмъ рѣкѣмъ прѣписѣ, и вѣста ѣ
 пасѣ ѣ комѣмъ печѣкѣмъ нєговѣмъ печѣтию. писѣ сє ѣ изѣ-
 браннѣмъ вѣбѣнѣци богѣ любимѣго града нашего Дѣбровѣнника
 вѣ лѣто рѣждѣства хрѣстова тѣсѣцнѣ чєтири стѣ и двѣ дєсєти

и девето лѣто, лѣксеца новемькрниа десети данк. а списа
Рско логофеть. коже помнаши га.

MCCCCXXXVIII. die XX. septembris incisa fuit hec
poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum,
ut patet per novam ponegliam scriptam manu Nixe de Stella
die 18. presentis. Egidius notarius scripsit.

Sine sigillo. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCVI. (1429) 6937.

Georgius, Serbiae despotes, chrysobullo plures do-
nat pagos magno čelnik Radič.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCVII. (1429) 6937. ind. VII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Casta-
moniti in Atho. D. Avraam. Ome. 81. Св. Гора. 162.

CCCVIII. (1430) 6939. ind. IX. 6. decembris.

U Andronopolju.

Amurat II. sultanus statuit posse Ragusinos in terra
sua libere mercaturam facere.

И велики господарь и велики амира сѣатанъ Пласратъ
керь, синь великого господара и великого амира сѣатанъ
Мехеметь керъ, хоче и заповѣдѣе господство ми по сѣмъ
повелѣни, поколи племенити и часни и славни и ѿ свѣмъ лю-
дьмиа господства ми князь дѣкровачки и часни властеле его
показаше люковъ и прѣятельствѣ право и истинно ка госпо-
ствѣ ми, и послаше властеле и покансаре своѣ на порѣтѣ го-
сподства ми племенитога Пѣра Авсаревника и к немѣ Цорьци
дѣ Гоци, и просише сѣи прошеніе ѿтѣ господства ми, ерѣ
земляи нѣхъ да бѣде безъзакавна ѿдѣ сѣснѣдѣ нѣхъ, кон ѣсѣ
ѣ повелѣи господства ми; и ѿцѣ просише ѿ трѣговцѣхъ нѣхъ
свѣхъ, ерѣ да хѣде по свакои земляи господства ми, и да си
чинѣ законни трѣгъ, каконо чинѣ и по дрѣзѣхъ земляхъ трѣ-
говци господства ми, и хѣте повелѣніе, и дарова силъ го-
сподство ми таи попрошенѣ, ерѣ да никто не сѣмѣ ѿдѣ сѣ-

снѣдъ нѣхъ ближнихъ али далечныхъ, кон сѣ ѿ повелѣн го-
сподства ми, да имъ кою четѣ ѿ чини али кою рать ѿ земан
имъ али тръговцѣмъ часного князя дѣровничкого и свѣхъ
властѣи и ѡпкинѣ нѣхъ, да имъ тръговци ходѣ волно по
свѣи земан господства ми, и да си чинѣ тръгъ закономъ, кѣ-
да ѿхотѣ, по западнѣхъ странахъ и по источнѣхъ, и по сѣ-
хъ и по морѣ, ѿ сръкелѣхъ, ѿ аркханасѣхъ и ѿ Коснѣ и по свѣхъ
земанхъ и градовъ и хоръ господства ми, цю се ѿ повелѣнѣю
господства ми, да си тръгѣю всаки тръгъ, и да плакаю за-
повѣднѣ царинѣ по законѣ, и нѣтко да не самѣ, да имъ за-
бави, али да подрѣти, елико ѣ повелѣно скише ѡ сако прав-
ди. тко ли кѣ ѿчинити цю ѡ конон годѣ правди, да нѣхъ под-
рѣти али по земан али на тръгъ нѣхъ али ѿ тръговцѣхъ, да
мѣ ѣ видѣмо, ерѣ нѣхъ ница не кѣ ѡчтетити, такмо хоке
имати са господство ми, и хоке наки великъ гниевъ и великъ
четѣ ѿдѣ господства ми. тѣмъ ради списа се сѣ повелѣнѣ
и писанѣ, и по сѣмъ нимъ да ѣ за непотакнѣтѣ. мѣсеца
дѣк(ѣм)бры .᠑. данъ, лѣта шестисѣсна и .᠗. сать .᠕᠗., ин-
диктионъ .᠗., ѿ Яндрѣнополя.

Ab initio thugra. Apographum chartae. in e. r. archi-
vio Viennae. Спомен. 113.

CCCIX. (1430) 6938. Žiča.

Georgius, Serbiae despotes, donat monasterio Esphig-
meni quinquaginta libras argenti e vectigali novobrdensi
quotannis solvendas.

.... да се дава на всакоу годициѣ ѡтѣ новобрдске царинѣ
по петъ десетъ антрѣ сребра, и ѡвози да се даваа на всакоу
годициѣ, и да се не ѡтнимѣи ѡтѣ више реченного монастыра,
до гдѣ ѣ животъ господства ми.

In mon. Esphigmeni (Sfimen) in monte Atho. Гласникъ.
V. 225. P. Uspen. 175. 11. septembris: По неизреченномуу
милосръдїю. Cf. CCCIV.

CCCX. (1430) 6938. ind. VIII.

Georgius, Serbiae despotes.

Sigillum aureum. Origin. membran. in mon. Castamo-
niti in Atho. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCXI. (1430) 6938.

Georgins, Serbiae despotes. De agris magni čelnik Radič.

In mon. Castamoniti in monte Atho. P. Uspen. 175.

CCCXII. 1431. 6. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se a vojevoda Sandalj depositum accepisse per knez Pri-bisav Pohvalić.

† Ба наме вѣтъца и сина и дѣха свѣтаго аминь. ми кнезь, властеле и сва вѣкниа града Дѣбровника даємо ва видієнїє свакоми маломѣ и големомѣ по семѣ нашемѣ писаню а подѣ нашомѣ законномѣ печатю, ієре приде к намѣ з Дѣбровникѣ кнезь Прикисавѣ Похвалникѣ китезь почтени а посланиємѣ неговіємѣ славного господина воєводе Сандаала и ш-неговнемѣ листомѣ вѣрованіємѣ а подѣ неговокомѣ вѣрованомѣ печатю, и на наме реченого господина воєводе Сандаала по-стакн з нашѣ коміснѣ з покладѣ шесть тисѣкѣ и седаа сать и педесеть и всамѣ дѣкать златієхѣ и вѣрѣ динара дѣбровачицнѣхѣ четири тисѣке и двѣ сти и шес-десеть и шесть пер-пера и вѣре сребра нанка сто и три десети и єднѣ литрѣ и єда-н-адесете значѣ; а подѣ вѣн зкїєтъ постави вниє речени покладѣ, да іє коміснѣ речени господинѣ воєвода Сандаалѣ ва всако крієме самѣ скон(о)мѣ главокомѣ ззети а нан своємѣи салгалѣи послаавѣ с листомѣ а подѣ свономѣ печатю закон-номѣ; ако би мѣ богѣ сина даѣ, тада синѣ, нан два нан би єданѣ нан коанко б-н-хѣ; ако ли би сина не бнѣѣ, а кѣки бнѣѣ нан вѣке кѣкерѣи, тада кѣкеремѣ како синѣ; зго-дило би се, терѣ кѣкерѣ не бнѣѣѣ, тада да се нѣма дати поло-вина вниє реченого поклада кнезѣ Бокцѣ и кнезѣ Степанѣ, синѣ кнеза Бокца, и ннѣ встанѣѣ по мѣшжомѣ коленѣ; зго-дило би се, ца когѣ не дан, терѣ не бнѣѣѣ вѣтѣ кнеза Сте-пана натражка по мѣшжомѣ коленѣ, а до толѣи не ззетѣ ннѣхѣ днѣѣ поклада вниє речени, тада да се нѣма вниє речени покладѣ вѣсѣ вѣнѣмѣ доли реченимѣ четиремѣ кѣкѣмѣ моєга племена; ако ли би бнѣѣ натражіє з кнеза Степана по мѣш-жомѣ коленѣ, тада да половнина всега поклада да бѣде на-

тражкѣ князя Степана, како је реченоу, а друга половина покладе реченимъ четиремъ кѣсамъ, а на нѣмъ князь Раднкою Ступковикю и князь Радосавъ и князь Радичъ Ступковикіемъ и нѣхъ встанкѣ по мѣшкомъ колиенѣ и князь Иванъ Остонкю и князь Блаткъ Оврадовикю и нѣхъ встанкѣ по мѣшкомъ колиенѣ и князь Иванъ и князь Глаголю Бяковикіемъ и нѣхъ встанкѣ по мѣшкомъ колиенѣ и князь Драгиши Гонсалкю и нѣговъ встанкѣ по мѣшкомъ колиенѣ, тѣмъ згора реченимъ кѣсамъ: згодило еи се, теръ кою кѣшу вѣтъ тѣхъ кѣша поманкала врезъ ватрашка мѣшкога, да сѣ волю встале кѣше сѣмъ покладомъ, да докле господинъ когъ хокіе, теръ кѣде живѣ господинъ воєвода Гандакъ, да је онъ волю сѣмъ покладомъ за своєга живота, када мѣ годнъ сзѣти все или мѣ конъ дѣлѣ на нѣговъ волю. и на то ли князь, властеле и сва вѣкина града Дѣбровника приимемъ и записемъ сѣ вѣсѣ и сѣ клеткѣ нашѣ, како да реченомъ господинъ воєводи Гандалю згоръ речени покладъ не кѣ погнѣсти ни на мѣнѣ прити за нѣднога чловека волю сеганъ свѣта ни за сѣла ни рѣчь ни за заповѣдь ни за прошию ни за кѣпню ни за нѣднѣ днѣмъ, ако ли еи нашего племенитого господина свѣте крѣше сѣарске или господина тѣрскога или заморскога или косанскога или коєга годѣ господина сеганъ свѣта тако странѣга тако граганина нашего ни за нѣ рать, ако еи господинъ воєвода Гандакъ или конъ вѣдѣ више реченихъ намъ з Дѣбровникомъ рать или сѣ конъ насъ или кою неприязнѣ, да мѣ и за тои не море погнѣсти, нѣ на се слоководнѣ и нѣзддержанѣ дати на нѣхъ волю, ни за придашкѣ ни за нѣданъ ни сзрокъ, конъ еи на свѣти могаи бити, да на се не море сѣдржати. и вѣще хотіе ли више речени покладъ послати сзѣти, да пошлю своє добре люди своимъ листовани вѣроканниами подѣ нѣхъ печатми, да такои да намоу князь и властеле дѣбровачци извѣидити правѣ вѣдѣ нѣхъ вѣдѣ свѣхъ или еи нѣданъ или еи два или е-и-хъ вѣкѣ, колициемъ по подокю и по записѣ кѣде вѣкъ речени покладъ пристоѣти, како је записано и вѣканѣ. и на сѣ више писано ли князь и властеле и сва вѣкина града Дѣбровника вѣтѣємо реченомъ господинъ воєводи Гандалю во Христа бога и во дѣше наше касемъ више писанномъ сахраненю и непоколивимъ

кити, како је речено, писано и шкетовано. и за вѣку чистинѣ и верованіе въѣ листь въѣ рѣчи на рѣчь почтени витезь князь Привисавъ своимъ рѣкомъ приѣпса, и шета ѣ насъ ѣ комѣнь печакень ѣеговомъ печатю. писа се ѣ изакрапѣн вѣкници когѣ люкимаго града нашего Дѣбровника ва лѣтѣ рожства христова тисѣишѣ и четирѣ ста и три десѣти и ѣдинѣ лѣтѣ, мѣсеца фѣвѣра шѣсти даѣ. а шѣпса Никѣла Звѣздѣнь лѣгофѣтъ дѣбровачки.

MCCCCXXXVIII. die XX. sept. incisa fuit hec poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per unam novam ponegliam scriptam per Nixam de Lone die 18 presentis. Ego Egidius notarius scripsi.

A tergo: Strumento de domino voienoda Stefano de ducati 6758 e de libre 131 oncie 11 arçento e de perperi 4000 danari, de lo qual strumento ebena per Raden staraç e per Vochman Jugouich ducati 4000 d oro, e per questo strumento, che lasorno, li fo dato vn altro per loro chiareça.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 112.

CCCXIII. (1431) 6939. ind. IX.

Radič, magnus čelnik.

Origin. in mon. Castamoniti in monte Atho. D. Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 162.

CCCXIV. 1432. 25. octobris. Ragusii.

Radosav Pavlović et filius knez Ivaniš pacem faciunt cum Ragusinīs.

† Ѡ великомѣннаа шѣло прѣкрѣтааго дѣхѣ, вѣже славѣнѣ ва трѣнѣцѣ, ва шѣтѣнѣ жѣ рѣксѣ и сѣнѣ свѣтомѣмѣ дѣхѣсѣ, прѣкрѣтаа трѣнѣцѣ нераздѣланѣмаа, слава тебѣ, ѣже ва намѣ твоѣ всѣ вѣрѣшѣмо, и товою сѣздрѣжѣмо зѣмѣю и владѣнѣе, ко-ѣе когѣ намѣ даѣ, самѣсанѣмо ѣ нашѣи намѣтѣи, коѣнѣцѣемѣ мѣлоосѣрдѣемѣ когѣ люкѣи нерадѣвъ чѣловѣчѣсѣсѣ, посла своимѣга сѣнна салѣтѣомѣга ѣ велѣнѣнѣхѣ мѣсѣахѣ, да шѣхѣ ѣзѣавѣи ѣз грѣхѣ,

ство с покансаари дѣсрочачцѣми, да вихъ хотанъ мирѣ, и примаамъ за миръ, а они рекоше: томѣи ми ннесмо воли, да добро би, да бисте дослали свое добре люди с дѣсровникъ; и ми господинъ воевода Радосавъ Павловичъ послахъ мое добре люди с дѣсровникъ почтенѣмъ мѣжа Радѣна крѣстьянина и кнеза Санка Богавичѣи и кнеза Иванниша Хрекемановичѣи и мѣмъ кѣмнина Ѡстою дѣмъ, и они нхъ доброволно и милоствѣи приимше с вѣсѣдахъ, и вѣсѣдивше с кнезомъ и с властѣи дѣсрочачцѣми мои добри людѣе дослаше ка мнѣ вѣсѣдѣ, цю кѣхъ вѣсѣдали с кнезомъ и с властѣи дѣсрочачцѣми, и на кою почтенѣс вѣсѣдѣ и доврѣс и приѣтелесѣс любаѣе всерѣдѣи и доброволно и милоствѣи приимхъ, и за то ми господинъ воевода Радосавъ Павловичъ и син ми кнезь Иваннишъ даемо на видѣнке всакомѣс чловѣкѣс, комѣс се подоваа и прѣт кога лице шѣи нашѣи лѣстѣи ѡтворенѣи доидѣ, ани би прѣд господина цара тѣсрковѣи а нани прѣд господина краѣи сѣсрковѣи а нани прѣд господина краѣи Тѣсртка вѣсанковѣи нани ннѣмъ кошинѣи а нани господина сѣсрковѣи а нани лѣтинѣи а нани ннѣ вѣрѣстѣ чловѣка, сѣиннхъ добрини и почтѣни миръ и прааков милоствѣи и любовнѣи краѣство и сѣдѣчанѣи приѣтелство с кнезомъ и властѣи и са всѣмъ ѡпкинѣмъ града дѣсровника, ѡнакои на всѣе, како то ѣ кнѣи мѣѣи нами и прѣков рѣти, такои да ѣ и сади и воѣе с вѣки кѣкѣи аминѣ, како се издоваа вѣдѣ сѣрѣжати с ѡвомъ лѣстѣи, нанирѣков: ми господинъ воевода Радосавъ и син ми кнезь Иваннишъ примаамъ и приимхъ и сѣсрѣдѣи и сѣсрѣдѣи по сѣмъ по нашѣмъ записѣи кнезѣи и властѣемъ и всѣи ѡпкинѣи града дѣсровника вса писѣи и записѣи и повѣе, коѣ годѣи ѣстѣи сѣиннѣи ш-ннѣи родитѣи ми господинъ кнезь Павѣи ани брат ми господинъ воевода Петѣри нани кѣи господинъ воевода Радосавъ синои ми с кнезомъ Иваннишѣмъ и с нашими изѣбранѣи властѣи и за мои дѣи Кѣнаван и Ѡвода и Цѣптѣи и за всѣи за ннѣи, цю годѣи се с старѣхъ повѣлахъ мѣѣи нами сѣсрѣжѣи, раѣзѣи изимѣѣе изѣи записѣи и повѣи прѣкѣиннхъ, како могахъ кѣкнезь мои изѣдѣи, кон сѣи с ннѣи комѣи на пѣтѣи по канѣнаарѣи, приповѣдѣи на .ѣ. мѣсѣи, по сѣмъ нашѣмъ писанѣи. тѣсрѣи и

хоѣю, да ѡд оноган дне счинивъ ш-нимъ миръ, прѣвоу до
кола не изидета двѣе годици, да ихъ не могѡ питати ни
взѣти иж-нихъ комѣна, а да ми даю за ѡвнѣ двѣе годици
ѡдъ нихъ добитакъ, а минѡвше двѣе годици да самъ во-
лѣмъ изѣти пѣнезъ, како се сдрѣжи ѡ старѣхъ повелѣхъ, на
мою волю; и ѡщѣ да могѡ поставити пѣнезъ ѡ нихъ комѣнъ,
како се пише ѡ старѣхъ повелѣхъ, на добитъ и на изѣтъ
ѡпетъ, и да не могѡ ѡдъ кнеза и ѡдъ властѣи и ѡдъ все
ѡпѣннѣ дѣбровачкѣ питати ѡдъ дохотка конаваѡскоѡга
ни ѡдъ добиткѣ пѣнеза, кон сѡ ѡ нихъ комѣнѡ, ни ѡдъ
приходища земалѣ, конѣх сѡ мнѣ властелѣ даалѣ, ни ѡдъ
полаче, кою сѡ мнѣ властелѣ ѡ дѣбровникѡ даалѣ, ѡдъ по-
четка рати до сѣрѣшеннѣа мира; и ѡщѣ изимѣю, да не могѡ
ниеднога чловѣка искати ниеднѣмъ наачиномъ коѣ годѣ
врѣстѣ чловѣкѣкѣ госпоцтва ми, тко кѡдѡ пошлѣ ѡ ѡрѣи рать
ѡ дѣбровникѣ и ѡ нихъ владанѣе или ѡ нихъ котаръ, паче
ихъ слободихъ и слобѡбѣваамъ, да може стоѣти и ходити
слободно по землѣи госпоцтва ми какото всаки дѣбровча-
нинъ; и ѡщѣ слобѡбѣвааа госпоцтво ми всакоѡга сѣжитѣ али
тамничара коѣ годѣ врѣстѣ чловѣкѣкѣ, тко сѡ ѡ нашихъ рѣкахъ
и сина ми кнеза Иванѣша а или кѣи ѡ коѡга годѣ чловѣка
нашега дѣбровчанѣннѣ, кон ѣ сѣхѣнѣ ѡ ѡрѣи рать, слобѡбѣ-
ваамъ и слободихъ кѣз ниеднога прѣѣзма или ѡткѣпа али коѣ
годѣ заакавѣ, ере и кнез и властелѣ и ѡпѣнна дѣбровачкаа
по нихъ листѡ такоѡѣере мѣнѣ сѡ ѡкѣтѡвали пѣстѣитѣ
люди госпоцтва ми, коѣ имѣю ѡ сѣжанствѡ; и ѡщѣ ми
више речѣннѣи господинъ коевѡда Радѡсаръ и синъ ми кнезъ
Иванѣшъ ѡкѣтѡваасѡ кнезѡ и властелѣмъ и кѡи ѡпкинѣ
града дѣбровника за почтенѣе господѣна нашега, плѣмени-
того господѣна краѣа Тѣрѣтка и за тѣрѣѣивѣе кнеза и вла-
ствѣи дѣбровачѣхъ, да по заѣнѣсѡ господѣна краѣа Тѣрѣтка
ѡѡи все потѣрѣди своѣмъ листѡмъ подѣвнѣсѣѡѡмъ печаткѣю,
ѡю годѣ се ѡ ѡѡи листѡ сдрѣжи; и ѡщѣ ми господинъ
воеѡда Радѡсаръ ѡкѣтѡвахъ кнезѡ и властелѡмъ дѣбро-
вачѣмъ послаѣти на спѣхъ чловѣка моѡга господинѡ царѡ
Мѣратъ кѣгѡ и неговѣмъ кѣзирѣмъ на портѡ, даѡѣе имъ знати,
ер самъ миръ счинѣи с властѣи дѣбровачѣкѣми, да ѣ ш-нихъ
благѡсловѡмъ, а тои да ѣ свѣдѡчно сѡ покѣисари дѣбровачѣ-

ми, кон сѣ ѿ цара на портѣ; а вожимъ хѣтѣнемъ кнѣзь и властелѣи и вса шпкина града Дѣбровника полюбише мене господина воеводѣ Радосава и сина ми кнѣза Иваниша за своего брата и сръдчановаго приятеля вѣѣтника и властелина какото єднога нихъ, како ѿ старон повели пише; и шче ме шпетъ враатише ѿ доходакъ конаваши и ѿ добитакъ пѣкнѣзи, кон сѣ ѿ нихъ комѣнѣ, и ѿживанѣ земааѣ ѿ Конаваихъ, коѣ ми сѣ властелѣ дѣбровачци дааши, и полачѣ ѿ Дѣбровникѣ ѿ шномѣ станью, како се находитъ сада, како вѣѣ на пѣнѣ пристои се ѿ листѣ, кон менѣ властелѣ шписаше и даше ѿ данашии даанѣ. а све тои се разѣмне, када бѣде свръха мирѣ. и за вѣѣ крѣпости мира и любе и добре и почтене приази да бѣде ѿ вѣѣ без гатке и заѣ колѣ шдѣ люди властѣ дѣбровачцѣхъ с людьми госпоцтва ми, зговорисмо се и шдѣчисмо с властѣи дѣбровачцѣми доброволно и милоштиво и єдносръдно, да всакоѣ ѣкиство чловѣчѣи или крѣви пролитѣи, коѣ сѣ ѿ шрс рѣчи єчинѣна, и всаке ранѣ и ѣбѣнѣи и заѣ рѣчи и хѣтѣнѣи зааа, коѣ сѣ кила мѣю мношамъ и властѣи дѣбровачцѣми и мѣю людьми госпоцтва ми с ѣдѣми властѣи дѣбровачцѣхъ, шкои шблѣчисмо този мѣю нами, єдносръдно простисмо и благословисмо и такози правимо и повѣѣваамо, да нитко не ѣзможе ни смѣт бѣде ѣспоменѣти ни искати крѣви ни инѣ шсвѣте ни кражде ни ѿ єдно вѣѣмѣ, докла стои свѣтѣ: тко ли се швѣтѣ сѣи потворитѣ, да є госпоцтвѣ ми невѣранѣ, и да се разасѣ до корѣна, и ми господинѣ воевода Радосавѣ и син ми кнѣзь Иванишѣ и сѣи ѣзакранѣми властѣи госпоцтва ми и брацтва нашего и сѣюгъ нашихъ, конѣи именѣемо, на все вѣѣ речѣнѣи ротисмо се и заклѣсмо се с кнѣзомъ Юркомъ Владимириѣмъ, с кнѣзомъ Ялексомъ Пацѣровиѣмъ, с кнѣзомъ Иванишемъ Дѣбровиѣмъ, с кнѣзомъ Ѣстошомъ Боровиниѣмъ, с кнѣзомъ Радосавомъ Владимириѣмъ, с кнѣзомъ Бѣдисавомъ Богавчиѣмъ, с кнѣзомъ Твѣдисавомъ Боровиниѣмъ, с кнѣзомъ Твѣрткомъ Миханловиѣмъ, с кнѣзомъ Ѣтѣпааномъ Чипчиѣмъ, с воеводомъ Бѣкашиномъ Зѣисалиѣмъ, с кнѣзомъ Санкомъ Богавчиѣмъ, с кнѣзомъ Бѣчихновомъ Братѣлевикѣмъ, с кнѣзомъ Бѣкашиномъ Владимириѣмъ, с кнѣзомъ Браномъ Тѣзаловиѣмъ,

ѣмь, с кнезомъ Иванишемъ Хрекелиновиѣмъ ротисмо се и
 заклесмо се на светомъ евангелю божьемъ и на часномъ и
 животворещемъ крижѣ господню реченьишемъ кнезѣ, власте-
 лемъ и всен шпкинѣ града Дѣкровника и ннхъ штанкѣ въ
 господа кога вседръжителю и въ прѣчистѣ богородицѣ и въ
 .д. евангелисте и въ .кѣ. светихъ апѣстолъ врѣховниехъ и въ
 .о. изабраннѣхъ божихъ и .т. и .ш. светихъ штаацъ, иже
 ссѣтъ въ Никии, и въ все скете иже шдѣ виека богѣ шгодившиѣ,
 да шкон зговѣра наше писанѣ и шкѣтованѣ реченшѣ и шчи-
 неншѣ кнезѣ, властеломъ и всен шпкинѣ града Дѣкровника и
 ннхъ штанкѣ и ннхъ послѣдѣниамъ, како зговѣра пише, виекѣ
 вѣкома не палю на манѣ прити ннмъ ни се ѣе потворити за
 ннеднѣ стварѣ на землѣ ни за єднога чловѣка колю ни за
 страхъ ни за благаго, ни се ш тон кою парнѣ шчинити: єда ли
 виемо ми господинѣ коєвода Радосавѣ и син ми кнез Ива-
 нишѣ и наше натражѣ и наши послѣдѣни шкон зговѣръ ре-
 ченьишъ и писанѣишъ и шкѣтованѣишъ потворили реченьиѣмъ
 кнезѣ, властелемъ и всен шпкинѣ града Дѣкровника али на
 манѣ принесли кошмъ хитростю или лакомостю за чюю
 колю али за страхъ али за хотѣнѣиє єднога чловѣка на
 землѣ, тадаи да смо ми господинѣ коєвода Радосавѣ и син
 ми кнезъ Иванишѣ и наше натражѣ и наши послѣдѣни про-
 клаети когомъ живѣмъ штъцемъ и синомъ и светимъ дѣшомъ
 и всимъ светилемъ шдѣ виека богѣ шгодившелю више имено-
 ванѣи, и да смо причтени к Инюдѣ скаришѣцкомѣ, кон
 продаа сына кожѣи Пѣсеа на распѣтѣ, и къ шнѣмен, кон
 шпѣхѣ: пропни, пропни, и к ошнѣмъ, кон мѣ клаадѣхѣ
 трѣновѣ вѣнацѣ на главѣ, и да паадѣ кръвь на ннхъ и на
 чеднѣхъ ннхъ, и да смо се шдрекли кога и шнѣла мнѣости-
 вошга на данѣ ссѣдѣи и вѣкрѣ, кою вѣкрѣмо, и да смо поре-
 чени ѣ глаасѣ и ѣ почтеню и ѣ правдахъ и мѣю почтениемъ
 шпѣнищи, и да се назовемо невѣрнищи, и вездѣ да смо
 поречени и потиснѣти и прогнаани. а сѣи писа се и сврѣши
 въ лѣто рожства хриштова .чѣсав. лѣто, мѣсеца шкѣсам-
 брия .кѣ. данѣ. а шписа дѣшѣи Ѧстою зановѣдѣю и пове-
 лѣнѣмъ господина ми коєводѣ Радосавѣ, и запечатихъ за-
 коншмъ кнѣшкшмъ печатю господина ми коєводе Радосавѣ.
 боже помнѣши насѣ.

A tergo: *Poneglia de la paxe fatta con voiuoda Radosau Paulouich.*

Sigillum: печать воєводе радосава павѣловнѣа. *Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.* Спомен. 114.

CCCXV. 1433. 21. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se a vojevoda Sandalj depositum accepisse per knez Pri-bisav Pohvalić.

† На нмѣ штыца и сина и свѣтаго дѣха аминь. ми кнезь, властеле и вса шпкнна града Дѣкровника даємо ка виднѣнѣ свакомѣ маломѣ и големомѣ по семѣ нашѣмѣ писаню а подѣ нашомѣ законномѣ печатю, ерь прѣде к намѣ ѣ Дѣкровникѣ кнезь Прѣкисавѣ Похваликѣ, почтѣнн вѣтезь, а посланѣмѣ негова славнога господина воєводе Гандаля и ш-неговѣмѣ листомѣ керованнѣмѣ а подѣ неговомѣ керованомѣ печатю, и на нмѣ реченога господина воєводе Гандаля постави ѣ нашѣ комѣшнѣ ѣ покладѣ всамѣ тисѣска и седамѣ сать и трѣ десѣти и еданѣ дѣкать златѣ, и ѣ сѣдѣхѣ златѣхѣ два за-стрѣга злата с покровомѣ и двѣ зднѣле златѣ и еднѣ крѣгала с покривачѣмѣ злата с каменкомѣ сафѣномѣ, а сви ти злати сѣдове потезаю два десѣти и шѣсть литара и всамѣ ѣначѣ и три аѣаге; и шѣцѣ ѣ сѣдовнѣхѣ сѣрѣбрннѣхѣ два бокара сѣрѣбрнѣа с покривачи позлакѣнн на мнѣста, а потезаю .ѣі. литарѣ .н. ѣначѣ .г. аѣаге; двѣ конатиѣ сѣрѣбрнѣа с покривачи а ѣ нихѣ два десѣти мѣжѣловѣ сѣрѣбрннѣхѣ, а потезаю трѣ десѣти и седамѣ литара и шѣсть ѣначѣ; два на десѣте крѣгала сѣрѣбрннѣхѣ позлакѣннѣхѣ, потезаю трѣ десѣти и чѣтири литре и едѣ-нѣ-а десѣте ѣначѣ и трѣ аѣаге; двѣнаѣѣстѣ чѣши с рѣчиѣцами позлакѣнѣ, потезаю пѣт на десѣте литара .д. ѣнѣ .г. аѣаге; два на десѣте чѣша позлакѣннѣхѣ ѣгласѣте, потезаю два десѣти и трѣ литре .д. аѣага; два на десѣте ладиѣа бѣнѣхѣ сѣрѣбрннѣхѣ, потезаю трѣ десѣти и седамѣ литара .н. ѣначѣ .ѣ. аѣага; два на десѣте чѣша шѣгрѣганѣхѣ сѣрѣбрннѣхѣ, шѣдѣ коѣхѣ сѣ десѣть позлакѣннѣхѣ, а двѣ бѣнѣле, потезаю три десѣти и чѣтири литре .ѣ. ѣначѣ .д. аѣаге; двѣ зднѣле сѣрѣбрнѣа и на мнѣста позлакѣванѣ, а потезаю два на десѣте литара .ѣ. ѣначѣ. а ти сѣди више рѣченнѣ

сръбрѣни сви потезаю двѣсти и ѣда-и-а десѣте литара .ѣ.
 знача. а шри васъ покладѣ донесе кнезь Прѣкисавъ Поухаликъ
 а подѣ шри свѣтъ постави више речени покладѣ, да ѣ во-
 лѣнь речени господинъ коювода Сандаль ѡ всако врѣме самъ
 своѣмъ главоу ѡзети или своѣми слѣгами пославъ листъ а
 подѣ своѣмъ печатю законномъ: ако ли би мѡ богъ сина
 даѡ, тада синѡ, или ки два или ки еданъ или колико
 б-и-хъ; ако ли би сина не било, кѣби била или веке кѣбири,
 тада кѣберемъ како синѡ; згодно ли се, теръ кѣбере не било,
 тада да се има дати више речени васъ покладѣ кнезь Сте-
 панѡ, синѡ кнеза Бѣкца, и неговемъ синовомъ и неговѡ на-
 тражкѡ по мѡшкоу колиенѡ, ако би дотла ѡ не ѡзео го-
 сподинъ коювода покладѣ, а потрѣбоваѡ га богъ к себѣ;
 згодно ли се, цѣа богъ не дан, теръ не било ѡдѣ кнеза Сте-
 пана синовъ или натражакъ по мѡшкоу колиенѡ, а дотла
 не ѡзетъ више речени покладѣ, тада да се има дати више
 речени покладѣ васъ шремъ доле реченемъ четиремъ кѡкамъ
 моѣга племѣна а на име: кнезь Радивоу Стѣпковикѡ и
 кнезь Радосакѡ и кнезь Радичѡ Стѣпковикемъ и нихъ
 встанкѡ по мѡшкоу колиенѡ и кнезь Иваншѡ Ѣстонкѡ и
 кнезь Блаткѡ Ѣбрадовикѡ и нию встанкѡ по мѡшкоу ко-
 лиенѡ и кнезь Иванѡ и кнезь Сладю Боковикемъ и нию
 встанкѡ по мѡшкоу колиенѡ и кнезь Драгиши Гонсаликѡ и
 неговѡ встанкѡ по мѡшкоу колиенѡ, тѣмъ згора реченемъ
 кѡкамъ; згодно ли се, тѣре коѡ кѡки ѡтѣ тѣхъ кѡки по-
 манкала крѣзь мѡшкога натражка, да сѡ волѣе встале кѡке
 свиѣмъ покладомъ; докле господинъ когъ хоке, а дѣри кѡде
 живъ господинъ коювода Сандаль, да ѣ шнъ колѣнь свиѣмъ
 покладомъ за своѣга живота када мѡ годѣ ѡзети все или мѡ
 кон дѣш на неговѡ кою. и на то ми кнезь, властѣе и вса шп-
 ки на владѣщаго града Дѣбровника прѣмислѡ и записаслѡ ѡ
 верѡ и ѡ клѣтѡ нашѡ, како да реченомъ господинъ коюво-
 ди Сандаю згоръ речени покладѣ не ке погинѣти ни на манѣ
 прѣкти за ниѣднога чловѣка кою сегѣи свиѣта ни за силѡ ни
 за рѣчѣ ни за заповѣдѣ ни за прошню ни за кѡпню ни за
 ниѣдно дѣло ако ли би нашега плѣменитаго господина свѣте
 крѣне ѡгарьске а или господина тѣрскога а или заморьскога
 а или босанскога а или коѣга годѣе господина сегѣи свиѣта

тако страннега тако граганина нашего ни за ниеданъ сзрокъ. ако би господинъ воєвода Гандаль или кон вѣдъ више рече-
 ннихъ имамъ з Дѣбровникомъ рать или с коємъ насъ или
 кою непрѣзанъ, да мѣ и за тон не море погнѣсти нѣ им се
 слободнѣ и неваздръжанѣ дати на нѣхъ волю ни за прѣ-
 дѣжѣ ни за ниеданъ ни сзрокъ, кон би на свѣтѣ могаѣ
 бити, да им се не море сдрѣжати. и шче: хоте ли више ре-
 чени покладъ послати сзети, да пошлю свое добре люди
 своимъ листовымъ вѣрованнѣмъ подѣ нѣхъ печатмъ, да
 такон да имамъ кнезь и властеле дѣбровачци извѣднѣти
 право вѣдъ нѣхъ вѣдъ свѣхъ или би еданъ или би два или
 б-и-хъ веке, колициемъ подовѣ.. и по записѣ бѣде швѣ рече-
 ни покладъ прѣстоѣтъ, како е записано и шкетованѣ. и на
 све више писаннѣ ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣ-
 бровника шветѣємо реченомѣ господинѣ воєводи Гандаль
 ва Христа бога и ва дѣше наше, всемѣ више писанномѣ са-
 храненю и непоколебимѣ бити, како е реченѣ, писаннѣ и
 шкетованѣ. и за веке чистинѣ и верованѣ швѣ листъ вѣдъ
 рѣчи на рѣчь почтени вѣтезь кнезь Прѣвисавъ сконшамъ рѣ-
 комъ прѣписа, и шстави ѣ насъ ѣ комѣнъ печакенъ неговоѣ
 печатю. и сен се писа ѣ избранои векници когѣ любимаго
 града нашего Дѣбровника ва лѣто рожества христовѣ .чѣлѣ.,
 мѣсеца фреварѣ .ка. данѣ. а списа Никша Звездикъ, лого-
 фѣтъ дѣбровачки, и печати законномѣ великомѣ печатю гра-
 да Дѣбровника.

*Incisa fuit hec poueglia, quia restitutum fuit deposi-
 tum in ea contentum, ut patet per nouam pouegliam scrip-
 ptam manu Nixe de Stella die ... presentis. Egidius no-
 tarius scripsit.*

A tergo: Strumento de voiuoda Stepan de ducati 8731.

*Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio
 Viennae. Cuomen. 115.*

CCCXVI. 1433. 2. martii. Sutiska.

Stephanus Tvrtko Tvrtković, Bosnae rex, confirmat
 pacem factam a vojevoda Radosav Pavlović cum Ragusinis.

† Ва имѣ штъца и сына и светого дѣха аминъ. ми-
 лостью божиномъ ми господинъ Шефанъ Твѣртко Твѣртко-

виѣхъ, краля сербелемъ, Босни, приморью, холмьсци земляи
и к томѣ, дамо видити по снемъ нашемъ штворенѣ листѣ
всакомѣ чловикѣ, комѣ се подоба, како се згоди и счини
размирье и рать и зла вола меѣхъ почтенимъ и сзможнимъ
градомъ Дѣбровникомъ и меѣхъ почтенимъ и вазможнимъ
мѣжемъ кралевѣства нашего воеводомъ Радосавомъ Павло-
виѣмъ, и тои намъ много мерьско и недраго би, и за тои
посласмо почтенимъ и зможнимъ кнезѣ и властелемъ Дѣбро-
вачкимъ, хотеѣе, да би счинили миръ и добръ волѣ с воево-
домъ Радосавомъ, а нашемъ вирьномъ и почтеномъ воеводи
Радосавѣ такое заповидисмо, да счини миръ и добръ волѣ
с почтеними и мѣдрими властели дѣбровачками. почтени и
зможни мѣжѣе, кнезъ и властеле и шѣина дѣбровачка нашѣ
моѣхъ примише, и нашѣ вирни и почтени и зможни воевода
Радосавъ нашѣ заповидѣ послаша, и меѣхъ совоомъ миръ и
добръ волѣ счинише, и досласта нашемъ госпоцтвѣ оби-
страни почтени и мѣдри и сзможни властеле дѣбровачки
почтене и мѣдре властеле, кнеза Живька Ъакетиѣа и кнеза
Никшѣ Тамариѣа, а почтени и зможни мѣжѣ кралевѣства
нашего воевода Радосавъ свое властеле мѣдре и почтене кнеза
Ялекѣ Пащровиѣа и кнеза Ъѣдисава Ъогавьчиѣа, и намъ
сповидише, да сѣ за моѣе наше примили и заповиди наше
слѣшали и счинили меѣхъ сокомъ почтени миръ и добръ лѣ-
вавъ ка лито рожаства христова .чѣслѣ., мѣсеца шкѣбѣра на
.кѣ. данѣ, и тои нашемъ госпоцтвѣ много драго би. и ти
више речени властеле наше госпоцтво много молише, да имъ
благословиомо миръ, и ми нихъ милостиве и почтене моѣе
чѣвѣше и нихъ таи миръ и лѣвавъ доброволно и милостиво
благословиомо по снемъ нашемъ листѣ штвореномъ, и тако
имъ счинисмо тверѣѣве шѣнима странама: тко годирѣ би
поговорно или потворно сѣи наше писанѣе, тои ѣе кити с
великѣ недрагость и неѣгоѣан кралевѣствѣ ми. и за веѣе ви-
рованѣе заповидихъ кралевѣства ми заповидѣю нашимъ дѣѣ-
кѣ Павла сшисати таи нашѣ штворенѣ листѣ и запечатити
нашомъ законитомъ сридномъ висѣѣкомъ печатью. а сѣмѣи
нашемъ записѣ свидоци властеле кралевѣства ми воевода Пе-
тарѣ Клешиѣхъ, дворьски нашѣ Иванишѣ Ънохраниѣхъ и кнезѣ
Босаньски Тврѣтко Ъоровниѣхъ. писанѣ сѣ нашимъ стономъ

листвѣ ѿ Гѣтисци въ лѣта рожества христова .чѣлг., мѣсеца марьта .ѿ. днь.

Господинъ Шефанъ Тврѣтко Тврѣтковиѣ, краль Сербьвлемъ, Босни, Приморью и к томѣ.

A tergo: Die 18. mai 1433, pueglia de re Turtcho, come confermo la paxe de la signoria de Raguxi a voionoda Radosau Paulouich; fo ambasadori nobilis viris dominis Johaunes de Gondola e ser Nicolaus de Georgio.

Sigillum: S. Tvrtkonis dei gracia re Bosne r. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 116.

CCCXVII. 1433. 25. martii. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, jurejurando firmat pacem factam cum Ragusinis 25. octobris anni 1332.

† Бѣ намѣ ѡтѣца и сина и светога дѣха амень. милостью кожьѡмъ ми воєвода Радосавъ Павловиѣ и синѣ ми кнезь Ивѣнишъ даамъ знати ксакоѡмѣ чловѣкѣ, коѡмѣ се подабаа, и прѣт кога лице ѡвѣ нашѣ листѣ ѡтворенѣ дондѣ, како ѡчинисѡ мѣѡ соѡѡмъ з госпѡцтвоѡмъ дѣбровачкимъ с кнезоѡмъ и с властели почтени и добрии миръ и любавъ и єдинство, како се достон и пише ѿ повелѡхъ, коѣ сѣ мѣѡ нами писаанѣ рожетка христова .чѣ. и .лѣ. лѣто, мѣсеца ѡктембра .к. и .ѣ. днь, ѿ конхъ се повелѡхъ пише, како миѡ воєвода Радосавъ и син ми кнез Ивѣнишъ с нашими властели рѡтисѡ сѣ кнезѣ и властелоѡмъ, и заа то дондоше к намѣ ѡдѣ кнеза и ѡдѣ властелѣ дѣбровачкихъ поклансаарье почтени властелѣ кнезь Живко Ъкетикъ и кнезь Никша Тамарикъ, и рѡтише насъ, менѣ воєводѣ Радосавѣ и наше властели: а сада кнеза Ивѣниша не рѡтише за младѡѡсть, а ми воєвода Радосавъ ѡбѣтѡвахъ и закѡлѣхъ се кнезѣ и властелоѡмъ дѣбровачѣѡмъ, када бѣде син ми кнезь Ивѣнишъ ѿ врѣменѣ достонѡѡмъ, да имъ сѣ закѡне, када ѡни ѡсхѡтиѣ, на нихъ волю, да наастан и врѣшин ѡпо, цю се пише ѿ записнехъ мѣѡ нами. а томѣ свѣдоци кнезь Юрко Бладлириѣ и кнезь Ялекса Пацѣровиѣ и воєвода Вѣлкашинъ Звнсалѣѣ и кнезь Браило Тѣзаловиѣ. а писа ѡстоѡ дѣѡѡ заповнедѣю господина воєводе Радосавѣ .чѣл. и .г. лѣто, мѣсеца марта .кѣ. даанѣ, ѿ Борчѣ, на благовиѣсть. и за вѣнѣ вѣро-

ВАНЬНУ ЗАПЕЧАТИСМО НАШОУМЪ ПЕЧАТЮ ВИСѢХОУМЪ ЗАКОНЬ-
НУМЪ. И ЗА МОУБѢ И ЗА ЛЮБАВЬ ВИШЕ РЕЧЕНЬННѢХЪ КНЕЗА И
ВЛАСТЕА ДѢБРОВАЦНѢХЪ СЧИННѢХЪ ИМЪ НА ВОАЮ, КАДА ГОДЪ
ДОУЖЕ СИН МИ КНЕЗЪ ИВАНИШЪ НА ВРѢМЕ .ДІ. ЛЖЕТЪ, ДА МИ
СЕ ИМАА ЗАКЛЕТИ, КАКО МИ САМ СЕ КА ЗАКЛЕУ.

A tergo: Die 18. mai 1433, poneglia de vouuoda Ra-
dossauo Paulouich per far zurar conte Iuanix suo fiol,
quando auera anni XIII; fo ambadori nobilis dominis
ser Joannes f. de Gondola e ser Nicolans de Giorgio.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. СНОМЕН. 117.

CCCXVIII. (1433) 6941. 22. maji. ind. XI.

Radič, magnus čelnik, scribit se regnantibus Georgio
despota et Irena in montem Atho venisse et ecclesiam
apud mon. Castamoniti condidisse.

Sigillum. Origin. membran. in mon. Castamoniti. D.
Avraam. Опис. 81. Св. Гора. 163.

CCCXIX. (1433) 6941.

Radič, magnus čelnik. De viginti duabus libris argenti
mon. Castamoniti.

In mon. Castamoniti. P. Uspen. 175.

CCCXX. 1434. 12. augusti. Pod Kreševom.

Juraj, filius fratris Hrvojae, vojevoda Dolnjih Kraj,
Paulo, Nicolao et Vlatko Jurjevićis reddit terras quasdam.

† Ка наме ѡдѣца и сина и дѣха скета амень. ми воевода
Юран, милостю божиумъ воевода долнихъ краи и веѣ,
почтенога споменѣтка синоваць много славьного господина
Хрьвоѣа херьцега а синъ кнеза Бонсава, и с моими синови,
с кнеземъ Петромъ и кнеземъ Юрьемъ, дамо видити всемъ
и всакоу чловекѣ. коу се достон, и предъ кога лице приде
ѡвѣ нашъ ѡтворень листъ, да счинисмо милость нашѣ бра-
тки нашон много лѣкимон, воеводи Парасъ и кнезъ Николи
и кнезъ Платкъ Юрьевичемъ и кнезъ Бѣкъ Бскиѣвичѣмъ нимъ
реченимъ и нихъ ѡстаанимъ, и потвѣрдисмо ихъ с всихъ нихъ
племеньщинахъ и с дръжанью, с чемъ ихъ застасмо, с гра-

довихъ и ѿ владаньѣхъ, прѣво градь Братарь с владаннемъ
 и з дръжаннемъ, с правили меѣлами и котари и градь Пови
 с владаннемъ и дръжаннемъ, с правили меѣлами и котари и
 градь Крѣшеваць с владаннемъ и дръжаннемъ, с правили
 меѣлами и котари и ѿ всемъ, ѿ чемъ ихъ застасмо, ѿ дръ-
 жанью или сръбаниѣ или влахъ; и к томъ имъ придасмо
 нихъ племенито, що имъ бише ѿзевъ воевода Гандаль, прѣво
 Баранъ Вѣкчиѣ з братьомъ и з дръжаннемъ, Хлапаць
 Рѣжиѣ и з дръжаннемъ ѿ Горьскон жѣпи село Драгланъ с
 правили меѣлами и котари и село Козицъ с правили меѣлами
 и котари и село Храпане с правили меѣлами и котари и село
 Бръхъ Доу с правили меѣлами и котари и село Захоѣани с
 правили меѣлами и котари и село Заходи с правили меѣлами
 и котари и село Живогеиѣ ѿ приморью с правили меѣлами и
 котари и село Тѣчеви с правили меѣлами и котари и село
 Котишинъ с правили меѣлами и котари и село Макарь с пра-
 вили меѣлами и котари и село Бастъ с правили меѣлами и
 котари и село Бинницъ с правили меѣлами и котари и дри-
 вске габеле диу, ки сѣ дръжали, и мире законѣе дри-
 вске и влахъ Бонхунѣе и Прикиновѣе и Харьдолмиѣе, и по-
 тврѣдисмо имъ все листе и тврѣкаве, кое имаю въдъ гос-
 поде босаньске и нашихъ прѣвихъ, тои все згора писано, граде,
 села, земаѣ и винограде и дривомъ и с каменомъ и с водами
 дасмо и записасмо нашимъ новимъ и вѣсѣвичнимъ даниемъ
 и записаньнимъ више именованон братьи нашои веле ѿби-
 мон воеводи Павла и кнезъ Николи и кнезъ Блаткъ Юрьви-
 ѣемъ и кнезъ Вѣксъ Вѣкиѣвиѣ, нимъ реченимъ и нихъ
 всталомъ и конъ всталихъ вставьшимъ ѿ вѣке вѣкомъ за
 племенито, и на то имъ дасмо вѣрѣ нашѣ и таи нашѣ втво-
 рень листъ подъ нашимъ висѣѣимъ знаменитимъ печатомъ,
 да имъ се то згора писано не море пореѣи ни претворити ни
 ѿзети никадаре ни за єднѣ нихъ згрнхъ ни кривинъ, що ихъ
 не би впиташъ господиѣ вѣкаръ с фратри и с нами наши
 добри ѿдѣе, за що би достойно племенитимъ ѿдѣемъ главе
 въдѣиѣи и нихъ племеньщине ѿзети: нѣ ли би се згодило,
 тере ки конъ въдъ нихъ толико сагришиу, да мѣ се има глава
 въдѣиѣи вномъ, конъ є сагришиу, а встали да живѣ и пре-
 биваю ѿ всихъ тихъ згора именованихъ племеньщинахъ. и

са всимъ тямъ више писанимъ предасмо ихъ 8 рѣке госпо-
дина викара Жѣвана и всакомѣ викарѣ конь викара и всон
братѣи фратромъ свѣте цркви католчаске вире римске реда
светога Францишка, да ихъ шни чѣваю и шбараю 8 всимъ
томъ закономъ црковнимъ. и тко би годи имаш листе
протива шкомѣ писанью, ми є шмарамо швимъ нашимъ ли-
стомъ и записомъ, и да смо ми за то парѣци и шдыговорѣ-
ници. а томѣ имъ свидоци наши добри людѣ шдѣ хѣмске
земле кнезь Бѣкъ Рѣпчиѣ з братѣмъ, кнезь Павко Ком-
линовиѣ з братѣмъ, а шдѣ свонти воевода Иваншиѣ Дра-
гишиѣ з братѣмъ, шдѣ земалника воевода Марько з бра-
тѣмъ, кнезь Петарѣ Брѣсачиѣ з братѣмъ, шдѣ Сане
кнезь Юран Мишленовиѣ з братѣмъ, кнезь Марьтинѣ
Дѣанишевиѣ з братѣмъ, а шдѣ Плике кнезь Тврьтко
Милатовиѣ з братѣмъ, кнезь Радое Чѣканѣ з братѣмъ,
а шдѣ двора пристава кнезь Томаниѣ Цапиѣ з братѣмъ,
кнезь Юран Петововиѣ з братѣмъ. а тко ѣе то згора пи-
сано порѣѣи или прѣтворити шдѣ насѣ или шдѣ нашихъ по-
сиднихъ вола иноплемѣнниковъ, да є клетѣ и проклетѣ го-
сподиномъ богомъ живимъ шдѣцѣмъ и синомъ и дѣхомъ
свѣтимъ, тронцомъ единосѣромъ, нераздилимомъ, и све-
томъ пречистомъ дивомъ Маришмъ матерью его и .д.
еванѣѣлисти и .вѣ. апѣстолома и .б. избраними и всими
свѣтими шдѣ вика бога шгодишми, и да є причѣсникъ
к Юди скаришцкомѣ, кон прода сина божиѣа за .л. сре-
брѣнниковъ, и придрѣжѣнъ к ошнимъ, кон вапиѣахѣ: про-
пни, пропни, кровь его на нихъ и на чѣдиѣ ихъ. писанъ
подъ Крѣшевомъ авѣгѣста мнѣсеца .вѣ. данѣ, лѣта господна
.чѣад. лѣто.

*Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 118.*

CCCXXI. 1435. 28. martii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur
accepiisse se depositum knez Stephani.

† Ыа имѣ штѣца и сина и светога дѣха аминь. ерь ми
кнезь, властѣе и кѣа шпкинаа владѣшаго града Дѣкровника
даемъ 8 знаѣ всакомѣ маломѣ и великомѣ, ерь по почте-

номѣ витезѣ по кнезѣ Прѣбисавѣ Похвалику на имѣ госпо-
 дина кнеза Степана и неговихъ синова, кнеза Владисава и
 кнеза Блатка, наипрѣ дѣкаторѣ прѣмислѣмъ златнихъ петъ
 тисѣка и трѣста и четири десети дѣкаторѣ златнихъ и ди(н)арѣ
 дѣбровачнихъ три ста перѣпера; и еданъ кокарѣ сръбрѣнѣ на
 мнѣста позлакеванѣ и с покривачемъ, а потеза .ѣ. литара
 и .е. Знача и .г. аѣаге; и шѣ двѣ крѣдѣли сръбрѣни по-
 злакени с покривачи, а потезата .е. литара и .и. Знача. а
 под ови свѣтѣ постави все швон више писаниѣ с покладѣ на
 колю господина кнеза Степана и неговнихъ синовѣ кнеза
 Владисава и кнеза Блатка. да је волянѣ господинѣ кнезѣ
 Степанѣ свнемъ швнемъ покладомъ за свога живота или мѣ
 сзѣти все или кон днѣ на неговѣ колю самѣ свономъ главомъ
 а или своѣми сабѣлами послаѣ своѣмъ вѣрованнемъ листомъ
 подѣ свономъ печатю. згодило кн се, цѣа когѣ не дан, тѣре го-
 сподинѣ кнезѣ Степанѣ шдѣлѣчно се шдѣ сеган свѣта, а до-
 тѣен не сзѣш свога швога поклада, тада да се нѣма дѣтѣвѣсѣ
 више речени покладѣ синовомъ господина кнеза Степана,
 кнезѣ Владисавѣ и кнезѣ Блаткѣ, на нихъ колю. и на шво ми
 кнезѣ, властѣе и вса шѣкина владѣщаго града Дѣбровника
 примислѣмъ с вѣнѣрѣ и с клѣтѣвѣ нашѣ и дѣше наше, како да
 реченомѣмъ господинѣ кнезѣ Степанѣ и неговнимъ синовѣмъ
 швѣ више речени покладѣ не кѣ погинѣти ни на манѣ дѣнти
 ни за єднога чѣловека колю сеган свѣта ни за еданѣ сзрокѣ,
 кон кн на свѣти могаѣмъ кѣти, нѣ да нѣм се даа вѣзда, када
 сѣхѣтѣ, на нихъ колю. и шѣрѣ: да (е на) видѣнѣе всакомѣ,
 ерѣ нѣмамъ с нашѣмъ комѣнѣ двѣ кѣпѣ златѣ, потезаю .и.
 литара и .г. Знѣ и .д. аѣаге, са два камѣнка, коѣ сѣ
 скованѣ с нашѣи цѣки шдѣ дѣкаторѣ принесенихъ мнѣстога го-
 дицѣа по почтеномъ витезѣ по кнезѣ Прѣбисавѣ Похвалику
 шдѣмъ господина воеводѣ Гандалѣм. писаниѣмъ ва изѣбранѣи
 вѣкѣницѣ владѣщаго града Дѣбровника ва лѣта рѣжѣства
 христовѣа тисѣшнѣи и тѣтири ста и три десети петѣ лѣтѣмъ,
 на .кѣ. данѣ мѣсеца марта. и за вѣкѣ вѣрованѣе швѣ за-
 писни листѣ повѣлеслѣмъ запечатѣти нашѣмъ закономъ вели-
 комъ печатю. а шписѣа логофѣтѣ нашѣ дѣбровачки Никша
 Звѣздиѣ по заповѣдѣи госпѣтѣца дѣбровачкога.

A tergo: Strumento, che torno voi uoda Stepan, como confesso auer receuudo lo depossito.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 119.

CCCXXII. 1435. 10. octobris. Na Nevesinju.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, confirmat Ragusinis concessa privilegia.

† Бѣ имѣ вѣдѣца и сына и светаго дѣха аминь. ми господи велики воевода рѣсага косанскога и к томѣ, Стѣпанъ, сынъ и наслѣдникъ много почтеного поменѣтъкъ родителю ми славного господина кнеза Ъвѣца Храниѣа, милостью вожьшмъ велики воевода рѣсага косанскога и к томѣ. и за то ꙗко, велики воевода господи Стѣпанъ, даю на видѣнье всакомѣ чловѣкѣ маломѣ и великомѣ, прѣдъ кога се изнесе сен записанье наше ѡтворенно али прѣдъ прѣсвѣтлѣмъ господиномъ цесаромъ римьсцѣмъ и кралемъ сгарсцѣмъ али прѣдъ царемъ тѣрсецѣмъ а али прѣдъ кралемъ косанскога а али нинѣга кошнанина а али прѣдъ господина српскога а али латинина а али ине крѣсте чловѣка, ꙗко вѣдѣше ва великии славѣ с госпоцтва с павни дръжави моихъ родителю милостью вожьшмъ наслѣдникъ и сынъ почтеного поменѣтъкъ родителю ми, славного господина кнеза Ъвѣца, и стрица ми, славного великого воеводе рѣсага косанскога господина Гандала, и почтеного поменѣтъкъ господина кнеза Ъвѣка, и не далече вѣдъ нихъ павтью паче сынъ и синовѣцъ и наслѣдникъ правн, истинни вѣдъ нихъ крѣви, повелѣниемъ и сѣдомъ вожимъ приѣмше дръжавѣ и рѣсагѣ с рѣке госпоцтва ми и сѣде с госпоцтва родителю моихъ, славного господина кнеза Ъвѣца и славного великого воеводе господина Гандала и господина кнеза Ъвѣка, сзимающе и дѣлающе и дае и записе властеломъ и савгамъ нашимъ како господи рѣсашки и велики воевода рѣсагѣ, стежники моихъ прѣродителю кише реченихъ, вѣдъ тнехъ примаетъ часть и славѣ и дари и части велике: тогда придоше въ славни двѣрь госпоцтва ми с Соколѣ племенити мѣжъ славного и воголюкимаго града Дѣбровника, почтени властеле и покансарѣе, кнезь Павко Горкочевѣиъ и кнезь Паладинъ Гѣндѣлиъ с почтениемъ

ми дарьми и частми вѣдь реченого владѣщаго града Дѣбровника, кнеза, властех и все шпѣнне дѣбровачке, и ти речени поклисари насъ искаше и много ѿмнѣно просише за всаке законѣ и словочтинѣ реченого града Дѣбровника, кое сѣ имали ѿ повелѣхъ и ѿ записнехъ с реченными нашими родителми и прародителми, славнымъ господиномъ кнеземъ Бѣкцемъ и славного великого воеводе господина Гандала и господина кнеза Бѣвѣка и с нами, како да писмо имъ и ми по шенчаю реченне господіе нашихъ родителей и нимъ потвѣрдили и ѣстановити крѣпко прѣвѣхъ нашихъ словочтинѣ и законѣ и повелѣннѣ и записаннѣ славного господина кнеза Бѣвѣка и славного великого воеводе господина Гандала и господина кнеза Бѣвѣка и наше, и госпоцтво ми слышавше и раздѣлѣвше ихъ подобне и раздѣлне и приличне и правѣ проше, имавше свѣтъ и цнѣль зговорѣ са вѣнжиками и сѣ избраннѣми властели госпоцтва ми створи милость госпоцтва ми, да ѣ видимо всемъ свѣтъ, како згора више реченомъ градъ Дѣбровникъ, кнезъ и властеломъ и вси шпѣннѣ дѣбровачкомъ по снѣхъ нашихъ листѣхъ и повелѣхъ за ихъ сръчанѣство потвѣрдисмо намъ и ѣстановитисмо все и всакоѣ повелѣи записаннѣ више реченне господіе монхъ родителей, славного господина кнеза Бѣвѣка и славного великого воеводе Гандала и почтенного поменѣтѣхъ господина кнеза Бѣвѣка и наше, и потвѣрдихъ и ѣстановитихъ жѣнѣ Конавлѣ и градъ Соколь и Бѣталѣнъ и Цапѣтѣ и Ѣковѣ и все, цю Конавлѣмъ пристои, все са всѣмъ ѿ кѣкѣ кѣкѣмъ нимъ и ихъ встанѣхъ за кѣнѣнъ и за племенитѣ, како цю ѣ ихъ и прѣвѣо кнѣо, како сѣ именѣ ѿ записѣ, кое кнезъ и властеле и вса шпѣнна дѣбровачка имаю шѣ славного великого воеводе господина Гандала и шѣ славного господина кнеза Бѣвѣка и вѣдь господина кнеза Бѣвѣка и вѣдь мене, великого воеводе рѣсага косанского, господина Стѣпана, и на все више реченно и записанно и шѣкѣтованно ꙗко воевода господинѣ Стѣпанѣ, милостью вожьшѣ велики воевода рѣсага косанского и к томъ, и за изакранными властели госпоцтва ми и крацтва нашего и сѣбѣ, кое именѣмо из дошла, рѣтисмо сѣ и заклесмо наипрѣво кнезъ Грѣгоръ Бѣкосалиѣ и кнезъ Бѣкашинѣ Дѣскоѣвиѣ, кнезъ Бѣлатко Ѣбрадовиѣ, кнезъ Стѣпко Дѣскоѣ-

виѣ, кнезь Радосавъ Стѣпковиѣ, кнезь Ѡбрадь Хаапоми-
риѣ, кнезь Иванъ Бѣковиѣ, кнезь Сладое Бѣковиѣ, кнезь
Бѣкъ Десисалиѣ, кнезь Драгиѣ Грьданаѣ, кнезь Мрькша
Дѣковиѣ, кнезь Юран Радивоевиѣ ротисмо се и заклесмо
на светомъ еванѣлїю божьему и на часномъ и животворе-
нїемъ крѣстѣ господню реченїемъ кнезѣ, властеломъ и всои
опѣни владѣщаго града Дѣкровника и нїхъ встанкѣ въ
господа бога вседръжителя и ва прѣчистѣ богородицѣ и въ
.д. еванѣлїистѣ и ва .бї. светнѣхъ апостолѣ крѣхъовннѣхъ и
ва .тїї. светнѣхъ штаѣ, нже сѣтъ на Нїкїю, и ва .б. изабра-
ннѣхъ кожихъ и ва всѣ свете нже шѣ вїека богѣ ѡгодивше,
да вѣои наше згора писанїе и шѣѣтованїе реченное и шѣѣто-
ваное кнезѣ и властеломъ и всои опѣни владѣщаго града
Дѣкровника и нїхъ встанкѣ и нїхъ послѣднїемъ, како зго-
ра пишѣ, вѣкѣ вѣкома не нма на манїе прїти нїмъ ни се ѣе
пѣтворитѣ за нїеднѣ стварѣ на земаи ни за єднога члѣкѣ
волю ни за страхъ ни за благо ни се ш томъ коѣ паркїа ѡчи-
нїть: єда ли кнѣмо ли, велики коевода господнѣ Стѣпанѣ, и
наше натражѣе и наши послѣдни вѣо згора реченно и писанно
и шѣѣтованно пѣтворїан реченномѣ кнезѣ и властеломъ и всои
опѣни властеломъ дѣкровачѣкѣмъ али на манѣ прїнєсли
кошмъ хїтросѣю али лакомѣстю за чїю волю али за страхъ
али за хотѣнїе єднога члѣкѣ на земаи, кои вїи могаѣ
вїти, тада да сїмо ли, велики коевода господнѣ Стѣпанѣ,
и наше натражѣе и наши послѣдни проклетїи когомъ живѣмъ
шѣѣемъ и сїномъ и светнѣмъ дѣхомъ и всѣмї скѣтїемї
шѣ вѣкѣ богѣ ѡгодившїмї вїше нменованїемї, и да смо
прїанчїи ва Нїудї скарїшѣѣкомѣ, кои прода сїна кожѣкѣ
Исѣ Христа на распѣтїю, и кѣ шнѣмъ, кои ѡпїѣхѣ: пропїи,
пропїи, и к ѡшнїемъ, кои мѣ владѣхѣ трѣновѣ вѣнаѣ на
главѣ, и да смо се шѣѣрекань бога и анѣла милостивого на
смрѣтъ и на данѣ сѣднїи и вѣре, кою вѣрѣмо. и се пїса се
и сврѣшїи въ лѣѣта рѣждѣства хрїстова .ч. и .ѣ. и .л. и
.ї. лѣѣто, мѣсеѣа шѣѣѣѣра .ї. данѣ, на Невеснїю подѣ гра-
домъ Вѣначѣемъ на Невеснїю. а ѡпїса днѣкѣ Влатко за-
повѣднїю и повелѣнїемъ великого коеводе господїна ми
Стїепана, и запечатїхъ вїсѣкомъ закономъ пѣчатїю вели-
кого коеводе господїна ми Стїепана.

A tergo: Poueglia de domino voienoda Stepan de 1435, die X. otubrio, como tute le schritture confermo, quando intro in signoria ambassadori ser Polo de Sorgo, ser Paladino de Gondola.

Sigillum pendens: сн печать воеводе стѣпана. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 120.

CCCXXIII. 1435. 30. octobris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse depositum vojevodaе Stephani.

† Ба намѣ вѣща и сина и светаго дѣха аминь. ми кнезь, властеле и вса вѣкина града Дѣбровника даемо ва виднѣнѣ всакомѣ маломѣ и големомѣ по селѣ нашѣмѣ списаню а подѣ нашомѣ закономѣ печатю, ере приде к намѣ с Дѣбровникѣ кнезь Прѣкисавѣ Похвалникѣ, китезь почтени, а посланиѣмѣ неговниѣмѣ славнога господина воеводе Степана и ш-неговниѣмѣ листомѣ верованиѣмѣ а подѣ неговомѣ вверованиомѣ печатю, и на намѣ реченога господина воеводе Степана постави с нашѣ комѣнѣ с покладѣ двѣ кѣпе златѣ, потезаю .и. литара и .г. шче и .д. аѣаге, са два каменка: а подѣ овѣ скнетѣ постави кише речени покладѣ, да ѣе во-лашь речени господинѣ воевода Степанѣ ва свако врѣмѣ самѣ своимѣмѣ главомѣ ѣзети лии своимѣмѣ саѣгамѣмѣ пославаѣ листѣ а подѣ своимѣмѣ печатю закономѣ речени покладѣ. а ми кнезь, властеле и вса вѣкина града Дѣбровника прѣмисмо и записасмо с вверѣ и с каетѣмѣ наинѣ, како да реченомѣ господинѣ воеводи Степанѣ згора речени покладѣ не ке порѣнѣти ни на манѣ прѣити за вѣднога чловѣка волю сеган свѣта ни за вѣдно дѣлаѣ ни на манѣ прѣити, нѣ мѣ се свободно и неѣдрѣжано дати на неговѣ волю, ни за прѣдѣжѣ ни за вѣданѣ ни ѣзрокѣ, конѣ ки на свѣти могоѣмѣ бити, да мѣ се ѣдрѣжатѣ не море; ако ли вѣи, ца когѣ не дан, терѣ цо вѣло господинѣ воеводи Степанѣ, тада да се има дати вѣше речени покладѣ синовомѣмѣ господина воеводе Степана а сен се писа ва избранонѣмѣ полаче и вѣекници бо-голюблима-го града Дѣбровника рожества христовѣ .чѣлѣ. лиетѣмѣ, .л. дана мѣсеца вѣктѣрѣмѣ. а списа логофѣтѣ Никша Звѣздиѣ

по заповиѣднъ господца дѣровачкога, а запечати великомъ закономъ печатю владѣщаго града дѣровника.

1438. XX. septembris incisa fuit hec poneglia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut patet per nouam ponegliam scriptam manu Nixe de Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillum Ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXIV. (1422—1435).

Stephanus Ostoja, Bosnae rex, vojvodae Georgio et knez Vučić et eorum liberis donat terras quasdam.

Va ime ocza i sina i s(u)etoga duha amen. mi Ostogia, milostgiu bozgiom chralg Bosni, Vsori, (So)li, Primorgiu, Dognim Chragiem, Haruatom, Humsci Zemgli i e tomu, dagemo znati po sem nasem listu sfacomu, comu sse podoba, da (z)a uirno i dobro posluzengie mani, Hostogiu chragliu, i sinu momu Stipanu i uoiuode Giurgia i chneza Uchichia i gnigni ditce tada, (c)hada me bisse Bosna izacnala, i stah v gednom Bobofci, i za gnih tar...o vrigueguie cacho milostgiu bozgiom i gnih trugengiem i uirnim posluzengiem po daru gospodina boga priluci mi sse chraglienuati, i v chragliestu bih opet vd(e)ržitegl chragliestu mogiemu i pernih mogih, i za to velicho i uirno posluzengie gnih chleh se ia Ostogia chragl rotom i dusom mogiom, i dah uiru mogiu gospochu i m(o)giega sina Stipana recenomu voiunodi Giurgiu i chnezu V(u)chichiu i gnih ditei i gnih ostatchu, chacho sto golie etho gnih (i) gnih perui pregrisio iti protif mu vcinio mani ili mogim ili mogim peruim do sega lista nasega, da im gie to proschieno, i da se gim nigdare to ne more z(a)ueiru poloziti ni za toi zloba vciniti (po ni)-gednoi hitrosti ni o... ni na glau i za mene ni za mogih poslidgnih ni gnih ho i ioschi: da ge vidimo (su)acomu clouichu, da za toi zgora receno uirno posluzengie m(a)ni Ostogiu chragliu i sinu momu Stipanu voiunodi Giurgiu i chnezu Vuchichiu i guigiu ditei i gnih ostalim viche dagiu i dah i zapisah za plemenito vicha vicoma Omis

grad i s primorgiem s ou stranu Cetine i s onu stranu Cetine primorgie Zernofnize i sa suimi prafmi i cotari, sto pristogi c Omiss(u), i sto gie billo pod Omis za chraglia Loissa i za chraglia Zigmunta, Gorschu Zuppu sa suimi prafmi i cotari, grad Chruseuac i Blatnu Zupu z gnim sa suimi prafmi i cotari, Brocno Zupu sa suimi prafmi i cotari, Luchu Zupu s obi strani Neretue iznamsi

Ex apographo saec. XVI. archographi sine dubio cyrillici: Exempla privilegiorum Almisse scripta ilirice.

CCCXXV. 1436. 12. novembris. Ragusii.

Helena, vojevodaе Sandalj vidua, fatetur se accepisse mille aureos depositos apud Ragusinos.

Vide diploma CCCIII.

CCCXXVI. 1436. 13. novembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii fatentur se accepisse depositum ab Helena, filia imperatoris Lazari et vidua magni vojevodaе Sandalj.

Ба намѣ ѡтѣца и сина и свѣтаго дѣха аминѣ. ми кнез, властеле и вса шкенина когояубилага града Дѣбровника да-
ємо на виднѣнѣе всакомѣ, комѣ се кѣдѣ достояти, или
прѣдѣ кога се изнесе ѡвѣ нашѣ листѣ ѡтворѣнѣ ѡгледати и
саи нашѣ запискѣ веровани, како прѣдѣ к намѣ с Дѣбровникѣ
много славна и почтена племенита господа Іелена, много
почтенога и славнога господина Гандала, великога воєводе
рѣсага босанскога, и кки много славнога свѣто почившаго
кнеза Лазара, господара сръблемѣ, коѣ речена господа Іелене
на постави с нашеѣ комѣшнѣ с покладѣ ѡвотце златѣ са че-
тири каменѣ цръленѣ великѣ а два мала цръленѣ са .Ѣ. зръ-
на великога бисера, ѡковани всѣ с златѣ, и прѣ нихѣ двѣ
грѣвниці манѣга бисера, а сѣе потѣже .Ѣ. зичѣ и аѣагѣ и
поль; и ѡцѣ дрѣзи ѡвотци, с коѣх сѣ .Ѣ. каменѣ пла-
ветни и .Ѣ. цръленѣ с златѣ, потѣза з бисеромѣ, ко-ѣ прѣ
каменѣхѣ и на златѣ на двоѣ грѣвниці бисернѣ, тои потѣза
.Ѣ. зичѣ и .Ѣ. аѣагѣ и пов; и ѡцѣ ѣданѣ веначацѣ бисе-
ранѣ по чръленѣмѣ крачнѣсѣ, на комѣ сѣ .Ѣ. каменѣ цръле-
нѣхѣ а шѣстѣ плаветниѣхѣ с златѣ и на немѣ броемѣ бисера

ДВѢ СТЕ И ТРИ ДЕСЕТИ ЗРѢНА, А ПОТЕЗА ШВѢ ВІЕНАЧАЦЬ .Ѣ. СНАЧА И .Р. АЖАГА. А ПОДЪ ШВІ СВІЕТЪ ПОСТАВИ ВІШЕ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ, ДА ІЕ ВОЛНА ВІШЕ РЕЧЕНА ГОСПОГА ЕЛЕНА СЪ ВСАКО ВРѢМЕ САМА СВОИШМЪ ГЛАВШМЪ АЛИ СВОЈЕМІ СЛЪГАМІ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ ПОСЛАВЪ СВОЈЕ ЛИСТОВЕ ПОДЪ СВОИШМЪ ПЕЧАТЮ ЗАКОНОМЪ СЗѢТИ ВІЗДА, КАДЕ НОН БЪДЕ ДРАГО, ДА НОН СЕ НЕ МОРЕ СДРЪЖАТИ НАИ НЕ ДАТИ ЗА НІЕДАНЫ СЗРОКЪ, КОИ КИ НА СВІЕТЪ МОГАЮ БІТИ, ПАЧЕ ШВЕТЪСІЕМО СЕ ДАТИ ВІШЕ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ РЕЧЕНОЮ ГОСПОГЕ ЕЛЕНЕ АЛИ КОМУ КИ ШПОРЪЧИЛА РЕЧЕНА ГОСПОГА; АКО АИ БИ О(И) СЕ СМРЬТЬ ЗГОДИЛА, ДА СЕ ПРЪСТАВИ СЕГАН СВІЕТА, ТАДА КОМУ КИ ПО СВОЈЕМЪ ЛИСТЪ ШПОРЪЧИЛА, ШВЕТЪСІЕМО СЕ ДАТИ БЕЗЪ НІЕДНОГО СДРЪЖАНІА. И ЗА ВЕКЮ ЧИСТОКУ И ВЕРОВАНИЕ РЕЧЕНА ГОСПОГА ЕЛЕНА ШВАКИГЕ ЛИСТЪ ШДЪ СВОГА ДІАКА ГЛАДОМЪ И СВОНОМЪ ПЕЧАТЮ СПИСАВЪ ШСТАВИ СЪ НАШЕМЪ КОМУШЪ, И ХОТЕ ГОСПОГА ЕЛЕНА, КАДА ГОДИ БЪДЕ, ПОСЛАТИ СЗѢТИ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ, ДА ПОШЛЕ ШВѢ НАШЪ ЛИСТЪ, КОИ СМОДАЛИ ПОДЪ ПЕЧАТЮ НАШОМЪ ВІСВКШМЪ ВЕЛИКОМЪ: АКО АИ БИ ГА ИЗГЪБИЛИ, А ШНА ДА ПОШЛЕ СВОЈЕ ЛИСТОВЕ ПОДЪ СВОЈЕМІ ПЕЧАТМІ ПО СВОЈЕХЪ ДОКРІНЕХЪ ЛЮДЕХЪ, КАКО КЕ НАМЪ ЗАДОВОЛНО И ШЧИТО БІТИ СВЕШЪ СКИЕТЪ, ЕРЪ ШНА СЗІМАЕ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ. А СЕН СЕ ПИСА КА ИЗАБРАНОЮ ВІЕКІНИЦІ И ПОЛАЧИ БОГОЛЮБИМАГО ГРАДА НАШЕГО ДЪБРОВНИКА ВА ЛІЕТА РОЖТВА ХРИСТОВА .А. .ОУ. .А. .Ѣ. ЛІЕТА, .ГІ. ДАНА МІНЕСЕЦА НОВЕМІА. А СПИСА ЛОГОФЕТЪ НИКОЛА ЗВЕЗДИКЪ ПО ЗАПОВІЕДИ ГОСПОСТВА ДЪБРОВАЧКОГА. А ВІШЕ РЕЧЕНИ ПОКЛАДЪ ПРЪДА СЕ СЪ ІЕДНОМЪ МАЛЪ КОВЧЕСЪ СЪ КОМУШЪ, А ШСТА КАЮЩИЦЬ СЪ ГОСПОГЕ ЕЛЕНЕ.

A tergo: Questa pouela fo caxa, per che lo depoxito de li zoeli tolse domina Jella de domino v. Sandali.

Sigillum pendens: sigillum communis ragusii. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 121.

CCCXXVII. 1437. 31. januarii.

Radosav, Bosnae vojevoda, fatetur se a Ragusinis accepisse domum et pecuniam.

† Ръ намѣ штъца и сына и скетаго дѣха аминь. ми господинъ воєвода Радосавъ, мноштью божишмъ воєвода великѣи рѣсага косанскошга и к томѣ, а синь много почтенѣшга споменѣшга славношга господина кнѣза Павла, даємо на ви-

динѣ по семь нашѣмъ списанью всякомъ, комъ се доустанѣ, или прѣдъ кога се догоудѣ самъ нашъ ѡтворѣнь запискѣ подѣ-
внѣхъ печать ѡгледати, ерь полачъ мою, кою ми даше и даровашѣ властеле с Дѣровникъ, приимихъ все са всѣмъ нааправнъ речѣнъ полачъ с ѣрше госпоцтва ми ѡдъ много почтенѣго князя, властѣи и все ѡпѣниѣ властѣи дѣровачицѣхъ, како да ѡ томъ веѣ не вѣдѣе никѣ рѣчь ни кон по-
творъ. и ѡцѣ ми даде почтеннѣ князь и властеле и все ѡпѣниѣ на дѣровачка за любавъ и за почтенъ приазѣнь, кою имаю са госпоцтвомъ ми, .с. перпера, що вѣта ѡдъ направѣ рѣ-
ченѣ полачѣ моеѣ. и сен се писѣ и записѣ за веѣхъ чистѣхъ ва-
лиета рѣжаства христовѣ .чѣлз. лѣто, мѣсеца генвѣра на .ла. данъ, и нашимъ законнымъ печатомъ печатисмо. а списѣ дѣякъ Иванъ по заповѣди господина ми воеводе Радосѣва.

A tergo: 1437 a di 31. januarii de voienoda Radosau, como confesso auere recenudo palazzo suo a chonto a perperi 200, che auanzo del palazzo.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 122.

CCCXXVIII. 1437. 20. aprilis.

Stephanus Dragisić fatetur se accepisse a Ragusinis suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Ба имѣ ѡтѣца и сина и свѣтога дѣха аминъ. даемо на видѣнѣе свакомъ, комъ се вѣдѣе доустанѣ, или прѣдъ кога изидѣ самъ нашъ листъ ѡтворѣнь ѡгледати, а или прѣдъ конемъ царемъ а или прѣдъ конемъ кралемъ косаньскѣмъ а или прѣдъ господъ сръпскѣмъ а или прѣдъ господъ босаньскѣмъ а или прѣдъ господъ латинскѣмъ или прѣдъ кога годѣе чловѣка сегѣи свѣта вѣрѣте велика а или мала, да ѣ свакомъ на знанѣе, како ѣа князь Стѣпанъ Драгшинъ дондонъ с Дѣровникъ самъ своимъ главомъ ка много почтенѣмъ князѣмъ и вла-
стеломъ дѣровачицѣмъ за мон дѣи поклада, що намъ вѣта-
ви по сѣбѣ много почтенѣ споменѣть славни господинъ ми Сандаль, велики воевода рѣсѣа косаньскога, и намъ даде князь и властеле дѣровачицѣ мон дѣи речѣнѣго поклада, що вѣниѣ поставиѣ с дѣровачки колѣнъ с покладѣ, како се

8дръжи 8 записнехъ, кое е имаѡ славни господинъ ми воево-
 да Гандалъ ѡдъ кнеза и властехъ дѣбровачцѣхъ 8 врѣме ро-
 жаства христова на тисѣхъ 8 и четири ста и два дести и деѣ-
 то лѣто пети на десте данъ мѣсеца июли шестъ на десте
 тисѣхъ и петъ сать и шестъ десетъ и два дѣката и сребра
 паника .р. и .кв. литри и .ѣ. 8начъ, и ѡдъ више реченьного
 поклада даше ми мои динъ дѣкаты .д. ста и .дѣ. дѣкаты
 златѣхъ и .к. динара и сребра .г. литре и .д. акъсаже. и
 ѡце: ѡдъ поклада, кои постави реченьни господинъ ми вое-
 вода Гандалъ 8 врѣме рожаства христова тисѣхъ 8 и четири
 ста и два дести и деѣто лѣто, десети данъ мѣсеца но(вем)-
 брия три тисѣхъ дѣкаты, како се 8дръжи 8 записнехъ, кое е
 имаѡ славни господинъ ми воевода Гандалъ ѡдъ кнеза и
 властехъ дѣбровачцѣхъ, и ѡдъ ѡвѣхъ реченьниехъ трехъ ти-
 сѣхъ даше ми кнезь и властеле мои динъ реченьного поклада
 .о. и .ѣ. дѣкаты златѣхъ. и ѡце: ѡдъ поклада, цю по-
 стави реченьни господинъ ми воевода Гандалъ 8 врѣме ро-
 жаства христова на тисѣхъ 8 и четири ста и .л. и едно лѣто,
 на шестъ данъ мѣсеца фѣрвара, како се 8дръжи 8 запи-
 снехъ, кое е имаѡ славни господинъ ми воевода Гандалъ
 ѡдъ кнеза и властехъ дѣбровачцѣхъ, шестъ тисѣхъ и седалмъ
 сать и петъ десетъ и ѡсалмъ дѣкаты и сребра паника .рл. ли-
 трѣ и едно на десте снчѣ, ѡце динари четири тисѣхъ и двие
 стѣ и шестъ десетъ и шестъ перперъ, и ѡдъ више реченьного
 поклада даше ми кнезь и властеле дѣбровачци мои динъ дѣ-
 каты .р. и .ѣ. и .и. дѣкаты златѣхъ и динара .р. и .ѣ.
 перперъ и .з. динара и сребра .г. литре и .г. снче и .г.
 акъсаже. и ѡце говорѣ, како самъ и згоре рекаѡ, да е сва-
 комѣ чловѣкѣ на видѣнъе, да приимѣхъ ѡдъ много почтеного
 кнеза и властехъ и все ѡпѣнне властехъ дѣбровачцѣхъ вась
 мои динъ поклада 8 мое рѣке, како се на пѣхъ ѡдъ ѡвѣхъ
 поклада 8дръжи а подписано 8 записнехъ, кое е имаѡ славни
 господинъ ми воевода Гандалъ ѡдъ кнеза и властехъ и все
 ѡпѣнне дѣбровачке. и за веѣ вѣкрованъе печатисмо ѡвѣ листь
 подъ нашѣ печать. а списа се 8 врѣме рожаства христова на
 тисѣхъ 8 и четири ста и .л. и .з. лѣто, мѣсеца априла на
 два дести динъ. а списа Приписавъ динъ по рѣчи кнеза Стѣ-
 пана Драгишиѣ.

Die XX. aprilis 1437 nobilis comes Stipan Dragisich subscriptus contentus fuit, quicquid in presenti eius confessione continetur, quod cuicumque ipsam presentanti dari debeat. Stepan Dragisich.

A tergo manu recentiori: Stepan Dragisich fa la riceuuta della sua porzione del deposito de knez Sandalj 1437 apr. 20.

Sigillum. Origin. chartac. in e. r. archivio Viennae. Спомен. 124.

CCCXXIX. 1438. 15. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profitentur se legatis vojevodae Stephani dedisse partem depositi Sandalj, magni vojevodae Bosnae.

† Ми кнезь, властеле и вса шипкина властее дѣбровачцнхъ даемо на виднениѣ всакомѣ, комѣ се бѣде достоѣати, или прѣдѣ кога се изнесе сам нашъ записъ с нашомъ великомъ шенчааномъ печатью, како прѣдоше к намъ господина воєводе Степана покансарѣе а ш-неговемъ анетомъ верованнемъ подъ неговомъ печатью шенчааномъ почтени мѣжъ господинъ Радинъ стараць и кнезь Ђокманъ Юговикъ, и вѣставише ѣ нашъ комѣнъ записъ поставе, кѣ ѣ кно поставио много почтено споменѣтиѣ славни господинъ Гандалъ, бивши велики воєвода рѣсага косанскога, писанъ ва анета рожества христора на чѣла. ането, на .ѣ. данъ месеца фрь(ва)-ра, ѣ ком се ѣдръжи поставе .ѣ. тисѣка и .ѣ. сатъ и .ни. дѣската златехъ и динара дѣбровачцнхъ четири тисѣке и .сѣѣ. перпера и срьбра палка сто и три десети и ѣднѣ антрѣ а .аѣ. ѣначъ. и кнше речени покансарѣе, почтени мѣжъ Радинъ стараць и кнезь Ђокманъ Юговикъ, прѣмнише вѣдъ насъ ѣ име реченога господина воєводе Степана вѣдъ више реченога поклада четири тисѣке дѣкати златехъ, а вѣста ѣ нашъ комѣнъ вѣдъ реченога записа дѣне тисѣке и .ѣ. сатъ и .ни. дѣкати златехъ и динара дѣбровачцнхъ четири тисѣке и .сѣѣ. перпера и срьбра палка сто и .ла. антрѣка а .аѣ. ѣначъ. а шкон се ѣписѣ за твѣргавѣ шбею странѣ. и за вѣкю чѣсткою и верованѣе швѣ листъ вѣдъ рѣчи на рѣчѣ почтени мѣжъ господинъ Радинъ стараць и кнезь Ђокманъ прѣмнише, и

вста ѿ нашъ коиднь на немъ печать господина воєводе Сте-
пана. а сен се писа ва избранои полаче и векнице коголюбви-
маго града нашего Дѣбровника ва лето рожства христова
на .чѣлн. лѣто, на .ѳ. дана месеца юнѣа. а списа нашъ ве-
ровани логофѣтъ Никола Звездикъ. а повелесмо га запечати-
ти нашомъ венчааномъ великомъ печатю.

1438 die XX. septembris incisa fuit presens poue-
glia, quia restitutum fuit depositum in ea contentum, ut
patet per vnam nouam pouegliam scriptam manu Nixe de
Stella die 18 presentis. Egidius notarius scripsit.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 123.

CCCXXX. 1438. 20. julii. Ragusii.

Radosav Dragisić fatetur se accepisse a Ragusinis
suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† Еа имѣ шца и сина и светагоу дѣха аминъ. даемо
на видиниѣ всакомѣ, коидъ се вѣде достоѣти, или прѣдъ
кога изидѣ сан нашъ листъ шдѣтворенъ шгледати, или
прѣдъ конемъ царемъ а или прѣдъ краля косаньскога а или
прѣдъ господѣ сръпскѣ а или прѣдъ господѣ косаньскѣ а или
прѣдъ господѣ латиньскѣ или прѣдъ коега човѣка сеган
свѣта врьсте велика или мала, да ѣ всакомѣ на знанье,
какоу ѣа Радосавъ Драгишинѣ Косача дондохъ ѿ Дѣбров-
никъ самъ скомъ главомъ ка многоу почтеномъ кнезѣ
и властеломъ и всои шпѣинѣ властеломъ дѣбровачциемъ
за мои дни поклада, що намъ шстави по себиѣ мно-
гоу почтеню споменѣтиѣ славни господинъ ми Гандалѣ,
велики коєвода рѣсага косаньскога, и намъ даде кнезь и
вастеле дѣбровачци мои дни реченога поклада, шюу кнеше
поставиш ѿ дѣбровачки коиднь ѿ покладѣ, како се шдръжи
ѿ запасехъ, коѣ ѣе имаш славни господинъ ми коєвода
Гандалѣ шдѣ кнеза и властеш и ске шпѣинѣ дѣбровачке ѿ
врѣме рошкетва христова на .чѣ. и .к. и .д. лѣтоу, на
.ѳ. дни мѣсеца нѣлиѣ . 1. тисѣѣа и .ѳ. сатъ и .ѣв. дѣ-
ката и сребра пинка .рѣв. антрѣ и .ѳ. значѣ. и шдѣ више
реченога поклада даше ми мои дни дѣкати .ѣдѣ. дѣкати и
.к. динара и сребра мои дни .г. антре и .д. аксаже. и

шцѣ: шдѣ поклада, кои постави речени господин ми вое-
вода Гандалѣ ѿ вриеме рошѣства христова наа .чѣ8кѣ. лѣтоу,
на .і. д(а)нѣ мѣсеца новекраа .г. тисѣѣ дѣкати, како се
ѿдрѣжи ѿ записнехъ, ко-ѣ имаш слави господин ми вое-
вода Гандалѣ шдѣ кнеза и властѣи и све шпѣни дѣбровачке,
и шдѣ овѣхъ реченихъ трехъ тисѣѣа даде ми кнезь и вла-
стеле дѣбровачци мои дни реченога поклада .ѿ. и .ѣ. дѣ-
кати. и шцѣ: шдѣ поклада, цюу постави речени господин
ми воевода Гандалѣ ѿ врѣме рошѣства христова на .чѣ8. и
.ла. лѣтоу, на .ѣ. дни мѣсеца фѣвара, како се ѿдрѣжи ѿ
записнехъ, коѣ ѣ имаш слави господин ми воевода Ган-
далѣ шдѣ кнеза, властѣи и све шпѣни дѣбровачке, .ѣ. ти-
сѣѣ .ѣ. сати и .ли. дѣкати и сребра планка .рла. литрѣ и
.ли. значѣ и шцѣ динара .д. тисѣѣ и .в. стѣ и .ѣ. и .ѣ.
перперѣ, и шдѣ више реченога поклада даде ми кнезь и
властеле дѣбровачци мои дни, дѣкати .рѣи. и .кд. ди-
нари. и шцѣ ми даше мои дни динари .р. и .ѣ. пер-
перѣ .ѣ. динари. и шцѣ ми даше мои дни сребра .г. литре
и .г. значѣ и .г. аксаже. и шцѣ говорѣ, како самѣ и згоре
рекаш, да ѣ всакомѣ човѣкѣ на видиниѣ, да приимишъ шдѣ
многоу почтеного кнеза и властѣи и све шпѣни властѣи дѣ-
бровачцихъ васѣ мои дни покладаа ѿ моѣ рѣке, како се на
пшѣ шдѣ овѣхъ покладаа ѿдрѣжи, а подѣписаномѣ ѿ запи-
снехъ, коѣ ѣ имаш слави господин ми воевода Гандалѣ
шдѣ кнеза и властѣи и все шпѣни дѣбровачке. и за веѣ
вѣкованѣ печатисмомѣ швѣ листѣ подѣ нашѣ печатѣ. а списа
се ѿ врѣме рошѣства христова на .чѣ8л. и .и. лѣто, на .к.
дни мѣсеца иланѣ. а списа Бѣкланѣ Юговѣѣ по рѣчи више
реченога кнеза Радосава.

A tergo: Radosau Dragisich. Записъ Радосава Дра-
гишика.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 125.

Eodem die Ostoja Dragišić fatetur se accepisse a Ra-
gusinis suam partem pecuniae depositae a vojevoda Sandalj:
Hostoia Dragisich. Записъ Ъстоѣ Драгишика.

CCCXXXI. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii. De reliquiis pecuniae depositae a magno vojewoda Sandalj.

† Ба наме штыца и сина и светаго дсха аминь. ми кнезь, властеле и вса шпкина владѣцаго града Дѣбровника даємъ на виденіе всакомъ, комъ се есде достоѣти, малъ или великъ, и прѣд кога се изнесе сан нашъ записъ штворень шглядати, а подъ нашомъ шенчаномъ великомъ печатю, како свеколке поставе, кою је бно поставно много почтено споменѣти слакни кнѣши велики воєвода рѣсага косанскога, господинъ Гандалъ, с нашъ комѣнь с Дѣбровникъ, толко дѣкате злате колико динаре колико срьбро колико сѣдове злати а или сѣдове срьбрьни, како се је сдръжало с записнехъ, кою је имамъ шдъ кнеза и властеш дѣбровачцнехъ речени слакни господинъ воєвода Гандалъ шдъ згора реченнехъ поклада, и за то слакни господинъ воєвода Степанъ, милостю кожнѣмъ велики воєвода рѣсага косанскога, синъ много почтенога споменѣти славнога кнеза Бѣокца и синовацъ много почтено(га) споменѣти кнѣшаго славнога великога воєводе рѣсага косанскога, господина Гандала, посла к намъ своје поклансаре а ш-неговемъ листѣмъ верованіемъ с печатю законѣмъ на наме почтенога мѣжа господина Радина старьца и кнеза Радована Радника и кнеза Бокмана Юговника и Раделю крѣстинина, просе шдъ кнеза и властеш дѣбровачцнехъ все покладе згора речене, како се с записнехъ сдръжи. а ми кнезь, властеле и вса шпкина дѣбровачка виднекше записе, и цю се с нихъ сдръжаше, и хоте изврѣшити все волю много почтенога споменѣти славнога великога воєводе господина Гандала, дасмо васъ покладе згора речени, дѣкате злате и динаре и сребро и сѣдове злате и сѣдове срьбрьни више реченнемъ поклансаромъ, а на наме реченога господина воєводе Степана и негова братьца и племена, како се с записнихъ сдръжи, и шдъ всехъ више реченнехъ поклада више речени поклансарѣ вратише намъ кнезъ и властеломъ дѣбровачцнемъ све записе, кою кнезь и властеле дѣбровачци бнѣхъ счинили много почтеномъ споменѣти славномъ великомъ воєводи господинѣ Гандалю за згора

речене покладе. а шдъ више реченнехъ поклада що прѣсто-
ише синовѣмъ господина воєводе Степана, кнезѣ Бладисавѣ
и кнезѣ Блаткѣ, како се ѣ запишнехъ господина воєводе
Гандалѣмъ здрѣжаше, шста ѣ нашѣ комѣни ѣ Дѣбровникѣ с
волиѣмъ господина воєводе Степана господичикѣмъ а сино-
вѣмъ реченого славного великого воєводе господина Степана,
кнезѣ Бладисавѣ и кнезѣ Блаткѣ, наипрѣво ѣда-и-адесете ти-
сѣки и педесетѣ и ѣданѣ дѣкѣтѣ златѣ и тисѣкю и двѣ сти и
.ѣѣ. перпера динара и сѣбѣра пѣнка .ѣѣ. литрѣ и .ѣ. зѣначѣ
и застрѣгѣ и зѣдела златѣ, потѣзаю .ѣѣ. литрѣ и .ѣ. зѣначѣ
и .ѣ. аѣага; и шѣ .ѣ. лѣдица кѣлѣхъ, .ѣ. чѣша окрѣгле и
.ѣ. чѣша з дѣрѣжи, .ѣ. чѣше ѣ гласѣхъ, .ѣ. конѣтица сѣ
.ѣ. лѣжѣловѣ, .ѣ. бѣкарѣ великѣ, .ѣ. застрѣгѣ с покрѣва-
чѣмъ, .ѣ. зѣдела сѣбѣрѣна, .ѣ. крѣгѣла позѣакѣннехъ, ѣ свѣмъ
:рѣ. литѣрѣ и .ѣѣ. аѣагѣ; а подѣ шѣн ѣветѣ, да зѣгора рѣ-
ченѣ покладѣ нѣма шѣтѣти ѣ комѣни дѣбровѣчки до тогѣи
врѣмѣна, до колѣ догѣ кнезѣ Бладисавѣ и кнезѣ Блаткѣ
сѣаки нѣхъ на врѣмѣ шдѣ .ѣѣ. годѣица шдѣ свогѣ рогѣни, и
дошѣдѣ на тоѣ врѣмѣ да ѣ волиѣн всѣаки нѣю своѣмъ дѣ-
лѣмъ поклада ѣзѣти гѣ самѣ шѣонѣмъ главѣмъ, али дошѣ
своѣ добѣрѣ лѣди своѣмъ лѣстѣмъ кѣрованнѣмъ а подѣ пѣ-
чатѣ законѣ, како да бѣдѣ задовѣлно и за кѣровано кнезѣ и
вѣластѣлѣмъ дѣбровѣчѣнѣмъ, ѣрѣ ѣ нѣхъ послѣниѣ: нѣ ли бѣ,
шѣа бѣгѣ нѣ дан, тѣрѣ сѣ зѣгодноѣ комѣ зѣдомоѣ до тогѣи
врѣмѣна шдѣ сѣганѣ свѣта прилѣниѣтѣ више реченнехъ госпо-
дичикѣ, кнезѣ Бладисавѣ а али бѣ кнезѣ Блаткѣ, когѣ нѣю
до .ѣѣ. лѣтѣ, тада да ѣданѣ дѣрѣгомѣ шдѣшѣмире; а минѣв-
ше .ѣѣ. лѣтѣ ако бѣ сѣ комѣ нѣхъ зѣгодила самѣтѣ али
шѣѣма, шдѣ чѣса бѣгѣ нѣ дан, а реченѣ покладѣ нѣ ѣзѣтѣ,
тада да ѣ волиѣн господѣнѣ воѣевода Степанѣ шѣннѣмъ дѣ-
лѣмъ поклада; нѣ ли бѣ, шѣа бѣгѣ нѣ дан, кѣло господѣнѣ
воѣевѣди Степанѣ и нѣмъ свѣмъ, конѣ сѣ више пѣишѣ, на шѣвѣ
реченѣ покладѣ прилѣниѣтѣ сѣганѣ свѣта дошѣдѣ на врѣмѣ
господичикѣ шдѣ .ѣѣ. лѣтѣ, како ѣ зѣгора речѣно, а до-
тѣли нѣ ѣзѣтѣ нѣхъ дѣно поклада али когѣ годѣ нѣю, да сѣ
нѣма дѣти, ако бѣ сѣ нашѣо сѣнѣ ѣ господѣна воѣевѣде Сте-
пана али вѣкѣ синовѣ правѣго нѣтрѣишѣка, да сѣ да нѣмъ всѣ
више реченѣ покладѣ; ако ли бѣ вѣкѣ синовѣ нѣ бѣло, а бѣла

кки или веке ккери, тада да се даа госпоге Елене, господина
 воєводе Степана госпоге, както и ккеремь, ако би дотлаи
 не взеть више речени покладь; ако ли би се вси више речени
 прѣминѣли сега свѣта, ца богъ не дан, а дотлаи не взеть
 више речени покладь, да се има дати племенѣ господина
 воєводе Степана, четиремь кѣкамь, на име кнезѣ Радосавѣ
 и кнезѣ Радичѣ Стѣпковикемь и Гюргю, синѣ Радивоєвѣ,
 и нѣхъ вѣстанкѣ по мѣшкѣмь коленѣ и кнезѣ Иванишѣ
 Ъстонкю и кнезѣ Блаткѣ Ъбрадовикю и нѣю вѣстанкѣ по
 мѣшкѣмь коленѣ и кнезѣ Иранѣ и кнезѣ Сладѣю Ъковикемь
 и нѣю вѣстанкѣ по мѣшкѣмь коленѣ и синовѣмь Драгише
 Гонсалка и нѣхъ вѣстанкѣ по мѣшкѣмь коленѣ, тѣмь ре-
 ченнемь четиремь кѣкамь; згодило би се, терь коѣ кѣка
 полипсала безъ натрашѣ мѣшкога, да сѣ колѣе вѣстале кѣке
 вселѣмь покладѣмь; да докле господинѣ богъ хоке, дерн
 вѣде живѣ господинѣ воєвода Степанѣ и госпогѣ Елена и
 нѣхъ натражіе, да сѣ вѣни колѣи кѣнемь покладѣмь за свога
 живота, како се вѣдрѣжи вѣ заннѣхъ. и на то ми кнезѣ,
 властеле и вса вѣпкина когѣлюбимаго владѣщаго нашего
 града Дѣбровника прѣимисмо и записасмо вѣ верѣ и вѣ клѣтвѣ
 нашѣ; како да реченомѣ господинѣ воєводе Степанѣ и го-
 сподинѣмь, кнезѣ Владисавѣ и кнезѣ Блаткѣ, згора речени
 покладь не кѣ погинѣти ни на манѣ прѣти за нѣеднога чо-
 вѣка колю сеган свѣта ни за снаѣ ни за рѣчѣ ни за запо-
 ведѣ ни за прошню ни за кѣпню ни за нѣедно дѣло: ако
 ли би нашего племенитаго господина цезара римскаго а
 краля свѣте крѣне вѣгарске али господара тѣбрскаго али замор-
 скаго али косанскаго али коѣга годѣ господина сеган свѣта
 тако странѣга тако граганина нашего ни за ратѣ, ако би го-
 сподинѣ воєвода Степанѣ или кон вѣдѣ више реченнѣхъ имѣло
 з Дѣбровникѣмь или сѣ коѣемь насѣ или кою непрѣзанѣ, и
 да мѣ и за тои погинѣть не море, нѣ им се слѣбодно и не вѣз-
 дрѣжанѣ дати, ни за прѣне вѣжѣ ни за нѣеданѣ ни вѣзрокѣ,
 кон би на свѣти могаѣ бити, да им се вѣдрѣжать не море.
 и на вѣсе више писанно ми кнезѣ, властеле и вса вѣпкина
 когѣлюбимаго владѣщаго нашего града Дѣбровника вѣвѣтѣ-
 ѣмо реченомѣ славномѣ великомѣ воєводи господинѣ Сте-
 панѣ и синѣмъ кнезѣ Владисавѣ и кнезѣ Блаткѣ ва Хрисѣта

бога и ва дѣше наше, всемѣ више писаномѣ сохраненю и непоколебимѣ бити, како је речено, писано и шбетовано. и за векю чистокю и верованіе швъ листь шдѣ ричи на ричь речени поклицаріе прѣнеписаше кнезь Бокманъ своимѣ рѣкомѣ, и шставише га ѣ нашѣ комѣнѣ печакенѣ господина воєводе Степана швенчаномѣ печатю. а сеи се писа ва избранои полаче и векнице коголюбимаго нашего града Дѣбровника ва анета рожаства христова на .чѣлн. аѣто, на .нн. дни мѣсеца септемвриа. а списа логофеть Пикша Звезднкѣ, и запечати по заповѣди госпоства Дѣбровачкога подѣвисѣкю нашѣ великѣ швенчанѣ печать Дѣбровачкѣ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. di 18. septembris, privilegio per resto de tuti depoxiti de vo. Sandagl e per la parte, che spetaua a Vlatcho e Vladisau, fioli de vo. Stepan, de li diti depoxiti.

Sigillum communis Ragusii pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 126.

CCCXXXII. 1438. 18. septembris. Ragusii.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, filius fratris vojvodae Sandalj, fatetur se accepisse suam partem pecuniae depositae a magno vojevoda Sandalj.

† На наѣ штыца и сина и светагоу дѣха аминѣ. мни господинѣ воєвода Стѣпанѣ, милостию божиною велики воєвода рѣсага косаньскога и к томѣ, даемом ва видѣныѣ всакомѣ, комѣ се бѣде достоѣти, малѣ или великѣ, и прѣдѣ кога се изнесе сан нашѣ записѣ шдѣтворенѣ шгледати, а подѣ нашомѣ швенчаномѣ печатю, како всеколике поставѣ, коіе је бно поставиш много почтеном споменѣтыѣ славни бивши велики воєвода рѣсага косаньскога господинѣ Гандаљ etc. sicuti in CCCXXXI. usque ad швенчаномѣ печатю. Finis: а сеи се писа на избранои полачи и дворѣ госпоства ми ѣ Дѣбровници ва аѣта рошѣства христова на .чѣл. и .нн. аѣтоу, на .нн. дни мѣсеца септемвриѣ. а списа Бѣкманѣ Юговичѣ своимѣ рѣкомѣ по заповѣди господина ми воєводе Стѣпана. и повелѣсомѣ печатитѣ нашомѣ вѣрованомѣ законикомѣ печатю висѣѣ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. die XVIII. setembris,

strumento, che lasso ambasatori de vo. Stepano de d. XI. M. etc.

Sigillum: стѣа. печать воеводе степана. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXXIII. 1439. february mense. Ragusii.

Radoslav Pavlović, Bosnae magnus vojvoda, fatetur se accepisse a Ragusinis per suos apocrisiarios usuras et tributum canalense.

† Ми господинъ воевода Радославъ Павловичъ, милостнѣю кожнѣмъ велѣннѣю воевода рѣсага босанскоуѣга и к томѣ, даемо на кѣдѣннѣ по сѣмъ нашѣмъ списаннѣю всакоуѣ, коуѣ се доуѣстон, или прѣдѣ коуѣ се доуѣстоуѣа шѣвѣ нашѣ листѣ штворѣнѣю вгледатѣ, ерѣ приписано по нашихъ сѣдѣгахъ и поклицарнѣхъ, по кнѣзѣ Бѣдиславѣ Богачичѣхъ и по Радашичѣхъ крѣстьяннѣхъ Бѣкшичѣхъ и по кнѣзѣ Бѣчицѣхъ Радославичѣхъ и по кнѣзѣ Иваничѣхъ Хребетановичѣхъ уѣдѣ мноуѣго почтенѣюѣга кнѣза, властѣю и все шпкинѣ дѣбровачкѣ .сн. дѣкатѣ златѣхъ за доуѣнтѣкѣ уѣдѣ двѣ тѣсѣки и .ѣ. цѣтѣ дѣкатѣ, коѣ смо поставили ѣ коуѣмнѣ дѣбровачки на доуѣнтѣе на .ѣ. по кѣнтинарѣ, за кон доуѣнтѣкѣ есѣмъ плакѣнѣ за все времена минѣштаа и за .ѣ. годници, коуѣ сѣ свѣрѣшила до врѣмѣнѣ рожѣства хриѣстоуѣа на .чѣсѣдѣ. лѣто, на .і. лѣксеѣа гѣнара. и шѣвѣ приписнѣхъ по рѣченѣхъ поклицарнѣхъ шѣтѣ почтенѣюѣга кнѣза, властѣю и все шпкинѣ дѣбровачкѣ .чс. перпера за доуѣходакѣ коуѣнаваѣски и Цѣптѣа и Ѣбѣа за двѣ годници, цѣо или даемо и записано ѣ вѣкнѣ, за кон доуѣходакѣ есѣмъ плакѣнѣ за врѣмѣнѣ минѣстѣхъ и за шѣа двѣ годници, коуѣ сѣ свѣрѣшила ѣ врѣмѣнѣ рожѣства хриѣстоуѣа на .чѣсѣлѣ., прѣви новѣбриѣа шѣ свѣхъ свѣтѣхъ. и шѣвѣ приписнѣхъ по рѣченѣхъ поклицарнѣхъ шѣтѣ почтенѣюѣга кнѣза, властѣю и все шпкинѣ дѣбровачкѣ .л. дѣкатѣ златѣхъ уѣдѣ .лн. дѣкатѣ за доуѣнтѣкѣ, коѣ смо поставили ѣ коуѣмнѣ дѣбровачки на .ѣ. по кѣнтинарѣ, за кон доуѣнтѣкѣ есѣмъ плакѣнѣ за все времена минѣштаа и за двѣ годници до врѣмѣнѣ рожѣства хриѣстоуѣа на .чѣсѣдѣ., прѣви прѣвѣара. и шѣвѣ приписнѣхъ по рѣченѣхъ поклицарнѣхъ шѣтѣ мноуѣго почтенѣюѣга кнѣза, властѣю и все шпкинѣ дѣбровачкѣ .ѣ. перпера за доуѣнтѣкѣ уѣдѣ .х. перпера, коѣ смо поставили ѣ коуѣмнѣ

ДѢРОВАЧКИ НА ДОБИТѢ НА .ѿ. ПО КЕНТИНАРЬ, ЗА КОН ДОБИ-
ТАКЪ ЕСАМЪ ПЛААКЕНЪ ЗА ВСА ВРЕМЕНА МИНѢТАА И ЗА ДВѢ ГОДИ-
ЩИ ДО РОЖАСТВА ХРИСТОВА НА .ЧѢЛД., ПРѢВН ПРѢВАРА. И ШІРЬ
ПРИМИХЪ ПО РЕЧЕНѢХЪ ПОКАНСАРИХЪ ВДѢ МНОГО ПОЧТЕНОУГА
КНЕЗА, ВЛАСТЕШ И ВСЕ ШПКИНЕ ДѢРОВАЧКЕ .Д. ЦАТЬ ПЕРПЕРЬ
ЗА ДОБИТАКЪ ВДѢ .Д. ТИСѢКЪ ПЕРПЕРЬ, КОЕ СМО ПОСТАВИЛИ С
КОМѢНЪ ДѢРОВАЧКИ НА ДОБИТѢ НА .ѿ. ПО КЕНТИНАРЬ, НА КОН
ДОБИТАКЪ ЕСАМЪ ПЛААКЕНЪ ЗА ВСА ВРѢМЕНА МИНѢТАА И ЗА ДВѢ
ГОДИЩИ ДО ВРѢМЕНЪ РОЖАСТВА ХРИСТОВА НА .ЧѢЛД., НА .І.
ДНИ ГЕНВАРА. ЗАА ТО ШВѢ ЛИСТЬ БѢДИ ВАМЪ ЗА СПЕДИТОРНЮ,
ЕРЬ ПРИЗВАШЕ НА ШКО НАШИ ПОКАНСАРИЕ, КНЕЗЬ БѢДИСАВЪ БО-
ГАВЧИКЪ, РАДАШИНЪ КРЕСТЬЯНИНЪ БѢКШИКЪ, КНЕЗЬ БѢЧУХНА РА-
ДОСАЛИКЪ, КНЕЗЬ ИВАНИШЪ ХРЕБЕЛАНОВИКЪ ГОСТИ ЛЮДИ, И ВІ-
ШЕ ИМЪ СЕМІШ ЗАПИСѢ СВЕДОЦИ ПО ШЕИЧАЮ, ЕРЬ ПРИМИХЪ ВІШЕ
РЕЧЕНЕ ДѢКАТЕ И ДИПАРІЕ ВДѢ МНОГО ПОЧТЕНОУГА КНЕЗА, ВЛА-
СТЕШ И ВСЕ ШПКИНЕ ДѢРОВАЧКЕ, И ЗА ВЕКЕ ВЕРОВАНИЕ ШВѢ ЛИСТЬ
ЗАКОННОМЪ ПЕЧАТІЮ ГОСПОЦТВА МН ПОВЕЛЕСМО ПЕЧАТИТИ. А ШПІ-
СА ДИШЪ ИВАНЪ ПО ЗАПОВЕДИ ГОСПОДИНА МН КОЕВОДЕ РАДОСАВА.

A tergo: 1439 die zenaro, espeditoria de vo. Radosau Paulovich, como confesso auer r. d. 250 del deposito de d. 2500. Item pp. 1200 del tributo de Canal etc.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXXXIV. 1439. 19. augusti. Borač.

Radosav vojevoda, uxor ejus Theodora et filius Iva-
niš fatentur se accepisse a Ragusinis pecuniam apud eos
depositam.

† БѢ ИМѢ ШТѢЦА И СІНА И ДѢХА СВѢТАГО АМИНЪ. МНН
ГОСПОДИНЪ КОЕВОДА РАДОСАВЪ, МИЛОСТІЮ КОЖИШМЪ ВЕЛИКИ КОЕ-
ВОДА РѢСАГА БОСАНСКОГА А СІНЪ МНОГО ПОЧТЕНОГА СПОМЕНѢТЪ
СЛАВНОГА ГОСПОДИНА КНЕЗА ПАВЛА РАДѢКОВНИКА, И МН ГОСПОДѢ
ТОДОРА, РЕЧЕНОГА ГОСПОДИНА КОЕВОДЕ РАДОСАКА, И КЪ КНЕЗЪ
ИВАНИШЪ, СІНЪ ЗГОРЬ РЕЧЕНѢХЪ, ГОСПОДИНА КОЕВОДЕ РАДОСАКА
И ГОСПОЕ ТОДОРЕ, РОДИТЕЛА МН, ДОСЛАНЫЕМЪ КЪ МЕНѢ КНЕЗА
РАДОКЪ ЖИВИНИЧКА, БѢДСКЕ КЪА СЪ БОКОРИЦЪ, ДАЕМО НА ВІ-
ДѢНЪЕ ВСАКОМЪ МАЛОШМЪ И ВЕЛИКОМЪ, КОМЪ СЕ БѢДЕ ДОСТОѢТИ,
НИ ПРѢДЪ КОГА СЕ ИЗНЕСЕ САН НАШЪ ЗАПИСЪ ШТВОРЕНЪ ШГЛЕ-
ДАТЬ, А ПОДЪ НАШОМЪ ВИСѢКОМЪ ШЕИЧНОМЪ ПЕЧАТІЮ, КАКО

ми господи́нь воевода Радосавъ и ми госпо́ѣ Тодора и ꙗ́ко
 кнезь Иванишъ посласмо ѿ славни градь Дѣбровни́къ ка много
 почтеномѹ кнезѹ и властеломѹ и вси ѿпкни́къ властеломѹ дѣ-
 бровачцѹмъ наше поклансаре, кнеза Бѣдисава Богавчика и Ра-
 даши́на крѣстьѣнни́на Бѣкши́нка и кнеза Бѣчи́хнѣ Радосали́ка и
 кнеза Ивани́ша Хребеланови́ка с нашимѹ листомѹ вѣрованни-
 емѹ и с печатѹю за нашѹ потрѣбу и рѣсага нашего, а кнезь и
 властеле наше мовбе цнекъ даше намѹ наше поставѣ пенези и
 дѣкати, ке вѣхѹмо положи́ли ѿ дѣбровачки ко́мшнѹ на добитѹе
 на .ѣ. по кентинарь ѿ вѣ́рѹме рожства христова на .чѣлѣ. лѣ-
 то, прѣви данѹ мѹ́ксеца прѣвара, .т. дѣкати златѣхѹ и .ѣ.
 саати перперѹ динара, ке вѣхѹмо положи́ли по рѣке нашего
 поклансара по кнезѹ Ивани́шѹ Хребеланови́кѹ с нашимѹ ли-
 стомѹ верованнемѹ; и ѿце намѹ даше речени кнезь и вла-
 стеле дѣбровачци дѣкати и динаре, ке вѣхѹмо положи́ли ѿ
 ко́мшнѹ дѣбровачки на добитѹе на .ѣ. по кентинарь ѿ вѣ́рѹме
 рожства христова на .чѣлѣ. лѣто, данѹ .лѣ. мѹ́ксеца генара,
 .в. тисѣке и .ѣ. цаати дѣкати златѣхѹ и .д. тисѣкъ пер-
 перѹ динара, ке вѣхѹмо положи́ли по нашихѹ поклансарѣхѹ а
 с нашимѹ листомѹ и печатѹю вероканомѹ по кнезѹ Брани́сѹ
 Тезалови́кѹ и по Радаши́нѹ крѣстьѣнни́нѹ и по Дави́живѹ
 кнезѹ корачкомѹ. и все ви́ше речене дѣкати и динаре при-
 мисмо ми речени господи́нь воевода Радосавъ и ми госпо́ѣ
 Тодора и ꙗ́ко кнезь Иванишъ ѿдѣ реченога кнеза, властел и
 все ѿпкни́е дѣбровачке по кнезѹ Бѣдисавѹ Богавчикѹ и по
 Радаши́нѹ крѣстьѣнни́нѹ Бѣкши́нѹ и по кнезѹ Бѣчи́хнѣ Ра-
 досали́кѹ и по кнезѹ Ивани́шѹ Хребеланови́кѹ. и ѿць при-
 мисмо ѿдѣ реченога кнеза и властел дѣбровачцѣхѹ, цю
 ни допаде добитѣѹ ѿдѣ нихѹ ко́мшна ѿдѣ ви́ше реченихѹ
 постави́кѹ пѣнези и дѣкати а по реченихѹ поклансарихѹ по
 кнезѹ Бѣдисавѹ Богавчикѹ и по Радаши́нѹ крѣстьѣнни́нѹ
 Бѣкши́нѹ и по кнезѹ Бѣчи́хнѣ Радосали́кѹ и по кнезѹ Ивани́-
 шѹ Хребеланови́кѹ. и на сѣе тои речено згора при́мленне при-
 зваше наши поклансарие прѣд властеле дѣбровачке гости люди,
 и ки́ше ни́мъ свѣдоци по шенчаю, и ни́цю веке пѣнези на-
 шихѹ не ѿста ѿ ко́мшнѹ дѣбровачки до данашнега дне то́лико
 ѿтѣ постави́кѹ коли́ко ѿ-д-обитѣѹ. а ѿвѣ нашѹ записѹ и
 повелю повелесмо ѿписати новѹ, за цю има се разми́рь са

господиномъ воеводомъ Степаномъ, сина господина князя Бѣска Храника а синоваць много почитеного споменѣтъкъ господина Сандаала, бывшаго великаго воеводе босанскога, када прѣмѣи нашъ градъ ѿ Трѣбнѣю, тѣмъ ми ѡзѣ записе и повеле, ѡдѣ више речѣнѣхъ поставла ѡно имахомо ѡтъ князя и властѣю дѣбровачицѣхъ ѿ комѣны дѣбровачки, заа то ѡчинисмо ѡвѣ речени записъ напекони, да разавне все записе ѡтъ поставла ѡтъ пѣкнези и дѣкаты ис-комѣна дѣбровачкога властеломъ и всои ѡпкинѣ дѣбровачкои, ѡтъ коле имѣ не могосмо враатити записе ѡтъ поставла, кое сло ѡдѣ нихъ имали, да имѣ ѣ ѡван записъ за нихъ твѣрѣгавѣ и чистокѣ, а подѣ ѡван ѡветъ записасмо се и ротисмо се, да ниѣмо все записе ѡтъ поставла више речѣнѣхъ са всоѡмъ моѣкю и ѡмѣнѣемъ нашимъ, и ако вѣсмо ихъ када имали, да ихъ даамъ властеломъ дѣбровачицѣмъ, и да веке никада ми господинъ воевода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора ни ѣ князь Иванишъ и инеданъ последни нашъ ни патражѣе наше да не може ниѡ веке питати на властели ни на ѡпкинѣ дѣбровачкѣ ѡдѣ више речѣнѣхъ поставла вѣкни вѣѣкомъ аминъ ни тко нни за насъ, кое годѣ би вѣрѣте чловѣкъ киѡ. и ѡѣѣ ѡвѣктѣсемо ми господинъ воевода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора и ѣ князь Иванишъ и вси наши послѣгнѣи, да тко годѣ би понскаѡ на властеле дѣбровачкиѣхъ више речени покладѣ прѣвѣили записи, кои годѣ рѣсашки господарѣ али краль ѡгарски али господа тѣрска али краль босански али инаа коѣ годѣ господа или кое годѣ вѣрѣте чловѣкъ, да ми господинъ воевода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора и ѣ князь Иванишъ и наше патражѣе и вси наши послѣгнѣи вѣдѣмо за властеле дѣбровачке ѡдговарачѣѣи платца нашимъ пѣкнезомъ и градови и рѣсагоми нашимъ и баѣннами и полачомъ нашомъ, коѣ ѣ ѿ дѣбровниѣхъ, и дохотѣи и баѣинами, кое имаммо ѿ дѣбровниѣхъ и ѿ котарѣ дѣбровачки. и ѡѣѣ за веке вѣѣрованѣе и чистокѣ и свѣдо-ч(а)ства сеган листа призвасмо почитене властели браѣтва нашего и инѣ почитене властели наше а на имѣ князя Ѣстою Боровинника, князя Радосава Бѣскомирника, князя Бѣдисава Богавчика, воеводѣ Бѣкашина Звѣсалика, князя Стѣпана Чипчика, князя Твѣрдисава Боровинника, воеводѣ Радѣѣ Любѣшика, князя Бѣчиѣхъ Брателевика, князя Павѣхъна Землика,

дворскога Павла Латичика, кнеза Рѣжнера Дивчика, кнеза Радѣ Радосалика Бладлирика, кнеза Иваниша Хребелановика, да сѣмѣи всемѣ писанью всѣмѣ сведоци. и ми господинъ воевода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Иванишъ са изабранѣми властелинъ госпоцтва ми и брацтва нашего, конхъ наменѣмо згора, ротисѣмо се и заклаѣмо на светомѣ евангелю кожѣмѣ и на часномѣ и животворещемѣ крижѣ господнѣ реченомѣ кнезѣ и властеломѣ и всѣмъ ѡпкинѣ града Дѣкровника и нихъ ѡстатѣмъ въ господа бога вседръжителѣ и въ прѣчистѣмъ когородицѣ и въ .д. евангелисте и въ .вѣ. светѣхъ апѣстоламъ врѣховнѣхъ и въ .тнѣ. светихъ ѡтацъ, иже сѣтъ на Никно, и въ .о. избраниехъ кожихъ и въ все свете иже ѡдъ вѣка богѣ сгодишнѣ, да ѡкон згора наше писанне и ѡбѣтованне кнезѣ, властеломѣ и всѣмъ ѡпкинѣ града Дѣкровника и нихъ ѡстанѣмъ и нихъ послѣгнѣмъ, како згора пише, вѣки вѣкома не има на манѣ прити нѣмъ ни се не потворити за нѣднѣмъ стѣларѣ на землѣ ни за єднога чловѣка волю, ни се ѡ то комъ парна счинити: єда ли вѣсѣмо ми господинъ коєкода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Иванишъ и наше надражѣе и наши послѣгнѣи ѡкон згора речено, писано и ѡбѣтовано потворили реченомѣ кнезѣ, властеломѣ и всѣмъ ѡпкинѣ дѣкровачкон али на манѣ принѣсан коѡмъ хитростью или лакомостью за чью волю или за страхъ али за хотѣнѣе єднога чловѣка на землѣ, тада да сѣмо ми господинъ воевода Радосавъ и ми госпоѣ Тодора и ѣ кнезь Иванишъ и наше надражѣе и наши послѣгнѣи проклетѣи коѡмъ живѣмъ ѡтѣцѣмъ и сѣномъ и дѣхомъ светѣмъ и всѣмъ светѣмъ ѡдъ вѣка богѣ сгодишнѣми више наменѣанѣми, и да сѣмо причтѣни к Юдѣмъ екарѣѡцкомѣ, конъ прода сѣна кожѣмъ Исѣа на распѣтѣе и к ѡвинѣмъ, конъ спѣхѣмъ: пропнѣи, пропнѣи, и к ѡвинѣмъ, конъ мѣмъ кладѣхѣмъ трѣновъ вѣнацъ на главѣ, и да наѣе кровь на насъ и на чѣдѣхъ нашихъ, и да сѣмо се ѡдрѣканъ кога и ангѣла на данѣ сѣдни и вѣре, кою верѣмо, и да сѣмо поречѣни сѣмъ главѣ и сѣмъ почтенью и сѣмъ правдахъ и сѣмъ законѣхъ мѣмъ нашими докрѣмъ и почтенѣмъ и почтенными ѡпкеници и потѣсѣнѣи и прогнѣни, и да се назовѣмо неѣверѣници въздѣ. а ми више речѣни властѣе єсѣмо всемѣ више реченомѣ писанью сведоци

призванъемъ нашего господина воєводе Радосава и госпоѣ Тодоре, и ротисмо се нашомъ мокью, да вѣде крѣпити и тврѣдити више речени записъ властеломъ дѣбровачимъ вѣки вѣкома; заклесмо се всѣми ротами згора реченѣмъ, да ховемо бити свѣда сведоци и прави стежници всемъ згора писаномъ, да е тврѣдо и непоколѣенмо, како смо згора рекли, властеломъ и шкинкъ дѣбровачкои до вѣки вѣкома. а сен се списа въ лѣто рожаства христова на .чѣлѣ. лѣто, мѣсеца августа на .дѣ. дань. а повелесмо га печатити нашомъ шенчномъ подвисѣкъ печать верованъ. а списа дѣкъ Иванъ по заповѣди господина ми Радосава и госпоѣ Тодоре и кнеза Иваниша. а писа се ѿ славни градь Борачъ.

A tergo: MCCCCXXXVIII. agosto, priuilegio de vo. Radossau e de domina Teodora e de Iuanis suo figlolo, confessorno auer tuti li ssoi depoxiti, dentro vna letera de re Tuertcho per testimoniança.

Sigilla olim erant tria pendentia, nunc unum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. **Сюмен. 127.**

CCCXXXV. 1439. augusto mense. Bobovac.

Tvrtko, Bosnae rex, testatur Ivaniš, filium Radosav Pavlović, iusjurandum dedisse legatis Ragusinorum.

Њдъ господина краля Тврѣтка нашемоу драземоу прѣштелемоу, кнезъ и властеломъ и свои шкини почтеного града дѣбровника. властеле, аво прѣдоше к намъ шведи ѿ нашемъ градѣ ѿ Бобовцѣ властеличики ваши, кнезь Марою Бѣндикъ и кнезь Климою Гочетникъ, и ш-ними Лѣкша Гюргевникъ и сѣсга воєводе Радослава, Радою Живиничикъ, за дѣгованіе мѣгю вамъ с воєводомъ Радосавомъ и ш-неговемъ домоу и кнеземъ Иванишемъ, на влаць за тѣи поставъ, ка е кила ѿ васъ воєводе Радосава, и шво ца сте понскали ѡдъ воєводе Радосава, како вамъ се је шнъ заклео и своимъ господомъ и с теми, с кими сте ви хтиели, да би се такон и кнезь Иванишъ заклеу. аво шви ваши властеличики дошадъче и с овемъ сѣсгвомъ воєводе Радосава с Радою ти посао шправише шведи ѿ нашемъ градѣ ѿ Бобовцѣ, кне се Иванишъ закле и прѣсеже, на цю га сѣ искали, какото је и

воевода Радосавъ и негова господа Тодора. таи вамъ листь за свидочеѡ, да томѡ верѡете. и когъ васъ весели.

Regis Tuertcho testifica per li depoxiti de vo. Iuanis de Radosau Paulouich.

Cod. ragus. fol. 58. b.: MCCCCXXXVIII. agosto. Copia de letera, che testifica re Turtcho per li depoxiti e lo sagramento, che fece Iuanis de Radosau Paulouich per li depoxiti.

CCCXXXVI. 1440. 7. maji. U Novom u Dračevici.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, et filii Vladislav et Vlatko fatentur se accepisse a Ragusinis omnem pecuniam apud eos depositam praeter XII milia aureorum.

† Ба наѡ ѡца и сина и светагоу дѡха аминь. ми господинь воевода Стѣпань, милостию кожнѡмъ велики воевода рѡсага босаньскога и к томѡ а синь много почтенога споменѡтъкъ славнога господина кнеза Бѡска и са синовѡми наѡшѡмѡи са кнезѡмъ Бладисавѡмъ и са кнезѡмъ Блаткомъ даѡмѡу на видѣньѡе свакомѡ маломѡ и великомѡ, комѡ се вѡде достоѣти, или прѣк кога се изнесе сам наѡшъ записъ ѡтворень ѡглядѡти, а подѡ наѡшѡмъ висѡкомъ обиченомъ печатию, какомъ миѡи више речени господинь воевода Стѣпань и ѣа кнезь Бладисавъ и ѣа кнезь Блаткомъ послаѡмѡу ѡ славному градѡ Дѡбровникъ ка многоу почтеномѡ кнезѡ и властѡломъ и свои ѡпѣинѣк Дѡбровачкомъ почтенога мѡдѡжа господина Радинастарца и кнеза Бѡскмана Юговѡнѣа наѡше покѡисаре с наѡшемѡи листѡви вѣкровѡнимѡи и с наѡшѣми печатѡми ѡбѡичаниѡми, и даѡше наѡмъ господинѡ воеводѣ Стѣпанѡ и менѣк кнезѡ Бладисавѡ и менѣк кнезѡ Блаткѡ, синовѡмъ господина воеводе Стѣпана, све поставѡе ѡдѡ свѣѣхъ покѡлада ѡстѡтѡкъ, ѡѡе ѡе бѡиѡ поставѡиѡ многоу почтеноу споменѡтъѡе родѡтель ни славному велики воевода господинѡ Гѡндѡль, и наѡмъ по себѡиѡе ѡставиѡу, и миѡи више писани господинь воевода Стѣпань и ѣа кнезь Бладисавъ и ѣа кнезь Блаткомъ, синовѡе господина воеводе Стѣпана, по речениѡхъ покѡисарѡиѡхъ ѡдѡ кнеза и властѡу Дѡбровачѡиѡиѡхъ приѡисѡмѡу све поставѡе, ѡѡе ѡе кѡлѡу ѡ комѡнѡ Дѡбровачки ѡ дѡкатѡиѡхъ златѡиѡхъ и ѡ дѡнарѡиѡхъ дѡбровачѡиѡиѡхъ и ѡ сребрѡ и ѡ сѡдѡвѡиѡхъ златѡиѡхъ и ѡ сѡдѡвѡиѡхъ

сребрьниехъ, све ни даше доброволноу и милостивоу, и
 естъ намъ врагеноу све, како је згоръ реченоу на пшноу, да
 свега, цю слоу имали с комѣнь дѣбровачки до данашнега
 дне с поставахъ али с покладехъ, и ницю намъ веће не вѣста
 с комѣнь дѣбровачки с поставахъ ни с покладѣхъ, вѣда свега
 е намъ за правоу и задоволеноу счинѣноу вѣдъ кнеза и вла-
 стей дѣбровачьцнехъ, какоу све вѣдъ нашиехъ сръчаннехъ
 приѣтелеъ. за то ни ми господинъ воевода Стѣпанъ ни ꙗ
 кнезь Владисавъ ни ꙗ кнезь Платкѣ, синове господина вое-
 воде Стѣпана, ни ннеданъ послаѣбни нашъ ни наше на-
 тражѣе да не може нища веће питати на властели ни на
 шпѣниѣ дѣбровачкѣ вѣдъ постава, које је биѣ положни ро-
 дителеъ ни многоу почтеноу споменѣтыє славни велики вое-
 вода господинъ Сандакъ и ꙗ господинъ воевода Стѣпанъ и
 ꙗ кнезь Владисавъ и ꙗ кнезь Платковъ с комѣнь дѣбро-
 вачки вѣкъ вѣкомъ аминъ, да ш томъ не бѣде веће нѣка
 речѣ. и за веѣѣ тврѣбавѣ и чистоѣѣ властей дѣбровачьцнехъ
 счинисамо намъ швѣ записъ подъ нашими висѣбнемѣи печатми.
 и шѣе да се разѣмнѣе, ере вѣста с комѣнь дѣбровачки два
 на десете тисѣѣ дѣкати златнѣхъ, које вѣстави родителеъ
 ни господинъ воевода Сандакъ по секиѣ своѣи госпоѣни
 Сленѣ за нѣ живота сзнимати добитакъ на свакоу годишѣ
 .ѣ. по кантинарѣ, вѣдъ конѣхъ дѣкати положено је .ѣ. ти-
 сѣѣ дѣкати с вѣрѣме рожатка христова .чѣ8кѣ. лѣтоу на
 .31. дни мѣсеца фѣвѣрара, вѣдъ конѣхъ дѣкати више рече-
 ниехъ минѣ господинъ воевода Стѣпанъ имамомъ записе вѣдъ
 кнеза и властей дѣбровачьцнехъ; а дрѣге .ѣ. тисѣѣ дѣкати
 положени сѣ с вѣрѣме рожатка христова на .чѣ8ла. лѣто
 на .ѣ. дни мѣсеца фѣвѣрара, вѣдъ конѣхъ дѣкати више
 речениехъ минѣ господинъ воевода Стѣпанъ имамомъ за-
 писе вѣдъ кнеза и властей дѣбровачьцнехъ. а швѣ записъ
 напекони списа своѣмъ рѣкомъ кнезь Бѣкманъ Юговѣѣ по
 заповѣдѣ господина воеводе Стѣпана. и запечатисмо га
 подъ висѣбнемѣи печатми ва лѣта рожьства христова .чѣ8.
 и .м. лѣтъ, на .3. дни мѣсеца маѣа с Новомъ с Дра-
 чевѣницѣ.

A tergo: MCCCCXXXX. die VII. maii, privilegio
 de voienoda Stepan e de suo figlol Vladissau e Vlatcho,

confessorno auer tuti li depoxiti de voieuoda Sandagl, exĉepto li XII. M. d., che gollde (gode?) domina Jella.

Tria sigilla pendentia. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 128.

CCCXXXVII. 1441. 10. aprilis. Borač.

Radosav Pavlović, Bosnae vojevoda, Ragusinis potestatem facit in sua terra libere negotiandi.

† Въ имѣ штыцаи сина и световга дѣха аминь. мнлосткю вожьмь мни господинь воевода Радосавъ Павловиѣ даамь знати всакомь, комь се доустон, или прѣт кога се подобаа прити швъ нашъ штворьнь записъ с нашоумь вѣрованомь законитомь печаткю, како много почтени кнезь и властеле дѣбровачци послаше к намь поклинсара племенитовга и почтеновга властелина кнеза Марою Жсневика, и мни речени господинь воевода Радосавъ чѣвъ и много мнлостиво и доброволно примивъ много почтенѣхъ ннхъ посабениѣ по више реченоумь поклинсарѣ и властелинѣ по кнезѣ Марою и такомъ ш-нимъ направихъ са много почтениемъ кнезомъ и властелин дѣбровачциемъ по шкнчаю нашихъ прѣвнѣхъ и саданихъ повѣель, да трьговци госпоцтва дѣбровачковга имаю ходити слободно по нашемъ рѣсагѣ и по нашихъ лѣстѣхъ беза всаке хѣдѣ забаве, саблюдени и шваровани нами и нашими сабгами, плакаюке прале законите царинѣ аминь, да ихъ имамо прителевати и помагати и штъ кога море-мо насъ и нашегъ рѣсага чѣвати и шваривати такомъ, да и ннхъ ш-ннхъ благагома имамо чѣвати и шваривати ѣ нашемъ рѣсагѣ. писанъ ва лѣто рожества христова .чѣмъ., априль .1. дань, ѣ Борчѣ. а списа дѣмь Иванъ по запо-внѣди господина ми воеводѣ Радосава.

A tergo: 1441 die 18. april, de voieuoda Radosau sauo conduto a li merchadanti.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 129.

CCCXXXVIII. 1441. 26. julii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii testantur Georgium, Serbiae despotem, apud se pecuniam deposuisse.

На имѣ штыца и сина и светаго дѣха аминь. ми кнезь, властеле и вса шпкинна властешь боголюбимаго града Дѣбровника даємо на виденіе всакоми, кому се вѣде достояти, или прѣдъ кога се изнесе сан нашъ записъ штворень шгледати а подъ нашомъ закономъ внескомъ печатю, † како прѣмисмо шдъ много славнаго господина деспота Гюрга, господара сръпской земан и к томъ † ниже речено именовано благо. наипрѣво прѣмисмо злата 8 верьгахъ десеть сакѣли: сакѣли .а. верьгъ .ѡе., потеже сто и єднѣ литрѣ .і. 8начь .д. аѡаге; сакѣли .в. верагъ всам десеть и седамъ, потеже сто и две литре .г. 8наче .д. аѡаге; сакѣли .г. верагъ .ѡд., потеже сто и єднѣ литрѣ .и. 8начь .е. аѡага; сакѣли .д. верагъ .ѡс., потеже сто и єднѣ литрѣ .д. 8начь; сакѣли .е. верагъ .ѡс., потеже сто и две литре .в. 8наче .в. аѡага; сакѣли .с. верагъ седамъ десеть и всамъ и коматикъ .ли. и плоча єдна и закови .г. и прѣстени .г., потеже сто и єднѣ литрѣ .к. 8наче .г. аѡаге; сакѣли .з. верагъ седамъ десеть и две, потеже сто и две литре .в. аѡага; сакѣли .и. верагъ педесеть .и., потеже сто и єднѣ литрѣ .д. 8начь; сакѣли .д. верагъ .ѡд., потеже сто и две литре .д. аѡаге; сакѣли .і. верагъ .ѡв., потеже сто и єднѣ литрѣ .і. 8начь .г. аѡаге † сѣма златѣ тисѣкю и всам на десете литрь .д. 8начь и аѡагъ .і. и сръбра гламскога два сакѣли, 8 єдноиъ сакѣлю .е. плоча и неколико зръна фина, потеже две сти и три десети и єднѣ литрѣ и седамъ аѡага; сакѣль дрѣги фина три десети и шесть литрь .в. 8наче и плоча седамъ десеть .г. литре .и. 8начь, сѣма 8 два сакѣли трѣ ста .м. литрь .аі. 8начь и аѡагъ. а више речена два сакѣли рекоше да є гламско а печакена печатю господина деспота. и сръбра вѣла два дести и деветъ сакѣль: .а. сакѣль сто и трѣ литре .в. 8наче; дрѣги сакѣль сто и две литре .д. 8начь; .г. сакѣли сто и трѣ литре .и. 8начь; .д. сакѣль сто и єдна литра .с. 8начь; .е. сакѣль сто и четири литре; .с. сакѣль сто

и три литре .аі. значь .г. аѣаге; .з. сакѣль сто и две
 литре .г. значь; .н. сакѣль сто и две литре .е. значь; .д.
 сакѣль сто и четири литре .д. значь; .і. сакѣль сто и две
 литре .з. значь; .аі. сакѣль сто и четири литре; .ві. са-
 кѣль сто и две литре .д. значь; .гі. сакѣль сто и трѣ ли-
 тре .д. значь; .ді. сакѣль сто и четири литре; .еі. сакѣль
 сто и три литре .д. значь .г. аѣаге; .сі. сакѣль сто и три
 литре .в. значь; .зі. сакѣль сто и четириѣ литре .з. значь
 .г. аѣаге; .ні. сакѣль сто и трѣ литре .і. значь; .ді. са-
 кѣль сто и три литре .н. значь .г. аѣаге; .к. сакѣль сто
 и две литре .з. значь .г. аѣаге; .ка. сакѣль сто и четири
 литре .д. значь; .кв. сакѣль сто и трѣ литрѣ .в. значь
 .г. аѣаги; .кг. сакѣль сто и четири литре .к. значь .г.
 аѣаге; .кд. сакѣль сто и две литре .н. значь .г. аѣаге;
 .ке. сакѣль сто и трѣ литре .е. значь; .кс. сакѣль сто и
 две литре .д. значь; .кз. сакѣль сто и трѣ литре .н. значь;
 .кн. сакѣль сто и трѣ литре .з. значь; .кд. сакѣль сто и
 трѣ литре .д. значь .г. аѣаге. † сѣма срьбра две тисѣкѣ и
 деветѣ цать и дѣведесетѣ и сѣдамѣ литрѣ .з. значь .г.
 аѣаги. и аспрѣ трѣ десети ѣ два сакѣль а шѣдѣ ниѣ .к. са-
 кѣль, ѣ всакомѣ по три десети ѣнаѣда аспри; .з. сакѣль, ѣ
 всакомѣ по четири десети ѣнаѣда аспри; и шѣдѣ .в. сакѣль,
 ѣ всакомѣ по трѣ десети и петѣ ѣнаѣда аспри; и шѣдѣ .в.
 сакѣль, а ѣ всакомѣ по два десети и петѣ ѣнаѣда аспри; два
 сакѣль, а ѣ всакомѣ по два десети ѣнаѣда аспри † сѣма
 аспрамѣ тисѣка тисѣкѣ аспри, коѣ теглѣ .х҃҃҃҃҃҃҃. литрѣ .в.
 значь .г. аѣаге. и ѣ сѣдовеѣхѣ златѣхѣ шѣстѣ кѣпѣ с поклопци,
 теглѣ шсамѣ на десетѣ литрѣ .з. значь .г. аѣаге; петѣ
 чашѣ, теглѣ шѣстѣ литрѣ .аі. значь .в. аѣага; ѣдна ро-
 менча голѣма, дрѣга мала, потѣжѣ петѣ литрѣ и .н. аѣа-
 га; ѣдна блюда, тегли четири литре и .з. аѣага; ѣданѣ
 пошѣ, тегли четири литре и .д. значь и .в. аѣага; и ковѣ
 срьберни деветѣ кондиѣри, потѣжѣ дѣведесетѣ литрѣ .в.
 значь; два шамѣдана голѣма, потѣжѣ два десети и четири
 литре .д. значь; два шамѣдама мана, потѣжѣ четири на
 десетѣ литрѣ .в. значь; и ѣданѣ свѣщники, потѣже .з.
 литрѣ .н. значь; .г. вѣкарѣ, потѣжѣ трѣ десети и сѣдамѣ
 литрѣ и значѣ; ѣдна лѣканѣя, потѣже трѣ десети и шсамѣ

више реченѦ похранѦ а по неговон самрѣти, що рече господа
негова господа Ёрѣна, а по нѣ самрѣти трема синовомѣ нѣхѣ
на трѣи днѣхѣ, нѣ-и-мѣ заѣдно ѡзѣти нѣи всакомѣ на се, каѣа
поище свон днѣ, да мѣ се даа. а постави господинѣ деспотѣ
Гюргѣ на свомѣ записѣ, кон ѡ насѣ шѣстави, шѣвакиге записѣ
своѣмѣ печатомѣ и белегомѣ, за що тѣко донесе лѣстѣ шѣдѣ
више реченога господина деспота Гюрга с печатю ш-неговемѣ
белегомѣ, кон положи на свомѣ записѣ покладномѣ, да мѣ
се даѣ, що бѣде писавати, а да се шѣи лѣстѣ храни до
разлога покладного, и да ѣ веровано, како и записѣ шѣи
велики, ерѣ мѣ такои ѡчинисмо за неговѣ ѡбавѣ и нашѣ,
да що ѡсхоке ѡзимати, да ѡзима по книгахѣ, а записѣ да не
послаа, боѣки се, да не загине на дални пѣть. а сен се пи-
са ва избранои полачѣ и векнице когоякумаго граѣа Дѣ-
бровника вѣ лета рожѣства христовѣа на .жау^{ма}., на .кѣ. мѣсе-
ца юлѣа, а повелесмо га печатитѣ нашомѣ великомѣ подѣви-
сѣкю печать. а ѡписа Никша Звѣздиѣкѣ логѣфѣтѣ дѣбровачки
по заповѣди господства дѣбровачкого. боѣе помнѣши га.

† μαρτυρῶν ὑπέγραφα
..... ἀποκρισῖάριοι

A tergo: Questa e la scrittura, la qual altre uolte
fo fatta per la signoria de Ragusa al signor despoto Zorzi
per li depositi, che esso signor despoto pose in comun de
Ragusa, et de piu doe expeditorie, vna de despoto Lazaro,
l'altra de Stiepan suo fradello per el resto delli ditti de-
positi, el qual hano receuti.

Sigillum pendens civitatis Ragusii. Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Сномен. 130.

CCCXXXIX. (1442. february mense).

Amurat II., Turciae imperator. Privilegia Ragusinis
concessa.

И ѡнѣики господарѣ и велики амира сѣлатѣнѣ Мѣратѣ
бѣгѣ, синѣ много нарочитаго и великаго господа амира сѣла-
тана Махѣметѣ бѣга, закланѣм се, тако ми бога, ко-ѣ
створно неѣко и землѣ, и тако ми великаго пророка Махѣ-
мета, и тако ми .ѣ. мѣсаѣи, що верѣѣмо ми мѣсроманѣ,
и тако ми .ркѣ. прѣрокѣ боѣѣхѣ, и шѣвѣѣ дѣшѣ и дѣдовѣѣ

и дѣшѣ мою и ѣ саблю, чимъ се впацѣю, и ѣ главѣ мою, како
 вѣдѣ данашнега днѣ на прѣдѣ заклехъ се честитомѣ кнѣзѣ и
 властеломѣ дѣбровѣчаномѣ, за що честити кнѣзь и властеле
 и вѣпкина дѣбровачка послаше на порѣтѣ господства ми по-
 чтене дарѣ и своѣ поклансаре, Николѣ дѣ Гоци и ш-нимѣ
 Пьерѣ дѣ Прѣмо, за то поставихъ ш-ними правѣ верѣ и лю-
 бовѣ намѣснѣ, и ка свакомѣ чловецѣ и трѣговцѣ нихъ, тко
 се назовѣ дѣбровѣчанинѣ, вѣнки вѣка да моѣ речѣ и вѣмъ
 мои записѣ на манѣ не дондѣ, що самѣ ѣ немѣ рекао и запи-
 сао, да имѣ не ѣчинимѣ никое разѣмѣриѣ или кою чтетѣ дѣ-
 бровѣнникѣ или землѣ-и-мѣ или нихъ владаню или нихъ трѣ-
 говцемѣ или нихъ людемѣ или иманю, господство ми или
 вѣзнерѣкѣ ми или вѣдѣ моѣхъ сѣбашѣ или вѣдѣ моѣхъ по-
 следнѣхъ или вѣдѣ кога годѣ моѣга чловека, ни вѣдѣ кога,
 тко ѣ подѣ моѣ господство, или кон ми хѣрачѣ даваю, пачѣ
 нихъ градѣ и нихъ владанѣ стонѣ ѣ своѣхъ законѣхъ и ѣ сло-
 бодахъ, и людѣ всакога ѣзика по морѣ и по сѣхѣ да могѣ к
 нимѣ доходити и стоимѣ и походити како свѣ ѣ слободѣни
 градѣ и ѣ владанѣ негово, да не имаю за тои нѣдѣнѣ за-
 бавѣ вѣдѣ господства ми ни вѣдѣ кога моѣга чловека, ни тко
 ми хѣрачѣ даю. и щѣ имѣ ѣчини милостѣ господство ми, да
 трѣговци и людѣ нихъ с трѣзи и с иманѣмѣ нихъ да могѣ
 ходити по морѣ и по сѣхѣ безѣ нѣдѣне забавѣ по Натолѣ, по
 Романѣ, по вѣгѣрѣскон и по влашкон землѣ, по сѣрѣблѣхъ,
 по арѣбанасѣхъ, по Боснѣ и по свѣхъ инѣхъ мѣстѣхъ, землѣхъ
 и градовѣхъ господства ми, да не плакаю пѣтемѣ вѣдѣ своѣхъ
 трѣгѣ ни нѣдѣне царѣкѣ ни дохотѣкѣ поснонога, такѣмо да пла-
 каю, дѣ догю с трѣгомѣ ѣ мѣсто царѣства ми, що продадѣ,
 вѣдѣ .р. аспри .в. аспрѣ, каконо ѣ законѣ ѣ Ёндрѣнополѣ и ѣ
 Филипполѣ и ѣ Кратѣ. ако трѣгѣ не продадѣ, да си га по-
 несѣ слободѣно, камо имѣ драго, не плативѣ нѣдѣне царѣкѣ.
 и щѣ имѣ ѣчини милостѣ царѣство ми, за свѣ дѣбогове, коѣ
 имаю или вѣдѣ ново ѣчине дѣбровѣчанѣ ѣ сѣрѣпскон землѣ или ѣ
 вѣгѣрѣскон или ѣ Сѣрѣбрѣнице, тер имѣ дѣбожникѣ ѣдрѣ ѣ
 бахъ, да се закѣне дѣбровѣчанинѣ самѣ трѣтѣнѣ своѣ дрѣжи-
 не, и да мѣ се тои плати. а коѣ годѣ би пра бѣла мѣгю мѣ-
 сломанинѣ и дѣбровѣчанинѣ, да поидѣ прѣдѣ кадию, терѣ
 како ѣ божѣ повелѣнѣ, такѣмо да имъ се сѣди. и щѣ имѣ

8чини милость царство ми: кою годѣ би прѣ имали дѣ-
кровъчанѣ мѣгю собоми за иманіе или за кою сѣгрѣхѣ, да шни
тон мѣгю собоми сѣдѣ; ако ли шдѣ нихѣ кон ѣзице, да пондѣ
прѣдѣ кадию, да имѣ кадиѣ сѣди. и ширѣ имѣ господство ми
посѣди, да не бѣдѣ прѣѣззѣмѣ ѣдномѣ за дрѣгого, нѣ истацѣ,
кон бѣдѣ дѣожанѣ, да плат-и-хѣ. и ширѣ имѣ ѣчини царство
ми: ако би ѣмрѣль дѣкровъчанинѣ ѣ землю царства ми, да
ниѣгово иманіе ни ѣ царѣ велики ни ниѣданѣ мои властѣлинѣ
не ѣзѣмѣ, него да шнои иманіе вратѣ дѣкровъчанѣ шпѣть ѣ
дѣкровъникѣ. и ширѣ имѣ шѣбетока царства ми: ако би хѣ
имаѣ коѣ разѣмрѣиѣ сѣ коѣмѣ господарѣшѣмѣ истѣчѣнемѣ
или западѣнемѣ али коѣ годѣ ниѣ землѣ по морѣ или по сѣхѣ
кога годѣ ѣзика, да кнѣзь и властѣлѣ дѣбровѣчѣи и нихѣ
людѣи стоѣтъ ѣ своѣ слѣбоднѣ, а трѣгови да имѣ ходѣ
слѣбодно по землѣхѣ господства ми. и ширѣ имѣ ѣчини ми-
лѣсть царство ми кнѣзь и властѣлѣшѣмѣ дѣбровъчанѣшѣмѣ:
тѣко годѣ би сѣ за нихѣ задѣи сѣ кономѣ злѣкомѣ, трѣ имѣ
ѣчинно кою кѣарѣ ѣ нихѣ рѣсѣгѣ и ѣ нихѣ трѣговѣцѣхѣ или
ѣ нихѣ людѣхѣ или ѣ нихѣ иманю, толико ближни чѣловѣкѣ
колико даѣи, кон сѣ подѣ господство-м-и, или кон ми хѣ-
рачѣ даю, да имѣ чѣтѣтѣ плати, кою в-и-мѣ ѣчинно, а шдѣ
господства ми да прѣѣмѣ гнѣвѣ и рѣбѣство натѣцѣвомѣ. а
кнѣзь и властѣлѣ дѣбровѣчѣи да допѣущѣютѣ на порѣтѣ
царства ми всѣако годѣишѣ покѣнсѣра зѣ дарѣшѣмѣ ѣ сѣдовѣхѣ
сѣрѣбрѣнѣхѣ вѣрѣдѣности .хѣ. дѣкѣтѣ златѣхѣ, а да почѣне
брѣнти шдѣ данѣсѣ до годѣишѣ. свѣиѣ моѣго покѣнсѣра ниѣ-
данѣ ни чѣловѣкѣ да не поидѣтъ ѣ нихѣ градѣ, да имѣ кон
зѣи закѣиѣ ѣчини, или ѣ нихѣ вѣданіе, лихѣ да стоѣ ѣ
своѣхѣ закѣнѣхѣ и слѣбоднѣхѣ.

Cod. ragus. fol. 55.: Priuilegio, che fece Murat beg
turcho a la signoria de Raguxi in MCCCCXLII. freuaro.

CCCXL. 1442. 29. septembris. Na planini na Bujaku
prêma Brodaru.

Ivaniš vojevoda confirmat privilegia Ragusinorum.

† Ъѣ имѣ иѣца и сѣна и свѣтѣиѣ дѣхѣ аминѣ. милѣстью
божѣшѣмѣ минѣ господнѣи воѣвода Иѣванишѣ, много почѣ-
иѣиѣ спѣмѣнѣтѣиѣ сѣиѣ салѣиѣиѣиѣ великѣиѣиѣ воѣводе Рѣдо-

савѣ а ѡнѣмъ и наследникъ почтенѡмъ споменѣтъмъ славнѡмъ господина княза Павла Раденовѣка а синовацъ почтенѡмъ споменѣтъмъ славнѡмъ господина воеводѣ Петра, и за то ѣа, господинъ воевода Иванѣшъ, даю на видинѣе всакоу мѣ чловѣкѣ великоу мѣ и малоу мѣ, прѣтъ кога се изнесе сеи записаніе наше ѡтворено али прѣдъ светліемъ господиномъ кралемъ ѡгрѣциемъ али прѣдъ царемъ тѣрѣциемъ али прѣдъ краля босанскоу али иноу бошњанина али прѣдъ господина сръпскоу али латинскоу а али ине врѣте чловѣка, ѣа, бѣдѣе ва великон славе ѡ госпоцтвѣ и ѡ пѣне дръжавѣ моиу родителѣ, мѣлостѣю божѣмъ наследникъ княза Павла и воеводѣ Петра и господина родителѣ ми воеводѣ Радосава, и не далече ѡдѣ ниу пѣшѣю паче синѣ и синовацъ и ѡнѣмъ више реченіеу и наследникъ прѣави истинни ѡдѣ ниу крѣви, повелѣнѣемъ и сѣдоу божимъ приѣмше дръжавѣ и рѣсагѣ ѡ рѣке госпоцтва ми, и сѣде ѡ госпоцтвѣ родителѣ моиу више реченіеу, ѡзимлюке и днелеке и даюке и записѣнѣ властелѣмъ и саѣгамъ нашимъ како господинъ рѣсашки и воевода рѣсавѣ, стежникъ моиу родителѣ и прародителѣ више реченіеу, ѡ-т-ѣу приѣае часть и славѣ и дарѣ и части кеѣнке, тогда приѣе ва слави двоу рѣ госпоцтва ми ѡ Борѣѣ племенѣти мѣжѣ славнѡмъ и боголюбимѡмъ града Дѣбровника, почтени властелинѣ и поклѣсарѣ Марѣе Живана Гѣчетѣка с почтѣнѣми дарѣми и частѣми ѡдѣ речѣнѡмъ града Дѣбровника, княза и властѣи и все ѡпѣине Дѣбровачке, и ти речѣни поклѣсарѣ ѡдѣ насѣ понска и много ѡмѣлено просѣ за всаке законѣ и слѣбодѣнѣе речѣнѡмъ града Дѣбровника, коѣ сѣ имѣали ѡ повелѣу и ѡ записѣу сѣ нашимъ родителѣи и прародителѣи славнѣемъ господиномъ сѣ князомъ Павломъ, нашимъ дѣдомъ, и сѣ господиномъ воеводомъ Петромъ, стрѣцемъ ми, и сѣ ѡшѣцемъ родителѣмъ нашимъ, господиномъ воеводомъ Радосавомъ, и сѣ нами, како да кѣсѣмо имѣ и ми по ѡбѣчаю речѣне госпѣе нашихъ родителѣи и нимъ потвѣрѣдили и ѣстановѣтили крѣпко прѣвѣнеу нашихъ слѣбодѣнѣи и законѣи и повелѣнѣи и записанѣи славнѡмъ княза Павла и господина воеводѣ Петра и родителѣи ми, господина воеводѣ Радосава, и наше. и госпоцтво ми, слышавше и разѣмѣнѣше ниу подобѣи и разѣмѣи

и приличне и правѣ прошніе, имавше саветъ и цю зговору са ближиками и са изакрапнѣми властели госпоцтва ми, створи милость госпоцтво ми. да є видимо свемъ свѣтѣ, како згора реченомъ градѣ Дѣкровникѣ, кнезѣ и властеломъ и всои шкинѣ дѣкровачкои по снѣхъ нашихъ листнѣхъ и повѣлахъ за нихъ срьдчанство потвѣрдисмо имъ и ѣстановитисмо все и всакоѣкѣ повеле и записаниа више реченіе господѣ, монахъ родителей, славноѣго господина кнеза Павла и славноѣго господина воеводѣ Петра и славноѣго господина воеводѣ Радосава, и нашѣ, потвѣрдихъ и ѣстановити хъ жѣнѣ Конаван и градь Соколь и Биталинѣ и Цаптатѣ и Ёковдѣ и сѣ, цю Конавама пристои, все са всемо сѣ вѣнке вѣкома нима и нихъ ѣстанкѣ за капинѣ и за племенитомъ какѣ цю є нихъ прѣкомъ било, како сѣ именѣ сѣ записѣ, коє кнезѣ и властелѣ и вса шкина дѣкровачка имаю ѣдѣ нашихъ родителей и ѣдѣ мене, господина воеводѣ Иваниша, и мое братнѣ, кнеза Петра и кнеза Николе, и на все више речено и записаномъ, шкѣтовано ѣ господинѣ воевода Иванишѣ, милостью кожьомъ, и са избраними властели госпоцтва ми и брацтва нашего и слѣгъ, коє именѣмо и здола, ротисмо сѣ и заклесмо сѣ, наипрѣво кнезѣ Ёстоѣ Боровиникѣ, кнезѣ Радосавѣ Ёшкомирикѣ, кнезѣ Тѣрдисавѣ Боровиникѣ, кнезѣ Жарко Диничикѣ, кнезѣ Радое Радосава Владимирика, воевода Ёшкашинѣ Зексаликѣ, кнезѣ Санко Гавчикѣ, кнезѣ Павкѣнѣ Земаникѣ, кнезѣ Ёшчухна Радосава Ёскомирика, кнезѣ Павла Латичикѣ, кнезѣ Рѣжнѣрѣ Дичикѣ, кнезѣ Радичѣ Стѣпана Чипчика ротисмо сѣ и заклесмо на светомъ евангелію кожьомъ и на часномъ и животворѣемъ крѣстѣ господню реченнѣмъ кнезѣ и властеломъ и всои шкинѣ владѣщаго града Дѣкровника и нихъ ѣстанкѣ ва господа бога вседръжитѣля и ва прѣчистѣ его когородицѣ и ва .д. евангелисте и ва .рѣ. свѣтѣхъ апѣстоѣль вѣрховнѣхъ и ва .тѣп. свѣтѣхъ ѣтацѣ, иже сѣстѣ на Пикню, и ва .ѣ. изакранѣхъ кожихъ и ва все свѣте иже ѣдѣ века когѣ ѣгодиѣше, да шѣон наше зговѣра писаннѣ и шкѣтованнѣ реченоє и шкѣтованое кнезѣ и властеломъ и всои шкинѣ владѣщаго града Дѣкровника и нихъ посаѣгнемъ, како згора пише, вѣки вѣкома не има на манѣ прѣти нима, ни сѣ кѣ потворити за ниѣднѣ стѣларѣ

на земли ни за єднога чловѣка волю ни за страхъ ни за благо ни се ш томъ кои пра счинити. еда ли бисмо мни воевода Иванишъ и мои братиѣ, кнезь Петаръ и кнезь Никола, и наше нѣтражѣ и наши послѣдни шво згора реченно и писанно и шкетованно потворили реченомъ кнезь и властеломъ и вси шпкинкъ властеломъ дѣбровачцемъ али на мене принесли коимъ хитростью али лакомостью за чью волю али за страхъ али за хотѣние єднога чловѣка на земли, кои би могаи бити, тада да смо мни воевода Иванишъ и мои братиѣ, кнезь Петаръ и кнезь Никола, и наше нѣтражѣ и наши послѣдни проклѣти богомъ живнемъ штьцемъ и синомъ и светнемъ дѣхомъ и всеми светнемъ шдъ века богъ сгодивши сви више именованемъ, и да смо причесни к Инюде скаршцкомъ, кои продаа сина божиѣ Исуса на распѣтиѣ, и к ошнемъ, кои шпѣяхъ: пропни, пропни, и к ошнемъ, кои мѣ клѣдѣхъ трѣновъ вѣнацъ на главѣ, и да смо се шдрекли бога и ангела на смърли часъ на смърти и на данъ сѣдни и верѣ, кою верѣмо, и да смо поречени с гласъ и с почтенью и с правдахъ и с законехъ нашихъ бѣдѣкнехъ до времени снѣхъ мѣгъ нашими добремъ и почтениемъ шпкеници, и вѣзда да смо поречени и потиснѣти и прогнани. и шце ѣа воевода Иванишъ шкетовахъ се и шкетѣю кнезь и властеломъ дѣбровачцемъ за мою братью за кнеза Петра и за кнеза Николѣ, да када бѣдѣш дошкѣ на време шдъ .дѣ. годици, да бѣдѣ присегли, како то и мни, кнезь и властеломъ дѣбровачцемъ, да бѣдѣ шдрѣжати все, що се шдрѣжи с семь записѣ. и сѣи се писѣ и свърши ва лета рожѣства христовѣ на .чѣмъ. лѣто, мѣсеца сѣктемвриѣ .кѣ. данъ с сѣботѣ, на данъ светого Михѣила на планини на бѣшкѣ прѣма нашемъ граадѣ Бродарѣ. а запечатисмоу га подвѣсѣкѣ нашѣ законитѣ печатѣ. а шписа дѣякъ Иванъ по заповѣди господина ми воеводе Иваниша и неговѣ братѣ, кнеза Петра и кнеза Николѣ. и шдъ овѣхъ више именованнѣхъ властѣхъ, кои сѣ шписани закѣти сѣ, не намири сѣ тѣи кнезь бѣчишна Радосѣва бѣскомириѣ: на негово сѣ мѣсто закѣ кнезь Радѣ Цѣпиѣ; и не намири сѣ тѣи кнезь Радѣ Радосѣва бѣладимириѣ: на негово сѣ мѣсто закѣ братѣ неговѣ кнезь Юран.

A tergo: MCCCCXLII. set. XXVIII., priuilegio de vo. Iuanis, confermo...

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 133.

CCCXLI. (1442) 6950. 25. novembris. U Gorčaneh.

Helenae, viduae vojevodaе Sandalj, testamentum.

Прѣдъ господина кнеза дѣкровачкога Никше Пшцики свиѣмъ виkem на пшоне прѣзванъ дѣховникъ Никандар старецъ нерѣсалимски и Нованъ калѣгеръ и Докрько Марьникъ и свакога ннхъ шсоба заклесмо врѣхъ тестамента почтеного споменѣтиа госпоге Елене виѣшаго господиа воєводе Сандаля, кон рекоше богом и дѣшом ннхъ, да швѣа тестаментъ ѣст ѣчинила господиа Елла ѣ своѣм добромъ здравю пшотю и ѣ свою добрѣ свиѣсть, и намъ га прѣдала своѣм рѣкшм а подѣ свою печать, а хоте, да се изѣврѣши, що се ѣ немъ ѣдрѣжи, кога тестамента ѣсть почѣтакъ швѣди: ва нмѣ штца и сина и свѣтаго дѣха, ѣ свѣтѣю трѣицѣ аминь. ми господиа Елена, дащи свѣто почнѣшаго господина кнеза Лазарѣа, да ѣ ва свидѣнѣ всакомѣ, комѣ се подѣба, а прѣдъ кога се сен писанѣ изѣнесе шглѣдати, како по милости кожѣи и сина ми господина воєводе Степана сатворѣ ми милость, и да ми свою рѣнеч, кади се са мною стаѣ ѣ Горчанѣхъ, що годе кнѣхъ кѣде шдѣлѣчила шд нманѣа моѣго, да м-ѣ тврѣдо и непополнѣимо шд нѣга и нѣгове дичице. саде ѣ рѣчена господиа Елена чиню рѣчь за живота ѣ моѣи добрей свиѣсти, ѣ моки, ако кн ми се прѣлѣдѣчила самѣрт, да ѣзме господинѣ воєвода Степанѣ шнѣ две свѣте ѣ Никше Талмарѣа, и що ѣ кѣнтѣшъ златомѣ фѣгѣранѣ, да ѣ господинѣ воєводи Степанѣ и прѣглаѣ вѣла и пѣт цѣть дѣкѣть, кон сѣ ѣ Лѣкше Палѣтиновѣа, такѣи з добѣтиѣм, како гредѣ; а пѣащѣ з кѣсерѣм, ако ѣ милость господина воєводе, да се да госпоге Еленѣ воєводинѣ, и шѣе шглавѣю моѣ с камѣнѣм и са бѣсерѣм и шѣотѣи вѣлици; и Бладѣсавѣ да се да роменча сѣркѣрна позлакѣна и прѣстенѣ с оцѣемъ змаѣвѣм и моѣи свѣтѣ, що сѣ прѣ ми; и господинѣ Кѣталѣне шѣотѣи маѣи и лѣтца злата; и Тѣдѣоре моѣи шнѣчице да се да поѣсащѣ на плаѣвѣиоѣи тканице и прѣстенѣ, ѣ ком ѣ камѣи саѣфинѣ и ѣѣданѣ

внучажакъ; а встали пръстенци и кръгла мала князъ Платкъ; а сръбъни сѣди, кои сѣ с колѣни, здеи и лехари, и що је цркъве светаго Георгиа и нове цркъве пръскетон богородици да се вдалчи; а ино да сзъме господињъ воевода, да м-и-х плати, що бѣде право, да ми се покрѣе цркъва, кою самъ счинила за мон грѣбъ; а икона злата, кою је с колѣни, како самъ записала с властели, такои и да бѣде сестръ ми госпоге Деспине: ако ли би се Деспине самрътъ прѣлѣчила, да бѣде тазѣ икона госпоге Елене воеводине; и що е тиесѣа дѣкаты, молю и заклинамъ господина ми и сина воеводѣ, да м-и-х даа госпоге Елене, да она с моѣмъ дѣховъникѣмъ подели за мою дѣшѣ, наипрѣво шд ниѣхъ да се да госпоге Деспине .с. дѣкаты, да ми се пою летсрѣдиѣ, и да се раздѣли милосѣтина; и моѣмъ грѣбѣ, дге ми се прѣлѣчи леки, да се да .с. дѣкаты, да ми се пою летсрѣдиѣ и постанно, и да се днели милосѣтина; и цркъве светаго Георгиа с Горѣце дадохъ шлово кѣпниѣ за .с. дѣкаты, да се покрѣе цркъва; и шѣе да им се да за мансторе .л. дѣкат; и шван челаѣдъ, кою је сада прѣ мни, кои би се прѣлѣчили на самръти моѣ, да се даѣ дѣховникѣ моѣмъ старѣцѣ иерозалимскомъ Никандрѣ .п. дѣкаты и класгерѣ Юванѣ .м. дѣкаты и Бокосавѣ Тамарѣкѣ .м. дѣкат и попѣ Теодосиѣ .к. дѣкаты и Лѣце .кѣ. дѣкаты и владикамъ Рѣже и синѣ нон .л. дѣкаты и Каталени, дѣщери Николене, .л. дѣкаты, и Добърко, ако би се тадан прѣмѣрѣло на самръти моѣи, да мѣ се да дѣкаты .л.; и коѣ се згоде на самръти моѣи дѣвоикѣ, да им се да прѣкиѣ, колико се може, з говоромъ, како да се сдоѣе; а встала челаѣдъ да се помилѣе з договоромъ, колико се сзможе; а що е посталено с трѣгъ с Лавра Шиговика с Барѣ шѣ-с-атъ дѣкаты, тѣзи дѣкаты да стоѣе цркъви новои с Горѣци, що самъ счинила ја пръскетон богородице мон грѣбъ, и по мени и да има цркъва добѣт шдѣ тиѣхѣн дѣкаты, чѣм се кѣ шкрѣмѣати; и виногради, кои сѣ с Гѣсеѣхъ, що самъ кѣпила, и с цркъвѣмъ светаго Георгиа заѣмѣнила и сѣаѣмила, виногради и нѣѣе и маслиѣе с Барѣ и солила, тои да ми господин воевода потвѣрди цркъви реченои, а по моѣи самръти да бѣде томѣи кѣиторъ и шкрѣмѣтель моѣи зѣнка госпоги Елена воеводинѣ и ниѣхъ князъ Владисавъ, наѣ

би нихъ госпоцтво или чинѣ ино, шни ш поп(е)ченіе да имѣть,
 и на моѣ самрѣти ако се би кон сѣди шерьли срьберни, да
 зъме господа Елена и Владисавъ, и що им се свиди шд нихъ,
 да поставѣ ѣ црьквѣ новѣ, на нихъ расѣженіе да вѣде, що
 би кон недостатакъ црькви, а шни тиелъ направѣ; а що би
 коѣ покѣкіе било или книгѣ или що любо инш, да је прѣложи
 шде црьквѣ, гдѣ що прѣстон; а що ми си рекалъ Еонш по
 старцѣ Радинѣ ѣ свето трѣнце црькви корѣчанскѣ, що кѣ
 господствѣ би дати, що ли комѣ иномѣ, да пишѣ и шен-
 меню, да шво, що ми мон самисао прѣнесе, бога моле се
 и прѣчнѣстѣ богородицѣ ѣ имѣ нихъ, и шписахъ са рѣкомѣ
 дѣховнаго ми штца старца Никандра ѣрѣзалимца, що ке
 бити господствѣ ти иннелъ твоѣмъ и дѣше нашон, а ѣдѣнако
 је все божіе и твоѣе, и ѣ твою кѣкію прѣходи и на сѣзжѣ
 дѣше нашон; да закланамъ тебѣ, господина и сина ми безъ
 грѣха воеводѣ Степана, ва светѣю тронцѣ ѣдиносѣщію и
 неразделанію и ва страшан сѣдѣ ватораго пришаственіа
 сина божіа, егда прѣдѣтъ вѣзѣдати комѣжде по деламъ его,
 такожде и мою шнѣкѣ, говорю Еленѣ, закланамъ, како швое
 моѣе писаніе не потворѣти н-н-хъ пакн на маніе прѣнести,
 нь все да вѣршнѣте и испѣннѣте за живота нашего и по
 самрѣти нашон; и шце: аще би кон недостаткѣ наши
 биан, що би подобало, попекнѣте ш насъ и нашон дѣшѣ, да
 би своѣмъ благомъ поболѣте и исп(а)ѣннѣте ш насъ и ш нашон
 дѣше, ерѣ ми самрѣт и животѣ ѣ ваше рѣке прѣлагамо и
 прѣдѣ богомъ. писа се сен писаніе въ лѣтъ .жѣцн., а ро-
 жаства хрьстова .жѣдмв. лѣто, мѣсеца нояврія .кѣ.
 дѣнь ѣ Горѣчанѣхъ.

. . . . sub die VIII. aprilis 1443 apparent restituti ducati
 aurei mille alias depositati per dictam dominam Jelam in
 commune Ragusii et etiam vna inchoreta auro ornata cum
 perlis et margaritis alias depositata in commune Ragusii et
 missa per dictam dominam Jelam domine Despinae sue sorori
 in suo testamento.

Ex apographo originalis, quod est apud tribunal Ra-
 gusii: Ad annos 1437—1445. fol. 151. b. Nobiscum com-
 municavit J. Kukuljević.

CCCXLII. 1442. 10. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii Theodoraе, conjugі Radosavi Pavlović, promittunt se eam in urbem suam recepturos et depositum accepturos esse et servaturos.

Ѓ вѣлмо(цѣна) силѣ свѣтаго дѣха, боже славити въ трѣонцѣ, въ ѡтцѣ же рѣхѣ и сина и въ свѣтимъ дѣхѣ, прѣсвѣтѣмъ трѣцѣ, слава тебе, нже въ намѣ твоѣе вѣсе вѣршимо и тобою дѣдржимо и правимо мѣсто ѡтачѣвнѣ нашего, боголюбимѣ и нѣмъ намѣ даровани градь дѣбровникъ, ѡ свѣмъ прѣсвѣтѣ трѣонцѣ славецѣ ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина боголюбимаго града дѣбровника даѣмо видѣнѣ всакомѣ человекѣ маломѣ и великомѣ, тко види самѣ нашѣ листѣ ѡтворѣнѣ а сѣ нашѣмъ верованѣмъ законѣмъ висѣкѣмъ печатѣ, да прѣмѣсмо и сѣчинѣсмо всѣ вѣкѣмъ кнѣзь, властеле и вса ѡпкина града дѣбровника докровѣлно и свѣсѣрѣдно правѣмъ и сѣрчанѣмъ хотѣнѣмъ прѣмѣсмо ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина дѣбровачка ѡвѣмъ ѡвѣтѣмъ, како ѣ сѣмъ записѣ доле ниже пишѣ, ѡвѣтовасмо много почтенѣмъ госпогѣ Тодорѣ, бѣвшѣмъ госпогѣ много почтенѣмъ и гласитѣмъ споменѣтѣмъ господина Радосава Павловича, бѣвшѣмъ великомъ вѣнде кралѣвѣства бѣсанѣскаго; госпога Тодора, видѣше и на дѣго размыслиаюке, ерѣ ѣ сѣмъ житѣи разѣлике и ненадѣе тѣшкѣе зѣгаю сѣ, много ѣмѣлено и докровѣлно проси ѡдѣ насѣ ѡдѣ кнѣза и властеѣ и всѣ ѡпкинѣ дѣбровачкѣ ѡвѣ нашѣ верованѣи и непорѣченѣи ѡвѣтѣ. ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина града дѣбровника много милѣстиво и свѣсѣрѣдо прѣмѣсмо и ѣфѣно тѣмъ ѡвѣтѣмъ, и такѣмъ ѡвѣтовасмо много почтенѣмъ госпогѣ Тодорѣ: ако бѣ сѣ зѣгодѣла нѣекомѣ тѣшкѣе ѣ градѣхъ и ѣ рѣсѣгѣ, цѣа вѣгѣ не данѣ, госпогѣ Тодорѣ коѣмъ годѣ дѣзѣрокѣмъ ѡдѣ коѣ годѣ стране кономъ ли годѣ стѣварѣю, да догѣ госпога Тодора ѣ нашѣ градь дѣбровникъ, да ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина дѣбровачка наѣмо ѣ нашѣ градь ѣфѣно прѣмѣти и свѣсѣрѣдо сѣкѣюстѣи ѣда сѣвѣе тѣшкѣе, коѣ бѣ-нѣм сѣ зѣгодѣла, и ѡдѣ коѣ бѣсмо ми моганѣи всакомъ почтенѣмъ и подѣбѣмъ помѣкою помѣки; каѣда ли бѣ сѣ зѣгодило, ѡвѣтѣ нѣзѣ нашего града дѣбровника поки, прѣстѣавѣше, ко-

лико нон врѣме збѣ, да (си) бѣде господа Тодора волна поки камо и си годѣ, а с нашема почтеніемъ, каконо је почтено и достоинно. и шцѣ шкетовасмо ми кнезь, властеле и вса шпкина дѣбровачка много почтенои госпоге Тодоре, да које дѣкате или динаре или срькѣро волна кою годѣ коморѣ хотѣла поставити ѣ нашеи комѣни, да ихъ имамо прѣмити и саважети, за колико бѣде више речене поставѣ поставила.. господа Тодора, ѣ нашема комѣни дръжати; кади ли би хотѣла кон днѣ шдѣ своіехъ реченехъ поставѣ ѣзмати или свѣ мистѣма, що би поставила, да је волна ѣзети, или би свѣ или кон днѣ, како се више пише, и шпетѣ ставити. а такои нама господа Тодора шкетова, да се шва више речена поставѣ на конѣ прѣминѣти госпоге Тодоре, колико би се нашло поставѣ ѣ нашеи комѣни, да се да господинѣ кондѣ Иванѣшѣ, кади хотѣть бѣде ѣзети; ако (ли) би се и господинѣ кондѣ Иванѣшѣ згодно прѣминѣти, а наш(ла се) више речена поставѣ ѣ нашема комѣни, тади да се има подати неговѣ близнема натрьшо, кон бѣде ихъ господство наслѣдовати. и на шво на свѣ више писано и шкетовано ми кнезь, властеле и вса шпкина боголюбимаго града дѣбровника нашего наипрьво Марѣни Растикѣ, Марѣтоло Бинѣшаникѣ, Андрѣ Цигѣаникѣ, Томко Сорѣгочевникѣ, Жѣхо Гочетикѣ, Мар . . . Жѣневикѣ, Стѣпко Жамановикѣ, Жонко Каликевикѣ, (Никша) Мѣнчетикѣ, Блахѣша Грѣбетикѣ, Михо Бѣчинчикѣ, Живанѣ Тамарикѣ, Никша Пѣцикѣ, Марѣтоло Жамановикѣ, Битко Растикѣ, Жѣко Бѣникѣ, Пирѣко Бѣникѣ, Марѣни Раѣана(овикѣ), Живко Цигѣаникѣ, Жѣхо Кавѣжикѣ, Пѣковѣ Тамарикѣ, Бенко Гѣндѣаникѣ, Марѣни Растикѣ, Никша Кавѣжикѣ, Жѣнанѣ Бѣникѣ, Живанѣ Мѣнчетикѣ, Паско Пѣцикѣ, Андрѣшко Бобалевикѣ, Дамѣнанѣ Мѣнчетикѣ, Димко Грѣбетикѣ, Жонко Градикѣ, Мароѣ мѣ. Бѣникѣ, Пѣковѣ Сорѣгочевникѣ, Дамѣнанѣ и Паскоѣ Сорѣгочевникѣ, Никша (Сил)ковикѣ, Жѣшѣмѣда Жѣневикѣ, Жонко Црѣвикѣ, Мароѣ Живановикѣ, Никша Баожеликѣ, Ниша Кавѣжикѣ. и на свѣ више писано рѣчѣмо се и закѣсмо госпоге Тодоре, да шво наше записаніе на манѣ не дондѣ. а сен се писа въ избранои полачѣ и вѣкницѣ боголюбимаго нашего града дѣбровника рожастѣа хрѣстова на .чѣмѣ. лѣто на .і. мѣсѣца дѣкебра.

Cod. ragus. fol. 107. b.: MCCCCXLII. die X. decembrio, privilegio per la signoria de Raguxi a dona Todorā de Radosau Paulouich.

CCCXLIII. 1442. 10. decembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii filiis Radosavi Pavlović, vojevodaе Ivanis et comitibus Petro et Nicolao quaedam jura concedunt.

Бѣлѣмошна сило прѣсветаго дѣха, славами боже въ трѣнци, ѡтци же рѣхъ и сына и въ свѣтѣ дѣхѣ, прѣсвета трѣнци, слава тебѣ, иже ва намѣ твоѣе все вѣршило и тобою здръжѣло и правило мѣсто ѡтачаствѣна нашего, боголюбѣими и нѣмѣ намѣ даровани градь дѣбровникъ, ѡ всемъ прѣсвѣтѣ трѣнци славеще азъ ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина града дѣбровника дамо видѣти всакомѣ чловекомъ живомѣ на землѣ, прѣидѣ коѣга годѣ господара воли коѣ годѣ вѣрсте чловека ѡвѣ нашѣ ѡтворѣнѣ лѣстѣ с нашѣмъ печатю верованѣмъ законитомъ прѣдѣ, и тѣко годѣ ѡвѣ нашѣ ѡвѣтъ чѣсѣ, како господѣнѣ вонда Иванѣшѣ и кнѣзь Петѣрь и кнѣзь Никола. синове много почтѣнога споменѣти славного господѣна Радосава Павловѣки, кѣвшаго великаго вондѣ кралѣвѣства босанскаго, дослаше к намѣ въ славѣни градь дѣбровникъ ка много почтѣномѣ кнѣзѣ и властѣламъ и своѣ ѡпкини града дѣбровника своѣ покансарѣ а на намѣ почтѣне мѣжи кнѣза Рѣжѣера Дивчикѣ и свога кѣсканина Ивана дѣняка са много почтѣнемѣ и свѣсѣрчанѣмѣ бесѣдами на потвѣрженѣе почтѣнога и сѣфанѣго мѣра и свѣсѣрчанѣ и почтѣне прѣкѣзѣни, и ми кнѣзь, властеле и вса ѡпкина боголюбѣимаго града дѣбровника любѣмо, сѣнѣшасѣмо и всѣсѣрдно прѣкѣсѣмо много почтѣнѣ бесѣдѣ речѣнѣхъ господѣна вондѣ Иванѣша и кнѣза Петѣра и кнѣза Никола по речѣнѣхъ покансарѣхъ, и сѣмѣсивъ и сѣмѣтрѣвъ старѣ любавѣ и сѣ всемъ сѣатѣмъ и много почтѣнѣ прѣкѣзанѣ, кою сѣ сѣ свако вѣрѣамѣ намао к намѣ и почтѣнемѣ дѣеамѣ и сѣ творѣмъ показовѣмъ славѣно споменѣти господѣна кнѣза Павла Радѣновѣки к намѣ и к нашѣмъ трѣговцѣмъ и ка сѣамъ нашѣмъ, такожде почтѣно споменѣти господѣна вондѣ Петѣра, такожде славѣни и много почтѣно споменѣти господѣна вондѣ Радосава и неѣа синове го-

сподина вонде Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе има-
 смо єдинство дѣшно вѣки и зговоръ по добромъ много по-
 чтенымъ нашимъ вѣнчаю, и свєсрьдно и доброволно прѣмъ-
 смо ми кнезь, властеле и вса шпкина града Дѣбровника са
 милосрьднемъ реченога господина вонде Иваниша и кнеза
 Петра и кнеза Никола и нихъ натражіє вѣки вѣка себи за
 братію и срьчанє прѣмътели, и добрѣ срьчанѣ прѣмъзанѣ ста-
 рѣ потврьдисмо, и новѣ штъ села напрѣда крѣписмо безъ
 пореченъ, како ѣ шволен ниже писаню пише, свєсрьдо и
 цїєло потврьдисмо и шкрєписмо все записє и повелє, и
 како се шдрѣжи ѣ записєхъ и повелєхъ, коїє смо шчинили
 и записали з господиномъ и родитєли реченога господина
 вонде Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе, з госпо-
 динимъ кнезамъ Павломъ и з господинимъ вондѣмъ Пе-
 трѣмъ и з господинимъ воєводѣмъ Радосавѣмъ и з го-
 сподинимъ вондѣмъ Иванишѣмъ и кнезамъ Петрѣмъ и
 кнезамъ Николѣмъ до данашнєга днє, како се потврьди
 швємъ новѣмъ записомъ нашимъ вѣки вѣкома безъ пореченъ
 нимъ и нихъ последнимъ, єрь и господинъ вонда Ива-
 нишъ и кнезь Петръ и кнезь Никола и са избранєли вла-
 стєли госпѣства имъ намъ покрѣпише и штерѣдише своємъ
 новѣмъ много почтенїємъ записанїємъ безъ пореченъ все за-
 писє и повелє, коє смо имали з господинимъ кнезамъ Пав-
 лѣмъ и з господиномъ вондѣмъ Петрѣмъ и з господинимъ
 воєводѣмъ Радосавѣмъ и са господиномъ воєводѣмъ Ива-
 нишѣмъ. и шцїь ми кнезь, властеле и вса шпкина Дѣбровачка
 шкетовасмо се, и всєсрьдно и доброволно са любавю прѣмъ-
 смо реченомъ господинѣмъ вонде Иванишѣмъ и кнезѣмъ Петрѣмъ и
 кнезѣмъ Николе и нихѣмъ шстанкѣ, да ихъ имамѣ чѣвати шда
 свакога непрѣмътели нихъ, како коєга годє насъ, шдѣ кога
 ми можємо; и ако ки се згоднаа коѣ тєшкѣмъ с коїє годє
 стране, да стоимѣ ш нїє и ш нихъ напрѣдакѣ, како за кога
 годє насъ. єда ли ки се згодило тои вѣкмє, тєрь пошло го-
 сподинъ вонда Иванишъ или кнезь Петръ или кнезь Никола
 ѣ Дѣбровникъ, да вѣдє ѣ вонде Иванишѣмъ или ѣ кнезѣмъ Петрѣмъ
 или ѣ кнезѣмъ Николе кнезь и властєлинъ вєкинѣ и сѣдѣмъ, како
 ѣ коїмъ годє насъ властєлє(хъ) Дѣбровачцєхъ, дрѣго на (дє-
 сєтє), како се шдрѣжи ѣ прѣвєхъ записєхъ. ми кнезь, вла-

стеле и вса ѡпкина града Дѣбрѣвника ѡветовасмо господинѣ
 вондѣ Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе, ако би се по
 коумѣ врѣменѣ када згодило, терѣ се нашили на морѣ госпо-
 динѣ вонда Иванишѣ или кнезѣ Петрѣ или кнезѣ Никола
 ко(и)мѣ годѣ ѡзрокумѣ, да ихъ имамо ѡзети ѡ нашехъ
 дрѣвехъ, дѣне ми можемо, на нашѣ спенѣ и трѣакеніе и
 прѣвести к себѣ ѡ Дѣбрѣвникѣ и не да (ти ихъ) никомѣ нихъ
 непрѣтателю ни за едно благо ни за страхъ, какото се и ѡ
 прѣвехъ нашехъ записехъ ѡдрѣжи паче за нѣ стати на св(а-
 кога) господара дворѣ кралевѣ и кмети ѡгарѣсехъ и саам
 со(бою) и покансари нашими како за кога годѣ насъ. и ѡцѣ
 ми кнезѣ, властеле и вса ѡпкина Дѣбровачка да(само) и по-
 твѣрдисмо господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ
 Николе полачѣ, коѣ ю была дана господинѣ воедѣ Радосавѣ
 родителю, нимѣ и нихъ ѡстанкѣ и натрашкѣ да ни-
 гдарѣ на манѣ не може прѣти ни се изъ нихъ рѣкѣ изети ни
 за еданѣ сеган свѣта вѣки вѣкома: ако ли би хотѣо
 господинѣ вонда Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Никола и
 нихъ натрѣжакѣ ѡвѣи реченѣ полачѣ (комѣ) Дѣбрѣвчанинѣ
 прѣдати, даровати, заложити, да сѣ воли забра-
 нено никомѣрѣ Дѣбровчанинѣ, како се ѡ прѣднихъ
 ѡдрѣжи. и ѡцѣ ми кнезѣ, властеле и вса ѡпкина Дѣбровачка
 потвѣрдисмо намѣ давати .᳚. сатѣ перѣпери господинѣ вон-
 дѣ Иванишѣ и натрѣжикѣ правомѣ и почтеномѣ нихъ
 срътца да даємо на свако годици .᳚. сатѣ перѣпери ди-
 нари Дѣбровачехъ вѣки вѣк.... да ѡвѣи речени динари (ни-
 гдарѣ) не имаю на манѣ донти ни се изъ нихъ рѣкѣ изети ни
 за еданѣ (ѡзрокѣ) сеган свѣта, како се ѡдрѣжи ѡ прѣвехъ
 записехъ, коѣ имаю (ѡтѣ госпостка) нашега. а тои да да-
 мо за доходакѣ конакаоски ѡдѣ полѣ жѣпѣ, Ѣвода и Цаптата.
 ако ли би се, ца богѣ не дан. када коѣ ратѣ згодила с коѣ
 годѣ стране ѡдѣ коѣга годѣ господина, за колико би када
 ратѣ трѣ(пила), да за толикои врѣме не имамо давати ѡчен
 .᳚. сатѣ перѣ(пери): колико кратѣ ли би ратѣ прѣстала, да
 имамо давати и плакати, како се више пише, вѣки вѣкома
 реченомѣ господинѣ Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе
 и нихъ натрѣжкѣ, како се ѡ прѣвехъ записехъ ѡдрѣжи. и
 ѡцѣ ѡветовасмо ми кнезѣ и властеле и вса ѡпкина града

ДѢБРЬВНИКА реченомѣ господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе и нѣхъ натрашкѣ, када хотеть вѣдѣ поставити ѣ нашемѣ комѣнѣ ѣ ко годѣ вѣрѣме до .І. тисѣкѣ дѣкѣ златѣхъ, да имамѣ ми кнезь, властеле и всѣ шѣкина дѣбровачка ѣ нашѣ комѣнѣ прѣйти, и да намѣ имамѣ давати шѣ шѣхъ реченѣхъ дѣкѣ на свако годищѣ .І. по кентенарѣ, докле годѣ вѣдѣ дѣржати ѣ нашемѣ комѣнѣ, како се дѣржи ѣ прѣхъ записѣхъ и повелѣхъ, коѣ имамѣ шѣ нашего господства, када годѣ вѣдѣ ѣ нашемѣ комѣнѣ такови дѣкѣ на тѣи плакѣ, кои би стоимѣ колѣи сѣимати и шѣтѣ ставити ко-н-мѣ годи днѣмѣ шѣ нѣхъ всѣ на нѣхъ волю шѣ тѣхъ реченѣхъ дѣкѣ господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезь Петрѣ и кнезь Никола и нѣхъ натрѣжѣ; и када би хотѣли сѣимати, да намѣ дадѣ знати прѣ того на .ІІ. мѣсѣца. и ми кнезь, властеле и всѣ шѣкина града Дѣбрѣвника шѣбетовасмо господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезь Петрѣ и кнезь Николе и нѣхъ натрѣшкѣ за днѣмѣ конавлаоскѣ, коѣ имѣ дасмо и даровасмо вѣка вѣка, .ІІ. днѣмѣ землѣ и тѣи чѣсти петѣга днѣмѣ, и да ѣ комѣнѣ господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезь Петрѣ и кнезь Никола и нѣхъ натрѣжѣмѣ вѣзда продати и дарѣвати комѣ имѣ годѣ дѣбровчанинѣ шѣмѣ днѣмѣ землѣ, коѣ имѣ дасмо ѣ Конавлашѣ, какѣто се дѣржи ѣ прѣхъ записѣхъ, коѣ имамѣ шѣ нашего господства. и ако ли би тѣо намѣ кнезь и властелѣмѣ и шѣкини дѣбрѣвачкои неврѣ или кварѣ сѣинно, да господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезь Петрѣ и кнезь Никола да га тѣраю, какѣто и ми, да га не дѣрже ѣ своимѣ рѣсѣгѣ. и на шѣко на сѣе више писано, речѣно и шѣбетовано намѣи. кнезьмѣ, властелѣи и всѣмѣ шѣкинѣмѣ вѣголюбѣмаго града Дѣбрѣвника, кнезь дѣбровачки Мѣтко Градѣи и сѣ избранѣмѣи властелѣи вѣекѣмѣ нашего напѣрѣко Мѣринѣ Рѣстикѣ, Мѣрѣтоло Бѣнчѣанѣ, Яндрѣмѣ Цѣгѣанѣ, Томѣко Сорѣгѣочѣникѣ, Жѣсѣо Гѣчетѣиѣ, Мѣрѣиѣ Жѣнѣвѣиѣ, Стѣпѣко Жѣманѣовѣиѣ, Жѣнѣко Кѣанѣкѣвѣиѣ, Нѣкѣша Мѣнчѣтиѣиѣ, Бѣлѣшѣа Гѣрѣкѣтиѣиѣ, Мѣшѣо Бѣчинѣиѣиѣ, Жѣванѣ Гѣчетѣиѣиѣ, Нѣкѣша Пѣциѣиѣиѣ, Мѣрѣтоло Жѣманѣовѣиѣиѣ, Бѣитѣко Рѣстикѣиѣ, Жѣнѣко Бѣниѣиѣиѣ, Пѣрѣко Бѣниѣиѣиѣ, Мѣрѣиѣиѣ Рѣфанѣловѣиѣиѣ, Жѣнѣко Цѣрѣвѣиѣиѣ Жѣвѣко Цѣгѣанѣиѣиѣ, Жѣсѣо Кѣавѣжѣиѣиѣ, Яѣковѣ Тѣмѣарѣиѣиѣ, Бѣнѣко Гѣндѣанѣиѣиѣ, Мѣрѣиѣиѣ Рѣстикѣиѣ.

Никша Каѣѡжикъ, Жѡпанъ Бѡникъ, Живанъ Менчетикъ,
 Паѡко Пѡцикъ, Яндрѡшко Бѡбалевикъ, Далѡманъ Менчетикъ,
 Димко Грѡбетикъ, Мѡроѡ Живановикъ, Никша... Каѣѡ-
 жикъ, Никша Баѡжеликъ, Жонко Градикъ, Мѡроѡ мл. Бѡ-
 никъ, Далѡманъ Горьгочевикъ, Шковъ Горьгочевикъ, Пѡскоѡ
 Горьгочевикъ, Никша Сѡмковикъ, Жижмѡда Жѡневикъ ро-
 тисмѡ се и закѡсмѡ на светѡмъ ѡвангѡлѡ бѡжѡмъ и на час-
 нѡмъ и животворѡщѡмъ крѣжѡ господнѡ речѡмѡ господинѡ
 вѡнде Иванишѡ и кнезѡ Петрѡ и кнезѡ Николи и нихъ натрѡш-
 кѡ въ господина бога всѡдръжитѡли и въ прѣчистѡ его бо-
 городицѡ и въ .ѡ. ѡвангѡлисте и въ .ѡ. светѡхъ врѣховнѡхъ
 апѡстѡлѡ и въ .ѡ. изѡбранѡхъ бѡжѡхъ и въ сѡе светѡе нѡже ѡдѡ
 вѡка богѡ ѡгѡдившѡмъ, да ѡвѡи згѡра нашѡ писанѡе и ѡбѡ-
 тѡванѡе речѡе и ѡчинѡе господинѡ вѡнде Иванишѡ и негѡве
 братѡе кнезѡ Петрѡ и кнезѡ Николе и нихъ ѡстанкѡ и плѡменѡ,
 како крѡвь подаѡе, како згѡра нише, вѡки вѡкомѡ не имѡ на
 манѡе прѣтѡи ни се потѣрѣтъ за нѡднѡ стѡварѡ на землѡи ни за
 когѡ чѡвека волю ни за страхъ ни за благо ни се ѡ тѡи
 коѡ парѡни ѡчинитѡи. еда ли висѡмѡ мѡи кнезѡ, властѡе и
 всѡ ѡпкина дѡбровѡчка ѡкѡи згѡра речѡе и ѡбѡтѡвано по-
 тѡврѡли речѡмѡ господинѡ вѡнде Иванишѡ и кнезѡ Петрѡ и
 кнезѡ Николе или на манѡе прѣнесѡи коѡмъ хитрѡстю или ла-
 коѡмѡстю за чнѡ волю или за страхъ или за хотѡнѡе нѡдногѡ
 чѡвека на землѡи, тада да смѡ мѡи кнезѡ, властѡе и всѡ ѡп-
 кина града дѡбровѡника прокѡлетѡи бѡгѡмъ живѡмъ ѡтѡцѡмъ,
 синѡмъ и светѡмъ дѡхѡмъ и свѡи свѡтъѡи ѡдѡ вѡка богѡ
 ѡгѡдившиѡи више именованѡи, и да смѡ прѣчтѡени к Юди
 скариѡтцѡмѡ, коѡ прода сѡна бѡжѡи на распѡтѡе, и к ѡнѡмъ,
 коѡ ѡпѡхѡ: пропѡи, пропѡи, и к ѡнѡмъ, коѡ мѡ кѡдѡхѡ
 трѡновъ вѡнацѡ на главѡ, да падѡ крѡвь на нихъ и на чѡдѡхъ
 нихъ, и да смѡ (се) ѡдрѡкли когѡ и ѡнгѡла на данѡ сѡдни и
 верѡе, коѡ верѡѡмѡ, и да смѡ порѡчени ѡ гласѡ и ѡ почтѡнѡу и ѡ
 правдѡхъ и ѡ законѡхъ нашѡхъ кѡдѡскихъ до врѣменъ сѡхъ
 мѡгѡ всѡкиѡи дѡврѣмѡи и почтѡнѡи и гласѡитѡи градѡи
 и ѡпкинаѡи. и сѡи записанѡе изъврѡши се въ лѣтѡ рѡжѡства
 хрѡстоѡа на .чѡмѡв. лѣтѡ, на .ѡ. дѡкенѡбра. писанѡ ва изѡ-
 бранѡи полѡче и вѡкнищѡе бѡгѡлюбѡимѡгѡ града дѡбровѡника. и
 за вѡкѡ тѡврѡгѡвѡ сегѡи записѡ повѡелѡмѡ га подѡвисѡкѡ нашѡ

законъ верованъ великъ печать. а списа веровани логофѣтъ Никола Звездикъ по заповѣди господства дѣбровачкога.

Cod. ragus. fol. 105. a.: MCCCXLII. die 10. decembrio, privilegio per la signoria de Raguxi a voiuoda Iuanis e a soi fradeli de Radosau Paulouich, confermando tute le scritture.

CCCXLIV. 1443. 1. aprilis. U Ključu.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda, uxor ejus Helena et filius Vladisav fatentur se accepisse ea, quae Helena, uxor vojevodae Sandalj, iis reliquerat.

† Ми господинъ Стѣпанъ, милостью кожьнивань велики воевода рѣсага босаньскога и к томѣ, и ми госпожа Елена, више реченога господина воеводе Стѣпана а кѣи почтенюга споменѣтѣя господина Бавше, и ѣ князь Бладисавъ, синъ више реченога господина воеводе Стѣпана, даемо на видѣнье всакомѣ, комѣ се достои, или прѣт-кога се изънесе синъ нашъ запись штворень шглядати, а подѣ нашѣ законѣ висѣхѣ печать, како приимсмо шдѣ много почтенюга князя и властѣю дѣбровачѣхъ по нашемъ слѣзѣ и днѣмъ по Радивою Шиглицѣ с нашемъ листомъ вѣрованнемъ, що намъ шпорѣчи и шстави по себѣ на смѣрти госпожа Елена и списа з добромъ свѣстью свою напеконѣ рѣчь с тестаментѣмъ, каконо ѣ по законѣ свѣтѣовно и ш-не печатью писана шдѣ рѣке нѣе дѣховника Никанѣдра старѣца ерѣсалимьскога, како смо рекли згора, ере приимсмо ми господинъ воевода Стѣпанъ и ѣ госпожа Елена и ѣ князь Бладисавъ васъ покладаѣ, що ѣ била положила речена госпожа Елена с комѣмъ дѣбровачѣки с сѣдовниехъ сребрьниехъ и шботѣхъ златиехъ и с поѣснѣхъ и с прѣстѣниехъ и с велициехъ и шглавью или с чемъ с иномъ, све на пѣно приимсмо и тисѣхѣ дѣкати златѣхъ, и ницю веѣ не шста с комѣмъ дѣбровачѣки шдѣ постава госпоже Еле, ере ни све даше целокѣпно, каконо ѣ и поставлено, и за то имъ шчинисмо шви занисъ за веѣ вѣровано подѣ нашѣ висѣхѣ печать, роцтва христова .ч. и .с. и .м. и .г. лѣто, мѣсеца априла прѣви данъ, с Касчѣ. писано по заповѣди господина воеводе Стѣпана и госпоже Елене и князя Бладисава воеводиѣа, како се и више пише. писа Бѣкша днѣмъ.

CCCXLVI. 1444. 3. septembris. Kreševo.

Stephanus Thomas, Bosnae rex, Ragusinorum privilegia confirmat.

† Ба нме ѡтца и сина и светога дсха аминь. господь с небесъ призри видѣти сии чловчєскіє, и слыша гласъ сфающихъ всѣхъ на нѣ, дръженъ властью всѣ тварь, имже царєи царствѣють, и мѣстѣмъ дръжеть земаѣ, богъ еданъ, Исусъ Христосъ нѣчера и данасъ таже и ва вѣки, избрани свѣтѣ родителє и прародителє кралевѣства ми, и прослав-н-хъ паче тѣхъ царь на земли и паче на нечесѣхъ винѣци свѣтл-ми срасивъ ехъ са всѣми свѣтими, ꙗкоже не станна естъ въселенон блажена нѣхъ памѣть, ѡтѣ нѣхъже племена пазъ вѣхъ изакранъ изъволнѣмъ кожнемъ и причистѣ когѡродице и молитвами нѣхъ господинъ краљъ Стефанъ Толмашъ, многѡ почтенѡга споменѣтъмъ славнѡга краля Ѥстѡе синъ и наслѣд-никъ, милостию кожнѡмъ краљъ всѡи Босни и доинѣмъ краємъ и къ томѣ, и не далече ѡтѣ нѣхъ пѣтѣю нѣ прадѣмъ и снѣмъ синъ же и наслѣдникъ истини ѡтѣ свѣтаго нѣхъ корина, по-велнѣмъ и сѣдомъ кожнемъ примѣмъ дръжавѣ кралевѣства, и сидѣ на престоли кралевѣства како царь и владика всѣмъ стежанъю мѡнѣхъ прародителъ, ѡда всѣхъ примѣе часть и славѣ и дари многѣ, и тогда придоше въ славни двѡрь кралевѣства ми с Крешево племенити мѣжне славнѡга града Дѣбровника властелє и покансарє Никола Жѣрѣговиѣ и Мл-ринъ Растиѣ с почтенными дарѣми и частѣми ѡтѣ речѣнога града Дѣбровника, властѣмъ и ѡпѣнне, и ти речѣни покансарє насъ некаше, много смилиєно просише за всакѡне свѣте и законѣ и слокодѣшнне речѣнога града Дѣбровника, коє сѣ имали с записѣхъ и с повѣлахъ с рѣчьчєнными нашими родителѣи и прародителѣи, са госпѡдѡмъ сръбьскѡмъ и босаньскѡмъ, како да вѣсмо и ми пѡмъ окнчаю речѣнѣ госпѡдѣ нѣмъ потвѣрдили и сѣтанѡжитѣли крѣнѣко прѣвѣхъ нашихъ сло-кодѣшнне и законѣ и свѣте и повѣлѣнѣи и записѣ госпѡдѣ сръбьскѣ и босаньскѣ, и кралевѣствѡ ми слышавѣше и раз-смиѣвѣше нѣхъ нѡдѡбѣнѣ и разсмиѣнѣ и прилѣчнѣ прошенѣ ꙗ правѣ, а ми, имавѣше скѣти и цѣмъ зговорѣ с властѣли и вѣльмѡжамѣ кралевѣства ми, створиѣхъ емъ милѡсть речѣ-

номъ градъ Дѣровникъ властелѣмъ и всѣмъ ѡпѣѣни дѣровачкомъ по сѣхъ нашихъ листихъ и повелѣхъ, за нихъ срьтъчанство потвѣрдисмо имъ и ѡстановитисмо все и всаконе повеле и записаны речене госпде срьбьске и косаньске, и потвѣрдихъ емъ приморне и Конавле са всими своими котарьми, назъ господинъ краля Томашь и вса ина господа, кои сѣ господовала до мене, да е до вика реченомъ градъ Дѣровникъ и всѣмъ ѡпѣѣни твѣрдо и непорочно нами и нашими посланими, паче да сѣ ѡ всако врѣме становитни и крипци, и ѡ ввози нашихъ ѡ всѣхъ реченихъ повелѣхъ и ѡ законихъ и ѡветихъ и всаконыхъ слободѣннахъ речене госпде срьбьске и косаньске, и речени властеле и поклансарне града Дѣровника и ѡтѣда все ѡпѣѣне приимше и завезаше се кралѣвствѣ ми давати ѡтѣ реченога града Дѣровника и ѡтѣ ѡпѣѣне все дѣровачке приимше и завезаше се кралѣвствѣ ми давати срьбьски двѣхъдакъ, двѣе тисѣѣи перьперь динари дѣровачкихъ, всако годице на Дмитрѣвъ данъ и такоге всако годице на Власинъ данъ .ѣ. сатъ перьперь по законъ и ѡвѣтъ, како сѣ давали реченои госпди кралѣмъ косаньскимъ нашимъ родителемъ бившѣи госпди, кои сѣ господовали до мене. а всѣмъ ѡвѣмъшѣ роткици и свидоци наши добри вельможе вѣвѣда Иванишь Павливиъ з брѣтьимъ, вѣвѣда Твѣтко Станьчиъ з брѣтьимъ, вѣвѣда Владисавъ Клешиъ з брѣтьимъ, вѣвѣда Гладое Семьковиъ з брѣтьимъ, вѣвѣда Петаръ Павла Юрьевиъ сынъ з брѣтьимъ, кнезь Юран Драгиѣвиъ з брѣтьимъ, кнезь Ыскиъ Влатковиъ з брѣтьимъ, кнезь Ѡстоѣ Стиповевиъ з брѣтьимъ, а пристава ѡтѣ двора нашъ двѣрьски кнезь Стипанъ Влатковиъ з брѣтьимъ, нашего кралѣвства протовистаръ кнезь Рѣстое з брѣтьимъ; напрьѣвъ ротихъ се азъ речени господинъ краля Томашь и с вельможамъ кралѣвства ми више писаними, поставивъ рѣци на светомъ евангелию и на часномъ крижѣ хрь(сто)вѣ, да е твѣрдо и непоколебимо, цѣмъ се пише ѡ семъ записѣ, градъ Дѣровникъ до вика викома. а сен се писа рожь(с)тва хрьстова на .чѣмъд. лѣто, мѣсеца сѣкѣтебра третѣ данъ, на Крешевѣ, и повелѣсмо га печатити нашимъ законѣмъ подвисѣкъ печать. а Рѣстое протовистаръ ѡписахъ по заповиди

господина ми краля Томаша. и писа се с славнымъ градъ с Крешевъ.

Шефанъ Томашъ краля кожымъ милостью Грьблемъ, Босни, Приморію, Хомьсці Землі, Давльмци, Херьватомъ, Донімя Краемъ, Западнимъ Странама и к томъ.

A tergo: Die VIII. otubrio 1444 de re Tomas: ambassador ser Nicola de Zorci et ser Marin de Resti.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 136.

CCCXLVII. 1445. 3. februarii.

Stephanus, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

Ба имѣ шца и сина и светога дѣха аминь. ми господинъ Стѣпанъ, милостию божиымъ велики воевода рѣсага босаньскаго и веѣе, даемомъ знати всакомъ чловѣкъ, комъ се подова, и прѣдъ кога дондѣ швъ нашъ листъ штворень, какомъ примисомъ шдъ многоу почтенюга кнеза и властѣу дѣбровачцѣхъ по нашиехъ покансарѣхъ по господинъ старѣцъ Радинъ и по кнезъ Ёскашинъ Санковитъ и по кнезъ Ёсманъ Юговитъ .т. дѣкати златѣхъ, кон дѣкати есѣ шдъ добитка шдъ шестъ тисѣхъ дѣкати, кое дѣкати естѣ поставишъ господинъ воевода Сандакъ с комъшъ дѣбровачки на добитѣе, а тѣмъ реченѣмъ дѣкатоу естѣ рокъ сзнимати ихъ мѣсеца фѣрвара .г. и швъ листъ есди вамъ за спедиторню, какомъ примисомъ више реченѣхъ .т. дѣкати шдъ кнеза и властѣу дѣбровачцѣхъ по господинъ старѣцъ Радинъ и по кнезъ Ёскашинъ и по кнезъ Ёсманъ. и тие нашъ властѣе призваше по шкнчаю гостіе люди за скѣдочесъ. и за вса вѣрѣмена миншта есломъ на пѣнъ плаѣени шдъ овѣхъ шестъ тисѣхъ дѣкати на .ч. и .с. и .м. и .е. лѣтомъ, мѣсеца фѣрвара .г. и за веѣе вѣкрованѣ повелѣсломъ швъ листъ печатитѣ нашомъ законнымъ печатью. по заповѣди господина воеводе Стѣпана писа Радивои динькъ.

A tergo: 1442 a di 27. freuarii. Expeditoria de vojevoda Stepan per lo profito de d. 6000 de d. 300 per Radin staraç e Vochaxin Sanchouich e Vochman Jugouich.

Sigillum: стѣпанъ. печать воеводе стѣпана. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXLVIII. 1445. 28. februarii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii vojevodaе Stephano et filiis ejus Vladisav et Vlatko promittunt, se incolas oppidi Trebinje apud se non recepturos esse.

Ба имѣ великаго бога саваота големога, господа нашего, рѣкѣ же въ начетахъ штица, въ испашение сына, въ извершение свепрѣсветаго дѣха, ѡ великославна прѣсвета тринце, слава тебе, въ те бо крѣстихомо се, и тобою прѣмисмо ко-жаствена благодеть, сподобашаю насъ по твоиои слаткои и неизрекомои мнлости сдрѣжати и правити когоялюбим и нимъ намъ даровани градь Дѣбрѣвникъ, еже естъ ѡчества нашего, и кѣде кожимъ изволеніемъ въ пѣне дрѣжавѣ, изволи неизрекома и безъчасанамъ мнлость еншнаго и велика владике цара господа бога нашего Ісѣ Хрѣста и к томѣ великославна и много почтена нескровна, паче свемѣ свѣтѣ проявлена красна и много сръдачна люкавъ славнехъ и велможнехъ великаго вонде Стипана и негова сына княза Владисава и княза Влатка к намъ властелшмъ и ка скон ѡпкини града Дѣбровника, а на влашно саде речени веке и колю потвѣргѣю к намъ почтенѣ старѣ прѣязанъ и любавъ, ѡкетѣ намъ бити до вѣка сръчани и много любими прѣштеліе, и ѡще колю нерели прѣво, а наше трѣговце саелюдати и нухъ иманіе по свои нухъ дрѣжавѣ и свѣда, кѣда је нухъ може досеки, стоимти за свакога дѣбрѣвчана и не дати мѣ злѣ счинити. до-слаше к намъ с листомъ вероване много почтене и разшмне мѣжи и поклицаре господина старьца Радина и своіе властели, княза Вѣкашина Санковикъ и княза Вѣкмана Юговика и ш-ними Радивомъ димка, и проповидеше намъ много почтене и мнлостивѣ беснеде, цю намъ кнеше нарѣчно господинъ вонда Стипанъ и негови синове, князь Владисавъ и князь Влатко. а ми князь, властеле и вса ѡпкини града Дѣбрѣвника, да толкан люкавъ и велико и красно нухъ шбетованіе к намъ не кѣде нехарьно паче ва с свемъ славно и много харьно, да естъ видимо вакомѣ маломѣ и великомѣ, и да је памѣтно вично ѡвремъ записомъ на великѣ славѣ и сѣвишеніе на свихъ

више реченихъ прѣцатель господина вонде Сטיפана и кнеза
 Владисава и кнеза Блатка и нихъ встанка по мѣшкѣмъ ко-
 ленѣ, прѣцисмо и записасмо и встановитисмо, да вѣдь да-
 нашнега дне на прѣда не имамо прѣцисати ни дръжати ни-
 еднога трѣкенинина, кон годѣ вѣ дошао, с Конавлахъ,
 испратитъ свакога изъ Конавли, както врьсинанина и дра-
 чевичанина. и на све више писано ꙗ кнезь дѣбровачки Жѣпанъ
 Бѣникъ и са избраними властели вѣка свога и прѣгата Пи-
 ерько Бѣникъ, Жив... Цигсанъ, Марѣкъ Растикъ, Дамъ-
 ѣвъ Менчетикъ, Никола Кабѣжикъ, Димко Грѣветикъ,
 Жижмѣда Жѣвѣникъ, Никша Силковикъ, Живанъ Маръ...
 чикъ, Живанъ Гочетикъ, Никша Пѣцикъ, Марѣтоло Жаман-
 овикъ, Витко Растикъ, Жонко Бѣникъ, Томко Сорѣгоче-
 викъ, Марѣкъ Рафанловикъ, Яковъ Тамарикъ, Стипко
 Жамановикъ, Михо Бѣчинчикъ, Пако Пѣцикъ, Жонко Гра-
 дикъ, Михо Прѣгловикъ, Никша Гѣндсанъ, Яндрѣм Ра-
 стикъ рѣтисмо и закласмо на светѣмъ евангелю и на час-
 нѣмъ крѣстѣ хрѣстовѣ, рѣтисмо се за насъ и за све наше по-
 слеги, како све више писано до вѣка сръчано и вѣзь нѣдно-
 га пропатца прѣвовнѣрно хѣе се сахранити. и све више
 писано згора ми кнезь, властели и вѣкниа кластео дѣбро-
 вачцѣхъ, кон се рѣтисмо, наменѣмъ с вѣсѣи повелю рѣте више
 свега писанѣго на то прѣсежемо, ако вѣсѣи сви згора рече-
 ни вѣкон згора писано хѣтели потвѣритъ или кон годѣ насъ
 вѣкѣ вѣкома за живота вонде Сטיפана и кнеза Владисава и
 кнеза Блатка и нихъ вѣсталехъ по мѣшкѣмъ колѣнѣ и за жи-
 вѣта кнеза и кластео дѣбровачцѣхъ згора реченѣхъ и нашехъ
 вѣсталехъ, да вѣсть проклетъ вѣтцѣмъ и снѣмъ и светѣмъ дѣ-
 хѣмъ и прѣчистѣмъ вѣгородницѣмъ и силѣмъ часнаго и жи-
 вотворѣцаго крѣжа господина и сѣми светѣми вѣдь вѣка во-
 гѣ вѣгодникѣмъ, и да вѣ причѣстанъ к Юди, кон прода снѣа
 кожѣ на распѣтѣ, и к онѣмъ, кон вѣпахъ: пропни, пропни,
 на насъ и на чѣдѣхъ нашехъ, и да се вѣ вѣдѣрѣгао ангѣла пра-
 кога на вѣмѣмъ часѣ и вѣга и вѣре, с про вѣрѣмо, на
 страшиѣмъ сѣдѣиѣ. а сѣн се писѣ ва избрании полаче и вѣк-
 нице вѣголюкиѣмаго града дѣбръвинѣа нашего вѣ вѣкто рѣжа-
 стѣа хрѣстоѣа на .чѣмѣ. вѣтъ, на .вѣн. вѣрѣ(ва)ра. а печѣ-
 тисмо га подѣвѣсѣкю вѣлиѣсѣ печать.

Cod. ragus. fol. 108. b.: MCCCCXLV. die XXVIII. freuaro, priuilegio fato per la signoria a vo. Stipan de non ačetar ni tегnir in Canali Tribignani.

CCCXLIX. 1445. 24. junii. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii profitentur se accepisse a vojevoda Ivaniš et knezis Petro et Nicolao 3600 hyperpyra, et promittunt se pro hac pecunia pensuros esse fenus.

Ба нмѣ втца и снна и дѣхъ свѣтога. ми кнезь, властеле и вса вѣкнна града Дѣбрьвника даѣмо на знаніе всакомѣ маломѣ и великомѣ, прѣѣдь кога изидѣ сан нашъ записъ вгледати, ерь прѣмисмо вѣдь господина вондѣ Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе, синовѣ почтенѣго споменѣтѣа господина воѣводе Радосава Павловника, .ѣ. тисѣке и .ѣ. сать перьпери динар(и), а прѣмисмо ѣ по рѣке ннѣхъ покласаревѣ, по кнезѣ Радѣю (Ѣ)зрисаинкю и по кнезѣ Мнотошѣ Цѣрькю, да стоѣ на добитіе ѣ нашъ комѣнъ на .ѣ. по кентенарѣ а подѣ вѣ(и ѣ)вѣтъ: да нѣхъ сѣ волни дрѣжати ѣ нашемъ комѣнѣ, како сѣ ѣдрѣжи ѣ прѣвѣхъ записѣхъ. а ми кнезь и властеле дѣброваччи даѣмо добитіе, како ѣ згора речѣно, всако годициѣ .ѣ. по кентенарѣ. и вѣѣ ми кнезь и властеле и вса вѣкнна дѣбровачка вѣѣтѣѣмо више речѣне пнѣнезе дати вѣзда, када нѣхъ бѣдѣ хотѣтъ ѣзѣти, на ннѣхъ волю, дославѣ свѣ .ѣ. своѣ добре люди а с лнствѣмъ верованѣмъ и с печатію ннѣхъ законѣмъ, ал-и-мѣ свѣ пнѣнезе ѣзѣти ал-и-мѣ кон днѣ, да ѣзѣмъ слѣбѣдно бѣзъ ннѣднога задрѣжанѣ. и вѣѣ ми кнезь, властеле и вса вѣкнна града Дѣбрьвника вѣѣтѣѣмо речѣнѣмъ господинѣ вондѣ Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николе више речѣне пнѣнезе саблѣости, да нмѣ не нмаю на манѣ прѣѣти ни за ѣднога чловека сеган свѣта волю ни за рѣчѣ ни за прошню ни за кѣпню ни за коѣ прѣдѣжѣ ни за страхъ ни за благо тако граганина нашего како гѣста чловека алн бн нашего господина плѣменнѣтога крѣне краля ѣгарьскога алн господара тѣрьскога алн господина замѣрьскога алн косанскога, (ни) занѣданѣ ннн ѣзѣокѣ, кон бн на свѣти могаѣ бѣти, да н(мѣ) сѣ ти пнѣнези ѣдрѣжати не могѣ. згодноѣ бн сѣ комѣ згодѣмъ више речѣнѣмъ господичикѣмъ вѣставити по сѣбѣ више

речени покладъ, ми речени кнезь и властеле и вса шпкина дѣбрьвачка шбетѣемо дати више речене пненезе ннхъ натръшкѣ, що би било почтено и право натражѣ срътца ннхъ по мѣшкомъ колени: ако ли би патрашка ннхъ срътца не било, тада да се дадѣ, кому би више речени воеводики порѣчили, дославъ своѣ добре люди а своѣми листови верованемъ и с печатю ннхъ верованомъ закономъ. и на све више писанъ ми кнезь, властеле заклаемо се са своимъ шпкиномъ града Дѣбровника, шбетѣемо реченимъ господниѣ воеводе Иванишѣ и кнезѣ Петрѣ и кнезѣ Николѣ въ Христа кога и къ дѣше наше свемѣ сахраненю и непоколинимѣ кнѣти, како ю згора речениѣ, шбетовано и записано. и за векю чистую и керованѣ дрѣгнѣ швакигѣ листъ шдѣ рѣчи на рѣчѣ писавъ рѣкомъ Ми(от)шѣ Цѣрькѣ, и шета ѣ нашѣ колени. а сен се писа ва изакранон полаче и векниче коголюбимаго града нашего Дѣбровника въ лѣто рожества хръстова на .чѣмѣ. лѣтъ, мнсеца юнѣа на кѣ.

Cod. ragus. fol. 109. b.: MCCCCXLV. die XXIV. juni, privilegio facto per la signoria de Raguxi a voinoda Iuavis e fradeli, fioli de Radosau Paulovich, per lo depoxito de pp. 3600 a profito V. p. C., a li quali fo dato privilegio.

CCCL. (1445). 6954. ind. IX. 17. septembris. Smederevo.

Georgius, Serbiae despotes, et filii Gregorius, Stephanus et Lazarus confirmant Ragusinorum privilegia.

† По неизреченномъ милосердію и чловѣколюбію владыки моего, сладкаго ми Христа, и по неизреченномъ и всемилостивому его призрѣнію еже на господство ми шкѣже и на прѣвнхъ тѣхъ православныхъ царѣ и госпѣды такожде въ волн прѣсвѣтаго дѣха и на господство ми изѣа, и постави ме наслѣдника родителемъ моимъ и господина сръкаемъ и помѣрїю и подѣнавію, тѣмъже въ Христа бога благовѣрный господниѣ сръкаемъ деспотъ Гюргъ и синове госпѣдства ми Гръгѣръ и Стѣпанъ и Лазаръ, пишеть госпѣдство ни къ свѣдѣніе вѣсѣмъ, како прѣидоше къ госпѣдствѣ ни шѣ владыцаго града Дѣбровника, кнеза, властель и все шѣккне почтенїи властеле и добрїи наши прѣатели, кнезь Никша Тамарикъ и кнезь Яндрѣшко Бовалѣвникъ, и при-

несоше к намъ записанїа госпѡдства ми, що имъ је било записало и милость оучинило госпѡдство ми, да имъ шнози госпѡдство ми и сынове госпѡдства ми Грыгѡрь и Стѣпанъ и Лазарь потвѣрдило: мы же любве ради тѣхъ и прїателства еже къ госпѡдствѣ ни благоволи госпѡдство ни просимое тѣмъ испълнити, тѣмже и потвѣрждаетъ имъ госпѡдство ни милость и записанїа, що сѣ имали оу прѣве госпѡдѣ сръбьскѣ и оу цара Стефана и оу господина и родителѣ ми Бѣлка и оу господина свето почившаго кнеза Лазара и свето почившаго господина и родителѣ ми деспота Стефана, и госпѡдство ми како имъ је било записало и оутвѣрдило. ако се оучинїи конѣ пра мегю дѣбровчани и сръбѣи, да се поставїи половина сѣдїи дѣбровьчкїихъ а половина сѣдїи сръбьскыихъ, да се пре прѣдѣ ними, и да естъ порота дѣбровчанинѣ дрѣжина нїегова, кон соу шнде, или кон се нандѣ дѣбровчанѣ оу нанкланжнїемъ мѣстѣ: ако ли оуохоте шбон свѣдочѣ, кон се пре, да поставѣ половиноу дѣбровчанѣ а половиноу сръбѣи, и шдѣ шнѣхъзи свѣдоу да нѣ волнѣ повѣки ниїеднѣ; ако ли оузимаю кою прѣ доуѣбровчанѣ съ саси, такогїе да се соудѣ како и сръбѣи, половина сасѣ а половина дѣбровчанѣ сѣдїи, и да не позиваа дѣбровчанина сръбїи никамо на соудѣ тѣкмо прѣдѣ шнези соудїе, такогїе и саси да се пре прѣдѣ шнеми соудїами, а да се не моуче прѣдѣ госпѡдство ми ни предѣ кїефалїю. и ако кон дѣбровчанинѣ коупїи конѣ, и шноган конѣ ако схватїи сръбїи или сасинѣ и рече: оукраденѣ мї е или оухѣшенѣ, да се штѣкльнѣ дѣбровчанинѣ, како нѣ свѣдѣца шномоуи коню ни хѣсѣ ни татѣкѣ, нѣ га е коупилѣ, и ако бѣде драго сръбїи или сасинѣ оузети свога конѣ, да га ѣзме, а що бѣде даль дѣбровчанинѣ за шноган конѣ, шнози да моу даа, а конѣ личнога да нѣ волнѣ оудрѣжати. и гдѣ стане доуѣбровчанинѣ на станѣ, ако воудѣ шнѣ прѣкѣ сталѣ на шномен станѣ, да нѣ волнѣ сръбїи шнде стоати безѣ нїегова хотѣнїа. и кон годѣ дѣбровчанинѣ иде с трьгоуь своимъ или с тоугимъ по трьгоуехъ и по землѣи госпѡдства ни, како имъ је билѣ законѣ оу цара Стефана и оу господина и родителѣ ми Бѣлка и оу господина свето почившаго кнеза Лазара и оу свето почившаго господина и родителѣ ми деспота Стефана, такози

да нмь іє и напредь оу-господства ни. и що боудє доубровчанинь, сръбиноу свое иманіє даль оу вѣрѣ, що мѣ запиш сръбинь и рече: нѣси ми даль, да рече дѣбровчанинъ своимъ вѣрѣмъ и дѣшомъ, що мѣ є даль иманіа, да такози и платїи. и коудѣ идѣ дѣбровчанє с трьгомъ по земан господства ни, гдє га оубїє хоуса или га покрадѣ оу селоу, да нмь шко-лина платїи, що нмь оузмє хѣса, или що би нмь покрали: ако ли би нмь школина не платила, да нмь платїи господство ни, що нмь се оузмє. и да нѣ намета дѣбровчаномъ оу трьговехъ господства ни. и кон се іє дѣбровчанинъ, оуба-щинилъ оу градѣ господства ни с Новомъ Брьдѣ, тѣзи да зигїє градъ и да чѣваа: кто ли сѣ гостїє и нѣсѣ се оубащ-нили, да нмь іє на нихъ волю како нмь годє, и ако се раз-вїє дрьво дѣбровччкѣ с приморїю с власти господства ми, ко-и-мь іє бнлъ законъ за този оу прѣвє госпде и с цара Стефана и оу господина и родителя ми Блѣка и оу свето по-чившаго господина кнеза Лазара и с свето почившаго госпо-дина и родителя ми деспота Стефана, тѣзи законъ да нмь іє и сѣда оу господства ни. и кто любн нѣз земліє господства ни ити с дѣбровникъ, или іє сръбинь илї є влахъ или чїи годє чловѣкъ, на коуплю, да гредє всакъ свободно, да га не оуставля господство ни ни властникъ господства ни, а що є бнлъ законъ при царѣ Стефанѣ и при господинѣ и роди-телю ми Блѣкѣ и при свето почившаго кнеза Лазара и при свето почившаго господина и родителя ми деспота Стефана и оу господства ни до дньсь, тѣзи законъ да нмь є и на-прѣдъ оу господства ни. и за трьгове помѣрске, кон сѣ оу владанїю госпдства ни, сланице коудє сѣ бнлє оу прѣвє дньїи и трьгоке, тѣден да соу и сѣда, а индє нигдє да не бѣдѣ. и що се пре мегю совоми дѣбровчанє, или се бѣдє оучи-нило с сръблїєхъ или с дѣбровникѣ, да се пре предъ коунсѣли дѣбровччкыми и предъ нихъ сѣдїами, и що соудїи коунсоуль и нїеговє сѣдїє, на томъ да стое: ако ли би не хотєль дѣ-бровчанинъ стоати на томъзи соудѣ, да є волнъ коунсоуль и нїеговє соудїє шноган свєзати и дрьжати, докле плати, що є шсоугїєнь. и да тоган закона нѣ волнъ потворити ни кїє-фалїа господства ни ни нїїн владалць. и ако се слѣчїи смьрть, комоу дѣбровчанинѣ оу земан господства ни, що іє

нїегова иманїа, да за този не имаа посла господство ни, тькмо да єсть шномѣи, комѣ га є на сьмрьти нарѣчиль. и да дѣбровчанинѣ нѣк посланого дара ни ѡзетїа безъ нихъ волю, тькмо да си стою и ходо свѣде свободно съ своимѣи трѣзи. и шцє хокїє госпѣдство ни, ако є комоу кон доуѣбровчанинѣ що дльжнѣ или кривѣ, да се ище истѣць, а да на иномѣ доуѣбровчаниноу нѣкє волнѣ искати, тькмо кто є дльжнѣ или чимѣ кривѣ, шнзи да плакѣа и патїи, а за иного на дрѣгога да нѣк прѣѡзма. и ако би се слоучило господствѣ ни, да се свадимо з дѣбровникѣмѣ, да имѣ приповѣк господство ни прѣво тога на шєсть мѣсець, како да си изидѣ вси съ иманїємѣ изъ землїє госпѣдства ни свободно, по тѣмѣ да ихъ ратѣємо. и шцѣ оуспоменоуше госпѣдствоу ни више речєнныи властєлє, що имѣ нѣкє било записано ѡ господина и родитєлѣи ми дєспота Стефана за оудавє, и за този имѣ оучини милость госпѣдство ни, да нѣкє оудавє на дѣбровчанинѣ по ниєднѣ начинѣ ни штѣ кога. сїа вса више писаннаа вѣрѣю и оутвѣрждаєть госпѣдство ни, ѡко да прѣѣыкають твѣрда и непрѣложна вса лѣта живота госпѣдства ми и синовѣ госпѣдства ми, догдє є наше госпѣдство кнєза и властєлѣи и все шѣѣкинє града дѣбровника оу правомѣ и истинномѣ прѣатєльствоу и любви кѣ господствѣ ни и синовѣ госпѣдства ни. и молю, єгожє изволитѣ богъ по насѣ прѣѣмника быти госпѣдства срьѣѣскаго или штѣ синовѣ госпѣдства ми или кого штѣ сьродникѣ госпѣдства ми или иного кого, сємѣи нашємоу записанїю не потворєнѣ быти, нѣ пачє потвѣрждєнѣ, ѡкожє и азъ прѣѣдє мєнє бывшїихъ господѣ не потворихъ, нѣ пачє потвѣрдихъ. сїа вса више писаннаа записашє сє и оутвѣрдишє сє въ лѣто .ж҃сцнѣд., крѣгъ слѣньцѣ .ї. и лоунѣ .дї., їндиктїи .д., мѣсеца сєптємврїа .зї., оу Гмєдєрєѣ. а сїємѣ записанїю милостници великїи чєлникѣ Мнѣхалѣ и чєлникѣ ризничкїи Паскою и логѣдєть Богданѣ.

Милостїю вожїєю господинѣ Грьѣлємѣ дєспѣтъ Гьургь.

A tergo: MCCCCXLV. die 17. setembris, privilegio del signor despot Gorgi e de li 3 fioli sui, confermando le scritture antiche e renouando la noua.

Sigillum pendens: въ хрѣста вѣа вѣговѣрнии хрѣсто-

любви господнь срьблемь і подѣнаю гюрѣк. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 137.

CCCLI. (1445) 6954. ind. IX. 17. septembris. Smederevo.

Georgius, Serbiae despotes, et filii Gregorius, Stephanus et Lazarus restituunt Ragusinorum privilegium de Srebrnica.

† Милостію божією господинь срьблемь деспотъ Гюрѣ дае въ свѣдѣніе всѣмъ, како пріидоше къ господству ми шть владѣщаго града Дѣровника, кнеза, властель и все шккне почтеніи властеле и добріи наши приателіе кнезь Никша Тамарникъ и кнезь Яндрѣшко Бобалиевникъ, и ш семь въспоменше молькнѣкъ госпѣдству ми за сребрничкынъ законъ, кои сѣ имали за свето почившаго господина и родителѣ ми дѣспота Стефана и господства ми, къдъ приимхъ Сребрничцѣ, цю имъ е било штинило, и оучинило господство ми дрѣгінъ законъ, да имъ госпѣдство ми оучиніи законъ, кои сѣ прѣгѣ имали: тѣмъже любе ради тѣхъ и пріателства еже къ госпѣдству ми благоволіи господство ми просимое тѣмъ испльнити, и оу томъ имъ оучини милость госпѣдство ми, кои соу законъ имали прѣгѣ за свето почившаго господина и родителѣ ми дѣспота Стефана и оу госпѣдства ми, тѣзи законъ да имаю и напредъ ѣ госпѣдства ми и синовъ госпѣдства ми, Грѣгѣра и Стѣпана и Лазара; и за кѣпоканіе сребра и трѣгованіе по земли госпѣдства ми, шсѣкнъ Смедерева, и износити свокодно ѣ Дѣровникъ, за този кои соу законъ имали прѣгѣ за свето почившаго господина и родителѣ ми дѣспота Стефана и оу госпѣдства ми, тѣзи законъ да имаю и напредъ оу госпѣдства ми и синовъ госпѣдства ми, Грѣгѣра и Стѣпана и Лазара; и за царине по земли госпѣдства ми, гдѣ нѣсоу биле царине прѣгѣ за свето почившаго господина и родителѣ ми дѣспота Стефана и за госпѣдства ми, тоузи да нѣсѣ ни сѣда оу госпѣдства ми и синовъ госпѣдства ми. и сѣа записаше се и оутвѣрдише се въ лѣто .ж҃сцнѣд., крѣгъ санцѣ .і. и лоунѣ .дѣ., индѣктіонъ .дѣ., мѣсеца септеврѣа .зѣ., оу Смедеревѣ. и сѣмоу записанію милостиници великынъ чельникъ Мухаль и чельникъ ризничкынъ Паскоє и логофеть Богданъ.

Милостію божією господи́нь Гербле́мъ дѣспѣть Гюргъ.

A tergo: MCCCCXLV. die 17. setembro, privilegio de signor despota e de li 3 foli per vxanza de Srebrnica.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 138.

CCCLII. (1445) 6953, Novo Brdo.

Stephanus knez.

Subscriptio: Въ Христа бога благовѣрни кнезь Стефанъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Russorum in Atho. D. Avraam. Опис. 79. Св. Гора. 145.

CCCLIII. 1446. 22. augusti. Vranduk.

Stephanus Thomas Ostojić, Bosnae rex, Paulo, Marco et Georgio, filiis vojvodae Ivaniš Dragisić, donat urbem Kluč et multos pagos.

Ва на́ме ѿца и сина и свето́го дѣха а́минь. ми́лостію бо́жїимъ ми́ господи́нь Ше́фанъ То́машъ Ёсто́нѣъ, кра́ль сръбле́мъ, Босни́, при́морію, хрѣ́мьски зе́мли, Далѣ́мацин, хрѣ́ватомъ, до́нимъ кра́емъ, запа́днимъ стра́намъ, Хѣ́сри, Со́ли, подринію и къ то́мъ. ва́ наче́такъ азъ́ рече́ни Ше́фанъ кра́ль То́машъ Ёсто́нѣъ сла́въ вазда́емъ непроста́нно госпо́динъ мо́емъ вла́дци́и Хри́стѣ, и́же ва́ наче́такъ не́бесъ дивни́мъ стѣрѣ́ньемъ стѣрѣ́ди и расе́ленію сво́єю воле́ю ѿнова, за́ ми́лосердіе́ же ми́лостіи́ при́де с не́бесе́ члоуко́любно на зе́мль, и па́дше́ члоу́чє сѣ́рце́ приста́пленъ со́бою ѿбо́жнє́ на не́беса́ сѣ́де, тѣ́мъже и по́гнє́ше ѿ́вце до́мъ и́ждраки́лева ка́ истинно́мъ па́стирѣ́ и бо́гъ вазвраще́не́ ки́ше, тѣ́мъже и скѣ́птрѣ́и ца́рски по́ всю расе́леню стѣрѣ́ю́ще се́ и кра́се́е се́ сла́ве бо́га въсе́държителя́. тако́е и азъ́ Ше́фанъ То́машъ Ёсто́нѣъ, ра́бъ бо́жи, кра́ль зго́ра рече́ни, спо́добленъ́ бы́хъ кра́левати ва́ рече́нихъ зе́мляхъ́ роди́тель и прароди́тель на́шихъ, твори́ти ми́ правде́ и ми́лостіи́ и да́ре и за́писани́ка на́шимъ ви́рѣ́нимъ сла́гамъ, вса́комъ же́ по́ ви́ри́ и по́ до́сто́йни́ю е́го, и изво́ли́ кра́левѣ́ство́ ми́ по́ ѿвѣ́чаю́ госпо́цтва́ ми́ вса́ки бла́ги и до́бри ѿ́бразъ́ сказа́вати́ и твори́ти на́шимъ ви́рѣ́нимъ сла́-

ваць с правими меѣми и котари и село Стѣван с правими меѣми и котари и село с Градицихъ, що мѣ є кнло с дръжанню, и село Глиби и Ускопѣ с правими меѣми и котари. тои все више писано, градове, жѣпе, села и всака прихѣдница, ка ш-т-ога пристое, дѣкате и ине дохѣтке даемо и даровасмо нашимъ вѣрнимъ и дразнимъ сѣбѣгамъ, кнезѣ Павѣ и кнезѣ Марькѣ и кнезѣ Юрию и нихъ шталомѣ, с виѣ виѣкомъ за племенито, каѣ насъ боѣ тими вѣлкихъ шчини, тере ми бѣдемо тими вѣлкими, да намъ се тои не има порѣи ни потворити ни на манѣ донѣсти ни за єдиѣ невирѣ ни згрихѣ кралевѣствѣ нашемѣ, що не би шгледано господиномъ дидомъ и црѣккомъ босанѣскомъ и добрими бошнами. и с тими са всеми више писанимъ придасмо ихъ господинѣ дидѣ Милою и дидѣ конѣ диѣ с рѣке црѣковне. а томѣи скидоци властее кралевѣства ми воевода велики кралевѣства босанѣскога воевода Стипанѣ Бѣкѣчиѣ з братишмъ, воевода Иванѣишѣ, синѣ воеводе Радосавѣ, з братишмъ, воевода Петарѣ Ковачѣвиѣ з братишмъ, воевода Тврѣтко Стипанѣвиѣ з братишмъ, воевода Владисавѣ Клешиѣ з братишмъ, кнезѣ Стипанѣ Владисалиѣ з братишмъ, кнезѣ Бѣкиѣ Влатковиѣ з братишмъ, кнезѣ Иванѣишѣ Дѣкоевиѣ з братишмъ, кнезѣ Тврѣтко Владисалиѣ з братишмъ, кнезѣ Шестоѣ Стипоѣвиѣ з братишмъ, кнезѣ босанѣски Радичѣ Мозолиѣ з братишмъ, кнезѣ Радосавѣ Пѣтѣичиѣ з братишмъ. и томѣи пристаѣ шѣ двора нашѣ дворѣски кнезѣ Стипанѣ Влатковиѣ з братишмъ, а шѣ свѣити кнезѣ Иванѣ Шанѣтиѣ з братишмъ. а тѣо ѣе порѣи се више писано насъ или нашѣ послѣдѣи или иноплемениѣ, да є проклѣтъ богомъ штѣемъ и синомъ и свѣтимъ дѣхомъ и свѣтомъ богоматѣрию, блаженѣмъ дивѣмъ Маришмъ, и .д. ми єванѣѣлисти и .в. апѣстоли и .б. избранихъ и всеми свѣтими штѣ виѣка боѣ шгодиѣшѣми. писанѣ с Вранѣскѣ мѣсеѣа шѣгѣста .кѣ. данѣ, лѣтъ рожаѣства хриѣстоѣа .чѣмѣ. лѣто. а писѣ присѣвѣтаѣга и мноѣго славѣноѣго господѣина краѣа Томаѣа дѣѣкѣ Тврѣтко Бѣкѣловиѣ.

Ми господинѣ Шѣпанѣ Томаѣшѣ краѣѣ Брѣблѣмъ, Босѣни, Примѣорию и к томѣ.

Sigillum aureum pendens. · Origin. sine dubio membran.
in museo Zagrabienſi. Arkiv. II. 39.

CCCLIV. (1448) 6956.

· Georgius, Serbiae despotes.

Ἀνεκαίισθης οὗτος ὁ πύργος καὶ ἡ κορτίνα ὑπὸ Γεωργίου δεσπότης Σερβίας. Ἐν ἔτει 6956.

· Inscriptio in moenibus Constantinopoleos inter Kum Kapu et Jeni Kapu. A. D. Mordtmann, Belagerung und Eroberung Constantinopels. Stuttgart und Augsburg. 1858. 132.

CCCLV. 1450. 5. julii. Na Novom.

Stephanus, herceg S. Sabbae, fatetur se accepisse a Ragusinis trecentos aureos, fenus sex milium aureorum.

† Ба наѣ ѡтца и сина и светога дѣха аминѣ. ми господинѣ Стѣпанѣ, кожимъ мнлостѣ херцегъ ѡдѣ светога Гавѣ, господарѣ хѣмъски и приморски и велики воевода рѣсага косаньскога, кнезь дриньски и к томѣ, даемо на видѣние свакоѣмъ чловѣкъ, коѣмъ се подоѣа, и прѣдѣ кога доѣе ѡвѣ нашѣ листѣ ѡтворенѣ ѡгледати, а с нашомъ печатию вѣкроканомъ, како примисмо ѡдѣ много почтенѣго кнеза и властѣѣ дѣкровачнихъ а с нашомъ листомъ вѣкрованимъ и с нашомъ печатию закономъ по нашихъ властѣаихъ и поклицарнихъ по кнезѣ Радивою Цицининѣмъ и по Радичѣмъ Грѣбковичѣмъ .Ѣ. дѣкатѣ златнихъ, кон дѣкати есѣ ѡдѣ докитиѣ ѡдѣ шесть тисѣѣ, коѣ дѣкатѣ естѣ поставиѣмъ господинѣ воевода Гандалѣ 8 коѣмъ дѣкровачки на докитиѣ на петѣ по кентарѣ, и менѣе по сѣки ѡставиѣмъ ѡвѣ речени доѣнтакѣ, и есамъ плаѣенѣ за сва врѣмена минѣѣа и за ѡво годиѣѣе, коѣ е сврѣш... роѣѣа хрѣстока на .ѣ. и .ѣ. и .н. лѣта, мѣсеца авѣгѣста .Ѣ. данѣ, ѡ Стѣпанѣмъ днѣвн. а ѡвѣ листѣ вѣдн властѣаомъ дѣкровачнимъ за естѣспѣдиторнѣю, како примисмо те виѣѣе речѣнѣ .Ѣ. дѣкатѣ ѡдѣ много почтенѣго кнеза и властѣѣѣ по речѣннѣмъ кнезѣ Радивою и Радичѣмъ, и призваѣѣ по ѡбнчаю гостн лѣдн, и биѣѣе властѣаомъ дѣкроваччимъ скѣдоѣи, ере смо плаѣѣни за сва врѣмена минѣѣа и за ѡво годиѣѣе, коѣ сврѣшѣѣѣ на .Ѣ. днн мѣсеца авѣгѣста на .ѣ. и

:8. и :н. лѣта. и за веѣ вѣрованне повелѣсмо швъ листь печатити нашомъ печатню вѣрованомъ мѣсеца иланѣ .ѣ. дань на Повомъ. а списа по заповиди господина ми херцега Гтѣпана Радичъ Грѣковнѣхъ.

A tergo: 1450 die julii, espeditoria de cherceg, como confessa auer reꝑeputo de la signoria d. 300 per lo profito de d. VI. M. per lo terme de li 3 de agosto ambasatori Radiuoi Ziçinich e Radiç Grupchouich.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 139.

Eodem die Stephanus fatetur se a Ragusinis accepisse quingenta hyperpyra: .ѣ. цать перперъ динари дѣбровачнихъ шдѣ дохотка конававскога. комѣ дохоткѣ есть рокъ мѣсеца августа .г. дань шдѣ Степана днѣви. Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLVI. Circa 1450. 7. mensis cerasorum. U Lešu.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, appropinquante Turcarum imperatore Ragusium mittit nuntium.

Племенитнѣхъ и мѣдринѣхъ и ѣ свѣмъ много почтенимъ господамъ, господинѣхъ кнезѣхъ и властел(ем)ѣхъ самовладѣщаго града Дѣбровьника. много здравье и херетисанне да ма госпоцтво ви. господо, казашѣ ми, юрь гредѣ царь на насѣ, тога ради послахъ каньжилера мога Ниньца, що ке гтворитѣ с наше краие вашемѣхъ госпоцтвомъ, ш въсвѣмъ да га верѣете, и да мѣ дасте, и богъ ѣмножи госпоцтво ви. мѣсеца черешьнара .ѣ. днь ѣ Лешѣ.

Гкедѣрь бегъ.

A tergo: Племенитѣмъ и мѣдринѣхъ ѣ свѣмъ много почтенимъ господамъ, господинѣхъ кнезѣхъ и властел(ем)ѣхъ самовладѣщаго града Дѣбровьника.

Sigillum: georgius castrio... scanderbego. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 149.

CCCLVII. Circa 1450.

Praeda facta ab herceg (Stephano Vukčić) e Ragusinis.

Нека се знаа, що ѣ ѣзѣвъ господинѣхъ херцегъ слѣгамъ дѣбровачниѣмъ прѣвѣ роѣства конававскога и по роѣство по

излѣзенью господина воеводе Хамза бега ис- Конавли : нан-
прѣвѣ на Трѣвинню еднѣ странѣ свѣте Яндріе Ликснѣа; и
ище ѡ Банехъ ѡ Конавлахъ посла Алексѣ, и ѡзе славѣмъ .ѣ.
волова и конѣа; и ище развѣ .ѣт. кѣа а млина ѡ Конавлахъ;
и ище ядріе црквѣ конавлашкѣ, и не остави ѡ нон него
мире; и ище ѡзе ѡ приморію веѣ велико стаѣ людемъ Гра-
днѣа; а що ѣ инехъ щета и дѣга на господинѣ херцега и на
ниеговнехъ людемъ, за сѣда не ѡмнесмо писати.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLVIII. Circa 1450.

Vladisav, herceg Stephani filius, profitetur se acce-
pisse a Ragusinis quingentos aureos.

† Ба имѣ шѣца и сина и свѣтаго дѣха аминь. да ѣ на
видѣнїе всакомѣ чловѣкѣ маломѣ и великомѣ, прѣд кога го-
дѣ доѣ и прид кога се годи покаже шви нашѣ листѣ штво-
рени, како ѣа господинѣ князь Владисавъ, синѣ господина
херцега Стѣпана, примихъ ѡ рѣке мое шдѣ княза, вастѣш и
все шпѣнїе града Дѣбровника а изъ рѣке нихъ властѣнна
княза Мароа Жнѣвнѣа, кое мени даше ѡ зашѣмъ, пѣть сѣтъ
дѣката златихъ, кое дѣкатѣ да имамъ вратити реченимъ
кнѣзѣ и властѣломъ и всон шпѣнїи града Дѣбровника на вса-
кѣ нихъ волю, или да намъ имамъ шдѣбнѣти шдѣ мога дѣла
шдѣ шпѣнїи два на десѣте тисѣхъ дѣкатѣ, кое сѣ поставленѣ
ѡ колѣнѣ дѣбровачки ѡ врїмѣ господина воеводе Гандаля. и
шви скрѣхъ ѡчинени записъ писахъ мовѣмъ рѣкомъ.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio
Viennae. Спомен. 74. Litterae scriptae sunt circa annum
1450. cf. CCCXXIX et CCCXXXI. pag. 394.

CCCLIX. (1451) 6959. ind. IX. junio mense.

Constantinus IX. Palaeologus Dragases. Privilegium
Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLX. (1451) 6959. ind. XIV. julio mense.

Thomas, despota Achaiae. Privilegium Ragusio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXI. 1451. 15. augusti. U Drinalevu.

Vladisav knez, filius herceg Stephani, foedus facit cum Ragusinis contra patrem suum, et promittit se iis redditurum esse župam Konavlje, occupatam a patre.

† Па имѣ вѣща и сина и свѣтаго дѣха аминь. мно-
стїю божїимъ ми господинь князь Владисавъ, синь почте-
нога и сзможнога господина херцега Степана, сина госпо-
дина княза Пска Храниѣа, смншала и размишала ѿ памяти
мои сръчане и почтене любви и велике приязни, кое има-
ше мои прѣци и родители мои с почтенїемъ княземъ и вла-
стемъ почтенога града Дѣбровника, вѣлюблюѣе княза и
властее дѣбровачке за свою братнїю и за сръчане живае при-
ятеле свое а градь Дѣбровникъ за почтенѣ и сзданѣ кѣмъ
свою, а тои себи и своимъ послѣднимъ ѿ вѣке да имѣ е
темелнѣ, како се тои познахъ и виднѣхъ по любвенїемъ
и крѣпнѣмъ записхъ и по велицѣхъ ротахъ, кое мѣю собомъ
кѣхъ по писмѣхъ счинили и ствѣрдили, и видѣи, да то-
лике любви и приязни складъ и роте нашъ родитель, не гле-
дае г богъ ни к правди, погрѣдивъ велике роте и записе, кое
наши стари и родители и ѡнъ самъ с великомъ любовомъ и
твѣрдиномъ кѣхъ счинили, вѣдъ свега тоган на мане доиде,
и все потвори князъ и властемъ дѣбровачцимъ, и са вше
врезъ ннедне правде паче ни за ннеданъ сзрокъ княза, вла-
стемъ града Дѣбровника счини нимъ рать и размире, и створи
велике цете ѿ котарѣ нихъ, жегѣе кѣе и трѣе винограде и
панишюѣе нихъ иманья и всака ина зла чинѣе нимъ, како
годи могаше, и настоѣе за наприда всакимъ замъ протива
нимъ, конъ могаше, и посиде, сзе нимъ жѣнѣ нихъ Конаван
протива богъ и правди и протива записомъ почтенихъ него-
вѣхъ старѣхъ и негъ самого, а за то ми речени господинь
князь Владисавъ, смншала г богъ и к правди, и да ѿ богъ
есть всако спованїе а не ѿ кривини ни ѿ єдномъ скѣтовномъ

госпоцтва, видеће велике тврдине и роте по писмѣхъ; кое бѣхъ учинили наши почтени прѣки и наши родители кнезъ и властеломъ града Дѣровника, боеће се, да такове клетви и роте не падѣ врѣхъ насъ и нашихъ послѣднихъ и не хотеће, да толикан любавъ, милощя и складъ на мане донде, сложихъ и ствердихъ и съ всемъ установити мѣю нама и почтенимъ кнезомъ и властели града Дѣровника брацтво и единство, складъ и приязанъ крпкоу съ всемъ, како се съ записихъ мѣю нашими старими и нима здръжи, и толико боле съ напридакъ живити мѣю нама, колико когъ и причиста допѣсти; и щѣ ѿа речени господинъ кнезь Владисавъ, да колико мани допѣсти господъ когъ моѣи, да на всѣ мою силъ бѣдѣ и да самъ дрѣжанъ настоѣти повратити и шловодити кнезъ и властеломъ града Дѣровника жѣпѣ конаващкѣ са всѣми своими правинами и разложи правили шнакон, како намъ се съ писмѣхъ здръжи, кою жѣпѣ родитель нашъ крѣзь разлога и правде съе и посѣде нимъ; паче и савише шѣктѣю и хоѣѣ, да им самъ дрѣжанъ реченъ жѣпѣ конаващкѣ ѿда всякого инога, тко ки намъ хотиѣ дати кою годи забавъ, да самъ дрѣжанъ ѿа кранити, крпити, помагати, како прави и сръчани приѣтели ихъ. и щѣ ѿа речени господинъ кнезь Владисавъ, допѣтивше мани господъ когъ стѣпити съ госпоцтво, хоѣѣ и шѣктѣю любежанье и сръчанье здръжати и крпити правѣ любаѣ и приязанъ з кратишамъ мѣомъ и кнезомъ и властели почтенога града Дѣровника, видеће, да нашъ родитель безъ зрока и кривине реченога кнеза и властела учини намъ велике чтете, тоган ради, хотеће нимъ намѣрнти такове чтете и ихъ ѿдоброволити противъ намъ шѣктѣю и хоѣѣ ихъ почтити и даровати земле котара нашего на краище ихъ котара, како да наши и ихъ приѣтели намъ похвале. и щѣ мни речени господинъ кнезь Владисавъ занѣсѣю, хоѣѣ и тврѣѣ; да, допѣтивъ мани господъ когъ госпоцтва, да нѣсамъ воланъ ни да могѣ никадаре забранити ни съставити ниедне мое люди ни влахе ни сръбѣе свободно ходити съ Дѣровникъ трѣговати тако колико нне трѣге и все нне свое после словодно шпралѣати, паче ни нне госпѣде люди да нѣсамъ воланъ прико нашего котара съставити ни кранити ходити словодно своими трѣзи и с инѣ-

ми своїми шправами з Дєбровникъ. и шче миѣ господиѣнь
 кнезь Владисавъ шѣѣтѣю кнезь и властеломъ града Дєбров-
 ника, да миръ ни тронѣ не могъ зчинити с херцегомъ
 Стѣпаномъ, родителемъ нашимъ, брезъ воле и хотѣннѣ
 кнеза и властѣи града Дєбровника. и шче миѣ господиѣнь
 кнезь Владисавъ шѣѣтѣю и записѣю и з всемъ тврьдимъ, да
 нѣсамъ воланъ ни да могъ зчинити габелъ шѣ продаѣ соли
 ни гдирѣ з всемъ нашимъ котаръ разма шѣ шнихъ, гдѣ сѣ
 наредила господа стара прѣва босанска и срьпска, а тоѣ естѣ
 едно на Дривихъ а дрѣго з Дєбровникъ, третнѣ з Которъ,
 четвѣрто з Зѣти з свѣтога Грьѣа на Бѣани. и шче миѣ го-
 сподиѣнь кнезь Владисавъ шѣѣтѣю кнезь и властеломъ града
 Дєбровника, видѣѣ велике тврьднѣ и роте, кое по пис-
 мѣхъ бѣхъ зчинили наши почтѣни прѣви и наши родитѣли
 кнезь и властеломъ града Дєбровника, боеѣ се, да такове
 клѣтви и роте не падъ врѣхъ насъ и нашихъ послѣднихъ, и
 не хѣѣѣ, да толѣкан люкавъ и мѣлоща на манѣ донѣ, сло-
 жихъ и зтврьдихъ и з всемъ зстановитихъ мѣѣю нама с
 почтѣнимъ кнезомъ и властѣи града Дєбровника брацтво и
 єдинство, складъ и приязанъ крѣпѣ з всемъ, како се з запи-
 сихъ мѣѣш нашимъ старимъ и нама здрѣжи, и толико боле з
 напридакъ живити мѣѣю нама, колико когъ и причѣста допѣ-
 сти. и шче хоѣѣ та речѣни господиѣнь кнезь Владисавъ, да,
 колико мани допѣсти господъ когъ моѣи, да на всѣ мою моѣи
 и силъ бѣдъ и да самъ дрѣжанъ настоѣти за конаваѣскъ жѣпѣ
 шлокодити ю, како є речѣно згора. и шче миѣ господиѣнь
 кнезь Владисавъ шѣѣтѣю кнезь и властеломъ града Дєбровни-
 ка, да ни за волю ни за страхъ цара тѣрскога ни краѣа згрѣскога
 ни краѣа арагонѣскога ни за єднога нного господара ни господа
 и чловѣка, кон бѣ на свѣѣтѣ бѣш, волю ни єдно размирьѣ зчи-
 нити кнезь ни властеломъ града Дєбровника ни з нихъ котаръ
 ни з иномъ намѣнию него с ними приязновати з всемъ, како
 се з вѣшѣ речѣнихъ записѣхъ здрѣжи. а на всѣ вѣшѣ речѣно,
 що се здрѣжи з швоѣмъ записѣ, ми речѣни господиѣнь кнезь
 Владисавъ рѣтихъ се и заклѣхъ се кнезь и властеломъ града
 Дєбровника богомъ живимъ шѣѣмъ и синомъ и дѣхомъ свѣ-
 тимъ и причѣстомъ богородицомъ манкомъ неговомъ и че-
 тирѣи єванѣлѣсти и два на десѣтѣ апѣстола врѣховна и се-

дама десетъ избраннѣхъ божихъ и всѣми светими и свети-
цями божими, да самъ по себи ни по монахъ властелинѣхъ ни
по монахъ людѣхъ ни по единомъ дрѣгомъ чловѣкъ, кон годи
се на свѣтъ може рећи, ни единомъ хитростию да бѣдѣ излѣ-
сти кнезѣ и властеломъ дѣбровачицѣмъ иза всего, цю годир
се ѡ швомъ записѣ згорѣ сдрѣжи: ако ли бихъ ѡа господинѣ
кнезѣ Владисавѣ по себи али по монахъ властелинѣхъ али по
монахъ людѣхъ али по дрѣзнихъ излѣзавъ не-писма али изъ рота
више реченихъ али кон(о)мъ годи хитростию, да више речене
роте и клетви надѣ врѣхѣ и мога штанка, и да самъ приче-
станъ Юди, кон кога изда на кръсть, жѣднемъ, кон спитѣхъ:
пропни, пропни, и шнимъ, кон мѣ трѣновъ винацѣ на гла-
вѣ стаитѣхъ. а н-о-ви пѣть счинихъ ѡа речени кнезѣ Влади-
савѣ шѣди клетвѣ, доколе ми годи речени кнезѣ и властеле
дѣбровачци чине правѣ приызанъ и правѣ помоѣхъ ѡ всемъ,
како ми сѣ шѣтѣни, да имъ бѣ на всемъ на швомъ стати
правомъ. писанъ ва лѣкта рожаства христова на .ѣ. и 8-ста и
.н. и прѣво лѣкто, мѣсеца авгѣста .ѿ. данъ, ѡ Дриналеѣ.
а шѣи листъ писанъ моимъ рѣкомъ.

A tergo: Poueglia de Vladissau, fiol de cherzech
Stiepan. Manu recenti: Vladislavo, figlio di herzeg Stef-
fano, promette, qualora succedesse alla reggenza, di re-
stituire ai nobili Ragusei tutta la contea di Canali, che fu
conquistata da suo padre. 1451, agosto 15.

Sigillum pendens: сѣ печать кнеза... Origin. membran.
in c. r. archivio Viennae. Спомен. 132.

CCCLXII. (1451) 6959. ind. XIV. augusto mense.

Demetrius, despotes Peloponnesi. Privilegium Ragu-
sio impertitum.

Graece in Sitzungsberichte der kais. Akademie. 1851.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXIII. 1451. 18. decembris. Bobovac.

Stephanus Thomas, Bosnae rex, foedus facit cum Ra-
gusinis contra herceg Stephanum Vukčić.

Ваше шѣца и сина и дѣха светога аменъ: милостью
божномъ ми господинѣ Шефанѣ Томашѣ, краль-срѣблемъ,

Босни, приморию, хѣмьски земан, донимъ краемъ, Ъсѡри, Соли, подринью, западнимъ странама и веѣе, да є видимо и на славѣ Исѣ Кръста, сина вожитѣ, и причисте матере неговѣ, дивѣ Марие, и всега двора небескога, шѡи бѣди наше писанье, дамо видити есакомѣ господинѣ и господамъ и племенитимъ лѣдемъ ине вѣрсте, приа кога се достои видити или извѣстити сан нашъ листъ штворенъ с вѣсѣкомъ нашымъ великомъ печатью шѡиностраномъ печатѣнь. кнезь и властеле владѣщаго града Дѣбровника дослаше до насъ мѣжа изабранога и витеза кнеза Ялькнза Гочетиѣа с потѣжженемъ велицимъ неправдѣ и с посеженѣмъ посишнмъ рѣкомъ вонцанмъ и огнемъ ѣ нихъ дръжаниѣ и котаре хѣрьцегъ Стипанъ Бѣкчиѣ, и кажѣе намъ кнезь и властеле повеле и записе, ѣ конхъ се тврѣе штъ нашихъ прѣвнхъ родителъ госпode кралеѣ босаньскихъ и монахъ, и молеѣе мѣ како господина и краа Босни, да вихъ ѣ томъ нмъ право и задости ѣчинно и писма темелно: видивъше ми кралеѣвство почтенѣ приѣзанъ и лѣбавъ више реченога кнеза и властеш владѣщаго града Дѣбровника и подобно питанье, хотнѣе се ми заповидню божномъ крипити, припорѣчѣе намъ лѣжити правдѣ а злобити неправдѣ, ѣчини ми кралеѣвство правдѣ и милошѣ кнезѣ и властелемъ владѣщаго града Дѣбровника, по семъ нашемъ листѣ потврѣдихъ и ѣкрипихъ и ѣстановитихъ све повеле, записе до данашнега днѣ, кое годи сѣ имали или имаю штъ прѣве госпode кралеѣв родителъ монахъ и мое, и шѡитовахъ се стати за све, цю се ѣ нихъ ѣдръжи; и шѣе ми кралеѣвство ѣкрипи и ѣтемелн лѣбавъ и сѣрчано приѣтелекство и ѣдинѣство ѣ волѣ и ѣ неволѣ сѣпротивъ хѣрьцегъ Стипанъ Бѣкчиѣ, и шѡитова ми и шѡитѣе кралеѣвство и снѣ ми кнезь Стипанъ кнезѣ и властелемъ и всои шѣѣини владѣщаго града Дѣбровника, завѣзѣмо се више реченомъ кнезѣ и властеломъ почети ратъ беза есаке штѡлаке а напридовати безъ пристанька сѣпротивъ хѣрьцегъ Стипанъ Бѣкчиѣ и неговъ владанью и неговимъ градовомъ и неговимъ сѣбгамъ са вѣсѣмъ нашимъ госпodeкомъ кралеѣвства моѣью и нашѣмъ сѣбгамъ и нашимъ приѣтелн вонцанимъ начиномъ на поли, како ми се госпodeтѣв и кралеѣвтѣв достои, не имнѣе тешкоѣе али вѣонске тѣсѣрске на секи. и шѣе

ми кралевѣство шевитова и прими и синь ми кнезь Етипань кнезь и властелемь више реченнымъ не счинити мира ни склада ни еднога с херъцегомь Етипаномь безъ воле и хотинькь више реченихъ кнеза и властель владѣщаго града Дѣбровника. и шѣ ми кралевѣство и синь ми кнезь Етипань прими и шевитова кнезь и властелемь више реченнымъ, на кою годире странѣ есамь приѣтеле секи пашао, али нхъ наидѣ наприда, да имамь тенере приѣтеле нанти и нимь. и шѣ ми кралевѣство и синь ми кнезь Етипань по семь нашемь листѣ штвореномь, видѣе великѣ правдѣ и лѣбавь и милости кнеза и властель мени, и ѣ напридакь нека се и шѣ боле и темелитне штегнѣ и шдрѣже, хѣтихъ почтити и почтениемь ѣзъкисити и шкринити лѣбавь нанѣ на видиньке всако(го) господина и господе и нинхъ, дахъ и даю, почтихъ и почтовахъ, даровахъ и даривамь кнезь и властелемь и вѣсон шпѣфини владѣщаго града Дѣбровника ѣ кацинѣ и за кацинѣ и за племенито вѣкѣ вѣкома нимь и нхъ посланимь Брѣсине се по котарѣ са вѣсми селѣ и засевици, с полѣ и зъ горами, странами, пашами и водами и с пашиннами, лѣгови и са вѣсми земаами, правинами и мѣками нхъ. и шѣ ми госпоцѣтво и синь ми кнезь Етипань дахъ и даю, даровахъ и даривамь, почтихъ и почтѣю ѣ кацинѣ и за кацинѣ и за племенито и ѣ вѣке вѣкома више реченнымъ кнезь и властелемь и вѣсон шпѣфини владѣщаго града Дѣбровника и нхъ шетанькѣ ѣ вѣке вѣкома свѣ жѣпѣ Драчевнѣ по котарѣ, Гѣториномь и с Морнемь и градомь Нокимь и с Рѣсинимь, са вѣсми котаромь до мене которьске, са вѣсми селѣ и засевици, полѣ, горами, странами, водами, лѣзъми, пашами, пашиннами и земаами и правинами и мѣками више реченихъ жѣпа дасмо ѣ вѣке вѣкома више реченнымъ кнезь и властелемь владѣщаго града Дѣбровника нимь и нхъ шетатѣкѣ, да сѣ кнезь и властеле речени шѣ данасъ наприда зъ кожьемь благословомь и кралевѣства ми и сина ми кнеза Етипана благословомь искати и приимти ѣ свое рѣке али с порѣтомь тѣрѣскомь али с пинезомь али с моѣью свонимь али пинхъ али по кон годире нимь драго начинь ѣзети и приимти ѣ свое рѣке и ѣ свою швласть и за свое кациньско више речене свѣ кацинѣ и ѣ нхъ зидати кацѣле али сада али за вримѣ, кое

с оими, тко се ш-нимъ дже, и єди брезъ коле и хотиньт
господина кнеза и властєу дєровачнихъ, како сѣ шни намъ
с своимъ записѣ счинили. и шче такоѣ рекосмо и сглависмо
и шентовасмо господинѣ кнезѣ и властєломъ дєровачцимъ
ми воевода Иванишъ з братьѣомъ и з братѣедми више рече-
ним, да, ако би када царина дригска и сона конимъ годи
пѣтемъ а или начиномъ а или коѣомъ згодомъ дошла с наше
рѣке а или с нашѣ властѣ а или с кога годи насъ сва или
кон годи днѣ безъ пленѣѣ, да дамо половинѣ свега шноган
дила, извадивше намъ четвѣрти днѣ нашѣ, како є прѣо било,
господинѣ кнезѣ и властєломъ дєровачцимъ, ере се шни
намъ такоѣ шентоваше по своимъ записѣ, ако бисмо ми вое-
вода Иванишъ з братьѣомъ и з братѣедми више реченими
кѣпили царинѣ дригска, а хотивше кнезѣ и властєле дєро-
вачци да могѣ иматѣ половицѣ шнакоѣ, како се достѣи с
записѣ нихъ, кон сѣ намъ дали, да могѣ, а дриѣва да стѣе,
какото и стѣе, гдинѣ сѣ сада. а на швомъ на свемъ згора
писанимъ ми воевода Иванишъ з братьѣомъ и з братѣедѣ-
ми више реченими шентѣемо се кнезѣ и властєломъ дєро-
вачцимъ, ако би кою годи сшлѣстѣ шдѣ вѣда годи дєровникъ
имаѣ а или нихъ рѣсаѣ, ми воевода Иванишъ з братѣомъ и
з братѣедѣми нашими више реченими, сшдѣми, с воѣскомъ,
са своимъ моѣью нашомъ да доѣмо на помоѣ сшпротивъ
свакомѣ. а швоѣзи, за цю насъ кнезѣ и властєле дєровачци
полѣвше за своѣу братѣю и властєле и виѣнѣке своѣ, како се
с записѣ сдржи, кон ми воеводе Иванишъ з братѣомъ и з
братѣедми нашими имамѣ шдѣ кнеза и властєу дєро-
вачнихъ. ако ли бисмо не дошли на нихъ заповиѣ, тада да
смо с гинѣсѣ, како ни властєле дєровачци, кон не би по-
сасѣхъ вршани. и на све више писано и шентовано с моѣомъ
братьѣомъ и братѣедѣми моими ми воевода Иванишъ ро-
тисмо се и закласмо се на светѣмъ єванѣѣльѣю коѣѣемъ и
часномъ и животворѣѣемъ крѣстѣ господинѣ кнезѣ и властє-
ломъ и своѣ шѣнѣи властєу дєровачцимъ ва господина
бога свѣдржитѣла и ва причистѣ когороднѣсѣ и ва чѣтири
єванѣѣлисти и .ѣі. светихъ врѣовнихъ апѣстѣловъ и ва .т.
и .ни. светихъ штацѣ, иже сѣтъ на Никѣю, и .ѣ. пзабра-
нихъ коѣнихъ и све свете коѣѣе шдѣ вѣка когѣ сгодившимъ,

да вѡн више писано, речено и вѡнтовано на манѣ не има доѣи вѣсѣ вѣкома кнезѣ и властеломѣ и своѣмъ вѣпѣни властѣмъ дѣбровачнихъ ни се потвори(ти) за ниѣднѣ стварѣ на земљи: еда ли вѣсмо за чѣю вола на земљи вѡѣмъ потворили, тада да смо 'ми сви више речени и наши послѣдни проклѣти богомъ живимъ ѡцѣмъ и синомъ и светимъ дѣхомъ и свѣмъ свѣтлимъ ѡдъ вѣка богѣмъ сѣгоднѣшимъ, и да смо причесни къ Юдѣмъ скарѣвѣцѣмъ, конѣ е продаѡ сина божьѣго Исѣмъ Крѣста на распѣтѣ, и къ онѣмъ, конѣ сѣпѣхѣмъ: пропни, пропни, и къ онѣмъ, конѣ мѣмъ кладѣхѣмъ трѣновъ винацѣ на главѣ, и да смо се ѡдрѣкли бога и аѣнѣла на сѣмъри часѣ и на сѣдѣни данѣ и вѣрѣ, кою вѣрѣмо, и да смо потиснѣти изъ дрѣвѣниѣ. и се се писа сѣ напѣмъ градѣмъ Братарѣмъ рѣжастѣа хрѣстоѣа на .ч. и .ѣ. и .н. и .в. лѣта, на .к. и .ѣ. дана мѣсеца мѣрѣа на бѣловѣстѣ. и за вѣѣмъ вѣровано сѣгаѣмъ записѣ повѣлисмо гѣмъ печатѣти нашѣмъ вѣликомъ вѣрованѣмъ подѣвисѣхѣмъ печатѣ. а сѣписахѣмъ къ Радѣчѣмъ дѣѣмъ Бѣскѣѣвѣнѣмъ по заповѣди госпѣдѣна мѣмъ вѣвоедѣмъ Иѣванишѣмъ и неговѣмъ братѣмъ и братѣѣдѣмъ више реченихъ.

† Вѣвоеда Иѣванишѣмъ, мѣногомъ почтѣногѣмъ споменѣстѣиѣмъ синѣмъ кнеза Бѣлатѣмъ, мѣностѣю божьѣмъ вѣвоеда хѣмъски, подѣписѣхѣмъ се мѣюмъ рѣкомъ на више речѣномъ записѣ за вѣѣмъ вѣрованѣмъ.

И кѣмъ Жарѣкомъ, мѣногомъ почтѣногѣмъ споменѣстѣиѣмъ синѣмъ кнеза Бѣлатѣмъ, мѣностѣю божьѣмъ братѣмъ вѣвоедѣмъ Иѣванишѣмъ и више реченихъ братѣмъ и братѣѣдѣмъ, подѣписѣхѣмъ мѣнѣмъ рѣкомъ на више речѣномъ записѣ за вѣѣмъ вѣрованѣмъ.

A tergo: MCCCCLII. die 25. aprilis, privilegio, che fece a la signoria de Raguxi voiuoda Iuanis Vlatchouich.

Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомѣн. 141.

CCCLXVI. 1452. 25. martii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii cum vojvodas chlmensi Ivaniš et aliis principibus foedus faciunt contra herceg Stephanum Vukčić.

Ба нѣмѣмъ ѡтѣа и сѣна и свѣтагѣмъ дѣхѣмъ аминѣмъ. мѣмъ кнезѣмъ, властѣлѣмъ и свѣа вѣпѣни властѣмъ вѣадѣѣагѣмъ градѣмъ дѣбровѣ-

ника даємо на видѣннє всакимъ чоловѣкомъ, комъ се достої; и прѣдъ кога се изнесе сан нашъ листъ записни втворени вглядати, какъ счинисмо с многъ почтенѣмъ воеводѣмъ Іванишемъ, мнлостю кожнимъ воеводѣмъ хѣмецѣмъ, синѣмъ многъ почтеного споменѣмъ княза Блатка, и с князѣмъ Томашемъ многъ почтеного споменѣмъ княза Николе, братѣдѣ присни згоръ реченѣмъ воеводи Іванишѣ, и с князѣмъ Марькомъ и с князѣмъ Жарькомъ и с князѣмъ Живкомъ и с князѣмъ Андреѣмъ и с князѣмъ Бартоломѣ и с князѣмъ Тадіѣмъ, сви братѣ више реченѣмъ воеводи Іванишѣ и синове многъ почтеного споменѣмъ княза Блатка, и с князѣмъ Павломъ, синѣмъ много почтеного воеводе Петра, братѣдѣ присни свѣмъ више реченѣмъ, єдиносрѣднѣмъ брацѣмъ и мнлостивѣмъ людемъ и правѣмъ сръчанѣмъ приязнѣмъ, да вѣдемъ єдинни єспротивъ хѣрцѣмъ Стѣпанѣмъ Бѣкчиѣю и єкъ свакимъ нимѣмъ, тѣмъ би ш-нимъ дръжавѣмъ. и за тѣмъ приписмѣмъ и вѣдѣнемъ за наше граѣне, властеле и вѣѣнне докре и почтене воеводѣ Іваниша, почтеного княза Блатка, и княза Томаша, княза Николе синѣмъ, братѣдѣ присни више реченѣмъ воеводи Іванишѣ, и княза Марька и княза Жарька и княза Радивоѣмъ и княза Андрею и княза Бартола и княза Тадію, сви братѣ више реченѣмъ воеводи Іванишѣ а синове многъ почтеного споменѣмъ княза Блатка, и княза Павла, сына многъ почтеного споменѣмъ воеводе Петра, свѣмъ више реченѣмъ нихъ и нихъ синове и нихъ нѣтражнѣмъ, що вѣде по мѣшкѣмъ колѣнѣмъ праве и почтене с вѣке вѣкомѣ. и више намъ вѣкетовасмѣмъ давати воеводи Іванишѣ з братиѣмъ и сѣмъ братѣдѣмъ више реченѣмъ на вѣсакѣмъ годицѣ, докле єс ѡни живи, ше-с-ать перьнер(ѣ) динари дѣбровачѣмъ. и више намъ дасмѣмъ єднѣмъ полачѣмъ на вѣхѣмъ побѣнѣмъ Санцѣ, коѣмъ се дръжи с полачѣмъ Марина Растѣмъ старого, коѣмъ полача килѣ є Івѣмъ Бодопинѣмъ а пакѣ Живѣмъ которанина, с вѣциѣмъ и племенитѣмъ вѣкѣмъ вѣкомѣ нимѣмъ и нихъ встанѣмъ. и ако би се кѣда згодилѣмъ конѣмъ згодомъ, чѣса когъ не дан, да би не могли стати и пребивати с своѣмъ вѣциѣмъ воевода Іванишѣ з братиѣмъ и з братѣдѣмъ више реченѣмъ а дошли с дѣбровниѣмъ стати, ми князѣмъ, властеле и вѣмъ вѣѣнѣмъ властѣмъ дѣбровачѣмъ да намъ

даемъ ѿ помоць за спенъѿ дръге ше-с-къ перьперь динари на
всакъ годищѣ, докле се вратѣ на свою вѣщину. и ако би се та-
коу догодило, да би потрѣба била воеводи Иванишѿ з брати-
въ и зъ братѣеди више реченѣми, да намъ вѣдемъ помокни-
ци прѣдъ свацѣмъ господарѣмъ и ѿ всаке господа сѣпротивъ
херцегѿ Стѣпанѿ и свѣмъ нѣговѣмъ, и кон би ш-нимъ
дръжали, и противъ скажѣмъ нишѣмъ, кон би на нихъ нап-
хали али сѣпротивъ нимъ били неправденъ, а тоу правило
да властеле дѣкровачици разгледаю и вѣдѣше: акъ ... го-
спода дѣкровачка вѣдѣше, да је правъ, да ихъ помагаю
више реченѣхъ; ако ли вѣдѣше властеле дѣкровачици, да не
правъ, да се вѣде воевода Иванишъ и съ више реченими зъ
бративѣмъ и братѣеди. ако се тоганъ више речени не вѣдѣше,
що намъ рекѿ властеле дѣкровачици, и послѣхъ не сѣнише, таданъ
да властеле дѣкровачици да намъ нѣкъ дѣожни помагат-и-хъ,
паче да сѣ ѿ гнѣкъ, какъ и нишѣ властеле нишѣ, кон би не-по-
слѣха извѣзали. такоге и нишѣ намъ вѣбеговашѣ, тко би сѣ-
противъ дѣкровникѿ ходишъ, какъ братѣи и властеле дѣ-
кровачици, да смо едиши и едносрѣди, какото је подок(ни) и
како се сѣдржи ѿ записѣ, кон сѣ намъ дали. и да не можемо
сѣчинити мира ни приѣте(а)ства съ херцегѣмъ Стѣпанѣмъ ни
съ онеми, кон се ш-нимъ дръже безъ воле и хотѣнны
воеводе Иваниша зъ бративѣмъ и зъ братѣеди згора реченѣми,
и толикогере воевода Иванишъ зъ бративѣмъ и зъ братѣеди
згора реченѣми да не могѿ сѣчинити мира ни приѣтелства съ
херцегѣмъ Степанѣмъ ни съ онеми, кон се ш-нимъ дръже,
безъ воле и хотѣнны господина князя и властѣи дѣкровач-
цѣхъ. а вѣон писмѣ и записъ сѣчинѣсмъ, за що намъ вое-
вода Иванишъ вѣбегова зъ бративѣмъ и зъ братѣедѣми свое-
ми съ више реченѣми, да вѣдѣ вѣкъ сѣда напреда ѿ скѣмъ и
съ скѣмъ, що вѣдѣ можи, сѣпротивъ херцегѿ Стѣпанаѿ и
нишѣмъ кошнѣмъ и противъ свакомъ нишѣмъ, кон би били
протива дѣкровникѿ, какото се сѣдржи ѿ записѣ, кон сѣ
намъ сѣчинили воевода Иванишъ зъ бративѣмъ и зъ братѣедѣ-
ми згора реченѣми, дотѣ, докле воевода Иванишъ зъ бра-
тивѣмъ и зъ братѣедѣми више реченѣми вѣдѣ намъ насто-
яти, що се ѿ записѣхъ сѣдржи. и нишѣ вѣбеговасмъ воеводи
Иванишѿ зъ бративѣмъ и зъ братѣедѣми више реченѣми, ако

би дошла царина дравьска с наше рше безъ кспниѣ, тѣда да е
 четврѣти днѣ воеводи Иванишъ з братъсчедми, како е бнѣш
 и прѣшъ ннхъ, а всталъ на поле, такъ нимъ какъ намъ; ако
 ли би нимъ дошла, такогере да е на поле, како се згора пи-
 ше. ако ли би ю кспниѣ, такогере да смѣш вольни, ако бнсмѣ
 хотѣли ми съзѣти, да.. половицъ царинѣ, цѣте и корнѣти,
 какото се сдръжи с запѣсъ, що сѣ намъ счинили воевода Ива-
 нишъ з братишмѣ и з братъсчедми више реченѣми. и на све
 више писанимъ ми князъ, властелѣ и сва шпѣнна властелѣ дѣ-
 бровачцѣхъ ротисмо се и заклесмѣ на светѣмъ божнемъ
 евангѣлию и на часнѣмъ живѣтворѣмъ крѣстѣ господню
 реченѣмъ воеводи Иванишъ з братишмѣ и з братъсчеди више
 реченѣми въ господа бога свѣдържителѣ и въ пречистѣ богѣ-
 родицѣ и въ четирѣ евангѣлисте и въ .ѿ. свѣтѣхъ врѣховъ-
 нѣхъ апостоловъ и въ .тѣи. свѣтѣхъ шѣта, иже сѣтъ на
 Нибию, и въ .ѿ. избранѣхъ божѣхъ и въ све свѣте божне
 вѣкъ века когѣ сгодишнѣ, да вѣон више писанимъ, реченѣмъ
 и шѣтованѣмъ на мѣнѣ не има доѣи вѣки векома воеводи
 Иванишъ з братишмѣ и з братъсчедми више писанѣми ни се
 потворити за недѣс стварѣ на земѣ: еда ли бисмо за-
 чнѣ колю на зем(ли) вѣон потворниѣ, тадаи да смѣ ми
 князъ, властелѣ и сва шпѣнна властелѣ дѣбровачцѣхъ прокле-
 ти когомъ живѣмъ шѣцѣмъ и синѣмъ и дѣхѣмъ свѣтѣмъ
 и свѣли свѣтѣли вѣкъ вѣка когѣ сгодишнѣми именованѣ-
 ми, да смѣ при(ч)ени къ Юди скарнотѣскому, кон продаа
 сина божнега Исъ Христа на распѣтѣ, и к онѣми, кон
 спинахъ: пропни, пропни, и к онѣми, кон мѣ кладѣхъ
 трѣновъ вѣнацъ на главѣ, и да се смѣш вѣдрѣли бога и
 анѣгеловъ на смѣрѣли данѣ и на сѣгни данѣ и вѣре, кою
 вѣрѣсмѣ, и да смѣш потис(и)сти с дрѣжини. и сен се пи-
 са лѣто рожаства христева на .чѣнѣ. лѣтѣ, на . . ѣ. мар-
 тѣи на благовѣстѣ. и за вѣѣ вѣрѣваныѣ сегѣи записа пове-
 лѣсмо га печатѣ(ти) нашѣмъ печатѣю великѣмъ вѣрѣваа-
 нѣмъ подѣвисѣхъ печатѣ. а списа Никша Звѣздиѣ лѣтѣ-
 фѣтѣ по заповѣди господства дѣбровачкога. а Маринко списа
 с лѣбро. помени га божѣ.

Cod. ragus. fol. 113. b.

CCCLXVII. Circa 1452.

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Laurae donat CL. libras argenti.

Initium: Поніеже всакоѣ словесноѣ ієстьствоу.

In mon. magnae Laurae. P. Uspen. 176.

CCCLXVIII. 1453. 19. julii. U Pivé na planiné na Pišcu.

Stephanus, herceg S. Sabbae, conjugii Helenae et filio Vladisavo sociisque ejus ignoscit.

† Ъѣ имѣ штыца и сына и дѣха света аминь. милостию божишѣмъ ми господиѣмъ Стѣпанѣмъ херцега ѡдѣ светого Гаве, господарѣ хѣмски и приморьски, велики воевода рѣсага босньскога, кнезь дриѣмски и веѣе, синь и дѣмъ много почтеного и гласного споменѣмъ господина кнеза Ъска и господина Гандала, бившега великого воеводе рѣсага босньскога и веѣе, даю знати всиѣмъ и всакоѣ, коѣмъ се подѣмъ, саданиѣмъ и наприѣдѣ кон имаю бити, и прѣдѣ кога би се годѣ чловека изнесаѣ ѡвѣзи нашѣ ѡтворени листѣ а с нашѣмъ печатѣмъ вѣкрованишѣмъ, ере ѡчистиѣмъ и сиединиѣмъ срьдѣце мое са всацѣмъ правѣмъ милостивѣмъ и доброволниѣмъ хотѣниѣмъ и истинишѣмъ, всесрьдчаншѣмъ, почтеншѣмъ любешѣмъ, ѡдѣнианиѣмъ и ѡдѣверѣмъ всакоѣ злоѣ и ненависть неприязненѣ до сада бившѣ, наредѣхъ и стѣрѣдѣхъ и правоу наѣмѣстихъ ѡдѣ свѣрѣшена и доброволна срьдѣца моѣмъ прѣдѣ господѣмъ богомъ живѣиѣмъ и прѣдѣ всѣмъ скетѣмъ ѡдѣ вѣка когѣ ѡгѣдѣниѣмъ целѣмъ и правоу и доброволноу прѣстихъ и ѡпростѣхъ всѣ сьгрѣхѣ и сьпротивѣниѣ великѣ и малѣ кѣмъ нашѣмъ, почтенѣмъ господѣмъ Ълѣнѣмъ и синѣмъ ми кнезѣмъ Владисавѣмъ и всѣмъ властѣмъ и властѣмъ и всаке вѣрѣте людемъ хѣмске землѣ, тко сѣ годѣ и како сѣ годѣ и по кон годѣ начинѣ ѡдѣстѣпѣмъ ѡдѣ мене з господѣмъ Ълѣномъ и с кнезомъ Владисавѣмъ, правоу и истинишѣмъ и нелицѣмѣрѣмъ прѣстихъ и благосѣмъ воеводѣмъ Гладѣмъ Гелковѣмъ з братишѣмъ и сѣмъ и кнезѣмъ Юрьѣмъ Ратковѣмъ з братишѣмъ и сѣмъ и воеводѣмъ Иванѣмъ Юрьѣмъ з братишѣмъ и сѣмъ и кнезѣмъ Ъскашѣмъ Ганковѣмъ з братишѣмъ и сѣмъ и инѣмъ всѣмъ племенѣмъ людемъ

хѣмске земліє и всакоє вѣрѣтє людѣмъ, тко се є годѣ вѣн
 вѣдѣлѣнѣмъ и пошло ш-нимъ по кон годѣ пѣтъ и наачинѣ
 и с ошвен и с ошвен стране Перетѣкѣ всега господства мовга,
 наи є кто властелинѣмъ наи властелинѣмъ волю клѣтѣмъ, вси-
 ємъ правоу и милостивоу и докроволноу и непоколѣблѣмоу
 простихъ и благосовѣхъ съгрѣхѣ и сѣпротивѣннє, коє сѣ годѣ
 и по кон годѣ начинѣ до сада билє наи хѣтєлє наи нехѣтєлє
 наи за волю наи за неволю, да за тоу не счиню ѡа госпо-
 динѣ хѣрцєгѣ Стѣпанѣмъ ниєднѣмъ хѣдѣмъ реченнои почтенѣмъ го-
 спѣнѣ Стѣпанѣмъ кѣмъ нашіємъ и синѣмъ ми кнєзѣмъ Владисавѣмъ
 ни никѣмъ вѣдѣ всиєхъ вѣнє писаннѣхъ, да наи ни-
 єднѣмъ хѣдѣмъ не счиню ни самѣмъ собѣмъ ни синѣмъ ми кнє-
 зѣмъ Платѣмъ ни ниємъ ниєднѣмъ властели ни сѣбѣмъ
 нашімъ, тко сѣ годѣ подѣ посахъ и подѣ вѣласть нашімъ,
 ни благомъ нашіємъ ни приѣлѣмъ нашімъ ни ниєднѣмъ
 силѣмъ ни хитрѣстю танимъ а наи ѡвлєннѣмъ сѣга-
 свѣтѣмъ, коѣмъ вѣ се могла смислѣти а наи счинѣти, ка-
 коу царѣ тако краѣмъ тако ниє всаке вѣрѣтє людѣмъ, да наи се
 за тоу до сада счинєннѣмъ не може ни хѣтє ниєднѣ неправда
 ни злоу счинѣти, пачє да се вѣ тѣмъ прѣкѣ реченѣмъ съгрѣсѣ
 и прѣтивѣннѣмъ сѣ неправдѣмъ сѣмъ за вѣ волю и не говори, докла
 ми стоє всаки ниєхъ вѣнє речєннѣхъ сѣмъ посахъ и сѣмъ вѣрѣ-
 стѣмъ, чєса є ниєхъ тѣмъ достѣмъ. кѣмъ тко вѣ се годѣ на-
 шаѣмъ мѣсѣ речєнѣмъ господѣмъ панѣвацѣ а наи клѣветѣмъ,
 да мѣсѣ не може ни хѣтє панѣ ни клѣветѣ приѣта бити, пачє
 тко вѣ се годѣ нашаѣмъ такоу чѣлѣмъ панѣвацѣ а наи клѣ-
 ветѣмъ, чѣмъ вѣ годѣ сѣмъ коѣмъ зла волю а наи неправда
 мѣсѣ речєннѣмъ господѣмъ, да не бє ни може такоу панѣвацѣ
 затаѣти. господѣмъ хѣрцєгѣ вѣмъ госпѣнѣмъ Єлєнѣ ни вѣмъ кнєзѣ
 Владисавѣмъ ни вѣмъ кнєзѣ Платѣмъ; такобє ни госпѣнѣмъ Єлєнѣ ни
 кнєзѣмъ Владисавѣмъ ни кнєзѣмъ Платѣмъ вѣмъ господѣмъ хѣрцєгѣ и
 такобє кнєзѣмъ Владисавѣмъ и кнєзѣмъ Платѣмъ вѣмъ господѣмъ хѣр-
 цєгѣ и вѣмъ госпѣнѣмъ Єлєнѣ ѡна двѣ брата мѣсѣмъ собѣмъ да не
 може ни хѣтє тѣмъ єданѣмъ нию вѣмъ дрѣгоу панѣвацѣ а наи
 клѣветѣмъ. и аѣ вѣ се нашаѣмъ панѣвацѣ а наи клѣветѣмъ
 мѣсѣмъ вѣнє речєннѣмъ господѣмъ, да га не наи ни може
 мѣмъ ѡнаѣмъ данѣмъ потѣти, кон вѣ данѣмъ ѡнѣмъ за чѣлѣмъ
 тѣмъ рѣчѣмъ коѣмъ ниєхъ рѣмъ, и кон вѣ се годѣ нашаѣмъ мѣсѣмъ

записиєхъ право и тврьдоу и циелоу, како нам сѣ рекли и
 ѡбѣтовали се и записали. к томѣ що ми кога ни хъ сѣдѣ ѡсѣ-
 ди хъ маина или ѣ великѣ или ѣ малѣ, да сѣ манѣ ѡдѣ ни хъ
 на пѣнѣ ѡсѣдинѣ по законѣ, како сѣ билѣ ѡдѣ ни хъ стрѣцѣ
 ми господинѣ воеводѣ Гандалю. и на тон на все више пи-
 санныѣ и именованныѣ ꙗко господинѣ херцегѣ Стѣпанѣ за-
 каинам се въ господа бога вседръжителѣ ѡтца и сина и све-
 таго дѣха и въ прѣчистѣ его богоматерѣ светѣ днѣвѣ Марію
 и въ силѣ чѣстнаго и животворѣщаго крѣста господня и
 въ .д. еѡнѣанѣстѣ и въ .вѣ. апѣстола вѣрховна и въ .ѡ.
 избраниєхъ божїиєхъ и въ все свете ѡдѣ вѣка богѣ сѣгдѣни-
 ше, како ꙗко господинѣ херцегѣ Стѣпанѣ нѣмѣ више речени-
 ємѣ хѡѣс на всемѣ на томѣ више писаннымѣ и именован-
 нымѣ стаати и трѣпѣти се правом и тврьдоу и циелоу и
 непоречену, докла годѣ ѡни више речени манѣ стоєѣ ѣ по-
 сѣхъс и сѣдѣ ми правом и вѣрновѣ, и трѣпе ми се на свон-
 єхъ добриєхъ и почтєннєхъ ѡбѣтїиєхъ и записиєхъ, како
 ми сѣ рекли и ѡбѣтовали се и заклали и записали. писанѣ въ
 лѣта рождѣства христовѣ на .чѣнѣг. лѣтовѣ, мѣсеца и҃лїи
 .дѣ. данѣ, ѣ Пивѣ на планинѣ на Пишчѣ. по заповѣдѣ
 прѣсѣвѣтлаго и сѣвозмо҃наго господина господина ми херцєга
 Стѣпана списа Кожндарѣ днѣмѣ.

Sigillum: стѣ. си печать.... Origin. membran. in c. r.
 archivio Viennae. Спомен. 142.

CCCLXIX. 1453. 19. julii. U Pivê na planinê na Pišcu.

Stephanus, herceg S. Sabbae, filium Vladisav in gra-
 tiam recipit.

† Въ нѣмѣ ѡтца и сина и дѣха света аминѣ. милостію
 божїимѣ и господара великаго господина ми цара амирѣ
 сѣатанѣ Мехметѣ бега ми господинѣ Стѣпанѣ, херцєга
 ѡдѣ светаго Сѣвѣ, господарѣ хъмски и приморѣски, велики
 воевода рѣсага босънскаго, кнѣзь дрииски и вѣѣ, и синѣ ми
 кнѣзь Блатко даемѣ на знанѣе господарѣ великомѣс и го-
 сподѣ везирѣмѣ и краишникѣ господарєвѣ, кон гѡдѣ вѣдѣ
 на босънско краишѣ, такоѣ да є вѣдомѣмѣ и нѣмѣ всѣкѣ крѣ-
 сте людемѣ, комѣ ки се достѡмѣмѣ, єрѣ сѣчиннѣхъ ѡвѣ нашѣ
 лѣстѣ ѡтворєнѣ а сѣ нашымѣ печатѣю вѣрѡваннымѣ сѣ всѣци-

іємъ милостивіємъ сръчаниємъ хотѣніємъ и правомъ ро-
 дителскымъ истиннымъ люквомъ милость и чѣсть и добръ
 волю синъ ми кнезъ Бладисавъ, када донде ка мнѣ, и смѣ-
 ри се прѣда мнѣмъ, и дозво до себе, що іє счинивъ кою съ-
 грѣхъ господаръ великомъ, и що іє счинивъ кезьпровану и
 сѣпротивноу манѣ родителю своимъ, за тон када дошѣ ка
 мнѣ с велициємъ смѣрствомъ, и дозво по двостоннои
 правдѣ до себе, и рече ми поставити шпетъ с мое рше вла-
 стели и ине саже и градове и приходке и рсе, с чимъ іє шда-
 шавъ би шдъ мене, и рече ми, да ѣ шдъ сѣмъ сега бити
 вѣранъ повлагъ мене господаръ великомъ и меннѣ херцегъ
 Стѣпанъ родителю своимъ посланъ и шгуданъ, и рече ми,
 да ѣ бити складанъ и єдинанъ с монѣмъ синомъ и з бра-
 тымъ сконѣмъ с кнезомъ Блаткомъ, шба подъ мон послухъ
 на сажеъ и на вѣрнѣсть господара великого, и рече ми, да
 ми не ѣ ннеднога сѣпротивства по своимъ колѣ счинити, него
 да ми ѣ шгабати и сажити лнепов и добрѣ и правъ и по-
 чтенѣмъ канѣмъ шгудни синъ своимъ родителю, и за тон
 такѣмъ више реченнъ счиненнѣмъ и шѣктованнѣмъ сина ми кнеза
 Бладисавъ ѣа херцегъ Стѣпанъ и синѣмъ ми кнезомъ Блат-
 комъ примамъ и примихъ милостиво и правомъ и докровола-
 нѣмъ к сѣбѣ шпетъ кнеза Бладисавъ за пракого и за люкнмога
 сина и за правого крата сина ми кнеза Блатка. и на тон
 постависмо свѣдоке и среднѣле вѣре наше дѣда косьнскога
 и ш-нимъ .ѣі. поглавитнѣхъ крѣстианъ и .ѣі. нашнѣхъ пле-
 менитѣхъ властела, ако ми сѣршин кнезъ Бладисавъ кише
 реченѣ шѣкте за мѣмъга живота шгуднѣмъ и правнѣмъ
 послухомъ, како се више именнѣ, канѣмъ синъ своимъ роди-
 телю, и да вѣде миранъ и єдинанъ за мене синѣмъ с мон-
 іємъ а сконѣмъ братомъ кнезомъ Блаткомъ, такоѣ да вѣде
 и кнезъ Блатко подъ мон послухъ за мѣмъга живота какотѣмъ
 и кнезъ Бладисавъ, заєднѣмъ и єдиннѣмъ вѣдѣе с кнезомъ Блади-
 савомъ мѣс сокомъ милостивѣмъ и правомъ какотѣмъ два крата
 а подъ мою волю и подъ мон послухъ. подъ тен таковѣмъ и на
 таковѣ кише реченнѣ средѣмъ и начиннѣ, како се и шѣмъ више с
 сиємъ лнстѣмъ именнѣ, ѣа херцегъ Стѣпанъ шѣктовахъ се и ре-
 кѣхъ вѣрѣмъ и рѣчѣю мѣмъмъ госпоцкѣмъ синовѣмъ ми кне-
 зъ Бладисавъ и кнезъ Блаткъ, да нѣмъ хоѣс за мѣмъга живота

расправити и разредити правох на поли госпоцтвѣ мое, властелин, сѣдѣ, коморѣ, градове, всакѣ врьстѣ люди, царине, приходница, да держита и имата сваки свою правѣ половинѣ з добриѣмъ начинѣмъ, знаюѣе всаки свою правѣ половинѣ, ако има бѣде сгодиш, заеднош да сѣджита ѡка єдиннош и мирнош господарѣ великош: ако ли има се нѣко не би шакѡбѡлош бити заеднош, тада да потегне всаки нѣю за свою правѣ половинѣ, терѣ да сѣджита ѡка господарѣ великош всаки нѣю ѡдѣ своеѣ половинѣ, како єе достоннош, правох и вѣрнош, како има ѡа разреѣш. ако ли би, ѡа тога богѣ не дан, кон нѣю изашѡш манѣ родителю своимѣ херцегѣ Стѣпанѣ из воле и изѣ послѣха, и не сврьшиш ли стѣган за моѡга живота, како се сѣ ѡвоѡмъ листѣ именѣе, тада да не има днѣла ни за мене ни конѣ мене ѡдѣ госпоцтва моѡга; ако ли вѣста, ѡа богѣ не дан, хотѣла ѡка счинити сѣпротивно и неносѣшнош манѣ за моѡга живота, тада да не имаю днѣла ни чѣсти ѡдѣ госпоцтва моѡга ни за мене ни конѣ мене, ѡпитавше и ѡбѣнашѣше истиннош и правох нѣхъ кривинѣ вѣше речениѡмъ свѣдочѡмъ, негѡ да самѣ волѣмъ нѣомѣ ѡдѣдати моѣе госпоцтвѡмъ коѡш ли годѣ а на сѣдѣжѣш и на вѣрѡсть господара великога. ако ли ли сѣгѡдѣста и сврьшиѣста ѡка, ѡа ли ста рекѣла, за моѡга живота, да єе нѣма госпоцтвѡмъ такош и по тѡмъ начинѣ, како се вѣше именѣе, разѣ ако би ли се ѡѡмъ видѣла ѡдѣлѣсчити изѣлѣѣш нѣю сѣ брѣхъ кѣѣамъ наѣнѣмъ а матерѣ нѣхъ, ако ѡстане на конѣ мене, да єе сѣ томѣ не сѣпѣшю за нѣе живота, а конѣ нѣе живота да и ѡнош раздѣле на поли правѣ меѣш совѡмъ. єда ли би кнѣзѣ Бѣладисавѣ посегѣшѡ на конѣ мене сѣ дѣмъ брата своѡга кнѣза Бѣатѣа, ѡа моѡю свѣкрѣнош господарѣ великога, да сѣзѣмъ дѣмъ кнѣзѣ Бѣладисавѣ и пода все госпоцтвѡмъ моѣе на конѣ мене кнѣзѣ Бѣатѣс: такоѣе и по тѣѣ начинѣ, ако би кнѣзѣ Бѣатѣкош сѣ кнѣза Бѣладисавѣ дѣмъ посегѣшѡ, такоѣе свѣкрѣнош моѡю господарѣ великога, да сѣзѣмъ дѣмъ кнѣзѣ Бѣатѣс и пода кнѣзѣ Бѣладисавѣ, негѡ да се тѣрѣпитѣ лиѣнош и право всаки нѣю сѣ своѡи половинѣѣ, како има ѡа разреѣш а сѣдѣжѣла правох и вѣрнош великош господарѣ, или има дражѣ заеднош или всаки нѣю сѣ своѡмъ днѣлѣс бѣдѣѣе, како има дражѣ, такош. и на тѡмъ на все вѣше нѣ-

санноу и именованноу на херцега Стѣпана закланам се въ
 господа бога вседръжителя отьца и сина и светого дѣха и
 въ прѣчистѣ его богоматерь и въ снаѣ честнаго и животворе-
 щаго крѣста господня и въ .д. евангелиисте и въ .вѣ. апостола
 врѣховна и въ .б. избранныхъ кожныхъ и въ все свете вѣ
 вѣка когѣ сгодише, какоу на херцега Стѣпана нилъ више
 реченнѣмъ хоѣѣ на всемъ на томъ више писаннѣмъ и на-
 пованнѣмъ стаати и трѣбѣти се правомъ и твердомъ и цѣло
 и непоречену, докла годѣтъ ѡни више реченни манѣ стоѣ с
 послѣхъ а на вѣрность и на сѣжѣѣ господара великого, и
 докла ми се трѣбе на сконѣхъ добриѣхъ и почтениѣхъ ѡбѣ-
 тѣхъ и записнѣхъ, како ми се сѣ ѡбѣтовали и заклали и
 записали. писанъ въ лѣта рождѣства христова на .члнѣ. лѣ-
 товъ, мѣсеца ислана .дѣ. данъ, с Пнѣк на планинѣ на
 Пнчѣ. по заповѣдѣ прѣкрѣтлаго и сзможнаго господина
 господина ми херцега Стѣпана сына Божидарѣ днѣмъ.

Sigillum: стѣп. си печать ... Origin. membran. in c.
 r. archivio Viennae. Спомен. 143.

CCCLXX. 1454. ind. II. 4. aprilis. Cathari.

Aloisius Baffo, comes et capitaneus Cathari, confirmat
 constitutum factum inter monasterium S. Nicolai in Vra-
 njina et Kalogurag Gurašević.

На намѣ Христа аминъ. годниѣ вѣ породе нашего го-
 сподина Іѣзуса Карста тисѣка и .д. ста и .п. и .д., ин-
 дѣиѣмъ дрѣга, на днѣ с четвѣртѣмъ, .д. мѣсеца априла,
 да ѣст видѣниѣ всакомъ, како паркомъ ѡкоган приѣд сѣмъ
 нѣмъ господиномъ Яловизомъ Бафомъ, вѣ наше приѣскнѣтѣ
 и юзможне господоу вѣтѣчѣкѣ почтѣни вѣзѣ и капѣтан которски,
 вѣ града которскаго и вѣ негова мѣтѣха, кише дефѣренциѣ
 много почтѣнаго вѣдѣца нѣсѣана Никодѣма и Никандрѣ, Пѣ-
 вана, калѣгер вѣ монастыра господина светого Николѣ вѣ
 Бранинѣ, кон ѣст с калѣѣ сѣадарскоу, вѣ ѣднѣ странѣ, по
 намѣ своимъ и по намѣ своимъ ѡсталнѣмъ калѣгѣра рѣченѣмъ мона-
 стѣра, и Калогѣра Гѣрашевнѣ из Царѣвнѣцѣ вѣ сѣкѣ и вѣ
 своимъ синоу вѣ дрѣгѣ странѣ, за кон ѣсѣоган рѣченѣ нѣсѣ-
 ман и калѣгерѣ за сѣкѣ и за намѣ рѣченѣмъ монастыра питахъ
 приѣма и сѣпрѣтивѣ Калогѣрѣ Гѣрашевнѣ из Царѣвнѣцѣ више

реченомѣ и неговѣ днѣци, іере да речени Калогѣраг и неговѣ
 синоуе незадѣшжно, сѣпротива разлогѣ въ правдѣ даржахѣ
 недан мѣни речене царкве и монастыра, кон нест ѣ Царвницѣ
 на мѣсто, зове се Гѣрахѣво, кон нест свархѣ землѣ и водѣ
 речене ца(р)кве али монастыра, кон мѣни нест . . въ даржахѣ
 речене царкве али монастыра и Новак Кѣшич и негов сѣн
 Марко из Царвнице, іере речени Калогѣраг нест кеке има . .
 въ реченога мѣни много въ кеке въ цѣте немѣ сѣчинене,
 питахѣ речени нѣгѣман и калѣгерѣ, речени мѣни да бѣде при-
 сѣген по реченомѣ господинѣ кнезѣ и капетанѣ реченои царкви
 али монастырѣ, како ствари нѣх. и на тѣм ствар речени Ка-
 логѣраг и негов сѣн Давижики въдговорише, іере сѣ даржали
 вѣзи мѣни право како ствари реченога Новака и сѣна негова
 Марка, нѣм дан по кметнѣх за цѣтѣ, немѣ би сѣчинена въ
 реченога Новака и въ реченога мѣ сѣна Марка, кон мѣ нѣ
 ждего кѣкѣ. за кон ѣзрок бѣвше бѣлѣ мѣгѣ нѣмѣ многе и
 многе рѣчѣи приѣд реченим ѣзвѣшеним господинѣм кнезом
 и капетанѣм, и тадан коначѣно по реченом господинѣ кнезѣ
 и капетанѣ би речено реченомѣ нѣгѣманѣ и калѣгерѣм и реченомѣ
 Калогѣргѣ Гѣрашекиѣ и Давижикиѣ сѣнѣ неговѣ, да погѣ и
 провѣде, ако се мѣгѣ мѣгѣ ѣгодѣти за речени мѣни
 за мѣнѣти ѣ тѣсѣкѣ и . д. ста и . н. и . д. : инако
 мѣнѣкѣше речени рок и не бѣише въ ѣгогаѣ, да се илаю вѣра-
 тѣти приѣд въбраз негов, неѣ ке сѣчинѣти разлог и правдѣ
 за ѣзрок речени. и бѣвше речени Калогѣраг Гѣрашекиѣ писавѣ
 въ рѣке Давижики сѣна негова реченомѣ господинѣ кнезѣ и
 капетанѣ, какоѣо бѣше въ ѣгогаѣ с реченим нѣгѣманѣм и с
 калѣгерѣм по вѣзи начин, цѣо нѣе, да речени нѣгѣман и калѣ-
 герѣ нѣмѣ дати реченомѣ Калогѣргѣ мѣ. перѣер динари котор-
 сѣнѣх за вѣстатак въ неговѣ цѣте, а да речени мѣни вѣстане
 слокодѣн реченомѣ нѣгѣманѣм и калѣгерѣм и монастырѣм светога
 Николѣ въ Бранинѣ ѣ вѣке вѣнекома са вѣнеми неговѣнѣм
 разлогѣи и з границѣм и цѣо немѣ пристѣн. гдѣнѣ речени ѣзвѣ-
 шени господинѣ кнезѣ и капетанѣ раздѣмѣнѣ кнѣгѣ вѣше писанѣ
 и чѣкѣше реченога Никандра калѣгѣра, дошадѣше ѣ Котор за
 ѣзрок речени въ странѣ нѣгѣманѣм и дрѣзѣнѣх калѣгѣра реченога
 монастыра светога Николѣ въ Бранинѣ, и говѣреѣше речени
 ѣгогаѣ мѣгѣ собѣм, кон би сѣчинен, како речени Калогѣраг

ншю штьца, божаставномъ ричею рече апостѣломъ своимъ:
 миръ даю вамъ, миръ шсталъ вамъ. мни господинъ Стѣ-
 панъ, божишъ мнлостню херцегъ светого Саве, господарь
 хѣмски и приморски, князь дрински, велики воевода косан-
 ски и веѣе, даемо на видѣнье всемъ и всакомъ, коми се до-
 стон, и прѣд кога ви се годѣ изнеса шви нашъ листъ
 штворень шглядати, а с нашою печатью законитомъ, како
 догоше госпоцтвѣ ми шдъ много почтенюга княза, властѣи
 и все шпѣине властѣи дѣбровачцнхъ почтении властѣи и
 поклисарѣ князь Марое Растифъ и князь Жѣпанъ Бѣниѣ
 и князь Индрѣшко Бобалевнѣ, договарае се ш добромъ мирѣ
 и почтенои приязнѣ и потврѣженьи всехъ записа и повѣла,
 кое сѣ имали с нашими родителями и з госпоцтвомъ ми до
 швоган размирья, кое размирье меѣш нами шчншъ непри-
 тель божи и чловѣчаски, с кога размирья шнедна корнсть нне
 ни єднои странѣ ни дробгон паче шета и маншина, а ми госпо-
 динъ херцегъ Стѣпанъ и синове ми князь Владисавъ и князь
 Блаатков, смншаше добрѣ и почтенѣ приязнъ, кою сѣ имали
 наши родители с многою почтениемъ са славниемъ господи-
 номъ княземъ Бѣкцемъ и са славниемъ господиномъ Ганда-
 лемъ, бившимъ великимъ воеводою косанскимъ и веѣе, и с
 княземъ Бѣкомъ и з госпоцтвомъ ми с княземъ и властѣи
 дѣбровачцими, да толканъ любавъ не бѣде потаптана паче
 шзвнѣшена ш на прѣдакъ и волю, и више речении поклисари
 доброволноу примише и мнлостиво се договорисмоу и по-
 тврѣдисмо и потврѣѣсмоу всакое записе и повѣле, кое сѣ
 имали и кое имаю князь и властѣи дѣбровачци до данашне-
 га дне шдъ нашихъ родителей, многоу почтенюга и гласно-
 га споменѣтѣи господина княза Бѣка и славного господина
 Гандала, бившега великого воеводе косанского и веѣе, и
 княза Бѣка и госпоцтва ми, да бѣдѣ тврѣда и крѣпка, те-
 мѣлна и непоколѣвима вѣкъ вѣкома аминь. а за крѣпости
 міра сеган и люкве и добре приязни да бѣде ш виеке безъ
 шпоговора и зѣ волю шдъ люди властѣи дѣбровачцнхъ али
 шдъ нашихъ с лѣдми властѣи дѣбровачцнхъ, договорисмо
 се и шдѣлѣисмоу с властѣи дѣбровачцими доброволноу и
 єдносрѣдноу, да всако швинствоу чловѣче или пролитѣи
 крѣви, кои сѣ ш шви рать шчинена, и всаке ранѣ и швинѣи и

злѣ речѣи и хотѣньи злаа, кою сѣ била меѣш нами с властели
 дѣбровачицеми и меѣш людемъ госпоцтва ми с людемъ вла-
 стей дѣбровачицехъ, и все панене и щете, що є счинила єдна
 страна дрѣгон ѡдѣ почела рати до тронѣе, кою є госпоцтво
 ми счинилоу с кнезюмъ и властели дѣбровачицеми, како се
 сдрѣжи с записиухъ єдине стране и дрѣге, ѡкон ѡблѡбисмоу
 тои меѣш сокоу єдносерѣдноу и доброволноу примисмоу и
 благословисмоу и такоу велмоу и заповнедалоу, да ни-
 творѣ не може ни самѣ споменисти ни искати крѣви ни нѣе
 ѡсветѣ ни вражде ни с єдноо вренѣе, докла снѣтъ стои: тко
 ли се ѡкрѣте снѣи потворити, да є госпоцтѣс ми неѣтѣранѣ,
 и да се разасѣ до коренѣа; такоѣе да не кѣде приѣзма ѡдѣ
 госпоцтва ми ни ѡдѣ нашиухъ люди ниєдноу дѣбровчанинѣ,
 негѣ кон є чимъ дѣжанѣ, да таи плаѣа; и тако имъ потѣрк-
 диухъ и потѣрѣю, да ниухъ трѣговци и ниини ниухъ людѣ хѣде
 слокодноу приєко рѣсага и по рѣсагѣс госпоцтва ми са всѣци-
 емъ трѣгомъ, плаѣає праве царинѣ, коє сѣ прѣко плаѣали за
 крѣмѣнь нашинѣхъ родитѣль и за мене до рати, не коє се ниєд-
 ного хѣда ни ѡдѣ когарѣ, тко не би изѣванѣ воле и посаѣха
 нашега; ако ли би се каѣа згодилоу госпоцтѣс ми размири-
 ти се с кнезюмъ и властели дѣбровачицими, чѣга богѣ не дан,
 тѣи рѣтъ ниєднѣс да не хѣлемоу ни можемо счинити, не при-
 повидѣвши и не ѡповидѣвши по нашинѣхъ покѣнсариухъ кнезѣс и
 властѣлоу с дѣбровичицѣс ѡдѣ тоган днѣ, по колѣ кѣдемо
 ѡповидѣти, до три мѣсеце ни счинити имъ кварѣ, ниухъ
 градѣс ни ниухъ рѣсагѣс ни ниухъ людемъ ни ниухъ пѣманѣю, к то-
 му да не пѣмѣмоу ни хѣлемоу посѣгнѣсти ни єдинѣмъ хѣднѣмъ
 на ниухъ трѣговце ни на ниухъ пѣманѣи ни на ниє ниухъ люди,
 кон би се пѣшан с рѣсагѣс и ѡвласти пѣшѣи, нан конѣм би се
 згодилоу прѣко нашега рѣсага мѣнисти за вренѣе више речѣ-
 ноу ѡдѣ три мѣсеце, докла годѣ би се испратѣи и сѣдиан
 са всѣмъ клѣгомъ ниухъ изъ землѣ госпоцтва ми с дѣбров-
 чичицѣ, и ниєднѣ кѣдѣ би конѣс вола поѣи, да имъ не кѣде
 ниєднаа заѣрѣтица ни заѣава ни ѡдѣнѣтъа клѣга ниухъ до
 рѣчѣного роѣа; такоѣе тко се годѣ сговори дѣбровчанинѣ али
 трѣговацѣ дѣбровачки за понесѣнѣе карѣана али кога годѣ по-
 носѣа, да га ниє волаѣнѣ сврѣѣи дрѣги ни влахъ ни сѣрѣкиѣ до
 мѣста, докла се ѡни кѣде пѣмѣи, тко є из нашега рѣсага

поносникъ, а сѣга є нашъ: тко ли би се нашавъ зрвати то-
варє конѣмъ послѣкѣмъ али зарѣчити до мѣста зговорнога,
докла є зговореноу, да плати госпоцтвѣ ми .н̄. дѣкатъ. на
все више писанноу, рченноу и вѣѣтованноу ми господинъ
херцегъ Стѣпанъ и синове ми, кнезь Бладисавъ и кнезь
Блатковъ, и властеле наши, воевода Сладое Семковичъ,
кнезь Радичъ Стѣпкокичъ, воевода Нванишъ Блатковичъ,
воевода Марковъ Грыгоровичъ, кнезь Радованъ Бардиѣ,
кнезь Рѣжиръ Дѣвичъ, кнезь Павѣ Дражоевичъ, кнезь
Ранко Прибичъ, кнезь Юранъ Чемеровичъ, кнезь Иванъ Бар-
диѣ, воевода Радичъ Прикисалиѣ, кнезь Бѣскманъ Юго-
киѣ ротисмо се и заклесмоу на светомъ еванѣлью кожимъ
и на часномъ и животворециемъ крѣстѣ госпоѣнѣ речениемъ
кнезѣ и властелѣмъ и всѣмъ шѣкинѣ дѣбровачкомъ и нихъ
встанѣ ва господаа бога вседръжителѣ и ва прѣчистѣ бо-
городицѣ и ва четири еванѣлисте и ва два на дѣсте апѣстола
врѣховниехъ и ва .б̄. избранниехъ божихъ и ва .т̄. и .ӣ.
штацъ светихъ иже ва Никей и ва все свете шѣ вѣка богѣ
згодишѣ, да ови наше згора писанно и вѣѣтованноу рече-
ниемъ кнезѣ и властелѣмъ и всѣмъ шѣкинѣ владѣщаго града
дѣбровника и нихъ встанѣ и нихъ послѣдниемъ, како се зго-
ра пише, вѣкѣ вѣѣкома на манє не има прѣти ни се потворити
ни за єдиѣ стваръ на земаѣ ни за страхъ ни за бѣагоу ни за
нєднога господина ни за нєдногаа инога чловѣка волю,
изложивъ великога господара господина цара тѣрскога Мѣх-
мет бєга. и ако би ми кѣла заповнєдъ више рченнога цара
тѣрскога ратѣ намъ зчинити кнезѣ и властелѣмъ дѣбровачци-
емъ, да нєсамъ вошѣмъ ни мѣгѣ, не приповидѣвше намъ кнезѣ
и властелѣмъ дѣбровачциемъ прѣво тоган по мѣнѣмъ покѣса-
рихъ, и приповидѣвше намъ шѣ толє до три мѣсецє да намъ
нєсамъ вошѣмъ нєднога зчинити злаа ни нєдне црѣте
нихъ рѣсѣгѣ ни нихъ трѣговцемъ ни нихъ людємъ, како є ви-
ше рченоу, и докла намъ годѣ кнезь и властеле и всѣ шѣ-
ѣннаа дѣбровачка стои на своихъ добриехъ и почтєниехъ
вѣѣтнєхъ и записнєхъ, како нам се сѣ вѣѣтовали и з свои
листѣ записали, да се не може ни хоѣе потворити више ре-
ченноу записанкє, вѣзда потврѣѣшѣє сва писма и повелє,
коє сѣ имали и имаю с нашими родитєли и з госпоцтвомъ

ми кнезь и властеле дѣбровачци до данашнега с свои тврѣ-
ѣвѣ дне. писанъ ва лѣта рождества христова .чѣнд. лѣто,
мѣсеца априла .ї. дань, с нашемъ градѣ Новомъ. по запо-
вѣди прѣсвѣтлаго господина господина херцега Стѣпана
списа диякъ Радивон Добришевиць.

A tergo: 1454 die X. aprilis. Priuilegio de cherçeg
Stipan e de li soi fioli, fato la paxe.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Vieunae.
Спомен. 144.

CCCLXXII. 1454. 15. julii. Ragusii.

Vojevoda Petrus et knez Nicolaus, filii vojvodae
Radosav, confirmant Ragusinorum privilegia.

† Ба намъ вѣтца и сина и светаго дѣха. милостию ко-
жиомъ ми господинъ воевода Петаръ и кнезь Никола, си-
нове славнаго великаго воеводе господина Радосава а снѣци
и наслѣдници почтенаго споменѣстны славнаго господина
кнеза Павла Радивовика а синовци почтенаго споменѣстны
славнаго господина воеводе Петра, и за то ѿ господинъ вое-
вода Петаръ и кнезь Никола даемо на видини свакому
чловѣкѣ великому и малому, прѣдъ кога се изнесе спен
наше записанне вѣтворено али прѣдъ свѣтлаго господиноу
кравель сгарцину али прѣдъ тѣрскину господарель а али
прѣдъ краля косанскога а али инога кошанина а али прѣдъ
господина сръбскога а али латинскога а али ине крѣсте чло-
вѣка, и азъ вѣдѣе ва великон слави с госпоцтва и с пѣне
дрѣжаве нашихъ родитель милостию кожимъ наслѣдникъ
кнеза Павла и воеводе Петра и господина родителъ ми воеводе
Радосава и не далече вѣдъ нихъ пѣотю наче синъ и синовацъ
и снѣкъ и кратни више реченихъ, наслѣдникъ правн истини
вѣдъ нихъ крѣви, повелѣнимъ и сѣдомъ кожимъ приѣмше
дрѣжавѣ и рѣсагъ с рѣке госпоцтва ни и сидеке с госпоцтва
родителъ нашихъ више реченихъ, сзимаюки и дѣлюке и дава-
юке и записюке властелемъ и слѣгамъ нашимъ како госпо-
да рѣсашка и господари рѣсагъ, стежници нашихъ родителъ
и прародителъ више реченихъ, вѣдъ тихи примае часть и
славѣ и дари и части, тогда ѿ господинъ воевода Петаръ и
кратъ ми кнезь Никола, савѣтовавшѣ се с нашими савѣтници

по шбичаю з господомъ строиници црькве косанскіе и сла-
гами и ближиками с властели госпоцтва ни, и посласмо ва
славни градъ Дѣбровникъ къ много почтеномъ князю и вла-
стелемъ и свои шпкини града Дѣбровника наше почтене вла-
стели поклисаре господина гости Радосава Браднєвика и на-
шега дворскога князя Радича Копнєвика и Мишотоша дѣлка
Цѣрика, да видивше лѣкаръ и почтенъ приѣзанъ и срьдїе
госпоцтва дѣбровачкога к намъ и заповидисмо намъ нашомъ
рѣчию ꙗко воевода Петаръ и князь Никола нашимъ почтенимъ
поклисаремъ господинъ гостѣ Радосавъ и дворсковмъ Радичъ
Копнєвиѣмъ и Мишотшъ дѣлкѣмъ, да запишѣ и шчїне наше за-
писе госпоцтвѣ дѣбровачковмъ, видивше, како сѣ и наши
прѣви записовалии господа и родители намъ и прародители и
брат намъ воевода Иванишъ, ꙗко воевода Петаръ и князь Нико-
ла, и нимъ потврьдисмо дѣлан и шстановитилии крѣпко прѣ-
вишъ нашихъ слободѣише и законе ꙗ повелїиши и записании
славного князя Павла и господина воеводе Петра и родителѣмъ
намъ господина воеводе Радосава и брата намъ воеводе Ива-
ниша, и наше госпоцтво ни слышавше и видивше ихъ по-
добне и разшмне и праве приѣззи и швити и записе, ꙗко вое-
вода Петаръ и князь Никола створисмо милость госпоцтво
ни, да є вѣдомо свѣмъ свѣтѣмъ, како згора реченомъ градъ
Дѣбровникъ князя и властеломъ и свои шпкини дѣбровачкои
по сишє нашихъ листѣхъ и повѣлахъ за нихъ срьдчанство
потрѣдисмо намъ и шстановитисмо все и сваке повеле и за-
писании више речєне господа нашихъ родители славного го-
сподина князя Павла и славного господина воеводе Петра и
славного господина воеводе Радосава и славного господина и
брата намъ воеводе Иваниша и наше, потрѣдисмо ихъ и
шстановитисмо ихъ жшѣмъ Конавали и градъ Соковъ и Бѣтла-
линъ и Цаптатъ и Шбодъ и све, що Конавалѣмъ пристон,
все са всимъ ш вѣкѣ вѣкома нимъ и нихъ шстанкѣ за баци-
но и за племенитѣмъ, како цю є нихъ прѣво бїло, како сїє
именѣ ш записѣ, коє князь и властеле и сва шпкина дѣбро-
вачка имаю шдъ нашихъ родителя и шдъ мене господина вое-
воде Петра и брата ми князя Николе. и на все више речєишъ
и записано и шкѣтовано ꙗко господинъ воевода Петаръ и князь
Никола, милостїю божишмъ господари рѣсашици, шкѣтова

госпоцтво ни кнезѸ и властелемъ дѣровачцимъ, да нихъ
 трѣговци и нихъ лѣдне свободно бѣдѸ ходити по нашемъ
 рѣсакѸ и стати и трѣговати и Ѹ ниѣ рѣсакѣ миновати з гла-
 вами и с иманиемъ нихъ, да се не бое ниеднога хѣдога ни
 заврѣтицѣ ни посиѣнога дара ни коега прѣѣзма али прѣдѣѣ-
 жниѣ еднога за дрѣгога, да не може искати неголи истацѣ,
 кои би дѣжанъ киѡ, плаѣаюѣе праве царине, кое сѣ биле за
 врѣмена кнеза Павла и господина воеводе Петра и господина
 воеводе Радосака и господина воеводе Пваниша. ѡѣе имъ
 ѡбѣтѣова госпоцтво ни киѣе реченимъ кнезѸ и властел(е)мъ
 дѣровачцимъ, ако би се догодило коѣе годѣе размирие
 меѣѸ наами с властели дѣровачцими, цѣла богъ не дан, да
 не можемо ни хоѣемо посеѣти наа нихъ дрѣжавѸ ни на нихъ
 лѣди ни наа нихъ имание ни наа нихъ трѣговце, цѣо намъ не
 приповѣмо прѣво тога на .ѣ. мѣсеца по нашихъ поканса-
 риѣхъ, а Ѹ ѡвиѣхен .ѣ. мѣсеца да моѣѸ миновати своимъ
 благомъ по нашемъ рѣсакѸ свободно безѣ ниедне забавѣ. и
 на ѡѡи на все киѣе писано и ѡбѣтѣовано кнезѸ и властелемъ
 и скон ѡпкинѣ града дѣровника ѣ господинѣ воевода Петарѣ
 и братѣ ми кнезѣ Никѡла заклесмо се заклетвомъ и с ѡѡними
 властели и бѣжниками и сѣбѣами нашими, кои сѣ ниѣѣе на-
 новани ѡдѣ властелѡ. кнезѣ Радосавѣ Ѣбрадорѣѣ, кнезѣ
 Павкѣѣнъ Земанѣѣ, воевода Радѡе Жикиничѣѣ, кнезѣ Рѣ-
 киѣѣ Диничѣѣ, кнезѣ Радичѣ Чиничѣѣ, кнезѣ Юран Радѡ-
 саликѣѣ, кнезѣ Радичѣ Прикиничѣѣ, кнезѣ Ъбраѣѣ Драгиѣѣ-
 виѣѣ, кнезѣ Бѣклирѣѣ Боровничѣѣ, кнезѣ Рѣкасѣѣ Бладини-
 риѣѣ, кнезѣ Муханѡ Дивичѣѣ, кнезѣ Радикѡи Бранковѣѣѣ
 рѡтисмо се и заклесмо на светѡмъ евангелиѡу кожнемъ и на
 часномъ и животворекемъ крѣстѸ господнѸ и ва господа бога
 свѣдрѣжитѣла и ва причистѸ когородицѸ и ва .д. евангели-
 тѣе и ва .бѣ. светихъ крѣховнихъ апѣстѡловъ и ва .б. иза-
 зраниѣхъ кожнихъ и ва све свете иѣѣ ѡдѣ вѣкѣа богѸ ѣгодиѡше
 и ва .тѣи. ѡтацѣ, иѣѣ сѣѣтѣ на Пики, да ѡѡи згора виѣе
 писание наше речено и ѡбѣтѣовано вѣкѣи вѣкѡма не има на
 манѣ доки наами ни нашими посланими ни се потворити
 за ниеднѸ стварѣ на земан саан нашѣ ѡбѣтѣѣ ни се ѡ-ѡмъ
 коѣ парна ѣчинити : кто ли би сѣи потвориѡ, да ѣ проклетѣѣ
 ѡтѣцѣмъ и синомъ и светимъ дѣхѡмъ. и сѣи се писа рѡѣѡа

христова на .ч҃снѣ. лѣто, мѣсеца и҃лїи на .ѿ. дань, ѿ славномъ градѣ Дѣбровникѣ по нашихъ внише реченихъ именованихъ покансарихъ. по заповиди господина воеводе Петра и кнѣза Николѣе вѣон списанне и вѣѣтованне а списа Мишѣ двѣѣ. како догоше вѣдъ много почтеного кнѣза и властѣи и сѣи вѣкнише госпоцтва дѣбровачкого много почтени покансарѣ ѿ славни градѣ Борчѣ а ѿ намѣ покансарѣ кнѣзь Никша, синь Марош Кавѣжика, и кнѣзь Мишѣ, синь Марош Бѣничка, ꙗко господинь воевода Петарь и з братомъ кнѣзомъ Николомъ, наши много почтени стронници господинь гостѣ Радосавъ Брадиевникъ и господинь стараць Радосавъ Шнѣкъ рекоше по своемъ редѣ ричню, како хѣте вѣнѣи добри и почтени стѣжници мѣѣ нами единаѣи страни и дрѣгон, и закле се господинь воевода и з братомъ кнѣзомъ Николомъ на трѣванѣаѣ и на листѣ записаномъ и на мѣѣхъ и кнѣзь Павѣшъ Земаниѣ и кнѣзь Бѣниѣна Бановникъ, воевода Радое Живиничникъ и кнѣзь Бѣшѣ Диничникъ и кнѣзь Мишленъ Земаниѣ и кнѣзь Радикѣнъ Бранковникъ и кнѣзь Юранъ Ялексинъ и кнѣзь Стѣпанъ Доброшевникъ и кнѣзь Радое Тѣзаловникъ и кнѣзь Томашъ Латичникъ, кнѣзь Бѣкъ Бранковникъ, кнѣзь Радое Дивчикъ, ти се заклаше властѣе а ѿ избрани дань свѣтѣ неднаѣ по вѣнчаю, како ихъ властѣ(аѣ) закланашѣ, како намъ вѣи на волѣ госпоцтѣа дѣбровачкомъ, како хѣте вѣон ѿздрѣжати внише речено писмо за свога живѣота.

A tergo: MCCCCLIII. die XV. jullii, privilegio de voiuoda Petar e conte Nicola de Radosav Paulouich, confermando Canal con tute..... e Sochol e tute le scritture antiche; fo ambasatori Radosav Bradievich e Kopievich duorschi e Miotos e Zurich diak.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 145.

CCCLXXIII. 1455. novembri mense. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii privilegium concedunt Radino Gost.

Бѣ намѣ вѣтца и синѣи и дрѣха свѣтого аминь. ми кнѣзь, властѣе и сѣи вѣкниша властѣа дѣбровачкѣхъ дасѣи на вѣи

деннїє (свакогѣ) и сваке вѣрѣ чловѣкъ, прѣдъ кога се изъ-
несе шви нашъ листъ (швор)ени, печабенъ нашомъ печаткю
законитомъ висѣомъ, да слышалаюће правдѣ и любавъ,
кою є к намъ вѣздѣ показивалъ и показѣ господинъ Радинъ
Гостъ а сѣкъ нашѣ к немѣ тако(и), да шван нѣша любавъ
бѣдѣ напредовати вѣздѣ крѣпкѣ, шѣктовасмѣ и овѣтѣмо,
да ако би вѣдѣ хотиш доѣти постати мегю нами с Дѣбров-
никѣ, да мѣ є слободнѣ дошастнѣ, станкѣ и пошастнѣ не-
мѣ и неговѣмъ и (неговѣмъ) сѣбгамъ, главамъ и наманкю,
вѣрѣ сваке манѣшинѣ, бѣзъ пореченкѣ за нѣднѣго чловѣка
волю ни за страхъ ни за вѣгѣ ни за єдинѣ придѣжкѣ, коє
би се могалъ на свѣтѣи наити ани самсанти. и шѣ мѣ шѣк-
товасмѣ и шѣкѣмѣ, да мѣ даамѣ вѣдѣ(с подо)кнѣ за не-
га и неговѣхъ вѣдѣна и сѣбга, чимъ би прѣстаѣ мегю на-
ми, бѣзъ нѣднѣ платѣ нами. и шѣ мѣ шѣктовасмѣ и
шѣкѣмѣ, да за колико би прѣстаѣ мегю нами, да га
помагамѣ спензомъ, колико би се прѣстоѣмѣ неговѣ при-
мазини. и шѣ мѣ шѣктовасмѣ и шѣкѣмѣ, да за колико
би прѣстаѣ мегю нами, и чимъ би биш конѣ насъ, да не
бѣдѣ сѣлованъ шдѣ никогаръ изити изъ вѣрѣ, кою вѣрѣ,
рази ако би немѣ сѣгднѣ биш. и шѣ мѣ шѣктовасмѣ
и шѣкѣмѣ, да при . . . мегю нами, а пакѣ, ако би
хотиш инамѣ понти, да бѣдѣ колианъ шнѣ и своємѣ вѣ-
дѣни и сѣбгамѣ и сѣ наманкѣмъ, и да мѣ даамѣ прѣвозъ,
камо би шнѣ хотиш, а ми моганѣ понти, и пошѣ . . шдѣ
насъ, ако би се шпетъ к намъ повратѣ, коликрѣ би шдѣ
насъ пошачѣ к намъ сѣ повраѣмѣ за неговѣ живота, да мѣ
имаамѣ дати вѣдѣ и помоѣ спензе, чимъ би мегю нами
прѣстаѣ, како (є) згора реченнѣ и писаннѣ. а за вѣѣ вѣ-
рованкѣ сѣганѣ листа повѣ(ѣ)мо га печатити нашомъ пе-
чаткю вѣкроааномъ висѣомъ. а писѣ . . ка вѣкници иза-
браанѣи боголюбѣмагѣ града Дѣбровника р(ожаства) хри-
стова на . . . лѣто, мѣсеца новѣмѣриѣ Маринѣкѣ
днѣмъ а по заповѣди господина ми княза и нѣговѣхъ вѣк-
никѣ избравѣнѣхъ.

Cod. ragns. fol. 115. Priuilegio fatto a Radin Gost.

али трѣбѣѣ како . . потрѣбѣе, да за тои стоите, и да видите, како они говоре. ако ѡдѣ тоган цѣта не види се, и таков да счините, приимлено ю. и с Дѣбровникъ оловъ, свила, црѣвацъ и восакъ да не иде, ино да иде, кнѡ самъ заповидѣѡ: а сада и за дрѣгѡ се задѣваю. а сада ѡ оконзи работи ѡдѣ прѣвомъ цю ꙗ реченѡ, да не иде, и сада ꙗ таков. ако ли амальдаръ за дрѣге работѣ кнѣгѡ има кнѣгѡ, за цю сзнима, списавъше на порѣтѡ ми пошлите. таков да знате за ови мои лѣпи нишанъ. писанъ рабилоа ахирѡ въ лѣтѡ мѣхметово .wğ.

Cod. ragus. fol. 119. a.

CCCLXXV. (1456. julio mense) 860. ša'bân.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovina et kadi in Novi de sale Ragusinorum.

Ѓдѣ херѣцегове земље санѣжакъ берѡ и новѣскомѡ кадѣ. када вамъ ован мой кнѣга доге, таков да знате: прѣге овоган ѡдѣ велике ми порѣте заповѣдѣ послахъ: ѡдѣ новѣске скале амальдари, тко ю по Ённе берѡ, съ дѣбровачкомъ господиномъ парѣсѡ сѡ имали, сви на једно мѣсто да догѣте, и тефѣтишъ счините, и да видите, ако ли иманѣю нѣка цѣта не кѣ бити, на нѣхъ сговоръ амальдаръ ако пристанетъ, таков да счините: ако ли пѣтемъ дрѣзѣмъ цѣта бѣде, ѡдѣ цѣте нѣтъ ѡдѣ ца ю лѣпо, и списавъше да ми на порѣтѡ пошлете, и пѣтѣ ѡдѣ моѣга иманѣмъ, ѡдѣ кога се годѣ векина види, тѣмъ пѣтемъ да счините. и по овѣзѣхъ рѣчехъ ако се цѣта не види. како они веле, ако би таков било, да бѣде; и с Дѣбровникъ свила, олово, восакъ и црѣвацъ, ове четири ствари да не идѣтъ, дрѣге трѣговине да идѣтъ: таков самъ кнѡ заповидѣѡ. а сада за дрѣге трѣговине задѣваю се, цю ꙗ прѣ речено, инако да не бѣде, и сада да не счините. ако ли за тои сзиманѣ ꙗ амальдара мой ком кнѣга бѣдетъ, с писмѡ да ми кажете, таков самъ кнѡ заповидѣѡ по ѡконзи монон заповѣднои книзи, сви на једно мѣстѡ да се скѣпите. и дѣбровачке поклѣсарѣ тѣи доведите, тефѣтишъ счините. речени дѣбровачки поклѣсарѣ ѡдговоръ таков дадоше: ѡдѣ новѣске сланицѣ соѡ када се продаа, ми нашѡ соѡ ѡдѣ дрѣзѣхъ како они сзи-

маю, такои н шдѣ насѣ да сзнимаю, са амальдаромѣ сош
дѣлаки на половинѣ; да счинило шдѣ оне .д. ствари ос-б
инѣ трьговинѣ, ако наши люди доносе н шдносе, за царинѣ
да не имаю рѣчь на ови сгоган .. аши за нѣколико данаа
дѣбровачька сош дошадьчи .жвжк. аспри продало се је соли.
такон ми сте списали. да н сада, када ви ови книга догѣ,
трѣбѣтѣ прѣге овоган кон је сгоган биш, да н сада на томѣ
станѣ. инако да нѣсте счинили. али такон трѣбѣю, да ми
иманью не бѣде нѣка цѣта. ако ли шдѣ васѣ знамѣ, да не
бѣдете за великѣ срамотѣ врѣднѣ, такон да знате за ови
мои лѣпи нишанѣ, да вѣрѣте. писанѣ лѣксеца шабана лѣта
мехѣмета .шж.

Cod. ragus. fol. 118. b.

CCCLXXVI. (1456) 6965. 7. decembris. Smederevo.

Georgius, Serborum despotes, cum filio Lazar.

Sigillum. Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho.

D. Avraam. Оunc. 75. Св. Гора. 119.

CCCLXXVII. (1427—24. dec. 1456).

Georgius, Serbiae despotes, monasterio Batopedii donat CL. libras argenti.

Initium: мною царіе царствоуѣтъ.

In mon. Batopedii. P. Uспен. 176.

CCCLXXVIII. (1427—24. dec. 1456.)

Georgius, Serborum despotes. De metochiis monasterii Russorum.

In mon. Russorum in Atho. P. Uспен. 177.

CCCLXXIX. (1457). 6965. 12. augusti. Ragusii.

Lazarus, Serbiae despotes, fatetur se et fratrem suum Stephanum accepisse suam partem pecuniae apud Ragusinos depositae a patre Georgio, ita ut tantum Gregorii pars remaneat.

† Ми милостію божією господинѣ сръбляемѣ деспотѣ
Лазарѣ даваамѣ на знаніе всакомѣ чловѣкѣ, прѣдѣ кога се

зарь. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 146.

CCCLXXX. 1457. 29. novembris. Ragusii.

Damianus Žunjević fatetur se accepisse pro despota Lazaro et domino Stephano a Ragusinis partem depositi Georgii Branković

† И Даміанъ Жуніевикъ, какъ покансаръ господина деспота Лазара и господина Степана, приимъ въдъ господина кнеза и властела дѣрѡвачкихъ за стѡ и три десеть и деветь антръ и четири снче злата за штатакъ въдъ всега поклада, цѡ є ѡ ѡвемъ записѡ, цѡ є днѡ господина деспота Лазара и господина Степана, все на пѡнѡ. лето рошка христова тисѡю и четири ста и педесеть и седмѡ, мѣсеца нѡемьберна .кѡ. данъ.

In diplomate CCCXXXVIII.

CCCLXXXI. (1457) 6966. 14. decembris. U Smederevu.

Stephanus, filius Georgii Serbiae despotae, fatetur se et fratres suos Lazarum et Gregorium accepisse suam partem pecuniae apud Ragusinos depositae a patre Georgio, ita uti illius depositi nihil remaneat.

† И господинъ Стѣпанъ давалъ на знаніе всакомъ чловѣкѡ, прѣдъ кога се изнесе ѡвзи нашъ ѡтворени листъ, како цѡ сѡ кили поставили свето почивши родителіе наши, господинъ деспотъ Гюрѡкъ и манка ми господа деспотица Ерина, покладъ ѡ почтенехъ нашихъ прїатеа и кратїе, кнеза и властель дѣрѡвачкихъ, злато и сребро гламско и сребро кѣло и аспри и кокъ злати и сребръни, този все ѡнѣтъ при животѡ свѡмъ родителіе нашихъ сзеше ѡ свою рѡкѡ, разѣ є кило ѡстало ѡ нихъ двѣ стѣ и деветь антръ злата, и за ѡнѣхъзи двѣ стѣ и деветь антръ злата, како сѡ кили ѡдѡрисали свето почивши родителіе наши, да є тремъ братѣнцемъ, Грьѡсѡрѡ и менѣ и деспотѡ Лазарѡ, да є намъ тремъ кратѣнцемъ ѡнози на три чести, и въдъ ѡноган, цѡ є мон третїи дѣѡ, този ми почтени наши прїатеаїе, кнезь и властеле дѣрѡвачки дослаше по свомъ братѡ а по нашемъ вла-

стелинѸ по ДаміѣнѸ Жѣніевикю все на пѣно седмь десеть
литрь злата безъ чѣтири зныче, кога је продавана литра по
шсамъ десеть и чѣтири дѣкѣте, сѣма примана мон третїи дѣкѣ
пѣть тисѣкъ и шсамъ сѣть и пѣть десеть и два дѣката, тезн
ли дѣкѣте донесе и прѣдаде ДаміѣнѸ ЖѣніевикѸ все на пѣно.
и що є третїи дѣкѣ крата ли господина деспота Лазара, и
нїемѸ нїеговъ дѣкѣ почтени наши прїѣтелїе, кнезь и властеле
дослаше по ДаміѣнѸ Жѣніевикю, и донесе лѸ и прѣдаде все
на пѣно; а що є третїи дѣкѣ крата ли господина Грьгѣра, то-
зи лѸ сѣ почтени наши прїѣтелїе, кнезь и властеле послали по
нѣсѣмѸ попѸ кѹрь ЕфросимѸ и по СтѣпанѸ Захїнкю. и веке
Ѹ ннѹхъ ѡдѣ нашего иманїѣ нѣкѣ встало ннїѹ ли мало ли
много ли злата ли сребра гламскога ли сребра кѣлога ли
аспри ли кова златога ли сребрьнога ли иного ннѣса, нѣго
ли все прѣдаше на пѣно. и ако бн кто ѡдѣ насѣ или ѡдѣ на-
шнѹхъ послѣдннѹхъ изнесѣ кою книгѸ и поискаѣ ѡдѣ почте-
нога кнеза и властель що ѡдѣ швоган иманїѣ, всака книга
да нѣкѣ тврѣда ли да је вѣкрована ли на єднои правдѣ, лихѹ
швомѣзлн нашомѣ книгомѣ да је раскидена. и за векиє вѣкро-
ванїе поставнѹхъ свою печать висѣкю. писано въ лѣкто .ⲥⲓⲛⲁⲩⲥ.,
мѣсеца декемвриѣ четврѣти на десете данѣ, Ѹ ГмѣдѣрѣѸ.

A tergo: Lettera de Stiepan, como ha recendo da
Damian Xugneulich el suo terzo del resto del deposito.

Sigillum pendens: деспотовикѸ стѣпанѸ. Origin. mem-
bran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 147.

Eodem die Stephani frater Lazarus fatetur se suam par-
tem depositi Georgii et Irenae accepisse. Sigillum avulsum.
Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXII. 1457.

Hegumenus Ephrosim et Stephanus Zachiić, missi a
Gregorio, filio despotae Georgii. Expeditoria.

И нѣсѣмѸ ЕфросимѸ и СтѣпанѸ ЗахїнкѸ прїнесмо ѡдѣ
властель дѣбровѣчнкнѹхъ .лѣ. вергѸ а .ⲩⲩⲩ. литрь и .и. знычѹ
злата, ѡдѣ свега више писаннога поклада третїи дѣкѣ Грь-
гѣрѹхъ, що нїєга прїстон ѡдѣ двѣ стѣкѣ литрь шстанка,
а манїе шзесмо како покансарїе господина Грьгѣра. и
и нѣсѣмѸ ЕфросимѸ писахъ своѹмѹ рѣкомѹ.

ЛѢТО ГОСПОДИНА . Ж҃АНЗ. Бранисавъ ... 8га воеводе Юсе
кега Бранисавъ (И)сакъ дамо ведети, аѡ како предаше го-
спода дѢБРОВЪЧКЪ ИГ҃МЕНЬ ЕФросенъ и Степанъ Захикъ по-
клансаромъ господина Грь҃҃҃(ра) злата . ҃҃. и . ҃. литръ и . II.
Знѣкъ, що ю дель господина Грь҃҃҃ра.

In diplomate CCCXXXVIII.

CCCLXXXIII. 1458. 25. martii. Ragusii.

Ivaniš, chlomensis vojevoda, et cognati ejus fatentur
se accepisse a Ragusinis „provisionem“.

Ѣа имѣ шца и сина и светога дѢха аминь. ми воевода
Иванншъ, воевода хѢмскѣ, з братишомъ кнезомъ Маркомъ
и Жарькомъ и Радивоємъ и Яньдришомъ и Бартоломъ и Та-
димъ и Павломъ Петровиѣемъ, нашимъ братѢчedomъ, даемо
на видниѣе всакомъ, комо се подоба, и предъ кога се изнесе
сан нашъ листъ штворенн шгледати, како примисмо по кне-
зѢ ЖарькѢ, братѢ нашемъ, с листомъ вированимъ шдѣ мно-
го почтенога кнеза и властѣю дѢбровачицнхъ шесъ сатъ перъ-
перъ динара дѢбровачицнхъ за провижннъ, како се шдръжи ш
записнихъ листовицнхъ за годище, конѣ ѣе се швршнѣти рошва
христова на тисѢѢш и чѣтири ста и пѣдесѣтъ и шсѣмо лиѣто,
на два десѣтъ и пѣтъ мѣсеца марѣта на благовиѣтъ. шви
листъ шчинисмо господинѢ кнезѢ и властеломъ дѢбровачицимъ
за ешпѣдиториѢ, и за шво призвасмо гости лѢди по шбѣчаю.
и еише господинѢ кнезѢ и властеломъ дѢбровачицимъ свидо-
ци, како смо плаѣени за вса врѣмена минѢта и за годище,
како се више нише. и за ѡѣѣ вированнѣ повѣлесмо га печатн-
ти нашомъ печатнѣю вированомъ. и се се писа рошѣва хри-
стова тисѢѢш и чѣтири и пѣтъ десѣтъ и шсѣмо лиѣто, на два
десѣтъ и пѣтъ марѣта на благовиѣтъ. а писахъ ѣа Жарько
моншомъ рѢкомъ за ѡѣѣ вированнѣ.

A tergo: 1458, 25. março, espeditoria de voyuoda
Inanis e fratelli, per la qual confesa esser pagato per la
loro prouixione per anno presente.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIV. (1458).

Stephanus Thomas Ostojić, Bosnae rex. Donatio facta logothetae Stephano.

... и шире оучини милость госпоцтво ни почтеномоу властелиноу и нашемоу верномоу слоузи, логофетоу Степанову, дасмо моу оу нашемъ роусагоу сто коуѣ лоудн, такоѣере да ихъ има оу баиѣкиноу, како и шван више писана села, шнк и негова дѣтца и неговн послѣдни оу веки векомъ. и ця когк не дан, тер висмо не могом ослободити сръвѣскога госпоцтва, и дошав кн к намъ оу нашъ роусагъ логофетъ Степанъ али негова дѣтца нан з госпофомъ деспотиномъ Еленомъ и ш-нениномъ дѣчиномъ, шевенъ нухъ да моу госпоцтво ни шире прида оу нашемъ роусагоу сврхъ швехъ сто коуѣ и оучини почтеноу храпоу противъ неговѣ слоужбѣ, и да га држимъ сь всакомоу почтению. и шире оучини милость госпоцтво ни почтеномоу властелиноу, нашемоу верномоу слоузи, логофетоу Степанову, да є словодан, шнк и негова дѣтца и негова коуѣ, штъ конске штъ тоурске и шдъ нне шда всакѣ, изамше када госпоцтво ни гредѣ наномъ главомъ на кою конскоу, тада да и шнк коудѣ полагаъ насъ своимъ слоугамъ. када ан є заманична конска по роусагоу, цю иномоу роусагоу нашемоу, тек и неговемъ селомъ....

Ex apographo saec. XVI. P. J. Šafar. Serb. Lese-körner. 131.

CCCLXXXV. 1459. 2. aprilis. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, fatetur se accepisse a Ragusinis 500 aureos.

† Бк наме шца и сипа и дсха скетога аминь. ми господинъ Гюрьгъ Кастриншъ, речени Скендеръ бегъ, даіємо на виденіє всакомъ, комъ се достонть и предъ кога се изнесеть шви нашъ листъ штворени а подъ печатимъ пркстена моієга знаменова(на)гш мегю наамъ с комшномъ дсбровкьчкшмъ за швонзи поскакъ поставе наше, цю поставихъ с комшнъ дсбровкьчкш нашъ челникъ Рамъ и господинъ Павелъ Газалъ а по нашеи заповѣди, ієре приамхъ шдъ много почтенога кнеза и властель и все шпккше властель дсбровкьчкшъ а по

нашемъ днакъ Ниньць Бѣкосалиню а с нашимъ листомъ верованимъ .ѣ. сътъ дѣкать златихъ. а за вѣкиѣ верованіе ѿ днакъ Ниньць с мовомъ рѣкомъ писахъ 8 градъ Дѣкровникъ а по заповѣди господина ми Скендѣрь бѣга. а писа на лѣтъ рождѣства христова тисѣсю и .д. ста и .пѣ., на дни .в. априла.

A tergo: MCCCCLVIII. a di 2. aprile. Espeditoria. Signor Schender beg per suo cancellier Ninaz confesa hauer hanuto et rezepto del comun de Ragusa dè lo deposito suo, che deposito zelnich Raian et miser Pollo Gazzullo per la nottaria de Ragusa et li anche del deto celnich Raian tolse ducati 500.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXVI. 1459. 13. junii. Ragusii.

Georgius Castriot, dictus Skender beg, fatetur se a Ragusinis accepisse 1000 ducatos aureos pecuniae apud eos depositae.

Бѣ намѣ ѡца и сина и дѣха свѣтого аминь. ѿ господинъ Гюргъ Кастриотъ, речени Скендѣрь бѣгъ, даємо на видѣніе всакомъ, комъ се достонѣтъ, и предъ кога се изнесетъ ѡвн нашихъ листъ ѡтворени а подѣ печатиомъ прѣстѣна моего знаменованого мегю нами с комъномъ дѣкровчѣккимъ за ѡвѣзи послѣа поставѣ наше, цю постави 8 комънъ дѣкровчѣкки нашѣ чѣлникъ Раѣнъ и господинъ Павѣлъ Газѣлъ а по нашей заповѣди, іере примахъ ѡдѣ много почтеного княза и властель и все ѡпѣкниѣ властель дѣкровчѣккихъ а по нашемъ днакъ по Ниньць Бѣкосалиню а с нашимъ листомъ верованемъ .ѣ. дѣкать златихъ за ѡстатѣкъ ѡдѣ .ѣѡмъ. дѣкать поставѣ вѣнне реченіе. и вѣкиѣ не ѡстѣиѣ ѡдѣ тези поставѣ ни ѡдѣ іѣдне дрѣгіѣ 8 комънъ дѣкровчѣкомъ него любѣвѣ и приазни. и за вѣкиѣ верованіе сеган листа ѿ Ниньць писахъ а по заповѣди господина ми Скендѣрь бѣга. а писа се на лѣто рождѣства христова .ѣ. .ѡу. и .пѣ. лѣто, на дни .гѣ. июниа. а елао іѣ всѣгѣгѣрь поставѣ .ѣѡ. и .мъ. дѣкать, како се 8 писме счиннао.

A tergo: MCCCCLVIII. a di XIII. zugno. Espe-

ditoria de signor Schender beg, confeso hauer receuto per suo canzellier Ninaz d. 1000 per lo resto de tute...

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

Eodem die idem fatetur se accepisse: .ц. дскатъ златихъ. Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 148.

CCCLXXXVII. (1444—1460.) 17. septembris. Spuž.

Thomas, Bosnae rex, uti videtur, litteras credentiales dat presbytero Ratko et nobili viro Bogić.

Драгнѣмъ и люковнѣмъ и всеночтѣнѣмъ краљевѣства ми приатељемъ кнезѣ и сѣднѣмъ и вастелѣмъ и ѡпѣникъ града Дскровника люковно поздраваѣннѣ. и дохѡдѣкъ нашъ кон ми стои ѡтъ вашего града, како ми га сте сѣлаи поѡс Раткѣ, тако ни га ѣ почтено принесли, како ни сте ви сѣлаи. а сѣди цю вамъ говори поѡс Ратко и нашъ вастелѣничкъ Погоѣкъ, молиѣмъ васъ, мланте-хъ вѣкровати, наше сѣ рѣчѣи. и весе-ли васъ когъ.

Кр а ѣ.

Писа краљевѣство ми мѣсеца септембра въ .зѣ. подъ Гпѣлжеѣмъ с Зети.

A tergo: Кнезѣ и сѣднѣмъ и вастелѣмъ и ѡпѣникъ града Дскровника.

Sigillum: S. T. BOSNE. Origin. chartac. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Гласникъ. VI. (1854.) 184.

CCCLXXXVIII. (1460. novembri mense).

Vlatko, dux S. Sabbae, legatos Ragusinum mittit.

† Пѣлѣннѣмъ и мѣдрнѣмъ и с сѣлѣмъ много почтѣннѣмъ и всакѣ чѣсти достѡннѣмъ нашнѣмъ дразнѣмъ приатељемъ, господиѣ кнезѣ ѡбранѡмъ и всѡи ѡпѣникѣ, вастелѣмъ дскровачиѣмъ любленѡмъ поздраваѣннѣ. вастелѣ, а то послахъ до ваше почтѣнѣ приазни вастелѣ мое: кнеза Хрекеѣана Дакнѣиѣа и кнеза Радѡмъ Краичнѡвиѣа и Пѣлѣнѣса днѣа, и по нѣхъ сѣмо вашѡи почтѣнѡи приазни нѣко-лико рѣчѣи нарсчили, ако вамъ всѣдѣ сѣгоднѡмъ чѣсти намъ и вѣ-ровати, наше (с)с рѣчѣи.

Блатковъ кожнмъ милостию херцегъ свѣ-
того Главе и веѣ.

A tergo: † Памянитнємъ и мѣдриємъ и съ свѣмъ мно-
го почтованнємъ и всакѣ чѣсти достоиннємъ нашои драгои
брати и сръдчаннємъ приятелнємъ господннѣ князъ шerano-
мъ и всои ѡпѣннѣ властелнмъ дѣбровачннємъ. Veteri
manu: 25. novembris 1460.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCLXXXIX. (1461. 24. martii.) 865. 18. džumádá II.

Mohammed II., sultanus, scribit sandžak bego Hercegovinae et kadi in Novi et Hoči de sale Ragusinorum.

Ъдъ херцегове земльѣ санѣжакъ кегъ и новѣскнмъ кадин
и ѡдъ херцегове земльѣ кадинѣ хотачкомъ. када ован кни-
га к вамъ догѣ, такон да знатѣ: сада дѣбровачкн поканса-
ри на високъ порѣтъ дошадъ говорише такон: дѣбровачкн съ
херцеговь санѣжакъ на трѣговинѣ да дохѡде, новѣскъ ца-
риннѣ и дрѣсъ ракотѣ, цю дрѣжѣ, цю дѣбровачкн трѣговѣци
продаю и кѣпнѣю пратѣжѣ, ѡдъ тоган они цариннѣ ѣзимаю;
кон ѣ дослѣ законъ кнѡ, тоган закона прѣшадчи ѡдѣвекѣ
ѣзимаю, терѣ дѣбровачкѣ трѣговѣце заватаю, и силѣ имъ
чинѣ, говорѣки потѣжннѣ сѣ. када ован книга к вамъ догѣ,
трѣкѣсѣ, када такон дѣбровачкн трѣговѣци съ херцеговь
санѣжакъ на трѣговинѣ дохѡде, ѡдъ трѣговинѣ новѣски
амальдари и дрѣгѣ ракотѣ када хокѣ скѣпити съ амальдарь-
сѣтѣхъ рѣкахъ, кон ѣ мои канѣннѣамѣ и каратѣ, да съ нихъ
погледатѣ, ѡдъ тоган цю имъ ѣ съ рѣкахъ каратѣ, ѡдъ неѣ
цю сѣ пишѣ, да векѣ не ѣзимаю; ако ли ѡдъ канѣннѣамѣ(ѣ)
и ѡдъ карата векѣ цю вѣдѣ ѣзелн, опѣтъ да имъ наплатѣ,
послѣ тоган ѡдъ канѣннѣамѣ векѣ да не прѣхѡде, да имъ
не датѣ. и ѡдъ дѣбровачкѣтѣхъ трѣговаца освѣтнѣ. .он дрѣзи
дохѡде за трѣговинѣ, и мои люди како смо рекли по томъ
и имъ да сѣ чини, или дѣбровачкн трѣговѣци или дрѣзи
трѣговѣци, кон годѣ вѣдѣ, ѡдъ амальдарьскоѣ хѣсѣюма и
ѡдъ канѣннѣамѣ да векѣ не датѣ ѣзимати. и како да нѣстѣ
счинили по ѡкомѣи момѣ лѣномѣи пишанѣ, да вѣрѣктѣ. пи-
сан на .ин. данѣ жѣмазель ахирѣ .ѡѣѣ.

Cod. ragus. fol. 119. b.

CCCXC. 1461. 13. octobris. Na Medjurêčju pod
Samoborom.

Stephanus, dux S. Sabbae, statuit posse Ragusinos
in terra sua libere mercaturam facere.

Ми господинъ Стѣпанъ, кожимъ милостью херцега свѣтаго Саве, господарь хѣмски и приморски, кнѣзь дрински и велики воевода рѣсага косанскога и веѣе, даемому знати свѣмъ и свакому чловеку, кому се подѣва, и прѣдъ кога доиде въ нашъ листъ штворени а с нашимъ печатью вѣрованымъ, ере шчинисмо милость и словодо, и дасмо вѣрш и рѣчь нашш госпоицш за волю и прикѣзани много почтенога кнѣза шбраннога и властеш дѣбровачниехъ свѣмъ сѣбгамъ и трьговцямъ дѣбровачниемъ, да хоще и прѣхоще словодо и безъсѣмнено прѣко нашего рѣсага швоени каркани и с нимемъ трьгомъ безъ ксѣке сѣмне и безаконне закрѣтнице шдъ насъ и шдъ сѣбгъ нашихъ, плаѣе намъ наше право законне царине и крощш, гдѣе шшо шнстон; паче заповѣдаемъ воеводамъ, кнѣзовамъ, ждпаномъ, цариникомъ, глобаромъ, катѣнаршамъ и ксѣкаго статникъ людемъ сѣбгамъ нашимъ, тво сѣ подѣ мои посѣшъ, а нѣсѣ сшроѣи намъ, да се шнторъ мои сѣбга не задне ни за кога шдъ сѣбгъ и трьговѣцъ дѣбровачниехъ шнединомъ безаконномъ закрѣтницомъ ни хшдиемъ шчинишемъ ни за едниш стваръ ни за кое прѣдѣшье, нека хоще и прѣхоще словодо и безъсѣмнено; а шщо сѣ кому шдъ моихъ сѣбга дѣжини кон дѣбровчане, а ви поѣкте прѣдъ кнѣза и властеш дѣбровачке, да вамъ шчине правдш и шправш, ерь ми сѣ на тои шкѣтши. писанъ ва лѣта рошѣва христого .чѣѣа., мѣсеца шктовриѣ дѣнь .гг., на Мѣшрѣчьку подѣ Самокоршмъ.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CCCXCI. 1461. 23. novembris. U Jajcu.

Stephanus Tomašević, Bosnae rex, confirmat Ragusinorum privilegia.

† Ва имѣ ѡтца и сина и свѣтѣго дѣха амень. мило-
стю кожишамъ ми господинъ Шефанъ Степанъ Томашевифъ,
кралъ сръблемъ, Босни, приморью, хѣмъсици земли, Дал-

мацинъ, хрѣватоу, донимъ краемъ, западнимъ странами,
 Ёсорѣ, Голѣ, подринью и к томѣ, ва начетакъ всемѣ азъ
 речени Шефанъ Степанъ краля славѣ ваздаемъ непрѣстанно
 господѣ моємѣ владичи Христѣ, ниже ва начетакъ небесѣ див-
 нимъ стврѣщеннемъ стврѣди и васеленѣ своею волею шнова,
 за мнѣосрѣдѣ же мнѣости приде с небесѣ чловѣкоубоу на
 земаѣ, и надче чловиче сѣшро прѣстѣпление собою ожививъ
 на небеса шнде, тимѣже и погибше шнще доми здравиле ва
 истинномѣ истирѣ и боу вазвраѣне више, тимѣже и свѣ-
 петри царьски по всѣи васеленои стврѣаюѣ се и красѣе се
 славетѣ кога вседрѣжителѣ, такои и азъ Шефанъ Степанъ,
 рабѣ божи, краля згора речени, сподобленѣ вихъ кралевати
 ва реченихъ земаахъ родителѣ и прародителѣ моиухъ, тво-
 рити ми правде и мнѣости и даре и записаниа нашимъ дра-
 зимъ и сръчанымъ прииетелемъ: тогда придоше ва славни
 дворѣ кралевѣства ми с Тице племенити мѣжи славного
 града Дѣбровника властеле и покансарне почтовани витезѣ
 князѣ Тѣакета Гшдѣшиѣ и князѣ Паладинѣ Дѣкаревѣи с по-
 чтеннми дарми и частми шть реченого славного града Дѣ-
 бровника властемъ и шда все шпѣинѣ властемъ дѣбровачицѣхъ, и
 речени много почтовани покансарне насѣ искаше много шми-
 лено и просише за всякое швите и законе и словошнне реченого
 и много почтованого града Дѣбровника, кое сѣ имали с за-
 писихъ и с повелахъ с реченими нашими родителѣи и прароди-
 телѣи ми з господомѣ сръбьскомѣ и косаньскомѣ, како да
 вѣсмо и ми по шбнчаю речене господѣ нимѣ потврѣдили и
 шстановитили крѣико прѣвнѣхъ нашихъ словошнне и законе
 и швите и повелиннѣи и записаниѣкъ господѣ сръбьске и косань-
 ске, и кралевѣство ми саншавше и разшмивше нихъ почтене
 и разшмне и приаичне проше а праве, а ми имавше свить
 и цнш зговорѣ с властели и келеможамѣ кралевѣства ми,
 створихъ мнѣость нашѣ госпоцкѣ реченомѣ и мнѣого почто-
 ваномѣ градѣ Дѣбровникѣ, властеломѣ и всѣи шпѣинѣ вла-
 стемъ дѣбровачицѣхъ, по сиѣхъ нашихъ листиѣхъ и повелахъ, за
 нихъ сръчанѣство потврѣднѣсмо намѣ и шстановитнѣсмо все и
 всякое повеле и записаниѣкъ речене господѣ сръбьске и косань-
 ске, и потврѣдихъ намѣ приморѣе и Конавле са всѣми своими
 метехѣи и котари, и ѣа господинѣ краля Степанъ и ва ина

господа, коѣ сѣ господовала до мене, да є до вика реченомѣ и много почтованомѣ градѣ Дѣбровникѣ и вси ѡпѣнни властєи дѣбровачцѣхъ тврьдо и непоречено нами и нашими посланими, пачє да сѣ ѣ всякоє врѣмє становити и крѣпци ѣ ѡвонзи нашии и ѣ всиѣхъ инѣхъ повєлахъ и ѣ законѣхъ и ѣ всиѣхъ и ѣ всакоѣхъ слободѣннахъ речєнє господє срьбьскє и косаньскє; и речєни властєи и покансарєи почтенѣго града Дѣбровника и ѡдда все ѡпѣннє властєи дѣбровачцѣхъ примише и завєзашє сє кралєвѣствѣ ми давати ѡдѣ речєнѣго града Дѣбровника и ѡдда все ѡпѣннє властєи дѣбровачцѣхъ примише и завєзашє сє кралєвѣствѣ ми давати срьбьски доходакѣ двє тисѣѣи перперѣ дѣбровачцѣхъ динара всакоє годицє на Дмитровѣ данѣ, и такоє всакоє годицє на Пласинѣ данѣ пєть сатѣ перперѣ по законѣи ѣвѣитѣ, како сѣ давали речєнѣи господи кралєвомѣ босаньскѣи нашими родитєлєи бѣвшии господи, кои сѣ господовали до мене; и ѡцє створи госпоцтво ми мнѣи нѣи нашиѣ госпоцкѣ речєномѣ и много почтованомѣ градѣ Дѣбровникѣ и вси ѡпѣнни властєи дѣбровачцѣхъ по више речєнѣхъ властєлєхъ и покансарѣхъ, да ѡдѣ сада напрѣда, цю кѣи годи нѣхъ трѣговци или нѣхъ сабгє сребра носили изъ нашего рѣсага ѣ Дѣбровникѣ или инѣдє, кѣдє намъ драго, цю кѣи сє годи нашѣо ѣ кога нѣхъ трѣговацѣ или сабга сребра неколаи, да мѣ сє не морє нио ѣзєти сребро нєго ѡно-лико само, колико сє наидє сребра неколаи, а ѡнои, цю є колико, да понєсє на слободѣи или мѣ ѣ Дѣбровникѣ или инѣдє, кѣдє мѣ драго, бєзъ ниєднє закавє кралєвѣства ми ни властєи моѣхъ и ни власника ни цариника нашихъ; и такоѣ створи госпоцтво ми мнѣи нѣи нашиѣ госпоцкѣ речєномѣ и много почтованомѣ градѣ Дѣбровникѣ и вси ѡпѣнни властєи дѣбровачцѣхъ по више речєнѣхъ властєлєхъ и покансарѣхъ, да ѡдѣ сада напрѣда не кѣдє никадарѣ кѣѣ ѣ нашемѣ рѣсагѣ ниєдномѣ дѣбровчанѣи ни сабгамѣ нѣхъ ниєднога прѣдѣла ни за єдно тѣѣ прѣдѣжєи, нєго да сє наидє по законѣ, тко кѣдє дѣжанѣ, ѡнанѣ истацѣ да има платити, а да сє правомѣ не морє ѣзєти за кривѣго ниєдно иманєи правѣго, а всемѣ томѣи више писаномѣ рѣтинѣи и свидѣи нашиє добрє кєлєморє кєиєода Петарѣ Павловѣи зъ братѣиѣи, кєиєода Тьртѣи Ковачєиѣи зъ братѣиѣи, кєиєода Павѣи

рѣчь госпоцѣ, и шкитовахъ шнон, що намъ ние доплатиш
родител ми, господинъ кракъ Томашъ, сребра дви стн и
петъ литаръ и шсамъ 8начъ, да намъ ꙗа господинъ кракъ
Стѣпанъ платимъ из мѡе колюре, колико се прѣче 8зможе,
кнезѣ и властеломъ, или комѣ шни рекѣ, или кога дошадъ.
и повелѣсмо га печатити нашимъ срѣдномъ законитомъ пе-
чатью. писано 8 Ыицѣ мѡксеца новекра .ке. данъ, на лита
рошва христова .ч8ѣа. а писа Браношъ днѣкъ по заповѣди
господина ми господина краа Стѣпана.

A tergo: Per l. 305. on. 8. per re Stephano, obliga de
pagar li argenti tolti per re Thomas.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 151.

CCCXIII. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephannus, Bosnae rex, statuit posse Ragusinos in
Bosna libere mercaturam facere.

Мнолостню кожнѡмъ ми господинъ Шефанъ Стѣпанъ,
кракъ сръбскѡмъ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видити
всакомѣ чловецѣ, комѣ се подѡва, по швомъ нашемъ штво-
ренѣ листѣ, како заповѣдѣсмо и заповѣдамо салгамъ кра-
левѣства ми, воеводамъ, кнезѡвомъ, ждѣномъ, царини-
комъ и ксаке вркѣте власникѡмъ нашимъ, да штворѣ не самъ
8 нашемъ рскаѣ шнедномѣ трьговцѣ дѣбровачкомѣ ни сал-
гамъ 8чинити шнедне покѣшѣне ни кезаконѣкъ ни закѣрѣнице,
него да се 8знама на нихъ по законѣ права царина, како ѣ кѣло
и за прѣке господе кралекъ босанскѣхъ, ере намъ смо на тои
дали рѣчь и впрѣ нашѣ госпоцѣ и тан нашѣ штворенѣ листъ
с нашѡмъ печатью срѣдномъ впрѡканѡмъ. писано 8 Ыицѣ
мѡксеца новекра .ке. данъ, лѣто рошва христова .ч8ѣа.
лѣто. 8писа Браношъ днѣкъ по заповѣди господина ми го-
сподина краа Стѣпана.

A tergo: Saluo conducto per re Stiepan, che non se
piglia saluo le gabelle vsate.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 153.

CCCXCIV. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephanus, Bosnae rex, promittit se soluturum esse residua aeris alieni contracti a rege Tvrtko.

† Ба имѣ ѡтѣца и сина и свѣтога дѣха амень. мило-
стнѣю божишамъ ми господинъ Шефанъ Степанъ, краљь сръ-
блемъ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видѣти всакомѣ
чловѣкѣ, комѣ се подоба, по швомъ нашемъ отворенѣ листѣ,
како се шевтовасмо рѣчью нашомъ госпоцкомъ нашимъ дра-
жимъ и сръчанымъ приѣтелемъ кнезѣ и властелемъ и всом
шѣфинъ властемъ дѣкровачнихъ, шномъ сребро, що є кивъ сзѣмъ
господинъ краљь Тврѣтко трѣговцемъ дѣкровачнымъ .сѣ.
литаръ и .д. шнѣ, и за тои сребро више господинъ родн-
тель ми господинъ краљь Томашъ шевтокашъ платити вла-
стеломъ, ш-т-оганъ сребра више писаного имали сѣ 8 три
платѣ ѡтѣ доходакъ краљевѣства ми, кое имамо имавати
ѡтѣ кнеза и ѡтѣ властемъ, прѣма тисѣмъ и двѣ стѣ перперъ,
а штало, що имъ нѣе доплаѣено ш-т-оганъ више писаного
сребра, шевтовасмо се платити изъ наше коморе реченомѣ
кнезѣ и властелемъ, що кѣ се наипрѣче могло. и повелисмо
га печатити нашомъ срѣдномъ вированомъ печаткю. писано
8 ѣнѣсѣ мѣсеца новембра .ке. данъ, литѣ господнихъ .чѣсѣа.
литѣ. шнѣса Бранѣшъ дѣнякъ по заповѣди господина ми го-
сподина краља Гтипана.

A tergo: Re Stefano obliga de pagar l arzento tolto per re Tuertcho.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 152.

CCCXCV. 1461. 25. novembris. U Jajcu.

Stephanus, Bosnae rex, statuit Ragusinorum numos valere in Bosna.

† Ба имѣ ѡтѣца и сина и свѣтога дѣха амень. мило-
стнѣю божишамъ ми господинъ Шефанъ Степанъ, краљь сръ-
блемъ, Босни, приморью и к томѣ, дамо видѣти всакомѣ
чловѣкѣ, комѣ се подоба, по швомъ нашемъ отворенѣ ли-
стѣ, како придоше краљевѣствѣ ми много почтовани мѣжне
властеле и поклицарѣ, много почтовани кѣтѣзъ кнезъ ѣкета

Гнѣдѣлиѣ и кнѣзь Паладинъ Лѣкарѣвиѣ, поклѣсарѣствомъ
 шѣ много почтѣнога града Дѣкровника, кнѣза и властѣи и
 все шѣниѣ властѣи дѣкровачицѣхъ, и насъ ѣмилиѣно помолѣ-
 ше шѣ стране нашиѣхъ дразиѣхъ и сѣрчанниѣхъ приѣтелеѣ, кнѣза
 и властѣи шѣда все шѣниѣ властѣи дѣкровачицѣхъ, да ви-
 смо шѣслободилиѣ, да ниѣзѣ ниѣхъ дѣкровачиѣ ходи по ѣсаѣхъ
 краѣвьѣства ми, како ѣ и прѣво ходишъ, и ми, ѣѣвиѣе ниѣхъ
 почтѣне и приѣлѣче моѣе а праве, сѣтворѣсмо миѣлѣсть нашиѣ
 госпоѣкѣхъ много почтѣнога миѣ града Дѣкровниѣхъ, нашиѣмъ
 дразиѣмъ и сѣрчанниѣмъ приѣтелеѣмъ, кнѣзѣ и властѣелѣмъ и всеи
 шѣниѣи властѣи дѣкровачицѣхъ, шѣслободѣсмо и ѣчинѣсмо,
 да ниѣхъ динари дѣкровачиѣ ходѣ слѣбодно и да сѣ спратѣ по
 нашеѣмъ ѣсаѣхъ, да слѣбодно ниѣмъ трѣгѣю ниѣхъ трѣговци
 ниѣи всаѣи ѣловѣкѣ, како ѣ прѣво бѣло за прѣвѣ госпоѣе кра-
 лѣвѣ косанѣсѣицѣхъ, за то тѣвѣрѣдо заповѣдаѣмо слѣгамъ кра-
 лѣвѣства ми, вѣеводаѣмъ, кнѣзѣвоѣмъ, жѣпѣаноѣмъ, царѣниѣ-
 коѣмъ, всаѣога стѣниѣкѣ лѣдѣемъ, всаѣога ѣ своѣ правѣ, да
 ниѣмъ ниѣкторѣ не ѣма прѣѣзѣ тои ниѣдѣиѣ забѣвѣ ѣчинѣти. на
 то ниѣмъ даѣсмо таи нашиѣ шѣтворѣниѣ лиѣсть подѣ нашиѣ сѣрѣдѣиѣ
 законѣиѣ печѣть ѣ нашиѣмъ славноѣмъ стѣноѣмъ града ѣ Тиѣцѣ
 миѣсеѣа новѣмѣбра .кѣ. данѣкъ, ѣа лиѣта роѣѣва хѣриѣстоѣа .ѣ88ѣа.
 лиѣто. ѣписѣа Браѣноѣхъ дѣниѣкѣ по заповѣди госпоѣдина ми го-
 споѣдина кѣрѣла ѣтиѣана.

A tergo: Per re Stephano, che la moneta de Ra-
 gusi se possa spender per el regno de Bosna.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
 Спомен. 154.

CCCXCVI. 1464. february mense.

Stephanus, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ба ниѣе шѣѣа и сѣна и дѣха свѣта аминѣ. ми госпо-
 дѣниѣ ѣтѣпанѣ, вѣжишѣмъ миѣлѣстью хѣрѣцѣгъ свѣтаѣго ѣаѣе,
 госпоѣдарѣ хѣѣмѣски и приѣморѣски, кнѣзь дѣринѣски и велиѣи вѣе-
 вода ѣсаѣа косанѣскога и вѣѣе, даѣмо знѣти свѣаѣога ѣловѣкѣ-
 кѣ, кога сѣ подѣѣка, и прѣѣдѣ кога сѣ ѣзнѣсѣ шѣѣкѣ нашиѣ лиѣсть
 шѣтворѣниѣ, а сѣ нашиѣмъ печѣтьѣ вѣѣровѣниѣмъ, како приѣлѣсмо
 шѣ много почтѣнога кнѣза шѣкранѣога и властѣи дѣкровачи-
 цѣхъ по нашиѣхъ поклѣсарѣѣхъ по Приѣлѣсарѣ Попѣвиѣхъ и по

Банкѣ дѣлѣ .т. двѣдѣ златиѣхъ, кон двѣдѣ есѣ шдѣ до-
битѣхъ шдѣ .ѣ. тисѣхъ двѣдѣ, коѣ двѣдѣ естѣ поставиш
господинѣ коевода Бандалѣ 8 комѣхъ двѣровачки на добитѣхъ
петѣ по кентенарѣ и намѣ по сѣбѣ шставиш. и на тои при-
званіе нани покансарѣ гости люди по шкнчаю, и бниѣ князѣ
и властеломѣ свѣдоци, ерѣ смо примали више речене .т. двѣ-
дѣ, и швѣ лнстѣ вѣди князѣ и властеломѣ за спедиторнѣю,
ерѣ смо плаѣни за речениѣ доходѣхъ за сва вѣрѣмена минѣста
и за годниѣ, коѣ се е скрѣпило рошѣа Христа .ч8ѣ. и .д.
лѣто до .г. дни февѣра. по заповѣди господина хѣрѣца
Гѣтѣпана шписа Банко дѣлѣ.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

CCCXCVII—CCCXCIX. 1465. 16. septembris.

Stephanus, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

I. Ми господинѣ Гѣпанѣ хѣрѣца свѣтаго Гѣре, госпо-
дарѣ хѣмски и приморски, князѣ дрипски и велики коевода
рѣсага косанскога и кеѣ, даѣмо знати, ерѣ примали шдѣ
княза окранога и властѣи двѣровачниѣхъ по коеводѣ Гѣтѣпа-
нѣ Грациновѣхъ и по Банкѣ дѣлѣ три ста двѣдѣ златиѣхъ
за доходѣхъ шдѣ .ѣ. тисѣхъ двѣдѣ, ко-ѣ поставиш госпо-
динѣ коевода Бандалѣ 8 комѣхъ двѣровачки на добитѣхъ петѣ
по кентенарѣ и менѣ по сѣбѣ шставиш. и есамѣ плаѣенѣ за
сва вѣрѣмена минѣста и за годниѣ, коѣ се е скрѣпило рошѣа
христовѣа .ч8ѣ. лѣто до .г. дни лѣксеца перѣара. писанѣ
ва лѣкта рошѣа христовѣа .ч8ѣ. лѣто, лѣксеца сѣктемѣриѣ
дѣхъ .т. шписа дѣлѣ Банко.

A tergo: 1465 a di septembrio expeditoria de cher-
zeg etc.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.
Litterae in compendium redactae.

II. 1465. 5. decembris. Прималиш по Тѣвѣдѣсѣвѣ
крѣтианѣ и по Радѣю Грѣкѣвиѣхъ и по дѣлѣхъ Радѣю Дѣвѣрошѣ-
виѣхъ за доходѣхъ конѣвашиѣхъ петѣ сѣть перѣерѣ дѣнари двѣ-
ровачниѣхъ. и шѣе прималиш .т. двѣдѣ златиѣхъ за до-
битѣхъ шдѣ .ѣ. тисѣхъ двѣдѣ, ко-ѣ поставиш господинѣ
коевода Бандалѣ.

III. 1466. februario mense. Бѣдѣи ѿ Дѣровникѣ при-
мисмоу по Ганкѣ дѣнкѣ .т. дѣкати златнѣхъ.

CD—CDII. 1465. 13. octobris. Ragusii.

Vladisav, dominus regionis chlmensis, fatetur se a
Ragusinis accepisse creditum mille hyperpyrorum.

I. † Ба имѣ шѣца и сина и свѣтога дѣха аминь. ми-
лостію кожимъ ми коєвода Владисавъ, господарь хѣмски
и приморски, коєвода косански и вѣіе, даємоу на видѣныѣ,
какоу поискахъ кнеза и всѣ шѣинѣ властѣу дѣбровачнѣхъ,
да би ми заимани .ч. перперъ на моѣ дѣкати, коіе самъ
поставишъ ѿ постахъ ѿ кнеза и всѣ шѣинѣ властѣу дѣбровач-
нѣхъ, и шни намъ се на то набоше, и заимаше намъ .ч.
перперъ. а по ти нѣхъ начинъ реченѣ пѣкнезіе ѿзесмоу и за-
мисмоу: ако намъ господиный богъ поможе, и тѣи намъ ми-
лостъ ѣчини, да се вѣдемоу шклатати ѿ нашемоу рѣсарѣ, да
имамъ дати и вратити заименѣ .ч. перперъ шдѣ дохотка,
кои вѣсмо прѣвн имали ѿ нашіѣ областъ; ако ли би намъ се
спотрѣбилоу, како би намъ шдѣ потрѣбіе ѣзетъ внише реченѣ
поставнѣ дѣкати, не вѣдѣше шѣре платили заименѣ .ч. пер-
перъ, да намъ има кнезь и властелинѣ дѣкати наше поставнѣ
дати, а да ѣставитъ сѣвѣіе шдѣ нашихъ дѣкати, цѣоу при-
стон за .ч. перперъ, коіе приаихъ по коєводи Милошѣ
Рашковнѣи и по Владисавѣ дѣнакѣ. писанъ на .ч88ѣ. лѣтъ
господиннѣхъ, мѣсеца шѣтѣрнѣ на .г. дѣнь, ѿ Дѣровникѣ.
Ѣписа Владисавъ.

A tergo: Expeditoria de 1000 pp., che presto la si-
gnoria a voiuoda Vladisau.

Sigillum: sigl. s. dni uladislans uoiennode bosne. Ori-
gin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Litterae in compen-
dium redactae sunt ab editore.

II. Idem Vladisav fatetur se 13. febrarii 1466. ac-
cepisse по Милошѣ Рашковнѣи .д. ста дѣкати златѣхъ.

III. 20. febrarii. 1466. По Милошѣ Рашковнѣи .т.
дѣкати; 27. febrarii 1466. .г. тисѣи и . . . дѣкати;
1. aprilis 1466. по Милошѣ .р. дѣкати. 22. aprilis 1466.

.3. сать дскаатъ злаатѣхъ по рске кнеза Франьческа Маргшиковиѣа и кнеза Мароѣа Микслинновиѣа.

CDIII. 1465. 2. novembris. Na Brodu savskom.

Matthias, Hungariae rex, fratri Alexandro Ragusino donat pagos quosdam.

Матнашь, милостю божишмъ краљь Сгарски, далматински и хрвацки и к томѣ, дамо на знаніе свиамъ и свакомѣ, комѣ се подѣба, по шевмъ писмѣ нашемъ штворенмъ, како ми проциншюѣи и на паметь прѣносеѣи правѣ вирность и многе вирне сѣджке вирнога нашего почтованого и редовнога фратѣ Ялександра дѣкровчанина, шпатіе шд Теаки владавца, кон ми посѣджи светои корѣни реченога краљевства нашего Сгарскога и нашои висоти ѣ мнѣста и врѣмена разлика, гдѣ се іе прѣга(да)ло, даровасмо мѣ и дасмо, паче дарѣвасмо и даіемо вѣкѣвичнимъ законмъ без пореченіа и шдазканіа ѣ Лѣци ѣ хѣмскон земли три села: Нерѣзи, Гнилица, Лозицѣ ш-нихъ правими метесѣи и котарми, и ѣ жѣни Трѣкиш три села: Ческиницѣ, Нецеѣѣѣ, Горницѣ ш-нихъ метесѣи и котарми, и ѣ жѣни Драчевици три села: Сѣт Стипѣан, Кѣти, Мокринѣ ш-нихъ метесѣи и котарми, и ѣ Попокѣ три села: Дѣбелѣне, Гѣрмѣлѣне и Гѣлчиѣѣ ш-нихъ мѣгѣами и котарми, са свиамѣи нихъ прѣхѣдѣици и користѣми, земѣамѣи шратѣми, тежатѣми и нетежатѣми, с ѣсѣгови, ган, водами, рѣками, рѣкѣици, мѣлими и мѣлиници, с виногради, синокѣшѣми, лѣвадами и вола кѣмъ мѣ драго имѣнмъ користѣми званими, да іе когаѣмъ више писани фратѣ Ялександарѣ дѣржѣти, имѣти и ѣ вѣке ѣживѣти, продѣти, даровѣти и за дѣшѣ шставѣти, комѣ іе немѣ драго, моѣю ни швластю и крѣпостю швоган писѣма нашего штворенога. данѣ на Бродѣ сѣвскомъ на Градицихъ лѣто господне тѣсѣѣю и чѣтири сѣа и шѣс десѣтъ и ѣтѣѣ, пѣрѣви данѣ по свиѣхъ свѣтихъ, краљевства нашего лѣто шсѣмъ ѣ крѣненіа пѣрѣви.

A tergo: Littere, quibus d. rex donat fratri Alexandro villas XII.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae.

CDIV. 1466. 1. januarii. Ragusii.

Кнез Vlatko Popović. Expeditoria.

† На име шца и сина и светого дсха аминь. ѿ кнезь -
 Влатко Поповикъ, канжика и роднякъ покойного кнеза
 Бранла Тезаловика и неговѣ кѣре госпоге Елаче, по речене
 Елаче по тестаментѣ и са порѣчениемъ господина воеводе Бсе
 бега примиуъ шдѣ много почтеного кнеза и все шпѣниѣ вла-
 стель дѣровачцѣхъ за доходакъ, що сѣ давали госпоѣи Елачи
 за живота, како всенаслѣдникѣ кнеза Бранла, а шна по себи
 е мени штавила кнезѣ Влаткѣ Поповикѣ, и примиуъ .к̄.
 дѣкати златѣхъ за годициѣ, коѣ се сврѣшило рожаства .ч888.
 лето, .а. днь ченара месеца на Василевъ днь. а за веро-
 вание швоган листа писауъ ѿ кнезь Влатко мовмъ рѣкомъ
 ѣ славномѣ градѣ Дѣровникѣ.

Sine sigillo. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

Idem Vlatko Popović fatetur se 25. aprilis 1466. et
 5. febr. 1468. accepisse доходакъ .к̄. дѣкати златѣхъ.

CDV. 1466. 26. maji. Ragusii.

Žarko chlomensis. Expeditoria.

На Жарько хѣмски, вѣдѣи ѣ Дѣровникѣ киномъ мо-
 номъ, примиуъ шдѣ господина кнеза и властела дѣровач-
 цихъ за мою провижишнь перьпера шестъ сати динара дѣ-
 ровачнихъ за годициѣ, коѣ се сврѣши на .кд. марьча ми-
 сеца леть христовихъ .ч888. за тои за еспедиторѣ и веро-
 вание се писауъ мовмъ рѣкомъ, и за свидѣтельство шѣи мов
 штворени листъ печатихъ мовмъ верованомъ печатимъ. пи-
 сауъ ѣ Дѣровникѣ на .к̄с. мажа месеца .ч888.

Спомен. 170.

CDVI. 1466. 5. junii. Ragusii.

Comes et Nobiles Ragusii testantur se accepisse de-
 positum ab hercege Stephano.

† Милостию кожимъ ми кнезь шбраани и властеле
 дѣровачци свакѣмъ господинѣ и свакоѣ врѣте чловѣкѣ, прѣдъ
 кога се изнесе шѣи нашъ листъ штворени, а шдѣ нашѣмъ
 печатью вѣрованѣмъ висѣшѣмъ давамъ на знанье, какѣ

мнѡгѡ славно поменѣтьє свето почивши господинѣ хер-
цегѣ Стѣпанѣ, какѡ све .наипрѣви и наипоглавити граг-
нинѣ и властелинѣ града Дѣровника, хотиѣ сѣзати све-
мѣ скѣтѣ нескроенѣ любавѣ и пѣниѣ сѣфанѣ, коѣ є възда
и мѡ на своємѣ срьдѣцѣ ка своимѣ старонѣ кѣмѣ градѣ
Дѣровникѣ и кѣ властелѡмѣ дѣровачицѣмѣ мнѡ инѣ
све градовѣ и пригатеиѣ, хотѣ и наредѣ за свѣга жи-
вота и кѣ намѣ досла свѣга почтенѡга кѡмѡрника кнеза
Прибисава Бѣкотиѣмѣ, и по нѣмѣ посла свои напѡконни те-
стаменатѣ затворѣнѣ и запечаѣнѣ по законѣ, како сѣ достоин,
и сѣ-го посла свѣга блага и и мѡнѣмѣ властитѡга бѡри и по-
тегѣ, како сѣ ѡдѣ ниже пише, да мѣ този приимѡ сѣ нашѣ
комѣнѣ на похѡранѣ и на поставѣ, да мѣ стои за живота
господства мѣ на волю и свакою заповиѣдѣ а по скончанѣю и
приминѣтѣю своємѣ, како бѣде наредѣмѣ по своємѣ теста-
ментѣ више речѣнѡмѣ, коѣ и мѡнѣмѣ кроємѣ и мѣрѡмѣ подѣ-
пѣмѣ, како сѣ ниже пише, добровѡлнѣ приимѡ и сѣ нашѣ
комѣнѣ постависѡмѣ на поставѣ и на похѡранѣ, и речѣни те-
стаменатѣ сѣ речѣнѣмѣ благомѣ ѡдѣстависѡмѣ. а сѣ ѡвѣмѣ
свѣтѡмѣ га наредѣ по речѣномѣ своємѣ комѡрникѣ по витезѣ
кнезѣ Прибисавѣ ѡдѣзгѡрѣ именованѡмѣ, да є дѣржимѣ
сѣ речѣмѣ благо за живота нѣгове свѣтѡлости, а скончавше
сѣ и приминѣвши сѣганѣ свѣтѣ да бѣдѣе пришли сѣ Дѣровникѣ
три синове господства мѣ господинѣ коєвода Владисавѣ,
господинѣ кнезѣ Влаткѣ и господинѣ кнезѣ Стѣпанѣ, ски три
на заедѣмѣ или своимѣ кипѡмѣ или по сконхѣ добрѣхѣ лю-
дѣхѣ а сѣ листѡмѣ вѣрокаицѣмѣ ѡдѣ свакога нихѣ свои вла-
стеле, и бѣдѣе ѡдѣ сѣгогѣмѣ мегѡ собѡмѣ да или сѣ ѡтвори
и прочѣти, да или га смѣ дѣржани тѣмѣ часѣ ѡтворити и
прочѣтѣти, и дѣлѡмѣ тѣмѣ часѣ кѡшити, іѡ би сѣ комѣ по
речѣнѡмѣ testamentѣ достоимѣ, да мѣ є ѡставѣмѣ госпо-
динѣ херцегѣ Стѣпанѣ: не принаѣ ли ски три сѣ Дѣровникѣ
по сѣбѣ ли по своимѣ ли добрѣхѣ людѣхѣ, да сѣ не може
ѡтворити по иѣданѣ начинѣ, разѣ ако би приимѡ госпо-
динѣ кнезѣ Влаткѣ по сѣби ли по своимѣ ли добрѣхѣ людѣхѣ,
терѣ хотѣмѣ сѣ коємѣ годѣ брата, да мѣ сѣ ѡтвори речѣни те-
стаменатѣ, такогѣре и господинѣ кнезѣ Стѣпанѣ. згодѣвши
ли сѣ самѣрѣтѣ господинѣ кнезѣ Влаткѣ или мѣ братѣ госпо-

динъ князь Стѣпанъ, да кон ки нухъ вѣтавъ, да може рѣти, да мѣ се речени тестаментъ вѣдори и прочи, инакъ да се не може вѣкорити ни вѣдпечатити, а вѣкорникъ га вѣк-тѣмо се и записѣмъ свакомъ вѣчинти нухъ трѣхъ братѣна-ца напѣмъ вѣд реченѣга поклада и нѣмъ и свакомъ нѣмъ за свакогъ вѣрокъ, како е хѣтѣнѣ и заповѣдъ кише намено-ванѣга хѣрцега Стѣпана, а по реченѣмъ своѣмъ тестаментъ кѣзъ нѣдѣмъга покрѣмѣнѣ. и такои се вѣдѣи, скѣто почив-ши господинъ хѣрцегъ приминѣ сеган свѣкта, а не пригодише се с Дѣкровникъ кише наменовани синове господства мѣ: тѣда ми князь вѣрани и властѣе дѣбровачци, хѣтѣ по нашнѣхъ прѣкхъ почтенѣмъ вѣнчаю свакомъ нашъ правъ показати на приимѣнѣю реченѣга поклада с нашъ колѣнъ приимѣмъ га, вѣрѣмъ и измѣрѣмъ прѣдъ вѣгомъ поч-тенѣмъ господинѣмъ мѣтрополитѣмъ господинѣмъ Дави-дѣмъ, прѣдъ кише наменованѣмъ вѣтѣзѣмъ и кѣморникѣмъ князѣмъ Привисавѣмъ, прѣдъ крѣстинѣмъ Тѣрѣдисавѣмъ, прѣдъ крѣстинѣмъ Чѣрѣникѣмъ и прѣдъ почтенѣмъ кѣ-мѣорникѣмъ князѣмъ Радѣѣмъ Кранѣнѣовѣѣмъ. и на тѣ на свѣ кише реченѣ и вѣписанѣ ми князь и властѣе дѣбровачци рѣчѣмо се и заклѣмъ на свѣтѣмъ евангѣлию божѣѣмъ и на часѣмъ крѣтѣ, да нами не бѣ на манѣ прѣти синовѣмъ реченѣга господина хѣрцега Стѣпана ни нѣмъ, комъ се цю вѣспристон по тестаментъ кише писанѣмъ; и за вѣкро-ванѣе вѣкоган листа повѣлѣмо и печатити нашѣмъ печатю вѣкрованѣмъ вѣсѣѣмъ. писа се с Дѣбровникъ къ лѣкто ро-жѣтѣа хрѣстова .чѣ888. лѣкто, на дни .ѣ. юнѣи. писахъ на Маринко (Цѣвѣтковѣи) дѣнѣкъ вѣтѣни дѣбровачѣи по за-повѣдѣи господина господина ми княза и властѣѣ дѣбровач-цѣѣхъ, и поставѣхъ на вѣѣю печать вѣсѣѣю.

Я покладѣ кише реченѣ, благо и наманѣе кише намено-ванѣга господина хѣрцега Стѣпана, цю приимѣе господинъ князь вѣрани и властѣе дѣбровачци, ест вѣкози, како се кѣѣ напѣмъ пише по ликарѣ вѣд рѣке почтенѣга разложѣника кѣмѣѣ дѣбровачѣе княза Марѣа Дмитровѣѣа данѣ вѣи(нѣ) реченѣмъ господинъ князь и властѣѣмъ дѣбровачцѣѣмъ нап-прѣмъ: седамъ десѣтъ тѣсѣѣ дѣкатъ златѣхъ (вѣнѣачцѣѣхъ) с чѣтири на десѣте соканѣѣ, кова златѣга три десѣти и три

литре и еда-н-адесете 8начь, кова сребрѣѣ, 8 тон ставѣѣ
два планка фѣнна сребра, тисѣѣ и петъ сать и седамъ десеть
литрь и четири 8начь (мѣрѣѣ повразѣ и кожѣ и 8 тѣ ставѣѣ
двѣ печѣ сребра); вѣнци три з дрокнѣмъ кѣсерѣмъ;
враха шестъ ѡдъ Индѣе начинѣннѣ сребрѣмъ и позлаѣннѣ;
чаша една дрѣвѣна црѣвна с мало сребра; клобѣзъ еданъ цар-
вѣна грѣмѣза са кѣсерѣмъ и са еднѣмъ вѣначѣмъ ѡдъ кѣ-
сера и са прѣтенкѣмъ рѣвиннѣмъ и съ корѣнницѣмъ; вѣнацъ
еданъ кѣсерѣнъ, що ѣ носѣ(ѡ) господѣнъ хѣрцѣгъ (Стѣпанъ);
паасъ еданъ лѣпъ и велѣкъ златѣнъ на пантарѣли црѣвѣни, що
ѣ чинѣнъ Рѣмѣотъ (Бахтеръ); вѣнци три с малѣмъ кѣсерѣмъ;
еднѣ поухѣ кожнѣ (конскѣ начинѣнѣ) с мало сребра; бокѣта една,
8 срѣдѣнъ еданъ баласъ а ѡколо .ѣ. перала и еданъ диа-
ман(т)ъ малѣханъ и еданъ рѣвинникъ на главѣ ѡдъ анѣока;
бокѣте четири с нѣцѣо кѣсерѣнѣхъ зрна; шрѣкана два витѣшка,
а третѣ шарѣканъ на нѣмъ како чѡвѣкъ; корѣлѣ сребрѣмъ
позлаѣна; жанѣце три ѡдъ корѣлѣ сребрѣмъ позлаѣнѣ, ѡдъ
коѣхъ ѣ една порѣзѣѣна; пѣрѣна два ѡдъ корѣлѣ сребрѣмъ;
зѣбалѣка една ѡдъ корѣлѣ с мало сребра; ножа .і. с црѣ-
нѣмъ костѣнѣмъ 8 двѣ ножѣнѣце направѣнѣ сребрѣмъ и по-
злаѣннѣ; ножа .ѣ. ѡтъ грѣсталда и еданъ пѣрѣнъ ѡдъ грѣ-
сталда; и двѣ жанѣце сребрѣнѣ позлаѣнѣ, (сѣѣ този 8 еднѡи
ножѣнѣци); ножа .ѡі. грѡзденнѣхъ 8 ножѣнѣци бѣзъ направѣ;
пантарѣлѣ двѣ црѣвѣнѣ нѣ направѣнѣ; кѣвѣца два фѣрѣза златѣ
нѣ вѣтѣха; вѣцѣатъ еданъ сѣрпѣнтѣнъ направѣнъ златѣмъ, коѣ
счѣнѣнѣ Рѣмѣотъ; рѡгъ царѣнъ начинѣнъ сребрѣмъ позлаѣнъ
и зѣмалдѣмъ с покѣрѣнѣмъ; сокѣ еданъ ѡтъ грѣсталда
начинѣмъ сребрѣмъ и съ жѣмалдѣмъ; еданъ ѡргѣнѣкъ съ
цѣѣвѣнѣ ѡдъ сребра; корѣна една сѣкрѣна 8 .гѣ. печѣ с ка-
мѣнѣмъ с кѡнѣтрафѣтѣмъ; ѡѡѣца два мѣла с малѣмъ
кѣсерѣмъ.

A tergo: Obliga del deposito de cherzech Stiepan, el qual deposito tuto e restituito, como appar per le expeditorie haute sopra çio tanto da madonna Cecilia e da voyuoda Vladissau, quanto da cherzech Vlatcho e da conte Stephano suo fradello.

Origin., membran. In c. r. archivio servatur etiam apographum membran., in cuius tergo sequentia leguu-

tur: Искнискъ, поставъ херцегова и нини разлози, кои се к толиши пристою. Uncis inclusa habes in apographo. Спомен. 157.

CDVII. 1466. 13. septembris. Ragusii.

Comes, Nobiles et totum Commune Ragusii promittunt se filiis herceg Stephani, Vlatko et Stephano, decem milia aureorum esse soluturos.

† Милостню вожнѡмъ ми кнезь шбраани и властеле и сва шпѣина властель владѣщаго града Дѣбровника свакиѡмъ господинѣ и свакоє врьстѣ члѡкѣкѣ, прѣдъ кога се изънесе швози наше писанье, а подѣ нашѡмъ печаткѡ вѣровааниѡмъ давамѡ на знанье, докроволнѡ и милостивѡ окѣтѣемо се нашнемъ срьдчаннемъ приаателемъ и наипоглавитѣкмъ властелѡмъ града Дѣбровника а синовѡмъ много славнога помѣнѣтъмъ свето почившега господина херцега Стѣпана, кнезѣ Влаткѣ и кнезѣ Стѣпанѣ, или на заеднѡ или сваки ниѡ по на се кѣде насъ поискати, такѡ кѣдѣшѣ ѣ своємъ кнѣзѣ Дѣбровникѣ како по нѣхъ добрѣхъ людѣхъ, кое кѣ послаани ш-нѣхъ листѡмъ вѣрованнемъ, када годѣр кѣ послаани ш-д-а-нашнѣга дне, да имъ даамѡ за нѣхъ потрѣке тѣи часѣ шдѣ покладѣ нѣхъ родителѣ више наменованѡга господина херцега Стѣпана, ко-ѣ поставиѡ ѣ нашѣ колѣнѣ своимъ тестаментѡмъ, до десѣтъ тисѣщѣ дѣкѣтъ. а швози да се даа, ако ли кѣ имъ таковаа потрѣка кѣла, прѣвѡ него ли се више речени тестаментѣ штвори, а шни или кѣга кѣ послаани своихъ добрѣхъ люди своимъ листѡмъ вѣровааниѡмъ, колико кѣ ѣзели шдѣ реченнѣхъ десѣтъ тисѣщѣ дѣкѣтъ, да ѣчине намѣ кнезѣ и властелѡмъ дѣбровачциемъ еспедиториѡ задоволиѣ, какѡ када се кѣде тестаментѣ штвориѣ и прочтѣти, да се спишѣ подѣ шнзи листѣ, кои самѡ ми ѣчинѣан господинѣ херцегѣ за више писани покладѣ, да имъ се одѣбне, цѡ кѣ ѣзели или шка или кон нѣхъ по на се шдѣ нѣхъ дѣла, цѡ имъ нѣхъ родителѣ останаа. и за вѣрованыє швоган писанья повелѣсмо ѣ печатити нашѡмъ печаткѡ вѣрованѡмъ. писа се въ изабранѡи полати вѡголюбѣмаагѡ града Дѣбровника въ лѣто рожаства христовѣ .чѣ822. лѣто. писахъ ѣ Мѣринко

штани днакъ дѣрочачки и печатихъ по заповѣди господина ми княза и властѣю дѣрочачицѣхъ.

† По заповѣди прѣсвѣтлаго и всемогущаго господина ми господина херцега Платка иа Радикон Добриницкѣхъ, днакъ неговъ снѣстрии, свѣдоуемоу моишамъ рѣкомъ, ере мои господинъ херцегъ Платковъ прими на даскѣ шдѣ поклада господина херцега Стѣпана десеть тисѣхъ дѣкати златицѣхъ на .ч88^е., септемвра .гг. дань.

Duo sigilla. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDVIII. (Saec. XV. Post annum 1466).

Vlatko herceg, herceg Stephani filius, queritur de knez Žarko.

Нека се зна, каковъ шдѣговара господинъ херцегъ Платковъ князъ Жаркѣ. княже Жарковъ, мои брате, ако бѣшь говорити све старш, кое сѣ до сада бнле, и цю се е чинило шдѣ мене до тебе али шдѣ тебе до мене, богъ тои зна и многоу лѣди, да мене ни с чѣмъ не би за тои шѣдлан, ере ницюу ни е шдѣ мене чинено кѣѣ кашон него све докров и почтено. ако бихъ хотишъ говорити али исписати, цю си ти много крѣтъ счинишъ противъ менѣ, тоган би говорениа и писма многоу кнлоу. да ѿ бѣ рѣби, цю ми се види правкоу. ако бихъ рекашъ, да ти менѣ все направишъ, цю ми си счинишъ, ѿа текѣ, ѿ бихъ ш томѣ контенатъ бишъ, да не кнемъ, колико би ти ш томѣ миранъ шѣташъ. да швон ми се види, цю бѣ рѣби правне за те неговъ за мене, прѣковъ: шдѣ мене може бити тебѣ шпанне, каковъ можешъ бити миранъ глакомъ своишамъ и иннемъ довромъ своимъ. дръговъ: дръжанне, кое сте дръжали за господина и родитѣла нашего херцега Стѣпана, цюу кога васъ кратѣнацъ тиче, али би заедно али свакомъ васъ пош се, ѿа ни васъ дѣлашъ ни мѣшамъ, и шдѣ бацине и шдѣ гакеле, шдѣ чѣса спомени се са скакомъ правдомъ, имаю бихъ питати шдѣ тебе, цю самъ издворишъ и за цю самъ слѣжешъ дашъ, све, цю е заповидишъ господаръ велики, имаю бихъ сѣ шрокомъ шдѣ тебе искати, цю самъ годѣ дашъ с харачъ и с вѣшкетъ, процѣнишъ швон, цю е мое, и тои, колико шдѣ тоган пристон, да ми дашъ, цю ти с моишамъ довромъ коломъ шѣташамъ. да и тоу

встааамъ не питати ни искати вѣдь тебе, ако се вѣдешъ
 ѡказати си истиномъ и с правдомъ полага мене, ни иннехъ
 ни единыхъ щета ни приговора, кое би мѣчно могае сѣѣнати,
 неговъ само соу, кою ми си ѡзеу на госпоцкомъ морѣ и ѡ
 госпоцкомъ дрѣвѣ, хоѣѣ да ти ю платишъ. дрѣговъ: каишъ,
 кои си поградишъ противъ менѣ, гдѣ га нигда прѣковъ ни
 билашъ, тѣи новѣшинѣ хоѣѣ да разврѣжешъ, али да ми га
 дашъ. а цю є индѣ гдѣ билашъ ваше дрѣжанне с монѣмъ
 добромъ воломъ, не бѣ ви га бранити поставити, єре такои
 вѣдѣѣ хоѣе бити и с монемъ и с кашнемъ почтениемъ. а цю
 сѣ деветъ саать дѣкати, кое заими ѡ мене коекода Иванѣшъ,
 на кое ми присеже ѡ светомъ Доминикѣ при Евѣктѣ прѣдъ
 толковъ многоу лѣди доврѣхъ и свакощѣхъ, а конехъ с
 вами раздѣлишъ, када сте се дѣлили, цю є тебе дѣлаѣ до-
 шлоу, хотѣвъ бихъ, да м-и-хъ дашъ; ако м-и-хъ ни с вами
 дѣлишъ, ѣѣ хоѣѣ, цю би дошлоу дѣлаѣ воеводе Иванѣша
 вѣдь дрѣжання вашего шенъ дѣкати сѣѣѣ наплаѣкати вѣдь
 негоу дѣла.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vien-
 nae. Nota patrem ducis Vlatko mortuum esse anno 1466.
 Milak. 61.

CDIX. 1467. 28. maji.

Caecilia, herceg Stephani vidua. Expeditoria.

† Ка намѣ вѣща и сина и дѣха светого аминъ. ми го-
 сподинъ госпоѣ херцѣжица Цицианѣ, вѣставша вѣдь многоу
 славноу поменѣтиѣ гласитого господина херцѣга Стѣпана,
 а са знаниемъ и хотѣниѣмъ синоу ми когомъ даннемъ,
 господина Влатка и кнеза Стѣпана, свакомѣ господинѣ и
 сваке врѣсте чловѣкѣ, прѣѣт кога се изнесе шѣѣ нашъ листъ
 вѣтворени, а подѣ печатниѣ нашомъ вѣкрованомъ и подѣ
 печатниѣ кише реченоу господина херцѣга Влатка и кнеза
 Стѣпана давамъ на знанне, какоу наши стари и вѣле по-
 чтени прѣѣтели господинъ кнезъ шѣрани и властеле дѣбровач-
 ци по нихъ доброн воли менне господинѣ госпоѣ херцѣжици
 Цицианѣ нандоше се по нихъ доброн воли на тои, и менѣ
 занимаше тисѣѣѣ дѣката заатнехъ вѣдь свонехъ влаѣнтнехъ
 дѣката, кое тисѣѣѣ дѣката вѣѣѣтоканхъ имѣ платити и данхъ

имѣ мою власть и (о)власть на пѣнѣ а са знаниемѣ више реченихъ господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана, да могѣ взети прѣда се тисѣхѣ дѣката златнихъ, кое ми вставла господин ми господинъ херцегъ Стѣпанъ по своемѣ тестементѣ, тои да имѣ бѣде тврьдо и темелитовъ; и са више примихъ шдѣ многоу почтеного кнеза и властев и све шпѣнне властев дѣбровачцихъ 8 ковѣ: срѣврѣномъ .ѳ. паса и .ѳ. кѣпи и .ѳ. зѣкаѣ и .ѳ. чаши и .ѳ. крѣгли и .ѳ. жлицѣ, а таи васъ ковъ срѣврѣни потегнѣ .л. и .л. литрѣ и .ѳ. 8начѣ, тои самъ све примила подпѣшовъ, како ми є вставишъ господин ми херцегъ Стѣпанъ по своимѣ тестементѣ а по рѣке господина кнеза и властев дѣбровачцихъ; и швѣ листъ бѣди господинѣ кнезѣ и властеломѣ за испедиторию, за тврьѣавѣ и за свѣдочаство, єре самъ имала на пѣшовъ тисѣхѣ дѣката златнихъ и ковъ срѣврѣни, како се више пише. и за вѣѣ вѣкрованіе печатихъ га печатію госпоцтва ми, и на тои се подписахъ син ми когомѣ дани господинъ херцегъ Блатковъ и кнезъ Стѣпанъ, и поставише ннхъ печать вѣкрованѣ. писа се ва лѣтовъ рожаства христовѣ .ч883. лѣтовъ, на .к. и .н. маѣ лѣксеѣ.

И ми господинъ херцегъ Блатко и ми кнезъ Стѣпанъ подпѣписомъ за вѣѣ вѣкрованіе подѣ швѣ испидиторию и наше печати вѣкрованіе постависмо. по заповиди господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана подѣписа Ивко дѣкѣ.

A tergo: *Espeditoria de madona Cicilia, como ha recente ducati mille et le arzentiere, che le lasso cherzech suo marito.*

Tria sigilla. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.
Спомен. 159.

CDX. 1467. 10. octobris. Ragusii.

Balša, herceg S. Sabbae. *Expeditoria.*

† Ми господинъ Бальша, херцегъ светаго Саве, синъ гла-
ситаго споменѣтиѣ господина херцега Владисава, примихъ
шдѣ господина кнеза и властела дѣбровачцихъ перперѣ .рѣ5.
и динара .н. дѣбровачцихъ. а се ми даше сада 8 заѣмъ до-
кровошно, а пакѣ да бѣде и да има бити шви исти заѣмъ за
пѣнѣ платѣ провижиюна за годишѣ, кое ходи сада, а има се

савръшити 8 антихъ христовихъ .48^жи. на .г. дни агоста мѣсеца, и тако и за речено годище шво се платисмо на пѣно, и за ипрѣдорию веѣ вѣрованье швъ нашъ листъ штворени печатисмо нашомъ вѣрованомъ печатию. писано 8 Августовникѣ на .г. дни октѣбра мѣсеца, лѣто христово .48^жз. и та се подписахъ господинъ Бавша, херцегъ светаго Саве. и за веѣ свидѣтелство мовомъ рѣкомъ латински списано, како ниже сдръжи.

Ego Balsa dux sancte Sabe etc. pro majori cautela subscripsi manu propria confirmando et conficiendo ut supra etc.

Спомен. 171.

CDXI—CDXXX. 1467—1470.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus knez Stephanus. Expeditoriae.

I. И на .48^жз. лѣто рожастка христока, месеца августа .д. дань ми господинъ херцегъ Влатко даю знати всакомѣ чловѣкѣ, прѣдъ кога се изнесе шво наше подписанье, како бѣдѣ на Покомъ счинисмо разлогъ з господиномъ кнезомъ и с властели дѣровачцими а по нихъ почтенихъ властелохъ и покансарихъ по кнезѣ Никши Ђиниѣ и по кнезѣ Бартола Живановиѣ и по кнезѣ Андришѣ Горькочевиѣ, и тако шѣдвие странѣ наѣсмо истиннимъ правнемъ разлогомъ, чтивше, да самъ ѡа сзешъ да реченога поклада 8 дѣкатихъ златихъ 8 веѣ кратъ два десети и деветъ тисѣѣ дѣкаты, наипрво десетъ тисѣѣ дѣкаты, како се сдръжи 8 испидитори; 8 дрѣговиѣ сзесмо деветъ тисѣѣ дѣкаты, како се сдръжи 8 испидитори; 8 третишомъ сзесмо ми з братомъ кнезомъ Стѣпаномъ три тисѣѣ дѣкаты, како се сдръжи 8 испидитори; 8 четвртѣ сзесмо з братомъ кнезомъ Стѣпаномъ тисѣѣ дѣкаты, кое дѣкаты дасмо госпои Цициане шекѣнкова сребрнаго, цю є пои дано, како се сдръжи 8 испидитори; и на данашни дань ѡа господинъ херцегъ Влатко и крат ми кнезь Стѣпанъ примисмо шесть тисѣѣ дѣкаты, како се сдръжи 8 испидитори, кое више речене испидиториє имаю кнезь и властеле 8 секе. по заповиди госпо-

дина ми господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана подь-
писахъ на Пeko.

На .ч883. лѣто, на .1. дни новембра месеца ми госпо-
динъ херцегъ Блатковъ и братъ ми кнезь Стѣпанъ прими-
смо вѣдъ много почтеного кнеза и властѣю дѣкровачцѣхъ
двѣ тисѣщи дѣсать и .1. литаръ и .3. значъ кова сребрь-
ного вѣдъ покаяда више реченого, како се сдрѣжи по есподи-
торнѣ, кою имаю вѣдъ насъ. списа Бѣсковъ.

На .ч884. лѣто, месеца декабря .кѣ. данъ на Новомъ
ми господинъ херцегъ Блатко и братъ ми кнезь Стѣпанъ са
више реченого разлога, що смо примили шть кнеза и вла-
стѣю дѣкровачцихъ, счинисмо разлогъ на данашни данъ с
почтенимъ покансаромъ властѣю дѣкровачцихъ с кнезомъ
Индрушномъ Горкочевѣмъ и с Маринкомъ канжиакромъ,
пандѣ се, да смо примили вѣдъ кнеза и властѣю дѣкровач-
цихъ, како се с нашихъ еспидиторнѣхъ сдрѣжи, кое имаю с
секе, наппрѣкко по кнезѣ Рѣжирѣ и по Радичѣ Богдановиѣхъ
тисѣхъ дѣсать, по Радичѣ Грѣбковѣхъ тисѣхъ дѣсать, по
Радичѣ Богдановѣхъ двѣ тисѣщи дѣсать, по Радичѣ Грѣб-
ковѣхъ тисѣхъ дѣсать, по кнезѣ Юрью Чемеровѣхъ и по Пекѣ
днѣхъ тисѣхъ дѣсать, по Пекѣ днѣхъ тисѣхъ дѣсать, по
Пекѣ днѣхъ два дѣсти и четири дѣсате; више по Пекѣ стоу
дѣсать, више по Радичѣ Грѣбковѣхъ стоу петъ десетъ и еданъ
дѣсать и три дѣсти и всамъ динари, и на данашни данъ по
кнезѣ Индрушкѣ и по Маринкѣ канжиакрѣ девѣтъ сать дѣ-
сать, по кнезѣ Тѣкѣти и по кнезѣ Жонкѣ с пачисти понедел-
никъ примисмо .кѣ. дѣсата.

† В томѣ примисмо два десѣти дѣсать златихъ, како
се находитъ с еспидитори, що е дано канжилиромъ дѣкровач-
цимъ. к томѣ примисмо по Радичѣ Драгѣлевѣхъ и по Пекѣ
днѣхъ, како се находитъ с еспидитори, петъ сать дѣсать зла-
тихъ. к томѣ примисмо, како се находитъ с еспидитори, що
сѣ дали кнезь и властѣе по нашоу рѣчи и листѣ Галѣ днѣхъ
и Грѣкѣхъ Гѣдѣницѣ, четири дѣсти дѣсать златихъ. к томѣ
примисмо, како се находитъ с еспидитори, по митрополитѣ
Давидѣ и по кнезѣ Радою Ходиковевиѣхъ тисѣхъ дѣсать златихъ
и петъ десетъ литаръ кова сребрьного. на .ч886. лѣтъ господ-
нихъ, месеца маѣ .ка. данъ с Новомъ счинисмо разлогъ, и

той више писано списасмо с кнезомъ Бартоломѣ Гшчетиѣмъ и кнезомъ Яндршкомъ Горькочевиѣмъ. по заповѣди господина херцега Блатка и кнеза Стѣпана подѣписа Никодѣмъ.

In diplomate CDVI. Aliis litteris sequentia continentur :

II. 1466. 13. septembris. По заповѣди херцега Блатка па Радисон Доксишевиѣ дѣмъ неговъ шштрѣни свѣдосѣю, ере Блатковъ прими на даскѣ десетѣ тисѣѣ дѣкатѣ.

III. 1466. 22. novembris. По кнезѣ Хребельнѣ Дакшнѣ и по кнезѣ Радюю Крапчиновиѣ и по Владисавѣ дѣмъ три тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ. подѣписахъ се мовѣмъ рѣкомъ, да сва ми з братомъ моимъ кнезомъ Стѣпаномъ примили те пинезе на окнѣ наѣ потрѣкѣ.

IV. 1467. 4. augusti. По кнезѣ Никши Бшнѣ и по кнезѣ Бартола Живановиѣ и по кнезѣ Яндршкѣ Горькочевиѣ шестѣ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ, кое намъ дане на Новомъ.

V. 1467. 10. novembris. Двѣ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ и три десетѣ антарѣ и .з. .шачѣ кока сребрѣного. 8 Грѣжѣ.

VI. 1468. 10. januarii. Примисмоу по кнезѣ Рѣжнѣ Дикчиѣ и по кнезѣ Раднѣ Богдановиѣ еднѣ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ. писанѣ на Новомъ.

VII. 1468. 17. martii. Примисмо за нашѣ великѣ потрѣкѣ тисѣѣ дѣкатѣ по Раднѣ Грѣковѣ. писа се на Новомъ.

VIII. 1468. 25. martii. Примисмо по кнезѣ Раднѣ Богдановиѣ и нашѣмъ дѣмъ Нкѣ двѣ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ. писа се на Новомъ.

IX. (1468). 15. aprilis. Примисмо по кнезѣ Раднѣ Грѣковѣ еднѣ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ. писа се на Новомъ.

X. 1468. 6. junii. За моѣ одредити наше повѣнсаре до краѣ Матѣкина примисмо по кнезѣ Юркѣ Чемеровѣ и по Нкѣ дѣмъ еднѣ тисѣѣ дѣкатѣ златѣхъ. писа се на Новомъ.

XI. 1468. 20. augusti. Примисмо по Нкѣ дѣмъ тисѣѣ дѣкатѣ златнѣхъ. на Новомъ.

XII. 1468. 20. septembris. Примисмоу по Нкѣ дѣмъ двадесетѣ и четѣри дѣкатѣ златѣ за нашѣ потрѣкѣ, цовъ по-

сласмо нашега слагс Грьгсра Гегединца до краала Матиѣша на Угре. писа се на Новомь.

XIII. 1468. 3. octobris. Примисмо .р. и .н. и .а. дс-
каты и .а. и .н. динари, що намь даше по рѣке Радича
Грѣковѣа, кое дскате рекосмо дати Божидарс Грѣкачевѣс
за сцѣнс шдѣ довитка, кои сзесмо с неѣа. писань на Но-
вомь. Sigillum: п. свитаога херчеѣа влатка.

XIV. 1468. 26. novembris. Примисмо по нашемс кѣѣ-
нинс по Ивкс дѣкс стов дскаты златихъ, кое обѣтѣмо се
подѣписати подѣ нстс матицс шда всеѣа поклада.

XV. 1468. 23. decembris. Примисмо по кнезс Ян-
дрѣшкс Горкочевѣс и по канжиакѣс Маринкс дѣветь сать
дскаты златихъ, вѣдѣе ми на Новомь.

XVI. 1469. 15. february. Примисмо по кнезс Ъкетие
Мароевѣс и по кнезс Жонкс Цинцѣловѣс с Новомь пѣть
сать и пѣть десѣть и .в. дската злата. зниса Радивои дѣ-
ѣкс Богдановѣс.

XVII. 1469. 14. martii. Примисмо два десѣти дскаты
златихъ, кое дскате дасмо Партоломнѣу потарс и иннемь
канжнѣеромь дѣерокачцимь.

XVIII. 1469. 14. maji. Властеле, ес намь сѣзжили
Гав днѣкс и Грьгсрѣ Гегединацѣ нѣколикош врѣмена, а са-
да нхъ есмо шдѣредили, али при сѣѣк пѣкнези не имасмош,
що вѣсмо намь исправили работс: за тош, властеле, моли-
мо ви, да имате дати шдѣ нашеѣа поклада Гав днѣкс два
десѣти дскаты а Грьгсрс Гегединцс два десѣти дскаты.

XIX. 1469. 10. septembris. Примисмо по кнезс Ради-
чс Драгѣлевѣс и по Ивкс днѣкс пѣть сать дскаты златихъ.
писань с Новомь.

XX. 1470. 26. januarii. За великс нашс потрѣкс при-
мисмо тѣсѣс дскаты златѣхъ и коѣа сребрьноѣа .н. литарь
по нашнѣхъ покансарѣхъ господинс митрополитс Давидс и
по Радѣю Ходикоевѣс. писа се на Новомь.

· C'DXXXI. 1469. 17. junii.

Vladisav, Bosnae magnus vojevoda. Expeditoria.

На .зѣ. дни юнѣкс мѣсеца, .чѣсѣд. анто роштва хри-
стоѣа. ми господинь воевода Владисавъ, милостию божи-

БѢДЕ, вѣдѣ вѣдѣ покладѣ ми двѣ 8 вѣвекратѣ есмо 8зели за
наше потребе . . . писанѣ подѣ записомѣ више реченемѣ, 8
кѣмѣ е 8писанѣ савѣ покладѣ згѣрѣ речени, сада даемѣ на
знанѣ и на видѣнѣ скакѣмѣ садашнемѣ и кои бѣ нахѣмѣ
тоганѣ бити, предѣ кѣмѣ се изнесе вѣмѣ нашѣ листѣ а поудѣ
нашими печатми вѣкрѣваннемѣ, какѣ считавше и 8чинивше
сваки поудѣмѣ и двѣри разѣмѣ сръчаннемѣ нашими при-
ѣтѣльми господиномѣ кнѣзѣмѣ и властѣли дѣбровачцѣми,
прѣ смѣ ми имали и 8зели вѣдѣ реченого покладѣ за наше по-
требе, и прѣ смѣ 8зели и дади госпѣи хѣрцѣжици Цициланѣ,
нашѣи мѣнци кѣгомѣ данѣи, и цѣ е 8зѣмѣ братѣ нашѣ го-
спѣдинѣ вѣекѣмѣ Владисавѣ скѣи дѣмѣ, и цѣ смѣ дади по-
трѣмѣмѣ десѣтѣ тисѣмѣ дѣкатѣ, коѣ смѣ дади и раздѣлили сѣ
нашимѣ двѣрнемѣ хѣтѣнѣмѣ за дѣшѣ више реченого на-
шего рѣдѣтѣла, тои сѣе приимѣмѣ и ставимѣ на правѣи
разѣмѣ, ерѣ прѣ смѣ кѣмѣ дади, дади смѣ с правѣмѣ и зѣ
дѣстоѣнѣмѣ, како ю бѣимѣ хѣтѣнѣ нашего рѣдѣтѣла го-
спѣдина хѣрцѣга Степѣна а по смѣмѣ тестаментѣ; и сѣе тои
изѣмѣ сѣе вѣстѣмѣ цѣ е бѣимѣ вѣстѣмѣ реченого покладѣ,
прѣкрѣивше, изѣмеривше поудѣмѣмѣ сѣе намѣ приимѣмѣ, имѣ-
смо и 8зѣсмѣ вѣдѣ много почтовѣного кнѣза вѣбранѣго и сѣе
виѣнѣи властѣмѣ дѣбровачцѣхѣ а по нашихѣ властѣмѣнѣхѣ и
покансарѣнѣхѣ, по почтенѣмѣмѣ вѣтѣзѣ кнѣзѣ Юрѣю Чѣмѣревѣиѣю
и по кнѣзѣ Рѣдѣчѣ Грѣбѣкѣвиѣю и по кнѣзѣ Рѣдивѣю Бѣмѣде-
нѣвиѣю а сѣе нашимѣ листѣмѣмѣ верѣваннемѣ. а много почте-
нѣмѣмѣ кнѣзѣ вѣбранѣмѣ и властѣмѣмѣ дѣбровачцѣмѣ дасмѣ
и вратѣсмѣмѣ виѣи нѣсти записѣ вѣдѣ мѣтице, 8 кѣмѣ е битѣ
8писанѣ вѣсѣ покладѣ више речени нашего рѣдѣтѣла госпѣ-
дина хѣрцѣга Степѣна. а тѣмѣмѣ више ниже именѣвани 8пи-
сани гостѣи скѣдѣмѣи, ерѣ смѣ имали више речени вѣсѣ по-
кладѣ, какѣ сѣ по рѣдѣ вѣдѣзгѣмѣ пише, и вѣдѣ реченого
покладѣ ни вѣдѣ дѣкатѣ ни вѣдѣ кнѣсѣра ни вѣдѣ сѣекѣра ни вѣдѣ
дѣрагого каменѣи ни вѣдѣ кѣмѣ златѣго ни вѣдѣ коѣ сѣекѣрѣ-
ного да ни прѣмѣ дѣрѣмѣ ни мало ни великѣ
. . . поудѣмѣмѣ, ни вѣкѣмѣмѣ даше и вратѣше, вѣѣ вѣдѣ тоганѣ
ни ми ни тѣмѣмѣмѣмѣ нашѣ ни за насѣ ни садашнѣи ни по-
слѣдѣни 8 кнѣкѣмѣмѣ да не мѣмѣ цѣмѣмѣмѣмѣ ни искѣти
много почтенѣго кнѣза вѣбранѣмѣ и властѣмѣмѣ дѣбровачцѣмѣ

ннедннемъ начинѡмъ сегаш снѣта, конъ енъ се мѡгашъ рѣти
или смислити. и на то имъ дасѡмъ ѡбѣ нашѣ листъ ѡтво-
рени пѡдъ нашими печатми висѣхнемъ, да имъ бѣде за
испедиторню и за нихъ тврѣхъ всѣмъ ѡдѣзѡмъ писанѡ-
мъ. и ѡпѣ за вѣче ѡткрѣченѣ ми више именѡвани госпо-
динъ херцегъ Блаткъ и ѣ господинъ князь Степанъ пѡдъ-
писасѡ се сваки насъ своѡмъ рѣкѡмъ. писа се ѡ Дѣрѡв-
никѣ ва лѣтѡ рѡшѡва христѡва на .чѣо. лѣтъ, месеца нѣлѣ
.кѣ. данѣ.

И ми господинъ херцегъ Блаткъ, милостю божиѡмъ
херцегъ светога Саве, пѡдписасъ се рѣкѡмъ мѡѡмъ за
вѣче верѡванѣ и ѡткрѣченѣ свега ѡдѣзѡмъ писанѡга.

И ѣ господинъ князь Степанъ, синъ славнаго поменѣтъѣ
господина херцега Степана, пѡдписасъ се мѡѡмъ рѣкѡмъ
за вѣче кѣрѡванѣ свега више писанѡга.

По заповнѣди господина ми Хамза бега ми Радѡна
дѣтѣкъ ѡконъ исписасъ све ис-хѣжета херцега Блатка и княза
Степана на нѣнѡ, какъ се ѡ хѡжетѣ дѡстѡн.

Subscriptio turcica.

Apographum chartae. in c. r. archivio Viennae.

CDXXXIII. 1470. 26. julii. Ragusii.

Vlatko, herceg S. Sabbae, et frater ejus Stephanus
fatentur se accepisse a Ragusinis pecuniam a vojevoda
Sandalj sibi relictam.

† Божиѡмъ милостю ми господинъ херцегъ Блатко,
херцегъ светога Саве и вѣче, и ѣ господинъ князь Стѣпанъ,
кратъ речѡмъ господинѣ херцегѣ Блаткѣ, ѡеадка синѡе и
наслѣдници славнаго поменѣтъѣ господина херцега Стѣпана
и много гласнаго господина воеводе Сандала, даѡмо на
знанѣ скаѡмъ, комъ се подоѡа, и прѣдъ кога се изнесе ѡбѣ
нашѣ листъ ѡтворени, а подъ нашими печатми вѣрѡваними,
како примисѡ ѡдъ много почтенаго княза ѡбраанаго и
кластѡ и све ѡпѣиѣ кластѡ дѣрѡвачицѣхъ а по нашихъ
кластѡиѣхъ и покансарѣхъ по почтенѡмъ китезѣ по князѣ
Юрьѡ Черѡковѣѣ и по князѣ Радичѣ Грѣѡковѣѣ и по князѣ
Радивоѡ Богдиѡвѣѣ а съ нашимъ листѡмъ вѣрѡванимъ
ѡсамъ тисѣѣ дѣкѡтъ златнѣхъ, цю намъ даѣе ѡ два кратъ,

цю насъ є пристоѣло намъ двѣма братѣнцѣма нашѣмъ дѣла
 свакомъ насъ по чѣтири тисѣѣ дѣкати въдъ покладала слав-
 ного поменстѣѣ господина воеводе Гандаала, цю є поста-
 вишъ кнѣзъ ѡ комѣни дѣбровачки ѡ два крѣтъ: ѡ єдно крѣтъ
 шѣсть тисѣѣ дѣкати, како се ѡдрѣжи ѡписано ѡ нотари дѣ-
 бровачкои ка лѣто рождаства христова на .чѣ. и .к. и .ѡ.
 лѣто, на .ѡ. дни мѣсеца фѣрѣвара; ѡ дрѣго крѣтъ дрѣге
 шѣсть тисѣѣ дѣкати, како се ѡдрѣжи ѡписано ѡ нотари дѣ-
 бровачкои ка лѣто рождаства христова на .чѣ. и .а. лѣто,
 на .ѡ. дни мѣсеца фѣрѣвара, коѣ дѣкати єсть ѡставишъ, да
 по прѣминѣтѣю нашего родителя господина херцега Стѣпана
 бѣдѣ намъ неговнемъ синовомъ, колико насъ бѣде, како се
 ѡдрѣжи ѡ реченомъ писанью ѡ нотари дѣбровачкои, а по на-
 рѣченью реченого господина воеводе Гандаала, коѣ два на
 дѣстѣ тисѣѣ дѣкати дашѣ намъ трѣмъ братѣнцѣмъ, именѣ-
 юѣ менѣ господинѣ херцегѣ Блаткѣ и менѣ господинѣ кнѣзѣ
 Стѣпанѣ, дашѣ два днѣла, како се ѡдѣзгорѣ пише, ѡсамъ
 тисѣѣ дѣкати ѡ два крѣтъ по чѣтири тисѣѣ дѣкати; а чѣ-
 тири тисѣѣ дѣкати, цю є пристоѣло господинѣ воеводи
 Бладисавѣ ѡдѣ реченого покладала, тои сѣ немѣ дали по на
 се прѣво ѡкога нашего листа. и сѣ наше стране, колико насъ
 тичѣ, за два дѣла реченого покладала, ако би сѣ нашло коѣ
 ино писмо или коѣ ина покѣла ѡдѣ реченого господина вое-
 воде Гандаала до дѣбровника за реченѣ два на дѣстѣ тисѣѣ
 дѣкати ѡ два крѣтъ поставленѣ, како се ѡдѣзгорѣ пише, да є
 разакѣна и разадѣрѣта ѡвѣкмъ нашнемъ писаннемъ, єрѣ сѣ
 разлогѣ, кон сѣ пристоѣ или кон сѣ сѣ пристоѣли реченомъ
 покладѣ ѡдѣ почѣла до данашнега днѣ, право сѣ и почтено
 испралѣни, и на покѣнѣ ми господинѣ херцегѣ Блатко и ѣ
 господинѣ кнѣзѣ Стѣпанѣ имали и ѡзѣли наша два днѣла,
 како се више пише, подѣбно, и вѣѣ ѡдѣ тоганѣ ни ми ни
 тко дрѣги нашѣ ни за насъ ни садашни ни посаѣѣни ѡ кѣѣ
 вѣѣкома да не ма ни може цюѣ питати ни искати много
 почтеного кнѣза ѡбраѣного ѣи властѣлѣ дѣбровачкѣ ниѣдини-
 емъ начинѣмъ сегѣи свѣѣта, кон би сѣ могаѣ рѣети ни смѣ-
 слити. и наа то имѣ дасмо ѡви нашѣ листѣ ѡтворѣни подѣ
 нашими печатми висѣѣими за испидиторнѣю, и томѣи кнѣше
 гости людѣ свѣѣдоци ѡдѣздорѣ именѣвани молѣни ѡдѣ на-

шихъ покансара више именовани, да вѣдѣхъ свѣдѣхъ више рече-
номъ свѣдоци, ерь намъ е задоволено счинено, како е вѣдѣ-
згоръ писаномъ. и шче за вѣхъ тврьхавъ много почтенюга
кнеза вѣраанюга и властѣхъ дѣбровачицхъ ми господинъ хер-
цегъ Влатко мовмъ рѣкомъ и ꙗ кнезь Стѣпанъ подьписасмо
се вѣа сваки своимъ рѣкомъ. писа се с дѣбровникъ ва лѣто
рождаства христова на .ч. и .с. и .о. лѣто, на дни мѣ-
сеца июли ꙗ .кѣ. днь.

И ми господинъ херцегъ Влатко, милостъ кожимъ
херцегъ светюга Гавѣ, потписахъ се мовмъ рѣкомъ за вѣхъ
вированье и стврьхене шроган вѣдзгоръ писанюга.

И ꙗа господинъ кнезь Степанъ, синъ славнога поме-
нстия господина херцѣга Степана, подьписахъ се мовмъ рѣ-
комъ за вѣхъ стврьхение свѣга вѣдзгоръ писанюга.

По заповиди господина ми господина херцѣга Влатка
и господина кнеза Стѣпана списа Икко дѣткъ.

A tergo: 1470, 26. luglio. Expeditoria de d. VIII.
M., dati a cherzech Vlatcho e conte Stephano suo fratello
per la parte a lor spectante de li d. XII. M., alias depositati
in commun de Ragusi per olim voyuoda Sandagl.

Sigillum pendens. Origin. membran. in c. r. archivio
Vieunae. Спомен. 163.

CDXXXIV. 1470. 26. julii. Ragusii.

Ali beg, filius knez Ivan Vlahović, testatur Vlatko
et fratrem ejus Stephanum accepisse omnem pecuniam apud
Ragusinos depositam ab eorum patre herceg Stephano.

Боже, въ имѣ твоѣ амин. ꙗа Яли бегъ, синъ кнеза Ива-
на Блаховника, чеснегѣрь и склавъ великога цара и великога
господара амиръ сѣлтанъ Мехемедъ бѣга, даю знати сва-
комъ и свакоу врьсте чловѣкъ, како вѣдѣ источьне стране ка-
ко вѣдѣ западне тако вѣсроманинъ како каѣринъ, прѣдъ кога
се изьнесе ови мои листъ отворени, како вѣдѣхъ се смилу-
валъ велики господарь на господина херцѣга Влатка, мегю
имѣ милости, кое мѣ ю счинилъ, мене Яли бѣга чешнегѣра
свога склава посла своимъ листомъ вѣкрованемъ къ многоу
почтеномъ кнезю обраномъ и къ властеломъ дѣбровачицѣмъ,
заповѣдаѣ имъ, да реченомъ посподинъ херцѣгъ Влаткъ

дадѣ и вратѣ покладѣ и иманьѣ родитѣля мѣ господина хѣрь-
хѣга Стѣпана, що ꙗко кнѣ поставишѣ ѡ комѣ дѣбровачки:
тадѣ господинѣ кнѣзѣ оураи и властелѣ и свѣ опѣкии вла-
стелѣ дѣбровачыцѣхъ чѣвѣше и послашавѣше заповѣдѣ ца-
рокѣ и ѡ знаніе и видѣніе моѣ Яли бѣга чешнегѣра и склава вѣ-
ше реченога и ѡ знаніе и видѣніе Мехѣмеда покансара госпо-
дина воѣводе Язѣ бѣга господа ра кралевѣи земѣли и ѡ
знаніе и видѣніе Хаирадина покансара господина воѣводе
Хамѣза бѣга господа ра хѣрьцегове земѣлѣ навлашѣ на тои
оба послана а по рѣчи и по заповѣди царевѣ, да многѣ
почтѣни кнѣзѣ оураи и властелѣ дѣбровачыци бѣдѣ дати и
вратити речени покладѣ господина хѣрьцѣга Стѣпана а синѣ
мѣ господинѣ хѣрьцѣгѣ Блатѣхѣ, како се и по листѣхъ ѡдрѣ-
жи, коѣ сѣ донесли листове, донесли речени покансарѣ Ме-
хѣмедѣ и Хаирадинѣ вѣдѣ вѣше именованѣхъ господина воѣ-
воде Язѣ бѣга и господина воѣводе Хамѣза бѣга, кои по-
кладѣ расколѣхъ вѣдѣ мала до велѣика, що годѣ ꙗко бѣло прѣ-
стола вѣдѣ бѣга господинѣ хѣрьцѣгѣ Блатѣхѣ и вратѣ мѣ го-
сподинѣ кнѣзѣ Стѣпанѣ, сѣ подѣпишѣ даше имѣ и врати-
ше, како се ѡдрѣжи на пѣно по листѣ господина хѣрьцѣга
Блатѣка и господина кнѣза Стѣпана, кои сѣ писали сѣ на-
шѣ(мѣ) знанѣмѣ и сѣ нашѣмѣ видѣніемѣ, и дали много
почтѣномѣ кнѣзѣ и властеломѣ дѣбровачыцѣмѣ, да се зна-
ѣерѣ имѣ ꙗко задовоѣ ѡчиненѣ и сѣ инокѣпѣнице вракѣно, и
вѣкѣ вѣдѣ тоган поклада и иманѣ ни мало ни вѣлѣ не оста ѡ
многѣ почтѣного кнѣза и властелѣ дѣбровачыцѣхъ, вѣсѣ имѣ
даше и вратише а прѣдѣ нами царовомѣ заповѣдѣю и на-
шомѣ коломѣ и нашѣмѣ хотѣніемѣ. и тои писа Шишманѣ
динѣкѣ Ботикѣ вѣдѣ Слѣча заповѣдѣю Яли бѣга чешнегѣра
склава царѣва, и на тои сѣ подѣписа Мехѣмеди и Хаирадинѣ
Мехѣмеди скономѣ рѣкомѣ, и мѣцию Хаирадина Мехѣмедѣ
писа. и тои сѣ писа ѡ градѣ дѣбровѣнникѣ въ лѣтѣ рождѣства
хрѣстова .чѣ80. лѣто, .кѣ. мѣсеца юлиа. и томѣи свѣдѣокѣ
Смамѣ склава Яли бѣга вратѣ.

Apographum chartae. in c. r. archivio Viennae. Сно-
мен. 164. III.

CDXXXV. (1470. 21.—30. julii.) 875. exennte
muharram.

Ali beg et Hamza beg a sultano jussi cognoscunt
litteras a Ragusinis datas ad herceg Vlatko.

Оубразь овоган писма овои ꙗ: садаа нашъ царь, когъ мѣ
госпоцтво ѡздвигни, херцеговѣ синѣ Платѣ херцегѣ великѣ
милость счини, ѡ неговои рѣци цю дръжи, да граде по нихъ
старои мегѣ врати, и послѣк овоган истѡга херцега Платка
штѣца ѡ негово животь када је бив ѡ дѣбровачке госпое, на
поставе коѣ је поставио бив дѣкате, и ѡдѣ нне стране
цю ꙗ све истомѣ херцегѣ Платѣ, да се даа речено съ че-
ститѣмъ каратомъ, чеснегѣрь Яли берѣ донде и мегю госпо-
домъ почтовани Язѣ берѣ босански санжакъ и ѡдѣ херцегове
землье Хамъза берѣ, ова да сѣ почтена, и ѡмла дѣѣма
ѡдѣ порте овои би заповѣдѣио, да виде садѣ, када такои
би, Хамъза берѣ свога чловѣка именовъ Хадра а Язѣ берѣ
овогаи, кои ꙗ овѣи книгѣ писав, ѡдѣ неговѣхъ люди мала
послаше съ царевѣмъ зглавомъ Яли берѣомъ, за ѡви посаѡ ѡ
дѣбровникѣ се нагосав, истаа дѣбровачка господа снанага
царя честитѣ книгѣ приимше, и како се трѣвѣше, поклонише
нои се, истомѣ херцегѣ Платѣ и братѣ мѣ Стѣпанѣ по царе-
вои заповѣди нихъ штѣца иманіе истога дѣбровника на порѣ-
тенѣхъ братѣхъ, исти таи херцегѣ ꙗерѣ ꙗестѣ по води би
дошав, терѣ херцегѣ Платѣ и братѣ мѣ Стѣпанѣ прѣдѣ
царевѣмъ зглавомъ Яли берѣомъ и прѣдѣ Хамъза берѣа чловѣ-
комъ Хадромъ и прѣдѣ ѡвѣмъ сиромѡхомъ, и ѡ тон доба
прѣдѣ мнѡзѣмъ мѣсромани по царевѣи заповѣди прѣдѣше,
и ѡ тон доба послѣк прѣдѣиа съ овѣдѣе стране з довромъ во-
ломъ хѣжетѣ счинише мегю сокомъ, тер ѡдѣ ꙗеднога до
дрѣгога нѣдна парка не оста. садаа када такои би, оваи ра-
бота на тон донде, и овѣи книгѣ дѣбровачка господа за овѣи
работѣ искианше, и оваи се книга сѣнса, и ѡ рѣке наѣ се даа,
када имъ на потрѣвѣ вѣде, да ю покажѣ. писано на исьходѣ
мѣхъанърама, летѡ мѣхъметѡви .ѣѡе .

Apographum versionis e lingua turcica chartae. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 164. I.

CDXXXVI. 1470. 4. novembris.

Mara imperatrix fatetur se accepisse a Ragusinis quingenta hyperpyra.

На госпогю царица Маара прїимихъ шдъ доходка дѣкровьчкога петь сътъ перперъ дѣкровьчкихъ, що дава дѣкровникъ доходькъ шдъ Стона на Іерусалимъ црѣккѣ светомѣ архангелѣ на годищѣ; и що є бив доходькъ швоган годища, тои донесоше почтени властеле дѣкровьчки: Ишко Бѣникъ и Паладинъ Лѣкарѣвникъ, и прѣдадоше ъ техъ петь сътъ перперъ динарь дѣкровьчкихъ сто четири десеть и седмъ дѣкаты; а тѣди вѣше дѣкаты ъ дѣкровникѣ по .лм. динарь. и томѣи свѣдоци властеле госпогю царице: врачъ Бѣли и Кранмиръ и Бранко. писанъ въ лѣтъ .жсѣѣ., ноевра .д., а пакъ како се латински разсмѣ, шдъ рождѣства христора .жлѣѣ. лѣтъ, ноевра .д. а писа Симѣмъ ѣклиснархъ госпогю царице.

Sigillum: гнѣ дѣспоть гюргъ. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 165.

CDXXXVII. 1471. 30. novembris. U Vize.

Mohammed II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusinis haraĉ novem milium aureorum pro anno 1472.

Отъ великога господара и великога цара амирѣ сѣлтана Мехемедъ бега кнезѣ и властелѣмъ дѣкровьчцѣмъ. много здравне да примѣ племенствѣ ви, а то да знате, како догоше ваши поклансари и ваши властеле на портѣ царѣства ми Никша Жѣретникъ и Френчешко Пѣцикъ, и донесоше штъ васъ законн харачъ царѣствѣ ми десеть хлѣмѣдъ дѣкаты златѣхъ вѣтѣчѣхъ, кое ѣзехъ и примихъ царство ми месеца нѣвѣрѣна а на покони днѣ ъ сѣкотѣ въ лето рождѣства христора тисѣкѣ и четири ста и седмъ десеть и прѣкѣ за годинѣ, кои гредѣ, пѣкѣнѣ и тисѣкѣ и четири ста и седмъ десеть и дрѣго лето до привѣ днѣ месеца нѣвѣрѣна. а писа ъ Бизѣ.

A tergo: Expeditoria schiana de ducati 9 m. 1471 in 1472, portata per Nicola de Palmota et per Fran. de Poza. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXXXVIII. (1471. 25. nov.—4. dec.) 876. džumâdâ II.

Mohammed II. sultanus jubet Hamza beg dirnere castellum a Ragusinis conditum et cognoscere litteras de pecunia deposita ab herceg Stephano apud Ragusinos.

СѢАТАНК Мехмедъ царь вѣдъ херъцегове земльє санъжакъ Хамъза бегъ, вѣзда да си почтенъ. ован мой честитъ книга када ти донде, да знашь, сада на монои честити поркти такон се почъ: дѣбровачька господа, кон Перетке на краю вѣдъ дръва сѣ градъ съзидали, сада самъ на поркти тои изисковахъ, а они зашшише, съдаа када је такон, трѣбше, да видишь за истишъ тѣи или на дрѣгомъ лѣктѣ, граадъ ако вѣдъ поградили, да га раскнинешъ. и херъцегови сѣ дѣкати сѣ дѣкровникъ били, те смо дѣкати прѣдали, и хожате имаю, говорѣ: заповѣдахъ, да изынагешъ, сѣ рѣце ако хѣжетъ имаю, докрь, ако ли не имаю, дѣкати да имъ нхъ сѣмешъ. сада по овози да инако не счинишь, такон да знашь, окъи книгъ да послѣиашъ. писа се мѣсеца жѣмази ѣль ахъира на половини вѣ летѣ махъметовѣ .ѳѳѳ.

Apographum chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 144. II.

CDXXXIX. (1472) 7980. 8. februarii.

Hamza beg testatur Ragusinos reddidisse Vlatko omnem pecuniam depositam ab herceg Stephano.

Милостью кожномъ и повелѣньемъ господина ми амиръ сѣатанъ цара Мехмедъ бегъ ми коевода Хамъза бегъ давамъ на знанье всѣмъ и всакомъ, комъ се подова показати съи нашъ листъ вѣровани, како ми би заповѣдъ вѣдъ големаго цара, да видимъ хѣжетъ херъцѣга Влатка и брата мѣ княза Стѣпана, кон сѣ дали за покладъ, кон ѣ постави херъцѣгъ Стѣпанъ нхъ родитѣль сѣ княза оурапога и сѣ властѣю дѣбровачьцѣхъ; и такон догоше покансарѣ и властѣе дѣбровачькии князь Живанъ Жоретикъ и князь Франкъческо Пшчикъ, и сташѣ сѣ покансарѣ херъцеговеи прѣдъ нами на сѣ очице сѣ князомъ Иваномъ Десисаликемъ и съ князомъ Радивоѣмъ Богѣдѣновикемъ и съ Радованомъ дѣкомъ, и питасмъ покансарѣ херъцегове: ца ищете вѣдъ дѣкровника?

а они рекоше: .дѣ. тисѣхъ дѣкатаа, вѣхъ коѣхъ .і. тисѣхъ
вѣхъ задѣшынине херѣцага Степана а .дѣ. тисѣхъ вѣхъ по-
клада херѣцага Стѣпана. и спросисѣхъ поклѣсарѣ дѣбро-
вачкѣ: цѣ на овон вѣхъговарѣ? а они рекоше: сѣ сѣхъ
инодѣпно вратѣи, и вѣхъ тогѣи имѣмо хожѣть и свѣдо-
чѣствѣ, како сѣ ѣ хожѣтъ дѣстѣи. и показѣше намѣ поклѣ-
сарѣ дѣбровачкѣи хѣжѣть херѣцага Платка и кнѣза Стѣпана
сѣ вѣсѣхъкѣи печѣтѣи, ѣ коѣмѣ ѣ вѣдѣти, да ѣ кнѣза обра-
нога и вѣстѣхъ дѣбровачѣхъ ницѣ ниѣ остѣло вѣхъ по-
клада вѣше рѣченога ни малѣ ни малѣго ни вѣхъ дѣкатаа ни
вѣхъ сѣребра ни вѣхъ драгога каменѣи ни вѣхъ кѣсѣра ни вѣхъ
кова златѣго ни вѣхъ кова сѣребрѣного ни вѣхъ задѣшынине
херѣцага Стѣпана, негѣ сѣ подѣпѣи кѣ вѣраѣи. и мѣ
гѣспѣдинѣ воѣвода Хѣмѣза кѣгѣ вѣдѣвшѣ имѣ хѣжѣть ѣ рѣ-
цѣ и сѣдѣшѣше га и дѣкрѣ разѣмѣкѣвшѣ и подѣ нимѣ подѣпѣ-
санѣ рѣкомѣ своѣомѣ херѣцага Платка и кнѣза Стѣпана и
Ивѣка дѣака и имѣ свѣдѣчѣства тѣрѣска и кѣдѣрѣска, да ниѣ
ниѣо остѣло вѣхъ поклада херѣцага Стѣпана ни вѣхъ задѣш-
нине ѣ кнѣза обранога и ѣ вѣстѣхъ дѣбровачѣхъ, и такѣи
рѣченога кнѣза обранога и вѣстѣла дѣбровачѣхъ опрѣстѣхъ
и ослобѣдѣхъ вѣдѣка вѣсѣга поклада и задѣшынине Стѣпана,
и да вѣкѣ не имѣ цѣи питѣти херѣцѣгѣ Платкѣи ни тѣо дѣрѣи
сѣдѣи ни послѣдѣи вѣхъ сѣвѣга поклада ни вѣхъ задѣшынине
херѣцага Стѣпана, кѣи ѣ кѣи ѣ кнѣза обранога и вѣстѣла
дѣбровачѣхъ, за цѣо сѣ сѣ подѣпѣи вратѣи. писѣи вѣ
лѣтѣ .ѣѣѣѣ., мѣсѣца фѣрѣвѣра на .і. данѣ на Хотѣи. а на-вѣи
на хѣжѣтъ сѣ тѣрѣцѣ свѣдоѣи тѣрѣски подѣписѣи рѣками
сѣвоѣи.

Apographum chartae. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 164. IV.

CDXL. (1473). 18. decembris. Constantinopoli.

Mara imperatrix promittit se Ragnisinis amicam fore.

† Племянникамъ и мѣдрикѣ и всакоѣ почтенноѣ чести
и хвалѣ достойнымъ и нашимъ добрымъ и старымъ прѣ-
телемъ, братѣ мнѣ князю враномъ и властеломъ дѣровчскимъ
вѣдъ господіе царице Маарѣ мнѣ вѣ поклоуеніе. властеле, що
мнѣ сте писали и порѣчили по вашихъ почтенехъ властелехъ

по Никше Жоретикю и по Паладинѣ Лскарѣвникю, в темъ в
свемъ рѣшѣмъ, и на темъ на свемъ захвалѣмъ како на-
шимъ братѣмъ, тако и ми несмо ваши прѣатели сѣверше-
ни, и ради смо нашемъ свакомъ добрѣ, такои се и сздание
с насъ за свако вашъ работѣ, какои сами с себе. а дрѣго
смо вѣдпорѣчанн по властелехъ по вашихъ. и богъ ви дрѣжи
с добромъ почтеню. писанъ дѣкъ .нѣ. с Цариградѣ.

A tergo: Мудримъ и племенитимъ и всакои почтенои
чести и хвалѣ достойнымъ и нашимъ добрымъ прѣателемъ,
братѣ ми князѣ вѣраномъ и властеломъ дѣсровичнымъ.

Ricevuto l'ultimo zenaro 1474.

Sigillum. Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDXLI. 1476. 17. augusti.

Vlatko, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a Ra-
gusinis tributum anni 1476 pro Konavljе.

† На насѣ вѣа и сина и дѣха свѣтого аминь. ми госпо-
динъ Платковъ, милостнѣю кожнѣмъ херцегъ свѣтого Саве и
вѣѣ, давало на знаннѣ свакоѣ вристе чловѣкѣ, прѣдъ кога се
вѣразъ подока изнѣсти вѣн нашъ вѣтворени листъ, а подъ
нашомъ вѣкрованомъ печатнѣю, како приамихъ вѣдъ нашихъ
срдѣчаннѣхъ приѣтѣла, много почтенога княза вѣранога и
ске вѣѣнѣ властѣль дѣсровачичнѣхъ, васьколикъ доходакъ,
що се менѣ тичѣ с моѣ днѣ вѣдъ Конавала, за годищѣ го-
споднѣ, коѣ се свѣршило .ч. и .ѣ. и .о. и .ѣ. лѣто на
Стѣпанъ данъ: на томъ мирнѣ и доброволнѣ вѣтасмо
поднѣшо. кон доходакъ вишѣ писани приамихъ по нашемъ
почтеномъ покансарѣ по князѣ Ралѣс Паскачичѣ. за вѣѣ те-
мѣлнство князѣ и властеломъ дѣсровачичнѣмъ вѣн листъ да
намъ ѣ за неспѣдиторию. и за вѣѣ вѣкрованнѣ вѣоган нашего
листа вѣтворенога печатнѣсмо га нашомъ печатнѣю вѣкрованомъ.
писанъ лѣто рѣждаства христѣова .чѣѣѣ. лѣтоу, .ѣѣ. данъ
мѣсеца аѣгѣста. писа Рѣкша Рѣковиѣ по заповнѣди госпо-
дина херцѣга Платка.

Sigillum: inscriptio latina. Origin. chartac. in archivio
Ragusii. J. Kukuljević descripsit.

CDXLII. (1476). 1. octobris.

Stephanus Branković conjugem et liberos, Georgium, Maram et Ioannem Ragusinis commendat, rogatque, ne se mortuo eos deserant.

† Ѓд деспота Стефана племенитим и мѣдрим и с
всемъ почтеннѣмъ и нашимъ добрымъ прѣтелемъ, кратѣ ми
шербаномъ самовладѣщаго града Дѣкровника и всемъ власте-
лѣмъ. писаннѣ да ѣсѣмъ шкрѣсти госпоство ви здраво и вѣ-
село мнѣсѣю. ѣ и Ангелина, Гюра и Мара, Ишван милостнѣю
кожнѣмъ живѣмъ, колико ѣ вола кожнѣ. властеле, ви зна-
те, и прѣге сѣмъ билъ сѣ велике колѣсти и скръби, да аво вигю,
ѣре прихѣди кѣнѣнина моѣ, ѣре сѣмъ сѣмнѣмъ ѣдъ живота мо-
га, и за тои нишѣмъ вашѣмъ госпоствѣмъ, да не жалѣмъ моѣ колѣ-
сти и скръби, колико жалѣмъ моѣ Ангелинѣ и моѣ дѣчницѣ,
Гюрѣ и Марѣ, Ишвана, на кѣмъ нѣхъ мѣстѣмъ вѣставѣмъ. да,
господо, много вѣхъ писѣмъ вашѣмъ госпоствѣмъ мнозѣхъ ради
сзрѣмъ, и ради сздания и любѣвѣ, коѣ сѣмъ имѣмъ наши прѣ-
ви и ми: да не могохъ ви много писати вашѣмъ госпоствѣмъ,
ѣре сѣмъ много болѣи и нежѣи ѣдъ колѣсти моѣ. да, властеле,
много сѣ моѣмъ вашѣмъ госпоствѣмъ много милостиво и смѣ-
рѣно, и прѣпорѣчѣю ви моѣ Ангелинѣ и моѣ дѣчницѣ, Гюрѣ
и Марѣ, Ишвана, прѣдъ корѣмъ и прѣдъ прѣчистѣмъ и прѣдъ свѣ-
мѣи свѣтѣмъ, що ви ш-ними, то и богъ сѣмъ вами; и, властеле,
молимъ ви сѣ, не монте вѣставити моѣ Ангелинѣ и моѣ дѣ-
чницѣ, да погинѣмъ по мѣни, и да ви богъ наѣчи, да имѣте кѣ
нимъ любѣвѣ, како сѣ имѣмъ кѣ нашимъ прѣвѣмъ и сѣ нами, и
да нѣхъ не вѣставите сѣ нѣхъ неволно вѣремѣ. и моѣмъ господо, аво
сѣ видѣхъ, ѣре прѣхогю ѣдъ шкоганъ свѣта, и швои сѣчиннѣхъ на-
поконѣ прѣпорѣчѣниѣмъ госпоствѣмъ ви, и властеле, ни на чѣмъ
не сѣмъ имѣмъ сѣ моѣмъ богомъ домѣмъ сѣчинити тѣстѣментѣ, ни
зѣлата ни сѣкрѣи ни покѣкѣи, що вѣхъ вѣставѣмъ Ангелинѣ зѣ
дѣчинѣмъ, ѣдѣложивши за сѣе добро и за благо и за сѣе
сѣтѣшѣниѣмъ по богу тои сѣмъ вѣставѣмъ, и вашѣмъ госпоство за
сѣе благо напоконѣмъ прѣпорѣкѣмъ ѣдъ менѣ и напоконѣмъ помоѣ
швои сѣчиннѣхъ напоконѣ прѣпорѣчѣниѣмъ госпоствѣмъ вашѣмъ сѣ
великѣмъ моѣмъ скръѣлю и сѣ великѣмъ жалѣстиѣю, видѣки,
ѣр сѣ кю ѣдѣлѣчитѣ ѣдъ швоганъ свѣта. и швои напоконѣ прѣ-

порѣчение вчинихъ господствъ вашемъ, слободѣи вѣдѣи памѣтю моѣю.

И господинъ деспотъ Стефанъ повелехъ писати мѣсеца охтоври прѣви дѣнь.

A tergo: 1477 die 2. aprilis. De olim Stefano despota.

Sigillum: деспотовику стѣфану. Origin. chartae. in archivio Ragusii. J. Kukuljević descripsit.

CDXLIII. 1478. 25. octobris. Romae.

Catharina, Bosnae regina, moritur.

Катарини кралици босаньскои Стипана херцега в(тъ) свѣтога Гаве, в(тъ) порода Ёлине и кѣѣ цара Стипана роени, Томаша краля босаньскога жени, коѣ живи години .н. и .д., и примишъ в Рими на лита господна .чѣон. лито, на .к. и .ѣ. дни октовра. споминакъ не писмомъ поставленъ.

(Catarini chraglizi bosanschoi Stipana chertzega svetoga Save, s poroda Jeline i chuchie zara Stipana roieni, Thomasa chraglia bosanschoga xeni, cholico xini godini LIII, i priminu u Rimi na lita gospodina MCCCCLXXVIII, na XXVdni octobra. spominachi gne pismom postauglien.)

Inscriptio in „Ara Coeli“ Romae. Gio. Battista Palatino, Libro, nel qual s'insegna a scriver ogni sorte lettera. Roma. 1550. Compendio del gran volume dell' arte del bene et leggiadramente scrivere tutte le sorti di lettere e caratteri. Venetia. 1588. Ex hoc fonte omnes habent, qui hanc inscriptionem ediderunt: Bohorič, Mauro Orbini, Čevapović, Pejačević, Lambecius, Bombardi, Katanić. Cf. Engel, Geschichte von Serbien und Bosnien. 421. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7.

CDXLIV. 1478. augusto mense. Daska.

Vladisav, dux S. Sabbae, testatur se accepisse a Ragusinis tributum anni 1479 pro Konavlje.

† Милостию кожишмъ миѣ господинъ херцегъ Владисавъ, херцегъ свѣтога Гаве и вѣѣ, давамо на знаніе всаке вѣрѣте човикъ, приѣхъ кога се шѣразъ подоѣа изнести шѣи нашъ листъ вѣтворени а подѣ нашомъ вированомъ печатию, како наша драга братиѣи и сѣрчани примѣтелиѣ много почтени

кнезь и вса шпѣнна властель дѣбровачцнхъ по ннхъ любви даше ми васколикъ доходакъ подпѣно отъ Конаван, що мене теза с'мон днш, прѣво некъ се рокъ сврѣши, а швон загодице, кое се наа сврѣшнн .ч. и .с. и .б. и .д. лѣто рождаства христова . . данъ мнсеца авгѣста, кон доходакъ при-мнхъ по почтенехъ властелехъ по кнезѣ Блахѣ Шишка Бс-(н)нѣс и по кнезѣ Марою Граднѣс, бсдѣн на Даски, и с томъ миранъ и доброволнъ шстахъ. и шви листъ писахъ мошмъ рѣкомъ, нека е кнезѣ и властелемъ дѣбровачцнмъ за вѣсѣс тврѣхѣс и за експедиторню. и за вѣсѣс вированне швоган на-шега листа штворенога печатисмо га нашомъ вированомъ печатню. писанъ на Даски .ч. и .с. и .б. и .н. лнто рождаства христова.

Origin. chartac. in archivio Ragusii. J. Kukuljević descripsit.

CDXLV. (1497). 6987. ind. XII. 15. aprilis. Ježevo.

Mara constituit tributum mille hyperpyrorum a Ragusinis solvendum esse monasteriis Chilandar et S. Pauli in Atho.

Въсевѣдѣць и прѣклагын и чловѣколюбвѣн царь славѣ господь нашъ Ісѣусъ Христосъ, сынъ божїи, непостижимїи, несповѣдыви, неизглаголаннн, неизъчтеннн, неизреченнн, неизсѣдимїи, владыка и творць и сздатель всен твары, и оумыси оумышленїемъ своимъ, якоже самъ вѣсть и ннъ никтоже можетъ исповѣдати, ш несповѣдывнхъ чюдесъ твоихъ, Христе боже нашъ, яже ни аггелн оубо прѣдъстоенце прѣсветомоу твоемоу прѣстолоу, владыко, божества твоего никтоже можетъ таковнхъ исповѣдати, своимъ бо прѣчистымъ роукама коголѣнно възъмъ прѣсть, и шть прѣсты сзсдавъ наше брѣннное тѣло, и шть некытїа въ бытїе привѣдъ и пакн своимъ дѣхновенїемъ прѣсвѣтаго и животворецаго доуха дѣхноувъ и оживи и възложи доушѣ въ нїе, и повелѣ жити на земан и пакн въ землю кзвращати се по словесн господню, и якоже првозданныи ѿдамы и всен праведнын пророци и апостолы и моученици и всен светын оугодившн Христоу богоу шть вѣка, швы же пророчествїа а друзы проповѣданїа и оученїа ызыкамъ и крцїенїа всемъ живоушїнамъ на земан. тебѣ же, небеснынхъ

воинствъ воевода, архістратиже, кожїи слоуга, Мнхале,
 архаггеле, небеснымъ силамъ чиновачелниче и прѣдѣста-
 телю, вси земльниїи припадающе и приносеюще докродѣтел-
 ные дары къ светомѹ и кожественомѹ храмомѹ твоємѹ, ца-
 ремъ же и вѣсѣмъ въ православїи живущїимъ на земли, ели-
 цнѣ оубо въ царыхъ прїеише правокрїе, и сїи полоучише
 окѣтованїа кожїа. сего ради азъ раба твоя царица и само-
 држица кѹра Мара припадаю и прошоу помощи и покри-
 ти насъ крокомъ крїаю твоею здѣ, и въ страшное ѡно соу-
 щїе пришествїа христова вѣчныхъ благъ полоучити про-
 симъ, к тебѣ припадающе, и видѣвши азъ хрисловоуле запи-
 санные прѣродители царства ми, трѣблаженнымъ и присно
 поминаемымъ благовѣрнымъ царемъ кѹрѣ Стефаномъ и
 синомъ его, трѣблаженнымъ и присно поминаемымъ ца-
 ремъ кѹрѣ Стефаномъ Оурошемъ, що соу приложил и за-
 писали цркви светомѹ архаггеломѹ, ѡже юсть въ Їеросолїмѣ,
 и како соу се оутѣкали сѣ властїи доубровчани, давши
 имъ Стои градъ съ вѣсѣмъ оправданїемъ, да даваю на великѣ
 днѣ на вѣскрсенїе .ѿ. перьперѣ доубровчїихъ, такожде и
 на Дмитровѣ днѣ дроугїихъ .ѿ. перьперѣ доубровчѣвїихъ,
 како да боуде на годїиоу тїсоуїа перьперѣ доубровчѣвїихъ.
 и тои мы видѣвши, како пишѣ хрисловоули прѣродители
 царства ми, ако запоустѣ храмъ архаггела ѡже въ Їеросолїме,
 ѡвѣи доходѣкъ да се дава оу монастыре оу Светоу Гороу,
 що соу наши прѣдѣди и родители градїи, светы Сѹмѣшїи
 Неманїи и светы архїєпискоупъ Сава и нїи по нїхъ даже и
 до днѣсь, монастыроу Хиландароу и светомѹ Павлоу, и
 ми съ истїною изънашѣдши, ере таи црква на Їеросолїмѣ
 юсть поуста, сѣтворихъ, ѡкоже прѣжде реченно вѣ, да
 доходѣкъ, що даваю доубровчане на Їеросолїмѣ, да даваю
 оу Светоу Горѣ оу ѡван два вїише реченна монастыра, и по-
 слахъ ѡтъ Хиландара и ѡтъ светаго Павла оу Дѣбровникѣ
 калоуїєре чловеке почтенїе кѹр Ярсенїа и Кѹрила, и оучи-
 нише доубровчани ш-ниами келегъ заради вѣрованїа доу-
 вать разсечен на трєе, да доходе ѡтъ таи два монастыра
 калоуїєри на свакоу годиоу, да оузимаю тѣи доходѣкъ, и
 да се дава тѣи доходѣкъ, докле годѣ стои Доубровникѣ и
 монастыри Хиландарѣ и светы Павелъ, и да не боуде никїимъ

штѣмаіемъ ни штѣ нашего рода ни пакъ штѣ иного кого. сего ради сѣтворихъ записаніе сѣе, како соу и прѣждныи прѣродѣтели мои сѣтворили. и ако би се прилоучило, да изгоубе монастыри белегъ по коемъ наважденію бесовьскомъ, пакы да поидоу чловѣци вѣровани, да оучине опетъ белегъ, како и прѣжде, да оузимаю монастыри, що є̇ нихъ дохотькы, дондѣже монастыри стое. и молю се, егоже господь изволѣтъ по насъ, сѣе да не разорить ни пороушить, нь паче больше да потвѣрдитъ и съхранит. и аще кто бесовьскимъ наважденіемъ покоушитъ се и разорить сѣе приношеніе и даръ светымъ црквамъ, такового да разорить господь богъ и прѣчистаа богородица и приснодѣва Марїа, и да іесть проклетъ штѣ светыхъ апостолъ и штѣ светыхъ штьць .тѣи. въ Никен, и да имать оучестіе съ прѣдателемъ Іоудею и съ рекшими: възми, распни его. и сѣе извѣстное слово царства ми записахъ и оутвѣрдихъ оу Ежерѣ въ лѣто .жсцпз., индиктіонъ .ві., мѣсеца апріліа .ет. днь.

Гоултана цара Імѣрата царица Мара, дѣщи Гюргиа деспота.

Subscriptio rubra. Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. Гласникъ. II. (1849.) 200. Alium a librario mutatum textum praebet Голубица. 1840. 243. Rajić. III. 322.

CDXLVI. 1480. 11. martii. Ragusi.

Vladisav, herceg S. Sabbae, fatetur se a Ragusinis mutuatum esse LX. hyperpyra.

Ми херѣцегъ Владисавъ, херѣцегъ светого Гаве и векѣ, дакамъ на знанѣ свакоѣ врьсте чловека, прѣдъ кога се шбразъ достон изкести швизи нашъ листъ штворени, а пшдъ нашымъ вѣрованомъ печатю, како вѣдѣкѣ 8 Дѣровьникѣ би ми потрека шдъ спензе, и попытахъ се 8 княза и властешъ дѣровачькѣхъ, да ми занимаю за спенза колико годѣ, и такой по нихъ любьве заимаше ми шесть десеть перьпера динара дѣровачькѣхъ, да имъ плакую тези динаре на нихъ вшаю. и швизи имъ листъ шчинихъ за нихъ твѣргьмѣш. и за векѣ вѣрованіе швогази нашего листа штворенога печатисмога нашымъ верованымъ печатю. писанъ 8 Дѣровьникѣ .жвп. лето христоровъ, .лі. данъ мѣсеца марта.

И херцегъ Владисавъ подписахъ се.
Sigillum. Origin. in Russia.

CDXLVII. (1480). 6988. 7. maji. Constantinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmands Ragusinorum privilegia jubet eos solvere tributum quindecim milium aureorum.

Милостиномъ кѣжиномъ на велики господаръ и силни царъ и велики адмиръ сѣтанъ Мѣхаметъ давалъ ведети и знати въсакомѣ чловека, како счини милость царство ми кнезѣ и властеломъ дѣбровчанимъ, моимъ вернимъ и правимъ сѣбгамъ за землю и за дръжавѣ свою и за нихъ кащинѣ за малехъ и за велицехъ, колико годѣ имають ѣ свою рѣкѣ и ѣ скую заповѣсть, и кою сѣ шть прѣво дръжали како свою истинѣ и правѣ кащинѣ, и за сѣе люди, кою имають по сѣхъ и по морѣ и на отоцехъ, и за градъ и за кащеліе, кою имають ѣ свою рѣкѣ, и за тон ми сѣ до сѣда плакѣли .ж. 1. дѣкати златихъ хараца а за гюмрѣкѣ две тисѣкѣ и петъ сотъ дѣкати златихъ: а пакъ сѣда заповѣда царство ми, да ми даю сѣнише тоган две тисѣкѣ и петъ сътъ дѣкати златихъ, како за сѣе за тон да сѣ плакѣ царствѣ ми петъ на десетъ тисѣкѣ дѣкати златихъ хараца на годинѣ, нѣ такон сѣ заповѣда, како ови харацѣ да сѣ донесетъ по прѣвем харацѣ, кои сѣ кѣ платити два на десетъ тисѣкѣ и петъ сътъ дѣкати златихъ, по темъ на годинѣ да сѣ почметъ плакѣти ован ѣреченни харацѣ шть петъ на десетъ тисѣкѣ дѣкати златихъ. нѣ такон заповѣда царство ми, како кѣкѣ шть нихъ да не нице нишорѣ ни за ѣтнѣ сѣтварѣ или рабѣштѣ ни санчакъ кѣгъ ни сѣбаша ни кадинѣ ни харацникѣ ни травникѣ ни еминѣ ни ханѣсорѣчнѣ ни нини склавѣ царства ми, кои доходи на мою посѣла на техъ странахъ, кои ѣсхѣкѣ да не ѣпатнеть ѣ гнѣкѣ царства ми: и ако сѣ ѣвнѣти или сѣтворитъ шть моухъ люди некою зло или напасти више реченнымъ дѣбровчаномъ или нихъ землю или владаніе, да га царство ми пѣдѣсать. како ѣе подобно. и нихъ трѣговци да ходѣтъ сѣ нихъ трѣгѣ и сѣ нихъ иманіе, и да трѣжѣють ѣ землю царства ми кѣзь ниѣтнѣ забавѣ, нѣ да плакѣють царинѣ и продавчинѣ по земли царства ми, кѣдѣ ходѣ и проходѣ, како сѣ и шть прѣво до сѣда плакѣли, а да не имають ни шть ѣтнога чловека

некою злоеѡ или некою заврътицѡ. и даде се снѣ писаниѣ и-заповѣсти царства ми више реченимъ дѣбровчаномъ, како да имъ бѣде въ ствержденіе и въ непотвореніе. такон да се зна, инакъ да не бѣде. въ лето .жсцпи., месеца мая днь .з., 8 Цариградѡ.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Сюмен. 168.

CDXLVIII. (1451—1481). 10. novembris. Constantinopoli.

Mohammed II. sultanus confirmat Ragusinorum privilegia.

Милости великаго господара и великаго амиръ сѣлтана Мехемеда, сына великаго цара и великаго господара сѣлтана Мсрата, зачинамъ се 8 живаго бога створьшаго небо и земляѡ и великаго нашего пророка Мехемеда и 8 седамъ мѣсѣци, цю вѣрѣмо ми мѣсломанни, и 8 .ркд. пророкъ кожѣхъ и 8 дѡшѡ вѣща моѣго и дѣда моѣго и 8 животъ мон и дѣтѣца моѣхъ и сабѣлѡ, кономъ се опасѣю, како шдѣ да-нашнѣга дне и наирѣда заклѣхъ се честитомѡ кнѣзѡ и властѣиомъ дѣкровачѣмъ, и опѣкиа ихъ послаше на порѣтѡ господѣтва ми почѣтена властѣина своѣга съ даровѣми Иока Бѣники, за тои поставихъ ш-нимъ правѡ кѣрѡ и лѣбовѡ на пѣно, и къ свакомѡ чловѣкѡ и трѣговѣцѡ ихъ и кон се казѣтѡ дѣбровчанинѡ, вѣкѡ вѣкѡ да не догѣ речени записъ царства ми на манѣ, и да имъ не счинѡ разѣмирыѣ ни кою чѣтѡ ни имѡ ни ихъ земляи ни ихъ владѣнѣю ни ихъ трѣговѣцѣмъ ни ихъ лѣдѣмъ ни ихъ иманѣемъ ни господѣтво ми ни вѣзѣри ми ни сѣбашѣ ми ни нѣданѡ мон слѡга ни тѡ ю подѣ господѣтвомъ ми ни тѡ ми даа харачѡ, него да ѣ ихъ градѡ и ихъ земляи и ихъ лѣди 8 законѡ ихъ свободни, и лѣди свакаго езика по морѡ и по сѡхѡ да могѡ к нимъ доходити и 8 владѣнѡ ихъ како 8 свако свободнѡ мѣсто и свободѣнѡ градѡ, и за тои да не имаю забавѡ нѣдѡшѡ шдѣ господѣтва ми ни шдѣ кѡга мѡга чловѣка ни шдѣ кѡга ми харачѣника. и оѣе имѡ счинихъ милость, да могѡ ихъ трѣговѣци и ихъ лѣди съ иманѣемъ и с трѣгомъ ходити безѡ нѣдне забавѣ по земляи царѣства ми по Романѣи и по Натѣлиѣ, по морѡ и по сѡхѡ и по вѡлгарѣскои земляи и по

сръбкѣхъ и по влашкѣи земљи и по арбанашкѣи и по
Босни и по сѣхъ градовѣхъ царства ми; и да имъ се не
 возме пѣтна царина ни вѣдъ ихъ трѣговинаа ни нѣданъ до-
ходакъ, него да плакѣю с мѣсто, гдѣ прода, законъ с
царинъ вѣдъ .р. аспри двѣ аспре, како ꙗ законъ с Дренопо-
ла, с Пловѣдинъ и с Кратовъ: и ако си не продадѣ трѣгъ,
да си га возме слободнѣ, и пондѣ, кѣде имъ кѣде драго. и
оце имъ счинихъ милость, да си сзимаю дългове своѣ, гдѣ
ихъ имаю, вѣсегдѣ: ако ли тѣко сдѣри с бѣхъ, да се заканѣаю
по законъ два или три дѣбровкѣани, да имъ плакѣю дълж-
ники: ако би имали кою прѣ с тѣрѣци мегю мѣсломанѣи и
дѣбровкѣани, да погю прѣдѣ кадию и да како ѣ повелѣнѣе
кожѣ, да кѣде; и да не кѣде призмѣа ѣдномѣ за дрѣгога,
него и кѣде дължанъ, да плакѣ; ако ли би тѣко сзѣлъ тѣге
иманѣкъ, тѣрѣ пошѣлъ с дѣбровкѣаникъ, да мѣ се счини ссѣдѣ
по законъ, да не измѣски чѣовѣкъ иманѣе. и вѣце имъ счи-
нихъ милость, ако би кон дѣбровкѣани сѣрѣли с земљи
царства ми, да мѣ не сзѣмѣ иманѣкъ нѣ ѣ ни нѣданъ дрѣги
чѣовѣкъ, него да догѣ рѣди негокъ, да си сзѣмѣ; и ако
би царство ми имало коѣ разѣмѣрѣе си на коѣмъ господа-
ремъ или источѣнѣмъ или западѣнѣмъ или нѣе коѣ землѣе
по морѣ и по сѣхъ кѣга гѣде ѣзика, кнѣзь и властѣе дѣбро-
вачкѣи и ихъ сѣди да стоѣе слободнѣ, а трѣговѣци ихъ да
ходѣ слободно по земљи царства ми. и оце имъ счинихъ
милость кнѣзь и властѣемъ дѣбровачѣнѣмъ, тѣко гѣдѣре вѣдѣ
ихъ задалѣ, тѣре мѣ счини кою зѣлѣ с ихъ рѣсагѣ или
ихъ трѣговѣцѣмъ или ихъ иманѣю толико близѣни чѣовѣкъ
колико д(а)нѣ, кон сѣ подѣ господѣтѣвомъ ми или кон ми
харачѣ даю, да имъ цѣтѣ платѣ, кою би мѣ счинѣлъ, и да
прѣимѣ вѣдѣ господѣтѣва ми гнѣвъ и рѣбѣство надѣ собоми;
и да послаа кнѣзь и властѣе дѣбровачкѣи мѣксеца новѣмѣбра
прѣви данѣ свѣкѣ годѣнъ властѣанѣа скога са тѣсѣкю и пѣтъ
сѣтъ дѣката златѣхъ вѣнѣтачѣнѣхъ с дарѣ. (мѣксеца ноѣмѣбри
.і. данѣ с Констанѣинополѣ).

Cod. ragus. fol. 115. b.: Privilegio de lo imperator
Mehemed turcho. Uncis inclusa leguntur in Србско-далмат.
Магазинѣ. 1849. 175.

CDXLIX. 1481. 22. novembris. Hadrianopoli.

Bajazed II. sultanus remittit Ragusinis partem tributi et confirmat eorum privilegia.

Милостиѡмъ кѡжнѡмъ ны велики гвѣспѡдарь и силни царь и велики дмнре свѣтанъ Баѡзѣтъ, синь прѣсвѣтлога и целе ѡзможнога поконнога свѣлтана Мѡхамеда. понеже честини и почтени кнезь и властеле дѣбровѣчкѣ ѡсѣтъ до сѣда право и верно и съ вѣсемъ чистимъ и целемъ сръцемъ сѡдѣжили прѣвисокомѡ и веле ѡзможномѡ поконномѡ свѣтанъ Мѡхамедѡ, родителю царства ми, кога да кѡгь помене, и сѣда паки више реченни кнезь и властеле ѡсѡ послали своихъ верни и почтени властеле, кнеза Никѡш Палмотики и кнеза Влахѡ Кавѡжикѡ ѡ покансарство на порти моѡи висоти, опѣтъ поновити мирь и приѡзнь ѡутвѣрдити и сѡдѣжѡ приповѣдати и казати моѡмѡ величѣствѡ, кою сѡ до стѣ имали ѡтъ прѣвихъ времяѡ, тои видѣвъ моѡ висота и ѡчиннихъ нмъ милость, и дадохъ нмъ сѡи барать и клѣтовнѡ книгѡ царства ми, како ѡтъ денешнаго дѡна напредъ да бѡдѣтъ мѡгю нами мирь и приѡзнь и любѡвъ непотворена с ними и съ нихни градъ и съ нихъ земляю и люде и съ нихъ трѣгѡвце и съ вѣсемъ нихъ владаниѡ, що ѡ нмъ потъ рѣкѡ и ѡ заповѣсти до мала и до многа, или ѡ по морѡ или на сѡхѡ, и да нмъ не ѡчинимъ размирицѡ ни ино некое зло ни мало ни велико ни нихъ градѡ ни нихъ земляѡ ни нихъ владанию ни нихъ людемъ ни нихъ отоцемъ ни нихъ иманию ни ѡ ни мои кезири ни мои санчащи ни мои вѡтѡводи ни мои сѡбѡши ни кадиѡ ни мои склави ни ни мои человекъ, кои сѡтъ подѣрѣчкѡни царствѡ ми ни малъ ни великъ, него да ѡ нихъ градъ и нихъ земля и нихъ люди ѡ нихъ законѡ слободно, и людинѡ всакого ѡзника по морѡ и по сѡхѡ да мѡгѡтъ къ нимъ прихѡдити и ѡ владанию нихъ како ѡ всако слобѡтно мѣсто и ѡ слобѡдни градъ, и за тои да не имѡудъ забѡкѡ ни ѡднѡ ни ѡтъ царства ми ни ѡтъ инога человека. и сѡише тога нмъ ѡчиннихъ милость кнезѡ и властѣлѡмъ дѣбровѣчкимъ, како харачъ и кюмрѣкъ, що сѡ давали ѡ време прѣсвѣтлога и веле ѡзможнога поконнога родитѣлѡ царства ми свѣтанъ Мѡхамеда по нѣтъ на десѣтъ тисѣкъ дѡкѡтъ златнихъ венѣтъчкѣхъ на годинѡ,

то имъ ъчиннихъ милость, и оставихъ имъ две тисѣкѣ и пять сать дѣкати златихъ кенетъчкѣхъ, како шть денешнаго дня напратъ да давають по два на десетъ тисѣкѣ и по пять сать дѣкати златихъ кенетъчкѣхъ хараца на годинѣ, а две тисѣкѣ и пять стотинѣ дѣкадѣ златихъ да имъ сѣ прости, а оставши два на десетъ тисѣкѣ и пять стотинѣ да ихъ послааюдѣ ката годинѣ съ своихъ кѣрни поклансари на порти царства ми по обичаю, како сѣ и до сѣле послаали. и ошѣ имъ ъчиннихъ милость, да могѣтъ нихъ тръговци и нихъ люди съ иманиємъ и съ нихъ тръгове ходити словѣдно безъ ниѣтне забаве по свѣ землю и владаніе царства ми, по Романію и по Янатолю, по морѣ и по сѣхѣ и по вѣгарскѣ и по сѣрпъскѣ и по кѣсанскѣ землю и по арбанасѣхъ и по Херсеговіне, по всехъ градове и земліе царства ми, и да имъ се не ѣзима потъна царина шть нихъ тръгове, него да плакѣють ѣ место, гдѣ тръгъ продаю, законѣ царинѣ, шть сто аспри две аспри, какото ѣ закономѣ ѣ Дрѣкнополѣ и ѣ Пловдинѣ и ѣ Кратоко; и ако си тръгове не продадѣ, да си га штнесѣтъ, гдѣ нимъ вѣдѣ драго. и ошѣ имъ оѣчиннихъ милость, да си ѣзимають дѣгове скоѣ, гдѣ ихъ имають: ако ли тко ѣдри ѣ бѣхъ, да се заклінають по законѣ .ѣ. или три дѣбровчанина, да имъ плакѣють дѣжници. ако ли бихѣ имали кон годе сѣтъ съ тѣрке, да погютъ претѣ кадию, како ѣ воля и повелѣніе кѣжніе, тако и да вѣдѣ. и да не вѣдѣ прѣзѣма ѣтномѣ за дрѣгога, него тко вѣдѣ дѣжнѣ, шнѣ да плакѣ. ако ли би тко ѣзель тѣге иманіе, тѣре ки пошѣль ѣ дѣбровникѣ, да мѣ се сѣтъ по законѣ ѣчинити, да не изгоѣвѣтъ човѣкъ иманіе. и ошѣ имъ ъчиннихъ милость: ако би кон дѣбровчанинѣ ѣмрѣо ѣ земли царства ми, да мѣ се не ѣзметѣ иманіе, него да се прѣдастѣ ѣ дѣбровчанѣхъ рѣкѣ до мала и до много. и ако ки царство ми имало размиріе съ некимъ господаромъ или источнемъ или западнемъ или коѣи инѣ земліе по морѣ и по сѣхѣ, дѣбровѣчки люди и тръговци да стоють и тръгѣють по нихъ землю словѣдно и доброволно. и ошѣ имъ ъчиннихъ милость кишѣ реченомѣ кнѣзѣ и властѣшмъ дѣбровѣчкимъ: ако се ки тко нашѣо, да имъ коѣ годе зло ѣчинитѣ нимъ или нихъ земліе или нихъ людемъ или нихъ тръговцѣмъ или нихъ иманію мало или много, кон годѣрь вѣдѣ

чЛОВЕКЪ УТЬ ЗЕМЛИ ЦАРСТВА МИ МАЛЪ ИЛИ ВЕЛИКЪ, ДА ИМЪ ВСЕ
 ПЛАННІЕ И ЗИМНЮ ВРАТИ, А ЦАРСТВО МИ ПОПОГАН ЧЛОВЕКА ПО
 ДОСТОЯННЮ ДА ПЕДЕПШЕТЪ. А ВШІЕ РЕЧЕНИ ЧЕСТИТИ КНЕЗЬ И
 ВЛАСТЕЛЕ ДШЕРОВЬКЧКЕ ДА ПОСЛАЮТЬ ВШІЕ РЕЧЕНИ ХАРАЧЬ, КОИ
 ІЕ ХАРАЧЬ ДВА НА ДЕСЕТЬ ТИСЬКЪ И ПЕТЬ САТЬ ДШКАТЬ ЗЛАТИХЪ
 КЕНЕТЬКЧКЕХЪ, СЪ СВОИ ВЕРНИ ПОКАНСАРИ ПО ПРВЕМЪ ЗАКОНЪ И
 ПО ОКНЧАШ НА ПОРТИ МОЈЕН ПРЕСВЕТАУСТИ КАТА ГОДИНЪ ПРВЕН
 ДАНЬ МЕСЕЦА НОЈЕМВ(Р)НИА. И СВІШЕ ОВОГАН НАШЕГА ПИСАННІА СЕ
 ЗАКЛІНАТЬ ЦАРСТВО МИ, ТАКО МИ ОЧНІЕ И ДЕДНІЕ ДШЕ, И
 ТАКО МИ ЖИВОТЬ ДЕЦАХЪ МОИХЪ, И ТАКО МИ ПШТЬ, ЦЮ ПШТШЮ,
 И САБАШ, С КОЮМЪ СЕ ОПАСШЮ, И ТАКО МИ .РКД. ПРОРОКЪ БШ-
 ЖНИХЪ И ВЕЛИКОГА ПРОРОКА НАШЕГА МШХАМЕДА И ТАКО МИ .З.
 МШСАВФЪ, ЦЮ ВЕРШІЕМО И ИСПОВЕДШІЕМО И ПОЧИТАМО МИ МШСАВ-
 МАНИ, И ТАКО МИ ВЕРШ, КОЮ ВЕРШІЕМО, И ТАКО МИ ГОСПОДА
 БШГА, КОИ ІЕ СКТВОРИНО НЕКШ И ЗЕМЛЮ, КАКО ДОКЛЕ КЕТЕ КНЕЗЬ
 И ВЛАСТЕЛЕ ДШЕРОВЬКЧКЕ ПРАВО И ВЕРНО СЛШЖИТИ ПРЕСВЕТАЛОМШ
 ПРЕСТОЛЮ МОЈЕГА ВЕЛИЧШТВА, КОЈЕГА ДА КШГЪ СЛМНОЖИ ЗА МНО-
 ГА ЛЕТА, ОКАН СВІШІЕ ПИСАННІА И ОБЕТОВАННІА ЦАРСТВА МИ ДА
 НАМЪ БШДЕ КНЕЗШ И ВЛАСТЕЛОМЪ ДШЕРОВЬКЧКИМЪ ВЪ ШТВРДЕННІЕ
 А ВЪ НЕПОТВОРКННІЕ ДО ВЕКА. ТАКОИ ДА СЕ ЗНА ВЪ ЛЕТО .ЖШЦГ.,
 МЕСЕЦА НОЈЕМВРА .КВ. ДАНЬ, Ш ДРЕНОПОЛЮ, А РОЖДШТВА ХРИ-
 СТОВА ЛЕТА .А(У)ПА.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDL. (1483. martio mense.) 888. Safar.

Bajazed II. sultanus scribit ad dazdar in Novi de sale
 Ragusinorum.

НОВЬСКОМШ ДАЗДАРШ. КАДА ТИ ОВАН КНИГА ДОГЪ, ТАКОИ
 ДА ЗНАШЪ: САДА ДШЕРОВАЧКЕ ГОСПОДЕ ПОКАНСАРИ, НИКШША
 ПАЛЪМШТИКЪ И НИКШШАНИКЪ ГШНЪДШАНИКЪ, НА ПОРЪТШ МИ ДОШАДЪ-
 ШЕ ГОВОРИШЕ, ЦЮ СЕ НА НОВОМЪ ЧИНИ СОУ; КАДА СЕ ПОДЪПШШ
 ПРОДА, ШДЪ ДРШЗЪКХЪ ЗЕМАЛЪ СОУ ДОНОСЕКИ ПРОДАЮ, А НАША
 СЕ СОУ НЕ ПРОДАЪ, ОСТАЛАЮ Ю, А МИ СЛШХЪ ХАРАЧНИ ЛЮДИ;
 НАМЪ КЪ ВЕЛИКА ЦШТА И ШСЛОСТЬ. ТАКОИ ГОВОРИШЕ. КАДЪ ТАКОИ
 ЕИ, ЗАПОВЪДАМЪ, ЦЮ СЕ НА НОВОМЪ СОУ ЧИНИ, КАДЪ СЕ ПОДЪ-
 ПШШ ПРОДА, АМАЛЪДАРИ ШДЪ ДРШЗЪКХЪ ЗЕМАЛЪ СОУ ДОНОСЕКИ
 ДА НЕ ПРОДАВАЮ; ДОХОДЕКИ ДШЕРОВАЧКА СОУ ДА СЕ ПРОДАВА;
 ОСВЪКНЪ НИХЪ СОЛИ ДА СЕ СОУ НЕ ПРОДАЕ. ОВШИ КНИГШ, ЦЮ САМЪ

к вамъ послаш, дѣбровачьцѣмъ покансаромъ с рѣке данте. такон за ови мон лѣни вилѣтъ да вѣрѣтъ. прѣве дни писана ссѣфара .ѡпи.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLI. (1483. 24. maji.) 888. 15 rabi II.

Bajazed II. sultanus scribit kadi in Hoči et dazdar in Novi, vetaus, divendito sale Ragusinorum novum adferri et vendi.

Ѓ Хотѣе кадиѣ и новскѡмъ дазьдарѡ. ован мон книга када к вамъ догѣ, такон да знате. прѣге окован вѣрѣмена такон самъ кни заповѣдиш : на новскѣхъ солнахъ цю сѣ чини сош, кадъ сѣ подкнѡш прода, амальдаръ понадѣ на дрѣго мѣсто солн сзамъши да тѣи не продава. теръ амальдаръ мою заповѣдь не сазнавъше, цю сѣ на Новомъ чини солн, тѣи сош подкнѡш продавши, понадѣше, вѣдъ дрѣзѣхъ страна сош донесавъше продаваю. вѣдъ ове работѣ дѣбровачкон солн цѣта вѣдѣки жаають, за тон заповѣдамы вамъ, ѡсакъ да счините, цю сѣ с Новомъ чини сош, кадъ сѣ подкнѡш прода, понадѣше, вѣдъ дрѣге стране солн донесавъше да не продаю. кои не сазнаю, да ихъ покарате; ако ли не кѣ сѣ хашти, да намъ до вѣрѣа догѣте. инакъ да вѣкете счинили. писанъ на .ѣт. ракию-лъ ахира .ѡпи.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLII. (1484. 29. februarii — 29. martii.) 889. safar.

Bajazed II. sultanus scribit sandžak bego Hercegovinae, Mustafa bego, et kadiis de sale Ragusinorum.

Ѓдъ хѣрьцегове землѣ санѣжакѡ Мустафа бегѡ и кадиѡмъ. када ован книга к вамъ догѣ, такон да знате: прѣге окован вѣрѣмена дѣбровачкон господи книгѡ самъ писаш, и даш, да црѣвацъ, олово, скила и восакъ на новскѡ скалѡ ходѣтъ; освѣки освѣхъзи .д. ствари сѣ цю вѣдѣ да с дѣбровиницѣ пѣе.... цю .. хавала амальдаромъ, и цю ѣ скалѡ вѣдъ ѡсакъ, и амальдари да не ки намаи за тон рѣчь. а сада дѣбровачки покансари на чѣ(ститѡ)с ми порѣтѡ дошадѣше за црѣвацъ, за олово, за восакъ и за свилѡ хавала и ѡсакъ рѡвѣѣ ми и амальдари када за тон намаю рѣчь и за дрѣге

ствари ницѣ царинѣ, тере не дадѣ Дѣкровѣникѣ доки, шдѣ то-
ган намѣ се цѣта чини, такои ми говорише. а садаа такои
заповѣдѣхѣ за ове речене ствари: када се задѣкваю за дрѣге
ствари, цю годѣ бѣде, да не имаю рѣчь; ако ли ови моѣ
ровѣе и амальдари за тои се задѣкваю, да ихъ карате. и
прѣге овоган реченѣмѣ за ове работѣ книгѣ смѣ били дали,
по тоизи книзи ницѣ нѣсѣ счинили прѣко моеѣ заповѣди,
ни имѣ се счини. за тои трѣбѣ шдѣ данашнега днѣви такои
да не бива. ако ли такои бѣдетѣ, ти, кои си санѣжакѣ шдѣ
тебе знамѣ, ако инако бѣде, да знашь, дрѣговѣ да ми не
говоре на порѣтѣ. за ови мои лѣпи нишанѣ да вѣрѣкте, и
овѣи книгѣ с рѣке опетѣ имѣ поданте .ѡпѣ., мѣсеца сафѣра.

1493. 20. genaro.

Cod. ragus. fol. 118. a.

CDLIII. (1485). 6993. 4. januarii. Rēka.

Ivan Crnojević, Zentae dominus. Fundatio ecclesiae
et monasterii in Cētinje.

† Пѣзюваѣнна братѣе, ношѣ оуспе, а днѣнѣ приближи
се, штверземѣ дѣла тѣмна, и пѣвимѣ се чедѣ свѣтоу, и
оуслышамѣ, что глаголетѣ слово божѣе безсмерѣтное къ чло-
вѣкомѣ: прѣидѣте къ мнѣ всѣи троуждающѣи се и швременѣн-
ны, и азѣ покою къ; и пакы: творѣи чистотоу, юже хва-
литѣ рекъ: блаженны чистѣи срдцемѣ, яко тѣи бога оу-
зрѣтѣ; тѣмѣже и азѣ грѣхѣми смиренны и недостоинны рабѣ
Христоу нареци се, Иванѣ Цркноевникѣ, попѣщенѣемѣ божѣемѣ
заради сѣгрѣшенѣи моихѣ изгнанноу ми бывшоу штѣ моего
штѣчѣствѣа изманиѣтѣскимѣ царемѣ соуѣлѣтанѣ Мехемѣдомѣ,
иже многа царствѣа прие, и многыя царѣ повѣды, и никто-
же емоу соупротивити се възможе, и пришѣдшѣ ми въ страны
Италѣе шѣрѣктохѣ прѣчюдны храмѣ прѣчистѣе владычице
наше богородице близѣ града глаголѣмаго Шкына, глаго-
лѣмы дѣ Лорита, и въ нѣмѣ видѣхѣ нероукотворенны образѣ
прѣславныя матере бога нашего, иже многа чюдеса и зна-
менѣа сѣтвараѣтѣ, еже и шчнѣма нашѣма видѣхѣшамѣ; и па-
дохѣ ницѣ на земѣю прѣдѣ тоѣ страшнымѣ шѣразомѣ, и
помолѣхѣ се шное милосрдѣю, и шѣкти мое възсѣ(с)рьчно
въздахѣ тоѣ благооутрѣбѣю: аще оумилосрдѣит се на мене

недостоннаго раба своего, и възвратитъ мѣ въ земаю шть-
чѣствїа моего, да потыроу се цркви сѣтворити въ чѣстное
име не. тѣмъ же по своему чловѣколюбїю милостива ми бысть
матри творца моего, и прошенїе мое испакни, и азъ поты-
цахъ се въседоушне и въсердѣчне шѣкти мое испакнити,
еликоже ми бысть възможно. и сѣздахъ храмъ на мѣстѣ гла-
голѣмѣ Цѣтнѣ въ славоу и въ хвалоу тое госножде ма-
тере кожїе въ имѣ ршждѣства еѣ и монастырь при нѣи сѣтво-
рихъ въ оупокоенїе мнѣхъ, еже и митрополїа зетска на-
рекохомъ, аще боудеть оугодно милостивѣи госножди. и
приложихъ тое прѣчѣстномуу храмоу, елико мы бысть
возможно, съ договоренїемъ швддрожїа моего и сыновъ
моихъ. наипрѣко приложихъ полъ винограда моего на Докро,
кон сѣмъ на насадилъ троудомъ монахъ, да се дае вина го-
това половина цркви шть сваке лѣтине; и еше приложихъ,
що годѣ сѣ имали Ёстонки Ратко з братомъ и съ синоцима
донѣ Добро, или е земаи или е лозїе или гора или вода, ежеко-
лико: а нѣмъ дадохъ замену ш-нихъ добромъ кошомъ на
Зачироу, земаю за земаю а лозоу за лозоу, доубъ за доубъ оу-
вѣкъ и оу кащиноу, и еше нѣмъ штьвѣкъ даровахъ едноу во-
деницоу мою оу Ёкодоу, кои е прѣма воденици комыске
цркви, да боудеть благословенїе замены, и що е было
коукъне земаѣ Ёстонкѣ, тои све рекосмо да соу стоупове
црковны, а що е каметѣнина, тоуден да се насеа каметїе
црковны; и еше приложихъ Строутаре све пометы съ мете-
хомъ нѣхъ, да стое шнде каметїе црковны, кон те работати
цркви: и такои оучинисмо за камети, кон се насеа на цр-
ковне кащине все на Добро, да ннеднаго данька госпоцко-
га не даю никомуу, ни да нѣмъ е колъкъ тѣко заповидети
на работоу чию, тѣчїю црква на свою работоу, а шни да соу
сѣвршенны работници црковны, и еше да даю цр-
квы свака коука по .г. крѣле вина полѣва и по .а. старъ
пшенице, а дрѣгы старъ глотнѣ соки; и еше приложихъ
пашинноу нашоу кащинскоу Ловѣтьенъ, що годѣ е земаи
работныхъ ежеколико, али е драгш цркви, да сама работа,
или да дае на дохотке: и ктѣ годѣ бы на дохотѣ оускѣмъ
жито, да дае цркви четвертоу, и да га сваки свои до-
хотѣ преда жито готово оу монастырь, и да нитко не сѣе

безъ оупроса црковного штыца архіереа з братішмъ; и та-
 конгерѣ на тки начинъ приложихъ дохотѣке шть горнѣга
 поля на Цѣтиню, що є годє наше мегѣ по старіеихъ сказнехъ
 и по велѣзіеихъ, кои соу посталѣны, тко сѣе, да дає цркви
 четвертоу, и на Цѣтиню докле само мыи за севѣ дръжали,
 давано є третіа дохотѣка, а съда тон оучинисмо, да се дає
 цркви четверта, да га въсакы доноси самъ оу монастырь; и
 еше приложихъ едноу воденицоу горню на Врѣла; и еше при-
 ложихъ стоупъ земаѣ на горнѣ Добро, кои ми є заложни
 Гюргъ Мръшики за .м. перперъ на залогоу: ако ли ю ъз-
 мож штькоупити Гюргъ за севѣ, а за инога ни за кога, да
 да цркви .м. перперъ, а землю да оузме за севѣ: ако ли
 бы хотіш, да ю цркви штькоупи, а дрѣгому да ю прода,
 да нѣсть ю вольнъ штькоупити; и еше приложихъ дрѣгы
 стоупъ земаѣ на Иблано, кои ми заложни Ёстоу Радосалики
 и Гюргъ Мръшики за .п. перперъ: ако ли бы ю могли
 къда штькоупити самы за севѣ, и за инога ни за кога, да
 дадѣ цркви .п. перперъ, а землю да ъзмоу за севѣ: ако
 ли бы хотѣлы, да ю цркви штькоупе, а дрѣгомѣ продаде,
 да не соу вольны штькоупити є: и шван шба стоупа земаѣ,
 къда соу мене заложили, и ѣ имъ даш готове динаре мое,
 свѣдочно є свѣдѣи цѣтлынианы и въсѣдѣи каѣти докрьсѣ-
 немъ; и еше приложихъ шть царине наше которьске .л. пер-
 перъ, да се даю цркви въсакоу годиноу на рождѣство прѣ-
 чисте; и еше приложихъ шть солнаъ нашіеихъ .і. къв(а)ъ солы
 дебелиеихъ, да се даю въсакоу годиноу цркви; и еше прило-
 жихъ шть дрѣва моего, кое ъчинну, про годіе догѣ на тон
 діш шдѣ моя два дѣла шть дрѣва, шть въсега да се дає
 цркви десетѣкъ; и еше приложихъ шть доубраве, кою иска-
 стрісмо на Цѣтиню, како ходи поутъ шть Цѣтини въ Врѣ-
 тѣлци, десноу страноу шть Гинова Бръда до наше мегѣ, да
 нитко ница не сліе тькоутъ лихо црква; и еше приложихъ
 дрѣка наша законнаа, ш рождѣствоу христовоу кои доноси
 Врѣлане и Оугиане, свака коуки по .п. бременъ, и тон въ-
 сегда да прѣдаю оу монастырь; еше приложихъ на Цѣтиню
 комать земаѣ прѣдѣ црковомъ шть потока, како тече по-
 токъ оу поноръ, и до поута, кои гредє къ двороу, нека є
 цркви за кипоуріе. и шван, що само приложили семоу чьст-

номоу храмоу прѣчистые, ни смо що комоу силомъ заимен-
 ны ни штоузеи, що не сымъ на комоу даи ни родителіе
 мон. и еше, що е имала црковь кѡмска и Горница, кое соу
 шекъ цркви съградилн наши родителіе въ имѣ прѣчистые, и
 пакы соу запоустѣлы соудомъ божіемъ, и тои свеколико при-
 ложисмо сегоу чыстномоу храмоу прѣчистые владычице наше
 богородице на Цѣтинѣ, ни соу кметіе ни землѣ ни вино-
 грады ни воденице ни дохотѣи шть царине ни шть солы
 ни шть рыбе. а сѣа црковь память да творы ктитормъ,
 къда имъ е исходній днь, и да храны два ни .г. калоу-
 гѣре, ни правило оуздрыже оу цркви грѣчистіе оу Кѡмоу :
 ако ли би се къда господь когъ оумилосердиш и прѣчистаа
 его мати, да се шней цркви шпетъ наслѣдѣ и понове оу
 смиренію, како е и прѣжде было, да естъ воляна црква
 вѣсакъ свое къ севѣ оузети, нь штыцъ архіерей шть шней
 цркви ни тко боуде старѣи, да вѣсѣмъ тѣмелъ шлада,
 и да е вѣсе швѣ шней цркви заповѣдъ. и еше такои оучи-
 нисмо съ свещеннишми штыци архіерей, съ прѣшесвещенны-
 ми митрополитомъ зетѣишмъ кѣрь Нисаріишномъ и съ епи-
 скопомъ кѣрь Бавѣломъ и з братіишмъ вѣсѣмъ, да боуде
 вѣсѣгда шкъде оу монастыроу прѣчистіе шкъше житіе ни
 мало имая ни много, и да ниедѣиъ братъ нѣ воляны севѣ
 ница стежати ни оу свою кѣлію дрыжати, тѣчю вѣсе шкше,
 какъ е законъ по вѣсоуду къ светынѣмъ и божественнѣмъ
 монастырѣмъ, гдѣ соу шкъша житіа. тко ли се швѣрѣте потѣ-
 шавъ се раздроушнѣи шкъше житіе и прѣстоупникъ шкъшаго
 житіа законъ своимъ хотеніемъ, такового да съкроуши ма-
 ти божіа и доушею и тѣломъ, и да пріими пѣдѣсѣю и
 изгнаніе шть монастыра како прѣстоупникъ божи и злобникъ.
 тѣмъже молю се твои милости, прѣчистаа владычице бо-
 городительнице, оупованіе вѣсѣмъ концемъ земли, рож-
 шѣа творца и кога моего, еже шть вѣка оутѣенна тайна и
 аггѣломъ несвѣдома, пріими сѣе малое приношеніе мое въ
 даръ севѣ, шкоже сынъ твои и богъ нашъ двѣ цѣте шное
 оукогы вѣдовниче, и покры мѣ кровомъ милосердіа твоего,
 и боуди ми помощница въ днь страшнаго соуднища. и по
 сѣмъ егоже изволиш богъ господовати землѣю сѣю ни сынъ
 мон ни вѣноукъ ни ннѣ тко годѣ соудомъ божіемъ шть

иного племени или шть иного языка, того въсесердичнѣ съ
самѣренїемъ молимо и закланемо, сегоу нашего выше писан-
номѹ приложенїю и оузаконѣнїю и оутвержденїю непрѣ-
ложноу и непрѣтворенноу быти въ вѣкы сїемоу чьстномуу
храмоу прѣславныя матере кога нашего, якоже и азъ кож-
ственнымъ црквиамъ ничтоже не възехъ ни потворихъ, но паче
еанко възмогохъ приложихъ и потвердихъ: кога ли наоучи
зловѣкъ скытель и соупривникъ нашъ діаволь иѣчто штоузети
или потворити шть сего нами выше писаннаго, таковыи да
есть прокляты шть крѣпкыя деснице владыкы нашего творца
некоу и земли и шть силы чьстнаго и животворещаго креста
и шть .ѿ. апостолъ вѣрховныхъ и .ѿ. прочїихъ и шть .тнї.
светыхъ штыцъ иже къ Никен и шть всѣхъ светыхъ иже
шть вѣка когоу оугождашихъ, и да есть пшдвѣбнъ Іоудѹ
предателю и шнелъ рекшїимъ: възми, възми, разбїи его,
кровь егѡ на насъ и на чедехъ нашихъ, и прѣчистаа мати
кожїа соупривница да моу е на страшномъ и нелицемѣрномъ
соудѡу. въ лѣто .хѣцѣг. писа се мѣсеца генноуарїа .д. днь
оу Рѣце. сего ради и пшдыисоу и печать нашу швычноу
поставлю въ скѣдѣнїе късѣмъ.

Къ Христа кога благовѣрїи и богѡмъ хра-
нимѹ господарь зетскы Иванъ Црнѡевикъ.

Sigillum: † иванъ црнѡевикъ господарь зетскы. — aquila
biceps. Origin. membran. Sim. Milutinović. Ист. Црне-Горе. 4.
Časopis vlastenského muzeum. Prag. 1829. IV. 122—130.
P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 15.

CDLIV. 1485. 6. septembris. Na Bane.

Bajazed sultanus statuit syngrapha Ragusinorum in
terris suis esse valida.

Али силни и велики царь амиръ салтанъ Бамзить пи-
шелоу, и нашъ листъ рѡманискемъ кадимъ давало на
знанїе, како двѡхѡдише на порѣтѹ царьствѹ ми пшкѡансарѹ
дѡбѡровѣчкѹ, тере ми говорѹше царьствѹ ми, како намъ
сзнамѡю трѡговѣци нѹхнѹ нѹхъ иманїе, тере трѡгѡю по
царьства ми земѡле, а ш-ниамъ се сѡгагаю по нѹхнѡемъ за-
конѹ, и хѡжете записѡю, кѡдѹ сзнимѡю, како ѹ нимъ за-
конъ; пакѹ се нахѡде заи люди, тере стоѹе с царьства ми

земле ихъ иманнємъ трѣгѣю, а нимъ не вракаю, къда до-
ходе изыскати, а ви имъ те хожете не дръжите, и не дате
имъ ихъ имане. съде заповѣда царство ми, кде би годе
дошълъ дѣбровчанинъ поискати свога имана а на своемъ
чловека с хожети дѣбровчъкеми, да бисте ви звали ихъ
попове, али кто ихъ книгѣ знаю, да тен хожете прочтеть,
и бѣде вамъ знати, да сѣ истини хожети дѣбровчъки,
къда такон бѣде, на кимъ годе ѡзнаю такъвѣи исправѣ, да
имъ ви тен хожете приимте, имане изыдате. инако да не
сте ѡчинили. такон да знате, да ми се веке дѣбровчане за
тѣи работѣ на порѣтъ царствѣ ми не плачѣ, него гдѣ годе
покажѣ дѣбровчане книгѣ царства ми и хожете дѣбровъ-
чъке, да имъ (и)хъ дръжите на ихъ людѣи. месеца септемь-
бря .5. днь на Банѣ.

A tergo: Per Braslo de Caboga. 1485.

Origin. chartac. in c. r. archivio Vieunae.

CDLV. (1451—17. septembris 1487.) 12 martii.

Mara imperatrix respondet Ragusinis sese excusan-
tibus, quod eorum legati ad eam non venerint.

† Племенитимъ и мѣдримъ и всакон почтенон чѣсти
достоннимъ и нашимъ добримъ и велѣк ѡзданнимъ прѣате-
лємъ кнезѣ вбраномѣ владѣщаго града Дѣбровника и власте-
ломъ дѣбровчъкимъ вѣдъ госпогѣ царице Мааре много по-
клонѣнїе. да знате, догосѣ к намъ властеле вашего госпо-
ства кнезъ Паладинъ Аскарѣвикъ и кнезъ Франческо Пѣцикъ,
и по нихъ ѡзнасмо, що ни сте писали и порѣчили, за тон,
властеле, разѣмѣсмо, да що ни говорите, ерѣ да намъ нѣцю
не замѣкримо, за що се нѣсѣ к намъ навратили по ѡвнчаю,
къда сѣ изшли на портѣ великого господара: за тон, вла-
стеле, намъ тешко не, ерѣ ви разѣмѣсмо, за що смо и ми
ѡ работахъ какото и ви, такон знамо, ерѣ се инако не може,
а ми вѣзда, къда годе дошлѣте, и догю к намъ властеле
вашега господства, ми вѣзда прѣимамо лѣпо и любовно и
почтено како наше ѡздане прѣателю, пакъ смо дрѣго порѣчи-
ли по вашихъ властелехъ, и богъ ви дръжи ѡ чѣсти почтенон.
писанъ мартїа .vi.

A tergo: Племенитимъ и мѣдримъ и всакон почтенон

чѣсти достоннимъ и нашимъ добрымъ прѣателямъ, братѣ ми
кнезѣ и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргъ. Origin. chartac. in c. r.
archivio Viennae. Спомен. 167.

CDLVI. (1451—17. septembris 1487.) 8. aprilis.

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Мудрымъ и племенитимъ и всакон славѣ и почтен-
нон чѣсти достоннимъ и нашимъ старимъ и ѣзданимъ прѣа-
телямъ, господа и братѣ нашон, кнезѣ обранномъ и власте-
ломъ дѣбровѣчкимъ, ѡдѣ госпогѣ царнице Маарѣ много по-
клонѣнїе да прїимъ ваша милость. пакъ, властеле, що ни сте
писали и порѣчили по вашихъ почтенихъ властелехъ, по Никше
Палластикю и Палкѣ Сараковникю, за тои разѣмѣсмо и по-
чтено примисмо, на томъзи много захвалымо и покланы-
мо се како нашимъ братїамъ и старимъ прѣателямъ; пакъ и
ми наше рѣчи порѣчили смо по вашихъ властелехъ, цю годѣ
ѣзговоре ѡдѣ наше стране вашон милости, да намъ вѣрѣте,
ерѣ сѣ наше рѣчи. и богъ ви дръжи ѣ добромъ почтению.
апрѣла .п. дѣнь.

A tergo: † Мудрымъ и племенитимъ и всакон славѣ
и почтеннон чѣсти достоннимъ и нашимъ старимъ и ѣзда-
нимъ прѣателямъ, господа и братїе нашон кнезѣ ѡбрааномъ
и властеломъ дѣбровѣчкимъ.

Sigillum: гнѣ деспотъ Гюргъ. Origin. chartac. in c. r.
archivio Viennae.

CDLVII. (1451—17. septembris 1487).

Mara imperatrix. Litterae credentiales.

† Племенитимъ и мудрымъ и ѣ всемъ почтенимъ и
всаке почтене чѣсти достоннимъ и нашимъ добрымъ и мно-
го ѣзданимъ прѣателямъ, господа и братѣ ми кнезѣ ѡбраано-
мъ владѣщаго града дѣбровника и властеломъ дѣбровѣчкимъ
ѡдѣ госпогѣ царнице Мааре много поклонѣнїе. властеле, да
вї ѣ ѣ знанїе, ерѣ догоше к намъ почтени ваши властеле
Никша Палластикъ и Ламприца Цервикъ, и писанїе ни и рѣчи
донесоше ѡдѣ ваше милости, що намъ сте нарѣчили: и ми
видѣвши ваше и писанїе и рѣчи примисмо лѣпо и ѣсрьдно, и

на темъ захвалѣмо и покланѣмо се како на нашон брате и старинамъ прѣателиѣмъ, пакъ и на прѣда смо ми ваши прѣателиѣ, како на сѣ наша господа била вамъ прѣателиѣ, токон и ми дръжимо свако прѣательство к вамъ ѣ свако врѣме; дръго смо пакъ порѣчили по вашехъ властелехъ, що ви ѣзгорѣ шдъ насъ, наше сѣ рѣчи. и богъ ви дръжи ѣ докромъ станю и почтеню.

A tergo: † Племенитимъ и мѣдрихъ и ѣ всемъ почтенимъ и всаке почтене чѣсти достойнимъ etc.

Sigillum: гнѣ деспотъ гюргъ. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 166.

CDLVIII. 1487. 27. obtobris. Ragusii.

Vladisav, herceg S. Sabbae. Expeditoria.

† Ба наме кожне амень. шво ми Владисавъ, милостию божишмъ херцегъ светога Саве, примихъ шдъ господина кнеза и властела дѣровачнихъ по рѣке Иваниша Сохмѣвиѣа, кон посадиномъ хшдиш ѣ Дѣровникъ, примихъ перперъ .ѣ. сать и .ѣ. и .ѣ. перперъ и дина(ри) .и. а шкон за разлогъ али до познанъѣ разлога шдъ провижиюна шдъ свега, що ми даю речени господинъ кнезь и властеле. а се писахъ на Бѣкашинъ Гиздавиѣа на молѣѣ Иванишевѣа, ере шнѣ не смѣше писати, ѣ си листъ, кон донесе с подѣписанъемъ реченога Владисака и с печатью вѣрованомъ. писано ва лѣто христо-во .чѣпз. шктѣбриѣ .кз. лѣтъ господнихъ на .ч. и .ѣ. и .п. и .ѣ. ѣ Владисавъ херцегъ за веѣ свидочаство потписашъ се мовомъ рѣвомъ.

Sigillum. Origin. chartae. in c. r. archivio Viennae.

CDLIX. 1488. 19. aprilis. Ragusii.

Augustinus Vlatković chlzensis. Expeditoria.

Нека ѣ ѣ свидинѣ по сѣмъ писанъю, како на Марко Радоевиѣа. дошадъ ѣ Дѣровникъ са вѣрованимъ листомъ шдъ коеводе Ягѣстина Влатковиѣа, примихъ шдъ господина кнеза и властела дѣровачнихъ перперъ двѣ сти за провижиюнъ шдъ годинѣ на поконъ, ка се свѣрши ш благовищенью минштомѣ, и такоѣрь на шкон произволи, допѣсти кнезь Яндрѣшко Горкочевѣа како векиа, кон естъ више реченихъ

Блатковиѣа; и за веѣе внерованье швъ листъ штворени печатихъ вѣрованими печати реченихъ Блатковиѣа. писа се .дї. дана апрѣла мѣсеца ва лѣто .ч8пи.

† Г҃стинъ х҃мски.

Спомен. 169. Срп. Лѣтоп. 1845. II. 154.

CDLX. 1488. 19. aprilis. Ragusii.

Thomas Elinić testatur se accepisse a comite et nobilibus Ragusii quadringenta hyperpyra, provisionem Žarko et Thaddaei Vlatković.

† Нека е видинье свиемъ и всакомъ по семь писанью, како ꙗ Тома Елиниѣа, дошадъ с Дѣкровникъ съ листомъ вѣрованимъ одъ господо Жарка и одъ воеводе Тадне Блатковиѣа, приимихъ одъ господина кнеза и властела Дѣкровачихъ перперъ .д. ста динара, а таи за провижкоть одъ године на поконъ, ка се саврѣши ш благовищенью минѣтомъ, и такоѣре на шкши допѣсти и произволи кнезь Индрѣшко Горкочевиѣа како викиа, кон естъ више реченихъ Блатковиѣа. и на веѣе вѣрованье швъ листъ штворени печатисмо печатѣми вѣрованими и шенчаними реченихъ воеводъ Блатковиѣа. писа се на .дї. днь апрѣла мѣсеца ва лѣто .ч8пи.

Duo sigilla. J. Kukuljević descripsit Ragusii.

CDLXI. (1494). 7002. ind. XI. 4. januarii.

Georgius Crnojević, vojevoda Zetae.

. . . . видевъ азъ въ Христа бога благоверни и богомъ храними воевода Зети господинъ Гюргъ Црноевикъ оумалеиѣе светиыхъ книгъ расхищенїемъ и раздранїемъ агаренскихъ чедъ, възревновахъ поспешенїемъ светаго дѣха, и съставихъ форми, на нихже въ едно лѣто шемимъ чловѣкомъ свѣршити шхтонхъ штъ .д.го гласа, въ шавословїе богови насъ оукрепльшмоу. троудихъ же се ш семь и роукоделасахъ сїе шмерени священникъ минхъ Макариѣ штъ Чръныѣ Горы повеленїемъ господина ми Гюрга Црноевика, при вѣсешвещеншмъ архїепискоупе зетѣскомъ митрополите куръ Вавуле. . . . свѣршише се сїе книги штъ битїа въ лѣто .х3в., а штъ рождѣства хриштова тисоуца

въспоменѣтѣмъ еромонаха кѹрь Никона, игѹмена тоежде
 шбатыи, и не простѹмъ чловѣкомъ нѣ доброрѣднѹмъ и
 прѣжде кывѣшимъ светаго родителя нашего господина де-
 спота Стефана въ палатѣ, пакы монастырь светаго Павла
 въспрѣхѹмъ и шѣщахѹмъ се хтиторѣ быти. тебѣ же мо-
 лимъ, господи мои свети Гѣвргіе повѣдоносче въ мѣче-
 ницѣхъ чѣстиѣши, прими штъ ѿбогіе пазѣхы нашеѣ ѿкоже
 въдовне шное .ѳ. лѣпѣтѣ, и ѿмоливъ благаго бога нашего
 даждь благодать, тоенже шбатыи съпомагаемъ .ѳ. златикъ
 на всакѹю годинѹ, прѣими малое сѣе приношеніе, ѿкоже смѣ-
 рилъ си еси прѣети малое сѣнгато штъ отрочища шного,
 просивѣшомоу даль еси крѣпость, тако и насъ ѿкрѣпи, све-
 тѣи кожѣи, сильнимъ быти съпомагати светымъ твоимъ
 храмѹмъ и инымъ божѣственнымъ храмовѹмъ, идеже име
 божѣе славить се. обаче же да сѣтъ длѣжни више реченіе шба-
 тѣи светаго Павла иноци .ѳ. дѣнь въ седмици, въ че-
 твѣртѣкѣ, съврѣшати божѣствѣнѹ (ли)тоѹргію и братѣамъ
 прилѣвакѣ, и си ѿстави да вѣдетъ непрѣмено. вса же више
 писаннаа и завѣщателнаа да коѹдоутъ твѣрѣда и непоколѣ-
 бима: аще ли кто дрѣзнеть штъ насъ или хотѣи быти по
 насъ раздрѣшити, да ѣстъ проклетъ штъ господа бога и штъ
 прѣчистѣе богородице и штъ всѣхъ светыхъ и штъ светаго
 Гѣвргіа и подѣ запрѣшеніемъ светыхъ хтиторѣ, и да дасть
 слово богѣ аминѣ. писа се сѣа книга въ градѣ Кѣпинѣномъ,
 потрѣждѣна же и съставленѣна Гѣвргіемъ деспотѹмъ, подѣ-
 писано ѿшанѹмъ деспотѹмъ, благоволеніемъ деспотице Ян-
 гѣлине. писано въ лѣто .ѳѣд., мѣсеца ноямвріа .г. на
 шеновленіе храма светаго Гѣвргіа.

Въ Христа кога благочѣстни и хриѣстолюби-
 ви господа деспотица Яггелина и деспотъ Ге-
 оргіе ѿ деспотъ Иванъ.

Sigillum aureum pendens: госно дѣсноца аггалина. го-
 спо дѣспотъ гевргіе. госно дѣспотъ ѿшн. — свети великомѣче-
 нице гевргіе помилѣи раби своѣ. *Origin. membran. in mon. S. Pauli in Atho. Publici juris primus fecit Paulus Julinae in:*
 Краткое введеніе въ исторію происхожденіа славено-сербскаго
 народа. 1765. 120—124. Cf. J. Rajić. Истоп. III. 316. P. J.
 Šafar. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigeblatt. 15. P. Uspen.

176. D. Аугаам. Опис. 76. Св. Гора. 119. Гласникъ. III. (1851). 244. Спомен. 178.

CDLXIII. (1496) 7004. 4. maji. Berkasovo.

Ioannes, Serbiae despotes, quasdam terras donat monasterio Krušedol.

Блани доухомъ божіимъ водими сѣтъ, сін сѣтъ синове божіи, рече кожестеніи апостолъ иже правда любите .. аіе, клаженіи ѡнъ чащіе гласъ радованіе оуслышати, егоже присно ... ѡтѣца моего: наслѣдште оуготованное вамъ царствіе ѡтъ сложенія мнрѣ, възлакахъ бо и паки и Давыдъ пророкъ оучитель глаголе: клаженъ ма .. мнѣши, весь день наслаждаетъ сѣ и азъ благовѣрніи и благочестивіи и Христоу любивіи самодержавніи господинъ земліе сръбъскіе Іѡаннь деспотъ Гюргъ деспота бывшаго къ прѣславнемъ граде ... Слѣдерево, иже самъ ѡтъ темелиа сѣтвори иже прѣжде насъ жившій, и къ благодти земнаа прѣпроводниша сѣ, и благими дѣланіи небесное царствіе наслѣдоуаше. сего ради ... прѣ грѣдшій желати. за неже сіе скетаа манастирь глаголеміи Кршедолъ, иже естъ въ подери посѣщеніи дѣви Маріи, идеже сѣтъ многочестніи моци починають родители ... того ради и азъ поревнова(хъ) и изволихъ ктѣторъ наречи се манастирь Кршедолъ, юже създа ѡтъ ѡснованія братъ мои митрополітъ Маѣмъ, въздвиге ю и нарече Сръмъ митрополія быти стоимѣнъ въ вѣкы, и положи въ нѣи светые моци отѣца нашего благочестиваго Стефана бывша куръ деспота тогда съ свѣщаніемъ владатель земліе сръбъскіе, изволимо дати очине манастирь Кршедолъ: прѣвне мѣсто Кршиново и прѣвози водніе, въ нѣмже ѡтѣцъ мои благочестивы Стефанъ деспотъ въздвиге ѡтъ ѡснованія краснѣю црѣковъ въ нѣмъ свѣтаго апостола і евангелиста Лѣкы ... конѣцъ житію пріемають; и к томъ мѣсто Карловце и вѣато Крвалово и прѣвози водніе и село Кршедолъ и село Марадинъ и село Чортановце и село Граковце и село Крвчдинъ вѣчъ и село Пазуха и село Нѣкіа и село Люково и село Доброди и село Нерадинъ и село Пѣѣунце и село Брѣстачіе и село Шашинце и село Микѣла, да воздѣтъ сіа на крмъ с мо-

настиръ, и милованіе више реченно да бѣдетъ сего ра-
ди ... владателъ сръбскіе земан и и шены и и по грѣ-
сѣхъ нашы и поновитъ и стврѣди с(і)ю хрисовѣль
Маріѣ да почете и да се храните а аще ли не почите и не
поновитъ и разорете, тогда господъ и да естъ трѣкетъ
и анатема штъ .тѣт. св(ѣтхъ) часть съ Юда и съ
Іріа прѣсвѣтаѣ владычица богородице на второе при-
шес(твіе) господа бога спаса нашего Ісусе Христа. се же ꙗко
свѣдѣтели на панъ Ѡдѣвръ, великін сѣдианикъ, и панъ
Петръ и панъ Гюрко, великін и великін, и панъ Сава
и панъ Филипъ и панъ Бѣлкашинъ градъ Беркасово
мѣсеца маи .д.

Sigillum pendens: сін печать иже матію вжію іѡа де-
спот сръбскын. Origin. membran. in mon. Krušedol. A tergo
annus 1496 notatus est. Nos ex apographo descripsi-
mus, quod Vuk Stef. Karadžić nobiscum communicavit.
Срп. Лѣтоп. 1845. III. 147. P. J. Šafar. Wiener Jahrbh. LIII.
Anzeigebblatt 15.

CDLXIV. 1498.

Žarko, Thaddaeus et Georgius chlomenses mittunt Ra-
gusium Ivan Petrović.

Плѣмьнѣта и мѣдра господа сзѣможѣта, госпоцтвѣ ви
смерьно поклоненне а веѣе. госпоцтвѣ вашемѣ сзѣможномѣ
послаемо посла нашега кнеза Ивана Петровиѣа зѣаменнемѣ
нашимѣ, и порѣчили смо сзѣможномѣ госпоцтвѣ вашемѣ не-
колко речи по реченомѣ Иванѣ, бѣди сгодно госпоцтвѣ ва-
шемѣ, хоѣе речи наше говорити. господинъ богъ да сзѣ-
мнѣжи госпоцтво ви .чѣсѣи.

Блѣге госпоцтва ви и властеле вашѣ Жарько,
Таднѣ и Ъсрагъ хѣмѣци.

Спомен. 172.

CDLXV. (1499.) 7007. 23. julii. Kupinik.

Ioannes despotes promittit se, Serbiae despota fa-
ctum, monasterio Esphigmeni daturum esse ea, quae a
despota Georgio dabantur.

По неизреченомѣ милосердїю владѣки моего слаѣткааго
ми Ісусе Христа и по всѣмилостивномѣ его благоутрокію

выстъ призрѣніе его на смѣреніе мое, остати ми наслѣднику родителемъ моимъ и господину малому ждревію. тѣмъ же и азъ иже въ Христа бога благовѣрны и христіюлюбивы деспотъ Іоаннъ и съ възлюбленною благочѣстивою и христіюлюбивою матерію моею деспотицею кѣра Анггелиною пишемъ господство ни въ свѣденіе въселемъ, како приде къ господству ни штъ чѣстнѣе и Гветіе Горн, штъ чѣстнаго и царьскаго монастыра шентели спасова възнесенія господни глаголіемаго Гвименъ чѣстненшіи въ свѣщенноинокохъ, и намъ ш Христѣ възлюблѣни їермонахъ игоумень кѣръ Гіерасимъ, и възпоменѣ молюмъ господству ми, како да будемо хтѣторіе выше реченному монастырѣ. мы же милосердіемъ подвижни и повѣлѣніемъ заповѣди водили благословихомъ просимое то мѣ исполънити, и примисмо, да будемо штъ дѣнъсъ хтиторіе выше реченному монастырѣ, да се зовѣ монастырѣ господства нашего, и на вѣсако лѣто да помогаемъ по силѣ нашей, елико нинѣ сила наша іестъ. аще ли же благоволитъ господъ богъ нашъ иже (въ) тронци славыми и прѣчистаа когомати, и сътворитъ съ нами милость свою, сътворити ме господина сѣрклиемъ, вѣса елика състоетъ се въ хрисовули благочѣстиваго и христіюлюбивааго иже въ блаженен коньчине живѣшаго господина деспота Гюргіа, деда моего, дааніе и приложеніе за шкрѣмленіе монастырѣское обещаваемъ се и прѣемъклѣмъ сѣа подавати, и не сѣа тѣчю нѣ и множаншаа. а игоумень реченны кѣръ Гіерасимъ прѣими господству ни, обеща ни, да ни пою въ вѣсаку соушотоу лѣтѣргію намъ, и да ни даваю прилѣвакъ, дорн годѣ соу они живи, и боудушіи по нихъ иноци, дондѣже боуде монастырѣ. и сѣа прѣіеи и шкѣщае се и штвердише се подѣ клетвою. писа се сѣи хрисовуль повелѣніемъ благочѣстиваго и христіюлюбивааго деспота Іоанна въ лѣто .ѡѢ. и .Ѣ., месеца іоуліа .кѣ., ѣ градоу Коупинѣникоу.

Милостіею кожѣю господа деспотница Анггелина и сынъ нашъ милостіею кожѣю деспотъ Іоаннъ.

Origin. membran. in mon. Esphigmeni in Atho. Гласникъ. V. 224—226. P. Uspen. 176. Orthographia a librario mutata esse videtur.

CDLXVI. (1499) 7800. 22. octobris. Mediolani.

Georgius Crnojević facit testamentum, quod italice verum est anno 1514 die 20. aprilis.

Apographum versionis italicae vetus est apud J. Kuljević Zagrabiae. Arkiv. II. 41. D. Milak. 78.

CDLXVII. Saec. XV.

Quidam Nobiles herceg Vlatko testantur Georgium Bogišić esse nepotem comitis Brailo Tezalović.

Нека зна господињ кнезь шбрани и госпоцтвоу властела дсбровачнињхъ, праве слдге господина херцега Влатка, како насъ поиска синовацъ кнеза Бранла Тезаловића, Юран Богишићъ, а Богиша се је звао (8) дкор8 воєводе Радосава прѣкоромъ Хвао, да кисмоу свѣдочили прѣдъ многоу почтениими поклансари и властелин госпоцтва нашега, прѣдъ кнезомъ Никшомъ Бѣнићемъ и прѣдъ кнезомъ Бартоломъ Живановићемъ и прѣдъ кнезомъ Яндршникомъ Горкочевићемъ и прѣдъ кажалѣремъ Маринкомъ, како естъ Юран прави ближни синовацъ кнеза Бранла шдъ брата м8 се родилъ, ми, кон се пишемоу по имен8 подъ оком писмо, том8и смо вѣрни, ерь смо заедно сл8жили и дворили с кнезомъ Бранломъ и ш-негокомъ братиномъ 8 господина воєводе Радосава Павловића, и тов свѣдочисмо прѣдъ много почтениими властелин и поклансари госпоцтва нашега, кон се више имен8ю: кили с8 три Мухоевићи: кнезь Бранло и брат м8 Бѣкосавъ срѣћни и брат м8 Богиша наилаћи, а вси три еднога штца Мухоча и едне матере Бладне; и Бѣкосавъ шмрѣе младъ и не шженив се, а 8 Бранла биста два сина Радонѣ и Радосавъ и двне кѣрѣе, Елача и Бладисава, и шба сина Бранлова шмрѣета не шженивша се, а 8да се Елача за Мухоча Штвинчића 8 Хотч8, а 8да се Бладисава за Иваниша Пикевича 8 Даваръ, и шнѣе шѣѣе шмрѣета, Елача 8 Дринѣе, а Бладисава 8 Дер8; а више 8 Богише три синове: Бѣкашинъ и Бѣлиацъ и Юран наилаћи: Бѣкашинъ и Бѣлиацъ шба шмрѣета, а шета 8 Бѣлиаца едниъ синакъ и тае си триємъ. а сада никогаш иногашне ближнега синовца кнез8 Бранла8 него Юраа, сина брата Бранлова Богише, кон се зове подрѣткомъ Хваловићъ. и

ми, кои смо томѣи вѣѣи, тои свѣдочисмо: ѡа кнезь Рѣжнєрь Дивчиѣ, ѡа Павла Бражичиѣ, ѡа Стѣпанъ Ялєксѣиѣ, ѡа Радосавъ Шєвиѣ, ѡа Тєрьтко Даниловиѣ, ѡа Тєрьтко Драчиѣ, ѡа Иванъ Драчиѣ, ѡа Радичъ Драгѣлєвиѣ, ѡа Радонѣ Бѣхвиѣ. и ми сє на тои заклєсмо нашѣми вѣрали и дѣшами, да смо тои право свѣдочили.

Спомен. 156.

CDLXVIII. Saec. XV.

Vuk knez comitem et nobiles Cathari rogat, ut sibi pannum mittant.

† Момѣ дразимѣ и стариѣи брати, кнезѣ и властєломѣ которѣцимѣ поклонєнєи ѡтѣ кнеза Рѣска. разсмихѣ, цю ми посластє, и цю ми писастє, богѣ дан на милости и на правѣди. и ѡцє ви послаамѣ за коматѣ ѡвакє свитє, кѣ ми посластє, п-о-нѣи цинѣ, єрѣ самѣ ѡно раздѣлиаѣ николицимѣ, а дрѣзи ми голи сидє, тєрє намѣ єє сидє вєѣе на мє жалѣ неголи прнє, до колє не бихѣ дрѣзиамѣ даль. а то ми вєє пишитє ѣ разлогѣ, єрє ꙗ пиинѣ како мон господи.

A tergo: Кнезѣ и властєломѣ которѣцимѣ.

Origin. chartae. apud I. Kukuljević.

CDLXIX. (1501).

Achmet paša monet Ragusinos, ut monachis monasteriorum Chilandar et S. Pauli in Atho pendant annum tributum.

Милостиѣ божнєѣи и нарокомѣ сианагѣи и прѣсвѣтлаго ни господинаа цара сѣлтанѣ Намзатѣ ханаа и всємѣ земламѣ приморѣскимѣ и рѣмѣскимѣ и караманѣскимѣ и патольскимѣ и романискимѣ и вєѣе инємѣ мнєземѣ земламѣ, госпѣдиноваа изабранога поглавѣиа и милѣшєнога кєзера и кипа єгова Мхматѣ пашє кнезѣ шєраномѣ и властєломѣ дѣбровѣвачцимѣ. лѣвинѣмѣ поздравлєнєи и за здравѣє ѣпрошєнєи да прими плємєнѣство ви, и да да богѣ сємѣи и всакомѣ писаниѣ шєрєсти ви живѣи и здоровѣи и вєселѣи, а ми слѣи живѣи и здоровѣи молєѣе господина богаа. по томѣ, властєлє, вєдомѣи да ви є, какоѣ доѣшє калѣѣери на порѣтѣ господинаа цара ѡдѣ манастира сѣрѣпѣсцихѣ ѡдѣ Пиланѣдара и ѡдѣ свєтога Павла изѣ Гвєтє Горє, и хотєшє госпо-

динѸ царѸ да скажѸ све маломъ и големоу, по конъ нѣтъ ѣ
вѣставишъ и за цю царь Стѣпанъ единой цркви на Ерѣсоли-
мѸ нѣконъ доходакъ, и како ѣ шнанъ црква погнѣлаа, и по-
сланѣ царица Мара съ вами како ѣ начинила, да шнанъ дохо-
дачка даѣте Ѹ танъ два манастира више реченьнаа. и есте
давали за нѣколикѸ годинаа, и пакѣ естъ нѣколикѸ го-
динаа, една зла жена нѣконмъ вѣховѣсткомъ естъ тонъ сме-
ла, и ни есте намъ дали тоуганъ доходячка шдѣ нѣколикомъ
годинѣ. и та тенъ вѣсѣде чѣвъ шдѣ ни хъ и прѣщенивъ, камо
ѣ поѣи, не дахъ намъ говорити господинѸ царѸ, какоу шни,
ки есамъ вашъ приматель: за тонъ акомъ мене за примателя
дрѣжитѣ, и мои советъ примате, ш-ними се самирите и цю
намъ ѣ до сада дѣжновъ, поуданте намъ и наприеда, да намъ
ни хъ работица не гинѣ. ако ли мои советъ не примите, ви
знате, када шпетъ доѣѸ господинѸ царѸ говорити, м-и-хъ
ѣставиши не бѣломъ. и са вѣѣ, властеле, послахъ къ вашей
приѣззи сѣѣѸ моего Радичъ, шдѣ тенъ работѣ цю вамъ рече,
вѣрѣите мѸ, речени сѸ наше. и богу ви весели и Ѹ части
сѣдрѣжи.

A tergo: 1501. Lettere de Ahmet bassa etc.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 173.

CDLXX. (1502). 7010. 11. iunii. Budim.

Helena, Serbiae despotissa, monasterio Chilandar donat centum aureos quovis anno solvendos.

† Божѣ великынъ и вышнынъ иже въ свѣтѣ трѣицѣ по-
кланѣемъи, иже въ свѣтѣ живѣи неприкосновеннѣ, единъ
именъ бѣзъсмертьство, владыко всѣхъ всѣхъ, господи не-
весе и земаю и всѣхъ тварѣхъ выдѣмъи и невыдѣмъи, сѣденъ
на прѣстоле славы и призираѣ въ бездны, безначалнѣ, невы-
димѣ, непостижимѣ, нешписаннѣ, неизмѣненнѣ, штѣче господа
нашего ИсѸ Христа, великааго бога и сѣпаса, оупованѣа на-
шего, иже юсть шѣразъ твоѣе благодѣи, печать равнош-
бразна, въ сѣвѣ показѣ текѣ штѣца, слово живѣ, богу
истиннынъ, прѣвѣчнаа прѣмѣдрѣсть, живѣтъ, швѣщенѣе,
сила, свѣтъ истиннынъ, имже дѣхъ свѣтынъ яви се, истин-
нынъ дѣхъ, сыноположенѣа дарованѣе, шѣрѣченѣе боудѣщааго
достѣанѣа и начѣтъкъ вѣчныхъхъ благъ, животворѣщѣа сила,

ИСТОЧНИКЪ СВЕТЫНІЕ, ИМѢЖЕ ВСА ТВАРЬ СЛОВЕСНАА ЖЕ И РАЗ-
 ѸМНА ѸКРѢПАЕМА ТЕБѢ СЛОУЖИТЬ, И ТЕБѢ ПРИСНОСОУЩЕЕ ВЪЗЪ-
 СИЛАЕТЬ СЛАВОСЛОВІЕ, ІАКО ВЪСАЧЬСКАА РАКОТНА ТЕБѢ, ТЕБѢ ВО
 ХВАЛЕТЬ АГГЕЛЫ, АРХАГГЕЛЫ, ПРѢСТОЛЫ, ГОСПОДЬСТВОА, НА-
 ЧЕЛА, ВЛАСТИ, СИЛЫ И МНОГОУЧИТАА ХЕРОУВІМЪ И ШЕСТОКРЫ-
 ЛАТАА СЕРАФІМЪ, ВЪПІЮЩЕ НЕПРѢСТАННЫМИ ѸСТЫ, НЕМАЛЧНЫМИ
 СЛАВОСЛОВАЮЩЫМИ: СВЕТЪ, СВЕТЪ, СВЕТЪ, ГОСПОДЬ САВАОДЪ,
 ИСПЛНЬ НЕБО И ЗЕМЛЯ СЛАВЫ ЕГО. СЪ СИМЫ БЛАЖЕННЫМИ СИЛА-
 МИ, КЛАДЫКО ЧЛОВѢКОЛЮБЧЕ, И АЗЪ ГРѢШНАА ВЪПІЕМЪ И ГЛА-
 ГОЛЕМЪ: СВЕТЪ ЕСИ И ПРѢСВЕТЪ, И НѢСТЬ МѢРИ ВЕЛИКОЛѢПІЮ
 СВЕТЫНІЕ ТВОЕЕ, И ПРѢПОДОБНЪ ВЪ ВСѢХЪ ДѢЛѢХЪ СВОИХЪ КОГЪ
 СІИ ПРѢВѢЧНЫИ, ИЖЕ ГРѢШНЫХЪ НАСЪ РАДИ СЫШЕДІИ СЪ НЕБЕСЕ
 И ВЪПЛЪТИВ СЕ ШЕ ДЪХА СВЕТАГО И КОГОРОДИЦЕ И ПРИСНОДѢВЫ
 МАРІЕ, БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ И ЗАСТѢНИЦЕ МОЕЕ, И СТРАСТЬ ПРѢ-
 ТРЪПѢВІИ, ИЖЕ ВЪДОВНИЦЕ ДѢКЪ ЦѢТЕ ПРІЕМЪ И БЛОУДНІЕ
 ѸСТАВЛЕНІЕ ГРѢХѸМЪ ПОДАВЪ И РАЗКОНИКА ВЪ ПОСЛѢДНІЕМЪ
 ИСПОВѢДАНІИ ПРІЕМЪ И МИТОМЦА СЛОВОМЪ ѸПРАВДАВЪ, ИЖЕ
 И МАТЕРЬ СВОЮ ПРѢЧИСТЮ КОГОРОДИЦѸ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦѸ МОЮ
 Ѹ(ТЪ) ГРѢШНЫХЪ МОЛЕНІА НЕ ѸТЪВРАТИВЪ, СЕГО РАДИ И АЗЪ
 ПРѢЧИСТЮ И ПРѢНЕПОРОЧНЮ МАТЕРЬ ТВОЮ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦѸ
 МОЮ ПРИВОДИМЪ ВЪ МОЛЕНІЕ ТВОЕ, ХРИСТЕ БОЖЕ, ІАКО ДА МО-
 ЛИТВАМИ ІЕЕ ПОКРЫЕШИ МНОЖЕСТВО ГРѢХѸМЪ МОИХЪ. ВѢМЪ ѸБО,
 ВЛАДЫКО, ВѢМЪ, ІАКО ПРОШЕНІА ПРѢЧИСТІЕ МАТЕРЕ ТВОЕЕ,
 БЛАГОДѢТЕЛНИЦЕ МОЕ, ПРИМЕШИ, ИЖЕ ЧЛОВѢКОЛЮБІА РАДИ МИ-
 ЛОСТИВЕ ВЪЧЛОВЕЧИВ СЕ. СЕГО РАДИ И АЗЪ ГРѢШНАА И НЕДОСТОЯ-
 НАА РАКА ТВОА ДРЪЗНѸХЪ ПРИНЕСТИ КЪ ТЕБѢ, КЪ СЕСВЕТѢИ И ПРѢ-
 НЕПОРОЧНЕМЪ МАТЕРИ БОГА МОЕГО, ДАРЬ СЪБЪ, ІАКО ДА ВЪДѢТЬ ВЪ
 ѸСТАВЛЕНІЕ ГРѢХѸМЪ МОИМЪ, ІАКО ДА МОЛИШИ СЕ СЫНѸ СВОЕМЪ
 И БОГЪ Ѹ НАСЪ. И СЪТВОРИХЪ ПРИНѸШЕНІЕ ШЕ МАЛІЕ СНАЕ МОЕИ,
 ІАКО ДА ДАВАМЪ НА ВСАКО ГОДИЦЕ ИЖЕ ВЪ СВѢТѢИ ГОРѢ ЯДОНА
 МОНАСТИРОУ НАШЕМОУ ЦАРСКЫЕ И ВЕЛИКІЕ ЛАВРИ ПРѢСВЕТЫЕ БО-
 ГОРОДИЦЕ ХИЛАНДАРЬСКІЕ СТО ДѢКАТЬ, ДА МИ СЕ ПОЕ ПАРАКАНІСЪ
 И ЛУТОУРЬГІА ПРѢСВЕТѢИ БОГОРОДИЦИ И БЛАГОДѢТЕЛНИЦИ ВЪ
 ВСАКІИ ВТОРНИКЪ, И ПРИЛѢВЪКЪ НА ТРАПЕЗЕ, И ДА СМО ВЪ ВСАКИ
 ПОМѢННЫИ ВЪ СВЕТЫХЪ СЛОУЖЕВѢХЪ, И ПО ПРѢСТАВЛЕНІИ МОЕМЪ
 ДА МИ СЕ ПОЕ КОЛИВО СЪБОРНО И ЛУТОУРГІЕ, ІАКОЖЕ ІЕСТЬ ѸБЫЧ-
 НО СВЕТЫМЪ ЦАРЕМЪ И КТИТОРОМЪ. ПИСА СЕ СІА КНИГА ВЪ ЛѢТО
 . 431., МѢСЯЦА ІЮНІА . 41. ДНЬ; 8 БОУДИМОУ.

† Въ Христа бога благоверна госпожи Елена,
милостію божією деспотица Грьблемь.

Subscriptio rubra. Sigillum avulsum. Origin. chartac.
in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 66.

CDLXXI. (Saec. XVI. Post 1502.) 11. junii. Budim.

Helena, uxor Ioannis despotae.

Писа се сіа книга въ лѣто .жѣі., месеца іюніа .аі. днь,
8 Будимоу.

Subscriptio: Въ Христа бога благоверна госпожи Елена,
милостию божією деспотица Грьблемь.

Origin. chartac. in mon. Chilandar. D. Avraam. Св.
Гора. 51. Inter .жѣ. et .і. aliquid excidit. Ioannes mortuus
est 10. decembris 1502.

CDLXXII. 1512. 3. aprilis. U Carigradu.

Bajazed II. sultanus fatetur se Ragusinorum tributum
accepisse.

Милостию божію ѿ велики господарь и силни царь и
велие амирь солтань Баизитъ хань и всемь землаамь при-
морскнемь и рѣмскнемь и караманскнемь и натоискнемь и
романскнемь и иннемь мноземь землаамь господинь. пишеть
висота царь валь, 8 всемь почтеномь избраномь кнез8 и
добровачцимь властеломь, поздравление, и 8 семь видомь
да ви юе, сегашниє время и оцѣ, законне харачь два на десеть
тисочь и петь сать внетачкихь докаты съ поклисари Бенко
Гондоликомь и Степкомь Гокоровиѣмь нашего пророка въ
лѣт8 .іц. .жѣ. .б. до ноевра послали речение поклисари под-
поно донесоше, и 8 царво ми хазно придаше, и ное поклисар-
ска сложба почтен8 счинише, тако и да знаете. пис(а) мисеца
априла .і. дань въ лѣто .жѣѣі. родства, 8 лист8 Цариград8.

Ex apographo latino Ioannis Danilo.

CDLXXIII. 1513. 4. aprilis. Brussa.

Selim I. sultanus fatetur se a Ragusinis accepisse
harač.

Милостию божію ѿ велики господарь и силни цар и
велики амирь солтань Селим хань и всемь землаамь при-

морскимь и рѣмскимь и караманскимь и натоолскимь и романскимь и ѳнимь мноземь землямь господинь. пишеть висота царства мѣ 8 въснемь почтенноиѣ избѣранноиѣ кнезѣ и дѣбровачциемь властеломь поздравление, и ѣсемь видомь да ви е, сегашние время на имѣ Симакѣ Бонифѣ и Ыкота Гонделика поклисарми законние харачь до порте царства ми цю сте послали, два на дестти тисокь и петь сать докаты златихь бнѣтачкихь, и реченние поклисари подѣпонѣ донесавши 8 царства хазнѣ нашего пророка бромь въ летѣ девѣть сать и седмо на десте летѣ, цю се прегодию марта мисеца 8 девѣть сать и ѣсло на десте летѣ, реченние харачь придаше. сега верованья радѣ реченниемь поклисаремь ѡвон светаю книгѣ писавшѣ подахь. такон да знаете. писа мисеца априла .д. дань 8 мисто Броси.

Бе летѣ рожьства .жѣфг.

A tergo: Lettere in schiavo dela receptione del tributo de 1513.

Origin. chartac. in c. r. archivio Viennae.

CDLXXIV. (1514) 7022.

Maximus, despotes et archiepiscopus.

Сѣе светое иѣуаггелѣе владике Маѣнима, бывшаго деспота, царьскѣе и свещенїе ѡбители монастыра глаголюемаго Кроушедола, храма благовѣщенїа прѣсветыя богородице. сие светое иѣуаггелѣе окива се пре игоумени Гиливестроу. и сътвори сѣе сребро Петрь златарь Гмѣдеревичь оу мѣстоу Бечке-рекоу. сребра .жѣдн. дра.

Inscriptio in operculo argenteo evangelii, quod est in Krušedol. 1514. P. J. Šafar. Serb. Lesekörner 132. Wiener Jahrbh. LIII. Anzeigblatt. 21. Evangelium scriptum est anno (1514) 7022.

CDLXXV. (1516.) 18. januarii.

Maximus, despotes et archiepiscopus, moritur.

... мѣсеца гѣн(ва)ра прѣстави се господинь деспоть Маѣнимь.

E Vukii typico chilandarensi.

CDLXXVI. 1517. 5. martii. Brussae.

Selim I. sultanus mercatoribus ragusinis privilegia concedit.

Милості кожї і великіє господарь і сильніє царь, амирь султанъ Селимъ ханъ, синь пресвітаго и зможного повенного солтана Бамзит хана, приморскимъ и натолискимъ и соланскимъ и їннемъ мнземъ землеамъ господинь. пишетъ висота царства ми швѣи свѣтаѡ клетовнѡ книгѡ, при кимъ се прогледа и прочте, свакиє чловѣкъ да знає: попригє шкого времена почтенниє избранниє добровачки кнез и властелѣ славнимъ покиннимъ дедѡ ми солтанъ Мѡхамедѡ и родителю солтанъ Бамзит ханѡ ѡ нихи временахъ есѡтъ вернѡ с правдомъ поклонилї и правдѡ сложеѡ зчинили: тоганъ радї више речени кнез и властелѣ сгашени време до порте царства мї почтени поклансарє послали и шть висоте царства мї любов и мїлость и помокъ жодили и клетовнє старє книга поновленїю радї милостъ искали: тоганъ радї висота царства мї више реченого кнеза и властелє царства мї висоте милостъ шевивши, реченого кнеза и властелє помиловахъ, и швомъ свѣтаѡ клетовнѡ книгѡ подахъ, по семъ сега подъ царства ми сень речени кнез и властелє да сѡ ѡ мирѡ и ѡ покою, и царствѡ мї заповида, како сѡ за славного покинного родителє мї солтанъ Бамзѣ хана временахъ два на десѣт тисѡк и пѣт сѣт златнѣхъ вѣтѣчкихъ докатъ по законѡ храмъ шть годинѣ до годинѣ сѣ сконимъ поклансармї до порте царства мї послали, и по семъ сега таксигѣр више речени кнез и властелѣ два на десѣт тисѡкъ и пѣт сѣт златнѣхъ вѣтѣчкихъ докатъ храма до порте царства мї шть годинѣ до годинѣ сѣ сконимъ поклансарини по законѡ и обичаю послаю: више и веке харачь да сѣ не ише. и реченомѡ кнезѡ и властелє, градовемъ и жопамъ и нихъ владанє мѣстамъ шть царства мї санчака и шть собаша и шть тимарники и шть царства мї владанїя людѣхъ, како сѡ до сѣга кнїлї мирнї и шблюдованнї, и по семъ сегаъ такогерѣ да сѡ мирни и шблюдованни, ни шть кога да имъ не є забава и досада. и пакъ више реченниє кнезѡ и властелє нихнемъ мѣстамъ школнє жопѣ и землѣ, що сѡ сѣ царство ми мирни и размирни, илї по морѡ илї по сохѡ, реченномѡ кнезѡ и вла-

стеат҃ градѸ слободно да доходе и ш҃тходе, и ни ш҃тъ кога да им не є досада и забава. и пак добровачки тир҃говци под царства ми владанемь земаамь тир҃гом и сьвоюм мархомь слободнѸ да доходе и ш҃тходе, и речениемь тир҃говцемь дошам и їманю и пратежоу и людемь ни ш҃тъ кога досада и щета да не боде: и на потовех потна царина да се не ище ш҃тъ них тир҃говце, рази гди продадѸ пратеж и їмание, по старомь законѸ и ш҃бичаю царинѸ да платє, алї ш҃тъ сто аспри дви аспри да се ѕзнама: ако лї свою мархѸ и пратеж не продадѸ, кога им драгѸ боде своє їмание да понесѸ, никтѸ да имь не забави, и да имь не задиржи. и пак ако некога чловѣка дог имаю, содом кожїнамь кад се ш҃бнандє, да сї дог ѕзмѸ; и пак свидоцї ѕ ДобровїиѸ на них людєх дожники що свидоче, нихна свидочєа на них людєх да се прима: ако лї дог на торчинѸ боде. до каднє да пондѸ сведочьом, кад се ш҃бнандє дог, да им се изда и наплати. и пак за чожда чловѣка дога радї добровничанїи човѣкѣ да се не хватї. но кои дожан боде, тога чловѣка да хвате. и пак ш҃тъ царства мї землє нетко ако їманиє ѕзїмавшї ѕ град Добровник покєгне, по законѸ нихнемь да се прашє и їзнандє, нїкомѸ їманє да не загинїт. и пак ако ш҃тъ Добровника нетко ѕ царства мї землю ѕмрє, за негово ш҃шасно їманє ш҃тъ царства мї никтѸ да не задинє, и не ѕзмє; но негова ѕроднина дошавшє да ѕзмє. и пак царство мї, що єс размирни землє тир҃говцї ѕ добровачкнє град, и ѕ них мєгѸ земаамь тир҃гованєм ако дондѸ, ны ш҃тъ кога да им ниє забава и досада. и пак ако им ш҃тъ царства мї землє више реченомѸ кнєзѸ и властєлє земаамь некомѸ човѣкѣ щєтѸ и зло ш҃чинї, тєрє ми сє царствѸ ш҃повида, а царство мї тоган човка, що боде подокан. да га кротѸ прибишемь, и ш҃тъ негова їмани, що боде щєтѸ и зло ѕчинил, да наплатим. и више окога нашєга писани заканим сє, тако мї родитєат҃ дошє, и тако мї верє, и тако мї сєнове глава, зарадї више речєнї добровачки кнєз и властєлє, доклє царство мї правѸ и вєрно сложєѸ, више ш҃китани писанѸ и рєчї царства мї да не потворим и да не поречєм и не поколобим. такон да сє знає. пис(а) мєсєца март(а) .є. дана, ѕ мистѸ Бро-сї, рожства хїрстова .хѣѣѣ. лєта.

Ab initio turcice: Chuvsî gani jûl mugch nil-m in. Selim chan ibin Bjazit chan el mugaffer dajlen.

Гласникъ. IV. (1852.) 220.

CDLXXVII. (1520—1523.)

Suleiman II. sultanus fatetur se accepisse a Ragusinis tributum XII. millium et quingentorum hyperpyrorum.

Милостію кожию ѿ великие царь и силние господарь и великие амиръ сѣлтанъ Селиманъ всемъ землямъ приморскнемъ и рѣмскнемъ и караманскнемъ и натооскнемъ и романскнемъ и инемъ млозинымъ землямъ господинъ. пишеть висота царствна ми ѿ васнамъ почтеннемъ кнезовемъ и властеломъ дѣбровачкемъ много поздравлене и херетисане племенствъ ви. паке ведомо да ви ѿ племенствъ ви, како ѿ сие време цю сте послали законни харачь двана деста тисѣхъ и петъ сать дѣкатъ по покисари веровани властели по именомъ Икѣта и Аска, цю се ѿстъ згодило и ѿ милость временъ ѿ пресветлогъ и пречистогъ нашего пророка поконна Мехемеда ѿ девѣтъ стотинъ и ѿ два десети и ѿ .а. лето ѿ месеца ребиъ-лъ ахира на десѣтъ дана, и донесоше речени харачь на честитон порти царствна ми, предадоше подпоно ѿ ризнице царствна ми, и царскъ почтенъ ми рѣкъ целивавши и овесливши се справише. и верованиа ради одъ честитон порте царсва ми даде имъ се хѣскъмъ ѿ рѣке, како да имъ се верѣ. такоѿ да знате. писа месеца юна .а. дана, ѿ мѣстъ Гиразъ.

Descriptus ex apographo latinis litteris scripto. In anno Mohammedi .а. male se habet.

CDLXXVIII. (1536.) 7045. 24. decembris. U Pešti.

Mustafa, capitaneus Danubii, capitaneo strigoniensi Petro scribit posse regis legatum secure Constantinopolim ire.

† Ътъ Мѣстахѣе воеводѣе капита(на) дѣнанскагоѿ поклоне животомъ и здравіемъ братъ и приѣтелъ и сѣседъ моємъ, господъ капитаннъ строгоскомъ Петръ. зава посалъ кралѣвѣ свѣтлоѿсти покисара, цю ѿ ваша милость книгъ дослала и вашего чловѣка за покисара, да подеѣ честитомъ царъ на портъ, да мѣ ѿ вѣра вѣликагоѿ бога,

тко є неbow и землѣ сътвориw, и свѣхъ светихъ божихъ апостолаъ и пророкъ, и честитакоw цара свѣтанъ Едлимана вѣра и господара Мех(ме)тъ вѣга Ихибашинѣ вѣра смедеревьскагоw, и що є честитагоw цара а свее господее вѣра, и негова хранена вѣра и мога вѣра витешка Мвстахѣе воеводе и свѣхъ юнака, ткоw сѣ ко мене, вѣра юначка, да слободноу да додеє вашъ чловѣкъ, тко ѣе покнї честитомѣ царѣ на портѣ, да га лѣпоу шправїмъ с нашѣмъ чловѣкомъ до гвсподара Мех(ме)тъ вѣга, а гвсподарѣ ѣе честитомѣ царѣ послати и свога чловѣка ш-ниме послати, да здравоу поде, и шпетѣ доде здравоу честитомѣ краљ. како вашоу милости драгоу, такоу да бѣде. и богѣ дрижи вашѣ милость ѣ гвсподствѣ длѣгоу амень. и послахъ мога чловѣка Петра вѣрована и заклета: ц-о-нѣ вашоу милости ѣзговори, вѣрѣтъ мѣ, тоу сѣ мое истине рѣчи, вѣрѣ ваша милость и чѣваате га, на вашѣ га самѣ вѣрѣ послау.

Писа сѣе книга мѣсеца декемвриа .кѣд. днѣ въ лѣто .жмѣ., ѣ Пеци ане. братѣ моумѣ шстрогоскоумѣ капитанѣ Петрѣ ане.

CDLXXIX. 1537. (7046). 30. octobris. U Velikom Varadu.

Joannes Zápolya, Hungariae rex, Mehmed beg, domino Serbiae, scribit se ejus litteras accepisse.

Главнумѣ и оувозмоумѣ гвсподаарѣ сръбьскїе землїе, санчакоу смедеревьскомѣ, белградскомѣ, подѣнавьскомѣ, посавьскомѣ, посремскомѣ, инемѣ више крашнимѣ градовумѣ гвсподарѣ Мехмед бегѣ Ихиѣпашикю. шдѣ бога захтевамо твоєи милости добрѣ сръкю и нарѣкѣ. милостїю божїєю Иношѣ краалѣ ѣгрьскїи, хръваатскїи, далматїнскїи, поморавски и лѣжацки морколабѣ и шбоимѣ Шлижїиамн херцегѣ, пишемѣ славномѣ и ѣвозмоумѣ гвсподаарѣ сръбьскїе землїе, санчакѣ смедеревьскомѣ, белградскомѣ, подѣнавьскомѣ, посавьскомѣ, посремскомѣ, и инемѣ вишемѣ крашнимѣ градовумѣ гвсподаарѣ Мехмед бегѣ Ихиѣпашикю. по поклонїенїю шдѣ бога твоєи милости добрѣ сръкю и нарѣкѣ ѣ честитога цара животѣ захтевамо. по томѣ донде до насѣ твоєи милости чловѣкѣ и поглавити слѣга, нами книгѣ шдѣ.

вашей милости донесъ, на име Все-благъ чашыъ баша, и книгъ твоѣи милости проглаголахмо, и на рѣчи шдъ твоѣи милости слыге пакъ свѣдо по хубаво по рѣдъ разсмихмо, ми се томъ яко шбродовахмо, и великъ веселшсть имахмо. и на томъ богоу хваалоу дадохмо, какоирѣ ю наамъ богъ великъ радшсть и добить даалъ ѡ сианого и честитого цара животъ и честитого цара срѣкшмъ и твоѣи милости наркомъ, ис-коѣ добрѣ срѣкше честитого цара и наша срѣкшстони. сада ю богъ даалъ твоѣи милости ѡ рѣке честитого цара непрѣтатель и наше непрѣтатели, сада ю твоѣи милость божишмъ помочию и честитого цара наркомъ свѣтаости честитомъ господаръ великъ слыжбъ счинилъ и нами великъ радшсть и велико прѣтательство и дрѣжшство, що ми по богъ и по честитомъ царъ захвалашмо твоѣи милости. да ти ю свѣтаалъ шбразъ честитимъ царемъ. и пакъ кѣ разабрати твоѣи милость штъ твоѣи милости поглавитого слыге Все-благъ. и шдъ бога захтевамо твоѣи милости добрѣ срѣкшю и наркъ ѡ честитого цара животъ на многа лѣта лѣтшмъ. писа въ лѣто .хѣмъ., мѣсеца шк(тебра) .л. днь, ѡ градъ Великомъ Парадоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXX. (1537) 7046. octobri mense. U Velikom Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, ad Mehmed beg, Serbiae dominum, mittit Fekete János.

Главншмъ и сзможномъ господаръ сръбскіе земліе, саанчакоу смедеревскомъ, белградскомъ, подѣнавскомъ, посремскомъ, посавскомъ, инемъ више краишнимъ градовшмъ господаръ Мехмедъ бегъ Ілхѣмпашкию. по поклонѣнію шдъ бога захтевамо твоѣи милости добрѣ срѣкшю и наркъ ѡ честитого цара животъ. милостію божиною Ілношъ краљъ сгръски, хръватски, далматински, поморавски и лѣжацки морколакъ, и шкомъ Шлизѣлами херѣцегъ. пише милость краљѣвства ми господаръ сръбскіе земліе саанчакоу смедеревскомъ, белградскомъ, подѣнавскомъ, посремскомъ, инемъ више краишнимъ градовшмъ господаръ. по поклонѣнію шдъ бога захтевамо твоѣи милости добрѣ срѣкшю и

наршкѣ ѿ честитого цара животѣ и ѿ здоровію на многа лѣта. и по симъ даємо твоеи милости на знаніе, како пѣстихъ твоеи милости нашего поглавита сьбгоу Фекеѣ Иноша до вашей милости, и кою кѣ рѣчи имати до твоеи милости, да мѣ вѣрѣють твою милость, за що сѣ то наше истинне рѣчи краієвьскѣ. и шдѣ бога захтевамо твоеи милости добрѣ срѣккю и наршкѣ ѿ честитого цара животѣ и здоровію на многая лѣта лѣтѣмъ. писанѣ въ лѣто .х.злѣ., мѣсеца шктобра, ѿ градѣ ѿ Великомъ Барадоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXI. (1537) 7046. 30. octobris. U Velikom Varadu.

Ioannes Zápolya, Hungariae rex, legatum suum Fekete János commendat Ferhat apud Mehmet beg.

Племенитомѣ и мудромоу и оу всемоу почтенномѣ и почитеннѣ чисти достоинномѣ и ѿ витештвоу избранномѣ, въ храбростѣ нарочитомѣ витезѣ Ферхатѣ Мехмед беговоу много здоровіе и поклоненіе. милостию кожією Иношѣ краалѣ ѿ грѣскѣи, даалматїински, поморавски, лѣжацки морколаабѣ и шбоимѣ Шанжіали херцегѣ. пише милость краієвьства ми славномѣ и плѣменитомѣ и ѿ витештвоу избранномѣ и въ храбростѣ нарочитомѣ погранишномѣ витезѣ Ферхѣ кїетьхѣ славного Мехмед бега много здоровіе и поклоненіе шдѣ бога да имашѣ а шдѣ насѣ краієвьскѣ милость. захтевамо вашѣ милости добрѣ срѣккю и наршкѣ. по симъ разбрахѣмо истинномѣ, како вї' ѣ богѣ даалѣ великоу радѣсть и вѣликоу веселѣсть и много добить ѿ честитого цара животѣ, и на тѣмъ ми богоу хвалоу даємо, іерѣ вї' ѣ богѣ даль ваше и наше непрїятелѣ подѣ роукоу. тога ради да зна твою милость шдѣ іедно врѣме, и ми великѣ товарѣ носимѣ на своємъ раменоу, яко врьло брѣме. тога ради молимѣ те, како да боудѣ твою милость, добромъ речѣмъ оу господаара Мехмед бега пологѣ нашего вѣрного сьбге подлогѣ Фекеѣ Иноша. и коюрѣ ти нашѣ повздани сьбга има ти говорити вашѣ милости, да мѣ ваша милость вѣрѣють, іерѣ сѣ то наше рѣчи истиннѣ. и шдѣ бога захтевамо твоеи милости

живота и здравіѣ аминь. писано въ лѣто .жзмс., мѣсеца
октобра .л. днь, 8 градъ 8 Великомъ Бардоу.

Ioannes Rex manu propria.

CDLXXXII. 1544. 21. junii. Ragusii.

Legati monasteriorum Chilandar et S. Pauli in Atho
fatentur se accepisse a Ragusinis pecuniam sibi debitam.

Милостію кожїю. да естъ ведомо всемъ и въсакомъ по
сѣмъ нашемъ верьномъ писанію, шть Гветые Гври Хиландар
манастира іеромонахъ проігдменъ Іѡнъ и шть светаго
Павла дѣховникъ Гава іеромонахъ ш ги посланици съ писа
ніемъ верованимъ примисмо и ми шбадва заедно шть го
сподина кнеза и властель Дѣбровьника града за свекю мана
стирома за две гвдине .ссв. дѣкати златихъ и .кн. дина
ри сребра, речене дѣкати и динаре примисмо на пѣно, а почь(нь)
шть рожьства христово тисѣкѣ .фмв. и сѣврѣшено лѣтѡ .в.
године минѣтѣ мѣсеца іюнія на .ка. днь лѣтѡ христовѡ
.жфмд., и за свѣдѣтельство и великое верованіе шван веро
ваніе нашъ листъ, и печатисмо нашими верованими печат
ми светаго манастира Хиландара и манастира светаго Пав
ла. и писа Іѡванъ шть Хиландара и Гава шть светаго Павла
въ лѣто христово .жфмд., на .ка. днь мѣсеца іюнія.

Спомен. 174.

CDLXXXIII. 1566. 7074. 18. junii. Sučava.

Alexander, Moldaviae vojevoda, Ragusinos orat, ut
pronepotibus et proneptibus herceg Stephani solitam elee
mosynam mittant.

Ісѡс Христосъ .жзод. .жзс. жвна .лн., 8 Молдави.
божнею милостию Ялексендаръ, воєвода господарь земли
молдовскон, пишемъ племенитимъ и мѣдримъ и всякое ча
сти богомъ дане и похвалене достоянимъ и вазде избра
нимъ и верованимъ господамъ и властеломъ дѣбровачкиемъ,
кнезѣ и властеломъ дѣбровачкиемъ, веле драго и лѣбимо
поздравление, а сада даемъ знати господствѣ вашему, како
есмо здорово, докле хоѣе богъ 8 здоровью честитого цара. а
сада да зна ваше вѣнѣ почтовано, како имамъ кон себе неке
слѣге и сироте, три братенце на имѣ Гевргия и Павла и Сте

ѡана, и двѣ сестре имаю на имѣ Катаринѣ и Марію, шѣ сѣ реченѣ сиротѣ прадѣдци херцега Стеѡана, кои є вѣшѣ ѡ вриѣмѣ минѣто господар землѣ Херцеговинѣ а ваш бѣгъ, града Дѣбровника сѣсѣдъ и пріятель, а сада ѡ шѣ вриѣмѣ шѣ реченѣ сиротѣ хранѣ се кодъ господства ми шѣтъ богоданаго ми иманѣа, теръ ми казашѣ за неки шѣвичан вашѣга госпоцтва, како стѣ имали сврхѣ реченихъ сирота нехъ милос и сврхъ старнехъ нихъ, да им стѣ дакали милостинѣ по вашои докрон воли: тога ради послаю реченѣ сиротѣ Гѣвргіѣ и Павлаш и Стеѡанъ и сестре нихъ Катаринѣ и Марію послаю човека на имѣ Лазара Гѣвиншанина, просѣ, да имѣ властелѣ дѣбровачкѣ пошлю каковѣ милостиню.

Александръ военвода повелѣ господарь земли молдавской, писа Драгомиръ сръбинъ ѡ местѣ Гѣчаѣѣ.

Спомен. 160.

CDLXXXIV. Saec. Saec. XVI.

Ali Beg Pavlović. Litterae credentiales.

† Ъдъ военводе Яли кѣга Павловиѣа, земли господарѣа, мѣдрѣмъ и племенитѣмъ свакоѣ части богомъ дарованиѣмъ госпоцтѣмъ дѣбровачкомъ, кнезъ и властелѣмъ и свои опѣинѣа госпоцта дѣбровачкога. властелѣ, ꙗ ꙗѣ к вамъ право, а вѣи ка мнѣа, како вамъ є ѡгодно госпоцтѣмъ, да ѡ то послахъ мое гламѣце Радѣѣ Вѣскаслиѣа з дрѣжбомъ на ваше свѣтцѣ, нека намъ стѣ весели, богъ прѣпорѣчени и васѣмъ славномъ госпоцтѣмъ.

Sine sigillo. Origin. chartae. in c. r. archivio Vienne. Спомен 75.

CDLXXXV. (1613) 7121. Dečani.

Athanasius, hegumenus in Dečani. De aquae ductu facto ab Ioanne hadži in Dečani.

Царь царствѣющіихъ и господь господствѣющіихъ, сѣдрженѣ областію всѣ тварь, єдинъ вѣ свѣтѣа присно сѣщитѣмъ, вѣ трѣхъ сѣставѣхъ прѣбываѣи, богъ шѣтъ бога, свѣтъ шѣтъ свѣта, животъ и животъ податѣль, прѣвѣчна мѣдрѣсть и сила, иже безъ матерѣа на небѣсѣхъ знаѣмъ и паки нашего ради спасѣнѣа безъ отѣца на земли шѣтъ матерѣа вѣи-

Гмѣрѣни ігумень Ядана сѣ теромѡнахъ съ
вратными.

Еще же приложи, съградѣи воденицѣ на Быволѣхъ
в. в. вѣла шть нова дѣмѣла, и приложи подѣ іажю великѣ,
що доведѣ въноутрѣ монастыра, да є вакѣхъ съ лозицѣмъ
выше реченнымъ подѣ іажѣ, да се іажѣ не вѣдѣи и не
потѣкнѣ, нѣ да се правѣи іажѣ и каменїе и гвоздїа и желе-
зы и коло и покровѣ и прочаа ордѣа: тако съборно вси
свѣщахѡмъ.

Спомен. 177.

CDLXXXVI. 1618. 30. novembris. Chilandar.

Monachi monasterii Chilandar episcopum zagrabien-
sem Petrum Dmitrović orant, ut se sublevet.

Милостию кождѡмъ вишкѣнѣ Хрѣватѡмъ и Словиню, о
кожѣственѡи благодати вѣладающѣмъ и изъ оутрѣбѣ матѣ-
ринѣ шѣвѣгѣномъ и изѣраанѡмъ шть дѣхѣ светаго и оу-
кожѣственѡи благодати єже быти наставникѣ и оучитѣлю
говорѣ и пастирѣ чюканѣмъ стада Исѣ крѣстова прѣславного
и когѡмъ покриваемога града Загрѣка за єже проповѣдати
свето єуѣгѣлкѣ кожїе и навѣстити, ки не знаю шдѣ добро-
дѣтели твоѣ спасенїе, и ки сѣ заплениєни шдѣ дѣхѡмъ нечи-
стихъ шѣлободити, да вѣдѣте и вы сами пастѣ ради твоеѣ
оуслышати слаткога шного гласа: вѣрнѣи слѣго и добри, оу-
мало ми вѣрнѣ вы, надѣ многими тѣ поставлю, вѣлѣзи въ
радѡсть гѣшпѡдина свога. ш освѣтѣна главо прѣщѣдрагѡ
и милостивѡга госпѡда нашего Исѣ Христа, молимо мы
понижнѣ, да коє стадо имашѣ подѣ сокою богѡмъ данно
ти, оузможѣшѣ оучювати и изѣвести на пажитѣ оу прѣки-
ванѣе благѡхъ швацѣ, гдино гласѣ госпѡдиновѣ слышитѣ сѣ
и познака сѣ, какѡто си сѣ исподѡкїю тѡи светѡи слѣжѣи бла-
годатїю Исѣ Крѣста в. м. и поданїемъ светаго дѣхѣ бити
пастирѣ и наставника говорѣ и оучитѣль шрѣсага тѡга, смѣавѣ
приносимо вышѣмъ богѡмъ разѣмномъ светитѣлѣствѣ понижни
вѣрднѣи и шпатѣ Нларїѡнѣшѣ съ своимъ братїѡмъ светаго
монастира а шдѣ рѣда светаго Ёксилїа црѣква, кою съгради
светы краль Стефанѣ на славу и дикѣ влаженѣ дѣвы Марїе,
на имѣ Хиландарѣ оу Светѡи Гѣри адонскѡи, сви копно по-

низно поклонѣннѣ творимо до свѣте земли, свѣте рѣке цѣ-
ливаемо, ако и нїе оустнїа ми срьдѣчною любовїю, законо
достон истинномъ шбразѣ ваше свѣтннѣ, и вѣшма хвалимо
в. м. на вашемъ прѣжднѣмъ дочеканїю и омнлованїю нашѣ
братїю, коѣ к вамъ приходе, когъ плати и прѣчнстаа мѣче-
ника божїа и сви свѣты в. м. паке с то сада послѣмо брата
нашега дѣховника Григорїе Пеашиновиѣа и попа Мелетїа, да
се поклоне и благослове оу свѣтннѣ мѣше свѣхъ насъ, и да
скажѣ в. м. ш нашемъ неволномъ станїю подѣ господомъ,
кою сами чюете, в. м., какви сѣ нами крыщенникомъ, нѣ трѣ-
пимо бога ради великѣ неволю полагаѣ крыстіанске вирѣ, а
сада иное помоѣи не има веѣь бога и прѣчнстѣ дѣвы Марїю
и в. м. штачаство. и около васъ светомъ крыстіанскомъ гв-
сподомъ то писасмѣ за вѣрѣ и любовь, и хоѣе в. м. штыць
више речени оустнїа кѣ оустомъ сказати, ако га богъ здраво
до васъ донесе, и свѣблагы когъ, кон є оу тронствѣ славимн,
да и насъ грѣшнихъ и недостоннихъ вашихъ ради свѣтыхъ
молитавъ полѣчити прощенїе грѣхѣмъ и шѣе деснѣ странѣ
стати господина нашего Исѣ Христа оу данѣ страшнога не-
гова сѣда испитанїа нашихъ танинїхъ, що смо створили.
аминь.

Прѣмнлостивомъ господинѣ и светомъ шцѣ Петрѣ
Дмитровиѣю, вишкѣпѣ загрѣбскомъ и свега хрватскога
шрсага и словинскога.

Янно д. 1618, мѣсеца ноявра .л. днь.

А tergo: Трѣмѣкти дѣховнїи, шрганѣ богѣмъ дах-
новѣномъ и источникѣ сладкомъ, ки истачае животнаа
словѣса, гвсподинѣ, господинѣ Петрѣ Дмитровиѣю, светомъ
вишкѣпѣ загрѣбскомъ и свега шрсага хрватскога и словин-
скога, тѣ листѣ да се даде ѣ свѣте рѣке нїегѣе оу Загрѣбѣ.

I. Kukuljević nobiscum communicavit.

Additamenta.

CDLXXXVII. (1264) 6772. ind. VII.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex, et rex Stephanus Vladislav.

Въ лѣто .жсѣгов., индиктиона .з.-го, снѣ книга прологъ написа се въ храмѣ светаго спаса въ жоупѣ Чрьнои Стѣнѣ въ мѣстѣ рекомѣмъ Милешева въ дни благовѣрнаго краля Оуроша и брата моу краля Владислава, ѣмоуже и писаше се повелѣннѣмъ тогда боудоураго игоумѣна спасова Спиридона.

E prologo membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXVIII. (1286) 6794.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex.

Въ многосвѣтлыми своими намиже же цвѣтъаше въ насъ ѡ господѣ свещенодѣтельми блажены и великими наши архіерѣи и слоуга христовъ въ светыхъ ѡтѣцъ наши Иаковъ сътежаннѣмъ многихъ инѣхъ священныкъ съсоудъ и чьстныхъ книгъ, ѣже вѣложи въ светоую цркъвь прѣсвѣтыѣ богородице и светаго Сумѣшна, и се приложи поученіѣ сказанѣмое Златоустомъ и инѣми светлыми оучители ѡ(тѣ) светаго ѣуангелна: написано же бысть въ дни благовѣрнаго и богочьстывааго самодръжавнааго краля всѣхъ српскихъ земель и поморскихъ, гръчскими странами господьствоующаа Стефана Оуроша, сына светаго краля Оуроша а правноука светаго господина Сумѣшна, въ .ѣ. лѣто съ богомъ дръжавнаго владычества ѣго, ѡтѣ числа же сложенна мира лѣтъ .жсѣгд. въ снѣ лѣто поставленъ бысть свѣты прѣдсвищеный архіепискоупъ Иаковъ. азъ ѣго неклочимъ рабъ и сиракъ Драгоманъ повелѣннѣмъ ѣго написахъ снѣ свѣтыѣ книги въ славоу Христа бога нашего. аминь.

E Chrysostomi interpretatione evangeliorum membran. mon. Dečani nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDLXXXIX. (1322). 6830.

Stephanus Uros II., Serbiae rex, fundat ecclesiam in Gračanica.

Царь царст(в)оующимъ и господь господьствоующимъ, свѣтъ живымъ и непрестоупнымъ, и вѣсть владыи и землею царьствоуєи и прѣисподьнимъ господьствоуєи, животомъ и смрътию шкладаєи, и вшедышоу ємоу на гороу, на гороу даворьскоу, яко оуказати хотє оученикомъ си свѣтлость кожествыныє славы своєє: потычимъ ... и на всѣмъ срьдцємъ и оумомъ на высотѣ кожествынааго въсхождєннѣ, некли оузримъ славоу кога нашего, въсхотѣвшомоу ємоу за прѣмного єго милосердїе помиловати рода чловѣча и шживити оумрьшвлєнныихъ грѣхми; и шкрѣтаєть сєбѣ изышоучимъ єго. тѣмъже и изъ начє всѣхъ тѣи ѣи..... Стефанъ краљ Оурошъ вторыи, правноукъ свѣтаго господина Симеѡна, спо.... моємоу Христоу и прѣчистѣи єго матери, єсть застоупница родоу ристыаньскомоу, да и .. вапню: въздвигни мє изъ глаубыни грѣховныє, и прос(в)ѣти ми очи срьдечѣи, прѣчистаѣ владычице, боуди ми помощьница и покровъ въ страшноє и второе пришѣствие. и по божию изъволенїю господи кога и спаса нашего Ієсу Христа краљєвствоующеу ми краљу Стефану второму Оурошоу, правноукоу свѣтаго Симеѡна, видѣхъ раздроушєнїє и падєнїє храма свєтїє богородице градчаньскїє, єпискоупнїє липляньскыє, сьздахъ шть шснованнѣи и пописахъ и оукрасихъ вьноутрь и извнѣ. сии оубо всѣмъ разоумѣти писа краљєвство ми яко хрисовоуле створєни прародитєли и родитєли свѣтѣи богородици градчаньскон, єпискоупни липляньскон, въ нухъже села и засєлєнѣи и пашє, лѣтница и зимища шкрѣтъ краљєвство ми, єдно потлєно а двоуго погублєно, и въ истини вѣданнѣи прародитєли и родитєли азъ грѣшныи Стефанъ краљ Оурошъ вторы.. и сь..... мь самодрьжьць всѣхъ срьпскиихъ землѣи и поморьскыихъ, вьписахъ хрисовоуль сии села имен Грачаница и Боушница и Бєлицє сь засєлєнѣи нхъ и сь мєстѣми стоудє ... янѣи право по полю оу Брѣстїєи къ спасовѣ црькви прѣс-полє право на Бєоуланово водѣжничице право оу рѣкоу градчанскоу и ковь

право оу Мамаславѣ водѣниці и прѣко оу кроушкоу 8
 вѣлѣгъ и шть кроушке прѣко оу Кроушевыцъ, и Кроушевца
 како не стаєть, право оу Боутовыцъ по дѣлоу на шраноу
 полноу на Коуманю главоу на недѣлю по дѣлоу право надъ
 Броусъ и шдъ Броуса по дѣлоу право на Ёстрынъ Брѣхъ и
 шдъ Ёстрога Брѣха на Велетѣнь мегю Соушицъ и мегю Гоу-
 щеричю по дѣлоу право на бродъ, како дѣла не стаєть, и
 шдъ брода поутѣмъ велимъ по полю право на поутѣ. кои
 гредѣ изъ града оу Прициноу, поутѣмъ на прѣвынъ вѣлѣгъ
 право оу жоупанъ стоуденьцъ. а се людие, коихъ је привель
 єпискоупъ Игнатіє, шдѣпрѣвъ шдѣ властель оу Санвовон,
 триє братѣни: Филипъ съ сыновы, Стефанъ сынови, Бог-
 данъ сынови, Радъ сыновы; и два братенца, коѣ прида
 кралѣвство ми: Милослава и Десимира, и Доброуха сыномъ
 и съ оулами кралѣвства ми; и оу Соушинци два братенца:
 Радѣа и Братослава. а се цю соу градчанѣни шдѣпрѣни
 шдѣ Ёливера: Любанъ сынови, Гюрь сынови, Ранчикъ Ранко
 синовы и зъ братѣмъ. и да кралѣвство ми цркви єпискоу-
 пни липланьскон рибнике все шдѣ извода родимьскаго дори,
 како оутече оу Ситницоу, вси риболови празникоу и ємоу
 цю је досыть, и цю се нахѣде водѣниці по томъ изводу
 на Паоуни шдѣ горнега рибника до Ситниці, и шдѣ вска
 водѣниці цю је оузимало кралѣвство ми, половина всакѣ
 водѣниці да је цркви єпискоупни липланьскон, а шдѣ
 да стави всакон водѣниці гвоздиє и камы єдинь. и црковь,
 коѣ єсть оу на Паоуни, подѣложихъ въ швласть єпискоупниє
 липланьскиє съ пономъ Добромиромъ и з дѣтию, и цю је
 оу те цркви, два чловѣка Храпа и Радосавъ, шва з дѣтию.
 и сѣнокосъ, цю је косило кралѣвство ми, ниже сокальника
 и съ землею шть тога сѣнокоса право доломъ горѣ с тѣмизни-
 нивами на архієпискоупово станицѣ и шть тоу горѣ оу
 полѣ. и водѣница, коѣ єсть ниже рибника долнега, да је
 цркви градчаньскон, и єпискоупъ да стави калѣгѣра или
 попа, коєга моу хтѣниє. и нива, коѣ єсть ста..... нон
 странѣ и . . ра, да је цркви паоуньскон. и видѣ кралѣвство
 ми, єре вѣше баньска оуписана въ штьчинѣ ми хрисовоулѣ,
 и нє зєхъ изъ штьчина ми хрисовоула, и създахъ црковь
 свѣтаго Стефана и а за то дахъ із..... тоу близъ ю

цркви светые когородице съ всѣми ми мѣстами правими,
 Соуходоломъ, Скоулановомъ и Лыпиномъ съ Батоуеи
 обрѣи светие на село Лыповъ право поу-
 темъ по дѣлоу мегю Мотычанъ и мегю Кроушквѣцъ право по
 дѣлоу и на Боутовацъ и ... орадъ оучинныхъ за мѣ
 штьцъ кралевъ господа цркви градьчан анскоу
 єпискоупни Градьчани храмоу да господиномъ и
 з братомъ Стефаномъ єпискоупомъ Савомъ
 ма оми сръпскыи изволениемъ великоу
 лавроу игоумениу светаго и великаго прьвомѣченика Стефана
 .. іе село имена попъ тоу али Шапранъ, Храниславъ
 Милославъ з Белемиромъ ниню ѡцъ з дѣтию, Бо-
 линъ сынови лавъ з братомъ, Богданъ Радомисанъ
 и з братомъ и з дѣтию, Гон славъ сынами з бра-
 томъ, Прьвѣ з братомъ окоу Паричикъ Дончинъ з бра-
 тиями, Прѣдивон съ сынови, Докрило з братомъ
 вникъ з братомъ, Тоудоревникъ Дмитръ з братиями и то ...
 ... ль з дѣтию, Драгоуикъ з дѣтию, Михонло въ зетѣ
 Станиславъ Страхинъ Докрило. и Банѣ оу Соухо-
 грѣлѣ, кон вѣхоу такожде зписан въ штьчинѣ ми хрисо-
 вслѣ, и възехъ и дахъ светомѣ Николѣ єпискоупни дѣбрь-
 скон, а за не дахъ замѣноу светѣи когородици градачанъ-
 скон ѡ Полозѣ Ѣдри цркви светаго Дмитрия съ людѣми и
 съ паниномъ и съми мѣстами правими, како си іе имало се
 то шдѣ искони, и Борково мѣсто, що се находитъ оу Подъ-
 вѣрѣзѣхъ, и дворъ съ людѣми и оу Лышцѣ все, що іе надъ
 Борково. и за влахѣ Драгобратикѣ, коіе дахъ светому Сте-
 фанову, дахъ за не замѣноу єпискоупни липляньскон Романне
 влахѣ, а се власи имени: Нѣгославъ з братишмъ, Драговѣцъ
 з дѣтцями, Дражанъ з братіомъ, Драгославъ з дѣтцями,
 Коуколь з дѣтцями, Гонкина жена з дѣтцями, Станиславъ
 з братишмъ, Бериславъ з дѣтцями, Драгославъ з дѣтцями,
 Инекавъ з дѣтцями, Тоудоръ з братомъ, Братославъ, Мар-
 тинъ, Бериславъ зети, Гюргъ з братомъ, Доубравѣцъ з бра-
 томъ и съ сестромъ, Храпѣ Гръкешикъ, Владъ, Добронѣ бра-
 тоучедъ, Добре з брати, Тоупѣ сынови, Дроужкоіе з бра-
 тишмъ, Люке Братославъ з дѣтцями и Балнинъ сынови, Ра-
 домиръ и Мръша. а се людие, конхъ шдѣврѣсмо шдѣ

Стрѣза влахѣ: Понхна сынови и братѣи Радовники, Стань сынови, Болеславъ сынови, Доброславъ сынови. оу Моравѣ село Жегра и съ мегѣми: оу Топольници село Коретини и меге моу: на мраморъ право прѣзь локвоу на рѣдиноу и шдѣ Гроушина иевца на Доюкъ до села прѣзь рѣкоу оу.... потоку; оу Родиман кодѣица с намікстиемъ и съ шворінемъ; на Ситници Сипиыкъ, Тинина, Кышеградъ, шдѣ моста до широкого брода, и дахъ иен оулиаріа именемъ..... съ оулами и з дѣтию, да соутъ цркви до вѣкъ аминь. и по Липляню и по Моравѣ и по Топольници, како іе било и шдѣ искони, и по Бранию и по Славичюу и по..... и по Заетовон и по Морозвиздоу и по..... и иенже штъ швласти грѣчскыіе господѣст(в)оуіен краль земль и по іеговѣ лилаости, коіен подасть шкладати іепискоунии или призренскон или липлянскон, и по Липляню и по Моравѣ и по Топольници попове и поповѣци сынове..... и братиѣ иамъ и намікстни ихъ и.. лебамъ ихъ, тѣмъ всѣмъ да шкладаетъ іепискоупъ липлянскы, кон въ призрѣньскон іепискоунии. законъ стары сръвлемъ: меронѣхъ шре .д. мѣти, а сѣкальникъ .ѣ. и заманицомъ вѣдвоу плауѣа .г. мѣти да шроу, и тако да га по....зоу шш вѣрхоу и оу роупоу оусплаю и пакъ издаде, и ликадоу надѣ жрѣкицомъ дѣлаеи да косе вѣдвоу накоицомъ с пласти и з дѣти. меронѣхъ сипле сладе трици оу години, и да га шхмелн: ако боуде кеке трѣтѣ цркви сладе, да га попъ шхмелн; и да носи меронѣхъ поносъ до кралѣва стана; кто коне ила, рождѣствоу христовоу всаки меронѣхъ да довози по возоу дрѣвѣ, и да носи меронѣхъ лоуча рождѣствоу христовоу и праздникоу скетыіе богородице; и да лове три дни заіеце заманицомъ; развѣ поповъ послоухъ цркви .д. динари а роука .ѣ. динарь; и гдѣ годѣ се при цркви чловѣкъ на кралѣвѣ соудѣ, да іе глоба црковна и послоухъ и роука; чловѣкъ оукраде дроуѣа си да плати цркви .г. перперн .г. вобити на .г. перпере; мѣхоскоубина .ѣ. динарь; а чловѣкъ кон краде цркви и краждоу оучини, цю рече господиіи краль: или кто ила оулианикъ, да даіе праздникоу скетыіе богородице оули: кто ли не да, а ила, да оузме попъ самъ; и на всѣхъ трѣзѣхъ, кон соутъ въ земли кралѣвѣства

ми, цю се продає црквино или се име коупувати цю цркви, да се не оузима царина, нѣ да речеть попъ на свою доушоу, како ієсть соуше црковно. и видѣ краљевство ми насиланіє на людехъ прѣсветыіє богородице шдѣ школьныхъ и междуосовныхъ чловѣкъ, и створиныхъ милость цркви светон богородици и людехъ ієіє при ієпискоупѣ Игнатин, кто нѣ прѣль и шдѣ прѣль люди и извель, по семь сега да не пречи соудѣ за люди ни извода, нѣ давалъ и пращамъ сии вса храмоу светыіє богородице. и приложи краљевство ми трѣгъ панагирѣ, ієже ієсть празникъ клаговѣщеніє светыіє богородице. кто ли снѣ прѣстоупи или потвори или разори, да іє проклетъ шдѣ господа бога вседръжителѣ и шдѣ прѣчистыіє матере богородице, и да коудеть побниєнь шдѣ сили чьстнаго и животворещаго крѣста господня и шдѣ .тѣ. светыхъ штьць ник..... и шдѣ .вѣ. апостолѣ и шдѣ всѣхъ светихъ Христоу богоу оу аминь, и .. . юдѣ да ієсть причтєнь, и шдѣ мене грѣшнаго Стефана Ёроша крада да іє проклетъ въ вѣкы боудущи аминь.

Стефанъ Ёрошъ по милости божи краа и самодръжьць всѣхъ сръпскыхъ

Писа се въ лѣто .swl.

Inscriptio in muro ecclesiae, quae est in Gračanica, quam descriptam a Stephano Verković nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDXC. 1388. 28. februarii. U Ucimu.

Georgius Balsić, Stracimiri filius, statuit in terra sua posse Venetos libere mercaturam facere.

Subscriptio diplomatis latini serbica: **И** господинъ Гюргъ рекохъ написати овди книгѣ.

Origin. in archivio veneto. D. Milak. Историѣ. 36.

CDXCI. Saec. XIV. XV.

Radić et Stephanus Crnojevići promittunt se Ragusinis amicos esse futuros.

† Въ име шца и сина и светога дѣха. обещава се Радичъ и Стѣпанъ Цръєнојевкии съкомъ братию своємъ слав-

номъ градъ Дѣровникъ, кнезъ и властеломъ дѣровчскимъ и лѣдемъ града Дѣровника, да смо нихъ срьдчини прѣстелне и братиѣ, и да прѣймо градъ Дѣровникъ и всакоимъ дѣровчскимъ чловѣкъ на всакомъ мѣстѣ, и да ихъ бранимо и швароюмо нихъ трѣгъ, кон ходи по нихъ земли и гдѣ мороремо досечи, да ходѣ по наше земли свободно безъ забаве, и да не пристаемо никомѣре, тко би ми хотѣлъ зло счинити, паче, ако свѣмо, тко б-и-мъ хотѣлъ зло счинити, да имъ навѣстимо и прѣповѣмо како брати и срьдчинимъ прѣстелемъ. и се рѣчи затвердеюмо нашомъ печатню.

A tergo: Pouelia de Radiç Çernoieulich e de li soi fradeli.

Sigillum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 60. Hujus Radič Crnojević mentionem non facit D. Milaković in historia Montis Nigri.

CDXCII. (1389—1405).

Stephanns et Vlk et mater eorum Eugenia.

Гонимаго ищюу постигнути и желаемаго насладити се. ты же, любими и сладкии Ісоусе, спасе мои, снѣ малою моею приношение прѣими, якоже приѣтъ и вдовѣи двѣ лепѣтъ, по неже и разбойникъ малъ гласъ испоустити, нѣ велию вѣроу шѣрѣте. вѣмъ же и азъ, слѣкренн и послѣдни въ иноцѣхъ, твоимъ неизреченимъ промышлѣниемъ прѣдъстатель въ шѣчѣствѣ моемъ вставленъ вихъ любовию братиѣ и повѣлѣниемъ господина ми кнеза Стефана и брата его Балка и матере ихъ кѣра Евгениѣ. сила и даръ приложихъ цркви господа моего Ісоус Христа светомъ пандократоръ иже въ Дечахъ, надеждоу имѣю сего малаго ради приношению вѣчинныхъ благъ насладити се.

Слѣкренн игоумъ Барлаамъ приложи сию книгъ цркви дечаньскон. (вѣч)на мѣ память. когъ да прости и помене. з-тисѣино и девѣто.

E libro chartac. mon. Dečani descripsit et nobiscum communicavit A. Hilferding.

CDXCIII. (1403—1405).

Stephanus, Serborum despotes, cum matre Milica et fratre Vlk monasterio Chilandar donat ecclesiam in Ibar et quosdam pagos.

† Мисакнимъ свѣтѡмъ взарикше си мисли вѣдѣшаи прѣдъзрѣше, тѣмъже кожьствомъ пророкъ Давидъ велє гласнѡ глаголаше: прїидѣтъ вси ѳєзици, и поклонѣтъ се прѣдъ твоѡю, господи; ѳєгѡже събытїе зрѣше ѳєже шѣ ѳєзику цркви, ѡкоже кагрѣниѣю царьскою шдѣшаи се кровню владычнѣю нже шѣ прѣчистїи хъ ребрь истекшею, и рад(о)уѡщи се красѣѣтъ се, и повѣлѣнїи съблюденїемъ скрѣпаѣѣтъ се вѣдѣше ради жизни въспрїѣтїе. енже слава и чѣсти въжде-лѣхъ наслѣднїи къ бити азъ въ Христа кога благовѣрнїи господни срьблѣмъ и нѡсакїи и странами нѡдѣнаескїи кнєзь Стефанъ и с благочѣстивѡю матерїю моєю кнегинѡмъ Миланѡмъ и съ прѣвѣзлюблѣннїи крѡмъ си Бѣлкомъ, и како прїхѡди къ мнѣ изъ Хїландара чѣстнїиши въ нѡвѡхъ старѣцъ кѡрь Герасимъ и съ нимъ чѣстни старци хїландарѣи кѡрь Іаковъ и нѡнъ кѡрь Сїльвестръ и Сѹмонъ нѣсѣмънъ шрашѣкни, и спомѣнѣше ми за цркви 8 Нерѣ въведенїе светаа въ светихъ, вацїиѣ Ѣвѣра Драгѡлаалѣи, како ю ѳє билъ шѣрека Хїландарѣ, и 8 хрїсѡвѣль шписаль, а не издалъ, и изнекрї ѳє господствѣ ми Ѣвѣрадъ, и за нѣгѡвѣ невѣрѣ шзе хъ мѣ, и да хъ нѣгѡвѣ вацїиѣ властелїи мѡмѣ 8 пронїю, и вѣдѣхъ потрѣженїе и срьдѣно моленїе Хїландара и чѣстнїи хъ старѣцъ, и прїе хъ моленїе ихъ, и зговѣрї се съ господи мѡмъ и манѣ-м-и, кнегинѡмъ Миланѡмъ, и съ господи мѡмъ ми прѣвѣсвещеннїи патрїархѡмъ кѡрь Данїлѡмъ и с митрополїти и чѣстнїи нѣсѣменїи и властелїи мѡими, и приложїхъ цркви въведенїе светаа въ светихъ прѣчистѡи матерїи Христа кога нашего хїландарскои, ѡже ѳєсть въ Ѣвѣтѣ Гѡрѣ арѡнѣцѣи, шѣкровѣ и шѣврѣженїю хрїстианскомъ и моѣи теплои прѣдѣстѣлѣннїи и помѡщнїи. и сїа села прїложїхъ с цркви мѡмъ: сѣлѡ Кѣканъ, засѣлькѣ мѣ Чаѣтина; сѣлѡ Шипѣчнѡ, засѣлькѣ мѣ Новосѣлї; сѣлѡ Присѡиникъ, и 8 Храѣахъ трї засѣльци, тако и съ шѣлїннїи, и сїа сѣла кѣждѡ съ своими мѣгѣми и правинами сѣлѡ

тѣхъ, що си сѣ имала из начела. и видѣвъ господство ми
записаніа и стврженіа светихъ краль сръпскихъ и цара
Етефана и господина и родителей ми светѡ пшчившега кнеза
Лазара, како имъ сѣ зчинили милость и хрисовѣли стврдили,
такожде и азъ по милости божиши благовѣрнійи господинъ
сръбляемъ кнезь Етефанъ сътворихъ имъ милость и записа-
ніемъ хрисовѣла стврдихъ, да имъ нѣсть вѣнске, ни мѡн
кѣфаліа да не влада надъ ними, ни да имъ юсть соки, ни
кою работе ние, тѣкмо да имъ юсть како и инимъ ме-
тѡхѡмъ хиландарскимъ, и да имъ нѣ инде сѣда тѣкмо
прѣдъ госпоцтвомъ ми или прѣдъ патріархѡмъ. и снѣ при-
лѡжихѡмъ богѡ въ славо и въ даръ прѣчистѣи богородици
и въ помѣнъ вѣчѣни и дѣшевию пѡльзѡ сѣмъ и родителямъ
моимъ, светѡ пшчившемъ великому кнезѡ Лазарѡ и матеріи
кнегини Миланѣ, и възлюбленномъ ми братѡ Елькѡ. и мо-
лимъ ти се прилежнѣ, прѣчистаѣ богородице, дѣво рожда-
вшия Христа, цара и бога нашего, змолѣ юго благоустроѣнѣ,
можешѣ ко, еликаа хѡщешѣ, да милостивъ бѣдетъ намъ и
небескѡмъ царьствію сподобитъ ни въ бѣдѡщемъ вѣцѣ. и
егоже богъ изволитъ по насъ госпоцтовати сръпскою
землею, тѡгѡ яко господина и брата молю, снѣмъ запи-
санномъ непѡтврѣимъ кѣти нѣ паче и крѣпцѣ потврѣден-
нѡ кѣти большими: аще ли кто ѡдъ господствѡющихъ дръз-
нетъ чѡсо любо ѡтѣ сихъ разврѣти, таковагѡ да разоритъ
и ѡтѣнѣметъ господъ богъ милость свою въ дѣнь страшнаго
сѣда христога, и да мѡ юсть мѣститѣльница и сѡпрѣнѣца
прѣчистаѣ мати божиѣ зде и въ бѣдѡщемъ вѣцѣ аминь, и
да га збѣнѣтъ и поразитъ сила чѣстнаго крѣста, и да юсть
проклетъ ѡтѣ всѣхъ светѣхъ и светѣхъ хѣтитѡрь сръпскихъ и
ѡдъ насъ, аще и грѣшѣни юсми.

Sine sigillo. Origin. membran. in mon. Chilandar. D.
Avraam. Опис. 62.

CDXCIV. (1411) 6919. ind. IV. 8. junii. U Jagodnoj.

Stephanus, Serbiae despotes, monasterio Chilandar
donat quosdam pagos.

† Вишнюю славоу оулажити желающе кожѣственыхъ еѡан-
гелскыхъ заповѣдѣи дѣлаателине свѣтаѡ въ оумѣ въ прѣемъ-

ше закона господня двѣтхвальное поученіе, аще бо любите мѧ, рече, заповѣди моеѧ съблюдѣте, ꙗкоже различными добродѣтелями ꙗко ранскими цвѣтцыи оукрашивше се достоѣнно потекоше въ слѣдъ благоуханнаго божьствнаго разоума. елицѧ бо доухомъ божиємъ водими соуть, си соуть сынѡве кожїи, сего ради въдварають се въ свѣтѣкъ невечерниємъ, тѣ бо самъ рече: идѣже ѡсѣмъ азъ, тоу и слоуга мои боудеть. ѡ сихъ древле велѣ глаголюще вещаше велики иже въ пророцѣхъ божьствны Давидъ глаголюе: блаженни вси боющіи се господѧ и ходещіи въ поутѣхъ ѡего. симъже славѣ и блаженствѣ въждемъ наслѣдники быти азъ иже въ Христа кога благовѣрны господинъ сръблемъ деспотъ Стефанъ, приложихъ светлому монастыроу окителни прѣчистыѧ владычице наше богородице хїланьдарскыѧ иже въ Светѣи Горѣ адоньскѣи села конь Нѡвога Брьда: село Црешныѧ съ всеми мегамѧ и правинами села того, цѡ є кѡло изъ начала, село же снѣ сѣце єсть, Кониньци и Зацрьк-влянѣи и Цирьци и Роухотиньци и Модра Глава и село Крианѣва съ всеми мегамѧ и правинами села того и съ Крианѣвѡмъ Мнашевьци и Глоговица и снѧ съ всеми мегамѧ и правинами сель тѣхъ. и снѧ снѣвнымъ образомъ приложи господьство ми светлому монастыроу хїланьдарскѡму, ꙗко да има господьство ми въ монастыри шесть адрѣфать и кїєлиѧ герасимовскѧ, цѡто єє и прѣжде имало господьство ми, и снѣ кїєлиѧ съ лознємъ и съ кипоурїамѧ и съ вагїєпаринѧмѧ и съ кътѣмъ ѡправданнємъ, цѡто єє и до сѣда кѡло господьства ми. и ѡдѣ ѡвѣхъзи више речєнныхъ адрѣфать да є вольно господьство ми ѡдѣдати двѣ адрѣфатѣ комоу ми вольно ѡдѣ моныхъ калѣгїєрь, и по прѣставляєни ѡнѣхъзи двѣю брати, кои соу єли ѡнази адрѣфата, виноу да има господьство ми ѡдѣ монастыра испаньны шесть адрѣфать свѡбоднѣхъ. и пакы да ихъ съмъ вольно ѡдѣдати комоу ми годѣ: по сълоучаю же єгда придетъ ми ѡбѣща сѣмьрѣтъ, да имамъ ѡдѣ монастыра за ѡвази адрѣфата снѣвнѧ помень по ѡставѣ светїихъ ѡтѣць, годицїи помень, на всаки помень да се вари пшєнница, и да се отпѣва по десєть литургїи, и да се дава вьсон брати прилѣвькѣ; и ѡсвєнъ помѣнньныхъ литургїи да ми се

штѣпоє до чѣтири десѣть сто литоурыгѣи, и свѣршивъшоу се годишоу да се поминамъ какото хѣтиториѣ и братниа монастырьска. и снѣ више реченьна села сицевимъ окразомъ приложи господьство ми, и сице шсвоводихъ шдѣ работъ господьства ми, шдѣ грагѣнниа коуки и дворшвѣ и штѣ поносѣ и штѣ позова и штѣ соки, штѣ прѣстол и шдѣ жировънице и шдѣ чѣберинѣ тѣкмѣ воиннице и данка господьства ми, и и више сиѣга аще повели господьство ми нѣкоѣ ради ноуждѣ, да оуработаю, що имъ рѣкоу, да повѣли господьство ми икономѣу црѣквѣнномуу, да имъ заповѣ, а инъ никто да имъ не вольнѣ заповѣдати. и молю егоже изколить когѣ по мнѣ господьствовати земляюу штѣчства моего или штѣ скрѣдникъ монахъ кто или инъ кто штѣ православныхъ христѣанъ, сиѣмоу моемоу више писаньномуу не потвореноу быти нѣ наче потвержденоу. кто ли се шкрѣщѣтъ таковѣ и потыщитъ се разорити снѣ мною више писаньна и оутверженьна достотолѣ Стефаномъ, да моу єсть мѣстникъ господѣ богѣ и прѣчистаа его мати, и да га поразить сила чѣстнаго и животворещаго крѣста, и да єсть проклетъ штѣ .тѣи. свѣтѣихъ штѣць иже въ Никѣи и штѣ всѣхъ свѣтѣихъ иже штѣ вѣка богоу шгодивъшихъ, и да єсть причѣстнѣ къ прѣдѣтелю Іоудѣ и къ рѣкышнимъ: кровь его на насѣ и на чедѣхъ нашихъ. и написа се си хрисовоуа и дасть се црѣквѣ царьскѣи шѣнтѣли Хиландарѣ въ лѣто .шсѣдѣ., индикѣтишнѣ .д., мѣсеца іоуѣиѣ .п. оу Іѣгдиои. и сѣа приложи господьство ми за Лѣциѣ, егда възвратихъ Лѣциѣ хѣтиторѣ попоу кѣрь Бенѣдикѣтоу Црѣквокию съ свѣтѣомъ господина патрѣарха и всѣго богодарованнаго ми събора съ митрополити и съ властѣли, заради ни се не свидѣ правѣдно мѣздоу приѣмѣти штѣ тоуждѣхъ троудовъ, нѣ штѣ своего богодарованнаго ми штѣчства сѣа приложихъ шветѣмоу монастыроу хиландарскомѣ.

† Милостѣи божѣію господнѣи всемъ Брѣблѣмъ и Подѣнавию дѣспѣтѣ Стефанѣ. †

Sigillum argenteum deauratum: † въ хса вѣа благовѣрни дѣспѣтѣ стѣфанѣ и гдѣи всѣ сръбьскѣи землѣи и подоунавскѣи. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 60.

CDXCV. (1461—1490).

Angelina, uxor Stephani despotae.

Свѣти Іоанѣ милостивѣ, помилуѣи рабѣ си деспинѣ Ангелинѣ и не даре. Исѣсъ Христосѣ ника.

Inscriptio in planeta Ioannis Eleemosynarii in ecclesia S. Martini, quae est Posonii. M. P. Katančić, De Istro. Budae. 1798. 280. P. J. Šafar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 7.

CDXCVI. 1496. 26. maji. Ragusii.

Žarko chlmensis testatur se a Ragusinis accepisse „provisionem.“

Срп. лѣтоп. 1845. II. 154.

CDXCVII. 1497. 10. octobris.

Balša, dux S. Sabbae, testatur se a Ragusinis accepisse „provisionem.“

Бальша, херцегъ свѣтаго Сабѣ, синъ гласитаго споменстѣкъ господина херцега Владисава etc.

Срп. лѣтоп. 1845. II. 154.

I n d e x.

- Ahmet paša 469.
 Alexander, Kaninae et Avloni dominus, 163.
 Alexander, Moldaviae vojevoda, 483.
 Ali beg 435.
 Ali beg Pavlović 484.
 Almissa 263.
 Aloisius Baffo v. Baffo, Aloisius.
 Altomanović, Ivaniš, v. Ivaniš Altomanović.
 Amurat (Murad) II. sultanus 308. 339.
 Andreas, chlensis knez, 29. 40.
 Andreas Dauro (Zlat) v. Dauro (Zlat), Andreas.
 Angelina, uxor despotae Stephani, 463. 495.
 Angelus, Manuel, v. Manuel Angelus
 Angelus, Michael, v. Michael Angelus.
 Arhiljevica, S. Maria, 125.
 Asên II., Bulgariae rex, 7.
 Asên, Michael, v. Michael Asên.
 Athanasius, hegumenus mon. Dečani, 485.
 Athos mons. 8.
 Augustinus Vlatković 459.
 Baffo, Aloisius, 370.
 Bajazed II. sultanus. 449. 450. 451. 452. 454. 472.
 Balša Balšić, Zetae dominus, 161. 173. 183. 192,
 Balša, filius herceg Vladisavi, 410. 497.
 Batopedium, mon. in Atho, 106. 377.
 Bêlijak Sanković županus 204.
 Bistrica, mon. S. Mariae, 34.
 Bogdanus, filius Andreae chlensis, 40.
 Bogišić, Georgius, v. Georgius Bogišić.
 Bosna 4. 30. 35. 36. 39. 85. 89. 159. 175. 176. 181. 190. 197. 206.
 209. 210. 211. 220. 224. 225. 226. 228. 237. 241. 245. 254. 356.
 264. 266. 269. 270. 280. 286. 316. 345. 346. 363. 384. 391. 392.
 393. 394. 395. 443.
 Brailo Tezalović 287.
 Branko sebastocrator 207.
 Branković, Vuk, v. Vuk Branković.
 Bulgaria 7. 41.

Caecilia, uxor herceg Stephani, 409.

Caryae, in Atho, 6. 10. 84. 117.

Castamoniti, mon. in Atho, 301. 318. 319.

Castriot, Georgius, v. Georgius Castriot (Skender beg).

Catharina, Bosnae regina, 443.

Catharum urbs 130. 468.

Cêtinje vicus 453.

Chilandar, mon. in Atho, 9. 13. 60. 62. 63. 72. 73. 74. 75. 82. 92.
97. 99. 111. 112. 115. 118. 119. 133. 139. 150. 153. 155. 170.
178. 182. 185. 207. 231. 247. 289. 445. 469. 470. 482. 486.
493. 494.

Chlmia 29. 40. 44. 45.

Constantinus 193.

Constantinus 199.

Constantinus, filius Eudociae imperatricis, 182.

Constantinus (in Zeta) 216.

Constantinus Dragaš 212. 213. 214.

Constantinus IX. Palaeologus Dragases 359.

Crnojevići, v. Georgius, Ivan, Radić, Stephanus Crnojević.

Črnomir knez 42.

Dabiša, Stephanus, v. Stephanus Dabiša.

Dabiživ in Trëbinje 100.

Dandulus, Ioannes, Ragusii comes, 28. 29. 30.

Dauro (Zlat), Andreas, Ragusii comes, 46. 47.

Dečani, monasterium, 83. 86. 87. 91. 95. 96. 120. 121. 128. 136.
248. 485.

Demetrius, Peloponnesi despotes, 362.

Dmitrović, Petrus, v. Petrus Dmitrović.

Dochiarii, mon. in Atho, 122.

Dragases, Constantinus IX. Palaeologus, v. Constantinus IX. Palaeo-
logus Dragases.

Dragaš, Constantinus, v. Constantinus Dragaš.

Dragaš, Ioannes, v. Ioannes Dragaš.

Dragina Vitoslava, despota Uglješae filia, 174.

Dragišići, v. Radosav, Stephanus Dragišić.

Dragutin, Stephanus, v. Stephanus Dragutin.

Drêňa, monasterium, 189.

Esphigmeni, mon. in Atho, 104. 138. 304. 309. 465.

Eudocia imperatrix 182.

Eugenia imperatrix, Stephani uxor, 234.

Eugenia imperatrix (Milica), Lazari uxor, 215. 221. 246. 247. 248.
249. 250. 492. 493.

- Euphemia, uxor despotae Uglješae, 230. 231.
 Euphrosina v. Eugenia. Lazari uxor.
 Georgius. regis Stephani Vladislavi gener., 56.
 Georgius Balšić. Zetae dominus, 161. 177. 490.
 Georgius. filius Sracimir Balšić. Zetae dominus. 173. 194.
 Georgius. Serbiae despotes. 203. 252. 257. 259. 260. 261. 300. 304.
 306. 307. 309. 310. 311. 338. 350. 351. 354. 364. 367. 376.
 377. 378.
 Georgius Castriot (Skender beg) 356. 385. 386.
 Georgius Crnojević 461. 466
 Georgius chlensis 464.
 Georgius Bogišić 467.
 Gervasius. Ragusii comes. 3. 4. 5.
 Gračanica 77. 489.
 Gregorius. filius Vuk Branković. 203. 252. 259. 260.
 Gregorius. filius Georgii Branković. 350. 351. 379. 381. 382.
 Gregorius Vukosalić 265.
 Gurašević. Kalogurag. v. Kalogurag Gurašević.
 Hamza beg 435. 439.
 Helena. Serbiae regina. uxor Stephani Uroš I., 59. 64. 66. 67.
 Helena, Bosnae regina, uxor Stephani Dabišae. 220.
 Helena. uxor vojevoda Sandalj. 303. 325. 326. 341.
 Helena, uxor herceg Stephani. 344. 368.
 Helena, uxor Ioannis despotae. 470. 471.
 Hercegovina 374. 375.
 Hierissos 164.
 Hierosolyma, mon. SS. Michael et Gabriel, 116. 148.
 Hranic, Sandalj, v. Sandalj Hranic.
 Hrvoje. Spalati dux, 227. 237. 238. 241. 242.
 Hungaria 403.
 Hvostno. mon. S. Nicolai, 71.
 Iberorum. mon. in Atho. 103. 105.
 Ioannes. Serbiae despotes. 462. 465.
 Ioannes Dandulus. v. Dandulus, Ioannes.
 Ioannes Dragaš 178. 179. 180.
 Ioannes Michael. v. Michael, Ioannes.
 Ioannes Quirinus. v. Quirinus, Ioannes.
 Ioannes Uglješa despotes 152. 162. 164. 165. 166. 169. 171.
 Ioannes Zápolya. Hungariae rex. 479. 480. 481.
 Ivan Crnojević 453.
 Ivaniš, Cetinae comes, 263.
 Ivaniš Altomanović 239.

- Ivaniš, filius Radosavi Pavlović, 297. 298. 314. 334. 335. 340. 343. 349.
 Ivaniš chlmensis 365. 366. 383.
 Juraj, filius fratris Hrvojae, 320.
 Kalogurag Gurašević 370.
 Ključ, castellum, 353.
 Krajina 38.
 Krušedol, mon. in Sirmio, 462.
 Kulin, Bosnae banus, 4. 30.
 Kutlumasae, mon. in Atho, 165.
 Laura, Magna, mon. in Atho, 113. 154. 217. 221. 253. 261. 288. 364. 367.
 Lazarus, Serbiae imperator, 184. 185. 186. 187. 189. 200. 201. 202. 230.
 Lazarus, filius Vuk Branković, 203. 252. 259. 260.
 Lazarus, filius Georgii Branković, 350. 351. 376. 378. 379. 380.
 Manuel Angelus, despotes Larissae, 24. despotes Platamonae 27.
 Mara, uxor Vuk Branković, 203.
 Mara imperatrix, uxor sultani Amurat, 436. 440. 445. 455. 456. 457.
 Marko (Kraljević), rex, 168. 172.
 Maro, mercator ragusinus, 233.
 Martolica, mercator ragusinus, 233.
 Matthaeus Ninoslav, Bosnae banus, 30. 35. 36. 39.
 Matthaeus Stephanus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Matthias, Hungariae rex, 403.
 Maximus, filius despotae Stephani, archiepiscopus, 474. 475.
 Meleda, v. Melita.
 Melita insula 17. 70. 141. 143.
 Michael Angelus, Aetoliae despotes, 14.
 Michael, Ioannes, Ragusii comes, 37.
 Michael Asên, Bulgariae rex, 41.
 Mileševo monasterium 290.
 Milica, v. Eugenia.
 Miroslov, frater Stephani Nemanjae, 3. 5.
 Mljet, v. Melita.
 Mohammed II. sultanus 374. 375. 389. 435. 437. 438. 447. 448.
 Mustafa, Danubii capitaneus, 478.
 Nemanja, Stephanus, v. Stephanus Nemanja.
 Nicolaus, S., v. Hvosno.
 Nicolaus, S., v. Vranjina.
 Nicolaus Tonisto, v. Tonisto, Nicolaus.
 Ninoslav, Matthaeus, v. Matthaeus Ninoslav.
 Odola, e Krajina, 38.
 Orahovica, v. Caryae.

- Ostoja, Stephanus, v. Stephanus Ostoja.
 Ostojić, Stephanus, v. Stephanus Ostojić.
 Pauli, S., mon. in Atho, 148. 259. 445. 463. 469. 482.
 Paulus Radinović 219.
 Pavlović, Petrus, v. Petrus Pavlović.
 Pavlović, Radosav, v. Radosav Pavlović.
 Petrus Dmitrović, zagradiensis episcopus, 486.
 Petrus Pavlović 269.
 Petrus Pavlović, filius Radosavi Pavlović, 372.
 Philothei, mon. in Atho, 101. 114.
 Popovo, commune, 12.
 Prěljub caesar 147.
 Quirinus, Ioannes, Ragusii comes, 49.
 Radič Sanković vojevoda 203. 205. 229.
 Radič, magnus čelnik, 301. 306. 311. 313. 318. 319.
 Radič Crnojević 491.
 Radin Gost 373.
 Radinović, Paulus, v. Paulus Radinović.
 Radosav, filius Andreae chlmsensis, 40. županus chlmsensis 44. 45.
 Radosav Pavlović 274. 275. 276. 277. 278. 279. 281. 283. 296. 297.
 298. 299. 314. 316. 317. 327. 333. 334. 337.
 Radosav Dragišić 330.
 Radoslav, Stephanus, v. Stephanus Radoslav.
 Ragusium 3. 4. 5. 7. 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28.
 29. 30. 31. 33. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 49.
 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 66. 81. 85. 88. 89. 90. 100.
 109. 110. 116. 127. 134. 135. 142. 146. 149. 151. 156. 157. 158.
 159. 161. 163. 167. 173. 175. 176. 177. 181. 183. 190. 192. 194.
 195. 196. 197. 203. 204. 205. 206. 216. 219. 220. 222. 224. 225.
 226. 227. 228. 229. 236. 238. 240. 241. 243. 244. 245. 351. 352.
 254. 256. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 274. 275.
 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 285. 287. 296. 297. 298.
 299. 300. 302. 303. 305. 308. 312. 314. 315. 316. 317. 321. 322.
 323. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336.
 337. 338. 339. 340. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 350. 351.
 355. 356. 357. 358. 361. 362. 363. 365. 366. 371. 372. 373. 374.
 375. 379. 380. 381. 382. 383. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391.
 392. 393. 394. 395. 396. 397. 400. 404. 405. 406. 407. 409. 410.
 411. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442.
 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 454. 455. 456. 457.
 458. 459. 460. 464. 469. 472. 473. 476. 477. 482. 483. 496. 497.
 Ravanica, mon. in Serbia, 186.

Rotacium, v. Rtae.

Rtae, monasterium, 65.

Russorum, mon. in Atho. 107. 108. 187. 212. 215. 218. 378.

Sabbas I., Serbiae archiepiscopus, 2. 6. 10. 15. 22.

Sabbas III., Serbiae archiepiscopus, 73. 75.

Sandalj Hranić 244. 255. 267. 268. 269. 271. 272. 274. 278. 284.
285. 302. 305. 312. 315. 331.

Sanko 236.

Sankovići v. Běljak, Radić Sanković.

Selim I. sultanus 473. 476.

Serbia 3. 5. 13. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 25. 26. 28. 31. 32. 33. 34. 37.
41. 42. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59.
60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.
77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90. 92. 93. 94. 95. 96. 97.
98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110.
111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.
124. 125. 126. 127. 128. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138.
139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151.
153. 154. 155. 156. 158. 167. 169. 171. 184. 185. 186. 187. 195.
207. 208. 217. 300. 360.

Sima županica I.

Simen (Svimen), v. Esphigmeni.

Simonis, uxor Stephani Uroš II., 77.

Simopetra, mon. in Atho, 152.

Skender beg, v. Georgius Castriot.

Sopoćani, monasterium, 67.

Spiridon, Serbiae patriarcha, 188.

Sracimir Balšić, dominus Zetae, 161.

Stana, filia regis Dabišae, 210.

Stephanus Nemanja, Serbiae magnus županus, 3. 8. 9. 13.

Stephanus prvovjenčani (primus coronatus), Serbiae rex I., 16. 17. 18.
19. 20. 21.

Stephanus Radoslav, Serbiae rex II., 18. 23.

Stephanus Vladislav, Serbiae rex III., 25. 28. 31. 32. 33. 34. 37.

Stephanus Uroš I., Serbiae rex IV., 37. 41. 42. 45. 46. 47. 48. 49.
50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 487.

Stephanus Dragutin, Serbiae rex V., 69.

Stephanus Uroš II., Serbiae rex VI., 57. 58. 60. 61. 62. 63. 65. 68.
70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 488. 489.

Stephanus Uroš III., Serbiae rex VII., 80. 81. 82. 83. 86. 87. 88. 90.
91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.

Stephanus (Dušan), Serbiae rex VIII., Serborum et Graecorum impe-

- rator I. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109.
110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122.
123. 124. 125. 126. 127. 128. 130. 132. 133. 134. 135. 136. 137.
138. 139. 140.
- Stephanus Uroš, Serborum et Graecorum imperator II., 137. 141.
142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 153. 154. 155.
156. 158. 160.
- Stephanus (Lazarević), Serbiae despotes, 217. 246. 247. 251. 253.
258. 261. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 492. 493. 494.
- Stephanus, Bosnae banus, 85. 89.
- Stephanus Tvrtko I., Bosnae banus et rex, 159. 175. 176. 181. 190. 197.
- Stephanus Dabiša, Bosnae rex, 206. 209. 210. 211.
- Stephanus Ostoja, Bosnae rex, 224. 225. 226. 228. 237. 241. 254.
256. 264. 324.
- Stephanus (Ostojić), Bosnae rex, 256. 266. 269. 270.
- Stephanus Tvrtko II. Tvrtković, Bosnae rex, 243. 245. 280. 286.
316. 335. 345.
- Stephanus Thomas, Bosnae rex. 346. 353. 363. 384. 387.
- Stephanus Tomašević, Bosnae rex. 391. 392. 393. 394. 395. 397.
- Stephanus, Serbiae despotes, filius Georgii Branković, 350. 351.
352. 379. 380. 381. 442.
- Stephanus Crnojević 491.
- Stephanus, herceg S. Sabbae, 267. 271. 321. 322. 323. 329. 332. 336.
344. 347. 348. 355. 357. 361. 363. 365. 366. 368. 369. 371. 390.
396. 406.
- Stephanus, filius herceg Stephani, 407. 411. 432. 433. 434.
- Stephanus, filius caesaris Uglješae, 235.
- Stephanus Dragišić 328.
- Stephani, S. ecclesia prope Aleksinae, 232.
- Stracimir, frater Stephani Nemanjae, 3.
- Stroje župan I.
- Studenica, monasterium. 15. 16.
- Suleiman II. sultanus 477.
- Tezalović. Brailo, v. Brailo Tezalović.
- Thaddaeus Vlatković 460. 464.
- Theodora, uxor Radosavi Pavlović, 334. 342.
- Thomas, Achaiae despotes. 360.
- Thomas, Stephanus. v. Stephanus Thomas.
- Tomašević, Stephanus. v. Stephanus Tomašević.
- Tonisto, Nicolaus, Ragusii comes, 26.
- Tvrdislav Uglješić 129.
- Tvrtko. Stephanus, v. Stephanus Tvrtko.

Tvrtko županus 55.

Tvrtković, Stephanus Tvrtko II., v. Stephanus Tvrtko II. Tvrtković.
Uglješa, Ioannes, v. Ioannes Uglješa.

Uglješić, Tvrdislav, v. Tvrdislav Uglješić.

Uroš, Stephanus, v. Stephanus Uroš.

Venetiae 134. 284. 490.

Vita catharinus 91.

Vitoslava, Dragina, v. Dragina Vitoslava.

Vladisav, filius herceg Stephani, 344. 348. 358. 361. 368. 469. 400.
431. 444. 446. 458.

Vladislav, Stephanus, v. Stephanus Vladislav.

Vlatko, filius herceg Stephani, 348. 388. 407. 408. 411. 432. 433.
434. 435. 439. 441.

Vlatko Popović 404.

Vlatkovići, v. Augustinus, Thaddaeus, Žarko Vlatković.

Vlk Branković 170. 196. 198. 203. 207. 208. 222. 223.

Vlk (Lazarević) 247. 293. 492. 493.

Vlkašin, Serbiae rex, 167.

Vojslav (Vojnović) 157.

Vranjina, insula in lacu scodrensi, ubi monasterium S. Nicolai, 22.
32. 93. 94. 116. 370.

Vuk, v. Vlk.

Vuk knez 468.

Vukac knez 244. 268. 271.

Vukašin, v. Vlkašin.

Zápolya, Ioannes, v. Ioannes Zápolya.

Zeta 22. 194. 453. 461.

Zlat, Andreas, v. Dauro (Zlat), Andreas.

Zographi, mon. in Atho, 102. 139. 164.

Žarko Vlatković 405. 408. 460. 464. 496.

Ždrelo monasterium 184. 200.

Žića, monasterium, 18.

Žive, mercator ragusinus, 233.